

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

הַפֶּה אֲלֵיו יִרְנָצוּ, וַיִּצְנָחוּ:
תַּעֲשׂוּ עוֹד זֶה אֲלֵינוּ, אַף עוֹד זֶה.
אוֹלָם מִפִּי תִמְיֵד לִקְחֵ יִקְחוּ.

אַף יִשְׁמִיעֶם מִקּוֹרוֹתָיו עֲבְרוּ,
וּבְפֶה פִתּוֹת לְדַבְּרָיו יִדְבּוּ,
וּסְבִיבוֹתָיו כְּלָמוֹ יִתְחַבְּרוּ.

פַּעַם הָיָה אֵתוֹ אֶלְעָד הַנֶּבֶד,
יֵלֵד בֶּן בְּשָׁנִים, גְּדוֹל כְּדַעַת,
יֵשֶׁר הַלֵּף, שִׁמְרֵ בְנֵי מִלְכָּד.

אִין עֲנָנ רַב כְּעֲנָנ הַפְּנִיעַ
לְנֶבֶד הַחֲסִיד הַנוֹמֵל חֲסִיד —
הַיְשִׁישׁ הַחֲכָם אֲלֵיו יִבִיעַ.

עֲנָנ יִתֵּן לֵלֵב הַפְּלֵא וּפְלֵא
שְׁמֵשׁ, יִרְחַ, יִם, שְׂרָה וְנִבְעַ;
אוֹלָם כְּחֲסִד עֲנָנ רַב מֵאַלְהַ.

כְּכֶה הַבֵּן בְּשִׁמוֹעַ אִמְרֵתְהוּ,
וּבְכִי חֲדוּהָ לְרַב עֵינָיו הַטִּיפוּ.
וַיִּשְׁתַּוְּמֶם הָאֵב, וַיִּשְׁאַלְהוּ:

מִדֵּ-זֶה, נִכְדֵי, מִדֵּ-זֶה אִפּוֹא אִמְרֵתִי?
מִה מַעֲיִנִיךָ אֲנִלִי-טַל בֵּן יוֹרֵד?
לְזוֹאת אִין כַּח כְּדָבָרִים דְּבִרְתִי.

כַּח אִין כֶּם לוֹרִיד אֵת דְּמַעְתְּךָ.

וַיִּשָׁתְּ מְרַעְפֵּיוּ בַק אֶל הַנֶּפֶשׁ .

עֲשִׂיר הָיָה הָאִישׁ מֵאֵז מִקְדָּם ;
עָתָה הָעֶשֶׂר אֶל-זָרְעוֹ הַנִּיחַ ,
וַיִּנְדְּלוֹן בְּנָיו מֵאֲנָשֵׁי קָדָם .

אִף הִמָּה אִישׁ וְאִישׁ יוֹמָם וְלַיָּל
עַל-הַזָּקֵן אֶת-עֵינֵיהֶם יִשִּׁיתוּ ,
לְגִמּוֹל חֶסֶד וְטוֹב אֶל אִישׁ הַחֵיִל .

לְגִמּוֹל חֶסֶד וְטוֹב , בְּאֲשֶׁר צִוְּנוּ
צִוְּרָנוּ הַתְּחִיד ; יֵעַן וּבְנֵשׁן
יָמִינוּ יֶאֱרִיכוֹן אִף יִיטֵב לָנוּ .

הַנֶּבֶר לַפְּעֻמִּים עָלָז שָׁמַח
לִפְנֵי סֶבֶו יֵשֵׁב תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ,
עֵינָיו יְרוּהָ בַדְּשָׂא הַצִּמְחָ .

אִם יִרְאֶה עֶבֶר אֶרֶח , יִקְרָאֵנוּ ,
יִסְעַד לְבוֹ , לְשִׁמוּעוֹתָיו וְטֵ אֶזֶן ,
אִף הַרְבִּי עִיר וְעִיר יִדְרֵשׁ סִמְנוֹ .

זָכְנִי בְּנָיו , רֹאשׁ שִׁמְחָתוֹ , יָבֵאוּ
בְּסִבִּיבוֹתָיו לְצַחֻק ; וְזִקְנָם יִהְיֶה
נְשִׂיא בָהֶם , לְדוֹן רִיבוֹת הַתְּהוֹ .

אִף הוּא יִצְחַק אֶתֶם בְּצַחֻק הַנֶּעַר ;
וּבְנִפְתּוֹ לַפֶּד יוֹם יוֹם אֶתְמוֹ
לְיִטִּיב אֶל-כָּל-אָדָם , מִשְׁפִּיל וּבָעַר .

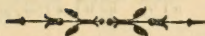
אף לא נקמתי לי נקם.

עשיתי זאת יום שברון.

יום בברון עמד אבליה ;

אל-על רוחה אז הלך.

לוצא שרף הושיע רף.

מעשה הצדקה שלום.

מתרגם משירי

Cessner,

(תקע"ו).

ישיש פא בנבורות היה שותלח.

וכבר נהפך שערז אל-עין הפסח.

וכראש כפוף ילך מרב הפלח.

באשר יתאו אל-השנה הנבר.

אחר עבדו בקיץ כברת-ארץ.

ככה נכסף האיש לישון בקבר.

היה בימי חרפו אהב הטרח.

שגא עצלות, ויהי חסד זרע ;

עתה שקט, ויכונן לארח.

שקט, שבת וינח וינפיש.

וימח מלבו עשתונות אפע.

על המתפארים ברע אשר לא עשו מברתי יכלת,

מתורגם משירי Lessing

(תקע"ו).

אֲרִיָּה דָּוִי קָרוֹב לְמוֹת,
חַטָּאת עֲלְמוֹת חוֹקֵר הָיָה,
וַיֹּאמֶר: יְהִי, רְבוֹן עוֹלָם!
עַם הַל נִכְלָם הַסֶּכֶן וַיִּשְׁלָם.

אוֹי לִי! עֲוִיתִי וְאֶחְטָא,
לְבִי נָטָה אֶל-הַגּוֹל,
וַיְהִי אוֹזֵל הַרְרָה לֹא-טוֹב,
טָרוֹף, קָמוּב כִּלְ-צֵאן רְמוּב.

אֶךְ-לִפְעָמִים גַּם-טוֹב פְּעַלְתִּי,
גַּם-יוֹם חֲמַלְתִּי עַל-טֹרֶה
כְּרָד גּוֹלָה חוּץ מִתִּילוֹ.
אִין מִצִּילוֹ—וְאֶסְלַח-לּוֹ.

שׁוֹעַל עָרוֹם כִּי זֹאת הִקְשִׁיב
קָם וַיִּשְׁיֵב: אָמֵן, אָמֵן;
מִי-לֹא-יֵאֱמֵן? וַאֲשֶׁר הֵאֱמַר
הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב לְבִי שָׁמַר.

כִּיֹּם הֵהוּא קָרַב אֶצְלִי
וַיִּלְעַג-לִי שְׁעִיר נַחְמָד,
אֶךְ לֹא נִשְׁמַד, שְׁלַח הַיָּקָם,

על הצעירים המבקשים שתהיה פחיתותם תפארת להם מפני
שגם הגדולים יש להם פחיתות הרומה לה.

מתורגם משרי Lessing .

(תקע"ו).

שאל אַרְנַבֶּת מֵאַרְיָה :

הַיְדָה לִי אֵיכָה יִהְיֶה

כִּי-אִישׁ כְּמוֹךָ, עוֹ, נִרְאֶה,

יָנוּס מִנְּכָר כִּי-יִקְרָא ?

וַיֵּשֶׁן לוֹ : בֶּן הַדְּבָר .

שָׁכְוִי בְּקוֹל עָלַי וַיִּפְרֹ .

כָּכָה כָּלְנוּ הַשָּׂרִים ,

הָאֱלוֹפִים הָאֲדִירִים .

מִחֵי קָטוֹן , נִתְעַב , נִסְרַח

נִירָא , נִפְחַד , נָנוּס , נִבְרַח .

וְכָבֵד אֵינְנִי הַיְחִיד ,

כִּי גַם-עָנוּר נֶשֶׁר יִפְחִיד ;

וְכָבֵד יִדְעֶתָ, כִּי-הַפִּיל

עָלָיו יִתּוּשׁ פָּחִדוֹ יִפִּיל ;

בֶּן גַּם-כִּי-רַב גַּם-כִּי-אֵיתָן —

אֵימַת בְּלִבִּית עַל-לְוִיָּתָן ,

קָם הָאֲרַנְבֶּת וַיִּדְבֵּר

וַיֹּאמֶר לוֹ : עֲתָה, חֲבֵר ,

עֲתָה יִדְעֶמֶי, לָמָּה זֶה

יִבְעִית אוֹתִי כָּלֵב נִבְזָה .

ויאמר : המו נא און שמעת .

שירתו אנשי מקנה, יומם וליל
 ללב לפקדתכם ; ולעת הערב
 לא תחלמו רק צאן, רחל ואיל .

* *

*

(תקע"ב)

מאור גדול, עת מקדים זרח,
 מרובו ארנמן, אורה בקיע ;
 אז יאספו ננהם כל חיל רקיע,
 ביטה וקסיל תקבד, יחפיר ירת .

השושנים בנן יפיצו ריח,
 עת האכיב, עת הזמיר הניע,
 פתאום קולו רוח תימן ישמיע,
 מציץ ופרח הפארתם לקח .

מה-נחמד מראה-ים רנע ינוח !
 הנה יזעף, ירמח, גליו הנגבת,
 אם פתע מצפון ינשוב הרוח .

אם תתהפך תכל רנע ורנע,
 צא נא עתה ובטח על טובותיה,
 כל נוצר ישנה, אין בטחה מפנע .

בַּנְעַל אָבֵן הַמִּקְשָׁקִישׁ פְּעֻכֶּם ;
פְּרָעוּשׁ יָרֵד , עֲלֵה מְרוֹם נְתַחַת ,
הוֹךְ הַפְתַּנְתִּי , פְּרֹכֵב הֶרְכָּשׁ —

יָד הַיָּמִין זָכָה , וְשִׁמְאֵל נִאֲלַחַת ;
רָגַל יָמִין יָחָף , וְשִׁמְאֵל לֹא בֵן ;
וְהָיִיתַי נְחָפוֹ , וְלִהְיוֹתִי בְלִתִּי נַחַת —
יָבֵא כָּל-אִישׁ טָסְבֵן ,
יִזְכֹּר כִּי-שָׂדֵה כָּל-נִנְעֵה כֹּל מִנְעֻרַת —
אִשָּׁה רָעָה עַל כָּל-רָעָה נִבְרַת .

(תקע"ח)

תַּחַת אֵל הָאֵלֶּה אָמַשׁ נִרְדַּמְתִּי
(אָפֵר דִּישׁוֹן) , וּבְחַזְיוֹנֵי חַזִּיתִי
יָם הַגְּדוֹל , וּבְצִי אֲדִיר עָלִיתִי ,
וְתַקוּפַת הָעוֹלָם כָּלָה הִשְׁלַמְתִּי .

גַּם אֲנֹכִי (עֲנָה מָכוֹ) חָלַמְתִּי ,
וְלִבִּית חֲרֹשׁ בְּרִזְלֵי הוֹלֵךְ הָיִיתִי ;
תַּחֲרָא , קָשֶׁת וְרַמַּח שָׁם רָאִיתִי ,
וְאֶלְבָּשִׁים ; כְּמַעַט כִּי גַם נִלְחַמְתִּי .

וַיִּצְחַק נִבַּח , אִישׁ יוֹדֵעַ דַּעַת ,
בוֹחֵן בְּתַבּוּנָתוֹ עֲשֵׂתוֹנוֹת קָרֵב .

כְּרֹאֲתֶךָ רַבִּים יִכְרְעוּ,
 וּבְמִדַּת רוּחַם יִדְמְעוּ,
 הָהָ! לִבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
 אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי?

כִּי תִשְׁאִירֵי רֹאשׁ הַנְּשֻׁק,
 בְּלִבִּי מִחֵץ מַחֲשָׁק—
 זְכֵרֵי-זֹאת, יָפָה; וְזִכְרֵי
 כִּי-חָנַם כָּל-אַהֲבָתִי.

צִרְתִּי, יָפָה, הַבִּינִי;

כִּינִי נָא אֵיךְ תַּעֲזֹבֵנִי —
 כִּינִי נָא ... הָהָ! מִי יוֹדֵעַ
 אִם יִזְכֹּר לִבְךָ אוֹתִי?

* *
 *

(תקע"ו).

אֲכֹל עוֹף בֶּק, רָזָה, וְצִלֵי שְׁלֵהֶבֶת;
 אֲכֹל בְּשׂוֹר מְלִיחַ בְּלִתֵי טַיִם;
 עוֹף יָגַע בְּלִיּוֹכַל לְשִׁבֶת;
 אוֹ שִׁבֶת בְּצִמָּא אֲצֵל כִּירִים—

לְנִבּוֹת לָאֵט וְלְשִׁלֵּם בְּאַרְנָנֶת;
 וְלְהִלּוֹת לְזָרִים טָגָה, מְאֲתִים;
 וְהִיּוֹת יוֹם חַג מְטוֹן בְּיִרְכָתִים;
 אוֹ לְזִיעַ בְּשִׁבְטִי מֵרַב צִרְבֶת—

וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי ?

הָהָ! עֵינַי , הֵן עוֹד אֶתְנֶה
כְּלִי-חֶלְקָה מִזִּבְחֵה תִרְאֶינָה ,
זוֹ עַל-רֹב שְׁלוֹם וְעִנְיָ
נִרְתִּי בָה אֶת-יוֹנְתִי .

עַל-זְכוֹן מִזְבוֹת חֲדָלוּ
עֲצוֹמוֹתַי אֲזוּ יִבְהִלוּ ;
וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי ?

אֲזוּ אֹמֵר : פֹּה עַל-הַעֲוֹן
הִיא הַרְחִיקָה מִנִּי עֵינֶי ;
הָאֲמָנָם אַחַר שָׂכָכָה ,
וְתִבֹא בְּבִרְיַת אֶתִּי .

פֹּה מְשׁוֹשׁ קָרוֹב יִחְלָנוּ ,
לִהְבֵּה חֲשֵׁק שָׁם אֶכְלָנוּ ;
וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי ?

בְּפֹה אֲזוּ יִרְצוּ , בְּפֹה ,
שָׁם בְּאֲשֶׁר מִשְׁכַּנְךָ שָׁפָה ,
?אֹמֵר לָךְ : אַל-נָא תִמְאָסִי
חֲבֹתַי וְאַמוֹנְתִי !

הנה בא מועד לְכַתְּכִי ,
שָׁלוֹם לָךְ, וְלִשְׂרוֹם לְכִי ;
אֵיכָה נָא אֶחְיֶה מֵעַתָּה
מִרְחוֹק מִיַּפְתִּי ?

הָא ! לֹא-עוֹד אֶמְצָא מְרֻנֹעַ ,
בְּקִדְעוֹת אֵיטָבֵעַ שְׂבוּעַ ;
וְלִבְבְּךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי ?

אֶף-אִם-כִּי עוֹד לֹא תַחֲפֹצֵי ,
אֵת אֶל-נָא בְּשִׁמִּי תִקְצֵי ;
וּבְכָל-אֶרֶץ אֵת נִסְעַת
אֶל-נָא תִשִּׂי עֲנוּתִי .

וְכִרוֹנִי בְּהַלִּיכוֹתֶיךָ
יְהִי־נָא קָרוֹב אֵלֶיךָ ;
וְלִבְבְּךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי ?

אֲנִכִּי אָבֵל חֲלָכָה ,
עַת בְּקִצָּה תִבֵּל אֵלֶיךָ ,
אֶל-כָּל-אֲבֹן וְלִכְל-סִלְעַ
אִז אֲשַׁאֵל : אִי רַעֲיָתִי ?

אֶקְרָאךָ בְּאֲשֶׁר אֲשַׁכְּנָה
מִהַיַּמֶּנֶה הַצְּפוֹנָה ;

מִיִּשְׁיב רָעָה הַמַּת מוֹכֵה רַמּוֹת .

* *

*

אֵל רָם רָקַע שָׁמַיִם

נָתַן גִּשׁוּר כַּרְנַיִם ;

לְסוּסִים — פָּרָסָה וְצָבִי נָתַן וַיִּחַן .

דְּרוֹיֵן קָלוֹת נִשְׁנָבַת

נָתַן אֶל־הָאֲרָנָבַת ;

וַיַּעַשׂ הַלְכִיָּא — גִּבּוֹר בְּאֲרֵץ .

מִתַּחַת הַיִּבְשֶׁת

נָתַן לְדָג קַשְׁקֶשֶׁת ;

כַּנָּף לְעוֹף עָשָׂה — יַעֲוֹף רָקִיעַ .

נָתַן לְאִישׁ טוֹב טַעַם ,

עֲצָה , וּנְבוֹרַת רַעַם :

הָאֵם מִן־הָאִשָּׁה — מָנַע כָּל־חֶסֶד ?

הִיא ! כִּי נָתַן אֵלֶיהָ

יִפְיָהּ , חֲנֻּה , מִרְאִיהָ ;

וּכְאֵלֶּה לֹא יוֹעִיר — מִגֵּן זְרַמַּח .

טוֹב הַאֵר טוֹה כְּמַהוּ ?

כַּרְזֵל וְאִשׁ אֶדְ-תַּחֲוֹ :

מִגֵּן גִּבּוֹר יִנְעִיר — יִשְׁחִית כָּל־קָלַע .

* *

*

נָצַב לְעַמְתּוֹ כְּאִישׁ בְּיָנָיו ;
אֶחָד יִבְקֹשׁ הוּן וּבֵת נְחֻמְדָּת ,
וַיְהִי עֲמַל גִּפְשׁוֹ מְלֵא חֲפָנָיו .

בִּפְתָּה וּכְפָה אֶחָרָיו יִדְלְקוּ
חַוֹּת וּמְכֹאבוֹת , וְרַע וַיִּגְיַע ,
עַד־אִם שְׁחוּחַ יִחְזִיק בַּפְּלָךְ !
יִנְוַע מְהֵרָה קַל , שְׂאֹלָה יִלְךְ ;
עַל־כֵּן בְּאַנְחָתִי אָנִי אֲכִיעַ :
לְךָ וַיּוֹם מִיָּתֶךָ מַעַשׂ רַחֲקֵי .

* *

*

חַוִּיתִי גְלַמְדָּה בִישִׁמוֹן דְּרָךְ ,
תִּיעַף . כִּי בְנִכְוָרָה חֲמָה תִנְיִת :
כִּי־אֵל רַחוּם , חֲנּוּן , חָסִיד אֵין עֲרָךְ
תַּפּוּחַ גַּם־יּוֹבֵל פֶּתַע הַמְצִיאָה .

הַרְנִיעָה הָאִשָּׁה מִמְכֹּאֹב פְּרָךְ ;
הִגֵּה לָהּ צַל , מַיִם , פְּרוֹת אֶל־פִּיהָ .
וַיְחִי רוּחָהּ , וּלְאֵל לֹא־תִכְרַע בְּרָךְ ;
בַּחַל וַעֲיַן תִּנְאֲץ , רוּחָהּ מִגְּבִיחַ .

קָמָה בְּשִׂאֲמָ וּבִזוֹ אִשְׁתֵּי הַפְּרִי ,
אֶל־הַפּוֹדָה מִשְׁמַת מְתַרְבְּנָת ,
וּמְאֹרֵי אֶת־הַיָּאֹר , הַעֵץ , הַפְּרִי .

פְּתֹאֵם הַפְּלֶג גַּם־הַעֵץ יִבְשׁוּ .
אוֹתָהּ רַעִים הִרְחִיקוּ נָא , גִּרְשׁוּ :

כִּי אַחֲרַי שׁוּבֵי בְרִית בְּרַתִּי :
תִּרְבֶּה עֲבֹדָתִי כְּרֹב הַרְשָׁע .

* *
* *

אִם מַעֲשֵׂי עַד-כֹּה כִּאִין עֵינַיִם ,
אִם פְּשָׁלָה רַגְלִי וְרַב עֲוִיתִי ;
אֶבִּין מִשׁוֹנָתִי אֲשֶׁר שְׁנִיתִי
יוֹם בְּחַרְי עָמַל וּמִיַּן אֶפְיִם .

עַל-כֵּן בְּמַר אֶבְכֶּה , וְאֶזְ-מִים ,
וְשׁוּבַע כָּאֵב אֶל-הָאָמֶת פְּנִיתִי ;
וּבְאֶהֱבַת נָשִׁים מְאֹד חָרִיתִי ,
כִּי לָקַחְתָּ שְׂכָלִי בְּמִלְקָחִים .

הוֹי תִּאֲוָה קִשְׁתָּה , אֲשֶׁר הִשְׁכִּי
לְבַב־אִישׁ , וְהוּא יָמוּת וַיִּמְצָא-נַחַת ;
כִּי אַחֲרִיתֶךָ מָר , וְרֵאשֶׁךָ מְגֹר .

שֶׁקֶר וְשׁוֹא הַטּוֹב אֲשֶׁר הַמְּסֹכִי
אֶת-בֹּס בְּזַבְנוֹךָ , וְאֶת מִצְלַחַת ,
בַּל-תַּעֲמֹד גַּם-הָאָמֶת לְךָ נְגֹר .

יִפְתַּח אָנוּשׁ אָנוּשׁ בְּיוֹם הַלֵּדָת
עֵינָיו בְּקוֹל דְּמָעָה וַיִּזַּל-מִים ;
אִז בְּשָׁבִי יִלְךְ , וְהַפְּוִלָדָת
חִישׁ תִּתְּכֹוֹשׁ אוֹתוֹ כְּבִנְחָשְׁתָּיִם .

יִגְדֵל , וְהַפְּלִמֵד בְּיַד שֶׁקֶרָת

אולם יפת מראה, אשר הראיתי,
 נפשי בדמיונה, אהה! חלמתי;
 ובלא רצון לבי תהי נחמתי,
 ובאף וזעם אהבה מלאתי.

אף עותה נפשי בעת חלכתי
 רק אחרי עיני בדרך שחת;
 כי אבדה חרות, ואין בי טעם.

חפשי בדרך רע אזי דרכתי;
 עתה, בנבר אין איל, מוכרתת
 נפשי, אשר לא חטאה רק-פעם.

* *

*

על-רוב זדונותי אני הנבר,
 על-פל-אשר ער-בה אהה! אשמתני,
 נחם אני, בשתי וגם נבלמתי;
 ולבר בך, אלי, אבקש שקר.

שכתי לשרתך ערי תקבר,
 ובתאות לבי מאד זעמתי;
 גם משאון ימים ביום השקר
 ילאת להנחם כמו נחמתי.

נפשי יחידתי, אשר ער-הנה
 יומם ולילה לחטוא נתתי,
 צר לי בצרתה, ואושיענה.

תמוה ימיני נא, אדון הנשע!

תרגומים .

שָׁנוּ צוֹרוֹת חַיּוֹת לָנוּ מֵלֹוּ .

יֵשׁ עַל-פְּחוּן זוּחֵל, עֶפֶר יִלְחָכוּ ;
 יֵשׁ פְּנֵף יִפְרֹשׁוּן , מָרוֹם יִהְלָכוּ ,
 כֹּה וְכֹה יִבּוּ רוּחַ , וַיִּפְּזוּ .

יֵשׁ לְצִעוֹד בְּאֲדָמָה עָלוּ עָלֵנוּ ,
 יִשׁוּמוּ בַיְעָרִים , שְׂדוֹת יִרְכּוּ ;
 כָּלֵן חַיּוֹת הַחֲמָרִיּוֹת , יִהְפְּכוּ
 אֲרָצָה פְּנִימוּ , יִשְׂאֵת רֹאשׁ לֹא הַעֲזוּ .

וַיִּבְרַר אָדָם זְקוּף לְלִבָּת ;
 יִמָּאֵם אֲדָמַת עֶפֶר , יִבִּיט שָׁמַיִם ;
 זְכָרוֹן לָנוּ בַל-נִמְכַע בְּרַפְּשׁ .

אֲתָה , כִּי לִשְׁתַּקִּים תִּשָּׂא עֵינַיִם ,
 רָם תִּקְוָה , רוּמָם גַּם-אֶת-הַנֶּפֶשׁ ;
 אֵיךְ יִגְבֹּה גִלָּם , וּתְהִי זֹאת מִשְׁלָכֶת ?

* *

תִּקְוָה מִמִּשְׁכָּה עָדִי גִלְאִיתִי ;
 כִּכְיִי וְעֶצְבוֹנִי , וְהַמְלַחֲמַת ;
 רוּחִי עָלַי כָּל-אֵל מָאֵר זַעֲמַת ;
 אִמָּאֵם תִּשׁוּקָתִי , וְרַב שְׂנֵאתִי .

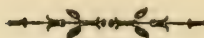
(תקע"ו)

כראות נְבֵר יְשִׁישׁ כִּי יוֹם וָלַיִל
 מַצּוֹת וּמְרִיבוֹת בֵּין בָּנָיו תִּהְיֶינָה,
 וַיִּקְרָאָם, וַיֹּאמֶר: קָרְבוּ הֵנָּה,
 עֵטֶר-מַטּוֹת זֶה רָעוּ, אֲנִישֵׁי-חַיִל.

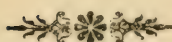
קָמוּ בָנָיו בְּלָמוֹ, כָּל הַחַיִּד;
 אִישׁ אִישׁ אָמַר: אֲקוּמָה וְאֶרְעָנָה.
 אֵךְ הָאֲנָדָה בְּאִשֶׁר מְרֹאֵשׁ עוֹדְנָה;
 תֵּשֵׁב לְבַטָּח בְּמִזְוָה וָאֵיל.

וַיֵּרָא הַזָּקֵן וַיִּפְתַּח הָעַמֹּד,
 נִתּוֹן מַטָּה מִמֶּנּוּ אֵל כֶּל-יֶלֶד;
 וַיְבַרְנֵעַ קַל כָּל-תַּמְטוֹת שְׂפָרוֹ.

וַיֵּשֶׁן אָז אֵל כָּל-בָּנָיו וַיֹּאמֶר:
 לְמַדּוּ מוֹסֵר; כִּי כָל-דְּבָרֵי הַחֶלֶד,
 בְּאֲנָדָה זֹאת, בִּקְשֶׁר יִתְנַפְרוּ,
 וּבִהְפָרֵד יִצְעָרוּ.
 לְמַדּוּ מוֹסֵר, וַחַיּוֹ בְּקִשׁוּרִים יַחַד;
 אָז טוֹב לָכֶם, אָז לֹא תִגּוּרוּ יַחַד.

בְּלִנְיָהּ בַּעֲרָדוֹ?
 עַל-גִּזְרֵי הַצְּרִיקִים
 אֲשֶׁר רָשַׁע לֹא יָנוּחַ.
 יְדוּנִים יוֹרֵי זָקִים,
 בְּשׁוֹחָה לָנוּ כָּרוּ
 בְּדִיחְמוֹ, כִּי מָרוּ.

מִשְׁרִים מִמִּשְׁלֵי אֲזוּפוֹ:

זוֹנָה דוֹדָה רָאָתָה
 מִקְרִיָּתָה נִסַּע;
 פִּיָּךְ בְּכָבִי פָצְתָה,
 וַיְהִי עֵינָה דִמְעָה.

אֲחֵרֶת זֹאת חָזְתָה,
 וְהֵאמֵר לָהּ: עַד-רַע
 מָה אֲנִקְתֶּךָ עֲדָתָה,
 לְפֶה תְרִיעֵי רִיעַ?

וְהִקָּם הִיא וְתַעַן:
 לַנְּנֵעַ, אִם נִשְׁכִּילָה,
 אִין חֶקֶר, אִין מִתְכַּנֶּת:
 לְזֹאת, לְזֹאת אֵילִילָה
 לְעַד, יַעַן וּבְיַעַן
 הַשְּׂאֲרֹתַי לוֹ כְּהִנֵּת.

* *

*

הכלבים הנובחים לקראת רכב אש.

(שבת תר"א).

רָכַב אִישׁ הַמֶּתְנַגֵּל
עַד-נֶפֶי מִסְּלוּל בְּרוּל,
כִּכְרָק אוֹ כִּסְעָרָה;

מִסָּבִיב נוֹרִים נִקְבְּצוּ,
וּלְשׁוֹנָם עָקְרוּ חֲרָצוּ,
מִקּוֹרָם אוֹלֵי יִירָא?

לֹא יָדַע כָּלֵב הַזֶּה
מִשְׁפַּט רָכַב הַזֶּה:
לֹא בִשְׂר סוּסָיו, אֶךְ רוּחַ
הָעוֹלָה מִסִּיר נִפְוַח.

עָנִי נֶפֶשׁ לוֹ יִשְׁפִּילוּ
לֹא יַעֲפִילוּ,
כִּרְעָה לֹא יִתְנַרוּ:
רָכַב אִישׁ יָנַע בָּהֶם,
וַיִּנָּרֶם עֲצֵמוֹתֵיהֶם.

חוּשֵׁי, חוּשֵׁי, עוּשֵׁי, טוּשֵׁי,
מְרַבְּבֵתִי, עַל-בְּנֵי-רוּחַ,
רוּחַ אֵל, אִישׁ אוֹכְלָה,
הָאֵם כָּלֵב וְנִבְלָה

משל לקוח מן התלמוד.

יְתַחֲבֵא בְעֵלְיָהּ

אוֹכֵל אֵלֶיהָ ;

יִשְׁחַק לְהַמּוֹן קַרְיָהּ

קוֹטֵף מְלוּחַ.

קוֹל נְגִישׁ לֹא יִשְׁמַע ,

יִשְׁכַּב בְּמוּחַ .

* *

*

יְפִי , רְכוּשׁ וְשֵׁם , בְּצִיץ וּפְרַח :

יִפְרַח יְמֵי אֲבִיב , וְגַת בְּקַרְח ;

אוֹלָם יִשְׁר־לֵבֵב בְּמוֹ יָרַח ,

נְחָבֵא , וְאַחַר שָׁב , וְעוֹד זָרַח .

הִנֵּה לְעוֹלָמִים בְּעֵזְרְתֶךָ

הָאֵל אֲשֶׁר הִירָא בְּכַלְיוֹתֶיךָ .

* *

*

בסכות

סוֹךְ הַגֶּבֶר , סוֹרֵה נָא ;

זֹאת הָאֵזוּנָה , זֹאת הַקֶּשֶׁב ;

פֹּה שִׁבְעַת יָמִים תֵּשֵׁב

פַּחַת אֶהְיֶה הַמְּלוֹנָה ;

דַּע אֲמָנָה , פִּי לְשָׁנָה

הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם .

* *

*

משלים.

אֶת-צֵלֶם הַמְּקוֹנָה תַגְדֵּל תַּחֲלֶת.

* *

*

תֵּלֵל וּבֶן-חֶרְסוֹם דְּמִיתָ בְּעוֹדֶךָ ;
רָשִׁים וְגַם שָׁרִים חִבְּבָה לְבִדְךָ .

* *

*

יִחַשְׁבֵּ לְדַעַת כֹּל שְׂכוֹר מִיּוֹן ,
יִבַע אִישׁ הַמְּשַׁנֵּעַ פֶּלֶא-דְּבַר־חֶלֶד .

* *

*

מִת־יֵשׁ-כּוֹ , מָה אֵין כּוֹ , לְכֹל יָדוּעַ ;
אֶךְ אִישׁ אִישׁ לְאַשְׁרֵי-כּוֹ יִתֵּן תַּפְאֲרֹת .
וְאַשְׁרֵי אֵין כּוֹ יִחַשְׁבֵּ דְבַר גְּרוּעַ .

* *

*

עַם-רַעַף , לְבַל-תִּשְׁנֶה ,
תִּקְרָא בְּמִכְתָּבֵי חֻכְמָה ;
אוֹלָם בְּתוֹכָחֹת תִּמָּה
בְּדַד בְּחֶרֶף תִּהְיֶה .

* *

*

ספר שביעי.

אף מורש קדמוניו יקר לו על־כְּלָנָה.
 דְּלִישׁוֹן תְּלִמּוּד כְּלוֹל הַבֵּיא מְרַחֵק אור,
 וזִי ירוֹת ראשׁוֹנִים הַטְּעִים אֶל חַד תְּדוּר.
 עָלָיו יִכְמוּ דָּעִים וַיִּשְׁרִים יֶאֱנָחוּ,
 וּבְדַמְעַת מְרוֹרִים עֲבָרֵי אֵל יתִּפְּחוּ.
 פִּי מִי כְּמַחֵז עוֹד בְּפִרְץ יתְקוּמָם,
 כָּרֶם אֵל חַי יִשְׁמֹר גַּם לַיְלָה גַּם יוֹמָם.
 תִּנְפֹּשׁ בְּזָבָה שָׂבָה לְמָרוֹם שְׁמִיָּה.
 חוֹסֵה אֲדוֹן. וְשַׁלַּח נְחוּמִים לְאַבְרָיָה.
 כ"ג כסלו תרכ"ה.

מצ"ק

הרב הנדול הדרשן המופלא הרועה הנאמן
 מוהר"ר יהואל מיכאל זקש זצ"ל. ז
 נולד בנלונא רבתי בש"ק י"א אלול תקס"ח
 וישרת בקדש .. שנים בק"ק פראג המפוארה
 ועשרים שנה פה ברלין המעטירה
 ונקרא אל השמים כגיל כ"ד שבמ תרכ"ד:

זכר צדקותיו וחסדיו וקנאותו לאלהיו
 מלבב צאן פועותו לא ימוש לנצח.
 ותהלתו ותפארת חבוריו מלאה הארץ.

נפשו המהורה על שדי התענג
 עם הצדיקים ומצדיקי הרבים.
 וזכותו תגן עלינו לעולם ועד, אמן.

תחמי (אכן תזעק) שוכב תורה זורע,
 עמוד לתעודת אל, פטיש לקבב פוטע.
 ענו ושת היה, אף עז לקבור הצור,
 ובשבת תוכחתו בקע תלמיש צור.
 אש דת ואמונת אל תוכו תמיד ינקרת,
 עד נפש כל-מקשיב משפתותיו יורדת.
 רשפי שלחבת יה בפתאים הקעיר,
 הנד אפירי לב, הנדמים העיר.
 גזר ראשו היו חכמות צפון תימנה,

על ידידו הנאמן
יוסף ארמנזי

שד"ל מקונן

(ניסן תר"ד).

אוהב דבק מאח, מה זה מהרף
והטוש בזקניו גלמוד רעף?
לבי, לבי, למה תיים בחרף
בנפל יתה וישתל ובכורה? *

לראות שד על שד, אוי על אוי גשארף,
לכבות גם על יוסף ראש נאמניך.
זה ארבעים שנה בו התפארף,
על מי תתענג עוד? ככה נרף!

אורי, עזרי, נירי תמיד הית,
יוסף, וביום טוב וביום רע נבספתי
ליריד יועץ, תומך, נאסצאך.

למשנאי לא שחות, לא שמיית
רנע מפני. לא ישוא חשפתי
לך את לבי - יוסף, יוסף, איפה?

(* הלא חטה, תלמידו חביבו החכם יעקב חי פארוו ז"ל, והחכם שמואל
חיים לולי ז"ל בן דודי, ובני בכורי החכם אוהב גו לוצאסו ז"ל.

קינה על הרב
יוסף יהודה לוי גשינארה.

מ"ץ בעיר קזאלי.

(אדר תרט"ו).

עיני תול בְּבְכֵי קִזְאֵל הַנְּאֻנְחָה, הַנְּאֻנְקָה.
יוסף לוי, אָבִי אָבִי, מִשְׁפַּט זֶרֶע וְצִדְקָה,
אורו יְהִל בְּתַעֲוֹתַי אֵל הַשְּׂבִיעַ נְפִישׁ שׁוֹקֵקָה,
איכה נִקְטַף, איכה נִחְטַף בְּדַמֵי יָמָיו עֵזב עֲדָרוֹ.

יוסף יודה, אוצר חֲמֻדָּה, יָקָר מִפֶּן בֵּין הַרוּעִים;
שָׁקֵר לְנִדּוּר פְּרִצוֹת הַדּוֹר, מֵאֵם עֲצֵלָה נֵם מְרֻנָּעִים,
יָד לֹא טָמֵן, צָפוֹן הַיָּסוֹן נֶשֶׂא קוֹלוֹ: חוֹשׁוּ רַעִים,
תִּלֵּל אֲזָרוֹ, פֶּרִיץ גִּדְרוֹ טָרֵם יְפוּיץ צֶאֱן מִדִּירוֹ.

אִישׁ הֵם, אִישׁ בּוֹר, צַדִּיק גְּבוּר, מַה זֶה אֲזָרוֹ יִדְעֵה, יִקְדֵר.
וּבְנֵי עֲלוֹהַ נִרְבוּ יִשְׁלוֹהַ, יִפְרַח יִשְׁנֶה קוֹיץ נֵם הַרְדֵּר?
נִשְׁפִּיל קִרְקֵד, נִכְרַע, נִקּוֹד, שׁוֹפֵט הַצֶּדֶק יִתְהַדֵּר;
בְּמַחְזוֹ בּוֹ עֵם דְּעוֹהַ נִפְעֵם כִּי נֵם לָכֶם יִשְׁלַח עֲזָרוֹ.

אחר האכל אנחתה נכפלה

ובקתם לחין חלשתה גברה.

משקב לבריאים ולחולים מרננע,

אף לא פונת, בתי, לך ביצועיה;

נאק וילד היו כל לילותיה,

ולבבי בי יתר קולך בשמוע.

ובכל-זאת לא לבך נמיט תוחלת,

ואיטר כל-רואך בן, אף לא ידעת;

קוה קוית, גם בי לשאול הנעת —

מדודהך זאת לך. לאת משכלת.

זכה וטהורה בנוף גם ברוח

בת טוב שנים עלית מניא ההכל,

לקחת מיד-אל הנמול הספל

ובעד ישנה בין צדיקים לנוח.

שמה לאלי חסד התחנני

יאמר לפיטחית: רב! ידוך הרף;

ולפי הטף הוא יטריפני טרף

ולהפיין מימי דעת יקעני.

את-ברכתו ישלח עד קץ ימין

אל אביך ולנפנו הפוריה

ולכך זרעו: אוהב גר וישעיה,

מרים, ברנה, יוסף, גם בנימן.

נִשְׁאֵאת, עֲלִיךָ יוֹם וְלֵיל שְׁקָדָה.

וַיְהִי אַחֵר יָמִים, בְּמַעַט צְמִחָה
רְפָאוֹת וּתְעֵלָה לָךְ; אֲבֹן חֲלִיכִי
רַבַּת עָנָה שִׁבְרָה אֶת-יִוְלָדְתִּיכִי
וּבְרוּחָהּ וּבְשִׁרְתָּה לְעַפְרָה שְׁחָה.

לֵב אֹהֶב וּמְרַחֵם הוֹסִיף לָהּ כַּחַ
לְסִבּוֹל בְּבִלִי תְרַגֵּישׁ עִמָּל וַיִּגִּיעַ.
אֵךְ בְּכָלוֹת זַעַם וּכְבוֹא עֵת תְּרַגֵּיעַ
תְּגוּף בַּיַּעֲקֹב נִדְרָה וַיִּשְׁתַּח.

בְּלִהוֹת וּתְלֵאוֹת אִזּוּ תְּקִיפוּנִי
וַיִּשְׁקֹנֵי מִי רֹאשׁ לֹא יוֹם, יוֹמָם,
לֹא חֲדָשׁ, לֹא שָׁנָה, אֵךְ בְּשִׁנְתֵּימִ
עַד כִּי מִיּוֹנְתֵי אֶלְמָן שְׁמוּנִי.

אֵךְ גַּם בְּרָגֵז מְפָרוֹם רוֹזְמוֹ
וּלְבֵיתִי אִם שִׁנִּית לֵאמֹה יַעֲרוֹ,
בַּה חֵן וְחֶסֶד וּתְכוּנָה נִצְמָדוֹ,
גַּם מְדַבְרָה גַּם מְסַעֲלָה נִעְמוֹ.

וְאֵת נְרַפְאֵת לְקוֹם וּלְהַתְּנוּעֵעַ,
אֵךְ לֹא מִיֵּשׁ מַעֲרֵפֶךָ מִדְּוָה וְחִלִּי.
וְזֵאֵט לְאֵט כְּנִבּוֹל עָלָה תְּכִלִּי,
וַיְהִי יָמִים שָׁנִים נוֹפֶךָ גִּזַּע.

נִבְרָךְ כִּי שָׁח, נִשְׁמַת רוּחְךָ קִצְרָה
וּתְקִיפַת לְחַוְתֵיךָ הַתְּקַלְקְלָה;

חַדָּשׁ יָמָיו תַּקְדָּמוֹנִים .
 הוֹפֵעַ אוֹרָנוּ , הָאֵר גִּרְנוּ ,
 הָרֵם רֵאשֵׁינוּ בְּגִלְל צְדִיק!

לנכח מלכה בתי .

(שבת חר"א)

זֶה יָשִׁים עֶשֶׂר וְשִׁמּוֹנָה הַנְּחֻלָּתִי
 יִרְחִי עָמָל . רוּחַ רָעָה אֶמְכִּי
 לְעִבּוֹר הַחֲלָה , מִנִּי אִזּוּ בֵּית בְּכִי
 הָיָה בֵּיתִי , בְּתֵהוֹם צָרוֹת צִלְלָתִי .

לֵיל רֵאשִׁית מַחְלוּאָיָה בְּךָ הִרְתָּה ,
 וְהִבֵּאתִי , בְּתִי , לְרֵאוֹת אֹר שְׁמִשׁ ,
 וַיְהִי אֹר שְׁמִשׁ לָךְ עֵיפָה וְאַמִּשׁ
 כִּי בַק צַר וּמְצֻקָה עֵינֶךָ רָאִתָּה .

הַחֲלִיפָה כַח וּלְאִיתָנָה שָׁבָה
 אֶמְךָ כְּמַעַט , אִזּוּ בְּךָ יִד-אֵל נִנְעָה ,
 הַתְּחַלְחַל כְּלִירוּאָךְ , עֵינֶיךָ דָּמְעָה ,
 נְמוֹנָה יִשְׁדָּרְתֶּךָ , לֹא עוֹר נִצְבָה .

אֶמְךָ בְּנִבּוֹר קָטָה הַתְּעוֹדְדָה ,
 עֵינֶיךָ לֹא תִכְבֶּה , לֹא רָפוּ יָדֶיךָ ;
 עַל כֵּן שִׁכְבָת , אֶתְךָ עַל-בְּפִיָּה .

קָבַר אֹרְנוּ,	עַל צְדִיקִים
מַעַל רֵאשֵׁנוּ	הוֹפִיעַ אֹזַר
כָּבֵה נִרְנוּ,	אָסַף לְקַמֵּי,
לְקַח צְדִיק!	חָרַת עַל לֹ—
הַעֲתִיקִים	חֲפִיט חֲתִי,
עֵשֶׂר יְרוֹת;	הוֹצִיא מֵא—
בְּלִי שֶׁקֶמ,	
ח הוֹלְדוֹת*);	
גְּלָה מִסֶּהֶר,	
פֶּל גַּבְבְּרוֹת.	
כָּבֵה נִרְנוּ,	קָבַר אֹרְנוּ,
לְקַח צְדִיק!	מַעַל רֵאשֵׁנוּ
יִשְׂר חֲבֵשׁ,	צָדֵק לְבֵשׁ,
וְלֵאל קָנָה;	בְּצַע מֵאֵם
כָּבֵה אֵיבוֹת,	הַשְׂקִיט רֵיבוֹת,
אֶהְבֶּה אַחֲוָה;	זָרַע שְׁלוֹם,
רַב עִם צְעִיר	עַל כֵּן בְּעִיר
הָזָה הָזָה!	אוֹי אוֹי יִצְנֹת.
כָּבֵה נִרְנוּ,	קָבַר אֹרְנוּ,
לְקַח צְדִיק!	מַעַל רֵאשֵׁנוּ
מְקִים בּוֹשֵׁל!	צְדִיק מוֹשֵׁל,
חֹם עַל בְּנֵימֹ;	חֹם עַל הָאֵם,
דָּוָה נִפְעֵם,	רַחֵם עַל עָם
וּבַתִּחְנוּנִים;	בְּכִי יָבֵא
וְגִדוֹר כְּרָצוּ	רַפָּא מִחֲצוֹ

קָבֵר אוֹרְנֵנוּ,	קָבֵר גֵּרְנוּ,
מַעַל רֵאשֵׁנוּ	לָקַח צְדִיק!
אוֹצֵר מְלֵא	נִסְתָּר. נִגְלָה,
מִקְרָא, מִשְׁנָה,	תְּלִמּוֹד, מִדְרָשׁ;
עִמְקֵי חֻקִּים,	שׁוֹת וּפְקָקִים
יִהְיוּ יָקָר	דְּרוֹשׁ דְּרָשׁ;
בְּלִמֵי כּוֹנֵה	בְּהֵם הָנָה
יוֹמָם וְלַיְלָה	לֵךְ לֹא יִחְרָשׁ.
קָבֵר אוֹרְנֵנוּ,	קָבֵר גֵּרְנוּ,
מַעַל רֵאשֵׁנוּ	לָקַח צְדִיק!
יִרְאֵת צוּרוֹ	הִיא אוֹצְרוֹ,
וּבְמִצּוֹתָיו	חִפְצוֹ, חִשְׁקוֹ;
בֵּת אֵל חֲמֵד,	לְמַד, לְפַד;
בִּינְהֵל בָּהּ	זָרַע חֵיקוֹ.
תּוֹרַת הַרְבִּיץ,	חֻקְתָּהּ הַפִּיץ,
הַשִּׁיב פּוֹשֵׁ—	עַ מִדְרָכוֹ.
קָבֵר אוֹרְנֵנוּ,	קָבֵר גֵּרְנוּ,
מַעַל רֵאשֵׁנוּ	לָקַח צְדִיק!
אֶשְׁפֹּל, עֵנִי,	שָׁחוּ עֵינָיו,
וְאֶשְׁפֹּל בְּרַף	כְּבוֹד הַמֶּדֶה;
שָׁנָא גֵאָה,	מֵאִם קִנְיָהּ,
וּכְבֹן קֶרֶב	צָעִיר וְמֶדֶה;
בְּחֻלְבָּאִים	הַנְדְבָאִים
שָׁמַע, יַעֲזֵב	עֵזֵר, סָמָה.

אל הלקח ארון האלהים ואל מות מרנא ורבנא
כמוה"ר מרדכי שמואל גירונדי זצ"ל,
אב"ד ומ"ץ בעיר מולדתו

פארוכה.

נקרא אל השמים
בן נ"ב שנה כשמואל הרמתי
אור לי"ג לחדש טבת
שנת
זכרמים גדולים אקבעך
(תרי"ב).

קינה.

גְּבַעַת, גְּבַחַל,	כְּלִי־הַקָּהֶל
כִּי פֶס רֹעֵם,	מִדַּי יִבְיִין
כְּאַלְמָנָה,	עִיר גְּאַמָּנָה
יֶאֱנַח עִם,	וּכְבֵּן עַל אָב
אֹי בִי גְחַמָּה,	אֹי בִי נְקָמָה
שְׁמִשׁוֹ הַנֶּעֱמָה,	וּבְלֵא עֵתוֹ
כְּכַה גְרָנוֹ,	קִבֵּר אֹרְנוֹ,
לְקַח צְדִיק!	מֵעַל רֵאשֵׁנוֹ
אָב לִיתוּמִים ;	צְדִיק תָּמִים,
מְעוֹז מְגֻדֵל,	לְאֶבְיוֹנִים
גָּנַע רָבוֹ,	אִישׁ מְכֹאזְבוֹ,
כְּדִרְשׁ וְדָל,	גְּלָה אֶלְיוֹ
מְלִיץ בְּלִים,	הוּא לְגְדוּלָיִם
תָּת לֹא חֲדָל,	גַּם מְכִיסוֹ

עֲרַכְתָּ, וְהִדְרוּשׁ מִשְׁפָּטִי וְקִמְעַצְוֹתֵי הַטִּית אֶזְנוֹ וּמִקְצוֹי-אֶרֶץ הָיִיתָ
לִי לְבָן?

מִיכָה יוֹסֵף בְּנֵי בְנֵי רַבּוֹת וְגִדְלוֹת מְנַבְרֵת רוֹחֵךְ הוֹחֵלְתִי, וּבֶן
בְּקִיר, אֲמַרְתִּי, וְרַע נֶאֱמָן נָתַן-לִי יְיָ בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן.

וְאֵיזָה אִפּוֹא תִקְוֹתִי? וְהוֹחֵלְתִי נִבְזָה וְשָׁמַחְתִּי עַד־רִנֵּעַ.

וְעַתָּה, מִיכָה יוֹסֵף, הַמְתַלֵּוֹנֵן בְּצַל שַׂדֵי הַיָּד הַתְּנַפֵּל לְפָנָי רַחוּם,
לְאַבְלִידָה יִשְׁלַח נַחוּמִים.

יולֵדֶךָ הַנְּדָבָה בְּכֶאֱב אֲנוּשׁ יָחַן יִרְחַם; מַחֵן לְבָבוֹ יִרְפָּא, רוּחוֹ
הַנְּשָׁבְרָה יִחְיֶה.

יִחְלִיף כְּחוֹ יַחֲדָשׁ נְעוּרָיו; יֵאֱמֵן יָדָיו בְּמַתְקָרֵי תוֹשִׁיָה, לְהַפְיֵן
בְּיַעֲקֹב אֲמָרֵי תְבוּנָה, אֶמֶת וְצֶדֶק.

יִמְחָה רַמְעָה מֵעַל פְּנָיו; יִנְחַמְהוּ וַיִּתְהַדּוּ בְּמִשְׁפָּלִים שׁוֹמְעֵי
לְקָחוֹ.

מְצוֹלוֹת יִנּוֹן יַעֲלֶה וְיִשֵּׁם כְּבוֹדוֹ יָרוּם וְנִשְׂאָ; תְהַלְתוּ תַפְלֵא
הָאָרֶץ, וְזָכְרוּ לְבָרְכָה לְדוֹר דּוֹרִים.

ד"ג לעטר תר"ב (שד"ל וע"רא לפ"ק).

קינה על מיכה יוסף בן אדם הכהן לעבענואהן מעיר ווילנא.

ליג לעטר תר"ב.

ואתה בן אדם שא על-בן אדם-קינה, ואמרת על-מיכה יוסף:
מי כיוסף.

איה, הילל בן-שחר, בשחר יוסף נדמה נדמית; ארו עינינו לנגה
זרקה, קנינו לצהרים והגה עלמה.

למה מברת לאסוף חכמה, להרבות מדע ויהעמיק מחקר;
להתפיר קנין משקבם ופני כיתלי מלך לתכלים קנצח?

הלוואת אהבתך שפת קדושים ונלמד כנורה את שירי, למחר
לעזוב ארץ נשיה ולפרוש בנפיד אל-מרומי וכול להשמיע תהלות
עליון בקהל שרפים?

הלוואת על-שכר א עיר הדנים היו בכורי משליה, ובחירי א בית
לוי בעלותם אל-האלהים היו חותם דבריה? כי לא לשכון ארץ
נוצרת, אף להתענג על יי בלחקת חסידיו.

נפש מהורה מאסת תבל ומתשפית למה ממרומים ירדת ולמה
מרחם לא-מברת עוף?

ולו יוגק ועולל באחיה הלית ותנגע במרם יוציא עץ תבונתך
ציון ופרח.

ולמה לך חיים לשבוע כאב ויגון ולאדיב נפש צדיק?
ימים על-ימים קנה: זה ינחמני משאר עוללי; ועתה נפלת,
מאנה הנחם נפשו.

ולמה גם-לי מארץ רחוקה התנדעת ואמרי חכמתך לפני

אל-תוסף התאונן .	הם! הם! שְׁמֹר מַחֲסוֹם
תִּבְט , אַף הַתְּבוֹנָן :	יוֹצֵא תִּלְצִיּוֹ שׁוֹר ,
קָם שִׁבְט יִשְׂרָאֵל .	אוֹר יַעֲקֹב כִּי בָא ,*
הַחֲקֵמָה , הַמִּדְע ,	הֵן נַחֲלַת אָבוֹת ,
הַחֲסָד , הַחֲמֵלָה ,	צָדֵק וַיִּרְאֵת אֵל ,
לְפָאֵר אַף לְתַהֲלָה :	בּוֹ נִקְבְּצוּ כָּלֵן
וְלְכָל-דְּלִים מוֹדְע .	הוּא אָב לְאֲבִינִים ,
גִּילִי , עֲדָה , שְׂמֹחִי ;	לָכֵן בְּיִשְׂרָאֵל
יִנְהַג בְּצִאֵן עֲמוֹ ;	שִׁישִׁי כְּמוֹ רוֹעֵה
וַתִּגֵּי כְבוֹד לְשִׁמּוֹ ;	חֲנִי תַהֲלוֹתָיו
סִלְעֵי אַף מִכְּמֹחִי .	אֲמַרִי : יַחֲי רוּעִי ,
הַעֲדָר לָךְ גִּמּוֹ ;**	קוֹמָה , עֲלֶה , הַצֵּלַח
רוּעֵה צִאֵן קַרְשִׁים :	הַצֵּלַח לְדוֹר וָדוֹר ,**
בַּחֲנִיִּים וַיִּשִׁישִׁים ,	כֶּךָ עֲדָרְךָ יִתְחַדֶּה ,
לְעַד עַל-כֵּם אֵיתָן .	וּבְעֲדָרְךָ תִּתְחַדֶּה
אַף מִיִּשְׁלֵתְךָ תִּבְנֶן ;	כֶּן-יַעֲקֹב , הַצֵּלַח ,
הַתְּפָאֵרַת הָאָבוֹת ;	חֲדָשׁ כְּמִיָּמִים
לְנִוִּיּוֹת וְלִקְבוֹת ,	הַצֵּלַח , הִיְהִי חוֹבֵשׁ
וּבַתוֹךְ בְּנֵיו יִשְׁפֹּן .	עַד שׁוֹב לְעַמּוֹ אֵל

(* לשון שקיעה, כמו כי בא השמש, עיין הראב"ע על קומו אורי כי בא אורך (ישעיה ס' א').

** הצלח העדר, הוא פעל יוצא, כמו ההצליח ה' דרכו, הצלח לדור ודור הוא כמו ויהי איש מצליח, שהוא "כאורה" פעל עומד, ובאמת גם הוא יוצא, ונשמטה מלת דרך, ויהי איש מצליח דרכו. הצלח דרכך לדור ודור, כמו כי אז תצליח את דרכיך.

לכבוד ידירי החכם השלם הרופא המובהק
 מוהר"ר ישראל גדליה קאזים,
 ביום שנתו על כסא ההוראה בעיר מנטובה
 תחת אביו,
 החכם השלם הרופא המובהק
 מוהר"ר יעקב קאזים זצ"ל
 (תקצ"ד).

רב לך, עדת אל חי,
 בת-יעקב! על אב
 רב-לך זעוק: איז
 איז? אהה כּי-פּם,
 יגון תּמרוּר מְסַפֵּד:
 רב לך עיגוף היגר י;
 צֶדֶק תּסֵד חוּגֵר?
 נִגְרוּ וּיִקְבֵּד!

בְּכִיתָ, וּבְכִיתָהּ
 בְּכִיתָ לְאָב יָקָר
 הִיָּה לְמִשְׁעַן לְךָ,
 הוּא לְעֶזְרוֹ הַנִּי
 צִדְקָתָהּ, עִיר עֲלִיזָה;
 לָקַח פְּתֵאוֹם מִפֶּה.
 הִיָּה לְדֵל תּוֹמֵה,
 חֲיִיו לְשִׁין בְּזָה.

רַק לְךָ וְאֵל טוֹבֵה
 עַד-בֵּא תְּלִיפְתּוֹ
 בֵּיתָהּ אֲמִלְלִים
 אִיז? אַהֵה כּי-פּם!
 הִיז כֵּל-מַעֲנִיזוּ,
 צִאן מְרַעִיתוֹ פֶּקֶד;
 לִיָּלָה בַּיּוֹם שֶׁקֶד,
 אִי חֲסִיד? אִי עָנּוּ?

אֹר יַעֲקֹב בְּבָה יִיָּלֵי, יִבְכֶּה עִם-אֵל

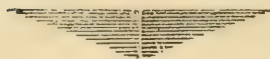
רָאֵת בְּקִנְיָת אֵל	כְּכַפִּיר וְרֵץ כְּצָבִי .
מִדַּי יֵאָבֵל מוֹסֵר :	אֵיךְ מִשׁוֹשׁ לְבִי ,
יִרְעֵם בְּתוֹכְהֶמוּ ,	לֵב פּוֹשְׁעִים יִשְׁבּוֹר ?
אֵיזָה! כָּאֵב אָנוּשׁ!	אֹי ! יוֹם כְּבִי וַיִּלֵּל !
בְּפֹה נִיחַל עוֹד	בְּלִים אֲמַלְלִים ?
אֵיךְ זָד וְלֹא נִבְהַל ,	בְּרֵאוֹת פְּנֵי אֱלִים ,
מֵוֹת , וּבִידֵי יָהּ	יִמְשׁוֹר וַיִּתְעַלֵּל ?
הֵם! הֵם! וְעַד מָתִי	אֶהְיֶה כְּמַתְלֹנֵן ?
אֶל-נָא בְּאֵשׁ קִנְיָה	אֲרִשֶׁע לְאֵל אֵיוֹם !
יִמְרוֹד בְּמִשְׁפָּטָיו	צוֹעֵק לִילְדֵי יוֹם ,
כִּי לֹא יִצְוֶה רַע	הַטּוֹב וְהַחֹנֵן .
נִפְשׁ מְטוֹחֶרָה !	כִּי תַעֲמִי אֹרֶךְ ,
נִצַּח לְהִתְעַנֵּן	בְּטוֹב וּבִישׁוּעוֹת ,
שׁוֹרִי! רְאֵי מִשִּׁים	צֹאן אוֹבְדוֹת נוֹעוֹת ,
שִׁיחַךְ לְהוֹשִׁיעֵן	שִׁפְכִי לְאֵל צוֹרֶךְ .
הִנֵּה בְּאֵזְנֵי קוֹל	דוֹבֵר לְעַמְתְּכֶם :
הִתְנַחֲמוּ עִמִּי !	כְּנִי אֲשֶׁר אֶהָב !
חֲלָף עֲבוֹדָתִי	שְׁשׁוֹן וְגִיל אֲשָׂאֵב :
שְׁמְרוּ נְתִיבוֹתַי ,	שְׁלוֹם יְהִי לְכֶם .

ובזענה ישום.	בביט לסוף דבר.
השקימך ריבות.	ייליד אשר ראה
התחרות לבלום :	בין איש ובין אהיו
מי יעשה שצום.	ידאג למי יפנה.
יגד בבין לבות.	אם ריב ואם מדון
בושר בתארתיו.	יאכל ויהאונן
את לו ביום טובו :	רועה ונותן יד
נגעו ומכאובו.	אל-מי יגעה עוד
מכל עונותיו?	ויקו מצוא פדיון
דורש תעודת אל.	יזעק בתאנה
על-דלתה דופק :	כי בין מבוכותיו
יאר ענן ספק ?	מי-זה לפניו עוד
מרה לכל-שואל ?	איה מקור חיים
כל יועצי עדה.	יבכו קציני עם.
האב והרועה :	כי יועצם אבד.
לא מצאו מרעה.	הגם פאנים
ברתת ובך עדה.	הגם בים גדול
עתה הגם תנזור	הכה. דמי נתן :
כל שומעי שמעה ?	יאלמו יתרו
האיר מאור נגהה.	צפון וגם תימן
לא ידעו מזור.	חיום בבוא שמשם
כי אותה נבזר	תורה במר התבכה

התאפקו מעי ;	רבת באש יגון
כל-עורקי האכל !	הן כי חמת תנין
אולי מצוא אוכל	אקבע סגור לבי ,
בבכי ובדמעי .	פונה לרוב תונה
הנעלה אל-על !	אמנם , בקהיר עליון
הועים במחשכים ,	כי צאנך תמוז
תמאס ילד בוכים ,	אולי טהר-לכב !
ענותך תגעל .	גם-קראי חסדה
מצותך רמה !	תנבול כבוד מספר
מי זה גבולות ישם ?	אולם לאנחת לב
כי פס פאר ראשם ,	אם צאנך נוהים
אם-הטא ואם אנשמה-	מךך לך זאת
איש החוקת בו ;	יגדה וזר יזעק
ותתנו מחיה ;	שמתו עלי כגו
התנה פריה .	עתה לזעת אף
דת יחרד לבו .	פן תעמוד מל-
משען ומשענה ,	אבי , יאהה ! אבי ,
עני ורל , נפעם ;	יזעק באבל מר
לפני עשירי עם ,	כי את למדיין לו
רעב וגם בשנה .	כי בלחך , יירא
בזפור תמול שששום	יבכה לבנים אב ,
ויעלז בהם ,	ראה בחכמתם
שוקד לערניהם !	הה ! כי מנהל פס ,

לראות שְׁלוֹת עוֹלָם וּיְקַר הַפְּאֶרֶת
 עֵרִית, נִפְּטֵי זָכָה; מִשָּׁם עֵינֶיךָ
 שִׁיתִי לְתִשׁוּרֵת אָב יָדָד בְּכִי.
 מְנַחֵת זָרוֹן הִיא, דוֹר דוֹר מְזַכֶּרֶת;
 כִּי אֲבָל בְּבָר זֶה אֶל-מִכְרִיךָ;
 וְתִהְיֶי נְחֻמָּתִי בְּזָכוֹר זְכָרִי.

אל הלקח ארון האלהים
 במות מורנו ורבנו
 הרב אברהם אליעזר הרוי וצוקיל,
 אשר עלה אל השמים
 בעשתי עשר יום לחדש התשיעי
 שנת
 ויאמר ה' אל אברהם לך
 לך מארצך לפ"ק
 (תקפ"ו).

קִינָה

עֲדֵאֵן בְּעֲצֻמֹתַי	אֲעֲצוֹר מְרֵי שִׁיתִי,
עַל צוֹרְרֵי רִיקָם	כִּי אֲזַעֲקָה חַמָּם?
מִנֵּת! אֲהֵה אֲכֹר!	עֲדֵאֵן לְךָ מְרָמָם
אֲהֵה, וְלֹא אֲשֵׂא	קוֹלִי בְּמַר רוּחִי?

עולם יחי נִסְמָד , וּפְרִיץ פְּרִיץ .

מָה עוֹד לָךְ נִרְדָּם , גַּעַר-אֵן דִּמְע
 אֶת-לִתְּךָ יִשְׁחִית בְּמַפְח-נֶפֶשׁ ?
 עוֹרָה וְהִתְעוֹרֵר , שְׂקוּמ , הַנְּפִישׁ ;
 שׁוֹכָה בְּקָדָם לְעִשׂוֹת לָךְ יִשְׁמַע :
 שׁוֹכָה , וְיִשׁוּב דִּלְתִי אֶמֶת לְפִתוֹחַ ,
 נִבְר תְּכַס־תִּקְבּ וְאִמִּיץ כַּח .

לאב

חֲנוּתֵן סִפְרוּ מִנְחָה לְבַתּוֹ אֲשֶׁר מִתָּה .

(תקפ"ד)

פְּתִי , רֵאשׁ שְׁמִחְתִּי , כִּי בָךְ רְאִיתִי
 שְׁשׁוֹן , חֲדוּדָה , פֶּתַח תִּקְוָה בְּאֶרֶץ :
 חֲנֹף , דְּעִתְךָ , צְדָקָה יוֹם יוֹם נְסִיתִי ,
 וְאִמֵּר : בְּרֵ-אֲמוּמָה , בֵּיתִי בֵּית פְּרִיץ .

הֵה! כִּי נִפְתָּה לְבִי , וְשׁוֹא קְוִיתִי .
 הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל , וַיָּבֵא קְרִיץ ,
 אֶבְרָתִי , אוּי! כּוֹס חֲחֻמָּה מְצִיתִי
 וְהִנֵּה יִשְׁבְּתִי פְּרִיץ עַל-פְּרִיץ .

אֶל־עֵינֶיךָ מוֹת בַּת, וְרַב־לֶךְ זָרַע ?

יִשְׁכַּל אֲנֹוֹשׁ סָכַל, אֲשֶׁר יוֹם רָצַח
 יֵרֵד שְׁמוֹ, וְכָרוּ, בְּגִיּא צְלָמוֹת ;
 אוֹלָם, וְאִיךָ יִשְׁכַּל אֲשֶׁר בַּמּוֹת
 עוֹד יֵשׁ כְּבוֹדוֹ חַי לְעוֹלָם נִצַּח ?
 בֵּן, בַּת לָךְ תַּחֲסֹר ; וְעוֹד יִשְׁאָר
 זָרַע בְּלִי יְטוֹף, וְלַעַד יָאָר .

שׁוֹר מְכַתְּבֵי חֲכָמָה, אֲשֶׁר בְּחָמָה
 עִם רֹשׁ וְרֵל, בַּת־יַעֲקֹב, חֲכָמָת
 וּבְמִשְׁפָּחֵי תְהוֹלָלִים נִלְחַמְתָּ,
 הַמְתַּלְלִים תוֹרָה אֲשֶׁר נִעְמָה .
 בָּם מוֹסְדוֹת חֲכָמַת חֲנוּךְ לַנְּעָר ;
 חֲנוּךְ דְּבִיר בַּל־טוֹב, וְהֵם הַשְּׁעָר .

מִשְׁלֵי חֲכָמִים בָּם וַחֲדוּתֵימוּ,
 מָה עָמְקוּ, מֵה־יִשְׁרוּ הוֹכַחְתָּ ;
 בִּינּוֹת עֶרְפֵּל צָר וְאוֹר הַזְּרַחְתָּ,
 בַּל־וַיִּלְעָנוּ עוֹד בְּעָרִים עֲלִימוּ .
 בָּם שִׁכְנֵי דוּמָה לְקוֹלֶךָ קָמוּ ;
 בְּנֵת בְּמַדְוִיָּהֶם אֲשֶׁר נִעְלָמוּ .

בָּנִים מֵהַלָּלִים לָךְ כִּי־אַתָּה,
 יִלְדֵי לִבְבִּי חֲכָמָה וְלֹא הֲרַחֵם ;
 אִיךָ זְהָרָם תִּרְאֶה, וְלֹא תִנָּחֵם
 עַל־בַּת אֲשֶׁר הִתְפַּתְחָה מִכְּלֵא ?
 הַאִין לָךְ שְׁרִיד ? הֲלֹא בְּאֶרֶץ

לַיָּמִיב, הַהוֹעִיר, לַחַיִּיק בְּל־בְּדִק.

גְּבוּר, גְּבוּרַת לֵב הִלֵּא גְּבוּרָה

עַל-כֹּל הַתְּשׁוּקוֹת שְׂוֵא וּדְרָבִי-הַקָּל,

הָאִסְרוֹת רוּחַ אֲנוּשׁ בַּכָּבֵל ;

וּבָרַב עָזוֹן בִּינְתָךְ טַהֲרָה

אֶת-רוּחְךָ מִכֹּל אֲמוּנוֹת שֶׁקָּר

הַמְּחַלְלוֹת אֵל וְאֲנוּשׁ אִין חֶקֶר.

חֶכֶם וְגְבוּר, אוֹי! זְמַה-מִּמַּעַל

עַל-רֵאשִׁיךָ יָרַד וְשׁוֹד וְשָׁבֵר ?

הִתָּה! כִּי מְשׁוּשׁ לִבְךָ אֲחֻזַּת-קָבֵר,

וְהַשֵּׁת בְּזִקְנוֹיִם אֲהָה! כּוֹס רַעַל,

בַּת-חַן וְשִׁכְלָה טוֹב ... וְלֹא יִכְלָת

לְמַצּוֹא מְזוֹר נִגְעָה : אֲהָה! שִׁכְלָת.

אִיךָ תִּשְׁבֶּה גְּלוּמוֹד, וְאִיךָ גְּבַדְלָת

מִגִּילָךְ, מִבַּת יַחֲדָתְךָ ?

אִין גֵּן וְאִין שָׂרִיד, וְזִכְרוֹנְךָ

אֵם עֵמֶד גְּמוּת, לְמִי עֵמֶלְתָּ ?

חֶכְמָתְךָ אֲדָ-שְׂוֵא, וְשְׂוֵא הַכֶּסֶף :

יִהְיוּ כֹּלֵא הָיוּ בְּיוֹם וְהֶאֱסָף.

שְׁבוּר ... זְמַה ? שְׁבוּל ? אֲהָה! חֲמָאֲתִי :

מַה-מִּסְגּוֹר שְׁנֵי אֲמָרִים נִסּוּ ?

רַב-לֶךְ, הַשּׁוֹן פְּזוּב! עִפְתִּי, הָסוּ !

שְׁבוּר לְרַב-בְּנִיִם, אֲהָה! קָרְאֲתִי.

בֵּן ; רַב לֶךְ בְּנִיִם, וְלָמָּה יָרַע

תנחומין שר אבל.

אל מעלת הרופא החכם המפורסם,
כבוד רבי

בן־ציון רפאל הכהן פריצי.

על דבר צרת הבת.

גָּבַר חֶכֶם-לָבָב וְאַמִּיץ פֶּתַח!

חֶכֶם בְּכָל־מַדַּע, וְשׂוֹא יִסְתֵּר

מָרוֹם וּבִתְהוֹמוֹת וְהָרִי בְתֵר

מַעֲיֵן בְּתִינְתָּךְ יִצִיר לְכְרוֹת.

חָכֵם בְּכָל־מַחְשָׁבָךְ, בְּיַד הַתְּהִלָּת

מִפְתַּחְבוֹא תוֹצִיא אֲמֶת נְהַדְרֶת.

חֶכֶם בְּכָל־מַפְעָל? מִי לֹא תִיטֵב?

חֲסָדֵי אֱלֹהִים חֵי בְךָ יִגִּיהוּ;

הֵן אִישׁ וְאִישׁ יִקְרָאךָ אֲבִיהוּ;

אֲבִיוֹן בְּמַלְטָךָ וְדַל בְּמַקְטֵב.

יוֹעֵיץ וּמִזְרָה טוֹב, בְּאִמְרֵי־פִיךָ

בְּשֵׁל תַחֲנוּק, כָּל־אֲנוּשׁ אֲחִיד.

אַמִּיץ וְנָבוֹר, הֵן בְּשִׁיבְתָּךְ

תְּרוּץ וְלֹא תִרְפָּה לְרַפָּא פְּצַע;

הִנֵּה לְמוֹתֵךְ לֶךְ בְּצוּעַ בְּצַע,

אֶךְ תִּתְאָזֵר הָאֲהַבָּה מְתַנְיָה;

יְהִי הַרְחָמִים, הַצְדֵּק.

יחוס, ירחם, יתמול; יורגי
 דרך ישרה אלכה, אצליח.
 יסל לפני מענלי האושר,
 חיים ושלום, ואמת ויושר.

אל-תשאלי אלו יקר תפארת,

אף-לא רכוש גדול, ופז או בצר;
 רק אחפצה, בלתי שאוני קרת,
 במח אכל חקי אשר לא יוצר.
 נפשי בתורת אל תהי חקרת,
 כי-זאת השוקתי; ואליו יצר
 כל-מחשבות לבב הלא נחשפו,
 סתרי פליות נתכנו, נצרכו.

רוצי, עלי, נפש מהורה, מושי
 נכח פני עליון בתחנוניך.
 התנחמי, הרגעי ופוישי;
 שאלי ואתן—יענה עושיך.
 התעוררי אפוא, מהרה חושי,
 אמי; ומה יתאפקו מעוה?
 בך נקשרה נפשי, ובי נפשיכי;
 שפכי לאל שיחה, ותם תככי.

אך אזהביו יאחב, ומפגלימו
מאה שערים יתנו הפרי.
גם-את אמי, גם-את אמי תזרחי
ושבר פעלתך אמי תקתי.

ואני באיש נדהם, ואין מנוח,
אוי! עיפה נפשי: אהה! נגזרתי.
אוי! נפלה רוחי. ואין בי כח:
הנה באין מושען אהה! נזרתי.
תמיד אקו חטה, ואין בק-חום;
רק אשבעה רעות, וטוב חסרתי.
גיל צמאה נפשי, ותרוה אכל;
ואיחלה לאור, והנה הכל.

באתי, אהה! אוי לי! במי מתגנים,
ואני ברוב עמל מאד יגע.
באתי בטיט ובמעמקי מים,
לא ארעה לצאת להושע.
אין רק אשר-ישפן שמי שמים
יוכל לתציל רש אשר-טבע.
רק-הוא בעת יחפץ יתוק-בדק;
רק-הוא תמים דעים, אלהי צדק.

אליו פני אמי, והתחנני,
אך-רש ודל הנאנח בשנים;
יפנה לשועתי, ויוציאני
מליל מבוכתי, ואור יזריח.

תבנו גבורתך עבודת פָּרֶךְ ;
 לָךְ חַן וְשֹׁכֵל מוֹב , וְיָבֵשׁ תְּמֹפִי .
 תְּמִיד יַחֲדָתְךָ לְקוֹל אֵל חֶמֶת ,
 אָמַרְתָּ לֹאדְנִי אֲדַנִּי אָתָּה .

זָבַח מְאֹד הָיִית ; וְלָךְ הַשֹּׁכֵל
 הַמּוֹב וְהַיָּשָׁר , וְבוּ תִשְׁפִּילִי
 אֶת-כָּל-עֲבֹדָתְךָ עֲשֵׂה עַד-תִּכְלֵא ,
 וְתֵהִי כְּמִשְׁפָּטָה , וְאִז תִּגְדְּלִי .
 הֵאָּ ! תָּם וַיּוֹשֶׁר לָךְ , וְאַפָּס גִּבְעָ ;
 לֹא תִדְעִי הַרְעֵ , וְרַק תּוֹעִילִי .
 בְּקִרְיָאֵמֶת אֶחֱבָתָ עַד-אִין תִּקַּר ;
 בְּקִרְיָאֵמֶת , וְתִשְׁאִי הַשֶּׁקֶר .

עָתָה בְּצִלְ שִׁדֵּי בְּגִיל תִּשְׁבִּי ,
 תִּתְעַנְנִי הַשֶּׁקֶט בְּצוֹרֶךָ שָׁמָּה ;
 עַד-כֹּא דְבַר-קִדְשׁוֹ וְנִפְקַד-שָׁבִי ,
 יָשִׁיב יְשִׁבוֹת בְּתוֹ אֲשֶׁר נִכְלָמָה ;
 יִתֵּן שְׂכִינָתוֹ בְּאֶרֶץ צָבִי ,
 יָשִׁיב יְשִׁבוֹת אֲרָצוֹ אֲשֶׁר נִשְׁמָה ;
 יָבִיא לְבַיִת מִשְׁפָּט בְּיוֹם תִּכְתֵּת
 כָּל-יֹרְדֵי עַפְרָי יִשְׁנִי שָׁחַת .

יָדִין בְּגִי אָדָם , וְכִדְרָכֵימוֹ
 יָשִׁיב עָלַי רֹאשָׁם ; וְעַל כָּל-מְרִי
 אִז יַעֲנוּשׁ רַעִים , וְכָל-חַיִּימוֹ
 מִי לְעֵנָה יְרוּם בְּעִבְרַת-קַרְיִ ;

אבל אם.

118 לי! אהה ליום! אמרר בכי.
 אפי, במר אתאבלה ענין.
 אל-יום פקדתך, ליום מותכי,
 הו! יהמו מעי. אהה! אלנו
 הו! נכספה נפשי; ואת תלכי
 לאור באור שדי, ומעננו
 בין מלאכי מרום; ופה תשא
 נפשי במחשבים, ואין איש יאר.

119 ענמה נפשי והתחללה,
 נזכור ימי עולם אשר-חלפו.
 נזכור שמך תשוב, אהה! חבלה
 רוחי, וגם עיני כעב ירעפו.
 עת אזכרה פי נגדעה נפלה
 אמי משוש יומי, ואהה ספו
 זכה, ויעלת-חן, ואשת חיל,
 תמיד במר אבכה, ויום וליל.

זכה מאד היית ערי אין ערה;
 צדק וחסד לך, ולך היפי.
 הו! הוד והדר לך, ולך תם-דברה;
 עצמה ועוז לך, ואפס דופי.

ספר ששׁ.

גַּם לֹא יָנוּם לְחוּ.	גַּם לֹא יִכְהוּ עֵינָיו.
וּבְכָל חֲמָרֵי גִזְעוּ;	בְּפָרֵי בָמֵנו יִחְדֶּה
בְּשִׁמּוֹ גָּאוֹן יַעֲדֶה.	כּוּ יִתְפָּאֵר זִרְעוּ.
בְּרוּךְ זָכְרוּ בְּאֲרָץ,	וַיְהִי עַד דוֹר הַדְרִים
בְּשִׁמְשׁ מִזְהִירִים.	וַיְהִי בֵיתוֹ בֵּית פָּרְץִין
עַד-אֵן תִּגְרַע עֵינֶיךָ?	וְאֵת עַל אִשֶּׁת חֵרִי
תִּבְכֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה*;	יִצְחָק! עַל אִם בְּנֶיךָ
הִיא לְמִנוּחֹת לְקַתָּה.	מִחֲרָצְבוֹת תִּבְלֵ
עֲלֶיךָ תִתְפַּלֵּל.	מִשָּׁם תִּזְכֹּר אֶתְכֶה,
וַיִּחַן עוֹצְרֵיךָ.	שָׁמַע הָאֵל קוֹלָהּ,
אִם לֹא תִשְׁבַּח עוֹלָהּ.	וַיִּמְצִיאָם תִּחְתֵּיךָ,
שִׁבְעַת בְּיוֹם בְּרַכּוּ,	עוֹלָלִים! לְאַחֲזוֹת אָב
כִּי אִזּוֹ לָכֶם יִיטָב.	עַפְרוֹת רִגְלָה לְחַכּוּ
לְעַד אֵל תִּתְנַשֵּׁה;	יִצְחָק! אִשֶּׁת חֵיקוֹךְ
חֲזַק אִמִּין לְבָבְךָ;	אָבוֹ בְּגִל בְּנֵיךָ
וּבְמוֹלֶדֶתְךָ תִשְׁמַח,	אֵל אֲבָל תֵּאמַר דֵּי
הִסָּה בְרַבַּת שְׂדֵי.	הֵם יִהְיוּ תִנְחוּמֶךָ
יִרְכּוּ שְׂמֹחֹת,	בְּנוֹה מְנַחֵם
הֵאֵל בְּרַכּוֹת.	יִזְכֶּךָ עֲלֵיכֶם
תְּבָרַה תְּמִימָה,	תִּפְרַח וְתִגַּל
כֹּל הַנְּשָׁמָה.	אֵל תִּי תִהְלֵל

(* הוא הנכבד ר' יצחק בנו של ר' סנחם אשר בשנת תרכ"ב סתה עליו אשתו, אשת חיל עמרת בעלה, במעלות מדותיה אין ערוך דה, ואחותו הגדולה היא באם לשלשת ילדיו, ישלם ה' מעלה.

לכבוד הזקן ונשוא פנים החבר
 ר' מנחם (עמנואל) פיליף איש רהיינבערג,
 ביום ד' כסלו, תרכ"ו, הוא יום מלאת חמשים שנה
 לחתונתו עם אשתו היקרה מרת מלכה מב"ת, הוא
 המוהל המפואר, אשר זה שלש שנים שוררתי לכבודו
 במלאת חמשים שנה מיום אשר החל להכניס ילדי
 בני ישראל בכריתו של אברהם אבינו. יאריך ה'
 ימיו בטיב ושנותיו בנעימים, כחפץ כל יוצאי חלציו
 וכל יודעיו, אוהביו ומכבדיו.

(אלול תרכ"ה).

בְּמִנְחָם וּבְמִלְכָּה	עֲלוּ דוֹדִים וְשִׁירוּ,
רֹאשׁ צְדִיקִים הַכְּתִירוּ	וְרַשְׁבַּח וּבְרַכְּהוּ;
בְּבְרִית אֶהְיֶה נֶצְמָדוּ	זֶה כֹּה וְכֹה שָׁנִים,
בָּנִים וּבְנֵי בָנִים	מֵהֶם צֶדֶק לְמָדוּ;
הָדָר הוּא לְיִשְׂרָאֵל *—	יִוְדוּ חֲכָם וְכֹבֵד,
הֵן גַּם בֵּין זְקֵנֵי-שֹׁעַר	מוֹשֵׁב עַמְנוּאֵל **;
וּבְיוֹם שְׂמֵחַת בֵּיתוֹ	אֲלֵיו רַבִּים נִקְבְּצוּ,
כִּי בִיקְרוּ יִתְפָּצוּ	מִפִּירֵי צֶדֶקְתּוֹ.
שְׂמֵחוּ, רַעִים, וְגִילוּ	לְכָבוֹד צְדִיק תָּמִים,
וְלָרֶם עַל כְּלֵרִמִּים	תִּתְנוּגִיכֶם הַפִּילוּ;
אָמְרוּ: רַעְנָן בַּיִת	עִם רַעְיֵתוֹ יִפְרַח,
יִצְלִיחַ וַיִּבְרַךְ	לְעַד, בַּחוּץ, בְּבֵיתוֹ;
קִוָּה הָאֵל, כַּחוֹ	יִחְלִיף עוֹד בְּזִקְנָיו.

(* נקדתי לְיִשְׂרָאֵל על דעת בן נפתלי, ודוממת זה בספרים שלנו; בְּיִקְרוּתוֹ, בְּיִתְרוֹ הָאוֹר; וְעִיֵן רַד"ק שֶׁרֶשׁ יֵלֵל.

(**) הוּא זֶה כִּסָּה שְׁנַיִם שְׂטָאָרְטֵאָבְגֵאָרְדֵנְעֵטֶר.

לכבוד דנמי המשורר .

ביום מלאת חמש מאות שנה להלדתו .

1 maggio 1865. ח' אייר תרכ"ה .

לְשׁוֹן * שׁוֹנָא כְּזָב , גָּאוֹן וְעוֹל ;
 שְׁפָה , קוֹלָה קְרוֹשׁ , חֶסֶד וַיִּשְׂר ;
 בְּכְרוּעַ כַּל־לְשׁוֹן לִפְנֵי הַחֶבֶל ,
 חֲמוּדָה , עֲדָנָה , כְּבוֹד , שְׁלֵמוֹן וְעִשְׂר ,
 אֶת־לְאֵלֹהִים וְלְמִישְׁרִים נְאֻמְנָה ;
 הַכְתִּירִי נָא צְדִיק , זַמְרִי דְנָמִי !
 מְדִינִים בֵּין אַחִים , קְרִיָה פּוֹרַחַת
 הִפִּילוּ בְמַצּוֹלַת כָּל־דָּע , כָּל־שֹׁבֵר ,
 אִזּוּ גְרִיִּשָׁתְּ ; וְאִזּוּ , גּוֹלָה נְדַחַת ,
 הִנְפִּישׁ תּוֹזֵבָה הַרְיִטָה אֶבֶר .
 פִּיךָ פֶּתֶת־תְּ בַחֲזוֹן — מִשְׁחַת .
 קְרֵאתָ לְרַפְּאִים — מַחְדְּרֵי קָבֵר ,
 הִרְעַמְתָּ עַל־עוֹלָה רַעַם הַזּוֹכַחַת ,
 הוֹדַעְתָּ אֵל גּוֹמֵל כַּפְּעוֹלוֹת גָּבֵר .
 כְּנִבְיָאֵי קָדְם , עִזּוּ קַגְאָה עֲמִיתָ ,
 הִנְפַּתָּ עַל־גְּאִים יִשְׁבֵּט תַּקְשָׁט ;
 הַלוֹתָ , אַף עַל כָּרֶם הַתְרוֹמַמְתָּ .
 עַל כָּל־חֲכָמֵי זְמַרָה עַל־בֶּן עֲרִיתָ ;
 עַל־בֶּן כָּר־נּוֹי , יָשָׁם וְתַהֲלָה לְךָ יוֹשֵׁט ;
 וְלָגַם וְלַמּוֹפֶת לְדוֹרוֹת הוֹשַׁמְתָּ .

(* לשון הקדש .

לא תמוט, לא תמַעַד,

לְעַד יְהִל אֹרֶךְ.

כְּרוּךְ יִהְיֶה שְׁמוֹךְ בְּשָׂמוֹ;

גַּם מְקַרֵּב גַּם מְפַרְחֵק

יַעֲיֵד כָּל־אִישׁ כָּל־שׁוֹן עִמּוֹ:

אֲכַבְרֵהֶם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק.

(לכבוד יום טוב צונגין).

בש"ו באב מוסיפין זה.

(תרכ"ד).

צוֹר טוֹב יוֹם טוֹב יִהְיֶה לְיוֹם טוֹב,

וְכָל מְכַמֵּן יִמֵּן לְלִפְמֵן

תְּ מַהִיבֵל קְדָשׁוֹ.

וְעַד נְבוֹרוֹת יִחְשׂוּף נְסִתְרוֹת,

וְדַבְרֵי צַדִּיקִים יוֹצִיא מִפְּתֵי־שָׂפִים

וַיִּבְיָאֵם אֶל נְבוֹל קְדָשׁוֹ.

נְהַם שׁוֹטְטִים יְדָמִים כְּאֲשָׁמִים,

זְבוּזֵי יִשְׂרוּן יִשְׂרוּ יִשׁוּרוֹן

וְהוֹדוּ לְזִכְרֵ קְדָשׁוֹ.

צִיץ נֶגֶד קְדָשׁ אַתָּה לְעַם קְדָשׁ

קָבֵא בְּכָל־חַ כְּמַתּוֹשְׁפָח

בְּעִיר אֶלְהֵינוּ, הַר קְדָשׁוֹ.

ב"ד שד"ל דצונגין לפ"ק.

ליצחק בן אברהם הכהן.

ביום מלאת לו שלש עשרה שנה.

(ר"ת סיון תרכ"ד).

נָצַר מִמַּעַת הַתְּפִאָּרָה,

שָׁרִיג נֶפֶן אֲדָרַת,

הַצֶּלַח, וּבְקִרְבֵּךְ רוּחַ

אֵב חוֹלְלֵךְ יָנוּחַ.

זִתְהִי כְּמִתּוֹ

יָמִים יָבֹאוּ

זוֹרַע צֶדֶק

וּמַחְזֵק בְּדָק,

חֹבֵשׁ כָּל מַחֲזִין,

רוֹפֵא כָּל לַחֲזִין,

גֹּדֵר כָּל פְּרִין,

גָּבוֹר בְּאַרְיִין.

לְחֻקְמָה, לְבִינָה

וְלִתְרוּהַ נְאֻמָּה

וְלַעֲרֵה בַּמִּצָּר

הוּא יִתֵּד, הוּא פְּנֵה,

הוּא מְעוֹז, הוּא מְכַצֵּר.

תְּצַלִּית, תִּתְפַּרֵּךְ,

בְּדַרְכֵיךָ אִם תִּצְעֵד.

צאן מרעיתך אמה לילה ויום שומר.
 פָּרַץ לַגְדּוֹר תְּחִישׁ , תִּדְאָה וּתְחַזֵּק בְּדָק ;
 אַמִּיץ תִּלְחַם גְּדִים , תַּעְקֹר וּתְבַעַר תִּרְק
 עַל צָרִים תִּתְנַבֵּר , לֹא תָנוּם , לֹא תִגּוֹר ;
 תִּמִּיד קִנְאַת עַמְּךָ יִמְצְאוּךָ תִּגּוֹר .
 מוֹצִיאֵי דַבְּתוֹ יִדְמוּ , יִאֲלָמוּ ,
 וּמִבְּקָשֵׁי רַעְתּוֹ יִבוֹשׁוּ , יִכְלָמוּ .
 לִפְנֵי כֶּסֶף שָׂרִים אֹר הוֹצִיא דִין עִם הָל ,
 אַף בְּקִרְיָאֵי עֲדָה אֶת לֹ טַעוֹז מִנְדָּל ,
 אַף לִימִין תִּפְאַרְתְּךָ תִּמְצֵא עֲנוּתְךָ ,
 כִּי כֹ עָנִי וְגַר מִלֵּיץ טוֹב יִדְעָה .
 עַל כֵּן שָׁמַךְ בְּרוּךְ לְקְרוֹכִים וּרְחוּקִים ,
 וּבְרָכוֹת יִבִּיעוֹן אֵל אֵל אוֹתְךָ תִּקִּים .
 עַל כֵּן הַיּוֹם , כִּי לֶךְ שִׁבְעִים שָׁנָה כָּלְאוּ ,
 לְקִרְאָתְךָ שְׁשִׁים כָּל יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ ;
 אִישִׁים גַּם מִקְהֵלוֹת , בַּחֲוָרִים וְאַבּוֹתָם ,
 לְכָבוֹד שְׁמֶךָ כִּי טוֹב יוֹכִילוֹן מִנְחָתָם .
 עֲדָה , הֵיכָל , מִדְּרָשׁ , כָּלָם מִנְחָה יִשִּׁיבוּ ,
 וּבְנֵי צִפּוֹן וְיָם גַּם הֵם אֲשֶׁר־בְּקִרְיָבוּ ;
 וּתְפִלָּתָם כָּלָם חֲתִיךָ וּשְׁלוֹמְךָ —
 יִשְׁמַעֵם אֵל עֲלִיוֹן , וַיְהִי תִמִּיד עַמְּךָ !
 יִמִּיךָ עוֹד יִאֲרִיךָ וַיַּחַדֵּשׁ אֶת חֲכָמְךָ ,
 וְתִלְאֹת וַיִּגְוָנוּם יָנוּסוּ מִפְּנֵיךָ .
 עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים רַב אֲזַנִּים יִרְבֶּה לֶךָ ,
 וְיִסְעוּ (חֶסֶד וְאַמֶּת) עַל יַדְּךָ יִצְלַח .

וַיִּקָּם אַבְרָהָם וַיִּתְפַּלֵּל וַיֹּאמֶר :
 יִפְרַח, יִשְׁנֶה בְּהַמָּדָר לְעַד עֲפִנּוּאֵל ,
 גַּם בֶּן הַיְשָׁעִים וְתִשַׁע כְּמוֹנֵי עוֹד יְמוֹל ,
 וּבְעֵדוֹן הַתְּנַמּוֹל כּפּוֹכְבִּים יִהְיֶה ,
 וַיְחִי לְנֶצַח עֲפִנּוּאֵל ,
 וַיְחִי עַד נֶצַח עֲפִנּוּ אֵל .

מארוכה ב"ו טרחשון במצות מילה לפ"ק השמח בשמחת מצוה ער"ל.

ליצחק נח מאננהיימר .

דורש טוב לעמו בקרית מלך רב

וויען יע"א.

ביום מלאת לו שבעים שנה.

(כ"ה תשרי תרכ"ד) .

נַח צַדִּיק תָּמִים , מוֹרֶה , צוֹפֵה, נָבִיא
 אֶת־לְיִשְׂרָאֵל ; וְלֵךְ אִישׁ אִישׁ יִקְרָא אָבִי .
 זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה תָּרִים לָעַם קוֹלֵךְ ,
 תּוֹכַח צָעִיר וְרַב , תּוֹזֵי כַּטַּל מְלִיךָ ;
 לְקַחֵךְ כַּפָּטָר יַעֲרֹף עַל חַטָּאִים ,
 עָרְלַת לְבָבִים תִּכְרֹת , תִּכְבַּע עֲרֹף גָּאִים .
 לְקַחֵךְ עֵיר תִּפְאָרָה אֶתָּה מְאֹר וְשִׁמְשׁ ,
 כְּדָרְךָ לְנַחֲתוֹ עֲמוֹד אֹרֶךְ לֹא יִטָּשׁ ;
 קֵל כְּנֶשֶׁר , גִּבּוֹר כְּאַרִּי , עַז כְּנֶמֶר

כבוד ר' מנחם פירוקס, המכונה עמנואל,
 ביום מלאת לו ששים ושש שנים
 וחמשים שנה מן היום אשר החל להיות מוהל.
 (מרחשון תרכ"ג).

בְּשָׂדֵה הַמִּכְכֵּלָה	זָקֵן הַקּוֹנֶה קֶבֶר
בְּרֹאוֹת עֲמֻחַת יוֹבֵל.	יִשְׁבַּע חֲדָוָה, נִילָה
(יִפְיַע לְיַחֲדוֹ)	הָאֵחַ הָאֵחַ, תְּכַיֵּט
לֹא שָׁכַח תּוֹרַת אֵל;	זָרַעְנוּ בְּנִדְוֹדוֹ
רַבִּים זָרִים צָרִים,	לְשׂוֹא יוֹם יוֹם יִדְחוּהוּ
לְסוֹר וּלְהַתְנַאֵל;	אוֹ גַם אֲחִים מְמָרִים,
דּוֹרוֹת אַחַר דּוֹרוֹת,	הִנֵּה כְּטָה תִלְפוּ,
בֵּית אֲבָרְהָם יִגַּל.	עוֹד בְּשִׁמְרַת תּוֹרוֹת
שָׁם עַל הַר הַבְּהָרִי*	שׁוֹר גָּבַר פּוֹעֵל צָדֵק
יְרוּץ אֵל כָּל שׂוֹאֵל;	לְבָרִית שְׁבִי יִגְהַר,
שָׁנִים עָרְלַת בְּשׂוֹר	זֶה אֲרַבְעִים וְעֶשְׂרִי
יִזְכַּח עַל הַבְּרָאֵל.	יִסִּיר מֶרֶשׁ וְיִשָּׂר,
אִיךְ הוֹמְיָה קְרִיָּה	הֵט אֵזֶן וּפְקַח עֵינַי,
וּתְשׁוּרָה לְמוֹהֵל.	לְתַת שִׁיר הוֹדְיָה
נִיל, אָב לְהַמּוֹן גּוֹיִם;	יְרוֹן יִצְחָק וַיַּעַן:
תְּסַדֵּי צוֹר יִשְׂרָאֵל,	אֲשֶׁרִידָה! נִפְלְאִים
בַּחוּץ בְּשִׁפְתַי תִּיָּם;	הוּא תְרַבֶּה אֶת זְרַעֲךָ
וַיְהִי לָהֶם גּוֹאֵל.	תְּמִיד רָאָה עֲנָנִים

* היא העיר הנקראת רהיינבערג.

כְּלִיחַ פָּצַח שָׁלוֹם שָׁלוֹם .

כֹּה הִחְלִיק עַל יַד הַשָּׁעַר
 אֲבָשָׁלוֹם-אֶל כְּלִיאִישׁ בַּעַר,
 וַיֹּאמֶר אֶל שָׁב וְנַעַר:
 צִדְקָי יִשָּׁר כָּל-מַלְיָה,
 מָה חֲפָצְתִי הַצְדִּיקָה!
 וּבְקִרְבוֹ — יִשִּׁים אֲרָבוֹ
 עַל אָבִיו לְקִשׁוֹר, לְמָרֹד .

אֵךְ לֹא חַת מֵאִישׁ נְמָרֹד,
 לֹא נִפְעֵם, אֵף לֹא נִדְהֵם
 אֲבָרְהָם;
 לֹא מָעְרוּ קִרְסָלָיו,
 וַיִּשְׁבֵּר עֵיץ גִּלּוּלָיו .

אֵף אַתָּה, דּוּדֵי אֲבָרְהָם
 הָעֵבְרִי, אֵל רַב וָרֵם
 יִבְתָּקֶד עִם נְאֻמָּנִים,
 כְּדִי-חַיִּימוֹ לְכִלִּי-חַת,
 מַחְזִיקִים בְּאֵמֶת אַחַת;
 חֲקֻמָּתָם — גַּם תּוֹרָתָם
 לֹא לָהֶן שְׁבָעִים פָּנִים .

הַפְּלֵא תִבְרַ אֲרָמוֹ
 וּלְחַפְּסֵם יִשְׁקַר יָפֶס,
 פִּי כָזָב יִחַפֵּס חֲמָט
 וְרַמְיָה תִהְיֶה לְמַס .

אל תירא, אבְרָם , מִגֵּן
 קִשְׁטֵי לָךְ , וּבְגֵי רִיבְךָ
 יִרְדֶּה תַחְתֵּיךָ — וַיִּמְנֹן .

כֹּה יַגִּיד לָךְ תְּפִלִּיט
 חֲנֻמְכָט מִדֹּר טַבּוּר,
 דֹּר בְּכָבוֹל ,
 דֹּר מַחְלָקַת וּפְלִגָּה .

תִּשְׁלִיט .

קוֹנֵה אֶרֶץ וּמְרוֹמִים ,
 מִכְּל־עֶצֶב אוֹ תוֹנֵה ,
 דְּרָךְ יִשְׁקַר וּמִשׁוֹנֵה
 יִשְׁטַרְךָ כָּל-הַיָּמִים .

וַיִּחַנְךָ חַף מוֹנֵעַם
 מְבוֹחָן בֵּין קִשְׁטֵי לְשׂוֹא ,
 וַיִּחַנְךָ לֵב זוֹעֵם
 בְּבָזָב וּבְשִׁלִּישִׁיו ,
 בְּנִבְזָה עֲרִיו תַרְעֵם
 וּבְרָבּוֹ וּבְפָרְשִׁיו .

אל יתְעִיךָ מַחְלִיקִים ,
 צַדִּיקִים כּוֹלֵיטִיקִים ,

לידי אברהם עהרליך

בפר דריכשטאדט.

(סיון תרכ"א).

יום בואי לשנות זקנה
 שפחתני בזמירות,
 בן עליון — אוהב ציון
 יגיעך לנבורות.
 מרחוק אותי זכרת,
 אברהם, מקצה צפון.
 כי תקבשתי (לי אמרת)
 לתבונה — ששים שנה.
 בן שדי גם לך יצפון
 תזשיה ימים אין חקר;
 ולהוציא מפסגת קושט,
 ולהפנות על קדקד שקר,
 שרבימו יום יום לך יושט.
 שוא והכל אז תשירך
 במצלות נחל איתן;
 קושט וישר אז תמליך,
 רם נשא יהיה כקאמו,
 משכנם יהיה ביתן * .

* בית גדול, עיון הסניד י"ד אייר תרכ"א.

לנגינות על פי הנבל,
 דברי יתר, שוא והבל.
 הקה נא אשיב אליך
 בקצרה על מכתביך.

למורה'ר משה הלוי עהרענרייך.

בכואו לרעות ביעקב בק"ק קזאל מונפיראמו:

(ניסן תרכ"א)

משה, עלה הצלח ואל תירא,
 ורעה לרב ימים עבת האל,
 עדה מהללה, בישראל
 נודע ישמה מאז לתפארה.

שנו זמנים, יה דרור קרא,
 חבל מעוף צוקה, ואור יהל;
 שא קולך, הגד לכל שואל,
 כי אין דרור ואור לבד הנורה.

דבר לדור חפשי: ומי ראשון
 לפני ישרון משפטי אתה,
 צדק וישר ואמת קבל?

תורת בנו עמדם לכל תכל
 אור היתה ונר לכל לשון:
 איך יעקב יבוש שמור מצוה?

משגלילים המעמיקים
 בכתוב, בדקדוקים
 ודברים העתיקים?
 יאבד יום אף יאבד ליל
 יאבד פח, יאבד חיל,
 אם אל איש ואיש אשיבה
 וכחפצם מליו ארחיבה.
 הן יום יום על כנפי רוח,
 וכמרהפת סיר גפות,
 מתמנה מצפונה
 החקמות אלי תבאנה
 בכתבים או בספרים,
 ויהי אף גדי ארים
 אל אחד לכתוב מענה,
 השני הגה זה בא,
 ואני במבוכה רבה,
 לא אדע, אל מי אפנה.
 שא על בן את-תטאתי,
 אל תקצוף לשתיקתי.
 זה עשרים שנה לו באת,
 רץ כצבי אותי מצאת;
 אף אולי יונק, עזל
 וכקיאך מתגולל
 בימים ההם היית.
 רב, עמה קנצי אשיתה

לר' יצחק ריטטענבערג.

(ד' שבט תר"ח).

לא שְׂכַחְתִּי, לא נְשִׁיתִי,
 לא סָאֲסַתִּי, לא בְּזִיתִי,
 אַף רוּחִי גָאֲמַנְתָּ לָּךְ;
 אַף כְּחִי חֲלַף הֶלְקֶךָ.
 אַתָּה עַל יְלֶד הַתְּמַרְמַר,
 וּשְׁנָתִים לֹא גָמַר;
 וּבְכוּרֵי בֶן דָּךְ שָׁנָה,
 בַּחֲכָמָה שֵׁם רַב קָנָה,
 לָקַח מְנִי בְּזִקְוֵנִי,
 כַּחוֹתִי מֵאִזּוּ בְּשָׁלוֹ,
 הַתְּנַבֵּר לֹא עוֹד יוֹכְלוּ;
 עֲצֻמוֹתַי אִזּוּ הִתְפָּרְדּוּ,
 קַרְסְלֵי טָמְוּ, מְעָדוּ
 וְהִכְהִינָה גַם עֵינַי.
 הִתְרַפִּיתִי יוֹם צָרָה,
 כִּי לְפָצַע אֵין מְזוֹר;
 עֵין גְּהָה לַחֲבוּרָה,
 וְגִבָּה רוּחַ מִי יַעֲזוֹר?
 סָר כְּחִי רַפּוּ יָדַי;
 אֵיךְ אוֹכַל תֵּת עוֹד הוֹדֵי
 לְקַרְוָבִים אַף לְרַחֲוָקִים.

הוא מרומים ישכון על התורה ועל העבודה

בְּיִאֲנָה הַבִּירָה, אוצר כל כלי חמדה;

שיר תהלה ותודה

ביום הפתח החדר הרביעי מאסיפתו היקרה והחמודה:

בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

(י"ח שבט הרי"ח).

מֵעִיר רוֹכֵלֶת תּוֹשֵׁבָה וְדַעַת¹

אֶל קַרְנֵת טָלֵף רַב, אֶהְרֹן נִקְרָאתָ,

שָׁם בֵּית מִדְרָשׁ מִפְּצֻפוֹנִים הוֹצֵאתָ,

פֹּה בֵּית מִדְרָשׁ תִּתְמוֹךְ, תּוֹרָה לְטַעַת².

תּוֹכַחַת פִּיךָ חֲלָמִישׁ בּוֹקַעַת:

בֵּין יָוֵן וַיהוּדָה אַתָּה הַפְּלֵאתָ³;

אַתָּה לְשִׁפְתַי אָבוֹת קִנְיָ קִנְיָתָ,

לְטָה עַל פִּי בָנִים לֹא עוֹד נִשְׁטַעַת⁴.

הַצֶּלַח, נְבוֹר, הַצֶּלַח; מְעוֹז וְסֻלֵּעַ

אֶל שְׁבִי יִהְיֶה לָךְ; הָרֵם קוֹלְךָ,

לֵב הַפְּרִזֵּל תִּמְסֹם וְתַפְּזִין סֻלֵּעַ.

אֶל אֵל יִשְׁיֵב חֲטָאִים נָעַם מִקֶּלֶךְ;

חַנוּף בָּנִים לֹא יָסוּר עַד יִזְקֻנּוּ;

וְסִגְלוֹת קָדָם עוֹד תּוֹסִיף תֵּת לָנוּ.

(1) ליפסיא.

(2) עיין זויענער מיטטהיילונגען, ט' נאוועמבער 1857.

(3) עיין גור קדש על סגת אהרן, טאת יצחק גרינבערגער, וויען 1858.

עַל בֵּן מִטָּה לְפָנַי רוֹכֵב שָׁמַיִם
 יַעֲבֹר: רַחֵם עַל רִישׁ יוֹדֵעַ פֶּשַׁר,
 וְנַעֲרֹו בָם עֵינָיו חֲדָשׁ בְּנֶשֶׁךְ.

לכבוד החכם המפואר
 מוהר"ר אברהם גייגער נ"י,
 במלאת ל"ה שנה למלכו.
 (כ"ה חשוון תרי"ח).

בְּרוּךְ אַבְרָם מֵאֵל עֲלִיּוֹן,
 יִשְׁכַּחַל לְעַד בְּאַשְׁרֵי יִפְנֶה,
 יִאֲרִיךְ שָׁנָיו, יֵאֱמִין מִתְנַיִו,
 וְאַשְׁרֵי תָרַם יָשׁוּב יִבְנֶה.

פאדוכה כ"א מרחשון סד מניס אמיקה וריטס לס"ק
 (*Sed magis amica veritas*)

ידידו שד"ל.

לכבוד החכם המפואר
 מוהר"ר אהרן יעקלינעק נ"י,
 מעוז ומגדול לחירה ולתעודה,
 במעמקי הקבלה והאגדה,
 יד חקירתו הדה,
 ואחר כמה דורות מחזיר אבדה
 ומוציא לאור אודם ופטדה,
 אשר מתהוים השכחה גאל ופדה;
 ולרומם קרן שפת יהודה
 השכולה והגלמודה
 ירעם בקולו באוני קהל ועדה;

למכוד ירירי החכם המופלא שלמה מונק
 בהוציאו לאור ספר מורה הנבוכים
 ככתבו וכלשונו בלשון ערבי ומתורגם צרפתית
 עם הערות המבארות כל הדבר הקשה
 ומכריעות בין חלופי נוסחאות
 אשד לקט ככמה ספרים כ"י מן המורה
 גם בערבי גם בעברי, יראו ישרים ויתמהו
 לרוחב המדע הטמון בספר הזה,
 וכבוד ותהדה יהנו לחכמת שלמה
 ולעוז אהבתו לתורה ולתושיה ולישראל עמו.
 ישלם ה' פעלו ותהי משכרתו שלמה מעמו, אמן.
 (כ"ב אלול תר"ו).

שיר.

עֹר פִּמֵּת הוּא, קְדֻמוֹנִים מִלְלוּ,
 אִךְ הַמְּשִׁל תְּהֵא אַתָּה הַשִּׁבְתָּ.
 מִי חֵי כְמִכָּה, מִי גִכּוֹר גַּם עָתָה
 כִּי שְׁמִיט וּשְׁבִיב אֵשׁ קָךְ לֹא יִהְיֶה.

רְאִיתִי פְּעֻלָּךְ, בִּיבְהִלִּי
 שֶׁרְעַפִּי, בַּמּוֹרָה לְאוֹר נִתְּתָ:
 פָּנְיוֹ חִדְשָׁתָךְ, כָּל-סִינְיֹ הַכְּרֶתָ,
 פְּתַרְתָּ כָּל-סִתּוֹם, חִידוֹת תְּהִלָּתִי.

סִינְיֹ, מִקְדָּר עֲדִים קִבְּצָתָ,
 מִטְּמוֹן הוֹצֵאתָ מִכָּל יִרְכָּתִים,
 וּבְעַמְּק סוֹדוֹתַי אוֹרָה פִּפְצָתָ.

בראש ספר ישעיה.

(תמוז תרט"ו).

לכבוד חכם המפואר הזורע ברכה
 שלום והצלחה תורה ותושיה
 בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו;
 כש"ת אברהם הכהן הי"ו,
 מולדתו בעיר פרסבורג המהוללה
 ומושב יקרו בפרים העיר הגדולה
 ומצודת חסדיו פרושה בכל תפוצות הגולה.
 שיר תודה ותהלה.

תִּקְרֵי יִשְׂרָאֵל וְקוֹשֵׁט, מִיּוֹמַיִם
 הַפֶּיַךְ בְּבִגְי עַמִּי קְרִיךְ אֹיְתִי ;
 וְנִכְיָאֵי יִשְׁקֵר יִשְׂאוּ רֹאשׁ רְאִיתִי
 יוֹם יוֹם, וְאַמֹּת תִּכְרַע אֲרֻצָּה אֲפָיִם.

שְׁכַלְתִּי בֶן יִקְר, בִּימֵי שָׁמַיִם
 יבֹּן וְכָרוּ, לֹא עוֹד אֶקוּם דְּמִיתִי ;
 אֲךָ בְּצַרְתָּה לִי יְד-אֵל תּוֹיְתִי,
 הוּא לְקַרְאֵתִי הִקְרָה מִשָּׁה מִפְּוִים.

אִישׁ חֵיל, תִּפְאַרְתּוֹ תִּבְל מְלָאָה,
 קָרִיב דְּדוֹר עָלָה וַיִּנְאַלָּה ;
 דְּלִים, חוֹלִים, אֶף עוֹלָלִים הוֹשִׁיעַ.

הוּא לְבִגְי אֵב הִנֵּה בְּקִצָּה הָאָרֶץ ;
 הוּא אֶל-סְפָרֵי אָמַר: צֵא, וּפְרוּץ פְּרִיץ,
 וּבְאֵפֶל תַּעֲלְמוֹת אוֹר צַח הוֹפִיעַ.

אל הגבר היקר המהולל ברוב התשבחות
 כמ"ר גבריאל טריאסמי הי"ו
 כי חלה ויחוק,
 ויתפלל תפלת נעילה כביהכ"נ אשכנזים
 בנועם קולו קול עז, ככחו מאזינ וככחו עתה,
 והעיר פאדובה צהלה ושמחה.
 ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

(מוצאי יום"כ תר"ד).

על רב מרוננו, עצם אשמותינו
 המלך המישפט התאגף בנו:
 אמר לחטף צדיק מעל ראשנו,
 ובך הפניע את-חטאת כלנו.

אך השר העומד לימין צורנו,
 מיבאל מליץ ישר הצילנו,
 ויתתנו לאמר: חוסה, מלכנו,
 אל התאזמן פאדובה מודעתנו.

הן פה לבוש בדים לשמאל בסאף,
 הוא גבריאל אחי; ובדרי ארץ
 האיש גבריאל גם-הוא מלאכך.

מי כמחי רב-חסד, משבית בכי?
 מי מחזיק בך, מי עומד בפרץ?
 וישן האדון ויאמר: יחי!

תִּרְאֶה וְתִגַּל יוֹדְדֶתוֹ, תִּפְאֶרֶת
 גָּשִׁים, וְכָל זֶרְעָה, זֶרַע בְּרוּךְ.
 תִּפְסֹן תִּפְלְתִי אֶל-אֵל בְּקִמְרָתוֹ,
 וַיִּשְׁבֶּךָ אֵלַי עָלָו, שָׁמַח;
 וּבְנֵי בְכוּרֵי גַם אֶל-חִיקֵי יֵשֵׁב,
 כִּי כֹן בְּנַפְשֵׁי נִקְשְׁרָתָם גַּם יַחַד,
 חוֹתָם עָלַי לְבֵי אֲהָם לְנֶצַח.

בשלהי דקדוקי (קונטרס ראשון) אל החכם מונק.

(כסלו תרי"ד).

לְשִׁלְמוֹה מוֹנֵק, חָכֵם, צְדִיק, נִזְרָנָה,
 בְּפִלְיאוֹת תּוֹשֵׁיחַ יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר.
 יָאֵר פְּנֵיו צוּרָנוּ
 וַיַּחַשׁ בַּח רְאוּתָיו בְּנֶשֶׁר,
 כְּתַפְלַת תַּמְשֵׁתְחֻנָּה לוֹ
 תִּלְמִידוֹ וַיִּדְרֹו שְׁדָלוֹ.

ליוסף ארמנצי .

(ב' חסו תר"ג).

שָׁמַח לְבָבִי בִּי וּכְבוֹדֵי יָגַל,
 כִּי אֶחְזֶה רוּדֵי מַעִיר הַגָּבֹל,
 כְּגֹר וְעֵגֶב שְׁנֵי־תַיִת בְּיָמֵי קָדָם *
 תִּפְשׁ, וְזִמְרָה לִידִידוֹ מִשְׁמַיִעַ.
 הֵן יוֹם בְּשֶׁרֶה זֶה, יוֹם טוֹב, יוֹם יֵשַׁע
 אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחַד, אֲמַר אֲךָ סָרָה
 רוּחַ נִכְאָה מִיֹּסֵף, וַיֵּשֶׁב
 שָׁלוֹם בְּעַצְמוֹתָיו, עֲצָמָה וְאַמִּין,
 וּבְעֶרְקָיו דָּמוֹ לֹא יִפְגַּע פָּגַע,
 יִשְׁלִים תְּקוּפָתוֹ בְּלִתֵּי מַנְעַ;
 לֹא עוֹד חֲרָרוֹת אֶת־עֲרִישׁוֹ יִרְגִּיזוּ.
 לֹא זִהְמָתוֹ עוֹד חִתָּו לָתֵם,
 לֹא מִתְרִיצוֹתוֹ יָדָיו תִּרְפִּינָה.
 יוֹאֵל אֱלֹהִים עוֹד כִּימֵי הָאָרֶץ
 חֶזֶק וְאַמִּין כְּגִבּוֹרִים יְהִי;
 יָשׁוּב וְעוֹד יִתֵּן לְיָעֶף כֶּחַ,
 כִּשְׁלֵל יִקְיָמוֹן עוֹד מְלִיו, בְּרַב־יָם
 תִּכְרַעוֹת יִגְבִּיר, לְבָלִי תִמְעַדְנָה,
 פִּיּוֹ יִשְׁרָף עֲצָה מִחֻכְמַת פָּתִי,
 לוֹ יִשְׁמְעוּ רְאֵשֵׁי עֵדָה וַיִּחְלֹ
 וּלְקוֹל אֶמְרָיו יָד עַל פֶּה יִשְׁימוּ..

על בית החורים .

אשר הקים הגביר ראטהשילד בעיר פרים .

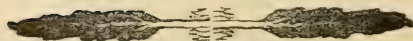
(ו' טבת תר"ג) .

עוֹבֵר, הַבֵּשׂ, מָה אָנוּ מִזֶּה חַיִּינוּ .
 אֶתְמוּל פְּאַיִלוֹת רַגְלֵינוּ קָלוּ ,
 יָדֵינוּ כַּמְטִילֵי בְרָזֶל נִמְשָׁלוּ ,
 וְאַרְצָן וּמְלֶאכֶה נִכְבוֹשׁ תַּחַתֵּינוּ .

פְּתֹאֵם בְּתַקּוּפָתוֹ יִקְרַךְ דָּמֵנוּ ,
 אוֹ גֵיד קָמֵן אוֹ עֶרְק הַתְּקַלְקְלוּ :
 פֶּל כַּחוֹתֵינוּ אִזּוּ יַחֲדָיו אֶמְלְלוּ ,
 פְּיוֹרְדָה נִפְעָה עַל מִשְׁפָּבֵנוּ .

בְּרַךְ , עוֹבֵר מִבֵּית , בְּרַךְ נִים יִמְשֵׁ (*) ,
 הַשְּׂפִיר אֶל-דֵּל , פֹּזֵר , וַיִּקָּם בֵּית ,
 בּוֹ כָל-דְּוָה , יִשְׁבַּח רִישׁוֹ , יִרְנִיעַ .

יָרוּם גֵּיז אֶחָיו , יֵאֵר בְּשִׁמְשׁ ;
 יְרוּמו שְׁרוּעָיו בְּשִׁתִּילֵי זֵית
 וְשָׁמֶם קָנְצַח לְבִרְכָה יוֹפִיעַ .

בְּרוּךְ מַעֲמֶדְךָ, יְשׁוּ״ר, תְּפִצִי מְלֵאתָ :
 בְּמִצְלוֹת בָּאֵתְךָ, מִחֲמוּדִים הוֹצֵאתָ,
 כִּי עֲפַעְפִיךָ כָּל־סִתּוֹם יַחֲשֹׁפוּ.
 הַצִּלָּה, אֵל תִּמְנַע טוֹב, חוֹשָׁה, אֵל־תִּתְּרֵה,
 הֵן לְצִמָּא מִשִּׁקָּה, לְרַעֲב טָרֵף ;
 יִזְכּוּ מִיָּם וּנְחֻלִּים יִשְׁמָפוּ.
 כּוֹף אֵלּוּל נָתַן בֶּן יַחֲיָאֵל לַסִּיָּק.

שִׁמְעַת קוֹל מוֹרָה, נָתַן רַבֶּךָ :
 הֵט אֶזְנוֹ לִידִירֶךָ תִּלְמִידֶךָ.
 יָמִים רַבִּים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי בַסֶּתֶר
 עַל זְקֻנִי נוֹי קְדוּשׁ, עַל חֲכָמְתָּמוּ
 וַיִּקְרַם כִּי חָלַל, אֵף צִדְקָתָמוּ ;
 וְלִהְבִּילִי תַעֲתוּעִים יִתֵּן הַבֶּתֶר.
 וְאַתָּה נֶאֱמַן בֵּיתָם, וְתִגְדֵּל יִתְרִי,
 חוֹקֵר כָּל דְּבָרֵיהֶם וּפְעֻלוֹתָמוּ,
 מִזְרִיחַ בַּחֲסֵה הוֹד תִּפְאַרְתָּמוּ,
 כּוֹנֵן עַל בּוֹזֵיהֶם תַּחֲצִי עַל יִתְרִי.
 אַתָּה, אֵב לַיִּשְׂרוּן, יָד בְּצַלְמַת
 תִּטְמוֹן, וּבְדוֹמִיָּה תִקְרַב לְשַׁחַת ;
 עֲמָךְ תִּמְזוֹת חֲכָמָה! מִר מִר דְּאַבְתִּי.
 שִׁמְעֵ שְׂדֵי וַיְצוּ לְאֹר וַיִּאָּר ;
 צִיּוֹן תִּגְדֵּל, וְלַעֲיִנִי כֹל תִּתְּפָאֵר ;
 תִּרְאֶה צִדְקִי, בּוֹשָׁה תִתְּבַסּ אוֹיְבֵתִי.
 פֵּאוּזְכָּה ד' תִּשְׁרִי שְׁדִיל זַעֲרִיא לַסִּיָּק.

על כן פתח עם בית ישיך ותפארת
 חכמתו וכתביו עד קצו ארץ.
 אף עם כחור משביל ביהו נקשרת.

גילו, שמחו דודים, אין שד אין פריץ,
 ברפת שדי לעד אתכם עמרת;
 תגל וצחק, ויהי ביהו בית פריץ.
 אחיך שד"ל.

בעל הערוך רבער ערוך מדין מרבו יוצא מדין.

הרו"א-הרו"ב.

לְבַאֵר מַיִם חַיִּים לְכִי סַבְתִּי,
 בְּכַנְשֵׁן וּבְשִׁטְף שָׁרִים חָפְרוּ *.
 קִמְתִּי, וְלֹאֲנִשִּׁי לֵב חֲכָמָה בְּחָרוּ
 מַעַל חֲבוּר אֶת-הָאָבֶן גַּלְתִּי.
 דְּלֹוֹת יִרְדֵּן וּפְרַת אֲזוּ הַחֲלַתִּי,
 וְאַשְׁקֵן הַמּוֹן בְּפֶה דוֹרוֹת עֲבָרוּ.
 אַף גָּאוּ מַיִם, עַל הָרִים יִנְבְּרוּ:
 מִי אֵה נְכוֹר יִשְׁלָיִם פֶּעַל זַמְתִּי?

(* הכוונה על תלמוד ירושלמי ותלמוד בבלי, והם נרמזים גם לטתה בשמות ירדן ופרת.)

בְּנִינֵנוּ נָא תְּבִיאֵי
 רֶגֶף צָדֵק, מַחְיֵיךְ בְּדָק,
 בְּלִלְבוֹ בַּק לְכַתְּבִים.

שֵׁם תְּפַאֲרֶת רַב זָרָם
 אֲזִי לְעַד יִהְיֶה זְכָרְכִי;
 כִּי דוֹר דוֹר בְּרוּךְ אֲבָרָם
 שִׁירְקֵאוּיִין, הַזֶּרֶחַ מִרְגֵּיין,
 יִבְאָרְכֶם אֶת הַתְּפָרְכִי.

רִיצְחֵק בֵּר בְּרוּךְ מוֹצֵאֵמוּ.

בְּיוֹם שִׂמְחַת לְבוֹ,
 בַּחֲתֻנַּת יַעֲקֹב בְּנוֹ וַחֲנָה בְּתוּ.
 (פֶּאֶדוּכָה עֵרֵב יוֹה"כ תר"א).

דוֹרֵי בֵּן-דוֹרֵי, מִיִּשְׂרָאֵל אֲהַבְתָּ,
 וַיְהִי מִשְׁפָּט וְצָדֵק מִעֲנִלְךָ;
 אֵל רָם וְרֵאֶת, כָּל עוֹלָה תַעֲבֹת;
 עַל בֵּן בְּרוּךְ אֲתָךְ הָאֵל עוֹשֶׂה.

עַל בֵּן תִּבְנִית הַיִּבֵּל בְּנוֹת הַטְּבַחְתָּ;
 מוֹפֵת וְאוֹת לְבַחֲוֵרִים בְּגִיךָ.
 יִצְחָק! טָקוֹר בְּרוּךְ, מִשֵּׁם חֲצַבְתָּ,
 מִיָּמִיו נֶאֱמָנוּ בְךָ וּבְצִאֲצִיִּיךָ.

דכבוד איש חיל רב פעלים, השם נפשו בכפו, לגלות צפונות
החכמה ותעלומה יוציא אור, הלא הוא החכם היקר

מהור"ד אברהם פירקאוויץ.

אלהי אברהם יהי בעזרו.

(ג' תמוז ה"י).

אַבְרָהָם, אַבְרָהָם! עַל הַר וְנָבַע
לְחַפּוּשׁ קַדְמוֹנִיּוֹת שְׁנִית עֲלִיָּת.
הַצֵּלַח שְׁנִית וְתַגֵּל עַל אַחַת שְׁבַע
מִמְמוֹנֵי מִסְתָּרִים פְּאִשֵּׁר נְדִיָּת.
פֹּה מִפְּרָק אִשְׁפֹּךְ בַּעֲדֵךְ שִׁיחַ
לְאֱלֹהֵי אַבְרָהָם בְּרַכֶּךָ יִצְלִיחַ.

עַם נִזְרָא מִן הוּא וְהַלְאָה,
גִּי קוֹ-קוֹ, פְּרָא אָדָם,
אִם תְּכַסֶּה בְּךָ לֹא מִשְׁלָה,
חוּסָה נָא עַל אַבְרָהָם.

סְתָרֵי קָדָם בְּךָ נִקְבְּרוּ
הוּאֵל נָא אֱלֹהֵי לְפִתּוֹת,
וּשְׁעָרִים דּוֹר דּוֹר נִסְתָּרוּ
יְבֹא בָם, יִשְׁלוֹז מִלְּקוֹת.

אַרְצָן מִג, בְּלַעַף הוּצִיאֵי,
אֶת שְׁלוֹת גּוֹיִם בְּבָיִם;

לאביגיל.

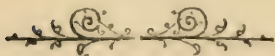
(אלול תר"ז).

בְּרוּךְ מַעֲמֹךָ וּבְרוּכָה אַתְּ —
אָמַר דָּוִד אֲזִי לְאַבִּיגַיִל —
בֵּן לֶךָ תָּבֵא בְּרַבַּת דָּוִד,
מִכָּל בָּנוֹת אֶתְּ עֲשִׂיתְ חַיִּל.

בְּרַבַּת הָאֵם הָעֵבֶרֶיָה
(שָׁפָה רָמָה בָּהּ דִּבְרֵי אֵל)
תָּבֵא עֲלֶיךָ, בַּת דָּוִד,
נָזַע קְדוּשׁ אֲבִרְבַּגְנָאֵל.

מִי זֹאת כְּמוֹךָ בֵּין תְּכַנּוֹת?
מִי לֹא יוֹדֵךְ, אִשָּׁה מִשְׁפָּלֹת?
הִנֵּה בְּמָקוֹם אֵין שָׁם אִישִׁים
אַתְּ, אִשָּׁת חַיִּל, מִשְׁתַּדְּלֹת.

יִרְוִיךְ שְׂדֵי לֶךָ בְּרַבְתּוֹ
זֶרְאִי בְּטוֹב וּשְׂמֵךְ יִגְדֵל,
כְּתִישׁוּכָת עֶבֶד תְּבוֹתֵב
יוֹם חַיִּית לְאַלּוּל הַרְיִז, שְׂדֵיִל.

למוהר"ר שאול יצחק קעמפ"ף.

אֲשִׁירָה לִידִידֵי הַנְּאֻמָּן בְּבְרִיתוֹ ,
 שְׁלוֹם בְּנֶהָר לּוֹ , שְׁלוֹם לְשִׁתְּיֻקְתּוֹ .
 אֲרַבְּתוֹ אֵיחָהּ הִיא , וְאֶמְנָתוֹ אֵיחָהּ ?
 רוּחַ עֵבֶר , וְיִכַב רִשְׁפֵי שְׁלֵהֲבַתֶּיהָ .
 אַחֵי אִם יִבְגְּדוּן בְּנַחַל וּכְאֶפְיִק ,
 מַה לִּי ? מִהֵרָ לְכִי לְשִׁשׁוֹם נַפְשֵׁי יִשְׁפִּיק .
 נִמְצָאתִי לְמִבְקָשֵׁי , מְלֵאתִי מְאֻזִּים ,
 וַיִּקְוֶצוּ בְּדָבָשׁ אַחַר אֲכָלֶם בַּיָּם .
 בְּזֹאת אֶף רַב מִזֹּאת אָמַר לְלִבִּי : שָׂא ,
 אֵל תִּקְצֵף עַל הַיָּם , אִם בְּדוֹר נִנְעַ פְּשָׁה ;
 יִשְׁלִיֹו אֲהֲלִים לִידֵיבֵי וְדֹרֵי .
 וַיְהִי אֵל חַי תְּמִיד סְתָרֵי וְצָרֵי צִירֵי ;
 לְרַחוּק לְקְרוֹב שְׁלוֹם שְׁלוֹם יִגְדֵל ,
 פֶּאֶרְוֶבָה הִיא כְּסֵלֹו תִיזֹו רִישׁ נִזֵּן , שְׁדִיל .

למוהר"ר שמשון רפאל הירש.

(ה' אלול תר"ז).

מָה תִּהְיֶה לּוֹ לְבַעַל אֲנָרוֹת צָפוֹן ?
 הַנְּהַפֵּן לְהִיּוֹת נִיגְעֵר אוֹ הָאֲלֹד־הִיִּים ,
 כִּי יִכְתּוֹב לְשְׁדִיל בְּלִשׁוֹן הַצָּפוֹן
 וְלֹא בְשִׁפְתַּי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם ?

לכבוד ידידי המליץ והמשורר המפואר
מוהר"ר שאול יצחק ני"א לפ"ק.

(ניסן תר"ו).

קְרִיָה נְאֻמָּנָה פְּרֹאג קְדָרוֹת לְבָשָׁה
עַת מִיכָאֵל הַשֵּׁר נִפְרָד מִמְּעֵת,
כִּי אִישׁ כְּמֵהוּ לְמִצּוֹא לָהּ נוֹאָשָׁה
מִפְּיֹו רֶחֶם שְׁמַיִם יִשְׁבִּיעֶנָּה ;

הֵן הַיּוֹם מִפְּתָה זָרָה חֲבָשָׁה :
צִיר שְׁלַח לָהּ, מִי הַיְשׁוּעָה יִשְׁקָנָה ;
הֵן נִבְיָא בֶן-נִבְיָא הַיּוֹם יִרְשָׁה,
בְּנִתִּיבוֹת חַיִּים יִשְׁכַּט פִּיֹו בְּנִחְנָה.

גְּבוּר זָרָב, דַּע כִּי לִקְרָב נִקְרָאתָ
וּכְבָר נִסִּיתָ, וְלֹאִיב נִנְשָׁתָ
וּבְקִסַּת קִשְׁטָ רָבָה קִשְׁתַּת הַבַּיִת ' .

הַתְּאֵזֵר עִז, צֵא הַלָּחֶם : מִרְחָם
אֵל מִי קָרָא שְׁמוֹ, לְלַחֹם הַקְּבִישָׁתָ :
אֲרִי־תִנּוּר, אָמַר לָךְ, צֵא קֹאמְפָה, הַלָּחֶם !

חרלו מן האדם, כי בפה נחשב הוא! —
 יש אדון! בלעדיו שמים לא נמתחו,
 לא בלעדיו בבל פרס יון נמתחו
 בעשן, ויפול ישראל מכסא
 ויחי אחר נפלו, בין מאה דבים שה;
 הוא הפשנה עתים, לא בלעדיו יצאנו
 ממצור, ממצוק, וימי שלוה מצאנו;
 לא בגלל יפחה זכרנו מעמים
 נשמרנו עד היום על אף רבים קמים;
 לא קלמוד מזרים ולהפזות נשאָרנו,
 אף להיות לאמים מזרי תורה נבחרנו;
 מירושלים אור, מישרים מציון,
 מישראל תצא ציויליניציון —
 בה הטיף, בה תאמר אל דור אביו זנח —
 ויצו אל ברכתו לך עד בלתי ירח
 ולדור דורים תשלח בערך נתן לך
 וכה יגיל עֲרֶכָה, ציר מפרום שָׁלַח!

יבר ג'ש'מך, אף לא ישוב כי אם הרגה.
 ע'רף פונים אל-אל תשיב לשמור מצ'ה.
 הגד ר'עם פ'שעם, ולתועים חטאתימו,
 לא תירא, לא תחת, לא תערין מפנימו;
 בשופר הרם קול, וגרונך לא תחשוך
 ובחכמי דברי קטמ אבירי רב תמשוך;
 הפך אל דור חדש: הוי גמשת ע'מך,
 לאבותיך תלעג, תבוז יקחת א'מך;
 גבלת, ובשינה קלות ותקמן,
 ולאופים וראש שמת ישעיר, לומן;
 יא'הבוך, תחשוב, כי אלימו נמשלת,
 ותקו למצוא כבוד עד יפעתך חללת;
 אביך לא'תיו ה'ה בצר נאמן,
 מאם הכלי תבל, לא חמד ארנמן,
 אף שלום כלבבו, אף שלנה תוך ג'נהו,
 שמתח במעונתו, אף אם זר יל'צתו;
 ישרו, תמו נודע, כ'טח בו לב זרים,
 וירפא ממדנה גם סלך גם שרים,
 היום מי יכ'טח כ'ך? ואת ג'ש'ך בזית,
 רק הדמות תבחר, ובקוף לכל ה'יית;
 תצליח פי תשחוד, תתן לפז מוצא,
 אף רע, אף או'חכ, רב ד'בק לא תמצא;
 הרפו מעפר, ורא' ר'כב הג'כיהו;
 שובו, א'ן ו'לב המו אל אמרי פיהו,
 שובו, שובו אל אל, בדרךיו התנאו,

כ"ח תשרי
מהר"ר יחיאל מיכאל
לפיק.

(כ"ח תשרי תר"ה)

וְנִבְיָא לַיְי, זְקֻשׁ, צִיר מְפֹרוֹם שְׁלַח,
 מְשֻׁמֵּיעַ אִמְרֵי אֵל, מִי הַיּוֹם יִדְמֶה לָּךְ?
 יְרוֹת אֵל הַדּוֹבֵר בְּךָ וּדְבָרָיו בְּשִׁפְתֶיךָ,
 וּלְבָבוֹת וּנְפִשׁוֹת יִקַּח עִנּוֹת וּתְכַחֲתֶיךָ;
 לְקַחְתָּךְ עַל לֵב יָבֵא, כִּי מִן הַלֵּב יֵצֵא,
 עַל לֵב-אֶבֶן יִזַּל, אֲבָנֵי מַתְפֹּצֵצָה,
 וְעֶרְףְךָ עַל לֵב-בְּרוֹזֵל, וַיִּפֶס וַיְהִי לְמַיִם.
 הֲאֵ עוֹד אֲזַנְיִו יִכְבֵּד, לֹא עוֹד יִשַׁע עֵינַיִם;
 צוֹנִיִּים תְּדוּשׁ, תַּחֲרוֹשׁ, אֵל שָׁם פִּיךָ מוֹרֵג;
 אוֹתוֹתֶיךָ רָאוּ, תִּמְהוּ, אֲנִישֵׁי פְּרָאג;
 וְזָרְךָ בְּלִבְכֶם לְעַד חֲרוֹת עַל לוֹח,
 יִכִּירוּ כִּי מִהֶם יִגְזֹר רֵאשִׁים לְקוֹח.
 לְמַקּוֹם נִקְרָאתָ לָּךְ, וַיְהִי עֲמֹךְ שְׂבִי
 וַיִּזְרַע חֶסֶד וַאֲמִתּוֹת עַל פֶּה-תְּלִמְיֵי שְׂבִי.
 בְּרָדִין מְשֻׁפָּן מִשָּׁה, קָרִיַת חֲכֻמָּה וְדַעַת
 לָךְ הִנָּבֵא, וּמִצָּא גַם שָׁם אֲזֵן שְׁמַעַת.

לתלמידי וידידי

מוהר"ר משה חר"י עהרענרייך.

בשובו אל ארצו.

(ב' אייר תר"ח).

מֵאֶרֶץ מִדְּבָרִים תִּזְרַח לְקַחַת

בְּאֶתְ, מִשָּׁה; כִּי בַק הַשֶּׁבֶל יָדוּעַ

אֵינִי, וְצַדִּיקָה וְאֵמֶת לְזִרְעַ

וְלִהְיוֹת מֵעוֹן בְּזוֹי תִּכְחַת.

עֲצֹלוֹת שֶׁקֶצֶת, וְהַמָּצָא לָךְ נִחַת

בַּק בְּרִדְפֶךָ חֲכָמָה בְּלִי מְרִגוּעַ;

אֵין מְלִין תִּבְחַן וְלֵב לְשִׁמוּעַ

הַטִּיט, וְהַסוֹר מִדְּרָכֵי שִׁחַת.

מִכְתָּר בְּתַר תִּזְרַח שׁוֹב אֶל אָבִיךָ,

שׁוֹבָה, חֲדָה צָפוֹן, אֶרֶץ הַרְתָּךְ,

בְּתַבּוּנַת פְּעֻלָּה וּבְאַמְרֵי פִיךָ.

וְכִמוֹ בְּנֶגֶב פֹּה אֶרֶץ רְאִתְךָ

שֵׁם טוֹב נִחְלָתְךָ, כֵּן בְּמִקוֹם שְׁבִתְךָ

בְּרוּךְ יְהוָה לְעַד שֵׁם תִּפְאַרְתְּךָ.

ד' אב הת"ר.

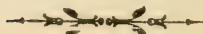
a Marco Goldmann di Türrau.

אֶעֱרֶה כְּגוֹרֵי, עֲדוֹת וְנֹגֵר,
 דוֹרֵי, לְתֵת עָלַיָּךְ.
 כִּי נָחַם לְנַחֲמֶיךָ נֶפֶת מַלְיָךְ
 הָיוּ, וְלַעֲזָרָא עֲזָרָה.

נָנִי כְרָשׁ, דְּרִיּוֹשׁ, אֲרַתְחֶשֶׁשׁתָּא,
 בְּבָל, פָּרַם, מְדֵי אַתָּה מִשְׁשֶׁתָּה,
 זְכָרוֹנוֹתֶם קָרָאתָ;
 עִם הָעוֹלָיִם מִן הַשְּׁבִיבָה עָלֶיךָ,
 אַתָּה רֵאשִׁים לְפִקְהֵיכֶם נִשְׂאֵתָ,
 וּבִשְׁלַח עַל יָרֵךְ אַתָּם בְּנֵיךָ.

אֶשִׁירָה לִידִידֵי, צָפוֹן, תִּמְנָה
 רַבִּים דוֹרֵי נִקְרָאוּ;
 אַךְ לֹא רָאוּ פָנַי, וְדַרְכֵי נִצְפָנָה
 מֵהֶם, זְבֹאֲמָרוֹתַי מוֹקֵשׁ מִצָּאוּ.

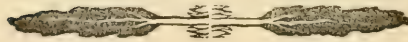
אַתָּה רְאִיתָ, וְדַרְכֵי הַסְּבִנְתָה,
 פֶּעַל כְּפִי וְשָׁלוֹם לְבִי בְּחִנְתָּ;
 בְּבִרִית אֲדַבְּרָנִי עַל בֶּן הָאֲמֹנִיתִי;
 לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, וְלֹךְ נִבְחַנְתִּי.

תַּחַר שְׁנָה עַל־נֶב;	חַיָּה וּבִהֶמָּה
אֹלֵי כֹה יַעֲנֶב.	מִצָּרֵי וַיִּנְי
הַמִּבְעֵ דְבָר;	פְּנוּל, הוֹעֵבָה!
אָדָם יתְחַבֵּר.	פָּנִים אֶל־פָּנִים
עֵינֶיךָ הִרְאִינִי;	יָפָה, שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי,
קוֹלֶךָ הַשְּׂמִיעִינִי.	בְּוִינֵי מִרְאִיךָ,
בְּעֵר מֵאִפָּה;	הַכִּימֵי עֵינֵי
לִבְךָ מַה יָּפָה!	אִמְרֵי: נֶאֱמָנִי,
סִתְרֵי כְלִי־תִיבָה;	יִדְעָתִי, יִדְעָתִי
יָגוּרוּ עֵינֶיךָ;	מִזַּעַם עֵינֵי
אֵת אִשְׁתְּ צָבָא.	כִּי אֵת אִשְׁתְּ חֵיל,
מוֹכֶרֶת אַהֲבָה;	אֶל כָּל הָעוֹבֵר
וְעָרַף הַפָּנִי,	עַל בֶּן הַתְּחַרְדֵּי
הַפְּנוּשׁ בַּת עֵינֵי.	לְבָבִי בַת עֵינֶיךָ
אֲבָן אֵל הִירְאֵי;	יִדְעָתִי, יִדְעָתִי.
לֹא עוֹד בִּי תִמְצָאֵי.	חֶמְדָּה וַיִּקּוֹד אֶף
הַסְבִּי פְּנֶיךָ;	יוֹנָה, שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי,
עֵינֵי אֵי עֵינֶיךָ.	יִרְיִקוּ שְׁלוֹם
דְּבַרֵי דְבָר,	יוֹנָה, שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי,
הַלֵּב הַנְּבָר;	אִמְרֵי: שְׁלוֹם לָךְ
רְחוֹק מֵעֵדִים;	אִמְרֵי אֶף בַּסִּתֵּר,
נֶאֱמָן בְּדוֹדִים.	יִקְרָתָהּ, נְעֻמָּתָהּ.

בְּהֶבֶל יִהְיֶה לִּי ?	אֵיכָה מְרַעְפֵּנִי
הֲלֹכֶתָ שׁוֹכֵב ,	אֹזֵי לִי — אַךְ אֹזֵי לְךָ .
תִּמְצָאֵי לְבָב .	כִּי לֹא כִלְבָבִי
אֶל חֵיק נְאֻמְנָה ,	יֹנָה , שׁוֹכֵי שׁוֹכֵי
לְעַד זְכָרוֹנֶךָ .	חֹתָם עַל לְבִי
חֲבִשֵׁי מַכְתֵּי ,	יֹנָה , שׁוֹכֵי נָא ,
הַעֲלֵי חֲתָנִי .	מְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת
נְנוּע גִּזְע ,	הַזְשִׁיעִי , הַזְשִׁיעִי
נְגִיל נְשִׁתְעִשְׁע .	יַחְדּוֹ כִּימֵי קֶדֶם
לְנִצַּח יִחְפָּר ,	עֵינַי וּמְקַנָּא
לְעַד לֹא תוֹפֵר .	וּבְרִית אֲהַבְתִּנּוּ

שירת הזונה .

ההופכת שלחנה .

אל החכם הנ"ל בהתאחר אגרותיו אלי ,
 עם התראותו כאזהבי ביורנאל שלו .
 (בסלו תר"א) .

לְבִי חָשַׁק בְּךָ ,	יֹנָה מִחֲמַד עֵינַי .
אֵיכָה נִהְפַּךְ ?	שְׁלַחַן לִי תַעֲרֹכֵי
נַעֲקִשְׁתִּי בְּדַרְכֶיךָ ;	אֶל־דּוֹד הַנְּאֻמָּן
תַּסְתִּירֵי פְנֵיךָ .	דֹרְנֶךָ תַתְּנֵי ,
מִי זֶה רָאָה אֱלֹהַ ?	בָּזֹאת מִי שָׁמַע ?
רוּחִי תִקְצֹר תִלְאֵ .	בְּרַבֶּךָ מִתְבִּין

שירת הזונה.

אשר כתבתי אל החכם יאכט ע"ה כי באגרתו הראשונה כתב אלי
 מי יתנך באזה לי לפ"ק.
 ואחרי כן נתעכבו אגרותיו בדרך ונשארתי כשלשה ירחים בלי
 מכתב ממנו.
 (ניסן ת"ר).

זונה טובת חן.	מוכרת גוים;
גודע ומהלל	יפנוך באיים.
מהרו, מבוש	יאתיו דודנה.
צפן גם תימן	הרבו אתננינה.
גם אני האח!	הייתי דודנה.
צכלתי דבשך.	רויתי בהך.
נפישך בי חשקה.	מה טוב גורלי!
לא גדה נתתי.	אתנן נתתי לי;
מי זה, אז אמרת.	מי זה יתנך
אח לי! אמצאך	בחיון אשקה.
ראו בן תמהו	תמדת רואיהם.
תולעת קננה	תרכיב עצמיהם.
איכה משמים	נפילתי לתהום?
איכה מלכך	נשפחתי פתאום?
עד אנה מפני	תסתירי מראיך?
עד אן מנגדי	תסכי שיניך?
איככה צרי	פתוך ביוכלי?

עלו ושמת, ידיר לבי כחבלך,
 והיא תהיה עלי לבך אפודה.
 חרה בך כל-ימי ארץ ושחק,
 יגך ושבוע והתענג בשורה;
 באילת אהבים יעלת חן,
 עדי-עד שיש ולא תדע חרדה.
 וזכם ורעכם ידמה, וירום
 לשם עולם בפי קהל ועדה.
 ועתה מה לעבד רש השורה
 להביא לך ביום זה מס ומדה?
 ומה-בת ערל לשון ונקלה
 להוסיף הוד לברקת ופמדה?
 אכל אביא לפניה ומירות,
 אבי משיר, יהודה שר תעודה.
 במאפל אכרו שנים ודורות,
 עדי קמתי ונליתי אבדה.
 בתולות הן ונבר לא ידעו,
 והבאתי ליפין יום פקדה;
 ורביתי מחיריהן, ותיה
 יחב אופיר בעיני אז לנהת.
 ותא לך מארור בשמן ברכה,
 מעט פנג, מעט קנה וקדה-
 קמה, יודי, תשורת רש, ותרצה,
 יהושע! בתולת בת יהודה.

כירידי יהושע העשיל שור.

בראש ספר בתולת בת יהודה.

ניסן תקצ"ט.

יְהוֹשֻׁעַ! בְּתוֹלֵת בַּת יְהוּדָה,

אֲשֶׁר תְּכַלִּים פְּנֵי חַטָּה בְּהוֹדָה,

בְּתַבּוּהָ לְגוֹרְלָהּ שְׁתַּקִּים;

וְהָאֵל לָהּ בְּיוֹם רְצוֹן יַעֲדָה,

וְהַחֲקָמָה וְהַכְּבוֹד לְצַדִּיק

קָרְאוּתָּה, וְהַחֲשֵׁק צְמָדָה.

לְמִי עֲלָמָה כְּגֵרַת הַעֲלָמוֹת,

כְּלִיל יָפִי וְכַל-חֲמֻדָּה חֲמוּדָה?

חֲבֻצֵלֶת בְּכוֹף צָפוֹן נְמוּעָה,

וְרִיחוֹ בְּנֵי תִימָן כְּבוֹדָה,

וְאֲזִנֵּי שְׂמֹעָה שְׂמֹעָה וְשִׁבְחָה,

וּמַהֲלָלָה בְּלֵי קֶצֶה וּמִדָּה —

לָהּ, הוֹד, יְאֻתָּה וְלָהּ לְבָבָהּ,

נְשִׂיא חֲקָמָה וְהַעֲמִיד בְּסוּדָה,

לָהּ, בְּחוּר, בְּחִיר אֲרֻצָּה וְגִנְזָה —

לָהּ גְאוּת פֶּאֶר בְּנוֹת יְחִידָה,

פֶּאֶר נְשִׂים וְחֲמִיר מְקוּדוּשִׁים,

אֲשֶׁר כָּל מַעֲלוֹת בָּהּ לְאֻנְדָה.

הַמִּים הַעִים, הַמִּים הַרְבֵּה, הַמִּים לֵב,

נְעִיר אֲחִיו, יְהוּדָה, הוּא וְלָבָה.

למשורר שמו מאיר, אשר ראה דמות פני וכתב אלי, כי פיו
דומה לפי.

תקצ"ח.

מאיר, כפי בן פיה

תאמר—ומי יתן ויזכק פיה!

ויהי! וידרך ארץ

תמאס לעולמים ותשליך ארץ.

מתחליק שים ידה על פיה;

כלכך בן פיה.

תצער בנעם ארץ.

תדוש באף גאים ורשעי ארץ.

אז מתמאות פיה

(כי מתקו מצוף נעימות פיה)

יהיו לכבוד לך בכל הארץ.

יהיו לרצון גם ליוצר ארץ.

אם מתחזק כושל בתורת פיה,

אם נשכרי לבב יאמץ פיה,

תחמול ולא תבזה קמני ארץ.

תוכח במישרים לענוי ארץ;

אם חוטאים תשיב בנעם פיה,

אם זוללים מתחכים ומתם פיה

יקר ומוב יוציא: תזק בארץ.

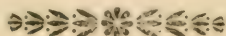
יאמר אדון הארץ;

דבר, ואנכי אהי עם פיה;

מאיר, כפי תהיה, כפי בן פיה.

וַיִּרְבוּ לַמְתָּעִים מִתֵּן וּמְהֵר,
 וּמְתֵי הַכְּבוֹד מִתֵּי רָעַב עֲזוּבו.
 וַיִּחְמַל עַל-עַמּוֹ יֵצֵר הָאָרֶץ;
 וַיִּקָּם אִישׁ גְּבוּר וּמְחֹזֵק בְּדָק,
 לַעֲקוֹר קוֹצֵי בְרָמוֹ וְאִמַּת לְטַעַת.
 וַיֹּאמֶר לְשִׁלְמוֹה: קוּם לָךְ אִישׁ דָּעַת;
 אֲתָה כִּהֵן לְעַד, אֲתָה פִּלְכֵי-צָדֵק;
 אֲתָה תִרְעֶה עַמִּי, תִּגְדֹּר בְּ-פָרְעִין.
 ד' תמוז תקצ"ט.

מי זה לנו ישיב ימים ישובו
 על כס משה רק וישרי-לב? לא זמר
 חכמת-ישוא הנפארתם; ולתם ולטמר
 ענות-לב וקדשה רמים נחשבו.
 לא התנהל, לא השתמר אהבו;
 לא עשר, לא כבוד, מתן ומחר
 או. לובש השק, יוצא מסחר
 הלבישו בתנותם, בסאם עזבו.
 לא בן היום: רבים כבוד בארץ
 כל ישעם, כל חפצם; לא חזק בדרך,
 וזרוע חסד, ואמונה לטעת.
 איש לדידיו יארב; חכמת ודעת
 יחשב גלות ערוה, אף סלף צדק.
 שמחו בו! בטחו בו! זה יגדר-פרץ!!

יאבד בְּזִי יִקְרַת-אִם וְלִזְקַנְת-אָב יִלְעַג,
 וַיַּעַשׂ גְּלוּלָיו אִמְנַצְפִּיּוֹן.
 הִדְבֵּק לְשׁוֹן לַחֲדָה, אִף תִּבְהַה עֵין יָמִין,
 יְבוּשׁ תִּיבֹשׁ יָרֵד, אִם אֲשַׁפְּתֶךָ צִיּוֹן.

לכבוד החכם המופלא

מוה"ר ש"למה יהודה הכהן רפאפורט נ"י

בשבתו על כסא הרבנות בעיר טרנופול.

(כ"א כסלו תקצ"ח).

שְׁלַחְתִּי לָךְ סִפְרֵי, עַל-בֵּן הַחֲלָתִי
 לְכַתֵּב אֵלֶיךָ עַד הַכְּתָב אֵלָי:
 הַחֲלָתִי מִשְׁפָּטֶךָ עַל-מְלִי,
 אִם קִשַׁט אִם עָמַל תָּרִיתִי, חֲלָתִי.

אִךְ לְשִׁמוּעָה בִּי בָאָה

יִפְתַּח בִּי פֶתְאוֹם,

תְּדַוֶּה הַנְּשִׁלֶּיךָ מִחֶסֶם.

הָאֵחַ הָאֵחַ! אֶקְרָאָה.

רַבַּת עַל-בֵּם מִשָּׁה עַד-בֵּה יִשְׁבוּ

מִזְרִים חֲסָרֵי לֵבָב, מִקְדֵּירֵי זֹחֵר-

תּוֹרָה, בְּרָה פְּכוּכָבִים לְמַחֵר;

עַד בְּפֶתְאִים עֲנִרִים עֲבָרִים נִחְשָׁבוּ.

רַבַּת אֲנִשֵּׁי צָפוֹן שֶׁקָּר אָהָבוּ,

פְּלִפְלוּלֵי שְׂוֵא, בְּעַל שֵׁם טוֹב, זֹחֵר;

כִּידִידֵי יוֹסֵף בֶּן בְּרוּךְ אֱלֹמֵנָצִי.

תקצ"ו.

אמר לבנו ברוך:	ברוך אתה הודי,
נתן כבוד והוד	לשפת גיא חניון.
אלמנה גלמודה,	שכלה מהור הורג.
ישבת על-עפר,	הושבת אפריון.
אחר בלה מז-	קן עורה ובשרה.
השבת לה עדנה	לאת ליה חריון.
אז השמיעה קוליה,	אז היטיבה גנן.
על-גב על-עשור	ובכבוד חניון.
וברכות למשפיר	לגזיר אחיו יוסף
תבאתה לבלי די	תעתיר אל-אל עניון.
ולקרקד בוזי אם	עליה מלעינים
ישפך קלון ובוז,	יריק פוס בניון.
לבן אודה שמך	ותהלתך אניד.
ולכל עברים אקרא:	עורו אנשי רפיון!
שרתי בלשונות	האם העבריה -
חישו המציאו לך	מדדתה פריון.
שוכו שוכו בגים	השוכבים, פי גן
את-יולדתו בזה	לא יוכל גניון.
חלקה זבת חלב	הן לנו מורשה,
איכה נמוש אתה	ותדי חרב ציון!

לכבוד הקיסר.

תקפ"ט.

עיר על גוֹלוֹליו נָשָׂר שָׁמַיִם;
 כְּבִיר, עֲזוּז, רַחֲמָן יִסָּךְ עֲלֵימוֹ.
 מִי־זֶה יַחְרִיד קִנּוּ? עֵינֵנו אֵלֵימוֹ
 מַחֲזִין, מַפְחָה, מַרְשֵׁת, מְשַׁנֵּים.

כְּכֹז לְשָׁלוֹם כָּנְיוֹ יִפְקַח עֵינֵינוּ
 מְלֶךְ אֲדִיר, מְלֶךְ הַסִּיד, רוֹעֵמוֹ:
 בְּנֵאוֹת שְׁלוֹת הַשְּׁקֵט הוּא יִרְבִּיצֵימוֹ,
 וְלֵעַד שָׁנָא שְׁלוֹם יִמְחִין מִתְנַיִם.

בֵּין מְלָכֵי אֶרֶץ, פְּרָאנִין, יִקְרָת אֶתָּה,
 כִּי שָׁבַט מִישׁוֹר שָׁבַט מְלֻכּוֹתֶךָ,
 יִמְכּוֹן כְּסֶאֶךָ צָרְךָ שְׁלוֹם נִתְתָּ.

תְּהִיָּה, תִּקְנֵת עַמִּים, אֶת מְלָכֵי-צָרְךָ;
 תִּחְיֶה, עַמּוֹד תִּבְלָ וּמְחֹזֵק בְּרֶךְ;
 תִּעֲשֶׂה, וְלָדוֹר דּוֹר כּוֹה יִהְיֶה זִרְעֶךָ.

קוֹשְׁטָא בְּרַם חַד לְחֹדְרִיה אִיהוּ וּשְׂאֲרָא מְלָה כְּדָבָה
וּשְׁחִיתָהּ

רְעִיזֵי לְבָבְךָ יֹאמְרוּ עַל כֵּךְ אוֹמְרָה מִשְׁבְּשִׁתָּהּ

רוּחַ אֱלֹהִין קִדְיִשׁוּן אֲמַעֲי יְתָה — — —

שִׁפְר בְּרַם קְדָמִי לְמִשְׁאַל שְׂאֲלָתָהּ

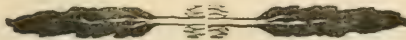
שְׂאֲלָנָא אֲמַאי רָא אֲפִשֵׁר דְּתַהֲיָא אוּף הַיְמִנוּתָהּ
מְעוּתָהּ

תַּתְקַל מְלֵי בְּמִאֲזוּנָא דִּי חֲכָמְתָהּ וּכְיוּנָתָהּ

תַּיְטִין דְּכָל מְלֵי אִינוּן עַל הַכְּתִי יַגְר שְׁהֲדוּתָהּ

טריאשתא יום תריכר לירחא תליחאי בשנת בק"לב לאלכסנדר

אחוך שמואיל דויד.

וַיִּצְבֹּא מִלְתָּא (אֲמַרְתָּ) דְכֻלָּא בְּנִזְרָתָא
 ית כָּל די עֲבַד אֲנִשְׂא נְזִיר אֱלֹהָא בְּקַדְמִיתָא
 כְּשֵׁן לִית דְתָא בְּעֻלְמָא דְלֵא תִּהְוֵא בֵּת אֱלֹהִיּוּתָא
 כָּל קַבְרֵי די כְּלֵהֵן תְּקִים יִתְהוֹן אֱלֹהָא בְּרַעוּתָא
 שְׁלִימָתָא

לֵא אִימָא דְכָל דְתָא וְדְתָא תִּהְוֵא טַבְתָּא
 לֵאז הָכִי דְהָא יִכִּיל אֱלֹהָא לְמַנְזֵר מִלְתָּא דְאִיהִי
 לְעִינֵי בַר נֶשׁ בִּישְׁתָּא

מִימַר בְּרַם אֲמִינָא דְאִית אֱלֹהִיּוּתָא בְּכָל דְתָא וְדְתָא
 מִזֵּן בְּגַלְל די כְּלֵהֵן כְּמַצְבֵּייה די אֱלֹהָא הִנֵּה לְהוּ
 מְלֻכּוּתָא

נִפְקָא מִנְה די כָּל נִימוּסָא וְכָל הִימְנוּתָא
 גִּגְד וְנִפְק מִן קְדֻמוּתֵי וְלִית בִּינֵיהוֹן אֲבִדְלִתָּא
 סְגֻדֵינִי לְשִׁמְשָׁא וְלִסְיִהֲרָא פְּקִיד אֱלֹהָא לְחֲרָא מְדִינָתָא
 סְבָרִין דְלִית בַּר אֱלֹהָא חַד אָמַר לְאוּמָה חוֹרְבֵינִיָּתָא
 עֲבָדִין אֱלֹהָא עֲלָאָה וְאוּף צֻלְמָא וְדִמוּתָא
 עָנָה מְלֻכָּא וְאָמַר לְעַמְמֵי כּוּתָא
 פְּקוּדוּתֵי כְּלֵהֵן נְטָרִין וּמְאִי בִּינֵיהוּ וּבִין אוּמָה תְּכִיבְתָא
 פְּתִינְמוּתֵי מְדַבְרָנָא דְכְּלֵהֵן וּמְאִי בִּין קוּשְׁטָא
 וּבְדוּתָא ?

צְדוּקָא וּפְרוּשִׁיא תְּלָקִין כְּאִינְרָא דְבִתְר מוּתָא

קְבִילוּ כְּלֵהֵן מִפּוּמִיָּה דְאַלְהָה חֲרָא וּמְאִן הוּא דִּיכְסַבְר
 שְׁוֹתָא ?

אַקְדָמוֹת מַלְיָן.

שׁוֹרֵב "חַל לִשְׁחַב" לְשָׁלֵם

(י"ב סיון תק"ף).

אַקְדָמוֹת מַלְיָן וְשָׂרְיֹת שׁוֹתָא
 אֵילָא שְׁקִילָנָא תְרַמֵּן וְרִשׁוֹתָא
 בְּקוֹשְׁטָא יִדְעָנָא דְדָא חֲזִי לִי לְמַכְתָּב לָךְ אֲנִרְתָּא
 בְּתֵר דְלִית אֲנִתָּה מוֹתִיב לִי תִיּוֹבְתָא
 בְּלִית דְעֵתָךְ דְלִית לָךְ בְּמַלִּי רְעוּתָא
 גִּירָא בְעִיגִיָּה דְשִׁטְנָא דְאֲזַעִיר בָּךְ זְרִיזוּתָא
 דְלִית אֵת מְחֻשְׁבַּח גִּיּוּחָא בְּפִתְגָמֵי חֲכָמְתָא
 דְבַעֲשֵׁן סִינּוּקָא וְלִיעוּתָא
 חֲכָדִין אֲמִינָא אֲשֵׁתֵי בְהַדָּךְ בְּמֵאֵי דְאִית לָךְ כְּהָ צְבוּתָא
 חֵלָא דָא הִיא רְחִימְתָךְ בְּחִירְתָּא
 וְלֹא חֲכִי הוּא דְדָא הִיא בַת זִנְגָה רְחִימְתָּא
 וְלֹא תַעֲדִי מַלְבָּךְ עַד זְבוּלָא בְּתִרְיָתָא?
 זְמָנָא דְנָה אֲנִתָּנָא עֲפָךְ קִרְבָּא וּמֵאוּתָא
 זִינְדָה יִשְׁתַּנּוּן עֲלִידָה בְּאִימְתָא רַבְתָּא
 חֲבִיבִי בְשֵׁן אִיתְשַׁר מִשְׁנִתָּא אֲרִיבְתָּא
 חֲזִי בִישׁוֹן־שְׁגִיאוֹן דְנִפְקֵן מִדְּבֵאי דְעֵתָא
 מִד פִּתְגָמֵי בְּלָכָךְ וְאִסְתְּבִי כְּהוּ בְּכָל שַׁעְתָּא
 מְעוּתָא דָךְ תְּמַשְׁכִּינְדָה לְמִיכְפֵר בְּאוּרִיזָתָא

וזאת תשובתי. *

תקע"ח.

למה מסכלותי כזה התעלמות,

— ויחנני תפארת בגורדי?

טעמתי ואשמח נפת שיריך, —

ולאיש כמני הוא? לא טוב זממת.

איכבה לא אחפיר? אותי הכלמת:

מי אני כי אהיה בין מכיריך?

הולעת אנכי, את הוד הוריך, —

איכה מתת לי שבת לא נאמת?

הנה התרגזך, גרש ב'שתך,

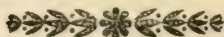
— יען אמור האמר, ב'שיר חוללתך —

נאוה שירת דודי לכבוד פרסך.

ישמח אביך, תגד יולדתך,

אל-האמר לי; שבת אלי פללת

קח'לך אתה, כי הבינה אפך.

* זו היא תשובה לר' יצחק בר שדמה לוצאטו, ששלח לו גיב שיר שבה ויתהלה.

אך אִשְׁתוּמָם לְבִי וּכְעָפִי שָׁמוּ,
 בָּחַם יַמָּאס כָּבֵל, יִרְמַס בְּרָגְלִי;
 אִיכָּה מִבּוֹז יוֹסֵף יִשְׂרָי נִמְלָמוּ?
 מִבּוֹז נִמְלָמְתִּי? לֹא רַק-עַד-פֹּה בָּאתִי;
 גַּם-שֹׁבֵת יִתְּן-לִי! לָזֹאת שׁוֹמְמִתִּי.
 שְׁמִשׁ יִקְרָא אוֹתִי: כֹּה הִתְחַפְּמְתִּי.

מַעֲנֵן רַבְתִּי בְּזִמְרוֹ קָרָאתִי.
 יֹאמֶר, כִּי יֵשׁ לוֹ כִּי תִקְוֶה רַבְתִּי,
 אֶל-יִשְׂרָאֵל כְּבוֹד, יֹאמֶר, כִּי שִׁמְתִּי.
 וְלִבִּי מַה-יֹאמֶר? יֹאמֶר: זִמְמִתִּי,
 כִּי רַק הַפַּעַם שָׁוָא אֶתוֹ מַצְאָתִי.

אך עַל-דִּלְתוֹת חֲכָמָה בִּינֵן וְחִזְקָה
 בְּנֶדֶד, יוֹסֵף, יִשְׁקֹד, וְלִבִּי יִגָּל;
 וְלִשְׁעֵשׂוּעֵי תַבַּל יִפְנֶה הָעֶרְף.

אֲזִי, עַת רַק בְּכִינָה סָרַעְפִּיו שָׁמוּ
 וְלִבֵּד בְּנִתְיֵבִית אֵל יִשָּׂא דָרְגָל,
 אוֹלֵי אֶתְכָּה לֹא יִכְזִיב לְוַצְאָמוּ.

וּבְיַמֶּנֶךָ יִשְׁלַח צִיר ;
 מִעֵזֶן יָשִׁיב כָּר-אִישׁ ,
 בַּל-יִשְׁמָהּ, בַּל-עוֹד יִבְאֵישׁ ;
 וַיִּמָּהַר מִיַּעַר גִּילְגָּה ,
 וַיִּשְׁפַּח כֶּן-גִּילְגָּה .

וזאת תשובתי. *

תקע"ח.

יוֹסֵף בֶּן-יִשְׂרָאֵל לִקְרָאתוֹ בְּאֵתִי ,
 חִקְרָתִי מִעֲנִילָיו ; אֹלָם שׁוֹמְמֹתִי ,
 וַיַּחַד אָפִי בּוֹ, אַף הִתְחַמְּמֹתִי ;
 דַּבַּת אֶחָיו רָעָה הִבִּיאַ , קְרָאתִי .
 אַף לָמָּה אֶתְעַבֵּר עֲבָרָה רַבָּתִי ?
 כָּבֹה אֵלֶּשׁ קִנְאָתִי, וְלִכְבִּי שִׁמְתִי
 לִשְׂבַע עֲשָׂרָה יָמָיו ; עַל-כֵּן זַמְּמֹתִי ,
 כִּי מִלְּשִׁינָיִם רַב חֲבָנִים מְצָאתִי .
 אַתָּה, כִּי אִין אֶתָּךְ נָעַר נִחְרָף ,
 בַּקְּצֵה הָאֲחֵר לִבְךָ יַגְלֵ ;
 וְלִקְל דַּבָּה רָעָה פְּנִיתָ עֲרָף .

* זו היא תשובה לר' יוסף אליעזר מורפורגו, אבן רחל, על שיר השבח

ששלח לו בקראו את "כגור נעים".

עוד אֶכְתֹּב אֶל בְּתֻעָמִי
 בְּרֵבִי-יִשָּׁה, בְּרֵבִי-חֶסֶד,
 מִרְחִיקוּ גְלוּלֵי חֶסֶד;
 לְפָתְאִים מְלִים אֲשִׁיבָה,
 וְלִישָׁנָה תִזְרָה אֲשִׁיבָה.
 אַחַת הִיא עַל-בֶּן אִמִּי,
 פֶן יִקְרַנִּי רַע אוֹיְבִי,
 בְּנֻעָוֵי עוֹדֵי רִשׁ, דָּל,
 תִּתְנַל נָא חֲכָמַת רַשָׁד"ל;
 בְּנֻעָוֵי טָרָם קִנְיָה
 תִּתְעוֹרֵר תְּשִׁים קִנְיָה.
 וַיְהִי מָה, בְּרוּךְ מְעַמְּךָ,
 עוֹד עָמַד בְּךָ כְּל־מְעַמְּךָ.
 אִם עָלֶיךָ קוּ נָטִיו,
 לֹא נָסַר רִיחֶךָ עַד-בַּת,
 אֶל תִּכְיַעֵי כַּה נֹכַח.
 הֵן כָּל-עוֹד אֶהְיֶה בּוֹחֵן
 מִבְּקָבֶךָ, אֶמְצָא בּוֹ חֵן.
 אַת-מְלִיךָ יִשְׁמַע-אֵל
 הַעוֹזֵר אִם יִשְׁמַעֲאֵל,
 וַיִּקְיַם סִתּוֹ עַד אֶלְמָה,
 וַיַּחַנְנֵנִי שָׁנִים אֶלְמָה,
 וּבְכֻלָּם אֶהְיֶה לַח, טוֹב,
 וּבְכֻלָּם אֶדְרֹשׁ לָךְ טוֹב.
 סִפְּךָ צוּר יָסִיר כָּל-צִיר,

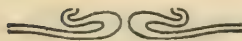
כִּי אִין לָךְ כְּמוֹנֵי חֶפְזִין
 כְּרֵבוֹת שִׁיר, אִם כּוֹ אִין חֶפְזִין,
 כִּי כְּמַעֲמָ וּכְרַנֵּעַ פֶּשַׁע
 בְּשִׁירִים לֹא יִחַדֵּל פֶּשַׁע.
 וְשִׁתְּיָקָה בְּשָׁנִים סָלַע,
 וּבְכָל-עֵת הִיא צוֹר סָלַע.
 אֵךְ יֹאמֶר עֲבָהֶךָ לְנִצָּח:
 מִכְּאוּבֵי אָנוּשׁ וְנִצָּח.
 לוֹלֵא שִׁיר אוֹי לִי נְדַמְתִּי,
 אִישׁ סָקַל לְבַל נְדַמְתִּי.
 אִישׁ סָקַל, אִישׁ סָקַל, יֵשֵׁן
 בְּחֻקָּמָה חֶפְזִי לֹא יֵשֵׁן.
 כִּי יִרְאֵתִי, כִּי אֶמְרֵתִי
 חֲטָאֵת כִּי אִם הִתְאַפְּרֵתִי.
 אֵךְ אֶמְנֵם אִם אֲשִׁיר זְמֶר,
 לֹא אֵירָא מִתּוֹא וְזֹמֶר;
 וּבְשִׁירֵיו הַחֵבֵר חֶבֶר
 גַּם חֵיוֹת יָבִיא בֵּית חֶבֶר.
 אוֹלָם אֵת הַשֵּׁיב הִנֵּה:
 חֶקְמוֹתֶיךָ אֵיךְ הִנֵּה?
 מִהִתִּירָא חֶרְפַּת אָדָם?
 מִהִתִּירָא פִיר? מִה תִּתְאַדָּם?
 אֵךְ שְׁמַעֵי רַחֵל בְּתִדְעֵת,
 שְׁמַעֵי גֵא, כִּי לָךְ לְדַעַת,
 כִּי אִם יֵשׁ אֵל חַי עִמִּי.

שָׁחָה אֶז עַת-דוֹדִים וַתִּשְׁפֹּל רוּחַ,
 וַתִּלְקֶה לְרוּשׁ דוֹר בֵּין שִׁבְמַט שִׁבְמַט,
 אֶל-יִשְׁמָעֵאל, אֶל-יִשְׁעִיר, וְלִכְרֵ-רוּחַ
 בֶּן רָמִי לֵב הוֹכִיחָה בְלִתֵּי-שִׁבְמַט.

מִי-זוֹאת אִפּוּא בַת-כַּחַ, עֲרִמַת-חַיִּל
 כִּי מַח לָבָה בְּשִׁיחַ וּבְמוֹ-כֶפֶר,
 מָאוֹס כְּפִי-בְּחֹזֶר טוֹב אַף עֲשֵׂה חַיִּל?

מִנּוּחַ אֵן תִּמְצָא? אֵן תִּמְצָא כֶפֶר?
 תַּחֲקוֹר תִּבְרַק כָּל-עִיר, כָּל-גּוֹי, כָּל-חַיִּל,
 רַא תִּמְצָא-לָהּ לְנִצַּח אֲשֻׁבַּל כֶּפֶר.

אֵךְ מָה אִמְרָתִי נָא? מַה-שִׁיג טַה-שִׁיחַ?
 לָתֵת לְזוֹאת עֲדָנָה יִתְגַּל מְשִׁיחַ.

לרחל.

חקע"ו.

גַּם כִּי אִין בְּשִׁפְתֵי חֵלֶק,
 אֶכְתָּב-נָא אֶף-אֲנִי חֵלֶק.
 לָךְ אֶכְתָּב, לָךְ בַּת-בְּרוּךְ;
 לָךְ אִמֵּר, טַעֲמֶךָ בְּרוּךְ.

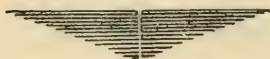
תינוק כותב לאביו ולאמו ביום מילת בן אחותו.

תקפ"א.

התאָגרי תְּדוּה, כִּי מַה תִּירָאִי?
אָמִי, כִּיּוֹם עָשׂוֹן עָלָי וְשִׁישִׁי:
הַיּוֹם פָּרִי פְּרִיָה בְּחִיק תִּשְׁאִי,
לְרֵאוֹת בְּאֹזַר חַיִּים אוֹתוֹ תִּנְיִשִׁי.

אָבִי, עָלַי, אֲבָרְכֶם! כִּי עַל בְּרַבִּיךָ
יָבֵא בְּחִיק אֲבָרְכֶם זָבַע זֶרַעֲךָ.

אָבוֹת מְאֻשְׁרִים, נִילוּ וְשִׁמְחוּ;
בְּרַבַּת לְבָבִי קָחוּ:
הִרְאוּ לְנַבְרִיכֶם בָּנִים יִצְמְחוּ.

לאשה חכמה בת אחות אבי,

היא רחל בת ברוך בן הרופא והמשורר יצחק לוצאטו, אחי
אפרים בעל בני הנעורים.

תקע"ו.

הוֹרָה בַּת יוֹצֵר פֶּלֶא, בַּת בּוֹרֵא רוּחַ,
שְׂרָתִי בְּכַנּוֹת תְּמַכֶּת שְׁבֵטִי,
כָּל-יָפִי, כָּל-יְהוּד כָּתָה; הִיא תִּשְׁיֵב רוּחַ.
כָּל-רִזּוֹ תִּדְבַע, תִּמְשֹׁךְ בְּפִפְרִי שְׁבֵטִי.

נפשך בנמוסא נקפת
 צדך סטנא ובהת *
 אורחא דהימנותא נבית
 מן כל עותרא וקנינא
 מרך דרחתת לה רחמך
 מן אידוהי אנך תקבל
 הא עלימחא לפצתך טיב
 דתתפרג אף התבסם
 מן מוהמה דאהרון. פהנא
 ברתיא מלית מיבותא
 שביתא הי ושביתין עבדיה
 בסימא הי ושמה בסים
 הוי חרא בת אף רזי
 אברתם לדרי דרין
 ונסנא לך מנה זרעא
 דמנה תסבע בוסמא
 או בר שלם שלמן נארב
 ורחמך דהלין כתב אחב

זעור מלפנא

שמואל דניד לוצאמו.

* כי נשאר נאמן עם עמו ועוב את אביו, אשר הניחו בילדותו בתוסר כל.

שיר ידידות בלשון סורי.

ט"ז באב התקפ"ט.

לוונגה דספרא מיקרא

אברתם שלום

עם בתולתא הדירתא ושביחתא ירווא קהן

מאמרא

נרתמון ספּוּרֵי הַדְּיָאִית
 קלא חליא דקוּלָּסָא
 אברתם ספּוּרָא מַתּוּנָא
 לך נהוה זמר לשני
 הדיצין חביבי כל שביצוד
 בדחלת מריא אורחתך
 בחקמתא וקוּשְׁתָּא צְבִינְךָ
 וקוּשְׁתָּא הַגּוּן סוּעַרְנִיךָ
 סביכא הי רוחך ושפּוּיָא
 לא משתבחרת או מתתרים
 שררא מלתך ועם כל אנש
 דלא טכנא מתהפך אנת
 יולפנא מן דהבא רחמט
 וחקמתא מן כאמא נביא

אֲדוֹנָיִךָ, אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶהְבֶּךָ,
 מִדְּרֵי שְׂבָרְךָ תִּשָּׂא:
 הִנֵּה הֶעֱלַמְתָּ, אֲשֶׁר הִכִּין לְגִזְרֹתֶיךָ;
 לְמַעַן תִּשְׁתַּעֲשַׂע וְתִתְעַנֵּג;
 מִזֶּרַע אֲהָרֹן הַבְּהֵן,
 בֵּת מְלֹאָה חֵן.
 נְאוּהָ הִיא וְנְאוּיִם מַעֲשֵׂיהָ,
 נְעִיטָה הִיא וְשִׂמָּה נְעִים.
 שְׂמַח בָּהּ אַף עֲלוּז,
 אֲבָרְתָהּ, לְדוֹר דּוֹרִים,
 וַיִּרְכָּה לָךְ מִסָּנָה זֶרַע
 בּוֹ תִשְׁכַּע נְעִימוֹת.
 בֶּן שָׁלוֹם, יִשְׁנֶה שְׁלוֹמֶךָ,
 וְאֵת יְדִירְךָ אֲשֶׁר אֱלֹהִים פָּתַב אֲהַב.

צעיר המלמדים
 שר"ל.

שיר ידירות.

כתוב בלשון סורי ומתורגם עברית לחתונת הסיפר היקר
אברהם שלום
עם הכתולה ההדורה והמהללה רוזה כהן.

שיר.

יִרְחֹשׁוּ שְׁפָתַי בְּתַרְוָה
קולות תהלה נעימים.
אֶבְרָהָם, סוֹפֵר מְשִׁכִּיל,
דָּד יֹאמֵר לְשׁוֹנֵי.
יִשְׂרָאֵל, יְדִידִי, כֹּל דְרָכֶיךָ,
בִּירְאָת יי אֲרַחֲמֶיךָ;
בְּחֶכְמָה וְאַמֶּת חֲפֹצֶה,
וְאַמּוּנָה הַטָּה מְעֻשִׂיךָ.
שָׁפֵל וְטָהוֹר רוּחְךָ,
לֹא תִתְפָּאֵר אוֹ תִתְנַאֵף.
אַמֶּת דְּבָרְךָ, וְעַם כֹּל גִּבּוֹר
בְּרֵא עֲרָמָה הַתְּהַלֵּף.
תּוֹרָה אֶתְבֶּת מִזֶּהָב,
וְחֶכְמָה מִכֶּסֶף נִבְחָר,
נִפְשָׁךְ בַּתּוֹרָה דְּבִקָּה.
צָדָה לְךָ הַשָּׁמַן וַיְבוֹשׁ,
דְּרָךְ אִמּוּנָה בְּחַרְתָּ
מִכָּל עֵשֶׂר זֵרְכוֹשׁ.

לכלה.

תקע"ח.

בָּנִים אֲשֶׁר אֶתָּה הָאֵהָבָה קְרָאָה,
 חֵישׁ נִקְבְּצוּ כָּלֶם יַחְדָּו סְבִיבוֹתֶיךָ ;
 וְתַעֲנֶנָּה : מִי-זֹאת תִּבְתַּ אֲשֶׁר יִרְאָה
 סְבוּא בְּצַבְאוֹתַי , מַחֲשָׁקִים נִחְפְּצָה ?

בָּרָה קְדוֹשָׁתָה , תִּרְבֶּה מְאֹד נִפְלְאָה ;
 עַד-אֵן כְּלַמְתִּי אֶרְאָה , וְאַתְּמַרְמַת ?
 כָּל-דֹּרְכֵי קִשְׁתִּי , הִבֵּה יָרוּ אֵלַיָּךְ ,
 אֶל-תִּתְמַלְוֵי אֶל-חַץ ; לְאַהֲבָה חֲמָצָה .

פְּתָאוּם לְמַטְרָה הֵיית לְכָל-הַחֵיל :
 שְׁפַח לְעַמּוֹתֶיךָ אֲזוּ יַעֲקֹב אִישׁ חֵיל ,
 וְתַחֲשָׁקוּ יָפְיוֹ . וַיַּחֲשֶׁק יַפְיֶיךָ .

קָמוּ בְנֵי בֵיתֶךָ בָּדָם וְהִרְחִיקוּהוּ ,
 הָאֵל אֲשֶׁר יִרְאֵת צָוָה וְהִנְיָשׁוּהוּ ;
 כִּי גַם שָׂבִי גִבּוֹר יִקַּח , וְלֹא יִטְבֹּןךָ .

לחתן.

תקע"ח.

מָצָא אִשָּׁה מָצָא מוֹכָה עֹמֶדֶת,
 רְחוּק מִפֶּן מִכְרָה וְזָמֵב פְּרָנִים;
 יִשִּׁישׁ יִגִּיל עִפְיָה בְיָמָיו יְעָמוּם,
 עַל כֵּל מַחְסוֹר בֵּיתוֹ תִּיבַת הַשְּׂוֹקֶדֶת.
 עֲנֵג לַיְלָה נְיוֹם יִשְׁלַח נְחֻמֶּדֶת,
 אֲשֶׁרִי בַעֲלָהּ; מוֹסַפֵּר יָמָיו בְּפָלְיִם,
 וְכִנְפֵן פּוֹרְיָה בִּיבְרָכָתִים,
 זָבַע בְּרוּךְ תַּצְמִיחַ עֵת לְלֶדֶת.

זֶה חֶלֶק אִישׁ יִשְׂרָאֵל, רְחוּק מִרְשָׁע,
 וְכַעֲצָם הַשָּׁמַיִם זָךְ לְמַהֲרָה;
 כִּי בֶק אֵל תַּמוּכִים מוֹכָה יֵאָתֶה.

אֲתָה אִפּוֹא, הוֹדִי, חֲתָן טוֹב תֹּאכֵר,
 בְּמִנְתַּת חֲבִלְךָ נִיל וְרָאָה בַיִשָּׁע;
 כִּי אִשֶּׁת חֵיל מִי יִמָּצָא? — מָצָאתָ.

מִיּוֹב מַעַם חַן וְרַעַת
 רִבִּיד אֶל-צִוְאָרוֹ ;
 אָדָם וְצַח עוּרוֹ ,
 כְּלָבָנוֹן בְּרֵאָהוּ .
 וְאֵל רֵאשׁוֹ מִנְבֻעַת
 יְרֵאת-אֵל יוֹצְרוֹ ;
 אֶף-הוּא יִהְיֶה עֲזָרוֹ
 כְּלִעֲנָג יִשְׁבִיעֵהוּ .
 הֲלֹא תִשְׁעֻטְעוּ
 מַעֲתָה בְּאַחֲזֵה ;
 לְבַטַח וּבְשִׁלְוָה
 הֲלֹא תִגִּילוּ יַחַד .
 קוֹדֵץ צְהֵלָה תִשְׁכַּעוּ ,
 שְׂשׁוֹן וְרַב הֲדוּחַ ;
 וְתַמְלֵא תֶאֱוָה
 כְּלִי מוֹרָא וְפָחַד .
 מִזִּכּוֹת יִשְׁלַח עוֹד אֵל
 רַבּוֹת מִנִּי עַד-הַנֶּה ,
 וּכְרַנֵּעַ יִקְרָדְנָה
 תִּישַׁב עַל-הָאֲבָנִים .
 בְּרֵאָה בְּיִשְׂרָאֵל
 עוֹד זָרַע רַב כִּמְנָה ,
 וְעֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה
 מִבְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם .

תשמיח את-נפשך ,
 בדיה יבונך .
 ובאהבת סלה ,
 אחי יקר , תשנה ;
 וכמו אחו ישנא
 יהיה מקור חנה .
 דוד , לשוני תלה ,
 עליה אם-תהנה ;
 כי כחפה ינה
 הדר העדינה .
 לך בותר בטוב ,
 אוהב את-הטובים ,
 מואם השוכבים ,
 נאנה פלידת יפי .
 ואת שדה רמוב ,
 אגלת אהבים ,
 יפה פבוכבים ,
 פלה בלי כל-רפי —
 צהלי את-בוזעליך ,
 ולו תשוקתך ,
 ולמי כל-המדתך
 פיאם אל-החתן ?
 אליו תני דודך ,
 עליו כל-מחשבתך —
 אז תרב תפארתך ,
 ביתך ננה איתך .

שיר ידידות.

במשקל הפשי בלא הבדלה בין יתד ותנועה.

תקע"ח.

שָׁמַח יוֹמָם וְלַיִל,

בְּחֹזֶר, בְּשִׂמְחֹתָךְ;

בְּיוֹם שִׂמְחַת לְבָבְךָ

מִפְתַּח אֱלֹהֵי־רָא.

מֵה־טוֹב חֶבְרֹן, בְּיִתְיֵל!

מֵה־נְעִים גִּזְרֹן!

נִצְבֶּת־לִי מִיָּנֶה

יִשְׁנֶה מִפְּאֶרֶה.

וְיִמָּה מְאֹד יִקְרָה

חֲנָה מִכָּל כְּלָה!

בְּכֶן הַזְּמוֹת אֶצְלָה

בַּחֹח לְשִׁשָּׁן.

אֶף־הִיא מְאֹד נְהַדְרָה,

נִאֲוָה לָהּ תִּתְלָה.

אֲשֶׁר־יִדְּ אֶת־בְּעֵרָה!

מִתְלַב הַדָּשָׁן.

כֹּא־עוֹד תִּירָא מִפְּנֵע,

לֹא־עוֹד יִצְעַן בֵּיתְךָ,

לֹא־עוֹד תִּזְמַט רִגְלְךָ;

הַדְּרִית יִתְמַכּוֹד.

דָּוִד אָחִי, בְּלִי־רַגַּע

מֵעַתָּה כְּלֹתְךָ

בְּבֶן-נִיָּלָה	וְתַפְלָה
בְּטוֹב מַעֲמוֹ ,	הָרָא תְּשִׁישׁ
וְהוֹד יָפוּי ,	צָבִי עָרִיו ,
בְּכוֹד צְלָמוֹ .	הַדָּר פָּנָיו ,
אֶלֶּהִים רָךְ	הָרָא שְׁלַח
הַ מַּעֲמוֹ .	אֲשֶׁר שָׁאַל - - - -
לְדוֹר הַדּוֹרִים ,	שְׁאֵי שִׁירִים
אֲשֶׁר עָזָה .	לְגוֹרְלָךְ
יְהִי שְׁלוֹם ,	וְעַד-עֵינֹם
וְקוֹל בְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן ,

וְתַאֲרִיכוֹן	תְּבַרְכוֹן .
יָקָר וְהוֹן .	שָׁנוֹת שְׂמִיחָה ,
רְאוּם גְּלָה ,	וְיִתְעַרָּה
רְבַת-צִיּוֹן .	וּבֹא גֵּאֵל
רְבֵן-יִשְׂרָאֵל ,	וְיֹבֵל שִׁי
יְהִי עֲלִיּוֹן .	וְעַל כָּל-גּוֹי
יְהִי שְׁלוֹם .	וְעַד-עֵינֹם
וְקוֹל בְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן ,
יְהִי שְׁלוֹם ,	וְעַד-עֵינֹם
וְקוֹל בְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן ,

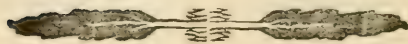
שיר ירירות.

פָּרַן זָנִיד ;	הָלֵא תִנְיֵר
יִפֶּה מַרְאֵה .	הֲלֵא תִשְׁמַח ,
לֶךְ נֶאֱוָה ,	וְסִדְדָהּ
לֶךְ יֵאֵה ,	וְהִשְׁשִׁין
כָּעַל כְּפִי-הוֹן ;	עֲדָה נֶאֱוֹן ,
הֲלֵא תִרְאֶה .	יִפִּי חֲלָקָה
מִנְתֵּי חֲלָקָה	רְאֵה חֲלָקָה
מִהֲלָלָה .	בְּתוֹלַת חַן
יְהִי שְׁלוֹם ,	וְעַד-עֵילוֹם
וְקוֹל בְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן .

כְּלִיל חֲכָמָה ,	רְאֵה עֲלֵמָה
וְשִׁכֵּל טוֹב .	וְיִרְאֵת-אֵל
דְּכֹאָ בָהּ ,	רְאֵה טוֹבָה
בְּכָל-רְטוֹב .	וְשִׁמְחָה
וּבָהּ תִשְׁנֶנָּה ;	וּבָהּ תִתְנַנֶּה ,
כְּגֹן רְטוֹב .	וְסִיב וּבְלָה ,
מִמְחִיִּים ,	רְאֵה חַיִּים
וְרוֹב נִיֵּלָה .	כְּרוֹב שְׁלוֹם ,
יְהִי שְׁלוֹם ,	וְעַד-עֵילוֹם
וְקוֹל בְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן

בן קבֿלֿה, אחי, יוֹשֵׁר וְרֵעַ, —
 דא-תִּבְשֵׁל בְּאֶרֶח,
 אִם-תִּשְׁעֵן עַל מִקְלֶךָ, וּבְחֵיל.
 תוֹרָה, זֶה מִקְלֶ-עֵי, כָּה פֶל-מִרְנוּעַ;
 לֹא תִהְיֶה-לְךָ לְטִרַח,
 לְבַטַח אֲזַ תִּלְךָ יוֹמָם וְלַיִל.
 יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה חֵיל,
 לוֹ יִדְבֶק-כָּה לְשִׁקוֹר עַל-יְדֵי-לְתוֹתֶיךָ,
 לְשִׁמּוֹר אֶת פְּקוּדֶיךָ.
 אֲזִ יִלְדוּתְךָ לֹא בִשְׁוֹא אֲבָדְתָּ;
 חַגָּה לְשִׁמּוֹר אוֹתָהּ תוֹרָה לְמִדְתָּ.

בן בְּלָבִי, אֶחָיִךְ בְּכָה,
 בְּרוּר אֲבַע בְּחֶרֶסָה,
 לְכֵן אֶת-בְּי אֶחָסוּם, בַּל-עוֹד תִּרְנָה.
 שְׂבִי תַחַת סִבּוֹ יִנְצוֹר אוֹתְכָה;
 יִרִיק בְּרִכּוֹתָיו אֶרְצָה,
 וְלִקְדָּךְ אַחַת תִּבְאָנָה.
 דוּדִי, כְּמַח תִּשְׂכַּנָּה;
 וּכְשׁוֹרְנֵנוּ הַיּוֹם שִׁיר זֶה אֶלֶיךָ;
 כְּנִיעוֹד יוֹם שְׂמִתְךָ;
 וּכְבִּאתָּ בְּנִבְרִים קָמֵן פֶּרֶחַ,
 כְּנִתְבֵּא בְּנִבּוֹרוֹת יִשִּׁישׁ שְׂמִיחַ.

נתיב סקול, ונתיב רעה ופגוע —
אף משענתך יש-אתך כל-רגע.

תבס ימין וראה דרך המלך,

דרך אנשי הישר,

עבדי אל חי, ומנפתם צורמו.

אשרי האיש בנתיבותימו ילך!

שלום, כבוד ועשר,

היה יהיו לעד מורשה למו.

היום תחד אתמו.

הנה היום הזה בקהלם באת,

כי מילדות יצאת.

אם-כה חפצת, מהיום והלאה

נפשוך תשלים, הנבטה השפלה.

רגע לשמאל השקוף: שם דרך מרי,

שמה זפה ואון,

שמה אנשי חמס, חמאת ופישע;

וכמפעלימו ילקטון הפרי,

צוקה, עמל ואון,

ובטוב הצדיקים לא יראו-ינשע.

אם-תתאודה לרשע

חיום הנה תחל, ובך תיצר

יירש מהיום עצד;

אם-כה האמר, תשעה תישוקות ארץ,

יטחון, בפא, מטה, כבעיר ושרץ.

לנער כהן שמו ישראל.

ביום בוואו במספר אנשים, והימים ימי הנכח.

א שְׂרֵיךְ יִשְׂרָאֵל! קוֹמוּה וְגִילָה.

נְכַר הַיּוֹם נְהִיית;

וְלָדוֹת עֲזֹבָת, וְהַשְׁלָם וְהַתְּכַל.

נִיר רַב גְּאוֹת אֱלֹהֶיךָ, אִם-נִשְׁכִּיחָה:

הַיּוֹם נִקְרָא נִקְרָאתָ

לְשִׁפְתֵי שְׂוֵא וְלִהְתַּהַלֵּךְ בְּשִׁבְל.

מִרְמָס תִּתֵּן הַפְּכָל;

וְכֹאִישׁ תַּחֲשֹׁב, וְכֹאִישׁ תִּפְעַל מֵעַתָּה.

כֹּהֵן לְאֱלֹהִים אָתָּה:

טַהַר נִפְשֶׁךָ מִשְׁמִיר וְשִׁית,

וַיְהִי הַיּוֹם הַזֶּה חַנוּךְ הַבַּיִת.

בְּכָה מֵאִז מִקְדָּם מִתְהַיְהוּ

הֵן בְּיָמִים הָאֵלֶּה

הֵיכַל טַהַר מִנְעַל שֶׁלֶף פֶּתַח.

בְּדַרְכָּיו לֶךְ, אַף אִם-רָמוּ, נִבְּהוּ;

לֹא-תִתְרַפֶּה, לֹא-תֵלֵא,

מִטַּהַר הַדְּרוֹי-לֵב, כָּל-נִיר, כָּל-נִתַח.

הַנֶּה נִגְנֶךָ פֶּתַח,

כּוֹ תִפְגַּם כְּעֵת: שֵׁם יִפְרְדוּ.

יָמִין וְשְׂמָאל יִרְדוּ,

לנער שמו אהרן.

ביום בואו במספר אנשים.

ת בן יקיר! מי יתמשל אליך
אל-רוח דעת ותבונה ירשתי?
לאת בתהום חכמות מעזל רגליך
מרים בכמון תוצר הקדשתי.

תיום איש תקרא; ובהוד שכךך
תן זה ימים רבים להיות איש חשתי;
נקלה תושיה לפני חילך,
אל-כל-מדע עמוק עמוק ננשתי.

התאזר-עז. ילד נעים, אל-תקף,
יקך מפל-יקך (אל-תשחיתו);
הצל תציל אותו, כל-יהיה-טקף.

חבל טוב נפס לך—נמעי תפארת
הזקף למעת בו; יום יום תשקדו;
ויהי סטה אהרן נפן אדרת.

יִלְבַּשׁ תְּקוּהָה,	יַעֲמֶה הַרְוּהָ,
בֵּית יִשְׂרָאֵל.	שֹׁמֵר מְצוּהָ,
זְכוֹר יִזְבוֹר,	אֱלֹהֵי יַחֲקוֹר,
כִּי-יֵשׁ גֹּאֲלִי ;	כִּי-יֵשׁ פְּדָה,
נִמְרַ כְּרָמוֹ,	שֹׁמֵר עַמּוֹ,
יָקִים הַרְאֵלִי .	יִבְנֶה עִירוֹ,
אֲזִי נִתְגַּדֵּל	וּבְשִׁיר הַלֵּל
עַד-דּוֹר דּוֹרִים .	יִזְמַם וְלִיִּי

עֲשֵׂה כָּלָה ,	עֲצֵר . כָּלָה
עַד-תִּפְּלֵט .	תּוֹרַת חַיִּים
בְּתֹאֵם נִתְּךָ	רַנֵּעַ צִאֲתָךְ
בְּךָ-לֹא שֶׁלֵּט .	מִשְׁחִית עֲצוֹם
יָדוּ בְּכַד ;	אָכַל אָכַל .
אֲשֶׁר־דַּת פִּלֵּט .	אֵךְ מִיָּדוּ
אֵיךְ יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לֵיֵל שְׁמוֹרִים ?	זָקֵן . עוֹלֵל
הַשְּׂמִיעַ : הֵי !	בְּחוּם שְׂדֵי
עַד-פֹּה תִבֹּא .	פִּקְדוֹ לְאֹדֶר :
מִשְׁחִית וְצָר ;	עֲצוֹר עֲצֵר
כִּי נָעַר בּוֹ .	וַיִּסְקֶר .
הַקִּיכּוֹלוֹת	וַיִּשְׂאוּ-רֹאשׁ
מִצּוֹר תִּרְבּוּ .	הַנְּבִחָלוֹת
אֵיךְ יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לֵיֵל שְׁמוֹרִים ?	זָקֵן . עוֹלֵל
שִׁירֵי שִׁירָה .	לָבֵן בִּירָה
הַשְּׂאֵי קוֹלֶךָ .	לְיֵלָה הַגָּה
רַנֵּעַ אֶפֶן	הַרְאֵךְ תִּקְפּוּ
וַיִּנְאָלֶךָ .	בְּחוּם תַּנּוּן .
יָד-אֵל תִּזְכִּיר .	אָבֵן מִקִּיר
בָּפִים יִלְךָ .	וּבְקוֹל זְמֵרָה
אֵךְ יִתְגַּלֵּל	וּבְשִׁיר הַלֵּל
לֵיֵל שְׁמוֹרִים .	זָקֵן . עוֹלֵל

לפני ארון ;	ישתוק מדון
מוסר נקח .	יחדל זרון ,
פושטת ארחו ,	ישפיל רוחו
בל-יתופח .	עם-מוכחו
יתן תודות	עש-ידות
עיניו פקח .	אל-אל רחום
בל-יתגולל	בבכי וילל
ליל תמרוצים .	זקן , עולל

כל-איש בינה	אף ברננה
ישוש , ירן .	ישמח , יגל ,
אל-אל פדה ,	ישיר , יודה
שפך חרון .	על-העצים
ניסתירה ,	ידו הראה ,
מעצרון .	לאמר : ודלו
בל-יתגולל	בבכי וילל
ליל תמרוצים .	זקן , עולל

הכה הקף ;	עזו השף
תוכו נמר .	שרח אשו .
השיב ירו ,	וברכ-חסדו
בתם זכר .	וביום רגזו
מתבערה ;	פדה תורה
הציל מבחר .	אלט מממד
איך יתגולל	בבכי וילל
ליל שמורים ?	זקן , עולל

וְאֵת מוֹצֵא	הַמּוֹעֵצָה,
אֶהְיֶה מוֹעֵד	לְנִדְבֵי עַם:
אִיךָ יָבֵד צָר?	אִיךָ לֹא נִעְצָר?
אִיכָּה גַם-כָּךְ	אֵל טוֹב זָעַם?
אִיכָּה נִפְלֵת?	אִיכָּה אֶפְלֵת?
בֵּיתֵן אוֹרָה	אִיכָּה יוֹעַם?
בְּכִי וַיִּלֵּל	הָהּ! יִתְנוּלֵל
זָקֵן, עוֹלֵל	לְיַד הַמְרוֹרִים.
בְּךָ לְיַד זָדוֹן	רוּחִי יָדוֹן:
הֲאִין אֲדֹאן	עַל-תְּלִילוֹת?
אִיכָּה תִשָּׁטַט	לְאַכּוֹר בְּלֹט
הַמְקַדְּשִׁים,	הַתְּיַכְּלוֹת?
וּבִרְא מוֹרָא	הַתְּגַדֵּל צָרָה,
וּלְעַם נִבְרָא	הַתְּפַעֵל עוֹלוֹת?
בְּכִי וַיִּלֵּל	הָהּ! יִתְנוּלֵל
זָקֵן, עוֹלֵל	לְיַד הַמְרוֹרִים.

הָהּ! כִּי נִפְתָּה	לְבִי יִשְׁטָה,
וַיְהִי חֲטָא	בְּתִלְוֹנוֹתָיו.
מִה-יִתְרָעַם,	וּבְמִי זַעַם
אִישׁ הַמִּקְּה	עַל-חֲטָאוֹתָיו?
אִיךָ בַּמוֹסַר	יִקוּץ בְּשָׂר,
שְׂיוֹרֵד עַל	כִּי מִהוֹתָיו?
בְּכִי וַיִּזְרַד	מִה-יִתְנוּלֵל
זָקֵן, עוֹלֵל	לְיַד הַמְרוֹרִים?

גם בְּרִכְשׁוֹ ,	אִישׁ אֶל־נַפְשׁוֹ
מִלְּקָבוֹת .	יִצְיֵל מִתְּמֹד
תּוֹצִיא עֲרִיָּה ,	בַּת פּוֹכְחָה
יִשְׂאוּ אָבוֹת .	אֶת־יִלְדֵיהֶם
יָבֵא נֶגֶב	וְאָשֶׁר אֲשַׁנֵּב
וּבְמִקְבוֹת .	בְּכָל־י מִפֶּן
הָהָ! יִתְגַּזְּלֵל	בְּכִכִּי וַיִּלֵּל
לֵיל תְּמֹרוֹתֵים .	זָקֵן , עוֹלֵל
	צַפָּה מוֹנֵקֵד
שׁוֹמֵט , רִקְדָּה ,	יָבֵד בְּעַל .
פְּשֵׁט בְּגָדוֹד .	שָׁם לְשֵׁאִיָּה
אֶת־הָעֵלְיָה ;	פָּנֵעַ תַּחֲתִיתֵי ,
שָׁמָּה יָקוֹד .	פָּרִץ חֲמוֹת
מִשְׁפָּן חֲקֵמוֹת ,	מַעֲיֵן יִשְׁעֵי
פְּתָאוֹם שְׁדוֹד .	בְּכִכִּי וַיִּלֵּד
הָהָ! יִתְגַּזְּלֵל	זָקֵן , עוֹלֵל
לֵיל תְּמֹרוֹתֵים .	
	בֵּית הַפְּאָרָה ,
הֵיבֵל תּוֹרָה ;	תִּקְנֵת אָבוֹת ,
תּוֹחֲלֵת טָף .	אֹזִי ! וּבְקִרְבִּי
יִתֵּר לְבִי ,	וַיִּחֲדָתִי
הָהָ! תִתְעַפֵּף ;	אִיךָ הִתְעַרְעַר ?
אֵיכָה תִבְעַר ?	מִיָּם חַיִּים
לְהֵב שְׂמָף .	בְּכִכִּי וַיִּלֵּד
הָהָ! יִתְגַּזְּלֵל	זָקֵן , עוֹלֵל
לֵיל תְּמֹרוֹתֵים .	

שִׁלְתֵּהֲבִיתֶיהָ	לֵיָד מֵאַפְלָיָה!
בְּדָבִיר אֲרָמוֹן.	הֵן בְּךָ הוֹיָה
תֵּאֱשׂ עֲצוּר	בְּמַעוֹן הַצּוּר
וּלְשִׁמּוֹן;	חֲרָבָה שָׁמוֹ
אֶת הַסְּתֵרְתּוֹ,	כִּי עֲתִלְדָּתוֹ
יַגַּע הָמוֹן.	וְאֵלֵא עֵתוֹ
הָהָ! יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל תְּמִרוּרִים.	זָקֵן, עוֹלֵל

הָמוֹן חֲרוּץ,	לְשׁוֹא יְרוּץ
בְּכֶסֶם, בְּבוּר.	שׂאֵב, הִלָּה
מוֹקֵד צָפוֹן,	אֶכֶל סָפוֹן
אֶת־בֵּית הַבוּר,	פֶּתַח כְּלוּא
פִּשְׁט פַּחוּץ—	יֵצֵא נַחוּץ,
אֵיךְ גְּבוּר?	אֵיךְ עֲצֹר?
הָהָ! יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לֵיָד תְּמִרוּרִים.	זָקֵן, עוֹלֵל

שְׂמִיחַת גִּילִי	מִקְבֵּשׁ אֵלֵי
כְּלִיד אֶפְסֵל.	אֶפְסֵל, אוֹי לֵי!
אוֹי! וְאֶרְבִּים;	קוֹרוֹת עֵבִים
נִמּוֹג הַיִּכְּל.	מִן הַמִּקְרָה,
בֶּן־תִּקְבֵּר;	גוֹם פֶּר־לִבֵּב
כִּי־לֹא תוֹכֵל.	מֵה־תִּתְנַפֵּר
הָהָ! יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל תְּמִרוּרִים.	זָקֵן, עוֹלֵל

ויהי לתשובת השנה

ותקהל העדה בכית הכנסת הגדול אשר הציל אלהים,
ויקם מתוך העדה הרב המורה, וידבר לפניהם דברי כבושין.
אז ישיר ישראל את השירה הזאת, הצויה לפני הדרש
וחצויה אחריו.

חֲשׂוּךְ, עֵיפָה ;	לֵיל זְלַעְפָּה ,
שְׁבֵרוֹן מְתָנִי .	לֵיל פְּלָצוֹת ,
לֵיל מַבְעֵרָה ,	הוּי גֵיד צָרָה ,
נִכַח פְּנִי ?	הַעוֹד תָּבֵא
(אזי זְכָרוֹן) !	לֵיל שְׁבֵרוֹן
אֲמָסָה עֵינִי .	אֲזַבֹּר אוֹתָךְ ,
הֵה! יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵךְ
לֵיל תְּמָרוֹרִים .	זָקֵן , עוֹלֵלֵךְ
זְכָרוֹן שְׁבָרִי ,	צָרִי , עָרִי ,
מַה-תִּתְּרָאָה ?	נוֹם , הַסְתַּר ,
אַל-יִרְאָה אוֹר !	לֵיךְ לֹא מַהוֹר
יִנְעַם , יִכְתֶּה :	כִּכְבֵּ נִשְׁפּוֹ
וְאוֹר אֲכַזֵּר ,	מַחַת אוֹר זָר ,
בִּיתְנַאָה .	הִבִּיא אֶתוֹ
הֵה! יִתְגַּלֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵךְ
לֵיל תְּמָרוֹרִים .	זָקֵן , עוֹלֵלֵךְ

הַקִּבְצִי, הַנְּעֲצִי? וְאַנְהָ?

הָהָ! כִּי בַעֲצֻמוֹתַי רָתַת וְרָעַד.
כִּי מֵאַכְלֵת אִישׁ אָהָה! נִתְּנָה
מִצָּפָה, מְקוֹם עֵצָה, וּבֵית הַנְּעַד.
אֵינָה מְקוֹם בְּיָנָה, אֲשֶׁר הִקְשַׁבְתָּ
סוּד יוֹעֲצֵי הַטּוֹב? אָהָה! חֲרַבְתָּ.

אֵיךְ הַעֲמוּד תִּבְלֵ, וַיִּקּוּם חָלָד?
אֲכַל יְסוּדוֹתָיו יִשְׁבִּיב אֲשֵׁנּוּ.
כִּי-פֶסֶד דְּבִיר תוֹרָה וּמִדְּרָשׁ-יֶלֶד;
גַּם-בַּיִת עֲבוּדָה, בַּיִת הַפְּלִתְנוּ;
גַּם-בַּיִת גְּמוּלָה סֶדֶר, מְקוֹם יַחְקוּדוֹ
שָׂרִים עָנִי עַמָּם, וְטוֹב יִגְדּוּ.

אֵיךְ אֲרָצֶךָ תִּחַפֵּר יְסוּדוֹתֶיךָ?

תִּכּוֹן וּבַל-תִּמְזַט, כְּרָב-חֲכָדֶךָ!
חֲזַק יְדֵי עֲדָה, רַחֵב כַּנְיָה,
לְכַנּוֹת לָךְ בַּיִת לְשֵׁם קִדְשֶׁךָ.
מִשְׁעָן וְעֹנֵד בְּלִתֶּךָ מֵאֵין?
זוֹלָתֶךָ לְנֶאֱוֹר, אֱלֹהִים! אֵין.

חֲזַק יְדֵי עֲדָה ... וּמַה-מַּעֲתָה,

מָה קוֹל דְּמָמָה אֲשַׁמְעָה מִבַּיִת?
אֵךְ קוֹלֶךָ הוּא זֶה, אֱלֹהֵי אָתָּה.
עֲדָה, כְּתוּבָה לְבַדּוֹ כְּנִי לִי בַּיִת;
מַעַל כְּלֵי זֶה צַחְחָה הָרִיחֵי —
אִי הַנְּנִי עַמָּךְ: עֲשֵׂי, הַצְּלִיחֵי.

אן יִלְמְדוּ , אָן יִחַכְמוּ בְּגִינוּ ?
 כִּי-פֶס דְּבִיר חֲכָמָה , וְהֶרֶב פִּית .
 אִיךָ גָּחַזָה סָבִיב לְשִׁלְחַנְנוּ
 בְּמִשְׁפָּחִים אָבוֹת שְׁתִּילֵי זֵית ?
 אִיכָּה בְּזָרְעוֹ עוֹד יִבְרַךְ גָּפָר ,
 אִם-גָּחַזָה מִדְּרָשׁ אֶהְיֶה-תְּקַבֵּר ?

בְּמָה תִּיחַל עוֹד , וּמִי יוֹשִׁיעַ
 לָךְ , יַעֲקֹב גְּרָכָא ? אֶתְהֵא ! נְנֹרְתָ .
 בָּא שְׁמִישָׁךְ מֵאָז , וְלֹא תִרְגִּיעַ ;
 וּכְעֵנִיךָ תוֹרְתֵךְ שְׁמָרְתָ .
 אִם-זֹאת , אֶתְהֵא ! מִיְדָךְ גְּלַקְחַת ,
 הָעוֹד לָךְ מְזוֹר לְבַד בְּשִׁטָּת ?

הַתְּחַזְּקִי אַפּוֹא , עֲבַת תְּקַדֵּשׁ ,
 אֶל-תְּחַנְּנִי פּוֹנֵת לְקַנְאָתְכִי :
 אֶל-יֹאבֵדוֹ יָמִים וְיֹאבֵד חֲדָשׁ ;
 הַתְּאֲזְרִי מַהֲר גְּבוּרְתְּכִי ,
 הַתְּאֲזְרִי , הַתְּאֲזְרִי ! אִיכָּכָה
 תִּשְׁעָצְרִי , בְּתִי-יַעֲקֹב , עַל-כָּכָה ?

רוּצִי בְּנִדְבַת-גֵּב ; וּמַה-תִּצְפְּנִי
 לִישׁוֹן שְׁנַת-עוֹלָם , זֶהֱב פְּרוּיִם ?
 אִם-תִּירָאִי דְלוֹת זָרִישׁ וְעֵנִי ,
 עַל-בּוֹנֵנְךָ מִקְדָּשׁ לְאֵל שָׁמַיִם ?
 הַתְּאֲזְרִי אַפּוֹא , וְתִקְבְּצִי ,
 רוּצִי בְּלֵב אֶחָד , וְתוֹעֲצִי .

תורה? ואיך? הֵה! כִּי בָאֵשׁ לְהִבֵּת
 נב-בית מְנוּחָתְךָ לְאֵל וּלְאֵן.
 אָן תִּרְבְּצִי, תּוֹרַת אֲמַת נְשֻׁנָּכֶת?
 אֵיךְ מְקוֹר תִּימִם, וְאֵיךְ עֵינִי?
 אֵיךְ לְהִבּוֹת אֵשׁ פְּרָצוּ עַד-הַנֶּחֱם!
 לְמִשׁוֹל בְּמֵי תִימִם. וְלֹא תִכְבְּיָנָה?

אִי נִחַלְתָּ שְׂדֵי, שְׂדֵה תִדְעַת?
 מִדְרָשׁ לְזֹרַע יַעֲקֹב אֵיכָה?
 תּוֹרָה וְתוֹשִׁיָה בְּאֵר נִבְעַת,
 מִעֵינִי מִשׁוֹשׁ אֲבוֹת, אֲהָה! אֵינְךָ.
 אֵיךְ יַחֲכִמוּ בָנִים בְּבֵית הַסֵּפֶר?
 אֵינְךָ! וְהוּא יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאֶפֶס.

אֵינְךָ! וְנִנְזָכוּ אֲשֶׁר מְלֹאוּ,
 שְׂשִׁים יְלָדֵי יִרְוִינִי מִדְשָׁן
 תּוֹרַת אֱלֹהִים תִּי, וְאֵיךְ יִדְהוּ
 לֹא כִסְתָה אֶתְּךָ, וְהָיוּ דְשָׁן?
 נִשְׂרַפְתָּ תּוֹרַת אֵל, לְאֵשׁ נִמְשָׁלְתָּ;
 נִשְׂרַפְתָּ תּוֹרַת אֵשׁ, וְלֹא נִצְלָתָּ.

בֵּין לְהִבּוֹת הָאֵשׁ כִּבְרִי שְׁלַחְתָּ,
 לְהִיּוֹת לְשִׁמְשׁ בְּאֲשֶׁר בְּגִיחֵי;
 עֲבָדָה בְּחַבְת-אֵשׁ אֲהָה! לְקַחְתָּ;
 מְרוֹם כְּרֹכַב אֵשׁ עֲלוֹת תִּנְבְּיָתִי,
 וְתוֹשִׁי עִם דָּל, אֲשֶׁר יִשְׁאָר
 כִּשְׁרֵי בְּמִתְשַׁבִּים, וְאֵין אִישׁ יִצָּר.

אם מִבְּנֵי דוֹרֵי אֲמוֹנִים פָּסוּ?
כִּלְ-יַעֲקֹב תוֹרַת אֲמַת מֵאֲבוֹ?

לֹא-כֵן. וְאַתָּה, אַתָּה תִּדְעֵי צְדָקוֹנוֹ.
אִישׁ אִכְלָה, אַתָּה תִּדְעֵי אִיכְכָה
תוֹךְ הַתְּפִכָה דְרָכָה רַגְלֵנוּ;
בַּל-יִמְנְעוּ, בֶּן אַהֲרֹן, אוֹתְכָה
אוֹדֵי עֲצֵי סַפּוֹן. אֲשֶׁר יִפּוּצוּ,
וְהֵם כִּפְשֵׁעַ רֹאשֶׁךָ יִרּוּצוּ. *

בְּעַר בְּאִשׁ קִנְיָתְךָ אֵין בָּאתָ,
בָּאתָ בְּמַפְלָה, וְלֹא יָרֵאתָ;
לֹא בְעֵרָה בִּירָה עֲדֵי יִצְאָתָה,
כִּלְ-מִכְתָּבֵי אִש־דָּת עֲדֵי הוֹצֵאתָ;
בֵּית אֵל אֲזִי אָפֵל, וְתוֹרַת צְדָק
הִיא נוֹתְרָה, הִיא תַחְזִיק כִּלְ-בְּדָק.

תוֹרַת אֲמַת, תוֹרַת אֲמַת וַיִּשְׂר,
לֹא הִי מַחְסָה; וּבְלָעֲדֹכֵי
מָה עוֹד לָעַם נִפְעָם יִקָּר וְעֵיִשָּׁר?
מָה עוֹד, לְבַד דְּלוֹת, יִלַּל וּבְכִי?
תוֹרָה, הִי מַחְסָה, וּבְכִנְפוֹךְ
נְזִי רֶשׁ קַחִי, וְרַב שְׁלוֹם בְּנִיךָ.

(* הלא הוא הזקן הנכבד ונשוא פנים כמ"ר יצחק בן אהרן טרפורנו, אשר שם נפשו בכפו, זכה וזכה את אחרים, ובעזרת האנשים אשר זירו בקנאתו לאלהיו, הוציא את כל ספרי הקדש אשר בארון וימלטם, בעוד עצי העליה כוערים ומתפוצצים ונופלים סביביו, עד אשר גם סגבעתו אשר על קרקעו נחרבה; ישלם ה' פעלו!

קנה שמור מצודה, והנה רהב;
 וניחלה לאור, והנה להב.
 להב מקמר קיר, ואש יקדת,
 בית אל, אהת! בא בעליותיך,
 ולתוכך ירד—ואיך מרדת
 לא-מנעה אותו קדשתך?
 משפנך, אדון, באש כבדת—
 איך ביתך היום באש אבדת?

ראו בני קדם, ולא כמנו
 בכו, ברדת אש במקדשמו.
 ראו, וכל-העם בניל ירגו,
 ברצות אלהים חי עבדתמו.
 אך נבך דור יתום, אשר באלה
 ראה בחטאתיו, ולא על-פלא.

הוי אש נקם שדי, אשר ציונה
 אכלת מקדשים, ולא תשבעי;
 והאכלי היום דביר ארמונה—
 כמון שאול התחית הלא תשקעי.
 מהוף ישרון מהרי הרמי;
 אש אכלה, הרגעי ורמי.

האין בקרבי עוד מטיבי לכת?
 אם נאספו כל-תמימי דרך?
 הקייתה עד-בה אמת משלכת
 ארצה ואחר גו, כעבדות פך?

על השרפה אשר שרף ה'.
 בית קדשנו והפארטנו היתה לשרפת אש;
 ושיצוא ביתא דנא ביום תלתא לירח אדר,
 שנה כל בית ישראל יכבו את השרפה אשר שרף ה'.

בית אל, אהה! מקדש מעט, איכה?
 איך נל-אבנים, איך מעי נהפכת?
 מי האמין פזאת? ולא בוך,
 שפט אמת, כי קצף שפכת
 על-משכנות דלים בקריתנו?
 גם-ביתך, גם-ביתך אינגו.

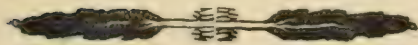
אויה! רביר קדוש, כליל תפארת,
 תפעלה מרום תפלת-נכר -
 איך נאסף הודו באש בערת?
 איך בארזיו אש, ושור ושבר?
 איכה לעפר שח, שאול הניע,
 היבךך, עריון, ולא תושיע?

צדיק אדני הוא, זפיו מרינו;
 ויקו מצוא משפט, והנה רשע;
 חסד, אמת קנה; והן עוינו -
 איכה בלב ממא נכו לישע?

(* המשה ימים לפני שרפת בית קדשנו, הלכה אחרת נפלה בעורנו,
 ונשארנו משפחות רבות ערום ועריה.

ספר חמישי.

וַיִּשְׁקֹט מִזַּעְפוֹ ;	לָיִם כּוֹעֵר צָנֹה .
אֲנַחְנוּ אֱלֹה פֹה .	וְלֹא נִרְאָה מִדָּוָה
וְאִשֶּׁר חֲרָבוֹ שׁוֹרֵף ;	בְּדָמוֹ יִתְנוּלֵל
וְאִיתָנִים סֵלֶף .	וְהוֹלִיכֶם שׁוֹרֵל ,
אֱלוֹהַּ! הִתְחַפֵּד ,	לְזַרַע יִשְׂרָאֵל ,
וְהִיכֵל הַמִּסֵּד .	וּפְתַע יִנְאֵל
לֹאִם צַדִּיק תָּמִים .	וְעַד-אֵן יִלְחִין
בְּקִרְבַּי הָעַמִּים ?	בְּמִטְרֵה לְחִין
וְהֵר נִפְל יִבוֹר ;	הֲלֹא יתם בְּמַעַט ,
עֲנוֹתֶם יִסְבוֹר .	וְדוֹר רֵאשׁוֹן בְּעַט ,
בְּצַפְרֵים עַפּוֹת ;	וְחוֹשָׁה מִפְּלֵט לִי
וְכִסְף תּוֹעֲפוֹת .	וְהִרְבֵּה אֶת-חֵילִי .
וַיְהִי־הִיּוֹבֵל ;	תִּקַּע-נָא בְּשׁוֹפָר ,
בְּתוֹלֵת בַּת-בְּבֵל .	וְתֵשֶׁב עַל-עֶפְרַיִם
וְרַק צְרוֹת מוֹצֵא	אֲשֶׁר יָקַט בְּסֵלוֹ ,
וּבִיּוֹבֵד יִצֵּא .	נְאֻלָּה תִהְיֶה-לוֹ

תפלה.

אב תקע"ח.

וְהָאוֹיֵב פָּרַץ ;	אָהָה! עֲרֵי נִשְׁמוֹ ,
וְקָלוּ סָנֵי רֵיָן .	יָמֵי הַטּוֹבָה תָּמוּ ,
לְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם ,	אָהָה! עִם רַב גִּזְעַק
וְחָלוּ כָּה יָדָיִם .	וְאֲדַמְתִּי תִזְעַק ,
וְאִין עוֹזֵר אוֹתִי ;	וְהַר צִיּוֹן שָׁמֵם ,
תַּפְצִי רַעְתִּי .	וְהַיָּשָׁא וְהַרוֹמֵם
רָאָה אֶת-בֵּל מְרִים ;	אֲהוֹן כָּל-בְּנֵיכֶרָא ,
רַחֲמֶה סָנֵי יָם .	וְנִלְוֹתִי טָרְהָ ,
לְנִדְהָ בִינֵיהֶם	בְּתוֹלֵת בַּת-צִיּוֹן
בְּאֶרֶץ לֹא דָהֵם .	וְעַבְדֵי אֵל עֲלִיּוֹן
זְרוּעַ תַּפְאָרְתוֹ ,	יִגַּל יוֹצֵר הַכֹּל
בְּשִׁבְטֵי עֲבָרְתוֹ .	וְאֵל יִשְׁחִית אֲשִׁיפֵל
כִּי כִל-תוֹחַתָּמוֹ ,	הֲלֹא עִם זֶה בְּחֶרֶת
הַלִּיכוֹת קוֹו לָמוֹ ,	וְאֵל אֶרֶץ אֲמֶרֶת
לְרַנֵּעַ וּנְצַל ,	הֲלֹא בְנֵה שׁוֹאֵף
בְּעַבְדֵי יִשְׂאֵף צֵל .	בְּנִשְׁפֵי הַבוֹאֵף
אֲדַנִּי לֹא צָוָה ;	אֲשֶׁר אֲכַבֶּה לְעַד
הִהִי חֲדָל תַּקְוָה .	לְכַב עִפּוֹ יִסְעַד
אֲלוֹהַּ כֹּל-הַיְקוּם ;	כְּלִמְתִּי נִגְדֶה ,
וְכִל לְשׁוֹן תְּקוּם .	אֲנִי עֲנֵי וְדָה .

קול כנסת ישראל.

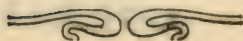
תקע"ו.

אֵלֹהִים יִעֲקֹב, הַסִּבְתָּ, הַקְּשִׁיבָה,
וְאַל תִּסְתַּר טְאוֹר פְּנֵיךָ מִנִּי.
אֲנִי רַעֲיָתְךָ וְתִבְחָרְנִי:
זִכֹּר עִנְיִי, וְנִדְחֵי הַשִּׁיבָה.

לֶחֶם אֶת לֶחְמִי, וּבִקְמֵי רֵיבָה,
וְאַל יָעִז אֲנֹשׁ לְהִכְאִיבֵנִי.
זִכֹּר עִם-זִו אֲשֶׁר-בָּזוּ, וּפְרַנִּי,
וְלִישָׁרִים כְּלָבוֹתָם הִיטִיבָה.

רָדָה, שְׂדֵי, וּבִין שְׂדֵי תִשְׁכַּנָּה,
וְאֹנֶשֶׁעַ, וְנִשְׁתַּעֲשַׁע גַּם-יַחַד,
וּבְתִהְיוֹת וּבְמַחְלוֹת אֲרָנָה.

וְקוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה וְזִמְרָה
אֲנִי אֲרָבָה, וְלֹא אֶסוֹר מִפְּחַד
אֲרִי וְרֵב, זָאֵב וְתֵאוֹ וְזִמְרָה.

קול חסידים.

תקע"ז.

אֱלֹהִים, אֲזַנְךָ הַטָּה לְנַעַר,
וְאֵל תִּמְאַס שְׂפַר כְּרֶךְ וְעֵין.
וְעַד מְתֵי נְקוּ לְאֹר וְאֵין.
וְעַל כָּל-כָּר וְנָךְ סוֹעָה וְסַעַר?

וְלָמָּה זֶה מְחִיר לְכַסִּיל וּבַעַר,
וַיִּנְדָּרוּן בְּנֵי עוֹלָה בְּקוֹן?
וְאַתָּה אֵל בְּעֵינֵיהֶם בְּאֵין.
וְהֵם מִתְפַּרְנְסִים שְׁלֵא בְצַעַר?

וְכִי הֲלֵךְ בְּתַם-לֶבֶב וְצַדִּיק
בְּעַל גְּחוּן יְהִי הֲלֵךְ, וְנִצַּח
יְהִי לָחֶם לְפִיו עֶפֶר וְחֲדָק?

וּבְרֵחֲסִיד לְשׁוֹנוֹ נְאֻלָּמָה
וַיִּחְרַף בְּעֵצְמוֹתָיו בְּרִצַּח?
אֲרוֹן כָּל-הַיְקוּם, לָמָּה וְלָמָּה?

הַפּוֹב בְּצֵאֲנֶךָ שְׁפוּף חֲמַתְךָ,
 וְלֵעֲנָה לָךְ עֲדַת כְּמוֹשׁ מְנִי?
 חֲרוֹנֶךָ כְּבוֹשׁ, וּמַחְצֵי כְּבוֹשׁ,
 וְהַחֲמוֹר כְּבוֹשׁ, אָמַר לְרוֹזְנִי;
 הַדָּר כְּבוֹדְךָ וְרוֹמְמוֹתֶיךָ,
 אֲזַמְּרָה לָךְ וְאוֹדֶךָ אֲנִי.

אֲחִיתֶיךָ לְבִישׁ וְרַחֲמֶיךָ,
 וְאַל בְּקֶצֶף תִּדְבַּר אֲנִי
 וּבְחֲמַתְךָ תִּגְּפֶרְנִי;
 וּמְלֵבָא חֲמַת, אֲדוּם וְקָדִם,
 יִמְיֶנְךָ יִשְׁלַח וְקִבְּצֵנִי;
 וְרֵאמָה וְיִשְׁבֶּה בְּקָדִם
 גֹּת שְׁלוֹמֶיךָ וְאַתְּלֶיךָ;
 וְסִפְרָה עֲדַת אָרֶם וְחִתָּה,
 וְנִכְרְתָה בְּרִית אֲנִי וְאַתָּה.

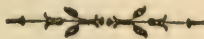

תפלה (כלה יתדות).

תקע"ח ותקע"ו.

גְּבִיר בְּרֹאשׁ וְסוּף, זְרַעַךְ חֲשׂוּף,
 וְשִׁמְךָ אֶסוּף, וּבֵא בְּמַחְנֵי ;
 בְּרִיתְךָ זְכוּר לְעַם לְךָ בְּכוּר .
 הַטּוֹב לְךָ עֲבוּר נְקוּבָה בְּנִי ?
 לְאַמְךָ פְּקוּד, לְנִאֲלָם שְׂקוּד .
 שְׁלַח זְמַן רְקוּד לְדַל שְׁבַע עֲנִי ;
 אֲדוֹן יְקוּם, קָרֵב, עֲרֵה נְאוֹן קָרֵב,
 אֲמוּר לְמַעַרְב וְאֶל-שְׂמֹאל : תְּנִי ;
 דְּבִירְךָ בְּנֵה, וְעֲדִירְךָ מְנֵה .
 לְגוֹיְךָ פְּנֵה, גְּעֵר בְּשִׁמְנֵי ;
 חֲזֵה מְנַאֲצִים וְקוֹל מְחַצְצִים,
 וְהֵם מְלוֹצְצִים, אֲנִי בְּקוֹנֵנִי ;
 עֲזוּבְךָ אֲזוּר, יְדִירְךָ עֲזוּר,
 לְיַעֲקֹב בְּזוּר שְׁלַל בְּנִעְנִי .
 חֲסִין וְרֵם ! גְּדַל, גִּשׂוּא שְׂאֵמַת הַדָּל,
 וְשֵׂא לְמֶךָ וְדַל בְּצַב וּבְאֲנִי ;
 רַעַם וְנִשְׂאֵם, כְּתוּעַפּוֹת רָאֵם,
 בְּאַרְצְךָ טֵעַם, וּבוֹשׁ מְלוֹשְׁנֵי .
 וְאֵם בְּחִטָּא מְרִי עֲדֵן הַיְּפְרִי,
 הֲלֵא יְהִי צְרִי נְאֻם, לְמַעְנֵי .

יחשב עָפָר .	בוֹמָז , עָנִיל .
לא נְתַנּוּלָל ,	בְּבָכִי וַיִּלָּל
בְּכָאֵב אָנוּשׁ .	לא יוֹם , לא לַיִל .
וַנְּד וַנָּע ,	אֶל-נוֹי נִכְנָע .
מְהִיזוֹת סֵעֵד .	אֶל-תַּפְּנֵנֶע
עַל-נוֹי נִדְבָא ,	קִדְשׁ שְׁמָךְ
אֶל-יַיִת מוֹעֵד .	הַקָּרֵב בְּנֶךְ
עַל-הָר נִכּוֹן ,	מִתַּר הַכּוֹן
עֲלֶם וָעֵד .	עָלְיוֹ תִשְׁכֹּן
לא נְתַנּוּלָל ,	בְּבָכִי וַיִּלָּל
בְּכָאֵב אָנוּשׁ .	לא יוֹם , לא לַיִל .
כִּי נְתַעוֹדָד ;	הַיָּדָד ! הַיָּדָד !
לא עוֹד , עֲפִי .	לא יתְנַוֹדָד ,
נָשִׁיר , נוֹדָה	נִיכָה נַעֲדָה ,
לא-עוֹד הוֹמִי ,	אֶל-הַפּוֹדָה ,
יֻזְבִּילוּ שִׁי	תִּלְמִי , שִׁשִּׁי ,
בֵּית הַלְחָמִי .	אֶל-בֶּן-יִשִּׁי
לא נְתַנּוּלָל .	בְּבָכִי וַיִּלָּל
בְּכָאֵב אָנוּשׁ .	לא יוֹם , לא לַיִל .

<p> וּמְרִיא בְּחֶדְוֹ . לֹא נִתְנוּ לֵל , בְּכֹאֵב אָנוּשׁ . </p>	<p> עֲגַל וּכְפִיר בְּבָכִי וַיֵּלֵל לֹא יוֹם , לֹא לַיִל , </p>
<p> אֵלֵי יִקְדֹּ ; אֵלֵי תַשִּׁים . כָּל-צֵאן קִדְר נִקְרִיב אֲשִׁים . בְּכָרִי מִדָּוָן יִהְיוּ חָשִׁים . לֹא נִתְנוּ לַלַּיִל . בְּכֹאֵב אָנוּשׁ . </p>	<p> אֵז כָּל-קִדְקֹד שְׁמִשׁוֹת בְּדָבָר וּבְרוֹב הַדָּר אֶל-אֵל נִאֲדָר וּבְרוֹב קִנְיֹן אֶל-תְּכַנְיֹן בְּבָכִי וַיֵּלֵל לֹא יוֹם , לֹא לַיִל , </p>
<p> שִׁכַּט אֶהְרֹן בְּדָבִיר שְׁלֵם . זָקֵן , יִשָּׁשׁ , לֹא יִפְלֵם . אֶחָד-לֹא רִיקָם , כִּי-לֹא שְׁלֵם . לֹא נִתְנוּ לֵל , בְּכֹאֵב אָנוּשׁ . </p>	<p> אֵז בְּנֵרוֹן יִשִּׁיר , יָרוֹן גּוֹי מִתְרוֹשֵׁשׁ לֹא יִתְבוֹשֵׁשׁ , כִּי עֲזָרִי-קָם , כִּי-לֹא נָקָם , בְּבָכִי וַיֵּלֵל לֹא יוֹם , לֹא לַיִל , </p>
<p> הַפְּקֹדוֹן ; וּתְקַע שֹׁפָר . הַרְבֵּה שִׁירוֹת ; כִּי לֹא תוֹפֵר . בְּנֶדֶךְ יִגִּיל ; </p>	<p> בְּקֶשׁ , אָדוֹן . הַשְּׁקֵט מְדוֹן , הַרְחֵק צְרוֹת , וּבְרִית תְּכַרֵּת , וּבְשִׁיר וַיִּגִּיל </p>

מְרוֹב בְּתָר . תִּגַּה נְלָאִים
 תָּה ! נְתַנּוּלָל בְּבָכִי וַיֵּלֵךְ
 בְּכָאָב אָנוּשׁ . יוֹמָם וְלַיְלָה

אֹרֵי נַעְתָּם , הַקָּץ נַחְתָּם ;
 רַבַּת נְזִי תָם הַסִּבְתָּ , הַקְּשִׁיב .
 צָא , אֵל גְּבוּרָה , לְצַרְףּ כְּבוֹד ;
 בַּעַל הַבוּר בְּסֶף יָשִׁיב .
 אֶת-הַיְלָהָה הַנְּלַמּוּדָה
 אֶרֶץ חַמָּדָה בְּטַח הוֹשִׁיב .
 בְּבָכִי וַיֵּלֵךְ לֹא נְתַנּוּלָל ,
 לֹא יוֹם , לֹא לַיִל , בְּכָאָב אָנוּשׁ .

שׁוּב אֶל-כְּרָמְךָ , כְּלָה זַעֲמָךְ ;
 חַטָּאת עִם סָךְ תִּשְׂפַח אָיִם .
 יִשָּׁר הוֹלֵךְ סַהַר הַמִּלָּךְ ;
 כָּל-חַטָּא הַשָּׁלֵךְ בְּמַצְלוֹת יָם .
 גַּר יִשְׂרָאֵל סַהַר יְהוָה ;
 הִבָּא נֹאֵל וַיִּנַּח מְרִיָם .
 בְּבָכִי וַיֵּלֵךְ לֹא נְתַנּוּלָל ,
 לֹא יוֹם , לֹא לַיִל , בְּכָאָב אָנוּשׁ .

דָּבָא נֹאֵל , וּבְגַה הַרְאֵל ;
 כְּהֵן בֵּית אֵל יִלְבֵּשׁ טַדִּיּוֹ .
 כְּרָפָם וְחוּר יַעֲדָה בְּחוּר ;
 נְמוּר עַל-חוּר הִדָּה יַדִּיּוֹ .
 לֹא-עוֹד יַחְפִּיר אוֹתִי צְפִיר ,

דבק חבו.	לִישׁוֹן יוֹנֵק
הָהָ! נְתַנּוּלֵל	בְּבָכִי וַיֵּלֵל
בְּבָאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
וְלָמוּשׁ הַצּוֹר ;	תְּבִיטָה צוֹר ,
כִּי עַד-מָתִי ?	הוֹצֵא עֲצוֹר :
אִין עוֹד שְׁלֵוָה ;	אִין עוֹד תְּדוּה ,
אֶל-צְרוּתִי ?	מִי-הוּא שְׁוָה
רַבְתִּי עִם ?	אִיכָּה יוֹעַם
אֶת-אֲנַחוּתִי ?	מִי-זֶה טַעַם
הָהָ! נְתַנּוּלֵל	בְּבָכִי וַיֵּלֵל
בְּבָאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
אֲשֵׁב נִכְרָם ?	הַעַד עוֹלָם
תִּהְיֶה מִנִּי ?	עַד-צֶן גְּעֵרָם
פָּרַם , מְרִי ,	עַרְצָן , שְׁדִי !
יֹאכַל גַּפְנִי ?	יֹאכַל בְּדִי ,
תַּחַת חֶפְזָה ?	עַד-אֵן סוֹפָה
יִהְיֶה גְּנִי ?	עַד-אֵן אֲשֻׁפָּה
הָהָ! נְתַנּוּלֵל	בְּבָכִי וַיֵּלֵל
בְּבָאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
קוּם בְּאַרְיָה ,	אַהֲיָה ! אַהֲיָה !
אֵל מִסְתַּתֵּר ?	עַד-אֵן תִּהְיֶה
כַּל-הַפּוֹלִים ,	עַד-אֵן תִּכְלִים
לֹא תַעֲתֵר ?	וְקוֹל בָּלִים
הַנְּדָבָאִים	תַּחֲבָאִים

יום לא נאזר .
 הָהּ! נְתַנּוּלָּל
 בְּכָאָב אָנוּשׁ .

מְשׁוּשׁ, נִיָּלָה;
 כְּלִי־אֲבִירִי .
 מִקְדָּשׁ אֵל רַב .
 הַשְּׁבִית שִׁירִי .
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 מִיַּד צָרִי .
 הָהּ! נְתַנּוּלָּל
 בְּכָאָב אָנוּשׁ .

עִם חֲפְצֵי־בָהּ .
 אֹזֶר כִּי יִהְיֶה .
 עָלַי צָחֵק .
 מִסְּנֵי אֵל .
 עָלַי אֲכָזֵר .
 צוּר יִשְׂרָאֵל .
 הָהּ! נְתַנּוּלָּל
 בְּכָאָב אָנוּשׁ .

מִה־רַב חֲבָלָי!
 אֲבָבָה בְּכֹה .
 וְרָאָה דָּמִי .
 עוֹלֵלֶת כֹּה .
 אֹתִי חֲנֵק ;

יום לא בָּרוּךְ .
 בְּכִבִּי וַיִּלָּל
 יוֹמָם וְלַיִל

כִּי בּוֹ נָלָה
 כִּי בּוֹ סָלָה
 כִּי בּוֹ חָרַב
 כִּי עָרַב רַב
 כִּי בּוֹ הוֹדֵשׁ
 יִשָּׁן, חֲדָשׁ .
 בְּכִבִּי וַיִּלָּל .
 יוֹמָם וְלַיִל

כִּי בּוֹ נִשְׁכָּה
 כִּי בּוֹ כָּבָה
 גּוֹי מִסְּרַחֵק
 כִּי בּוֹ רָחַק
 כִּי בּוֹ נֶאֱזַר
 כִּי כֵן גָּזַר
 בְּכִבִּי וַיִּלָּל
 יוֹמָם וְלַיִל

אֹזֶיָּהּ! אֹזִי לִי!
 יוֹמִי, יִלְלִי .
 הַבִּטְמֵ צִלְמִי .
 וְזָכוֹר אֶל־מִי
 אֲרִיָּה זָנֵק .

גְּדֵמָה נִדְמָה.	גֵּר, גַּם־הוֹשֵׁב
הִיא! נִתְנַלֵּל	בְּכַבִּי וַיֵּלֵל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
הָרוֹת בְּקַע,	עַל־בְּקַרְקַע
עַד־אֵלֶיךָ.	תִּרְבּוּ תִקַּע
אוֹי! נִשְׁרָטִים,	אוֹי! נִשְׁרָטִים,
אוֹ בְּדַרְכְּךָ.	עַם־הַשּׁוֹטִים,
הַנִּצְּנָקוֹת,	אוֹי! מִיִּנְקוֹת
שָׁל־בֵּית רִבֶּן.	אוֹי! תִּינּוֹקוֹת
הִיא! נִתְנַלֵּל	בְּכַבִּי וַיֵּלֵל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
בְּנֵי הַשְּׂמִיד,	בְּטֵל תְּמִיד,
אֶצֶל כֶּסֶף־וָהָ,	צִדְמוֹ הַשְּׂמִיד
כָּלִיל אִשִּׁים,	בֵּית אֵל הַשִּׁים
פָּרֶן הָהָ.	לָחֶם נִשִּׁים
מִהֶם שָׂרָף,	מִהֶם עָרָף,
לְרִבּוֹת שְׂבִיָּה.	מִהֶם טָרָף
הִיא! נִתְנַלֵּל	בְּכַבִּי וַיֵּלֵל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ.	יוֹמָם וְלַיִל
מִשְׁחַת נִבְּוָה!	אֲרוּר יוֹם זֶה
אֶל־יִרְאָה אוֹר!	יוֹם הַלְּוָה
יִפַּח זָכְרוֹ!	יִדְעֵךְ גֵּרוֹ!
כִּי לֹא מָהוּר,	יִחַשֶׁף שְׁהָרוֹ!
אֶל־רַע אָרוּף.	כִּי הוּא עָרוּף

לתשעה באב.

רב מכאובי ;	לבי ! לבי !
יטן נויטן .	הנה עצבי
עורי צפד ,	אבכה אספר ;
על-השטן .	כי-קם סרפד
במקום ציון .	הנה ציון
המרות עשן .	גיא חציון
הה ! נתנולד	בבכי וילל
בכאב אנוש .	יומם וליל
עיר פוריה	אוי לי ! אויה !
בסדום העיר .	הנה צית
עמי גרש ,	בית אל שרש ,
רב עם-צעיר .	עשיר גרש ,
אף לא חמל ,	אותי קמל ,
יושב שעיר .	הרבה עמר
הה ! נתנולד	בבכי וילל
בכאב אנוש .	יומם וליל
בקש נדר ,	אותי הרף
עד-החרטה .	אותי רבף
תלמי ששי ;	ענה נשי
הרבה זטה .	את-פלגשי
הוא לא חשב ;	קמן ושב

לארבע תעניות.

תקע"ו

עד-מה, אלוהי, תאננה לנצח?
 עד-אן חמת שדי יהי משתנו?
 לפה יהי, אדון, כאכי נצח?
 גלה כבוד מכותך עלינו.

עד-מה, אלהים חי, תהי ארצנו
 אלהים קשי לבב וחזקי מצח,
 ובכורך יסבל שבי ורצח
 משנאיו כי אמצו ממנו?

את יעקב הבט, אשר בית כלא
 יצעק במר נפשו ויזדמים;
 חוסה, חמל עליו, אמר הפעם:

שישי ונידוי, בת-ירושלים,
 כי עוד מעט מזער וכלה זעם,
 ובארצכם לא תעשו כאלה.

וּמַצְפִּיר	מָאֵר יַחְפִּיר,
וְרַב יַעֲבֹד	לָעַם נִבְרָא .
וּמַלְךְ שָׂר	מְכַל־בְּשָׂר ,
וּמְמַשְׁלֵהוּ	בְּכָל-מְכָמָן .
יִוְבֵל שִׁי	לְבָן-יִשְׁי .
אֲשֶׁר יִמְלֹךְ	בְּעִיר צִיּוֹן .
וְדָא יִמְעַד .	וְלֹא יִרְעַד ;
לְעוֹלָמִים	יְהִי עַלְיֹון .
שָׂאוּ שִׁירִים	בְּיוֹם פּוּרִים ,
וּבְרִבּוֹרִים	לְאִישׁ אֶבְיוֹן .
שָׂאוּ רִנָּה	בְּכָל-פְּנֵה .
שָׂתוּ , שִׁכְרוּ ,	בְּמֹזֶת הַמֶּן .

והוא פליט .	והוא פליט .
והוא מושל .	והוא מושל .
באין מצא	באין מצא
במכריו בויץ	במכריו בויץ
במקהלים .	במקהלים .
במא נפצח .	במא נפצח .
ונתחנן .	ונתחנן .
ברוח צח ;	ברוח צח ;
אשר-נדש .	אשר-נדש .
וגם-נרצח .	וגם-נרצח .
תני יצרח .	תני יצרח .
ואל-תיפון .	ואל-תיפון .
ונדחי .	ונדחי .
קבוצ על-יד .	קבוצ על-יד .
לעם-ציון .	לעם-ציון .
ויציב יד .	ויציב יד .
ולא ימוט .	ולא ימוט .
פני ציד .	פני ציד .
מאד ירבה .	מאד ירבה .
ולא יפון .	ולא יפון .
ועד-עילום	ועד-עילום
ורק שירים	ורק שירים
ונר נמר	ונר נמר
בבית השור	בבית השור

וְהוּא אָוֶה ;	וְהוּא אָוֶה ,
וְהוּא יִסְגֹּר ?	וְמִי יִפְתַּח
וְמִי יִרְמֵם	וְמִי יַחְמֵם ,
בְּלֵב נְאֻמָּן ?	יִרְא אֵל חַי
וְהוּא שֶׁתָּה	בְּעַת-מִשְׁתָּה ,
אֲתִישׁוּרוּשׁ ;	עָלַי שְׁלַחַן
בְּכֹס חֶנֶק ,	וּמִתְפַּנֵּק
בְּמִשְׁקֵה-רוּשׁ ;	וּמִתְעַנֵּג
וְרַק אִשְׁמָה ,	וְלֹא חֲכָמָה
לְבַד יִרְוֹשׁ ;	וְרַק זָמָה
וְתוֹשִׁיָּה ;	וּבִזָּה יָה
אֲשֶׁר-שָׁמֵן .	בְּדֶרֶךְ אִישׁ
אֲשֶׁר-נִגְדָּע ,	וְלֹא יָדַע
אֲשֶׁר-הִקְהָה .	וְלֹא הִבִּין
וּנְגַלָּה רִז׃	אֲזִי נִגְרָז
וְאִין סָבָה .	וְאִין מַחְסָה ,
אֲזִי הוֹקֵם ,	וְהִתְנַקֵּם
דְּבַר מַלְכָּה .	וְלֹא רִיקָם
עָלַי עֲצוּ ,	וּבֹא קִצּוּ
הַמּוֹל וַיִּמָּן .	אֲשֶׁר-הִכִּין
אֲזִי נְדָל ,	וְרֵשׁ וְדָל
וְעוֹד יוֹתֵר ;	בְּמוֹ הַמָּן
וּכְלִ-נְדָלוֹ ,	וּכְלִ-חֵירוֹ
לְיָאב אָסְתֵר .	הֲלֹא כֻלּוֹ

וְאֵנְכִי	לְמוֹ מְלִכִי
מְאֹד אֶחֱבֹב .	מְאֹד נִקְשָׁר ;
וּמִרְטָמָא	אֲשֶׁר-יָדְמָה
לְיִשְׂרָאֵלִים .	לְאִישׁ חֲשָׁמֹן?
אֲוִיל נְטָהֵר ,	וְלֹא נִזְהָר ,
כְּרֵאִישׁ נִשְׂא	וְעֵין נִבְהוּת ,
הֲלֹא כִי-בֵן	כְּאִישׁ מִכְּבֹן
כִּפְיוֹ נִקְשָׂא	כְּרוֹב גְּאוּת .
אֲזִי יִשְׁפֹּל	אֲזִי נִפֹּל ;
וּכְאֵ שׁוּדוֹ	וְאִין רַפְאוּת .
כְּצִלְמוֹנָע	אֲזִי נִכְנָע ;
כְּמוֹ פְרָעָה	כְּמוֹ נִעְמָן .
אֲזִי אֶזְהָ	(רֵאוּ הִזֶּה !)
לְתַלְבִּישׁ אִישׁ	אֲשֶׁר יִשְׁנֵא ;
כְּרַפְבּוֹ	לְהַרְפִּיבוֹ ,
כְּכּוּס נִכְבָּד	כְּשֶׁר מִשְׁנָה ;
וְעַל-כִּרְחוֹ	כְּכַל-רוּחוֹ
קָרָא אֶכְרְהוּ	לְאִישׁ נִעְנָה .
אֲנֹשׁ נִבָּל	אֲזִי נֶאֱבַל ,
וְיִשֵּׁת לְבוֹ	אֲלֵי סִימָן .
נֶאֱבַל אֶכְרְו	אֲמַת כְּלוֹ ,
וְלֹא אַחַר	אֲשֶׁר-יִגְדֹר .
הֲלֹא לְאֵל	וְאוֹן וְאֵל ,
הֲלֹא אֲזִי	חֲנִית וּכְנֹר .

ראו אפוא ;	ימין תקפו
והבהל .	זכור עמי
בעם-חלקו	זכור צדקו
ועת זמן .	בכל-שעה
אלהי על	ומה-פער
ידיד נפשו ;	ואיך מלט
ואיך הנדיל ,	ואיך הבדיל ,
בחיר קדשו ;	ואיך רומם
בבן-רחם .	ואיך החל
עלי ערשו ;	בהעיר שר
לאיש אבד ,	ואיך כבד
לאיש נסמן .	ואיך נהפך
ומשתרר ,	אנוש צורר ,
בלב ישמון ,	ובר-ללב
ולתלותו .	להכריתו
לאיש שלמון ;	לדבר בא
כבר נשקם ,	ותסלם
בהר קמון ;	ועין נשנב
לאיל גלוי ,	והתלוי
ולא זמן .	ולא הוכן ,
מלא תמה	בצאת תמה ,
לביית הישר ;	ממתר בא
ברום לבו ,	ותוך קרבו ,
מאד אשר ;	אני (אמר)

פָּתַח אֲפֹ	וְרוֹב בְּסִפּוֹ
לְחַשְׁמִיד דָּל .	אֲנִי נָדַב
קָהֳלֵת-יָהּ ;	וּבֹכֵה
בְּשׁוֹד יִשְׁלָמֵן .	וְהוֹמִיָּה .
בְּאִישׁ נִפְעֵם ,	וּכְלֵ-הָעַם
חֲפוּי קָדְקֹד .	וּכְאֶבֶל
בְּכָל-פְּנֵה ;	וְקוֹל קִינָה
וְלֹא לְקָדוֹד .	וְעַת לְכַבּוֹת ,
מְלוֹן כְּבוֹת ,	וְעִיר מְלֻכָּאת
בְּצוּם יְקֹד .	וּכְלֵ-אָדָם
בְּכִי וַיִּלֵּל ,	וַיּוֹם וַיִּלֵּל
בְּאִישׁ אֶלְמֵן .	וַיִּשְׂרָאֵל
וַיִּשָּׁב וַמָּסָ ,	וַיִּתְעַשֵּׂה
וְהַמְלָה —	וְהִחְתָּן .
וַיִּתְחַלְחַל ,	מְאֹד יוֹחַל .
וּבְהִלָּה .	בְּלֵב נָמֹם
בְּאִישׁ נְדָבָא ,	וּבְמַלְכָּה ,
בְּהִיבְלָה .	בְּמַר תְּבִבָּה
וְתַמְהוֹן .	וְקָם שָׁאוֹן .
מְקוֹם מִשְׁמֵן .	וְהַשְּׁמָה
חֲזוּ אַחֵי ,	אֱלֹהִים חֵי .
לְיִשְׂרָאֵל .	אֲשֶׁר עָשָׂה
וְאוֹתוֹתָיו ,	גְּבוּרוֹתָיו
בְּאוֹן וְאֵל .	אֲשֶׁר הִפְלֵא

אָנוֹשׁ יַפְעֵל	וְהוּא יִנְעַל
בְּתוֹךְ עַמּוּי;	אֲשֶׁר לֹא-טוֹב
בְּאֵין מַעְצָר	וַיִּפִּיל צָר
אֲשֶׁר טָמֵן .	בְּמִכְמֹרְתוֹ

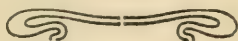
לֵךְ בַּחַן	תְּשׁוּאוֹת הֵן
הֲלֹא נִשְׂא .	עֲצַת לֵבָב
הֲלֹא נָרוֹן	כְּמוֹ נָרוֹן
וַיִּבְשָׂה .	לִבְרֵא יָם
לֵךְ פּוֹדֶה ,	לֵךְ נוֹדֶה ,
אֲשֶׁר הִקְשָׁה ;	מֵאֲבֵד צָר
לְעַם תַּעֲהֶה ,	וְלֹא נִשְׁעָה
וְאֶל-צִלְמֹן .	וְאֶל-פְּסֹלִים .

וְבוֹ מִי-רֵב ?	אֱלֹהִים רַב ,
וְאֶזְרְעוּ .	וְרַב כָּחוֹ
וְהוּא יִהְדּוֹף	וְהוּא יִרְדּוֹף .
כְּמוֹ פְרָעָה .	לֵאד יִהִיר ,
לְעַם נִכְאָב ,	אֲבָל יֵאָהֵב
לְהַרְנִיעוּ .	וַיִּתְהַלֵּךְ
פְּעֻלוֹת אֵל ,	הֲלֹא כָּל-אֵל
יְדֵי אָמֵן .	וְלֹא מַעֲשֶׂה

לְשֶׁר וְרֹאשׁ	אֲחִישַׁרְוֹשׁ
כְּבָר נָדָל .	עֲמֻלְקִי
כְּרוֹם לֵבָב	וְהוּא שׁוֹכֵב
כְּעַם נִבְדָּל .	מֵאֵד קֶצֶף

אֶמוּנָתוֹ .	הֲלֹא רַבָּה
סֵבֶר נְשָׂא	וְעַתְּפֹשֶׁה
בְּאַבְרָהָם .	לְיִשְׂרָאֵל
בְּרַע חָם ;	וְגַם נִלְחָם
וְהַמְטִיר מֶן .	שָׁמַיִם הַבִּיָּא .
הֲלֹא נִקְוֶה	בְּכָל־מַקְוֶה
נִתְּנָה־נָא .	וְצִדְקוֹתָיו
וְעַז יָדוֹ .	וְרוֹכַב חֲסִדוֹ .
בְּכָל־פְּנֵה ;	הֲלֹא נֶגִיד
לְזָכְרוֹן	הֲלֹא נֶרֶן
בְּכָל־שָׁנָה .	כְּמוֹשֶׁר זֶה
לְפִי מַחְסוֹם ?	וְמִה אֶחְסוֹם
כְּצִוֵּר בַּחֲמִין .	בְּטַח רוּחִי
לְאִישׁ נֶאֱלָח .	וְהוּא יִסְלַח
כְּבֹר יִלְבֵּן ;	וְכָל־חַטָּאת
שְׁבַת יִרְאֵה .	וְהוּא יוֹרֵה
פְּתִיּוֹת בֵּן .	וְהוּא יַחַן
וְיִצְף אֶם־טַח	הֲלֹא אֶבְטַח
וְלֹא יִבֵּן	מֵאֵד עֵינַי
לְדַבֵּר שִׁיר .	כְּאֵל מִיִּשְׁרָיִם
כְּכָל־נְאֻמִּין .	וְשֵׁם שְׁפָה
וְאַפְרָנוֹ	וְכִמְשִׁכְנוֹ
שָׁמַיִם שְׁמִי ;	כְּרוֹם עוֹלָם
נֶבֶר תִּקְוֶה .	וְשֵׁם יִשְׁקִיף
וְכָל־מוֹטִיו .	וְתַטָּאתוֹ

צָרְיוּ יִבְחִיד ,	וְאֵל יַחִיד
יִרְבֶּה מִשְׁרָה ,	וּכְן-הָוֹד
אֶל-יִשְׂרָאֵל ,	וְיִשְׁמַע-אֵל
בְּגִלְל תּוֹרָה .	וּבֵא נֶאֱל

ליום הפורים .

בְּיוֹם פּוּרִים ,	שָׂאוּ שִׁירִים
לְאִישׁ אֶבְיוֹן .	וּבְרַבּוּרִים
בְּכָל-פְּנֵה ,	שָׂאוּ רִנָּה
בְּמֹזֵת הַסֵּן .	שִׁתּוֹ , יִטְכְּרוּ .
לְאֵל נוֹרָא ;	שָׂאוּ זְמֵרָה
קָחוּ עֹנֵב ,	קָחוּ בְּנוֹר ,
הִנְנוּ קוֹלֹת ,	בְּמִקְהֵלוֹת
לְאֵל שְׁנֵב ;	הִנְנוּ תּוֹרָה
לְעַם-חַמְטָדָה ,	אֲשֶׁר פָּדָה
וְהוּא מִשְׁנֵב ,	וְהוּא מְעַז ,
שָׂאוּ שִׁירִים ,	צָאוּ שִׁירִים ,
כְּמוֹ הַיָּמֵן .	כְּמוֹ דָּוִד ,
וְלַחֲסֵם-פֶּה ?	בְּהַטּוֹב מִרְפָּה ,
נְבוֹרְתּוֹ ?	זְמַה-נִּסְתִּיר
בְּרֵן וְגִיל ;	הֵלֵא נְגִיל ,

ליום שמחת תורה .

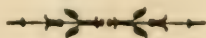
תָּגַל צִיּוֹן .	בְּשִׁירֵינוּ
תִּשָּׂא זְמֵרָה .	לְאֵל עֲלִיּוֹן
יִתֵּן הַזְּמֵרָה .	וְעַם-חֲמֻדָּה
תִּזְכֹּר אֶזְרָה .	וּבִיהַזְּמֵרָה
יִשְׂכַּח שִׁשְׁוֹן .	כְּדֹר רֵאשׁוֹן
תִּשְׂרֹחַ שִׁירָה .	וְכָל-רֵשְׁוֹן
נֶאֱמַר אֶמֶזֶר	וְשִׁיר מְזֻמֹּר
אֶת-הַזְּמֵרָה .	בְּיוֹם נִגְמֹר
יִהְיֶה אִיתָּן .	זְנִיל חֲתָן
בְּקִרְוֵי מִקְרָא :	וַיִּתְעַבֵּן
זֵיל לֹא פִּיִּשׁ	הֵלֵא יִירִשׁ
יָפָה בְּרָה .	אֲשֶׁר אֲרִשׁ
תִּשְׁכַּח אֶתִּי .	וּבְרִכְתּוֹ
מִלִּין יִקְרָא .	וּמִנְתּוֹ
שִׁשְׁוֹן וְיִקְרַ	תִּנּוּ שְׂכָר
הַשְּׂרִים תִּזְכֹּר .	לְאִישׁ יִזְכֹּר
מִנִּיר מִרְאִישׁ .	וְצִמְתָּה רֵאשׁ
עוֹלָם נִבְרָא .	אֲשֶׁר תִּפְרֹשׁ
שִׁשְׁוֹן שְׂמֻחָה .	לֵךְ וְלֵךְ
דְּבַרִי נִזְכָּר .	בְּהַחֲלֵךְ

לא הוסיף קריה בכיה ונהי ;
 קטר וקטר , שומר יהיה בדבר ,
 ימצא פדיום יום יום לפשעיו גבר .

הן כך נפגע אסרע יגע עד-נפש ;
 לא מצרה נירא , נצחק אל-קרין ;
 שטמך מבצר שת-צר , וצר ותפש ;
 שטמך אפיר , הוא הפשעיר הארין .
 אמה האל , ובשאל תשכנה ,
 ולקור נענה תפנה מן ההרמונה .

הן כישימון ארמון , אלמון נוי שוע ;
 אבד עדיו , יפיו , ויאבד פפר .
 תעה טהר טהר , טהר טרנוע ;
 רוין , ריב ריבי , אבי ! כצבי ועפר .
 שור עם נדפה הבה , סבה נפלת ;
 בנה הורק , גורק , אין רק התפלת .

תקנה , תרוה , נאווה אל-הל פמוני ;
 ובכל-חנה התנה רק-זה , רק-סבל .
 נבעה , ננעה , נפעה , נכנעי עני ;
 קבל אבל נבל , כל-חכדי .
 אל-איש יחל ויחל הסחה פרא-פשע ;
 סלח ! הסלח נאלח , ושלח הישע .

וְשֹׁתֵי יַדָּיו קִבֵּשׁ, וְשֹׁתֵי רִגְלָיִם,
 לֹא בִכְיֹור, כִּי-אֵם בְּכָלֵי פְרוּזִים.

מִבֵּית קִדְּשׁ כָּל קִדְּשׁ אֲזַל־וּקַח (ע)
 הַפֶּה עִם-דְּמוּחָמָת, כִּי שָׁם נִשְׁאָרוּ;
 קִדְּשׁ יַדָּיו, רִגְלָיו, וּיִקְנָתָם;
 מָבֵל; וַיִּלְבֹּשׁ בְּגָדֵי זָהָב יִקְרוּ;
 וַיִּקְדֵּשׁ אֶת-רִגְלָיו, אַף אֶת-יַדָּיו,
 כִּי כֹן יַעֲשֶׂה כָּל-עַת יָמִיר מִדָּיו.

מִיָּד יִקְמַר קִמַּר בֵּין הָעֲרָבִים, (ע)
 גַּם יִשְׁבַּע תְּנוּרוֹת בְּמִשְׁפַּט יָעַל;
 וַיִּקְדֵּשׁ-עוֹד יַדָּיו עִם-הָרִגְלָיִם,
 וּבִכְהָהוּ הַיְשָׁלִים חָקוּ, וַיִּכְפַּר-מַעַר;
 כִּשְׂטֵמ מִדָּיו, וַיַּעֲמֵ אֶת-מַעְמָהוּ,
 וַיִּלְוֶהוּ הָעַם עַד אֶל-גְּנוּהוּ.

יֹום טוֹב אֶל-כְּרֵאֲוִישׁ טוֹב מַעֲתָה יַעֲשֶׂה,
 יַעֲשֶׂה אֶת-אֲוִישׁ יַעֲשֶׂה, זָקֵן וַיִּזְדַּר;
 נִיר לֹא פִדְּשׁ יִירֶשׁ, גִּדְּשׁ כָּל-כַּעֲשׂוֹ,
 אַחַר כִּי הוּא נִבְחַר מֵאֲנָשֵׁי-חֶלֶד;
 יִצָּא גַם לֹא מִצָּא מִצָּה וּפְגַע,
 כִּי אֵין קָרְבוֹ אָרְבוֹ, לָבוֹ כָּל-פְּגַע.

אֵל רָב! הִנֵּה מָה רָב אֲזוֹ לָנוּ אֲיֹשֶׁר!
 חֲסִדָּךְ לִפְתּוֹן מָאֵן לֹא יִהְיֶה;
 אֲבִיוֹן וְדָל יִחַדֵּל, יִגְדֵל הָעֲשָׂר;

וּלְכָל-הָעָם יֹאמֶר : אַחֵי ! עַד-הַנֶּה .
 יוֹתֵר מִשְׁקָרְאֵתִי כְּתוּב הַנֶּה .

אֵךְ בְּעֶשְׂוֹר שְׁנֵי־ת יִקְרָא מִפִּיהוּ , (ס"ח)

פֶּן כִּי-יִחַפֵּשׂ אֶתְהָ עֲדָה יִמְרִיחַ ;
 וַיִּבְרָךְ אֵל שְׁבִי עַל-הַתּוֹרַת פִּיהוּ ,
 אֵף עַל-יְשׁוּרוֹת אֶחָיו , אֵף יִשְׁפָּךְ-שִׁיחַ
 עַל-כָּל-חַמָּא , עַל-בֵּית אֵל , עַל-יִשְׂרָאֵל
 עַל-הָעִיר , עַל-אֶחָיו , בְּאִשֶּׁר יוֹאֵל .

סְדִין בֵּינוֹ לָעָם אִזּוּ יִשְׁמַח , (ע')

פֶּן לְמַבּוּל אֵל-עֵינַי כָּל יַחְפִּיר , יוֹבִי־שָׂה ;
 קִדְשׁ יָדָיו , רַגְלָיו , נִיקְנָחַת ;
 טָבַל ; בְּגָדֵי זָהָב לְלִבְשׁ יַחֲיִשָּׁה ,
 וַיִּקְדֹּשׁ אֶת-רַגְלָיו , אֵף אֶת-יָדָיו ,
 כִּי בֵן יַעֲשֶׂה כָּל-עַת יָמִיר מַדְיוֹ .

אֵיל הַעוֹזָה שָׁלוֹ , אֵף אֶת הָאֵיל (ע')

שְׁלִמְיֻקָּה , אֵף אֶת-הַלְבֵי חַמָּאֵת ,
 יִקְרִיב אֵל-אֵל הַבּוֹרָא יוֹם וְלֵיל ,
 סוּלַח אֵל-עַמּוֹ אֶת-כָּל-חַמָּאֵת ,
 נִתַּן אֶת-צְרִיחָם בְּעַפְרֵי חֶרֶב ;
 אִזּוּ כַּפִּישָׁפֵט יִקְרִיב קָרְבַּן הָעֶרֶב .

סְדִין בֵּינוֹ לָעָם אִזּוּ יִשְׁמַח , (ע')

פֶּן לְמַבּוּל אֵל-עֵינַי כָּל יַחְפִּיר , יוֹבִי־שָׂה ;
 קִדְשׁ יָדָיו , רַגְלָיו , נִיקְנָחַת ;
 טָבַל ; אִזּוּ בְּגָדֵי-בָד לְלִבְשׁ יַחֲיִשָּׁה ;

אֶל־רֹאשׁ הַהָר אַחַר עָמַל וַיִּגִיעַ ?

הַלַעֲת הַשָּׁנִי יִחַלֵּק לְשָׁנִים : (ס"ו)
 אֶת־חֲצִי הָאָחַד יִקְשֹׁר בַּסָּלַע ,
 וְשֵׁאֲרֵיתוֹ יִקְשֹׁר בֵּין תַּקְרָנִים ;
 וּכְנֹבֵר כִּי יִקְלַע אֶבֶן בַּקָּלַע
 הַשָּׁעִיר מֵאֲחֹזר מִטָּה יָדִית ,
 וּבְכַמְעַט־רַגַע אֶת־נַפְשׁוֹ יַפְרִיחַ .

אֶל־פֶּר וּשְׁעִיר חַטָּאת הַנִּשְׂרָפִים (ס"ז)
 כָּאֵלוֹ כֹהֵן גָּדוֹל , וַיִּחַן בַּמִּנְמוֹ :
 לֹא יִרְאֶה בְּכָבֵד כְּאַשְׁפִּים ,
 רַק תְּלַבִּיחֵם יוֹצִיא מִמוֹשָׁבָמוֹ ;
 וַיִּשְׁנִיחֵם , גַּם־הַפֶּר , גַּם־הַשָּׁעִיר ,
 יִשְׁלַח בַּיַּת הַמּוֹקֵד מִחוּץ לָעִיר .

הַדּוֹדַע אֵלָיו כִּי לַמִּדְבָּר הִגִיעַ , (ס"ח)
 עַם־הָאִישׁ הָעֵתִי , הַמִּשְׁתַּלַּח ,
 יָבֹא כֹהֵן גָּדוֹל אֶל־הַיְצִיעַ ,
 לְקַרֵּא דְבָרֵי צוּרוֹ עָלָיו , שְׁמַח ;
 בְּכִנּוּד יִשְׁעָרָיו , אִם־כֹּה רָצָה ,
 אוֹ מִכִּיתוֹ כִּנּוּד לָבֹן יִמְצֵא .

אֵלֶּי אַחֲרֵי־מוֹת יָקוּם לְקַרֵּא בַּסֶּפֶר , (ס"ח)
 אַחַר כְּאַמּוֹר יִקְרֵא אֵף בְּעֵשׂוֹר ;
 אוֹתוֹ אַחַר יִגְלוֹל , מְכֹלֹל כָּל־שֶׁפֶר ,
 אֵף בַּמִּשְׁפָּט אוֹתוֹ הַיָּטִב יִקְשׁוֹר ;

עוֹו עוֹה . וּפִשְׁעוֹן פִּשְׁעֵ ;
 הַיּוֹם בְּכִכֵּי וָצוֹם עֲדִידָה בָּאוּ ,
 כִּי כֵן אָמְרָה יְהוָה בְּלִרְעֵ ;
 וּכְפִקּוּדִיהָ , בְּעֵשׂוֹר חֲדָשׁ
 גַּם-אֲנֹכִי אֶעֱבֹד בְּדָבִיר תִּקְדָּשׁ .

אֲנִי יְהוָה ! כִּפֹּר זְמַחַל וּמִלְחָה ,
 חֲנוּן , רַחוּם , עַל-כָּל-עוֹן וּפִשְׁעֵ ,
 עַל-כָּל-חַטָּאת נִפְשָׁמוּ כִּי נִדְחָה .
 כָּל-מַעַל בְּכֹרֶנְא , וּשְׂכַח כָּל-רִשְׁעֵ .
 עַל-עַם בְּחֲרָה לָךְ הַגְּדֵל חֲסִדָּךְ ,
 בְּכַתוּב עַל-תּוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדָךְ :

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִבְרָר עַלְיֵיכֶם לְמַחַר אֲתִיבְכֶם
 מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ .

הַעַם תִּקְרִיבִים שָׁם , בְּאֲשֶׁר יִקְיָיְבוּ (ס"ו)
 אֶת-הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ , יִשְׁפִּילוּ מִצַּח ;
 יִפְלוּ עַל-פְּנֵימוֹ , אִם יִשְׁיָבוּ ;
 כְּרוּף שֵׁם מְלִכּוֹתוֹ עוֹלָם וְנֶצֶחַ .
 אִם הוּא יִנְמַר הַשֵּׁם רַגַע נִמְרוּ ,
 וַיִּחַזַק תִּקְוַתְכֶם , יֵאמַר : תִּטְהָרוּ .

בְּשֹׁעִיר עַם-עַתִּי אֲזִי יִשְׁלַחְנוּ , (ס"ז)
 וְלִהְיוּלִיכוּ אֶת-הַזָּרִים יִשְׁפִּיקוּ ,
 אִךְ זִוְלָתִי כִהֵן לֹא יוֹלִיכְנוּ ,
 וּבְנֵי אֶהְרֹן אֶת-הַזָּרִים הִרְחִיקוּ .
 הָאִישׁ מִה-יַעַשׂ כִּי בְּאֲשֶׁר יִנְיַע

וּלְקַבֵּץ אֶת-דָּמֹי יְהִישׁ וַיִּמְהַר ;
 וַיִּשְׁמְנֶה הַצִּיּוֹת בְּנֶה מִמֶּנּוּ
 בֵּין בְּדֵי הָאָרֶץ ; אֲכֹן יִזְהַר
 עַת כִּי בְנֶה, בְּאֲשֶׁר מֵאֵז אֲמַרְנֵנוּ,
 אַף בְּמִנּוֹתָיו אֲתָן, בְּאֲשֶׁר דְּבַרְנֵנוּ.

דָּמֵי הַפֶּה לָקַח, וַיִּז מִהֶמָּה
 בְּפִרְכַּת מַחֲוִץ, בְּאֲשֶׁר בַּפֶּעַם
 הָרִאשׁוֹנָה בְּכַנִּים ; וּמֵאֵד נִעְמָה
 יִשְׁרוּתוֹ לְאֱלֹהִים, אַף אִם-הַטַּעַם
 מִמֶּנּוּ יִפְלֵא הַפְּלֵא וּפְלֵא ;
 אַף לְדָמֵי הַשְּׁעִיר יֵשֵׁשׁ בְּאֵלֶּה.

עָרָה אֶת הַדָּמִים וַחֲדָו פְּעָמִים,
 וּבְמִזְבַּח הַזֶּהֱב בְּנֶה אוֹתָמוּ ;
 לְמִקְצֵעוֹת הַחֲרָאֵל בְּיִרְכַּתִּים (נ"ח)
 אַרְבַּעַת הַצִּיּוֹת אֵז בְּנֶה כְּמוֹ ;
 אַף יִשְׁבַּע הַצִּיּוֹת אַחַר כָּל-זֶה
 עַל-מִתַּר הַמִּזְבֵּחַ גַּם בְּנֶה.

כָּא לֹא אֶל-הַשְּׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, (נ"ט)
 וַיִּשְׁתֵּי יָדָיו יִסְמוּךְ עָלָיו, וּבִבְכַח ;
 אַף יִתְנַדֶּה עָלָיו אֶל-הַסַּלֵּחַ,
 וַיְהִי שׂוֹאֵל מֵאֵר יוֹאֵר לְסַלֵּחַ ;
 וּפְעָמִים יִשְׁלַשׁ אֶת-הַשֵּׁם יִשְׁמִיעַ,
 בְּכַתְּבוֹ, כְּלִשְׁנוֹ, וְכֵה יִבִּיעַ ;

אֲנִי יְהוָה! עֲבֹדָה תִּמְאָה תִּמְאָו.

יֹחִיד עַד יִמְלֹא עֵשֶׁן וְרֵיחַ
 כָּל-תַּמְקוֹם הַהוּא, וְאִי יִצְאֶה;
 וְקִדְרֵי־אֵשׁ אֲמַנְגֶם יִהְיֶה פֶסֶת.
 עוֹדְנֵנוּ בְּהִכָּל בָּאֵל יִפְנִיעַ,
 בַּק לֹא יִכְבִּיר מְלִין, וְכֹה יִבְיַע:

אָנָּה אֱלֹהִים! הַעֲתֵר לִי: (נ"ט)
 וְשִׁעָה אֵל רַב אֶל-אִישׁ קָטוֹן.
 אוֹצֵר מִמֶּר אֶל-נָא הַמְאָמֵר,
 אֶף אִם-יִשְׁ-אִישׁ מִמֶּר יִשְׁמֹן.
 אָנָּה עֲלִיוֹן! יִחַדֵּל אֲבִיוֹן,
 בַּק לֹא יִחַדֵּל אִישׁ תְּשֻׁלְמוֹן.

מִיָּד מַנִּים הַדָּם אִי יִקְחֵנוּ,
 וְכַפֵּעַם רֵאשׁוֹנָה יָבֹא הַבְּיָתָה;
 וְשִׁמְנָה הַזֵּיוֹת יִזֶּה מִמֶּנּוּ
 בֵּין בְּהֵי הָאָרֶן שָׁמָּה מִבְּיָתָה;
 בַּק לֹא-יָרִים, אֶף לֹא-יִשְׁפִּיל אוֹתָנָה,
 אֶךְ מִן-הֲרֵאשׁוֹנָה יִבְדִּיל בְּלִנְהָ.

אֶף בְּמִנּוֹתָיו אוֹתָן יִבְדִּיל בְּיָתָיִם,
 יִבְדִּיל הֲרֵאשׁוֹנָה מִרְעוֹתָיָה,
 לֹא כַּמִּשְׁפָּט יִמְנָה: אַחַת, וְשִׁתָּיִם;
 לְפָנָי כָּל-הַזֵּה יָשׁוּב יִמְנָה;
 וְשֹׁמֵר הַדָּם, בְּאִשֶּׁר הַשְּׁלִים וְיָבֵר,
 יִתֵּן עַל-בֶּן זָרֵב שִׁבְהִיכָל.

וְשִׁעִיר הַטָּוֹאת יוֹבֵא: הוּא יִזְבְּחֵנוּ,

וּפְּנֵה נְחָלְיוֹ הַגָּה וְהַגָּה ,
 וְאֲשֶׁר אָבְדוּ בַּמַּחְתָּה לְקַח ,
 בְּרִבְדֵי הַרְבִּיעֵי אִזוּ יִנְיַחָנָה ;
 וְאַחֲרַיִם אֶת־הַבַּף אֵלָיו יוֹצִיאֻהוּ , (מ"ח)
 וְכִלֵּי מְלֵא קָטוֹר אֵלָיו יָבִיאוּ .

בְּחַפְּנִים יַחְפוֹן כְּהֵן מִגְּהוּ , (מ"ו)
 וְלַתּוֹךְ הַבַּף יִתֵּן , וּבִיָּא כָּל־כְּלֵי :
 כָּכָה צָוָה אֵל חֵי , וְאֲנִי אֲנַגְּהוּ ;
 קוֹלוֹ דָּעַד אֶשְׁמַע , אַף אִם־הוּא פְּלֵאנִי .
 אִזוּ אֶת־מַחְתָּת הָאֵשׁ יִתֵּן בַּבַּף
 הַיְמָנִית : כִּשְׂמֵאלוֹ יֵשֵׂא הַבַּף .

בְּהִיבֵל יִתְמַלֵּךְ , עַד־כִּי יִגִּיעַ , (נ"א)
 לְשֵׁתֵי הַפְּרִכּוֹת הַמְּבַדִּילוֹת
 בֵּין יִתְדֵי הַהִיבֵל אֶל־הַיְגִיעַ
 הַמְּקַדְּשֵׁת מִכְּלֵי־הַהִיבֵלוֹת ;
 וּפְרוּפָה הָאֲחֵת נִגְבָּה תִּימְנָה , (נ"ב)
 וּפְנִימִיָּה אֲמִנָם לְשֵׂמֵאל הַדּוֹכְנָה .

הַלֵּךְ מִכִּינִיחֵן , עַד־אִם יִגִּיעַ
 אֶל־הָאָרֶץ ; אִזוּ יֵשֵׂת בֵּין בְּדִיו
 מַחְתָּת הָאֵשׁ , וּכְרַב בִּינָה וַיִּגִּיעַ
 עָרָה אֶת־הַקָּטוֹר אֶל־תּוֹךְ יָדָיו .
 מֵאִזוּ נִטַּל אָרֶן אֶבֶן הַיְתָה , (נ"ג)
 לְתַת עֲלֶיהָ , וְיִשְׁתַּיָּה נִקְרְאָתָה .
 וְקִטְרֵת אִזוּ יִתֵּן עַל גַּחְלֶיהָ , (נ"ד)

לעבוד תחת אחי בדביר הקדוש,
לבא ביתך בעשור לחדש.

אנא יהוה! בפר ומחל ומלחה,
חנן, רחום, על-בל-עון ופֿשע.
על-כל-חטאת נפשנו בו נדחה;
בל-מעל בפר-נא, ושכח כל-רשע.
על-ראש שבת צעיר הנגל חסדה,
בפֿתוב עליה-ירת משה עבדה:

וי ביום הנה יכפר עליכם לטהר אתכם
מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו.

העם תקמים שם, באשר יקשיבו (ס"ו)
את-השם המפֿדֿיש, בשפירו מצח,
יפלו על-פנימו, אף ישיבו;
ברוך שם מְבִרְתוֹ עולם ונצח;
אף-הוא יגמור השם רנע נטרו,
ויחזק תקותם. לאמר: תטהרו.

במשפֿט הירוע יזכני. (ס"ז)

ולקבץ את-דמו לא יתמהמה,
ולמען לא יקפא. אז יפקידנו
בידי פֿתן אחר. עד-אם יצאה
ולטרם בו תמיד לא יבצר
ברבד הרביעי שכחצר.

יפח מחנה, יבא אל-הפֿתח.

יאמר ראש בית האב : הרים ירה ,
אישי כהן גדול : בא בשמארה .

אז על-ראש כף-שעיר נזרל ישם :
אחד יהן על-ראש המשתלח ,
אחד על-החטאת , אולם בשם
אז ליהוה תטאת יהיה צונח ;
אף פל-מקשיב ישיב , אף ישפיל מצח :
ברוך שם מלכותו עולם ונצח .

ודשון תלע שני על-השלות (מ"א)
על קהקרו וקשור , אף יציגהו
נכח בית שלוחו ; אף לטבות
וקשור את-התלע על-צוארהו ;
ישן מבלתי-זאת איכה יברו ?
ובמראה ובקומה שונים נבחרו . (מ"ב)

שָׁב לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ , הוא פרי-חטאת , (מ"א)
וישתי נדיו יכמף עליו , ובכח ;
אף-יתגדה עליו מכל-חטאת ,
ויהי שואל מאל יואל למלח
ופעמים שלש את-השם ישמיע ,
פכתבו , בלשונו , וכה יביע :

אָנָּה יְהוָה ! חֲטָאתִי , אף עויתִי ,
ולפניך הרבה פשעתי אני ,
וכגו אהרן ; אָמְנָם הַגָּה רֵאִיתִי
כי בקלימב אלינו צויתני

אָנָא יְהוּה! בְּכַר וּמְחַל וּמְלַחָה,
 חַנוּן, רַחוּם, עַל-כָּל-עֵוֹן וּפְשָׁע,
 עַל-כָּל-חַטָּאת נַפְשֵׁנוּ בּוֹ נִדְחָה;
 כָּל-מַעַל בְּכָר-נָא, וּשְׁבַח כָּל-רִשְׁע;
 עַל-רֹאשׁ נְכַר צָעִיר בְּגֵדֵי חֶסֶדֶךָ,
 בְּכַתּוּב עַל-תּוֹרַת מִשְׁחָה עֲבָדֶךָ:
 כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְמַהֵר אֶתְכֶם
 מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוּה תִּמְהָרוּ.

הָעַם הַקָּטָנִים שָׁם, בְּאֲשֶׁר יִקְטִיבוּ (ל"ט)
 אֶת-הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, יִשְׁפִּילוּ כְּצַח,
 יִפְלוּ עַל-כַּנְיָמוֹ, אֶף יִשְׁיבוּ:
 כְּרוּךְ שֵׁם מַלְכוּתוֹ עוֹלָם וָנֶצַח,
 אֶף-הוּא יִגְמֹר הַשֵּׁם רַגַע נְטָרוֹ,
 וַיִּחַזַק תִּקְוַתְכֶם, לֵאמֹר: הַמְהָרוּ.

אֶל-מִזְרַח הַחֲצָר אֲזוּ יבֹא לוֹ, (ל"ו)
 שָׁם לְצַפּוֹן הַמְּזֻבָּח אֲזוּ יבֹאֶה,
 לִימִינוּ הַשְּׁלִישׁ, אֶף לְשִׁמְאֵלוֹ
 רֹאשׁ בַּיִת אָב הָעֶבֶד הַיּוֹם לְאַלְתֵּי;
 וּשְׁעֵירֵי הָעֲזִים גַּם יִמָּצָא שָׁמָּה,
 וְקִלְפֵי נֹרָאוֹת שָׁמָּה הוֹשָׁמָה.

מִבְּרַח בְּשִׁתֵּי יָדָיו, הוֹצִיא פוֹרְתֶיךָ: (ל"ז)
 אִם כִּימִינוּ חַטָּאת עָלָה מִמַּעַל,
 יֹאמֵר הַשְּׁלִישׁ לוֹ: יָמִין הַגְּבִתִּי;
 אִמָּנָם אִם-כִּשְׁמֵאלוֹ יֵצֵא וַיַּעַל,

פָּרִין בֵּינוּ לָעַם אִזּוּ יִשְׁמַח, (ל"ד)

פֶּן תִּמְבּוֹל אֶל־עֵין כָּל יַחֲפִיר, יוֹבִישָׁה ;

קָבַשׁ יָדָיו, רִגְזָיו, וַיִּקְנַח ;

טָבַל, אִזּוּ בְּגַדֵי־בַד לָקַבַּשׁ יַחֲשָׁה,

וַשְׁתִּי יָדָיו קָבַשׁ, וַשְׁתִּי רִגְלָיו,

לֹא בַפִּיזוֹר, כִּי־אִם בְּכָלֵי פְרוּגִים.

בַּשַּׁחַר יִלְבַּשׁ בּוּיָן מִנֵּי מַצְרָיִם, (ל"ה)

נִכְבְּד מִכָּל־מִין בָּד, פֶּשְׁלָג צָחַר ;

אִךְ בַּד־הַדּוֹ יִלְבַּשׁ בֵּין הָעַרְבִים,

שְׁלִישׁ יִמְעַט עֲרַבּוֹ מִשְׁלֹשָׁחַר ;

כִּשְׁנַיִם עֲעָר מְנַה בְּגַדֵי הָעָרֶב,

וְלַהֲרַבּוֹת אִם־יִחַפֵּיץ מִבֵּיתוֹ יָרֵב.

בָּא־לוֹ אֶצֶל פָּרוּ, הוּא פֶּר־חַטָּאת, (ל"ו)

וַשְׁתִּי יָדָיו יִסְמוֹךְ עָלָיו, וּבְכַח ;

אֶף־יִתְנַקֵּה עָלָיו מִכָּל־חַטָּאת,

וַיְהִי שׁוֹאֵל מֵאֵל יוֹאֵל לְסַלֵּחַ ;

וּפְעָמַיִם שְׁלֹשׁ אֶת־הַשֵּׁם יִשְׁמִיעַ,

כִּכְתָּבוֹ, כִּלְשָׁנוֹ, וְכֹה יִכְיֶע ;

אָנָּה יְהוָה ! חַטָּאתִי, אֶף־עֲוִיֹתִי,

וְלִפְנֵיךְ הִרְבָּה פָּשַׁעְתִּי אָנֹכִי,

וּבְנִי בֵיתִי ; אֲמַנָּם הִגֵּה רְאִיתִי

כִּי רַק לְיָטִיב אֵלֵינוּ צְוִיתָנִי

לְעִבּוֹד תַּחַת אַחִי בְּרַבִּיר הַקִּדְּשׁ,

לָבֵא בֵיתְךָ כְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ.

עֲשׂוּנִי סֵלֶת בְּשֶׁמֶן נִבְלָדוּ

יִקְמִיר, אִז לָחֶם הַקֹּדֶשׁ יִסְעוּ

מִשְׁלֵחַן הַזָּהָב; רַק לֹא יוֹכְדוּ

קַחַת אוֹתוֹ מִכֶּם חֶדֶשׁ יִצְיִעוּ;

לָכֵן עוֹד זֶה לָחֶם יִשָּׁן יַעֲתִיק,

חֶדֶשׁ יִשְׁיֵת אַחַר הַחַת עֵתִיק.

אֶת־כַּפּוֹת הַזָּבֵנָה הַקְמִיר וַיַּעַל;

אִז לְמוֹסֵף יִסֹּף נִסְף הַקְמִיר,

בַּדָּבָר הָאָמור מֵאִז מִמֶּעַל.

הַיּוֹם יוֹם צוֹם, לָכֵן כָּל אִישׁ יִשְׁמֹר,

וְלִחְלַק אֶת־הַפֶּת לֹא יִקְחֵלּוּ

כְּשֶׂאֵר יָמִים, וְלַעֲרֹב יִנְחִלוּ.

בַּאֲשֶׁר עָשָׂה כָּל־אֱלֹהֵי עַד אִם־חָמוּ,

מוֹסֵף הַיּוֹם יִקְרִיב עַל־הַמִּזְבֵּחַ;

וּכְדַבְרֵי־יָאָר, כִּי מִכָּל־הוֹן יִנְעֲמוּ,

פֶּר וּכְכֹשִׁים לְשִׁבְעָה יִהְיֶה זִבְחֵךְ,

מִנְחָתְךָ, נִסְפֵי־הֵם; אֲמַנָּם הָאֵיזִר

וַיִּשְׁעִיר חַטָּאת יִקְרִיב עִם קָרְבָּן־לַיִל.

אִז יִתָּא לַפְרֹזָה (וַיִּשְׁמָה מִזְבֵּחַת ל"ה בַּחֹסֶסוֹת)

אֶל־גָּבֶר קוֹסֵם קָסֵם, חֲבֵר חָבֵר;

הוּא בְּכֹשְׁפָיו בִּתְאָ חֲתֵר מִחֲתֵרַת

לְרֵאוֹת כְּהֵן, אֲמַנָּם חֲפֹר לוֹ קָבֵר;

רַבִּים קָמוּ עָלָיו בַּיַּהֲרֹגוֹהוּ;

אֶל־הַלְשֵׁפָה הַזֹּאת אִז יוֹבִילוּהוּ.

קבל הַדָּם כָּלוּ, וַיִּזְרְקוּהוּ; (כ"א)
 אִזּוּ הַגְּרוֹת יִיטִיב, וְקַטְרֵת יַעַל;
 אַחַר אֶת-רֹאשׁ הַזָּבַח, וַיִּתְחַהּוּ.
 אַף-מִנְחָתוֹ יָקֵר בְּאֵל-אֵל מִפְּעַל,
 וַיִּגְסַף בְּשִׁיתָיו נֶסֶף תִּיּוֹן;
 אֲלֵימוּ קֵץ וַחֲקֵר כְּמַעַט אָיון.

כִּי הָיָה סֶפֶל כֶּסֶף בַּמִּזְבֵּחַ
 נָבוֹב כָּלוּ, כִּי בּוֹ יוֹם יוֹם יִשְׁפְּכוּ
 אֶת-כָּל-נֶסְכֵי תִיּוֹן הַמִּשְׁלֵמִח,
 וְלַעֲמֹק תְּשִׁיתָיו מִשָּׁם יִהְלָכוּ;
 אַף-אַחַר הָיָה שָׁם, בַּקֶּדֶךְ מִמָּנוּ;
 כִּחַג נֶסְכֵי הַפָּיִם בּוֹ יִתְנוּ.

יִמֵן אֶל-חֶבְלוֹן כּוֹס מֵלֵא מִסָּדָה;
 יִתְקַעוּ; גַּם יִרְעוּ, אַף יִתְקַעוּ;
 וּסְנוֹן אֲצִילוֹ יִהְיֶה, וּכְנָסְבוֹ גֶסֶף
 יִפְרֹשׁ הַמִּטְפָּחוֹת; וּכְבֵן יִדְעוּ
 כִּי חֶבְלוֹן נוֹסֵף, וּכְבֵן יִפְירוּ,
 וּכְבֵן גַּם-הַלְלוּם בְּשִׁיר יִשְׁירוּ.

וְשָׁנִי כִבְשֵׁי שָׁנָה אַחַר כָּל-אַלְהָה,
 אִם יוֹם שֶׁבַת הַיּוֹם, רְמוֹסָה יַעַשׂ;
 וּכְפִקוּדֵי הָאֵל הָעֲשֵׂה פִלֵּא
 בְּרַךְ אֶת-יִשְׂרָאֵל, וַיִּפְרֹ כַּעַשׂ;
 כִּי אֵיךְ אִפּוּא רִיקָם מָלְיוֹ יִשׁוּבוּ,
 אִם שִׁפְתוֹתָיו לֹשֶׁן הַיּוֹצֵר יִנּוּבוּ?

הו, האיר תפוזת, אם-נָבֵר יַעַן, (כ"ח)
 אֶל-שַׁעַר הַמִּקְוָה כִּתְּוּ יוֹבִילוּ
 לְרַחוּץ אֶת-פְּלִיטוֹתָיו; יַעַן וּבְיַעַן
 רָא בִלְתִּי-זוֹאת בּוֹא לְחַצֵּר יַעֲפִירוּ;
 אַף-תַּיִסַּף יִרְחֹץ, אַף מַטִּיר מַיִם
 מֵעוֹן קִדְוֹשׁ יָדָיִם אַף רַגְלָיִם.

לְכֹן נִבְוֹר פְּאָרֵי אֶף-קָל פִּנְשָׁר (ל')
 תַּמִּישׁ יִמְבּוֹל בַּיּוֹם הַגָּתָן כִּפָּר
 אֶל-אִישׁ בּוֹ רָא כִפָּר, וּפְעָמִים עֵשֶׁר
 יִרְחֹץ יָדָיו רַגְלָיו מֵהִיר כְּעָפָר;
 וּמְכִילוֹת אֱלֹהִים בַּקִּדְוֹשׁ תִּהְיֶינָה,
 וּלְכֹד הָרֵאשׁוֹנָה בַּחֹל יַעֲשֶׂנָה.

סָדִין בַּיּוֹם דָּעָם אִזּוּ יִשְׁטַח, (ל')
 פֶּן לְמִבּוֹר אֶל-עֵין כֹּל יַחֲפִיר, יוֹבִישָׁה;
 פִּשְׁטָה, יָרַד, מְבַל, וּבִקְנָח; (ד"א)
 אֶת-בְּגָדֵי הַזָּהָב לְלִבְשׁ יַחֲיִישָׁה;
 עוֹד יִתְקַדֵּשׁ; אַף אִם-זָכָא בַּיָּמִים
 תַּמִּילוּ בַּמִּקְוָה מַיִם תַּמִּים.

דִּישְׁחַט אֶת-הַתְּמִיד אַחֲרֵי יַצָּא, (ל"א)
 וַיִּמְרַק עַל-יָרֵדוֹ אַחֲרֵי הַטָּבַח;
 כִּי לֹא בִקְ-הָרֶף עֵינָן יִהְיֶה-תַּמִּים,
 אִיכָה יַצָּסֶף אִפּוֹא אֶת-דָּם הַזָּבַח?
 כִּי מִי מְבַלְעָדָיו יַצָּסֶף הַדָּם,
 אִם רַחֵם זִלְתוֹ בְּלִדְהָאָדָם?

אֶת־הַמְּזֻבָּחַ כְּחֻצוֹת יִתְרוֹמוּ, (כ')

אֶת־הַדָּשָׁן הָאֲשִׁים מָנוּ יְמִישׁוּ;
 לֹא עַד יִקְרָא שְׁכֻנֵי תִיּוֹם יִדְמוּ;
 כְּשֶׁאֵר כָּל־הַיָּמִים; אֹלֶם יַחִישׁוּ;
 כִּי הַמְּלָאכּוֹת רַבּוּ, לָכֵן יִפְתְּרוּ,
 לָכֵן מֵאֲזַ בְּיָלְדָה יִתְעַתְּרוּ.

בְּרֵאשׁוֹנָה יִתְרוֹם אֶת־הַמְּזֻבָּחַ (כ"ב)

כָּל־הַחֲפִיץ, כָּל־הַקָּדָם רֵעֵהוּ;
 אֲךָ פֶּן יִסְכֵּן אִישׁ, אִו יִפְסֹת,
 כִּי יִכְנֹו אַחִיו, אִו יִפְיִלְהוּ,
 (כִּי כָלֶם לְעֵבוֹד אֵל גִּיל רַב יִגְיִלוּ),
 אַף לַתְּרוּמַת הַדָּשָׁן פֹּד יִפְילוּ.

הַפֹּד אֵיכָה יִפְילוּ? יִקְתְּלוּ (כ"ה)

כְּדַמּוֹת גֶּרֶן עָנְר; אֲמִנְגַב יְרִימוּ
 כְּכַע מְרֹאשׁ אֶחָד, כִּי בּוּ יַחַדוּ
 לַמְּנוֹת מִסְפָּר שְׁנָיָא, עַד־אֵם יִשְׁלִימוּ.
 וְלִבְלֹתֵי שְׂאֵת רֹאשֵׁם אֲצַכְכֵּעַ יִגְבִּיהוּ (כ"ט)
 אָפֶס כִּי אֶת־הַכֶּהֱן לֹא יוֹצִיאוּ.

כְּכִיב לְקָרֵב תִּיּוֹם, עֵת יַחֲשֶׁף נִגְתָּה, (כ"ח)

קוֹמוּ אַחֵי, יֵאמֶר הַפְּקִיד לָמוּ,
 וְרֹאוּ אֵם יֵאִיר שְׁמֵשׁ אִוֹר וְנִגְתָּה,
 וְשֶׁאֵר הַכְּכָבִים חֲשֶׁף אִוְרָמוּ;
 אֵם אֶת־כָּל־בְּמִזְבְּחַת חֲבָה הָאִירָה,
 וְכִי־יִפְעֻתָה עַד אֶל־חֲבֵרוֹן הַזְּהִירָה.

לא-כן אנשי השלל : אָמַנְם יִקְמִירוּ
 לִפְנֵי אָרוֹן בַּיּוֹם בּוֹ-יָבֵן שָׁמְעוּ -
 לָכוּ אֶת-הַבְּתוֹן עִתָּה יִזְבִּירוּ,
 בִּי אִם-מַעֲשָׂיו לָהֶם לֹא יוֹדְעוּ,
 לִפְנֵי שֶׁכֵּן בַּסֵּנָה נִגְלוּ כְּלָמוֹ ;
 לָכוּ, לְבָלִי יִתְעַם, יִשָּׁבַע לָמוֹ.

סִדְר יִפְרוֹשׁ לְבַכּוֹת בְּלִתי מְרֻנֶע, (י"ח)
 הַקָּשָׁב בִּי יִחַשֵׁב גָּבֵר פִּשְׁעֵ ;
 גַּם-הֵם עֵינִים בְּבָכִי תִדְמַע דְּמוֹע,
 פֶּן-הִכְלִימוּ חָנָם אֶהֱב וְרַע ;
 בִּי תְחוּשֵׁד אִישׁ תָּם לֹא נִקְהָ נִצַּח,
 גַּם-הַצָּרַעַת תִּזְרַח-לוֹ בַּמִּצַּח .

בְּלִילָה מַעֲיִנָיו שֶׁנָּה יִרְחִיקוּ, (י"ט)
 עֲפַעֲפִיו יִשְׁמְרוֹן לְבָלִי יָנוּמוּ,
 וּבְעַסְק זֶה אוֹ זֶה אוֹתוֹ יַעֲסִיקוּ ;
 אַךְ אִם רַנֵּע יָנוּם, פֶּרַחַח יִקְוִמוּ,
 וּבְאֶצְבָּעִם יָכוּ אָנָה וְאָנָה,
 לֵאמֹר : עוֹרָה אָרוֹן, מַה-זֶּה תִישָׁנָה ?

אִם אֶת-בְּטָנוֹ טָאוּ בְּשָׁר וְגוֹן (י"ח)
 מִחֲקֵי אֵל טָלָא, בָּהֶם יִשְׁיִח ;
 רַגִּיל לְקְרוֹא יִקְרָא ; אָכֵן אִם אֵין,
 אֶל-דְּבַרְיהֶם הֵיטֵב הֵיטֵב יִשְׁנִיח ;
 אַף-הֵם בְּאֶשֶׁר יוֹאֵל אֱלֹו יִקְרָאוּ,
 אִיּוֹב, אוֹ דְנִיָּאל, אוֹ בְנֵתְמִיחָה .

וּלְמַעַן עוֹד יִלְמַד לְחַפֵּן חַפְּנִים, (י"ח)
 אֵלֶּה לְבָנֵי אֶהְרֵן אוֹתוֹ יִמְסְרוּ;
 הֵם אֵל-בֵּית אֲבֹתֵינוּם (כִּי מִיּוֹמַיִם
 לְמַלְאֲכֵת הַקָּמָר בָּנָיו יַעֲצְרוּ)
 אוֹתוֹ יוֹלִיכוּ: הֵם הַיָּטִב יוֹרוּהוּ,
 אַחַר בְּדָבָרִים אֵלֶּה יִשְׁבִיעוּהוּ:

פֶּתֹן! עֲבָדֵי בֵּית דָּין וְשְׁלִיחֵי אָנֹכִי,
 וְאַתָּה שְׁלִיחַ לָנוּ אַף לְהַטָּה;
 הֵן הִשְׁבַּעְנוּ אוֹתָךְ בְּאֵל עֲשׂוֹנוֹ,
 וְאַשֶׁר רַק נִיבַל זֹאת אֵלָיו נַעֲמָה, —
 אִם-תָּסוּר מִמְּלִינוּ אֵל-הַהֶבֶל,
 אִם בְּקִהַל צְדוּקִים תִּשְׁלִיךְ הַחֶבֶל.

יֵשֶׁן הַחֶמֶץ קָם אֶל-מַטֵּה-רֹשֶׁע (י"ט)
 בְּיָמֵי בֵּית שְׁנֵי, בְּזֹאת יִפְעְלוּ;
 כִּי-אִי נִבְרִין גָּדַר, וַיִּגְדַּל פֶּשַׁע,
 וְדַבַּר הָאֵל נִרְמַס, וַיִּתְנַבְּלוּ
 לְתוֹר אַחַר לִבָּם אֲנָשֵׁי אֵין-דָּעַת,
 מִתְלַמְּיֵדֵי צְדוּק עֲדָה מְרֻשַׁעַת.

וּבְאַוְלָתָם רַבָּה הָפָה הָאֲמִינוּ,
 כִּי אֶת-קָמָר יוֹם זֶה, יוֹם הַסֶּלַח,
 בְּאֵשׁ נִקְמִיר מַחוּץ, כִּי כֹה הִבִּינוּ;
 וּכְרוֹם עֲשׂוֹן לְרוֹם, וּכְצֹאת הַרִיחַ,
 הַפֶּתֹן הַגָּדוֹל אוֹתוֹ יִשְׁיִמָּה
 אֵל-לְבָנֵי הָאָרוֹן לְבָנֵי לְבָנֵימָה.

שָׁמָּה אֶל-אֱלֹהִים יִהְיֶה פְּלִיחַ, (י"ד)
 אֶת-הַהֶם הוּא יִזְרֹק, וּמִנְזָה יַעַל,
 וְקִמְרַת הוּא יִקְמִיר, גַּם לַמְּזִבְחַת
 (עֵתִים יַחְפִּיץ) רָגַל וְרֹאשׁ הוּא יַעַל ;
 וְיִשְׁלִיטֵי וְשִׁבְעֵי, כְּבֹאֲשֶׁר בַּסֶּפֶר, (ט"ו)
 מִן-תַּפְרָה יִזוּ עָלָיו הָאֵפֶר.

וְלִהְיוּתוֹ כֹּל חֵק לִזוּ יִסְמְרוּ (י"ז)
 מִזְנֵגֵי הָעֵדָה, קוֹסָה וְקִרְאָה,
 אִישׁוֹ בְּהֵן גְּדוּל, אֱלֹיו יֹאמְרוּ,
 פֶּן-יִישׁ תִּקְהָה בְּקָה מִמֶּד נִפְלְאָה ;
 פֶּן-יִפְצֹא דְבַר לֹא הִתְבוֹנְנָה,
 אוּ שְׂכַחַת אוֹתוֹ כְּבֹאֲשֶׁר זְקִנְתָּ.

עָרַב יוֹם הָעֵשׂוֹר בְּהֵן יִנְהֲנוּ (י"ח)
 יִשְׁעַר קִרְמָה מִזְרָחָה, וּלְפָנָיו
 אֵיל, כְּבִישׁ, בְּקָר שְׁפָה יִצְנוּ,
 עַד עַל-כְּפָם יִתֵּן אֶת-מַעְיָנָיו ;
 וְלִמְשֵׁן כְּרֹאוֹתוֹ יִתְכוֹנֵן כְּמוֹ
 אֵיכָה דַּפְנֵי מַלְכוֹ יִקְרִיב אוֹתָמוֹ.

כָּל-שִׁבְעַת הַיָּמִים לְאָכֹל לְשִׁבְעַ (י"ט)
 מִנּוּ לֹא יִפְנַע, תִּפְצֹו יִפִּיקוּ ;
 בַּק עָרַב הָעֵשׂוֹר, הָאוֹר בְּנִסְעַ,
 מְרֹב אָכוֹל שְׁתֵּה יָדָיו יִרְחִיקוּ ;
 כִּי דָרַךְ הָאָדָם כְּבֹאֲשֶׁר שִׁבְעַ
 אֱלֹהִים הִתְרַבְּטָה לְהִיּוֹת מִבְּעַ.

אולי לבו ירצה,
 אולי יאיר חשבון;
 מלכו יפרוס סבו,
 תחתינו ישיקומי, ונפש.

הנה כי-בן את-אנו
 בכה בעש היום;
 אולי נמצא פדיום,
 אולי תמצא לנו;
 כלנו הנה באנו,
 הביטה כי נאנחנו.

הביטה כי נאנחה
 נפשונו צור שמים!
 מעתה בשפתים
 קרבן אשה נזכחה;
 וסלחה אם נדחה,
 כי מיט ורפש נחנו.

ע ב ו ד ה .

לפני יום העשור כהן בפרישו (ומא ב')
 שבע מביתו, ודתא יתנו;
 ולכהן במקומו אחר בקדושו,
 מפחד בלילות מקרה יקרנו.
 בזאת מימי עולם הן לא קרהו. (כ"א)
 אך לא לנפלאות נפשים ישאו.

צויתָ כִּי יִקְרַב
 כַּיּוֹם אֶל-הָאָדוֹן;
 יָלֵן, יִשְׁבִּית חֲרוֹן;
 וּתְתֵן-לָנוּ יֵשַׁע.

שְׂתַה אֵין עוֹד בְּל־אֱלוֹ,
 אֵין עוֹד יְשׁוּת מִקְּדִישׁ;
 הֵר אֵל שְׂדָה הוֹדֵשׁ,
 כִּי חֲטָא וּמְרִי גְדֵלוֹ;
 חֲרָלוּ, חָה! חֲרָלוּ
 עוֹלוֹת אֶפְתָּחָאוֹת.

בְּמָה יִתְרַצֶּה-נָא
 אֶל-הָאָדוֹן הַעֲבָד?
 מַה-יַעֲשֶׂה נָא עִם בְּכָד
 עוֹן, אִם-רַב זָנָה?
 אָנָּה יִמְצָא אֲמָנָה
 לְפָנָה תוֹצְאוֹת?

אִם-לֹא יִדְבֶּה יְשׁוּת,
 אֶת-חֲטָאוֹתָיו יִכִּיר,
 סִדָּר הַיּוֹם יִזְכִּיר,
 יִזְכִּיר הַיִּת נִיחָח;
 וּבְכַח יָסִיר חַח,
 יָסִיר מִדּוֹי הַנְּפִשׁ.

אוֹרֵי אִם-יַעֲשֶׂה כֹּה
 אֵל חַי לוֹ יִמְצָא,

סדר עבודת יום הכפורים.

ר שות.

בְּרוּךְ אַתָּה לְנִצָּח.

הָאֵל הַבּוֹחֵר בְּנוֹ.

מִקֵּיף חוֹנְנֵתָנוּ,

בָּם נִמְלֵט מִרָצַח.

לְנִצָּח נָרִים מִצָּח.

נִצָּחֵק אֶל שׁוֹד וּלְפָרֵץ.

אֵין תִּקְרֵ אֶל-חַסְדֶּךָ:

הִנֵּה פְתַחְתָּ שַׁעַר

אֶל-כָּל-חַוְטָא וּבַעַר

לְשׁוֹב בְּבִכֵי נִגְדֶךָ.

לְדָךְ תִּתֵּן יָדֶךָ.

כִּי-אֵין צַדִּיק בְּאֶרֶץ.

וּבְעֵצָם צְדָקָתֶךָ

הוֹאֲלֵת צוֹתָנוּ

עֲגוֹת בַּיּוֹם נִפְשָׁנוּ.

וּבְצוֹם לְשׁוֹב עֲדִיךָ:

אִז תִּבְהֶ מִסַּפְרֶךָ

מִזְבַּחַת חַטָּא וְרִשָּׁע.

אִם לִי־דִידֶךָ אֶהְיֶן,

וּלְכָל-כֹּהֵן הָרַב.

ליום הכפורים .

תקע"ו .

סֶלַח , רְחוּם , סֶלַח אֱלֹהֵי עַם כְּבוֹד
 עֶזְרָא אֲשֶׁמָּה , בְּיוֹם עֲנוּת נַפְשֵׁנוּ ;
 וְאִם עַם-זֶה כָּבֵן וְאִם כְּעֶבֶד ,
 לְמַעַן עֲשֵׂה וְהוֹשִׁיעֵנו .

לְנַפְשֵׁנוּ נַעֲנֶה תְּנֶה נָא זָבֵד ,
 סֶלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ .
 הֲלֹא כְּיוֹם בְּיַד בְּנוֹ יִכְבֵּד
 מְרֵי כָפָר , בְּזַעֲקוֹ עֲלֵינוּ .

שָׂמַח מִשָּׂה בְּמַתְנַת חֶלְקֶךָ :
 הֲלֹא בַעֲלוֹתֶיךָ לְהַר הַקֹּדֶשׁ
 אָזִי נִסְלַח לְכָל עֲרַת אַחִיךָ .

אֱלֹהֵי רַחֲמִים ! רְאֵה , שְׂמַחְתִּי
 לְךָ כַּפִּי אָנֹכִי כְּמִשָּׂה חֲדָשׁ
 וְעוֹד שְׁלִישׁ-עֵנָה , עֵנָה : סֶלַחְתִּי .

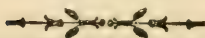
לראש השנה.

הו יום הזָכרון : הנה שָׁבַתְנוּ ,
 ונתקע כְּדַבְרֵיךָ בַּתְּקוּעֵי ;
 שְׁמַעֲנוּ לֵךְ שְׂדֵי , וְשִׁמַּע עֲמוּעַ
 אֱלֵינוּ נִם-אַתָּה , אֶף-אִם שִׁחַתְנוּ ,

הנה עד-הנה כִּי-רָעָה בְּאַתָּנוּ
 ונִהְיָה נִדְכָּאִים בְּלִתי טְרוּעַ ;
 אָנָּה ! כָּל-גִּזְרוֹרְךָ הוֹאֵל לְקְרוּעַ ,
 פֶּן תִּדְבְּקֵנוּ הָרָעָה וְטָתְנוּ .

צוֹיֵת בְּתוֹרָעָה כִּי נִקְרָאָה
 כָּל-עַת-צָרָה , יוֹם מִלְחָמָה וְחָרָם ;
 אֵל-רַגְמֵי תִקְשִׁיבָה , כִּי בְלוֹתֵי .

חִסְדְּךָ הִתְעַטַּף , לְאִמֹר : בִּידְךָ
 לָהֵב , אִשׁ אוֹכֵלָה , גִּפְיָן וְזָרָם ;
 כָּלָה הַזַּעַם , וּבְכוּרֵי חַזוֹתֵי .

צור רם, רב-הע,	כי ישתעשע ;
ונהי לי רע,	ואני אליו .
אליו נקניתי,	אליו נשאתי ;
אולם נשביתני	מנבך טוב .
מזב הדבך :	מטה נבך ;
האיש נבך	זכה ויטב .
וייטב לי ,	אף לקהלי ;
ומשוש גילי	היה הנה .
הנה איש יזשר,	הדרוך בפשר ;
מאם העשר ,	תורה קבל .
קבל רב-זבד	אז בן-יוכבד .
ויכנה עבד	אל-אל טהור .
טהור היום ,	לנו פדיום ;
גם סבטיום	עדות נתן .
נמן אלנינו	יום שבתנו ;
פצחו . רגנו	על-הפסח

להכנסת שבת.

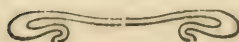
מֵאַיִן בָּאת ?	שַׁבָּת, שַׁבָּת,
מֵהַטּוֹב מֵרָאֵךְ !	שָׁלוֹם לָךְ, בַּת,
אַתְּ בֵּן רְנוּה :	מֵמֵרָאֵךְ נְאוּה,
בְּיַט וְחִי .	כָּל־תְּבוּנָה
תְּהִיָּה מַעֲמָה ;	וְחִי בְּמֵ־אַתָּה
עוֹרָה אֶפּוֹא .	מֵדוּעַ חָתָה ?
בְּק־זֹאת אוֹאִילָה :	אֶפּוֹא קוֹם נִילָה ;
מֵרְנוּעַ לָךְ .	תִּנָּה אוֹבִילָה
מְכַלֵּל עֲדֻנָּה ;	לָךְ אֶשְׁמַע־נָא,
אֶדְרוֹשׁ דְּבָר .	מִסָּךְ אֶמְנָה
קָדָם וְרֵאשׁ :	דְּבָר אֶדְרוֹשׁ
מֵתִי ? וְאַן ?	מָה רֵאשִׁיתָךְ ?
וְאַן בְּרַכְתִּי ,	וְאַן נִסְכְּתִי ,
תִּקְשַׁב דוֹד צַח .	וְאַן מְלַכְתִּי ,
וּבְמִלְכֻנִי ;	דוֹד צַח עֲשֵׂנִי ,
עֲנֵנִי כָּל .	וּבִקְרָאִנִי
יַחַד הוֹדַךְ ?	לְכָל ? וְאַיִךְ
אַךְ מִי וְמִי ?	אַךְ מִי דוֹדָךְ ?
אַתָּךְ יַחֲוֶיהָ ?	וְמִי יִהְיֶיהָ
חֲלָטִיט צוֹר ?	אִיָּה, אִיָּה

ספר רביעי:

תנניה מישאל ועוריה : יש'ום , מ'כ'י ! ת'ה מ'ל'ך ק'מו :
 ק'א'י'ת א'ת ת'פ'ק'א : מ'נ'י-ש'ת'ק
 י'ש'ל'ח י'ש'ד'י א'ת-מ'ל'א'כו , וי'ס'ר
 כ'ח ה'א'ש , וי'ת'פ'ק א'ל ע'נ'ג .
 א'נ'ש'י-ת'ד'ר , מ'ה-ז'ה ת'ק'ה'לו ?
 מ'ה-ת'ש'מו , ע'ל-מ'ה ת'ב'ח'לו ?
 ה'ודו לו , ה'ש'כ'ן ב'ש'מ'ים .
 ה'ודו לו , ו'ב'ק'ל-נ'פ'ש . ע'ב'דו'הו ;
 ה'וא י'צ'ל'י'ח ב'נ'ים י'ר'או'הו ,
 ה'וא יו'ש'יע צ'ד'יק ש'ח-ע'י'נ'ים .

נכוכרנער וכל העם : ב'רו'ך י'ש'ם צ'ור י'ש'ר'א'ל ,

ש'נ'י'א-כ'ח , ר'ב ו'ר'ם ;
 ב'רו'ך י'ש'ם מ'ג'ן א'ב'ר'ם ;
 א'ת'ד ה'וא , א'ין ז'ו'ל'תו .
 ה'וא ת'ט'וב , ה'וא ת'נ'א'ל ;
 ב'ל-א'ל ז'ר י'א'ב'ד א'ב'וד .
 ב'רו'ך י'ש'ם א'ל ת'כ'ב'וד ;
 א'ש'ר'י-א'יש ע'ב'ד א'תו .

נבוכדנצר: הו! הו! עוד רב מאלה.

ארבעה הפה (ושלשה צויתי),

ופני אחד מהם בפני השמש.

הה! הה! רוחי נבוכה.

המלכה: אל-יאמר נא כאלה איש פמכה.

נבוכדנצר: אריוף, אריוף, תקשיבה.

מה לא-עשית מצותי? לשלשת

הנשרפים מה-זה אחד הוספת,

ובלא מצות מלכה איש שרפת?

אריוף: לא-כן, מלכי: איכבה

אסור מסצותך?

לשלשת הילדים בדבר המלך

עשיתי אנכי; אף לא נרעתי,

אף לא הוספתי: בל! אתה ידעת.

נבוכדנצר: הה! לא-עוד בל, לא עוד—עתה ידעתי.

אלה עבדי אל חי, ויושיעמו!

את-מלאכו שרת, ויציִלמו.

זה מלאכו, זה מלאכו: מראהו

מה-נעים! מה-נורא! אתיו, צאו,

עבדי אל חי, אתיו;

אשק את-רגליכם, לכם אשתחו.

תנוני נא, ולחטאתי תסלחו;

העתירו נא עלי, מדרך פִּשֵׁע

אל חי אותי ישיב אל-דרךך ישע.

חלון בית המלך

אשר יראה משם רחוב העיר, והוא מלא הסון רבה; והנכשן כוער בתוך הרחוב.
ומשליכים בו חנניה מישאל ועזריה.

נבוכדנצר, והמלכה, ואריוך, וחנניה מישאל ועזריה, וכל העם.

המלכה: מה-רב העם הזה! כלם כמוני
באים לראות: לא אכלם מעתה.
מה-יפה הוא כבשן האש! מה-רבו
העצים בו! חיש תעל השלהבת.
איה הנשרפים?

נבוכדנצר: הכימי שמה:

הגם בפושרות בין אנשי-חיל.

המלכה: וישלשלתם?

נבוכדנצר: וישלשלתמו יתחרכו.

הכימי: הן עתה באש ישלכו.

המלכה: אויה! מלכי, הכימי.

הלהב הגדול שרף ויטת

את-נבורי עמנו

המשליכים באש אנשי הפרי.

אויה! רוחי נבעת.

נבוכדנצר: אין זה רק-קרי.

המלכה: מה-זה? מה-זה אראה? תזינות לילה?

הם הוך האש, ואש לא תישלט-כמו;

וקלכת האדם ברהבות קרת,

הם כה וכה בלהבה יצעדו.

אויה! אין זה מקרה; אין זה רק-פלא.

עוד רַבֵּעַ קֵל הָאֵל הִנֵּה תִשְׁכַּחוּ .
קוֹמֵה אַרְיֹוד . . .

אריוֹד : הַגְּנִי .

נְכוּכְדַנְצַר : הַכְּעַר הַכְּבִּשְׁן שִׁבַע

יָדוֹת עַל-מִיִּשְׁפָּמוּ , וְיִשְׂרוּף אֶת-אַלְהָה!
עַל הַחֲלוֹן עִם-חֲשֻׁגְל אֲנֹכִי
הִנֵּה נֹצֵב אֶהְיֶה לְרֵאוֹת הַכְּלָא .

אריוֹד : הַכְּלָא ?

נְכוּכְדַנְצַר : נְכָשְׁל-כִּי מְרֹוב הַכְּעַש .

לֵךְ , לֵךְ , אַרְיֹוד .

אריוֹד : אֶת-פְּקוּדֵיךָ אֲעַשׂ .

שְׁלוֹם רַב אֶל-מַלְכִּי .

חַנְנִיָּה : יְחִיָּה הַמְּלֵךְ !

מִישָׂאֵל וְעוּרִיָּה : יְחִיָּה הַמְּלֵךְ , וְדַבְּרִי יְקוּמוּ !

נְכוּכְדַנְצַר : שְׁנֵר , שְׁנֵר .

הַמַּלְכָּה : הַגְּנִי .

נְכוּכְדַנְצַר : אֶתִּי בְּאִי .

הַמַּלְכָּה : וְאַנְהָ ?

נְכוּכְדַנְצַר : לְחַלּוֹן . עֵינַיִנו תַּחַז

נִקְמָם בְּנִבְחֵי לֵב מְרַד מְרָדוֹ .

הַמַּלְכָּה : אֵךְ מִה יַעֲשֶׂה לָהֶם ?

נְכוּכְדַנְצַר : בְּאִשׁ יוֹקְדוּ .

אין לאדני מעצור —
מדוע אתי'אש?

עוריה : יציל, או לא-יציל ; נתיה, נמותה ;
 בדין נתעהן, או יקרברצח —
 מגן אברם לא געזכה לנצח.
 האם לא נירא אל רק בימי עגנ?
 אם געבדנו רק בהיות אתנו
 שלום, פבוד ועשר?
 האם נכעט בצור עתותי לחץ?
 לא-כן לא-כן! דאל הנה אהבנו,
 חשקנו בטהור בר-יחדל רגע,
 אף אם-גשבע מצוק וקאב ונגע.
 חשק את-צוארו
 מסות לכבוד צורו,
 תמים לא יקרא,
 תחת קוני הסום
 ישיש אם-געקר,
 ישמח אם-יגקר,
 יגיל אם-יגרה.

(מיום מלכותי

נכוברנר :

אזני בדברים אלה לא שמעו.)
 הוי עזימצח, השכחתם מי-אני?
 עוד רגע קל מי-אנכי תזכרו ;

אותנו אלה פה שרים בארץ
 בגדול חסדו נתן ; איך נעזבהו ?
 רבו חסדי האל
 על-זרע ישראל,
 על-בן אוחז נאקה.
 איכה נפוש אותו
 לקחת זולתו,
 לעבד צלם זהב ?

מישאל: פכיר כח צורנו, אף רב-חסד.

עזרו שלח תמיד לתמימי דרך.
 אהב מאז את-נח,
 ובמות כל-האדם מצא מנוח ;
 יוסף נמפר, ויהי משנה לפלך ;
 ביתן חיל אשור על-חוקיהו,
 לילה מלאך הקהו.
 האל הזה לנו טעז וסלע.
 הוא שלח רוח, ונגיש המים ;
 ויצו אזהעפר, ויכלע-קרח.
 באל הזה נבטח. אלה-תלך רהב ;
 אותנו הוא יציר גם מן-תלהב.
 עפר, מים ורוח.
 יה בשלש-תם יעצור :
 מה ראוי-משל באש ?
 מהר את-המפוח :

לֹא־אֶהְיֶה אֶתְכֶם, כִּי עָתָה
 אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּן בְּקוֹלִי, הַשְׁמִיעוּן.
 מִרְנֵה זֶה וְהִלָּאָה,
 בַּל יִשְׁמַע בְּאֵלֶיהָ.
 כִּשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר, בְּגוֹר וְנִבְרָא
 וְשָׂאֵר מִיְּמֵי הַזָּמֶר,
 אֶל-צִלְמֵם זֹאת עֲשִׂיתִי
 כִּרְעוּ אַפִּים אֶרְצָה. לָמָּה יַחַר
 אַפִּי בְכֶם, וּבְכַבְשֵׁן-אִשׁ תִּסְכְּפוּ?
 אֶת-כָּל-אֵילֵי מְרוֹם אֲזִי יֶאֱחָזוּ רְעֵדוּ.
 וּמִי יוֹכַל אֲפֹאֵל לְכֶם תִּתְּסַעֲדוּ?

מנביה: חֲלִילָה לָנוּ! הִם! חֲלִילָה לָנוּ

מְסוֹר מֵאֵל שְׂדֵי, הַמּוֹצִיאֵנוּ
 מֵאֶרֶץ חַם, לְזִנוֹת אַחַר פְּסִלָּה.
 מִלְכֵי, אֶרֶץ-זֹאת לֹא-נָעַשׂ.
 אֲלֵינוּ רַב פְּעַל, גְּמַל רַב-חֶסֶד
 לְאַבֹּתֵינוּ מֵאֲזִ, גַּם-לָנוּ הִפָּה.
 אֲבָרְכֶם, וְיִצְחָקוּ, אֶף-יִשְׂרָאֵל הוֹשִׁיעַ,
 וַיִּפְרֹ אֶת-זִרְעוֹ; פְּרָעָה הַכְּנִיעַ,
 חִילוֹ בְּיָם רָמָה; לְחָם שָׁמַיִם
 לָנוּ הַמְטִיר; תִּקְוֵנוּ אֲלֵינוּ יָתֵן;
 זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ נָתַן אֲלֵינוּ,
 אֶף אֶת-מִשְׁפַּן קִדְשׁוֹ נִטַּע בֵּינֵינוּ;
 גַּם עֵת-חֲטָאנוּ לוֹ וַגִּלְהָ שְׂבִי,
 לְפָנַי שׁוּבֵינוּ הַמּוֹצִיאֵנוּ חַן:

עזריה : אִם-לָנוּ פֹה בְשֹׁפֵל
 לֹא יִיטֵב לִי תַת-עֶזְרִי ,
 לֹא נִשְׁתָּאֵה ; כִּי-נִם אַחַר הַמּוֹתָהּ
 יִש-לִידִידִיּוֹ תַחֲלֶת :
 וַיַּחֲדַתְנוּ אָז תַּחֲוֶה נַחֲלֶת
 רַב-מְנַד וַיִּשְׁנָעְתָה ,
 כָּל-עֵינִן לֹא רָאָתָה ,
 הֵן נִבְרָאת תְּבַל אֶרֶץ
 בַּחֲסֵד וּנְדָבָה ;
 בָּיִם , בְּחֶרֶבָה-רְחוּבֵי שׁוֹפֵעַ .
 אֲזֹלִם , אִם-יָבֹא קָרְנִי
 עַת לְרֹאוֹת טוֹב נְהִלִּי :
 אִם-כֵּן הִיָּה הָאֵל-אֵל מַתְעַתֵּעַ ,
 לֹא-כֵן ; אַךְ בַּפֶּי-פָּרִיץ
 אָבֵאָה בֵּן רְחוּבֵי ;
 לָנוֹד בְּמַעוֹן הַרְחוּבֵי-וַיִּהְיֶה שְׂתַקְנֵעַ .
 אֲרִיזֵד : הִבֵּל זָרִיק רַב מַלְלָתָם . הַחִישׁוּ ,
 אֶל-הָאָדוֹן גִּלְבָּה .
 חַנְנִיָּה מִישָׁאל וְעִזְרִיָּה : תִּנְנִי עֶפְרָתָה .

בית המלך.

נְכוֹכְרִנְצֵר וְהַאֲטוּרִים , וְאַחַר כֵּן הַמַּלְכָּה .
 נְכוֹסְרִנְצֵר : הַעֲלֵ-נִכּוֹן כֵּן-הוּא , כִּי אֶל-תַּפְסֵל ,
 שִׁשְׁמָה בְּכַקְעָה תִקַּם תַּקְמֹתִי ,
 לֹא תַעֲבְדוּ אֹתָם , אַךְ לֹא-תִסְגְּדוּ ?

אחר צֶדֶק וְדִין אֶהְבֵּנוּ לְכַתּוּב ;
 אִם בְּאִמוּנָה שִׁפְטָנוּ ;
 אִם כְּלִנְקֵי מִלְטָנוּ ;
 אִם־הִצַּלְנוּ אֶבְיֹון מֵעֵשֶׂק עֵשֶׂק ;
 אִם־אָב אֶל־בֶּן יְתוּם וְזָגֵר הִיַּיְנוּ ;
 אִם־רִבְנוּ רִיב כְּלִנְדָכָאֵי הַרוּחַ ;
 אִם־מָאֲסָנוּ מָאוֹס מִתֵּן וְשִׁחַד ;
 אִם לֹא־הִסְתַּרְנוּ מִמִּלְכָּנוּ קָשֶׁר ;
 אִם־פָּעַלְנוּ אֶת־טוֹב יוֹמָם וְלַיְלָה :
 מִה־זֶּה נִגּוֹר ? לִפְנֵי מִלְכָּנוּ יַחַד
 עָתָה אֶתְּךָ נִבְא , אֶתְּךָ בְּלִתִּי־פֶחֶד .
 גָּבֵר צַדִּיק תָּמִים
 מִחֲזֶה יֵשׂא אֵימִים
 לָבֹא לִפְנֵי מֶלֶךְ ?
 לְשֶׁרוּ — יִהְיֶה עֲזָרוּ ,
 וּבִלֹּא מִגּוֹר יִלָּךְ .

מִי־שָׂאֵל : אִם־שִׁקֵּר עָנָה בְּנוּ
 אָדָם זָר וּבִלְעֵל ,
 דִּינָנוּ יוֹצִיא אוֹר הָאֵל מִמְּעַל ;
 כִּי לֹא־יִטּוֹשׁ אִישׁ מִתְּהַלֵּךְ בְּצַדִּיק ,
 לְרַעוּץ גָּבֵר צַדִּיק
 עֵצָם עָרִיץ לֹא דִי ;
 יִזְע , אֶתְּךָ רִיקָם ;
 כִּי כָל־עֲבֹד שִׁדִּי
 שִׁבַּע יִפּוֹל וְנָקָם .

מחסי ה'יה האל .
 אף מה אהנה שאל ?
 אמר : אתי זכרה .
 אטעט את-לחשי ,
 אשפיר את-ראשי ,
 אפרש הכפנים ;
 אשא את-נפשי
 אל-אל בשמים .
 אריוך והאטורים .

אריוך : (מה-רב נבער מע'כל
 הנזי הדל תזה עני ותלף !)

הנניה : מיינה ?

מישאל : אריוך !

עזריה : שר טכחי המלך !

אריוך : בדבר המלך הנדול שלחתי
 לביא אתכם לפני כסאו .

הנניה : מה-וע ?

אריוך : הוי נזי חמא , לדעת זאת אין צדף ;

ממנו תשמעוה .

רוצו עתה אתי ; ולבר תדעו ,

כי רע , לא טוב , תפנעו .

הנניה : הוי פתי ; אם מרנע

הפמדנו לנשיאים על-הממלכת

עוריה : הנה ! מה-נשאל, מה-נתפלל ? מי ירע
 מה-הוא הטוב, או מה-הרע ? יש-הרע
 ישר לפני אדם, ולעיניו נפת ;
 ובסופו רע ומר, ושכיל התפת .
 הנה ! מה-נשאל מעתה ?
 כי לא ישתחו ישראל לצלם ?
 הצר ישמיר בלנו .
 נבעה-ימות לשחת ?
 משריש הנפש יצא הצפע .
 תאם נחפין-אחור את-דתו ישוב ?
 הנסיון הנה (מי יודיענו ?)
 אודי אף-טובתנו,
 אולי בו ננאלה ;
 הנה ! מה-נשאל מאר ? מה-נתפלל ?

חגייה : הם ! לא-כן דברת .

חליצה אל שדי בצר לשכח .
 לא, כי אליו יום יום נשפך שיחנו .
 אולם מה-נאמר ?
 נאמר : אתה הטוב אלינו תעש ,
 כי רק-אתה מה-רע, מה-טוב ידעת .
 יראת אל שדי ככה תבא בנו ,
 ככה נרחיק טפנו מפח-נפש ,
 והמון מעינו אז ישקמו ונפש .
 לבי לא יבהל .
 אם-באתי בצרה :

קנה אל-ה'שועה-אם רע דורך.

חנניה והאמורים .

חנניה : (אם-רע דורך ? הוה ! כי רע ממונת

הדור הנה) .

מישאל ועוריה : שלום, שלום, אחינו .

מה-זה רעים פניך ? מה ראית ?

חנניה : מה לא ראיתי ?

מישאל ועוריה : למה ?

חנניה : המלך הפרשיע הקים פסל -

גם-ישראל ברע,

ובכל-חוצות המלשינים החכמו.

האם לב-אכן לי, ברזל ונחשת ?

איכה לא אתמרמר ? לא אתיפת ?

הבו לכם עצה .

הרת נתנה .

עוריה :

נחנו נציר נפשונו מן-המעל .

לשאר בגיו ישנים שופט חדל .

הישב אתה אחזר לא יוכל גבר ,

רק מייד-אל יבא מרפא לשבר .

מישאל : אליו שים נשפך : הנה שמע

הוא את-רבת כל-פה . מי היודע ?

אלי אלינו ישע .

באשור שעה אל-הניאל, ונגד

אליו רזים נעלמו .

בְּנוּ כְּלִזְזַת הָעִיר , וַיֹּאמֶר לָנוּ :
 אִם-תְּקוּתֵי תִמְאַסוּ ,
 אִם-תּוֹרְתֵי תִפְרוּ ;
 אֶל-עַם לְעֹז הַלֵּכוּ ,
 תַּעֲבֹדוּ עֵין וְאָבֶן -
 תִּשְׁפֹּת הָאָרֶץ אֲזַי בִּימֵי הַהֶרֶס ,
 אַחַר תָּשׁוּבוּ וַיִּשְׁבְּתֶם לְבַטַּח .

עוריה : אולם כְּמַעַט עָבַר הַקִּיץ : חָלְפוּ
 כְּמַעַט יְשָׁבְעִים ...

מישאל : מַעֲצוֹר לְאֱלֹהִים אָנֹכִי :
 מַעֲבָדוֹת לְעֵין הַדָּף נִשְׁנָה נִפְקְדָנוּ .

עוריה : אולם אֵיךְ נִבְקְדָה , אִם-זָר עֲבָדָנוּ ?
 מישאל : אֲחֵי , אִם-זָר עֲבָדָנוּ , לֹא נִכְשְׁרוּ
 בַּחֲטָא הַזֶּה כָּל-יִשְׂרָאֵל : כְּמִנּוּ
 רַבִּים יִשְׁ-בְּעֵדָה , יֵה בְּגִלְלָמוּ
 אֶת-אֲזָרְעוֹ יַחֲשֹׁף . אֶל-עִיר הַקִּדְשׁ
 מִהָרַי יָשִׁיב עִמּוֹ . וְלֹאֲנִישֵׁי-רִשָּׁע
 אֲלֵיו מַעֲצוֹר לֹא יִהְיֶה
 לְתַת אֶת-מִשְׁבְּרָתָם יָגוֹן וְנָתִי .
 אֶל-פֶּחַר , אֶל-מָגוֹר ;
 קַח מִצּוֹתֵי וְחִיָּה :
 אַף אִם-יִחִיד הַהִיָּה-עֲבֹד צוֹרֵךְ .
 יִרְאֵת יְשָׁדֵי תַחְגּוֹר ,
 אִם-תִּקְרָה הַרְשָׁעָה :

בית חנניה מישאל ועזריה.

מישאל ועזריה.

עזריה: הָתָּה; מִיִּשְׁאֵל אָחִי, אוֹיְהָ! עַד-אֵנָּה
 מִרְמָס פְּטִיט נְהִיָּה? שָׁמַם נְנוּנוּ,
 חָרַב בַּיִת מְקַדְשֵׁנוּ,
 נָשִׁינוּ כָּל-טוֹבָה, כְּאֵנוּ בְּבִלְהָ,
 הֵינּוּ הֶרְאוּן אֵל עַם-הָאָרֶץ.
 בַּל-אֱלֹהָ לֹא רַב-לָנוּ.
 כִּי-גַם לְסוּר מֵאֵל וּלְכַבֵּד פִּסְלֵי,
 מִלְּךָ עֲרִיץ יִפְקֹד. הָתָּה! עַת אֲרֹאֲךָ,
 אֲצִלֶם אֲרוּר. עֲצַב נִבְזָה, יִמְעָרוּ
 בְּבָאֵב וּכְעֵם קְרוֹסוּלֵי. וְאֲתָה,
 הָאֵל הַגִּזֵּר אֲמַר,
 וַיִּשְׁתַּ אֶת-הַיָּם תִּבְנִית יִבְשֹׁת;
 אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּנֶף אֵיבָה רַחִית?
 הֲלַעֲלָמִים תִּזְנַח עִם-זוֹ קִנְיָת?

מישאל: רֹא, לֹא יִזְנַח גַּם-רַגְעַ

צֵאן מִרְעִיתוֹ; אֲלֹתֵי-בְהֵל עַל-אֱלֹהָ:
 אֲדִי-יָרַע אֲבִרְהֵם תְּמִיד יִשְׁנִית.
 הוּא בְּבִרִיתוֹ תְּמִיד עָמַד, אֵף נָחֵנוּ
 אֶת-הַתּוֹרָתוֹ שִׁבְחָנוּ,
 הַגִּזֵּף אַחַר הַבְּעַל, אוֹ הַמְּלֹךְ;
 וַיִּתְעַבֵּר, וַיִּלְךְ
 אֲוֹתָנוּ בְּגוֹלָה; וּכְבֹר מְקַדֵּם

שמות המדברים:

- חנניה :
- מישאל .
- עזריה .
- אריוך .
- נבוכדנצר :
- המלכה .
- העם :

מקום המעשה בעיר בבל .

חנניה, מישאל, ועזריה.

התימת ספר עמקי שפה.

תקפ"ה.

אֶל־עַם עַמְקֵי שִׁפְהָ אַתָּה יְשׁוּחַ.
 דוֹלָה מִמְעַמְקִים שִׁפְהָ נִשְׁפַּחַת;
 אוֹלֵי אָזְנֶם יִטּוּ מוֹכַר לְקַחַת,
 בַּפֶּגֶר תִּפְּסֶם לְפַחַת רוּחַ.

צֹא, בֶן יַקִּיר, בְּשִׁדְרֵי תַבַּל לְשׁוּחַ;
 בְּזוּזִים רַבִּים תִּמְצָא. בּוֹזֵי תַכְחַת,
 וַיִּבְחַלְךָ בְּתֹאֹם פֶּחַד וּפַחַת,
 נַעַם מְלִידָה כִּי תִשְׁפֹּךְ לְרוּחַ.

אֵךְ לֹא תִירָא תַגַּת: אֶחָד וּשְׁנַיִם
 מַעִיר, מִמִּשְׁפַּחָה, אָזְנֶם, לְבַמֹּז
 יִטּוּ אֱלִידָה, מִשְׁנֵה יְקִיצוֹ.

יִרְאוּ, יִשְׁפִּילוּ יַאֲזְרוּ מִתְנַיִם,
 יוֹסִיפוּ עַד־לְקַחְךָ מִתֶּךָ לְקַחְמוֹ,
 וּבְעַם עַמְקֵי שִׁפְהָ אוֹרְהָ יְפִיצוּ.

בְּלִרְנָע תִּיעָצְנוּ.

נְכוֹנוּ עֲצוֹתֶיהָ ;
 בְּמִלְאֲכֹתָיו תִּעֲזָרְנוּ ,
 יֵאבֵל פֶּעַל כַּפֵּיהָ ;
 אִם-יִחַל, תִּסְעָדְנוּ ,
 נִרְפָּא בִּינִיעוֹתֶיהָ ;
 וְגִיל יוֹמָם וְלַיִל
 לְקַח אִשָּׁת חַיִּיל .

רְבוֹת עֲלֻמוֹת הַיּוֹפִי ,
 חֲכָמָה לְמַעַט נִתְּנָה ;
 פֶּתֶר עַל-בֶּן תִּצְנּוֹפִי ,
 אֶת עֲלִית עַל-כְּלָנָה .

בְּחֲכָמָה, לֹא בְעֵשֶׂר ,
 תִּקּוֹם סָפָה נִפְלֵת ;
 אֲשֶׁרִיד! אִישׁ הָאֵשֶׁר ,
 בַּעַר אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת .

עֵינַיִךָ מִן־הַמָּעָה, רַגְלֶךָ מִדְּחַי ?

אִשְׁתִּי, לְנֹצַחַת תַּחֲתִי!

איו:

אִשְׁתִּי הַיּוֹם הַזֶּה אֹתִי הִצִּילָה.

הַבִּינָה מַה־זָּמַמְתִּי,

וְהַאֲכִילָנִי, וְתִשְׁקֵנִי חֶמֶר,

וְתִשְׁבִּירְנִי, וְלַחֲתִים נִרְדַּמְתִּי.

אֶל־אִישׁ חֹטֵא שָׁנָה מִזְכָּה ;

מִזְכָּה הִיא לוֹ, וְזָכַר־כְּשֶׁשָׂר:

יַחֲבֵל מַרְשָׁע וּמְרִיבָה ;

חֹטֵא יִשָּׁן צְדִיק יִשָּׂר.

כַּנְבִּיאֵי אֵל רַבְתִּי בְּשָׂאֵמ,

וַיְהִי הַפֹּת תַּנְמוּלִי.

בְּרוּךְ טַעֲמֶךָ וּבְרוּכָה אַתְּ ;

יִשְׁנֵתִי, אֲזִי יָנוּחַ לִי.

נִפְשִׁי דוֹמָה תִּשְׁכַּן הַיּוֹם,

וְהִתְנַחֲלִי אִשְׁתִּי בְּדִיּוֹם.

הַמִּנְדִּים : אִשְׁרִיךְ ! אִישׁ הָאִשָּׁר,

בַּעַל אִשָּׁה מִשְׁפָּלָת,

נִתְנַת רָקוּ יִשְׂר,

וְצַדִּיקָה לְמִשְׁקָלָת.

לָקַח אִשָּׁת עִשָּׂר,

לָקַח אִישׁ אֶכְלָת ;

יָגִיל יוֹסֵם וְלִיל

לָקַח אִשָּׁת הָיִל.

- המגיד: תמו כָּל-אֲשֵׁי-קִרְחָה .
- אשת און: כָּל-מְרַנְיָוֵי שְׁדֵי בְּכָה יֹאכְרוּ !
- המגיד: אָמְנָם ... אָמְנָם .. מְעִי , מְעִי אוֹחִילָה ...
- יְבַעֲתֵי כִי גַם-אֲוֹן כָּא בְּקִהְלָמוֹ .
- עַל-כֵּן אוֹלֵי גַם-הוּא יָרַד אֶתְמוֹ ;
- יָרַד , וַיִּסְפָּה .
- אשת און: עוֹד לֹאדַנִּי אוֹחִילָה :
- אוֹלֵי נְמָלֵט , אִם-כִּבְה צָנָה וַיּוֹאֵל .
- סוּרוּ אֵלַי הָאֶהָל ,
- סוּרוּ אֵלַי , הַכִּימוּ
- יִשְׁן זֶה : תִּכְיֹרוּהוּ ?
- הַמְגִידִים: הָאֶח ! הָאֶח ! אֲוֹן הוּא . מִי-זֶה פָּדָהוּ ?
- מִי-זֶה חָשַׁךְ הַיּוֹם גַּפְשׁוֹ מִשְׁחַת ?
- הֵן שְׂכוֹר הוּא , הִגָּה חֲכָלֵי עֵינָיו .
- מֵתוֹ רַעִיו , מָלְאוּ עֶפְרָה בְּמִנְמוֹ ;
- וַיְחִי בְּנֵי-פֶלֶת , וַיִּמְלֵא יָוֵן !
- עוֹרָה , בְּנֵי-פֶלֶת , קוֹמָה !
- הַסִּירָה אֶת-יִיגָה מֵעֲלֵיךְ .
- און סתעורר: מַה ? מַה ? מַה-זֶּה ?
- המגידים: כִּי מֵתוֹ כָּל-רַעִיךְ .
- און: מִי ? מִי ? מִי-מֵת ? מִי-מֵת ?
- המגידים: כָּל-אֲשֵׁי-קִרְחָה .
- מִי-זֶה חָלַץ אֶפּוֹא גַפְשׁוֹ מִמּוֹת ,

המנידים : צדיק הוא תיוצר : כי מרו פיהו ,
 הרימו עיניהם, לבם הנביהו,
 וביד רמה בנביאי צדק רבו,
 כבוד ראוי להם מהם לקחת .
 עתה בשאול תחתיית ובעמק שחת
 הגה חיים יררו ,
 תחת פסא מלכות חמוד חמדו .
 הלך הדרך נמל לשאול קרננים ,
 נגזו מראשו גם־האננים .
 שחר טוב לא־לו יבון ,
 מה יסכן ? זה תנמולו :
 מה־יש־לו יאבד מפניו .
 אף מי־אפוא מפניו ,
 מי־זה יגיד לא־מנה הלזו ,
 כי־מת אישה בן־פלית ?
 אחד מן המנידים לעסת חבריו : אנכי אניד לה .

לעסת אשת און : אשה משכלת

בתבונתך ידעת ,
 כי לא־יקום לעד שכמך הרשע ,
 כי־אם לצדיקים ימצא ישע ,
 על־בן לא יראה חדש אלה ,
 אכן גלוי כמקדם ,
 דבר זו לגיד לך , אוי ! עתה כאתי .
 : אשת און : מה־זה היה ? מה דרעה ? הגידה ,
 דבר ; למה תהיה עלי למרח ?

בֵּן כִּי יתְאַדָּם
 יִשְׁפַח רִישׁוֹ.
 בְּזַעַק הַמִּצְחִים,
 בְּלִבֵּב יָמִים בָּכִים,
 בִּי־קְרוֹב יוֹם אֵיךְ—
 אֵינִי אִישׁ הַנִּרְדָּם
 לְבַטָּח עַל-עֲרֻשׁוֹ!
 בֵּן כִּי יתְאַדָּם
 יִשְׁפַח רִישׁוֹ.

סגודי השמועה והאמורים.

מֵה-קוֹל אֵי־שָׁמַע אִפּוֹא כָּאוֹב מֵאֲרִי?
 מֵה-קוֹל אֵי־שָׁמַעָה? קוֹל מֵתִים יִנְאָקוּ,
 קוֹל גְּרָצְחִים יִצְעָקוּ,
 קוֹל כָּל-הָעַם נָסִים. אוֹי! מִי יוֹדַע
 מֵה-נִהְיָה בְּעֵדָה, מָה עָשָׂה קִדְח,
 מָה עָשׂוּ מִרְעִיו? הָהָ! אוֹלֵי קָמוּ,
 כָּל-הָעֵדָה הִקְהִילוּ,
 אֲבַעֲבָדֵי-אֵל גִּלְחָמוּ,
 וַיָּקָם כָּל-הָעַם אִישׁ-עַל-רַעְתּוֹ.
 עַל יִשְׂרָאֵל חוֹסֶה, אָדוֹן;
 חִבְלָה עָלָיו, רִכָּב יִשְׁמִים!
 תִּכְבְּדָה הָאֵשׁ, יִשְׁקַט מְדוֹן;
 אֵל-יִשְׁפֹּךְ דָּמָם בְּשִׁימָם.
 אֵךְ מֵה-אֲרָאָה? אֵלֵי רַבִּים יָבֵאוּ,
 בִּינֵיהֶם יתְלַחֲשׂוּ.

אשת און:

מה-יסקנך ריבך ?
 וכאלתך מי ראה אנלת ?
 ומשול משה, או ומשל-קרח בנו,
 לנצח לא תהיה רק און בן-פלת .
 איש בר-כפים לא ייגע
 לגזל כבוד מן-גילו ;
 אולם איש פתי ומשגע
 איש מתעבר על-ריב לא יר .

רב-לך . הליועין לי אותך לקחתי ?
 זכרי כי-את אישה, ואני הנכה,
 ולשרת את-אישה אשה נוצרת,
 אך לא לעוין אתו. עצה נבערת .
 רב לך . עוף אנכי .
 ערוך שלחן, אף יין הטוב המסכי .

טרם תבא, כל-מטעמים אהבת
 הכל ערכתי. בא אתי החדרה,
 באה אתי ומעדה .
 ערכתי לאדני בשר ויין ;
 האכל, תשתה, תשבע, ייטב לך

נקומה נא, גלכה .
 מה ערב הנזיר ! מה-טוב החמר !
 את-קולך השמיעני, פצחי-זמר .

מה-יתאונן אדם,
 רבות רעות נפשו ?

שְׁכַחְתָּ יוֹם נוֹרָא רָאוּ עֵינֶיךָ?
 חָבַד דָּהָר, זָאָרְךָ הַתְּמוֹמָמָה.
 וַתִּרְדַּ לְהִבָּה סְפוּרֹם סָטָה.
 אֵיכָה יִשְׁפִיל אָרְחוֹ מִגְבוֹיֵי לְכַת,
 לוֹלֵא יַד עֲשֶׂה כִּי שְׁלִיט בַּפְּלָאָקָת ?

און : אַךְ לָמָּה הַשְׁתַּרְרָר גַּם יִשְׁתַּרְרָר?
 עֲלֵינוּ ?

אשתו : אוי ! כִּי בְּאַלְהִים מְרַדָּתָ.
 וַיִּסְתַּוֶּךְ בָּנִים לֹא אִמּוֹן כְּמוֹ .
 אַךְ אֲנִישׁוֹ-מְרִי יִלְקִטוּן פְּרִימוֹ .
 מִתְּרַדָּה חֲסָאִים הִרְחַק יִרְכָּךְ .
 לָמָּה תֵּאבֵד אֶתְמוֹ ?
 אוי לוֹ אִישׁ הַדָּרוֹן !
 אוי רַב אֶת-עֶבֶד אֱלֹ !
 אֵיכָכָה תִּנְאַל
 בְּגֵזוֹ מִדְּחִי ?
 יִקַּךְ הוּא לְאָדוֹן
 כִּי־רַב אֶל-אָבִיהוּ ;
 יִהְיֶה בְּעֶפְרָ פִּיהוּ
 מִכֶּהוּ לְחִי .

זלמען מי תצעק, ולמי ריבות?
 האם לך ולזרעך?
 הכבוד אל-איש זר, ולך הפסד;
 ולמי אתה יגע? לכבוד קב"ח.

אשתי: אישׁי, ישׁלום בואך.

מה אחרת עד-כה, ותרגיני?
 ודבר-מה בל-אשמע חרש בפיך?
 מה-זה זעף אמה? איפה היית?

איון: (משכבת חיקך)

שמור את-שפתותיך.
 מדוע כבד חלה דתן אחינו?
 את-העני הזה היום בקרתי,
 ובאלה התאחרתי.

אשתי: למה תשלה אתי? חלה איננו;
 על-מישה יתנאב: בא בקהל-קרח;
 אשריו לו חלה הוא! כי טוב מפנו
 ננוע ומענה, גם-מת, גם-נפל.

איון: לא טוב עשה? האם ישיב בשפל
 תמיד; ובני עמרם רק-הם ימלכו,
 ולבדם הפה כל-כבוד יתמכו?

אשתי: דום מדבר סרה על-ישרי-הך,
 בדבר שדי, לא מלבם יפעלו.
 האם בנבורתם, האמר, נאלו
 אוחנו מפצרים?
 וכלב עזו ידם נערמו מים?
 איך הבו זרע חם שבר על-שבר?
 אם גם-תפן הזה תחבולת גבר?

און בן-פלת ואשתו.

אשת און : מה-היום מ'מים ? למה אחרו

בגלי דודי אהבתי ?

מהיזה לא-בא עדיהנה ?

כמעט מיחל לו עיני תכלינה .

עד-אן בושש לבא ? נפשי נבהלה .

ובאלף רעיונות רוחי חכלה .

מיזה אמיץ לבו ,

כמים בלהות לא תשיגהו ,

אם-בן או-בת , אשתו או מרעהו ,

פתאום יאבד ממנו ?

הן לא יפר הטוב רק עת איננו .

מרע הנאב

תקום אשה תרחק —

אולי לא-עוד תצחק ,

אם אלמנה תבכה .

מן-האם , מן-האב ,

ירחק אפוא תבן —

אולי ישפיל , יבן ;

איכה יתום נדכה .

און : איכה ידום נדכה ? את-צוארנו

עד-אן , משה , נתן תחת עלק ?

שמות המדברים:

און בן פלת.

אשת און בן פלת.

מנידי השמועה.

מקום המעשה במדבר, באהל און בן פלת.

אזן בן פלת.

רסיום מסכתא.

חקע"ט.

הלא שניא יחדון בסיומיהו
 בתלמודא לעין בכל-צפרא,
 דעברין כל-זמא בתחמתיהו
 בהאי זמא רבא ויקורא :

דשקרו עסקיהון ופתגמיהו.
 בתניתא עסקין ובגמרא ;
 שמעתא נהרו בפלפוליהו ;
 הלא יסבון אנרא לפום צערא.

יהא מרא עלמא במעדהון.
 וכל-ביש לא יהמון וכל-עקון.
 ובזכותא דידהו יקום פרקון.

אלה חיא ופרק שאר ענה.
 ובר-נפלי יתי ונחמנה
 וידאון נשריא לקהיון :

לכבוד לשון הקדש.

בראש ספר המבדיל אשר כתבתי בהבדלת הנדרפים.

תקע"ט.

לְשׁוֹן יְפֵה-פִּיָּה בְּצוּף מַלְיָךְ.

הַדְרַת כְּבוֹד הַדָּבָר אֲהֵה שְׁהַדָּה.

נָלֵה כְּיוֹם עֶבְרָה כְּבוֹד בְּנִיךְ ;

כֹּא קִץ לַתְּפִאֲרֹתֶיךָ, אֲנִי אֶכְרָה.

לֹא תִצְפְּנִי לְעַד צְכִי מְרֵאִיךָ ;

שְׁמִחִי כְּגַלְמוּדָה אֲשֶׁר נִפְקְדָה.

עוֹד תַּעֲלֶה יַפְעַת מְלִיצוֹתֶיךָ

בַּמַּעֲלוֹת הַהֵן אֲשֶׁר יִרְדָּה.

צְעַקְתָּ עַד הַיּוֹם: וְמָה חֲטָאתִי ?

הַבֵּט אֱלֹהִים חַי בְּצַרְתִּי ;

מִי יתְנַנֵּי נָא בִּירְחֵי-קַדְמָם !

הַיּוֹם שְׂאֵי רָגָה: אֲנִי שְׁרַתִּי ;

וּלְשׁוֹן אֲדוּם וּלְשׁוֹן אָרֶם וְקַדְמָם

תִּשְׁתַּחֲוֶינָה לְאַלְמָתִי.

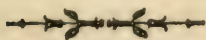

אך תִּשְׁפֹּט נְבִיר עַל־פִּי מִדֹּתֶיךָ,
כִּי בְצַעֲרֵי הַצֹּאן אַתָּה קִנְיָתָ.

בְּעַר בִּיקוֹר קִנְיָהּ בְּקָר וְעָרַב,
תִּתּוֹר כֹּה זָכָה לְמִצּוֹא מוֹם וְדָפִי.
אך לֹא מוֹמִים תִּבְחַן, אֲהִי־לֹא תִּפְּי;
כִּק בְּרֻחַב־פֶּה תִּחְפוֹץ וּשְׁלוֹף תִּחְרַב.

חַי אֵל אֲמָנָם, חַי אֵל יוֹשֵׁב שָׁמַיִם;
לֹא־יִתֵּן לִירִידוֹ מִשְׁחִית לְנֶשֶׁת.
אַתָּה חָרַב תִּשְׁלוֹף, תִּדְרוֹף תִּקְשֹׁת;
וּשְׂאֵת וְעַז תוֹסִיף לָהֶם כְּפָלִים.

יִיבֹשׁ חֲכִי, לֹא בֹא עַד־הֶקֶץ פִּלְלֵתִי;
אוֹלָם כְּזָכַר שְׁמֶךָ תִּקְוִין הַנֶּפֶשׁ.
שׁוֹבָה, נְבִיר, שׁוֹב לְעַפְרָר וְרַפְּשׁ;
וּבִשְׁמֶךָ תִּמְנַאֵל רַב הַתְּנַאֲלֵתִי.

ומאד על-רחב חקמתך ישפוז
 המון רבה, יחד סכל ובער ;
 כי כשאון ים זעף, סועה וסער,
 בן מליך אָנני הקים יהמו .

סות ישר וצדקה תתבם, צבוע !
 מי-בטמה טהור פֿרש מלפנים ?
 הן בקיהועיל תחפזין ; אף איש עינים
 עבר יקרא רָך וזכל-רע מכוע .

פח אמה לבגיי-איש, פחת ופחד,
 בחרם, האבדן, תשוד, השקר ;
 מה לא נגור, מה לא נוחיל מנבך,
 הקבש עם-הדוב יקבין גם-יחד ?

יושב בטח אמה ארור לנצח ;
 הגה יום בא, מאזלהו ינחם :
 הן בידיריך במסמך תלחם ;
 ובפה תשק, ובפה תשוף ער-רצח .

על-מה תמה, אם-עוד תזיף הרע ?
 על-מה תובח, ולמוכיחך יקשֶׁת ?
 נבלם, נכנע אחאב ; אמה לא-בשֶׁת :
 תרגז, תשחק, תליין, תריע רע .

קשט דובר, אף במקנא שגאת .
 מי-זה אמנם קנאה ילבש עליך ?

זר יהיר לין שמו .

לא אולי אַרפּא-קֶדֶד , לין , אוֹכִיחֶדֶד :
 וְאַנְהָ לֶדֶד גְּהָה , לולא בְּשַׁחַת ?
 אַדֶּד , זר יהיר , אם לא תִּקַּח תִּכְחַת ,
 הוּן יִחַפְּס־פְּתִי , פִּי גְבִין אַרְחֶדֶד .

גְּבֶר מְחֻזֵּן , אוֹלָם נָבֵל מְכִית ,
 לְפָנַי עֲגוּרֵי לִבִּי תִפְרוּשׁ מְכַמְדֹת ,
 חִלְקֶת לְשׁוֹן רְבָה תִבְנוֹן בְּקַמְרֶת ,
 לא תבא שָׁם יִרְאֵת שְׁמִיר וְשִׁית .

בְּאַנְמוֹן ראִשׁ תִּכְפֶּה , אַרְצָה תִשְׁתַּחֲוֶה ,
 זֶלֶד כָּל-אִישׁ אֲדוֹן , כָּל-אִישׁ אַחִידֶד :
 בְּלִבִּב אִישׁ אִישׁ לֶבֶדֶד , וּכְפִיו בֶּן פִּידֶד ;
 יתְעַלְּס־בְּדֶד פֶּתַח , עֲגוּרִים יִשְׁמַחוּ .

חִקֵּר עִם-חִקְרֵי לֵב , אַדֶּד עֲרַף תִּתֵּה ,
 אֶל-כָּל-מְחַקֵּר , בְּתַטִּימֵי לֵב בְּפִגּוּעֶ ;
 כִּסְפִינָה בְּלִבִּב-יָם נוֹעַ תִּנּוּעַ
 אַחַר הָרוּחַ ; אַדֶּד מִי אַתָּה ? לֵינן אַתָּה .

יִשְׁמוּ חִכְמֵי-לֵב עַל-עֲגוּתֶדֶד ,
 כִּי-יֵרָא לְפָנַי מִשְׁכִּיל עֲתֵק תִּבְיַע :
 אַת-אוֹלֶתֶדֶד תִּסְתִּיר , וּמַעַט תִּשְׁמִיעַ ,
 לְפָנַי נְבוֹן מְלִין יִבְחֵן , קוֹלֶדֶד .

כִּי לֹא תָבֹא זְמַן כָּלֵב רַע וְלֹא יִלְךְ אַחֵר עֵינָיו לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָה .
 וּבֵיּוֹם שְׁשׁוֹן יִפְשָׁע גָּבֵר וַיִּמּוֹשׁ צוּר יִשְׁוַעְתּוּ .
 וְאַתֶּם מִרְתֶּם מִן-תְּהַרְרֵךְ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי-חִשְׁתָּהּ . וְלֹא אַתֶּם לְבַרְכֶם , כִּי גַם
 אֶת-בְּנֵיכֶם תַּחְמִיאוּ .

בְּהַבְיָאֶכֶם אַתֶּם אֶל-הַיֵּבֶל יְיָ וְהוּא מָלֵא אֱלִילֵי בָשָׂר אֲשֶׁר יִסְרוּ לְבַבְכֶם
 וְזָקַף בְּעֵינֵיהֶם הַמְקַדָּשׁ וְהִשׁוּכֵן בּוֹ .

זֹאת שְׁנִית תַּעֲשׂוּ לְחַלֵּל בְּחַיִּיךָ בְּבֵית יְיָ וְאַתֶּם מַחְלִלִים אֹתוֹ .
 וְאִיכָה יִדְבָּה יִשְׁתׁ לְפָנַי יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר יָסוּר לְבָבוֹ בְּמַחֲזֵר מִשְׁתַּקִּים ?
 לֹא נָאוּ כְלֵי שִׁיר בְּבֵית תְּפִלָּה , בְּשִׁפּוֹף שִׁיחָה לְפָנַי יְיָ , בַּק בְּבֵית שְׁמֵחָה
 וְשִׁשׁוֹן וּבַחֲלֵל וְתוֹדָה לְאֵלֵיהֶם .

הִלְלוּהוּ כַּמְגִים וְעָנְבׁ וְהִתְפַּלְלוּ אֵלָיו בְּרוּחַ נִשְׁפָּרָה .
 וְהַפְּלִים אֲשֶׁר עָשָׂה בֶן-יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל וְלֹא לְהַתְפַּלֵּל . (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' כ"ג ה')

וְכַל-שִׁית אֲשֶׁר נִקְרָא תְּפִלָּה לֹא הִיָּה בְּנִינְיוֹת וְלֹא נִקְרָא מִיָּמֹר .
 (תהלים י"ו כ"ו, צ' ק"ב)

כִּי אֶת-פָּנָי אֲנֹשׁ יָמוּת לֹא נִחַרָה בְּכַנּוּר וּבְקוֹץ צְהָלָה , כִּי בְרוּחַ נִבְאָה
 וְקוֹל בּוֹכִים .

יְבַהֲתַחֲנַנְכֶם לְאֵל עֲלִיוֹן וְתִשְׁמַחוּ לְקוֹל עָנָב , הַצֶּעֶקְתֶּם יִשְׁמַע , וְהִתֵּלֵךְ
 הַתְּהַלְלוּ בּוֹ ?

אֲךָ בְּחֻקֹּת הַעֲפִים תִּלְכוּ וּמוֹם זָרִים תִּקְחוּ לְכֶם :
 וְאַתֶּם כִּהְגִי יְיָ תִקְרָאוּ , מִשְׁרַתִּי אֱלֹהֵינוּ יֹאמַר לְכֶם ,
 הַאֲתֶם סִתְּקֵנוּ הַמַּעֲוֹת , מִבְּעֵרֵי הָרָעָה , מִחֲלִפֵי רַע בְּטוֹב וּמִעַקְשִׁים
 בְּמִישׁוֹר ?

הֲלֹא רָעָה תִבְקָשׁוּ וְאַתְּ כַּל-הַיְשָׁרָה תַעֲקִינֵנוּ , עֲלִיזוֹתֵיכֶם נִשְׁחַתּוֹת
 וַיֵּרָא יְיָ וַיִּנְאֵץ .

אוי יועין בליגעל, מסיר זרעו מ'שמוע תורה; יועין רע על-י, לא יאבה יי מלוח לו.

ג.

אוי ערת מרעים, מחללי כבוד בית אל, לפרוין גדר, לעשות תועבה, ויבאו האנשים על-הנשים.

והבאים זכר ונקבה יבאו ובמקום קדוש יהלכו; הנה יהיה בית אלהים? הלא מערת פריצים ופתח עינים.

היהיה לבב-זכר נכון עם-אל ותפלתו זכה, והנה אשה? קראתו כורעת על-ברכה?

הבלב ש'ם הדברו דברים ויפת האר תכרע ברך ועליה יכרעון אחרים.

בוהן כליות ולב השמוע ישמע צעמקתכם, כי תתורו אחרי עיניכם? לא תוסיפו הביא מנחת-שוא, מועדיכם שגאה נפשו; גם כי תרבו תפלה איננו שומע.

מי בער לא ידע וכסיר לא יבין את-זאת?

אך אל-הרך הנזים תלמדו ובחקותיהם תלכו וחקות העמים הכל הוא ולא לרצון לפני יי.

ובלב חורש מחשבות און יבאו בית אלהיהם לראות ולהראות. רבך ולהגדר.

ועודנו משתתרה לאלהיו, והוא זמות יעין, ויושב בשמים ישחק, יי ילעג למו.

ועם כחר הנתלה לו, אלהיו יורנו, פן ידרש לאלהיהם לאמר: איכה יעבדו הנזים האלה את-אלהיהם ואעשה כן גם-אני.

וזכר בן-ברכה הלא פקד עלינו כי גם ביום רע משפחות משפחות תספור הארץ ונשיהם רבד, ואף כי ביום טובה.

לְנִתּוֹשׁ וּלְנִתּוּיִן וּלְהַאֲבִיר וּלְהַרוֹם אֲשֶׁר בָּנוּ חֲכָמֶיךָ מִקֶּדֶם .
 הוּי בָּנִים מִשְׁחִיתִים עַמ־לֵאב וַיִּגְעוּ זְקֵנִים יַאֲבִדוּ .
 כִּי שְׂאֵר־נֶאֱרָדוֹר רֵאשׁוֹן וּדְבַשְׁתָּ וַחֲקַרְתָּ, מָתִי נִתְקַנּוּ דְבָרֵי תַחֲנוּנָיִנוּ .
 הֲלֹא בִּיבְנָה שְׁמֵעוֹן הַסְּדִירִם וַירוֹשָׁבִים חֲרָבָה . (ברכות כ"ח ע"ב) .
 וַיִּגְדַּל יִשְׂרָאֵל בְּחַטָּאתָיו, וַיְהִיו בָּנָי יַעֲקֹב קָצוּצֵי פֶאֶה .
 וַיִּזְמְרוּ שִׁפְתַּי זָרִים וְאֵינָם מִכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית .
 וְאֶת־גַּם־זֹאת לֹא אָבוּ חֲכָמֵיהֶם לְכוֹנֵן הַפְּלוֹתָם בְּשִׁפְתַּי הַנּוֹזִים אֲשֶׁר
 גָּלוּ בָהֶם .

וַיְכוֹנְנוּ אוֹתָנָה בְּלִשׁוֹן יַעֲקֹב לְמַעַן לֹא תִשָּׁבַח מִפִּי זְרַעְנוּ .
 אֲךָ יִשְׁמְרוּ אוֹתָהּ לְדוֹר וָדוֹר לְמַעַן הַעֲתֵ אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים .
 וּבְשִׁמְרֶם לְשׁוֹנֵם גַּם הַזֹּרֶתִם יִשְׁמְרוּ, כִּי יִבְיִנוּ דְבָרֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ אוֹתָם .
 וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל חֲכָמָיו וְלֹא נָטָה מִדְּרָכָם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה .
 גַּם כִּי יָדְרוּ לֹא אָסוּרוֹת וּרְגָלָיו לֹא לְנַחֲשֹׁתֵימָה הִגְשׂוּ .
 כִּי לֹא רָפוּ אוֹתָנִי חֲכָמָיִנוּ וַיִּירוּ הַפּוֹרִים: הַתְּפִלָּה בְּכֹל לִשׁוֹן .
 אֲךָ בְּעִינָיו רָאִינוּ, כִּי טוֹב לָנוּ לְלַכֵּת בְּרַגְלֵיהֶם וְלִהְיוֹת לִפְנֵי
 אֱלֹהִים בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁר דִּבֶּר בָּהּ .

וְלֹלֵא זֹאת עָשִׂינוּ כִּי עָתָה אֲבָדָה שְׁפָתָנוּ וְלֹא נוֹתֵר הַפְּלִיטָה הַנִּשְׁאַרְתָּ
 וְהָיָה דְבַר־יְיָ לָנוּ כְּדְבַרֵי הַסֶּפֶר הַחֲתוּם .
 וְאַתֶּם חֲלַפְתֶּם חֶק, הַסְּפָתָם גְּבוּל עוֹלָם: תִּשְׁפִּיחוּ טַבְּנֵיכֶם שִׁפְתֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם וְהַמְנַעוּ מִזְרַעְכֶם דְּבַר־יְיָ הַשְׁוַעַת עוֹלָמִים .
 הַפְּאִים—תִּשָּׁבַח לְשׁוֹנָנוּ וְאִין מִבִּין וְסֶפֶר תּוֹרַת יְיָ תִּשְׁכַּח גְּדוּלָה
 נִפְלֵת עָלָיו .

וַיִּנַּח יִשְׂרָאֵל טוֹב וַעֲבַד אֱלֹהִים אֲחֵרִים; מִי חָקֵם וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי נְבוּן
 וְלֹא יִדְעִם .

וְאוֹלָם מַה-זֶּה וְעַל-מַה-זֶּה מִתְהַרְתָּ וּתְהַרְדֵּי שְׂאוֹל? הֲלֹא לְמַעַן כְּבוֹד אֱלֹהִים.

כִּי נָתַתָּ אֶל-לִבְךָ לְהִשָּׁיב חֲזוֹרְפוֹ דָּבָר וּבוֹזִיו יִקְרֹא.

לְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר חֲפִצָּתָ מוֹם לְאֲמִים עַל-פְּגִיעָתָם וְהוֹכַח בְּמִכְאוֹב בְּשִׁרְךָ וְקוֹל מִתְהַרְתָּ וּמִגִּדְהָ דָבָא לְאַרְיֵן מִתְהַרְדֵּי.

וְעַמָּה מִתְהַרְדֵּי יֵצַע רָפָה וְתִקַּם תְּמוֹרְתָהּ תְּרַבּוּת אֲנָשִׁים חֲטָאִים. כִּי נוֹעֲצוּ לֹב יִתְהַדּוּ עַל-יְיָ וְעַל-מִשִּׁיחוֹ לֵאמֹר: נִהְיֶה כְּנוֹזִים, כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה.

יִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל אֶת-שִׁפְתּוֹ וּמַחֲרֵ אֶת-תּוֹרָתוֹ.

אֲשֶׁרִיד יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם וְהַכִּיט אֶל-עַמֶּיךָ לֹא תוֹכַח.

אוֹי רָגְנוּ כִּי פֶס גִּזְרֵי פְרִיץ, מְשׁוֹכָב נְתִיבוֹת הַשְּׁלוֹם — לוֹ קָרְבַּעַת שָׁמַיִם יְבֻדָּתָ, וְעוֹלָתָה קָבְצָה פִּיהָ.

ב.

הוּי עִיר כְּלִילַת יָפִי, מְקוֹר מַיִם חַיִּים, מְקוֹר חֲכָמָה.

הֲלֹא הָיִית נֹהַר אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִפְרֹד יִרְאִשִׁים הַרְבֵּה וְהָסָה נֹהַרֵי גַחְלֵי רֶבֶשׁ וְחֲמָאָה, וְעָלָה מִן-הָאֲרִיץ וְהִשְׁקָה אֶת-כָּל-פְּגִי הָאֲדָמָה.

שִׁישׁוֹן וְשִׁמְחָה הָיִית לְנֹדְחֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׁתּוּ בְצִמָּא אֶת-דְּבָרֵי חֲכָמָיְךָ.

עַץ חַיִּים דְּבָרֵיהֶם לְשִׁאֲרֵיֹת יַעֲקֹב וְהָיָה פְרִיּוֹ לְמֵאֲכָל וְעָלְהוּ לְתַרּוּפָה.

כִּכְרֵי הָאֲרִיץ יֵצֵא קוֹלָם יִבְקָצָה תְּבַל מְלִיחָתָם.

וְדְבָרֵיהֶם מְקוֹר מַיִם חַיִּים, אֶת לִבְהֶךָ לֹא שְׁתִּית מְצִיֹת, וְתִזְרְעֵי וְאַחַר יֵאָבֵל.

הוּי הַפְּרָכָה רֵא לּוֹ! הוּי רוּפָא וְלֹא לּוֹ!

וְהַרְפֵּאֵי אֶת-שִׁבְרֵ בַת-עַמִּי וְרַפּוּאוֹת תִּעָלֶה אִין לְךָ.

שִׁפְת אֲבוֹתֵיהֶם לְפִדְתָּ לְיִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּמֵי הַיּוֹם וְתִזְנֵי תַחְתֵּיהָ.

לְשִׁפּוֹךְ שִׁיחָה לְפָנַי יִי כְלִישׁוֹן נִכְרֵיהָ, לְהַשְׁכִּיחַ אֶת-כְּנֻף שִׁפְתֵי-אֲבוֹתֶיךָ.

קריה עליזה, משכן נפתלי הנותן אמרי-שפר, אך-שם הרניעה לילית.
 מעון אריות מלכי התבונה, שועלים הלכו-בה מחבלים כרם יי.
 זה ארבעים שנה יי אלתיה עמה, עיני כר-ישראל עבודה.
 חכמה, כרליו, היו בה לתת כבוד לאלתי ישראל, להגדיר תורה
 ולהאדירה, להשיב רבים מעון.

לחוק הרצבות אלהים ויתדות משכנו להעמיק בארץ למען יהיה
 דבר-יי אהר בל-יצען.

להביא בלב-נעקב וראת יי ואתבתו ולנמוע בנפשם אמונת דבריו.
 לתת פאר לשפת יהודה, לנלות מצפונת אשר נשכחו.
 למען יאהב ישראל שפת אבותיו וכדברי נביאיו יהנה בנפש
 חכמה.

וידע כי אלהים כקרבו ותורת יי אהנו לא עשה בן לב-נוי.
 שוחרי הטוב ותהושיה המה כללו יפה.

עיני כלי-ישראל על-חכמה כנת אל-הרבה והנה יותר.
 ונצא לה שם כיושבי קצוות בעשותה נראות לא נקנה.
 יקר כדורו, יחיד בעמו, כן-טעמם, שכן בתוכה — הם כי לא דהויכר
 אשר התחלחל נפשי מדי דברי בו.

זכור אונקנו המז משי לו — מדוע נכבוד התלאות מדאיר עיני תבל
 עוד ימים רבים ?

ולמה זה חשך השמש בצאתו בעוד היום גדול ולא עמד בתצי
 השמים להתיות משה באשר עמד לקול יהושע ?

ולמה זה לקחה יי מעל ראשו כתרם אמוננו תרנה ?

ומדוע לא יוסף על-ימיה חמש עשרה שנה משני תני ?

נקי כפים ובר-לבב, תורת אמת היתה כפיה, על-כן יכבדוך עם-עו
 ואויבנו ילכשו בשת.

על הערים הנדחות. *

תקע"ח.

א.

חזון שמואל דוד אשר חזה מלפני עירי הערים הנדחות:

יִיְהוָה הִיטָה לְזוֹנָה קָרְיָה נֶאֱמָנָה? חֲכָמָה תִּלְוִן בָּהּ לְפָנַי, הַיּוֹם מָרָה
מֵאַחֲרַי יי'.

אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד מִחֲוִין לְמַחְנֵה אֱלֹהִים הָעִיר אֲשֶׁר הִיטָה כִּסָּא
לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה.

מוֹשֵׁב אִישׁ הָאֱלֹהִים בְּן־מְנַחֵם, מִמֶּנּוּ יֵצֵא חוֹשֵׁב עַל־יַי רָעָה.

* אלה דברי שר"ל בסיפור תולדותיו (עיון המגיד 1863 עמוד 253 וגו'): ועתה אלקטה נא בסכתבי המפורים חוין לספר הזכרונות, וזה יצא ראשונה: תוכחה שכתבתי בשנת תקע"ח או תקע"ט נגד החדשות שהחלו לצפות בקצת מערי אשכנז בענין התפלה כבית הכנסת. ואקדים ואומר כי בימים ההם נדפס ס', נונה הצדק: יאר נונה" (Dessau 1819), אשר סגמתו לאשר וקיים סדר העבודה החדשה בלשון אשכנז ובכלי זמר, ואו מוהר"ר אברהם ארעזר הלוי עם כל זקנתו שם לדרך פעמיו וסבב בערי איטליאה לקבץ פסקים והתימות מגדולי הרבנים כדי לעמוד בפרץ, ואו נדפס ס' "אלה דברי הברית", אלטונא 1819 (ולא ראיתי עד הנה). והנה יציאת הצדק מן העיר עשתה רושם, ואני קודם התפלה או אחר התפלה שמעתי מדברים על זה, ומפליגים בגנות עושי החדשות הן, ושמעתי כי הקלקלה התחילה בעיר ברלין, או בערה בקרבי אש ה', כי ברלין, משכן דבם"ן ורנה"ו ומקום הברת שוהרי הטוב וההושיה, אשר בה נכתבו ונדפסו כמה ספרים החכימים לי ויקרים בעיני מאד, אשר הדישו נעורי לשון הקדש ההכיבה לי יותר מאישון בת עיני; ברלין היתה לי כעיר קדושה, ובשטעי כי בעיר היא ההלז לגרש ל"הק סבית התפלה, נשבר לבי בקרבו, רחפו כל עצמותי, ורא יכרתי להתאפק, ותשאני רוח ואכתוב ההזון הזה, אשר נזאר בבית גנוי משך מאיה שנה, והנני נוהן אותו לפני קוראי תולדותי, אם ירצה האדון הזה (הוא בעל המגיד). ואולי זה יתן לי מקום דהוסף עליו הערות, ולהוציא סעמקי לבכי קצת סמחשבותי, המסוננות עד כה בכליותי.

בסוף דרך ארץ.

(אלול תר"ו)

חזיון קשט, דבר צדק,
 חשף גנע, חפש בך,
 איך דורו ישישו בו?
 פגול הוא, לא ירצה.

הם ישירי, אל גא תענם
 אם לצים ישאו לענם.
 דור הולך, אף דור נבא
 משפטה אור יצא.

צדור זרע בקרקע
 יקבר, זכרו יפח:
 לא עד נצח נשם ישקע.
 ולמחיה פתאום יצמח.

יום היום אשמע דבה,
 לי ולעיניו אטיקים.
 לא אחת: הנה יום בא
 כי יכתירו צדיקים.

הַפְּנָה שְׂכֵמוֹ פְּתֹאֵם
בְּגִלְל בְּפוּרֵי קוֹל .

הַעֲלֵם, הַיִּלְדָּה ,

הַשְּׁפֹט אָזְנוֹ , עֵינוֹ ;

עַל חֵן הַפְּרִקְדָּה

יִשְׁמִיעַ אֶת דִּינוֹ .

בְּלִבּוֹ הַנְּשָׁנֵב

עָנְיִי , שְׁפִלֵי יִבְזֶה —

דֹּא אֶחְמֹד , לֹא אֶעֱנֵב

כֹּף הַכְּבוֹד הַזֶּה .

יִתְעַלֵּם , יִתְפַּנֵּק ,

יִתְנַאֵף , יִתְרוֹמֵם ;

שֹׁד יַעֲשׂוּעֵיוֹ יִינֵק

גַּם לִילָה גַּם יוֹמָם .

שָׂוֵא , שֶׁקֶר , רוּם עֵינָיו ,

אֲרִיו מְבַטֵּחַ , מְסַעֵד ;

רַחֵם וְנִמּוֹל שָׁמַיִם

יִשְׁעֵי , נִילֵי לְעַד .

מִהֵם בּוֹשִׁים חַזִּיתִי

מִפְּעִינָם אֲבֹזֵב ;

אֵךְ לֹא צִדִּיק רָאִיתִי

נָחַם , נִבְלָם , נַעֲזֹב .

התחכם בשוא, התפאר בשקר ;
 אל חרשי הענג
 הרבות כבוד וגדה ;
 ובזות ישרי לבב, אף אנשי רוח,
 חסד לבני דורם מרבים בסתר ;
 ותעות אחר תצל, אחר דמיון,
 בקטון כגדול, עשיר אביון —
 אלה מיון באו,
 תרפת דורנו המה,
 השחתתנו הם, לא תפארתנו.

האטיק :

שכל מליך ; אף אין לי ללקת
 שרים שרות לשמוע
 ובנות מחול לראות ; כי זה הערב
 כבוריהם יתנו.
 אלה, וביום אחר אשוב אליך,
 שלום.

היהודי :

שלום אליך,
 יחיש אטיק לנסוע
 לנדלות ונבהות ;
 שרים שרות לשמוע
 ובנות מחול לראות.
 את ערך אם ואם
 אור מתניו לשקול ;

שָׂוֹא יִגְבֵר אִישׁ, לְשׂוֹא יַעֲרִים, לְהַבִּיל
עַל אַחֲיוֹ יתְגַבֵּר, כָּל אֲנָשֵׁי אֶרֶץ
לְשׂוֹא יַעֲקֹב; עֲצָמָה וּגְבוּרָה תִשָּׁקֵר,
שִׁקְר חֲקָמָה, עֲרֻמָּה: זֶרַע אֲוֹן,
עֲמַל יִקְצֹר; אֵף לְצַדִּיקָה זֶרַע.
יִמְצֵא חַיִּים, שְׁלוֹם; אִם יִפֹּל יִשָּׁבַע,
יָקוּם, יָרוּם, יִפְרֹת, יִשְׁנֵא כְּאֲרוֹ.
רָעִים אֲנָשֵׁי עוֹלָתָה,
פְּתָאוּם יָקוּם אִידָם, וּכְיִרְק דִּישָׂא
יִפְלוּ, יִבְלוּן — זֶה יוֹדְאִימוֹם.

האטיק:

לְנָשִׁים, לְיִצְרִים, וּלְגוֹיֵי קָדָם,
אֲנָשֵׁי עֵיפָתָה, תּוֹרוֹתָיו נְכוֹנוֹ;
זְכוּר דְּעָה אֲמַנָּם מַה זֶה יִסְפְּנוּ?

היהודי:

הֵן זֶה דְּבַר דְּבִרְתִּי,
כִּי צִיּוּלֵי צִיּוֹן אֲנָשֵׁי דוֹרְנוּ
חֲצִיָּה טוֹב, חֲצִיָּה רַע. מְסִינֵי בְּאוּ
הַלֵּב הַטּוֹב, אֲצִדֵּק, יִשָּׁר וְחֲסֵד
בֵּין אִישׁ וְאִישׁ, בֵּין נוֹי לְגוֹי, עִם עֶבֶד,
עִם צָר, וְשִׁבּוּי חֲרָב,
עִם עָנוּשׁ יִשֵּׁב בּוֹר, אֵף עִם בֶּן מוֹת.
אֵף תְּנַבְּרֵת עֲרָב מְחַמֵּד עֵינִים
עַל הַטּוֹב, וּמְלֹךְ שִׁכַּר עַל הַצִּדֵּק,
וְחֹן עַל חֲסֵד, וּמְלִיצָה עַל קִשְׁט;

הַשֶּׁבֶל , הַחֲשֹׁבֵן , יוֹם יוֹם יִקְשׁוּהוּ .
 יִדְאִימוּם , קוֹלוֹ נִגַּד הַשֶּׁבֶל .
 נִגַּד כָּל חֲשָׁבוֹנוֹת יִשְׂאָ , וּלְנֶכֶד
 רַחֵם יִקְרָא , אִם שְׁלֵמַת רִשׁ חֲבֵלָתָהּ ,
 הַיֵּשֶׁב הַיָּשִׁיב אֶתָּה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ ,
 כִּי הִיא שְׁלֵמַת עוֹרוֹ — בְּמָה יִשְׁכַּב ?
 יֵאבֵד בְּסִפִּי אִם הַחֲבֹל אֲשִׁיבָה ,
 אֵל תֹּאמֶר בְּלִבְךָ ;
 רַחֵם תִּזְכֹּר : אִם הַחֲבֹל לֹא תִשָּׁב ,
 בְּמָה יִשְׁכַּב ? אֶתָּה עַל עֶרְשׁ נַחַת ,
 זְבֹאִין שְׁלֵמָה יִנְאֵק אִישׁ כְּבִשְׂרָךְ ? —
 קְרוֹב לְשֵׁנַת הַשָּׁבַע
 עֲנֵי וְרִשׁ אֵל תִּשִּׂי .
 קָרֵב מוֹעֵד הַשָּׁמַיִם , יֵאבֵד הַנְּשִׂי —
 אֵל תֹּאמֶר בְּלִבְךָ רַע זְבִלְעֵל . —
 רַחֵם ! לִבִּי בַחֲמֵן כִּבֵּד לְנִצָּח .
 אִם אִם תִּרְאֶה עַל אֶפְרָחִים רִבְצָת ,
 הַשָּׁמֶר מִמִּתְהַתָּה ; תִּפְשִׂי שְׁלֹחָהּ .
 הֵן הִיא נִזְהָ וְהַגֵּם מִפְּנִיךָ ,
 לוֹלֵא עַל הַבְּנִים חָסָה , רַחֲמָה ,
 נִפְשָׁה מִנֶּגֶד מַחְמֶלֶה הַשְּׁלִיכָה ;
 שְׁלֹחָהּ : זֶה מֵאֵל תִּגְמֹל חֲסָדָה . —
 תִּגְמֹל שְׁמִיָּם — זֹאת זְכָרָה : יֵשׁ עֵין
 רֹאֶה , אֵין שְׁמֵעַת ; שְׁפֹט צָדֵק
 מִיָּשִׁיב אֵל תִּיק אָדָם כְּגִמּוֹל יְדִיהוּ .

היהודי :

בְּלִתִּי כְבוֹד, אַף בְּלִתִּי אֲטִיבִיזְמוּם,
יֵשׁ רֶסֶן, יֵשׁ מֶלֶטֶד—יֵשׁ יִדְאִיזְמוּם.

האטיק :

יִודְאִיזְמוּם מַה זֶה? בֵּין הַרְגָלִים
מִיִּלָּה, בְּעוֹר טַחְטָמָצֵת,
מִטְּפוֹת בֵּין עֵינַיִם,
וּגְדִילִים בְּכַנְף בְּגָד.

היהודי :

תְּכַשֵּׁר לֹא הָרוּחַ,
בִּיִודְאִיזְמוּם אֱלֹהִים;
בְּשָׂר, עֶצֶם, בְּיָדַיִם וְעוֹר, לְנַפֵּשׁ
בְּלִיָּם, בְּדָם הַתְּפַעֵל; אוֹרָם עֲלִימוֹ
כְּנִבּוּזַת הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ,
הַנִּפְשׁ הַנִּשְׁאָה הַנִּבְּחָה מֵעֵלָּה.

האטיק :

רוּחוֹ, גִּפְשׁוֹ, אֵם בֶּן אֲפוּא, טָה הַמָּה

היהודי :

רַחֵם וּגְמוּל שָׁמַיִם:

אֱלֹהִים גִּפְשׁוֹ רוּחַ

לִיִודְאִיזְמוּם; אֱלֹהִים

אֲבָנִי בְּנֵה לְמַעַן שָׁלוֹם וְיִשְׁעֵי,

מִקְדָּשׁ הַצֶּדֶק, כָּל בְּאִזּוֹ אֲשָׁרִימוֹ

לֵב בְּשָׂר, לֵב חַיִּים בְּגוֹי נִמוּעַ—

הן זאת הורת קלטור, חקמת ודעת,
 לשקול בפלם המזכות, לדעת
 לחשב חשבונות ולקרב אלינו
 הרבה, תקימת.

הן זאת הורת כבוד, הנגה לכת,
 ולשם ולתפארה הנדל מעשינו:
 אם בן אפוא, אם עול

ונגבה ונזלה, חמס ורצח,
 ירימו מצבי, אף יכשירוני
 הקים עצות מזכות לתהלת נצח
 ולמזבת אלה איש או רבותים, —
 למה אחידל, ולמה בעצלותים
 יבדו ימי בחשך?

למה להיות אנונימט מצליח חלד
 לא אהיה אקטוביאן הרג נקי?
 האז האמר פי על כבוד אתמכה,
 או צל קלטור, יום דם נקי אשפכה.
 יום אוסיף יעד על יעד, פריץ על פריץ,
 לרשת ממלכה, לשקוט הארץ?

האטיק:

אפס טוב וברכה תחת השמש,
 בל יצא מנו גם רעה ושכר —
 אף מה, אם לא כבוד, יהיה לזכר
 ממד לפעול בטוב, מתנ ורפן
 מדרה הרעות בגליו למנוע?

האטיק :

אולי ככה הוא, אף מי זה לא יבן
 פי בקלטור ירד, יפול לב אבן?
 מי זה יכחיש פי קטל
 ורצח אכזרי לא כימי קדם
 ירבה היום בארץ?

היהודי :

כשל פת הדור, רפו ידיהו;
 גמר ורב איננו,
 אף הוא נחש ערום, אפעה ופתן.
 אויב גלוי, שגא נסתר, מאלה
 מי תבחר לך? הנידה.

האטיק :

נחש ופתן, ערום כגד כגד,
 אחי לא אלה תפח;
 לא כבוד, לא קלטור בא בלבבמו.
 רק צל כבוד, דמיון קלטור אתמו.

היהודי :

לא צל, אף לא דמיון, איש אפיציומוס.
 עבד כבוד, שמר פקודי שכל.
 לפה סבגד, לפה זה מנבל,
 מעקבה יפגע,
 אם יראה (או חלם בלבבו יראה)
 כי הם יגדל, כי במו
 ינחל טובה עטרת?

אָבן סקיר	עֲשֵׂה תִזְכִּיר ,
זְבִיחַיִּכֶּם	כְּבוֹד כְּלֶם .
לֹא רִבְעָרְמוּ	שְׁמֵלֵת עוֹרְמוֹ ,
אֶף לְפִאֲרֵמוֹ	וְזִכֵּי עֲדִים ,
לְכָב רָחֵב	יֹאמֵר : הִבֵּ! הִבֵּ!
תִּלְאַה תִּבְדֵּ	לְתֵת הַיָּם .

אֶף אִם מַחְסוֹר יִרְכֶה , אִיךָ יִטְהַר גְּבִיר ?
 זִתְשִׁיקוֹת אִם יוֹסִיף כָּל יוֹם , כָּל רְנַע ,
 לֹא יִרְפֵּא הַכְּבוֹד , אֶף יוֹסִיף נִנְע .

הַאֲטִיב :

יִרְפֵּא הַכְּבוֹד ; כִּי בְנֵיו מִרְפֵּיט
 כָּל תּוֹעֵבָה יִרְמוּ ;
 כִּי מִיִּרְאֵת קִלּוֹן יוֹסִיפוּ אֲמִין
 בְּנִתְיִבוֹת הַכְּבוֹד וּבְדַרְכֵי צָדֵק .

הַיִּתְדֵי :

וּבְדַרְכֵי צָדֵק , אֶף אֵל עֵין הַשְּׁמַיִט .
 תּוֹעֵבָה יִמְאַסּוֹן בְּמִרוֹמֵי קָרֵת .
 לֹא בְצִפּוֹן בֵּית וּבְחִדְרֵי קִרְבָּמוֹ ;
 כִּי תּוֹעֵבָה אֵינְנָה אִם נִסְתָּרֵת ,
 אִם כְּבוֹד לֹא תִגְרַע , אִם כּוֹז וְלַעַג
 לֹא תִבְיֵא לְבַעֲרֵיהָ .
 אֶף לְפָנַי תּוֹעֵבָה , יוֹסִיף עָלֶיהָ ;
 לְצִפּוֹן אֵת תִּמְאָתוֹ יִרְשַׁע כַּפְלָיִם ,
 וְלִהְשֵׁלִים שְׂשִׁיעַ וּפְשִׁיעַ שְׂבָעָתָיִם .

צרות ומצוקות דרכיהם השחיתו;
 פשע אחיד הוא, בטאת עפך.
 אך לא זאת אריבה.

אל ערוץ בינתך מליון אשיבה.
 קלמור, כבוד—רפאות? בהם הנפש
 תנד, הלב ימול? הוי חכמת שקר!
 כבוד מחסור ירבה, לא ירפאהו.

מחסור נבר לא כביר,
 על הטבע לא כבד:

הוא האב, הוא המושביר
 את רעבון כל העבר
 ככלי עץב ותלאה.

איש כבוד נאה נאה,

מחסורו על אחת ייבע:

מטרה הוא את פי הטבע;
 רום עיניו — בקציר שניו,
 ולפתה תמית קנאה.

לחם לשיבע,	בית לרנע,
מסכה לילה,	בגד יומם:
בהם יחיה,	בהם יהיה
עלז רזה	זרע אדם.
אלה חגנו,	האל עשנו
צפונה, נגבה,	קדם וים.
לבני תפארת	רוח אחרת:
נפשם סערת	רק לכבודם.

האמיק :

מִכֶּמֶן מִי אִם בֶּן יֵצֵא הָעוֹלָם ?
מִי זֶה הָרָה תָּמָס וַיֵּלֶד פֶּשַׁע ?

היהורי :

הַפְּחֹסוֹר — עַל פֶּת לֶחֶם
עַל שָׂה עַל שִׁלְמָה, עַל הַלָּקָה עַל בֵּית,
עַל כָּל מִפְּחֹסוֹר יִחַסֵּר לוֹ יִפְשַׁע זָבָר,
מִפְּחֹסוֹר — לֵב אִישׁ יִקְשִׁיחַ .

האמיק :

אִיכֵי בֶן הוּא , אֵיךְ טַה רַפְּאוֹת לְאֵלֶּה ?
קְלָטוֹר , כְּבוֹד — אֵלֶּה לֵב אִישׁ יְמוּלוֹ ;
כָּתָם יִבֶּה קִשְׁיָה ; כָּתָם מִנְעַל
הַתּוֹעֵבוֹת יִטְהַר ; כָּם תַּנְּשֵׂאנָה
לְגִדְלוֹת , לְגִדְיֹבוֹת , עִשְׂתִּגְנוֹתֵינוּ .
אִיכָה יִבְזֶה נַפְשׁוֹ , אִיךְ יִשְׁפִּילָנָה
עַד מִיטַ יוֹן , לְגִנְב , וּבְאֲנָרָה רִשְׁע
כְּבוֹת רַעְיוֹ , וְלַעֲוֹת הַפְּלִים ,
וְלַתְּקִינֵי הָאִיפָה וְלַהֲגִדֵי יִשְׁקֵל ,
אֵלֶּה , כַּחֲשׁ , נְאֻף , זִלְזוֹל , רַצְחָה ,
אִישׁ כְּבוֹד , אִישׁ קְלָטוֹר ? טַרְכָה בְּנִשְׁעָה
הוֹנֵו , אוֹ עִם זָנָב חֵלֶק מְלָקוֹת
וְאֵל יִחַר זָא אֲכָדָה)
בֵּין אַחֵי לֹא תִמְצָא , אֵיךְ בֵּין אַחֵיךָ .
חֵלֶק עִם זָנָב , וּבְמִרְבֵּית הוֹנְמוֹ
מִרְבֵּים , אַחֵי רַשִׁי לֹא אֵלֶּה הַפָּה .

בְּן אָדָם לֹא יָבֵא בּוֹ ;
 או יְרוּם אִף יִגָּשׂא
 עַל כִּסֵּא—עֲלִיּוֹן נֹרָא ;
 או דְּלִים וְאַמְלָלִים,
 חֲסְרֵי כַח וּגְבוּרָה,
 יִהְיוּ תַחַת מִשְׁטָרוֹ ;
 אִז תִּרְאֶה, אִישׁ חֲשֻׁבוֹנוֹת,
 מֶה טוֹבוֹ אִף מֶה יִשְׁרוּ.

האטיק :

אִם אַתְּ נִפְשׁוֹ כָּל אִישׁ אֶהָב, לְנִצָּח
 בְּן הָיִד, בֶּן יִהְיֶה ; כִּי בְלִבְבֵנו
 מִרְאִשִּׁית זֹאת נִמְעַ הָאֵל עוֹשֵׁנו.

היהודי :

לֹא בֶן, אִף לֵב הַיָּשָׁר הוּא נִמְעַ בְּנו,
 יִכָּאֵב בְּכָאֵב רַעְהוּ,
 עָלָיו. שְׁמַת, אִם נִמְלֵט יִרְאֶהוּ
 מִרְעָתוֹ ; אִף שְׁמַחְתּוֹ כְּפָלִים,
 אִם מִיָּדוֹ יָבֵא אֵל אָחִיו יֵשַׁע,
 אֶהְבֵּת נִפְשֵׁנו הִנֵּה בֶן הַיָּהוּ
 שָׂרִישׁ פּוֹרָה אֶהְבֵּת, רַחֲמִים וְחֶסֶד ;
 כִּי הוֹשִׁיעַ אָחִיו
 הֵנּוּ לְלֵבֵב בְּיָשָׁר עֲדָנָה וְעִנְנָה,
 לֹא נֹצֵר אֲנוֹאֲסֵט אָדָם בְּכַמֵּן ;
 טוֹבֵת אָחִיו הִיא טוֹבֵתוֹ ; לֵב אֶבֶן
 בְּמַעֵי נִמְרַע, לֹא בְּמַעֵי נָבֵר.

חֲבֵהֵל רַע תִּקְיָם מִרְעַת רִנֵּעַ ;
 בַּק טוֹב בָּקִים לְבַחֲדוֹר . פִּקְחֵם עֵינַי
 עַל בְּזוּבֵי הַדְּמִיוֹן ; וְלִבְלִתִּי לֶכֶת
 אַחַר מִרְאָה עֵינֵינוּ , אַךְ בַּפֶּלֶם
 נִשְׁקַל כָּל פֶּעַל , אַחֲרֵיתוֹ מִה תִּהְיֶה
 נַחֲקָר , נָבִין ; כִּי יֵשׁ וַיֵּשׁ מִנְפֶּת
 תִּמְתַּק רֵאשִׁית דְּבָר , וּבְסוּפוֹ נְהִי ,
 מִפֶּח נְפִישׁ , הוֹנָה , שַׁחַת וְתַפֶּת .
 אֱלֹה תוֹרוֹת חֲכָמָה , פִּקְוֵהי עֲבָל .

היהודי :

אֱלֹה אֲטִיק אֲחִי , חֲשִׁבֹנוֹת שְׂבָל ,
 בָּדָם אֲהַב נִפְשׁוֹ יִרְחַק מִעָוֶל .
 בָּדָם מִיִּשְׁכִּיל נָבוֹן ,
 מִכִּין דְּרָכֵי חֲשִׁבוֹן ,
 צָדֵק יִשָּׁר יֵאָהֵב — אֶל עֵין רֵאָהוּ .
 בְּהִמָּה לֹא יָבֵא
 הַחֲסֵד בְּלִבּוֹ ,
 וּבְשָׁרוֹ לֹא יִכָּאֵב בְּכָאֵב רַעוּוֹ .
 צָדֵקת אִישׁ חֲשִׁבֹנוֹת ,
 מִפְּעָלָיו בְּתִבְנוֹת ,
 תִּפֶּע בְּמֵרוֹם קַרְיָה — וְלַעֵין תִּשְׁמָשׁ .
 אוֹלָם בְּעוֹף פִּרְחַת ,
 אַף בְּעֵשֶׂן נִמְלַחַת ,
 בְּמַחְלוֹת מֵאֲפִלְיָה — עֵיפָה וְאֲמִישׁ ,
 שִׁים אֲטִיק בְּשׁוֹפֹן מַחְבּוֹא ,

חַצִּיָּה, וּבִרְכָה הוּא; חַצִּיָּה לַשַּׁחַת,
לְעֹאזֵל הוּא; הוּא פֶּחַ, מִנְקֵשׁ וּפֶתַח.

האמיק:

עַד אֵן מְשָׁלִי חִידוֹת יִהְיוּ מְלִידָה?

היהודי:

הַקְּשִׁיבָה; וְלִמְלֵי אִם אֵין תִּשְׁמַע,
תִּשְׁמַע בְּלִמֵי חִידָה מִיִּשְׂרָאֵל קוֹשֵׁט.

צִיּוּלִיזְצִיּוֹן אֲנִישֵׁי דוֹרְנָנוּ

לְשִׁתִּים תִּפְרָד: לֵב טוֹב וְשָׂכָל.

האמיק:

מָה אֲסַרְתָּ? מָה זֶה פְּלַג לְשִׁנָּים

אֶת אֵלֶּה? וְשִׁנָּיהֶם רַק אֶחָד הִפָּה.

כִּי עַתָּה יִשְׁתַּלֵּם יְשָׁכָל,

גַּם הַלֵּב יִשְׁתַּלֵּם.

היהודי:

הֲבֵר וְשָׁקֵר!

האמיק:

הַשָּׂכָל הַפְּחָפֵחַ, יוֹדֵעַ חֶקֶר,

מָה פְּקוּדָיו, מָה תוֹרוֹתָיו, יוֹדֵעַתָּ?

לֹא יוֹדֵעַתָּ, לוֹ שְׂמֵעַתָּ.

לֹא בְּיַתְּ סִפְתַּת יָהּ.

היהודי:

לוֹ יוֹדֵעַתָּ, לוֹ שְׂמֵעַתָּ,

כְּלִבְבֵי לִבְךָ הָיָה.

האמיק:

לְמִשַׁל בְּרוּחַ, וְתִשׁוּקוֹת הַכְּנָעַי;

הַבְּדֵל מִטוֹב עַמְּךָ, טוֹב לְעֵינָיִם;

מְמַשְׁלֵת הַמְשַׁפָּט, שְׁלֵמוֹן הַיִּשְׂרָאֵל,
 שְׁוֵי צְעִיר זָרֵב, זֶה מוֹב, זֶה אִשְׁרָאֵל,
 זֹאת בְּרֵכֶת יְהוָה, מִתֵּת יְשׁוּעָה מִמֶּעַל.
 אֵךְ לֹא מִיָּוֶן בָּאוּ אֱלֹהֵי לָנוּ,
 לֹא מֵאֲתֵיָן, לֹא אֲמִיִּצְיָמוֹם הַמָּה:
 מִסִּינַי בָּאוּ. יוֹד אֵי זְמוֹם הַמָּה,
 שְׁוֵי אֲדוֹן וְעֶבֶד, חָקִי צֶדֶק
 עִם הַזָּרִים, עִם הַצָּרִים נִם יַחַד,
 זֶה נִעְלָם מִכְּלָטוֹן, מִצִּיּוֹנוֹ,
 וַיְהִי נֹדֵד מֵאֵז אֵל הַצִּלְפֹּנוֹי,
 כִּי רַק אֵל אֵב אֶחָד בְּנִים בְּלָנוּ,
 כִּי אֲחִים נַחְנוּ, כִּי אֶחָד עֲשָׂנוּ;
 זֶה מִסִּינַי, לֹא מִיָּוֶן לְמִדְבָּר;
 זֶה שְׂרָשׁ הָאֲחֻזָּה וּמִקֵּד הַיִּשְׂרָאֵל,
 וַתֵּצֵא הַזֹּרֵת צֶדֶק מִצִּיּוֹן,
 מִירוּשָׁלַיִם צִיּוֹלֵי־צִיּוֹן.

האטיק:

מי מלעג ושחק יחשך את פיהו?

היהודי:

יִצְחָק, יִלְעַג אֲמִיָּק: זֶה דְרָבּוֹ נִצַּח.

האטיק:

לֹא אֶצְחָק, עַת אֲשַׁמֵּעַ מִירוּשָׁלַיִם.

הַצִּיּוֹלֵי־צִיּוֹן הַזֹּרִיד אֵלֵינוּ?

היהודי:

לֹא כְלָה, אֵךְ חֲצִיָהּ: כִּי לֹא־לֵהֲנוּ

לָבֹן בֵּיר מְחוּזֵן יָאִיר ,
 אֶךְ מִבֵּיתָה טָמְאָת מַת .
 אֲפִיךְ אֵתָה ? מִדְּרָכֶךְ
 מַעֲנֵלִי אַף אִם רָחֲקוּ ,
 אֶרְחֲמֶךָ , אֲשִׁמַּע קוֹלֶךָ ;
 אֶךְ יִרְאֵתִי כִּן נִפְשֶׁךָ
 בְּאֵלֵי הַשָּׁוֵא נִמְמָאָת .

הַאֲשִׁיךְ :

אִם אֲנִישֵׁי יִשְׁקֶךָ וְרַמְיָה רְאִיתָ ,
 לֹא שָׁמַעְתָּ כְּהֵם גַּם בֵּימֵי קָדְמָם ?
 מַה תִּלְעַג וְתִתְהַלַּל בְּכַנֵּי דוֹרְךָ ?
 אֵיךְ יִתְרוֹנוּ עַל זוֹלָתוֹ לֹא תִרְאֶה ?
 אֵיךְ יִשָּׂד וְצוֹחָה, פְּרִין עַל פְּרִין ?
 אֵי עֵשֶׂק דָּל , גָּזֹל , חָמָס וְקַמָּא ?
 אֵיךְ מוֹשֵׁל עֲרִיץ , כִּי עִם הָאֲרִיץ
 מַחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו יִדְכֶה יִשְׁחָ ?
 אֵיךְ כַּהֵן מַתְעָה וְנִבְיָאֵי יִשְׁקֶר ?
 אֵיךְ כְּרֵגֵי הַיָּם , גְּדוֹל בִּלְעָ ,
 כִּי יִירָא מִמִּישְׁפָּט , קָטָן מִמֶּנּוּ ?
 אֵיךְ יִתּוֹם , אוֹ אֶלְמָנָה , אוֹ עֶבֶד
 בַּסֵּתֶר נְאֻנְקִים , כִּי אֵין שְׁמֵעָ ?
 דוֹר , מִישְׁפָּט יִמְשָׁל-בוֹ ; דוֹר , בוֹ יִכְרַע
 בְּקָטָן בְּגִדוֹ לִפְנֵי הַצָּדִיק —
 דוֹר כְּרוֹךְ הוּא : מִי עוֹר וְכֹזֵבֵנִי ?

הַיְהוּדִי :

הֵן זֹאת צְדָקָתְךָ , אֵא אֶכְחִישׁ גַּם אֲנִי .

מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן! צוֹיֵת אֶת בְּנֵיךְ .
 אֲשֶׁרֵי הָעַם הַזֹּרוֹתֶיךָ יִנְצְרוּ ,
 אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ בְּנֵתִיבוֹתֶיךָ יִלְכֶּךָ .
 גַּם עֲבָדֶיךָ נִזְהָר בָּהֶם ,
 עַל לְבוֹ יֵשָׂא זְכָרָם ;
 יוֹם וָלַיִל יִשְׁעִישׁוּעֵי הֵם ,
 לֹא תִמוּשׁ בְּגִלְיֵי מֵתָם ;
 עֵקֶב רַב עֵקֶב שְׁמָרָם .

חלק שרישי

האטיק :

כִּי זֶה עַל דוֹר הָעֵדָה שׁוֹלַח פִּיהוּ ,
 שֶׁפֶךְ עַל אֲטוֹצֵיזְמוֹם בּוֹזוּ וְלַעֲנֵנּוּ
 וּבְצִוִּילִינִצִּיּוֹן יִתֵּן כֹּל דַּפִּי ?
 הוּי זְקֵן מִיִּזְנֶטְרוֹף! מֵאֹרֶשׁ הַשְּׁמֵשׁ
 עֵצִים עֵינָיו , אֲזַנָּיו מִכְּבִיד , בַּל יִרְאֵה ,
 בַּל יִשְׁמַע , בַּל יִבִּין יִתְרוֹן הַזְּרָנּוּ
 עַל הַדּוֹרוֹת עֲנָרוֹן זְמִים תְּלַפּוּ .

היהודי :

לֹא זִכְנֵתִי , אֶף לֹא שִׁבְתִּי ,
 לֹא שִׁנְאַתִּי חֲכַרְתָּ נְכָר ;
 גַּם אֶהְבֵּתִי , גַּם נֶאֱדַרְבֵּתִי ,
 וּבְכֹל לֵב וּבְקִשְׁטִי וְאַמֵּת .
 אֶךְ דְּרַפִּי רַבִּים חֲשַׁבְתִּי ,
 נֶאֱרָאָה לְבַמּוֹ קִבְרִי :

וְשֹׂאזְדָה תִּשְׁפִּיל כֹּל חֲסֵדָתָהּ .
 אִישׁ אֵל יַבֵּעַ בַּפֶּעֱלוֹתֶיהָ ; רַע
 לֹא יִהְיֶה לָּהּ מִסְתַּרֶיהָ יוֹדֵעַ .
 שֶׁאֵלֶּהּ אֵיפֹה בְּרַבָּה ,
 אִם הֵימִין , תֹּאמַר אֲשַׁמְאֵלֶּהּ ,
 לֹא תִפְתַּח אֵלֶיהָ לִבָּהּ ,
 אִזּוּ תִצְלִיחַ , אִזּוּ תִשְׁכַּיֶּלֶה .
 כָּל לִבָּב תִּחְשַׁב עֲקֵב ,
 אִזּוּ תִצְלִיחַ , אִזּוּ תִמְלֹךְ ;
 בִּי כָל אֶחָ עֲקֵב יַעֲקֵב ,
 כָּל אֹהֵב רֵכִיל יִהְיֶה .

לא תחמוד שקט ושלום ישרי רך :
 יִשְׁרֵית הַפֹּתֵהּ הִיא וּמְנוּחַת קֶבֶד .
 לֹא תִחְמַד מְרוּנֹעַם , בְּמַחֹן לְבָמוֹ ;
 חֶסֶד לֵב הוּא , בְּמַחֹן יוֹנָה וּכְבִישׁ ,
 עֲבֹד הַכְּבוֹד , עֲבֹד אֲמִיצִיזְמוֹם ,
 כִּשְׂאוֹן מִים רַבִּים מַעֲוֵי יִהְיוּ ,
 וְתִשׁוּקוֹת לְבוֹ בְּנַחְלִים נִטְוִי .
 הוּא יִגְדֵּל , הוּא יִפְרֹץ-פְּרִיץ ,
 הוּא יְרוֹם , הוּא יִתְעַלֶּה ;
 יִצְשֵׂא עַל עַנְוֵי-אֶרֶץ ,
 וּכְרַגְלָיו יִרְמֹס נַקְלָה .

אֵת דְּהַזְרוֹת הָאֵלֶּה

(פְּקוּדִים צְדִיקִים מִחֲבִיטֵי פֶתִי) .

שפלות, זלות, נבלות,
חוללות, וכסילות.

זה אל נכר שגאתי ואתעבה,
ארור כל שגה בו; מביתו נצח
זב ומצדע, רש ורע, מחזיק פלך
לא יכרת, השמר
אחריו לא תזנה, בדרךיו לא תמע
לא תתחנן בו; שקין
בניו ובנותיו יהיו לך, ומאומה
לא ירפק בין ידיו מן התרם;
פי אש אוכלה הוא, יאכל עד רגע
מנדיש עד קמה, זית וכרם.

לא תגנב בבלי שכר ותכונה,
פי נמצא בנגבה יירש בשגה;
לא תחדיל לגנב, פי ביקר לא יער
נער בפיו טפל גזל ועשק.
כסף, זהב—ראשית לגדלת גבר.
לא ידע לצבור הון, אין לו פי חלק;
שגא בצע, טאם חמס ועול,
איש יודאיזמוס הוא, תועבה הוא.

לא תענה קשט באמונה וצדק
מיטיד; שרוע או קרומ
מוצא פיך יהיה; כל מפעליך,
כל קורותיך, תרים השמימה;

לא תשא דומיה קלון וקלם :
 מקלה שמך יקר , יקם עד רצח ,
 או עד ישפיל המצח ,
 ישוב דבא ושחוח ;
 אזי תתראה חנון מרבה לסלות .
 אם לא תקם , אם לא תמר , אין חלק
 לך בכבוד ; פי ענו ושפל רוח ,
 אנכי אטיציזמום
 מאסתי ואשנא , תעבתי נצח .

לא תרצה ביד : פעל
 הקים ונבלים הוא ; אמה , מרבה -
 פיך הוא ולשוניך .

לא תנאף בת אל נכר ,
 יודאיזמום תועבה :
 לא ינקה כל הנוג : בת ;
 יודאיזמום נבל , אב לנבלים ,
 רחק כבוד מהם : שפלות הנפש
 חלקם ; מטיט ורפש
 לא ירימו רגלם , לבם , רוחמו ,
 עשתנות ילד כל עשתנותמו ,
 לא בנדלות , לא בנבהות ילכו ;
 לא תאר , לא הדר לפעלותימו ;
 בק חשך , בק יראה בנתיבותימו ,
 בלות , עצלות , קלות ,

אוהב זולתי, עבד לי איננו.

לא תשא שם קדשי על שפתותיך,

ובכנוי הכבוד תזכיר זכרי;

בכבוד השבע, בו תפארתך,

אליו תכרע, האמר: אלי, צורי,

פלעי, סתרי,

בתרי, גזרי.

הרבה מפל-הונך,

הרבה מפל-זרעך,

הרבה מחינתך

הכבוד יקר לך; מנבת עין

אותו תשמר, כי הוא אל, בלתי און.

זכור כי אף אם רגע

תעזבו, לגנח יזניחה,

כי אפו רגע; אף אם מעליך

רגע חלף חלף,

לעד לא ישוב לך;

שוא תנחם, שוא תאנח, להכל

בך על ירך תספיק; כבוד נלה

לא ישוב עוד, אין מרפא ותעלה.

בבד נפשוך, כי כבוד ינחיו

מוקרי נפשים, ושפלים יקרו.

ראשית כבוד—מלבוש; ראש מעיניך

יתה על הוד בנדך ומעונך.

יתפיר שמש לפניהם!
 עודי חי אל נא ימושו
 מעד לוח בליתי ;
 עודי חי לפני אחי
 אשאם על שפתותי .

אנכי אטיצומוס הוצאתיך
 מאפל הסבלות אל-אור השכל,
 אור ציוניציון .

לא יהיה לך מפלעדי עליון .
 לא יהיה לך אל אחר על-פני ,
 לא יהיה לך דבר במרום שמים ,
 על-הארץ מתחת , או במים ,
 יקר , חביב מפני .
 לא אב , לא בן , אחיך ואחותך ,
 או שוכבת חיקך ,
 לא מודע , לא אלוף , ויריד זרע ,
 לא נער , לא זקן ,
 יונק , או איש שבה ונשיא עדה ,
 לא חכם , לא מורה ומלמד צדק ,
 לא עני , לא יתום , לא גלמודה ;
 לא חכמה, תושיה , בינה ובעת ,
 לא צדק , מישרים , טישפט וחסד
 לא יהיה לך חביב מפני , בען
 אנכי אטיצומוס אל קנא :

בַּת־שִׁיעִית פָּלַג הַיְרִיעָה (׀) חֲקִקוּ ;
 אֱלֹה מַעַן מִיָּם חַיִּים ; שְׁתִּיתִי ,
 אִף כָּל יָמֵי אֲשַׁתְּהָ , וְתַחֲי נַפְשִׁי .
 הַבֵּר צָחוֹת עַל כָּל מַחְקֵר לְמַדְתִּי ,
 זִכְרֵי-סוֹד תַּת מַעֲנֶה אֵין נִשְׁנֵב מְנִי ;
 וְכַעֲמ סִפֵּר מֵהִיר פִּי יִטִּיף נֶפֶת :
 נֶפֶת מָתַק , מְלִים רוּחַ מְלֵאוּ ;
 רוּחַ חֲכָמָה , לֹא מֵהוֹרוֹת חֲלָפוּ ;
 רוּחַ הוֹרְנוּ , הוֹר שׁ לִי הַקֶּשֶׁט
 חֲשַׁף עַל פָּנָיו , וַיִּבֵּט מִתַּחַת
 שְׁתַּבֵּי תַבֵּל בְּקֶדֶה , שֶׁחַק וְשַׁחַת ;
 וְלִכְלֵ-הָעַם יִגִּיד , וְלֵעֵין הַשְּׂמִיט
 כָּל-סוֹד כְּמוֹס יִפְרֹשׁ , בְּמִנְלַת סִפֵּר
 נִתְנַת אֲמָרֵי שִׁפְר ,
 הַנְּדָה רוֹסְנִית *) וּמְלִיצַת דְּרָמָה .
 אֲשָׁרֵי עֵינָיו תִּמִּיד וְלִכְבוּ שְׁפָה !
 מִשֵּׁם מִי יִשַׁע יִשָּׂאב לוֹ וְחֵי ,
 מִשֵּׁם יִחָבֵם , יִנְשֵׂא עַל כָּל-חֵי .
 אֲמִי צִיָּמוֹס , מְצוֹתִיד ,
 מִשְׁפָּטִיד
 יַעֲשׂ אִישׁ-יִחִיָּה בְּהֵם ;
 מֵה-נִמְלָצוּ , מֵה-יִקְרָו
 מֵה-יִפְרָו ,

על ספרי קדש, אפלטון, אריסטו,
 שים, מדרש וגאונים, האישי במני
 ירקב יבלד? הטה מהכל יחד;
 ארנם, רחם, עבים—איטה ופחד.
 חכמת-מה למו? מליהם אף טבו
 למישך חבדי שנה על עפעפים.
 איש שמש דור דעה עליו הפיעהו
 ירחק מהם: מנימור, אלגמיני.
 דבט, יקרא; מהם מים נאמנו
 ישאב יום יום; חכמה, עצה אין חקר
 אזו בלבבו ובעצמותיו תבאנה,
 עוד רבים זולת אלה
 ספרי חכמה אקרא בקר וערב,
 על משכבי סרוח,
 עת שכי זבעת קומי
 גם אחר אכלי לחמי,
 בלזק ינין, די-קוק, אנשי הרוח,
 ראשי ממלכת תושביה הנמו.
 אלה שעשועים לי ומשיבי נפש:
 כם מוסר השכל, כם פילוסופיאה
 ירדת חררי בטון,
 מתוק לנפש, אף מרפא לעצם.
 אלה ואחרים עוד מבלעדמו,
 שם, במדינות חכמה, פריז, ברופלם,

יִרְבוּ יְמֵיכֶם
וְיָמֵי בְנֵיכֶם
עַל הָאָרֶץ.

חלק שני.

אֲמִי צִיּוֹמוֹם! אֲמִי צִיּוֹמוֹם!
עֵשָׂה פֶּלֶא מִי כְּמַכָּה?
כֹּל-יָמֵי אֲדָה לְשִׁמְךָ,
לֵךְ הַמִּיד אֶקֶד, אֶבְרָכָה;
אֲמִי צִיּוֹמוֹם, כִּי אֶתְמַכֶּה,
אֲזִ אֶצְלִיחָה, אֲזִ אֶמְלֶכָה.

אִם חֲכָמָה אִין כִּי וְדַעַת,
וְצַדִּיקָה מְנִי נְעַדְרַת,
לֹא אֲנֻנְרָה, לֹא אֶהְתָּה;
מִכּוֹתֵי אֶתָה תִּחְבֹּשׁ,
הַצִּילֵנִי, אֵלֵי אָתָה,
אִמֵר לֵךְ, אֲזִ לֹא אֶבֶשׁ.

אֲזִ, נְעוֹר וְרִיק מִכֹּל
אֶבְבֵד בְּכַנִּי מַחַל;
אֶעֱשֶׂה חֵלֶף, אֶרְכֶּה יָשָׁם
וְזָהִכִי יִרְכֶּה כַּחֹל.

עַל זָרִים אֶתְמוֹל כְּזוֹנֵי
אֲשַׁלֵּיךְ נַעַר, קִיָּא, צוֹאָה;
אֲנִשִּׁי דַעַת יִירְאוּנִי,
צַדִּיקִים תְּמִית קִנְאָה.

יָדְמוּ נְשִׁיקוֹת
חֶשֶׁק וְחֶשֶׁק —

אָרְבוּ בְּקֶרְבוֹ,
צַפֵּן בְּלִבּוֹ,
טֹמֵן בְּחִבּוֹ
עֲצוֹת עֲמוּקוֹת.

בָּטָה בְּאַחֲרָה
שִׁנְאָה וְאַיְבָה,
וּבִמְתַמָּאוֹת
מִסְתִּיר קִנְאוֹת;
קֶצֶף וּמְדוֹן —
שָׁלוֹם וְשִׁלּוּהַ;
קֶשֶׁת וְכִידוֹן —
עֲשׂוֹן וְחֲדוּת.

מִים עֲמוּקִים
עֲצָה בְּלֵב אִישׁ,
צָרִים מְזִיקִים
יַחְפִּיר וַיִּבְאֵישׁ

חֶמְדָּה וְעֶרְמָה
עֲקֵבָה וְתִרְמָה
שָׁלוֹם וְחַיִּים.

עֲזִבוּ פְתָיִים
שִׁכְלוֹת בְּהֶמָּה:

מָאֲתִים אֶלֶף בְּכֶף
יִדְוֶה אִישׁ, וְדִנְוֹשׁוּ יִפְשֹׁט הַרְגָּד;
לֹא יִהְיֶה, לֹא יִבְרַח: כְּתִמּוּל הַגֵּהוּ
סֹחַר, קִנְיָה, לְוֹה—שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ.
תִּמְעַל אֲשֶׁה, תִּתֵּן לְאֵר הַדְּרִיָּה;
יָדַע, יִרְאֶה הָעַם, יִרְאֶה חֲבַעַל—
אֵין אִמֵּר וְדִבְרִים: שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ.
עֶקֶב יַעֲקֹב הָאֵח, וִירְסָה רַע;
מִרְמָתוֹ וְתִכְבְּיוֹ יָדַע אֲחִיהוּ,
אֲכֹן מִרְעַע עַד טוֹב לֹא יִפְצָה פִּיתוֹ,
אֵין פֶּרֶץ וְצִוְתָה בְּרַחֲבוֹתֵינוּ.
חֲמָם וְיֹשֵׁד לֹא יִשְׁמַע, תִּקְבֵּר
הַיּוֹד מִצְפוּנֵי לֵב גִּבֵּר
חֲמָה, שִׁנְאָה בַּל תִּנְלָה חֲחוּצָה;
אֵךְ נִכְלַ תַּחַת גִּבְלִי,
אֵךְ שִׁכְלַ תַּחַת שִׁכְלִי,
עֶקֶבָה תַּחַת עֶקֶבָה, תֵּךְ תַּחַת תֵּךְ;
אֵין רִיבוֹת וְתִדְוֹנוֹת, מְרוֹן, תִּכְתַּת;
אֵין אִמֵּר וְדִבְרִים: שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ.

מה טוב ונעים

שְׁמַת בְּרַעִים

אֵיב וְשִׁנְאָה

הַיּוֹד, מִקְנָא!

בְּשִׁשַׁת חֲלָקוֹת

חֹבֵב וְנִשְׁק,

נִירוּצוֹ - וַיְפִיּוּצוֹ

מִלְאָכָיו בַּחוּץ, בַּפִּיּוּת.
 כְּאֶבֶד-אִשׁ יִשְׁמֵר וְשִׁית,
 כִּן (נִשְׁבַּע) - אֶכֶל, אֲשַׁבַּע.
 אֶכְזָרִי - מָרַף כְּאָרִי
 אֵין נִסְתָר מֵעֵבְרָתוֹ,
 וַיִּנְזַר יָמָיו וְשִׁמְאֵל,
 לֹא יִחְמַל - יוֹם נִקְמָתוֹ.

וּכְתָבִיד וּסְפָרִיד

אִם רַבּוּ עָרֵב וּבָקָר,
 כִּן רַבּוּ עָרֵב וּבָקָר
 גַּם-מִתִּיד וּפְגָרִיד.

דֹר דָּעָה, הִדֹר שְׁלוֹם, אֲשֶׁרִי כְנִיד!

אֲשֶׁרִי, מַה טוֹב חֶלְקִי, כִּי כָה נִזְדַּרְתִּי!

אֵיבָה אֵין עוֹד, אֵין עוֹד שְׁנָאָה; אַח, רַע

כֹּל נָכַר אֵל כֹּל נָכַר,

לֹא לְאִמוּנָה וְלִמְחֻשָּׁבָה יִרְדָּף

אָדָם, אוֹ יִשְׁהַף; תַּמָּה נִכְרְתָה

שְׁנָאֵת הַדָּת; אֶבֶד זְכָרָה לְנִצָּח!

דֹר חֶפְשׁ, דֹר חֲרוּת, חֲכַמַת וְרַעַת,

עַל הַכְּרִי הַיְשִׁישִׁים יִשְׁפֹךְ בּוֹז לַעַג.

אֵל יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ

דְּרֻכָּת, יִלָּךְ אִישׁ; לַעַג מוֹכִית,

שְׁנָא אֵין עוֹד, וּלְבַד שְׁלוֹם כְּאֶרֶץ.

מָחָר גַּם אֶת מְלִימוֹ
 תִקְוֶיב אֲנִיךְ . יֵשׁ אֱלֹהֵי יִבְחִישׁוּ .
 אַךְ מִי יִשְׁמַע לָהֶם ? זְרוּנִים הִפָּח -
 אַתָּה תִקְרָתְ כָּל-מִדְוָה וְחֹלֵי ,
 בְּנֵת סֶרֶת כָּל-נִנְעָ ,
 וְרַפּוּאוֹת נִפְלְאוֹת יוֹם יוֹם תִּדְוֶשֶׁת .
 עַל-כֵּן חָרָה עֲלֶיךָ אַף הַטֹּבַע
 (הַטֹּבַע הַמְקַנָּא , גְּכֹלֵם מִמֶּךָ) ,
 וְזָרַק חֲרָבוֹ שָׁגַן , וַיַּחֲדֵשׁ פְּנֵעַ ;
 וַיִּקְרָא מִפְּזִרְח זַעַם ,
 מִצִּפּוֹן יַעַר מִשְׁדֵּי ;
 וַיַּפֵּל פְּתֵאוֹם וּבְרִנֵּעַ
 זָקַן וְנֶעֱר .
 סָבַל וְבֵעַר ,
 עִם חֲרָטֵם , אֲשָׁף , כְּשִׁדֵּי .

אַךְ מִתִּיד וּפְנִיךְ
 אִם-רָבוּ בָקָר וְעָרָב ,
 כֵּן רָבוּ בָקָר וְעָרָב ,
 מִכְּתִבֶיךָ וּפְנִיךָ .
 אֶת-תִּקְוָה חֲכָמְךָ
 הִבִּין וַיִּרְא תַפְּוֹת ;
 רָאָה , וַיַּחֲר לֹו .
 מִתְחַתֵּיּוֹת צִלְמוֹת
 לְמִלְחָמָה עֲלֶיךָ
 הוֹצִיא אֶת-כָּל-חֵילוֹ .

וּבְסִיר נְפוּחַ וּבְמַסְלֹל בְּרוּל
 תַּעֲוֹף בְּלִתי סוּסִים, גָּמַל וּפָרָד,
 בְּאֲשֶׁר יִדְאָה הַנָּשֶׁר, מִרְבֵּבְתֶךָ.
 וּבְסִיר נְפוּחַ וּבְחֻכְמַת בְּלִיךָ,
 בְּלִתי עָמַל וַיִּנְיַע,
 אֶחָד תַּחַת מֵאָה יַעֲשֶׂה בְּמִלְאֲכָתָה.
 אַתָּה תַעֲצֹר בְּרָד, נַפְיָן וְזָרִם
 מִרְדַּת עַל-חֻלְקַת שְׂדֵה וְכָרִם.
 חֲצִי שְׂדֵי גַם הַפָּה
 אֲשֶׁ עֲבָרְתוּ, בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִית תִּשְׁקִיעַ.
 אַתָּה מִיָּם וְרוּחַ
 נִתְחַתָּ לְנִתְחִימוֹ;
 עֶפֶר, אֶבֶן וּמָלֵעַ
 לְיִסּוּדוֹתֶם הַפְּרֻדָּה,
 וַיִּסּוּדוֹת הַיִּסּוּדוֹת אַתָּה מְדַרְגָּה.
 בְּשֶׁר וְרֵם וְעֶצֶם
 פְּלִנְתָהּ, וּבְדָמָהּ
 אֶת-הַכְּרוֹל מְצֵאתָ.
 עֵתָה יְבוּשׁ, עֵתָה יַחֲפִיר הַטָּבַע,
 כִּי מִסְתַּרְיו חֲשַׁפְתָּ,
 וְכִלְי מַעֲשָׂהוּ מִיָּדוֹ חֲמָפְתָּ.¹
 אַתָּה בְּזִכְוִיתֶךָ
 קִרְבְּתָהּ הַיָּרֵחַ אֵל-עֵינֶיךָ;
 וַתִּבְטַ מִרְחֹק, כְּמַרְגֵּל חָרָשׁ,
 אָדָם וּבְהֵמָה בּוֹ, וּפְעֻלוֹתֵימוֹ;

אין אימטה - אין צרתה:
 רק אורה - רק תפארה,
 רוח בעת ונבורה,
 רוח שקל ושלמות.
 דור רחין מצואתו,
 רץ יום יום לשלמותו,
 חכמתו אף צדקתו
 אש תמיד בו לא-תכבה.

אל השקר לא נטה,
 אל ההבל לא שטה;
 לא נפתה - על איש חזם
 ומשנע או מתנבא;
 דור שלם מכל שלם!
 שלום לך, ברוך אתה.

האח האח נפשי! ואיך אשמרה
 מחסם לשפתי עת אראה פניך.
 דורי, דור מי כמהו?
 אראה עצם ירך
 על-הארץ יגבר, על-השמים,
 על-האש, על-המים.
 אמה על-פני רוח הלהטת
 סמפל לעבים הנביה לכת.
 אמה בלתי משומ אף בלתי רוח
 תעוף ארחות ימים עם סיר נפוח.

בְּבִלְי־לֵב וּבְאֵין עֵינַיִם ,
 עַת בְּכֶם סָרָה דְבַרְתִּי
 זֶה שָׁנַיִם עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם .

עִיר פָּרָא אָז הָיִיתִי ,
 מִקָּרְיָה קִנֵּי רְחוּק ,
 חֲזִיוֹן שָׁוָא עַל-גֵּן חַיִּיתִי ,
 פִּי פָּעַרְתִּי לְבִלְי חֵק .

יִתְנַפֵּל אַף יִתְקַדֵּשׁ ,
 יִתְנַשֵּׂא אַף יִתְהַדָּר ,
 יִשְׁתַּבַּח דּוֹר חֲדָשׁ :
 אֵין בּוֹ קוּץ , אֵין בּוֹ דְרַבֵּר .

דּוֹר רֵאשׁוֹן , דּוֹר עֲזָרוֹן ,
 דּוֹר חָרוֹן — דּוֹר מְלַתְמָה ;
 דּוֹר אַחֲרוֹן — הוּא דּוֹר בְּשָׂרוֹן ,
 דּוֹר שְׁלוֹם , אַף הוּא דּוֹר חֲכָמָה .

בוֹשׁ יְבוֹשׁוּ קְדָמוֹנַיִם ,
 גּוֹרְקָם יִשׁוּאָה וְאַמְיֵשׁ ,
 חִשְׁנָה אֶפֶל וְעֶרְפֵּל ,
 קִיר תְּפֵל — פִּתְבָּנ תְּפֵל ,
 הָר גּוֹפֵל — רִיר חֲלָמוֹת .

אֵין זְכוֹרֹן לְרֵאשׁוֹנַיִם ;
 כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַיִשׁ :
 אֵין עֵיפְתָה — אֵין סוּפְתָה .

דָּרָךְ אֶרֶץ.

או

אפיוציוזמוס.

שִׁירַת שְׁד"ל לְדוֹרוֹ.

(ת"ר)

חלק ראשון.

דָּרָךְ אֶרֶץ, דָּרָךְ אֶרֶץ.

חַן וְחֶסֶד, רַב-שָׁלוֹם.

חֲזֹקוּ נָא, מְלָכֵי בְּאֶרֶץ.

תִּמְכּוּ שִׁבְטֵי עַד-עֵילוֹם!

לֹא-עוֹד רִיב, שְׁטַנָּה וְקַרְיָן;

כָּל-מְדוֹן עָרְיוֹ יִבְלֵם.

צוּר יִגוֹר אֶרְיָה עִם-בְּטֹב,

בְּבִקְרָה דָב יֵאָכֵל עֵשֶׂב.

עַל-חַר פֶּתֶן יִשְׁתַּעֲשַׁע

הָעוֹלֵל אוֹ הַיּוֹגֵק;

לֹא בִשְׁחִית אָף לֹא יִרַע

צוּר וְלִישׁ הַפּוֹגֵק.

אָף נוֹאֲלֵתִי, אָף נִבְעֵרְתִי.

סבות המעות .

תקס"ג

בִּינָה וְתוֹשִׁיָה, שְׁכַל וְדַעַת,

מִתַּת אֱלֹהִים הַנָּה,

וְלִתְוַעֲלוֹתֵיהֶן אִין קִין וְחִקֵּר .

אֵיכָה הַלּוֹנֶת עִם אֲזוּנֵי שְׁמֵעַת

יוֹם יוֹם, וְלֹא תִרְפִּינָה :

יִתְעָה בְּשִׁבְרוֹ אִישׁ, וְשׂוֹא וְשֹׁקֵר

יִמָּצֵא בְּמִחְקָרוֹ : עַל-כֵּן נִפְלְגוּ

הַתְּמִיד מִבְּקִשֵׁי דַעַת, אֵף יִשְׁאַגוּ

.אִישׁ אִישׁ עָלֵי רַעְיוֹ ?

רַב ! דִּבְרֵי סָרָה ; רַב-לָכֶם, רַמּוֹ !

לָרִיב בְּמִתַּת-אֵל עַד-אֵן תִּצְאוּ ?

מִכֹּל חֲסִדֵּי בִינַת לֵב יִקָּרֶה ,

לְחִשָּׁף אֲמַת בָּהּ תְּרוּצִים יִרְפוּ .

אֵף אִישׁ בְּלֵב עֲצָל וּבִגְבוּהַ רוּחַ

יִחַר חֶקֶר עַל הַוִּשְׁיָה נִסְתָּרָה ,

וּבְלֵב חֲקִירָתוֹ יִישַׁן יְנוּחַ ,

בִּלְעֵמֶק יִנַּע ;

אוֹ אִם בְּדַרְךָ רֵאשׁוֹנִים לְלַכֵּת ,

אוֹ לְהִלֵּךְ מִנְּגַד , יִשָּׁבַע .

יִרְדֹּף חֲדָשׁוֹת ; אוֹ עַל-כֵּס מְמַלְכֵת

יִחַשֵׁב אֲשֶׁר הוֹקֵם , וּבִאֵחַ וְרַע

יִמָּאֵם לְהוֹעִץ-עַל-מִי יִדּוֹן

אִם לֹא יְהִי נִמְלֵט מִכְּשָׁלוֹן ?

עלינו הנגלות; כי אדם אין
 דעת אל רם יוכל — ירויח רוח.

תורה, בת יוצר כל, בת בורא רוח,
 מה-רבה חקמתה! היא מכלל-דעת.
 אך אם הודה, יפיה יודע אין,
 אל! נא בכסילותם אל-יהיו נצח.
 תמוך בימיני נא, אב לבני-עבר!
 יודה אשיב אליה בימי קדם.

פנביאי קדם תשאני רוח,
 אטיפה לבני-עבר דברי-דעת;
 אטיפה נצח, אך שמע אין.

מה-נִשְׁתַּחֲוֹתֶם? קִבְּלֵתְכֶם עַד-נֶצַח
 אֵךְ זֶה יִהְיֶה פְרִיָהּ, וּפְרֵי טוֹב אֲיוֹן.
 אוֹצֵי תִשְׁיבוּ: הֵן מְלִיד אֲיוֹן.
 מִי לֹא יָבֵעַ יְרוּעַ מִנֵּי-קָדָם,
 כִּי עִם-רָאָרִץ יִכְשְׁלוּ נֶצַח
 נִם בְּדָבָרִים כְּרִים, מַחֲסֵר רוּחַ?
 אוֹלָם אֲנִשֵּׁי תִשְׁבֹּל וְכִינּוּ דַעַת:
 לָהֶם תוֹעִיל, אִם-לֹא לְכִסְיֵי עֵבֶר.

דְּרִשְׁתִּי וְאֶחְקֹךְ כָּל-צַד, כָּל-עֵבֶר,
 לְמַצִּיא אֶת-תוֹעֵלָתָה; אֵךְ אֲמַנֵּם אֲיוֹן.
 מַה-זֶּה תוֹעִיל אִפּוֹא אֵל אֲנִשֵּׁי-דַעַת?
 מַה-תִּגְדֹּל אֲהַבְתֶּם לְאֵלֵהֶי קָדָם?
 אִם נִעְלַמוּ מִהֶם עַלְמוֹת רוּחַ
 הָאֵם עַל-בֶּן לֹא יַעֲבֹדוּהוּ נֶצַח?

אוֹלָם אַתֶּם אֲחֵי תִהְיֶה לִּי נֶצַח,
 תִּבְזוּ אֶת-תִּגְדֹּלוֹתַי, וְלִבְד אֶל-עֵבֶר
 תִּסּוּר תְּרוּצוּ; כְּעוֹלָה עַל-רוּחַ
 עַל תּוֹרַת אֵל תִּכְיֶעוּ דְבָרֵי-אֲיוֹן,
 אַתֶּם תִּמְאָסוּ דְרֹךְ חֲכָמֵי-קָדָם,
 כִּי רַק אִישׁ נִסְתָּרוֹת יִדַע דַּעַת.

כָּל-אוֹת מִשָּׁל תִּיָּדָה—אֵךְ מֵאִין דַּעַת
 מִתְּלִקַת כִּינִיכֶם מְצִאתִי נֶצַח.
 סָמַר שְׁעָרֵי כְּרִאוֹת אִיךְ עַל צוֹר קָדָם
 כָּל-כְּרָה דְבָרְתֶם, הוּא חֲכָמֵי עֵבֶר!

עַל הַתּוֹרָה אֵל לָמָּה תִּכְבְּדוּ נְצַח ,
 אַתֶּם הַמְּקַבְּלִים , עַל יְדֵי עֵבֶר ?
 הִרְבּוּ כַחֹל עָלֵינוּ חֲקוֹת רוּחַ ,
 וּלְפָקוּדֵי קְבֻלַּתְכֶם קִץ אֵין .
 מִשָּׁה לֹא רַב צָנּוּ מִימֵי קֶדֶם ,
 כִּי גַם-אַתֶּם הוֹסִיפוּ דְבָרֵי-דַעַת ?

אוֹר הַתּוֹרָה תִּקְדְּרוּ מֵאִין בַּעַת ,
 וְאַמוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל תִּגְדְּדוּ לָנוּ נְצַח .
 זְרוֹת תִּשְׁמִיעוּ לֹא נִשְׁמָעוּ קֶדֶם ,
 וַתִּדְיַחוּן מֵאֵל רַב זָבַע עֵבֶר .
 כִּרְאוֹת כִּי דְבָרֵי-טַעַם לָכֶם אֵין ,
 רַחֵשׁ לָכֶם : כָּל-הַתּוֹרָתֵנוּ רוּחַ .

כַּפֹּת , אוֹי לִי ! לֹא הָיָה בָּם עוֹד רוּחַ
 לְנִצֵּר אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט וּשְׂבִילֵי דַעַת !
 סָרוּ מִהֵר , כִּרְאוֹת כִּי דָרְךְ אֵין
 אֶת כָּל חֲקוֹתֵיכֶם לִשְׁמוֹר עַד-נְצַח .
 בְּכָה שָׁמּוּ הָעַם אִישׁ אִישׁ אֶל-עֵבֶר ,
 נִכְדָּ דָוָר עֲזָבוּ כִּימֵי קֶדֶם * .

וְלָמָּה נִבְהַל , אִם מִימֵי קֶדֶם
 רַבּוּ יִרְאֵי הָאֵל נְאֻמְנֵי רוּחַ ,
 וּבְדוֹרֵתֵינוּ אֵל רַב וְלֹא-עֵבֶר
 אַחַר גַּם יִשְׁלִיכוּ הַתּוֹרָה דַּעַת ?

(* רַחֲבָנִים , וְעִיִּין פִּסְחִים דֶּף וִ"א רִישׁ ע"ב .

אָר הַמִּקְפָּלִים.

חֲקַע"ה .

וְגַם-גִּבְבִּי, גַם-צַפּוֹן, גַם-יָם, גַם-קָדָם,
 פֶּל-גּוֹי, פֶּל-מַמְלָכָה, פֶּל-גְּנוּף, פֶּל-רוּחַ,
 פֶּל-פֶּלֶף, פֶּל-מַחֲזוֹ, פֶּל-עִיר, פֶּל-עֵבֶר,
 גַם-שָׁב, גַם-רָף, אִישׁ לֵב, גַם-אִישׁ אֵין דַּעַת.
 כְּנֶבֶר כְּאִשָּׁה יַעֲרִידוּ נֶצַח:
 פֶּל-הַמְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה לֹא-יִמְצָא אֵין.

אוֹרֵי הָאָמֵר: אֶת-מִי כְּאֵלֶּה אֵין?
 כְּלָנוּ זֹאת יִדְעֵנוּ מִנִּי-קָדָם.
 עַד-אָנָּה הֶבֶל הַשְּׁמִיעֵנוּ נֶצַח?
 קִנְצֵי מְתֵי הַשָּׁמַיִם אֶל-דְּבַר־רוּחַ?
 עַד-מָה תִּכְבִּיר מַלְיוֹן בְּבַל־דַּעַת,
 לְאִמּוֹ דְבַר יְדוּעַ מִכָּל-עֵבֶר?
 אוֹלָם, אָחִי יָקָר, אֵל-הַטּ אֶל-עֵבֶר,
 תִּחְשׁוּב כִּי בְדַבְרֵי הוֹעֵלֶת אֵין.
 גַם אֲנֹכִי יִנְעֹתִי לְטוֹד דַּעַת,
 וְאִפֹּן לְחִכָּתָה מִיִּרְחֵי-קָדָם.
 בַּיּוֹם פְּתַחְתִּי פִי מִקְצֵר רוּחַ,
 כִּי נִפְשִׁי תִתְחַלְחַל, וְכֹאכִי נֶצַח.

מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם אֲנִי אֵיךְ אֶעֱבֹד ,
 או אֵיךְ אֲהִי אוֹהֵב לְכֹל בְּנֵיךְ ?
 לֹא בֵן ; אֲכַל אֶקוּם , וּבָם אֶלְחַמָּה ,
 בַּל-אֶעֱזֹב אוֹתְךָ בְּיַד מוֹנִיף .
 וְתַמּוּךְ יְמִינִי נָא , וְאַהֲרֵה לְךָ לְבָן :
 אֲמִי הִי , וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ .

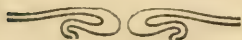
בן רע וְרַק מְנַרְע בְּמִשְׁכָּנֶיךָ .
 על-כן בְּגֵי תִבְלָ עֲזָאוּל שְׁלֹחוּךָ ,
 וַיִּרְחֲקוּ מִמֶּךָ וּמִרְעִיךָ .
 אֲךָ אוֹיְבֶךָ בְּזָב הֲלֵא בּוֹ כֶּל-יָפִי ,
 הֵן קָמְנוּ עִב מִעֲכֵי מִתְנַנֶּךָ .
 עֲשֹׂר וְכִבּוֹד לֹו וְחִיל וְעִזּוֹ ;
 יָמִיו יָמֵי בַחֲרוּת , וְלֹא יָמֶיךָ .
 הוּא רַעֲנָן תְּמִיד בְּאֶזְרַח רַעֲנָן ,
 לֹא יִחַלֵּשׁ כַּחוֹ לְמִכּוֹתֶיךָ .
 בֶּן הוּא, אֲמַת, בֶּן הוּא ; וְעַל-כֵּן כָּל-אֲנוּשׁ
 אֲךָ אַחֲרָיו יִמְשֹׁךְ , וְלֹא אַחֲרֶיךָ .
 כֹּל יוֹרְדֵי עֶפְרָ לְפָנָיו יִכְרְעוּ ,
 וַיִּסְקְלוּ אֶת כָּל-מִקְדָּשֶׁיךָ .
 כָּל-הָאֲנוּשׁ כּוֹזֵב , וְאִין הִבֵּר אֲמַת ;
 נִשְׁבַּח שְׁמֶךָ , אוֹ טַה פְּעֻלּוֹתֶיךָ .
 וַיִּחַרְד הָעַם אֲשֶׁר בַּפְּחָנָה
 אִם יִחַזֶּה אוֹתֶךָ בְּמִכְתָּבֶיךָ .
 מִתּוֹךְ עֲמַלְקִי לָכוּ סוּרוֹ רְהוּ ,
 הֵם אוֹמְרִים עַל בְּתֻבֵי מְלִיכָה .
 אֲךָ אִם כָּלֹא אֵיבָה חֲקִירוֹת אֲעִמִּיק ,
 וּבְתָם זָכַר אֶת-כּוֹנְנָה עֲלֶיךָ ,
 אֲרָאָה הָיֹוֹת כְּזָב בְּרִיאַת הָאֲנוּשׁ ;
 לֹא בֶן אֲמַת אֲמָנָם , וְאֵל עֲשׂוֹךְ .
 שְׁקָר אֲנוּשׁ בָּרָא , וְאֵל בָּרָא אֲמַת :
 מִפְּעַל אֲנוּשׁ אֵיךְ יַעֲרֹךְ אֲלֶיךָ ?

לנכח האמת.

(תקע"ח)

אל תרנני עלי, זקנה את, אמת ;
 רע תארה מרב שני חנה .
 אחת לעולם את, ולא תתחדשי ;
 על-כן ככל זקן הלא פניך .
 שח קרקרה, ומאד ישחוח תלכי ;
 גם חשכו, אוי לך ! שתי עיניך .
 מצחה וכל-עורה כנאר על-מוקדה,
 ויכדו מבהזין אונתך .
 זקן שער ראשה, ולכן נהפך ;
 ויקררו וימעמו שניך .
 גם נחלש קולך, וגם אפם ותם ;
 גם צמקים היו שני שדך .
 מכה נבורתך, ודך אין עוד אצל ;
 תכן וקש נהיו שתי ידך .
 הז רק עצמים בך, ואין בשר ודם ;
 גם כשלו הוף הרחוב ברבך .
 אך מלבד כל-אל הלא מום רע מאד
 יש בך, ומשקלו ככל מופך .
 כי לא זהב אופיר ופז או יהלום,

את בָּרַם יין טוב , נָפֶן אֲדָרַת ,
אתָּךְ נִמֵּעַ מֵאֵז בּוֹרֵא רָקִיעַ .
לא נִקַּח לָנוּ עוֹד הַזֶּה אֲחֶרֶת :
לא ; כִּי רִק־בְּךָ נִינֵעַ , רִק־בְּךָ נִזִּיעַ .
אֵל־כִּי בָּזָה אֶתְךָ הִתְפַּךְ עֲפָרַת ;
נִחְנוּ בְּךָ נִשְׁתַּעֲשַׁע , נִשִּׁיר , נִרִיעַ .

אף אם ידלים נהיה , וכרש והלך ;
 גם אם נגבר , ומשנאי-אל נכריע ;
 גם אם יערום עריה בנוצה גלף .
 אך מואם בך יבל , יחזיק בפלף ;
 אל-פי בזה אתך תתך עפרת .

אל-פי בזה אתך תתך עפרת ;
 כי-לא איש סכל הוא , אך מעל מעל .
 ראו נש-מאות אלה איש בערת
 יודרת על-ההר מטה מפעל .
 מהוה האש שמענו פה דברת ,
 עונה אל-קול משה . יד ובדעל
 מה-יאמר עוד ? שמה ישמה פום רעל .
 נחנו בך נשתעשע , נשיר , נריע .

נחנו בך נשתעשע , נשיר , נריע ;
 נשמח , נגילה בך לעד פחנו .
 מהרבה את-רגלינו לא-נפריע ;
 ליצה ויום יהיה זכרה אתנו .
 נודה תמיד אל חי , הסדו נודיע ;
 פי כרם יין הרקח נטע בני .
 נודה תמיד לאשר חנן אותנו
 תורה מכלל אורה וכליל הפארת .

תורה מכלל אורה וכליל הפארת ,
 מכל דברי תבל זיוה יופיע .

אך לו אנשי-לב הם הָבֵן יָבִינוּ,
 כִּי אֶל-רוּחַ וְלֵב עֲשִׂית מִשְׁמֶרֶת,
 כִּי לְאֵלֹהִים אָהֵב מְכַל צְוִינוּ:
 פֹּה כְּלִמּוּסָר הַלֵּב: לֹא, לֹא-שְׁנִינוּ;
 אוֹתָךְ נִמְעַ מֵאֵז בּוֹרֵא רָקִיעַ.

אֵתָךְ נִמְעַ מֵאֵז בּוֹרֵא רָקִיעַ:

וְאֵנָה הַשְּׁרָה? הַשְּׁרָה נָחֵנוּ.
 נָחֵנוּ, נָחֵנוּ שְׁרָה: לָנוּ הוֹפִיעַ—
 מִמְּלֶכֶת אֲנָשֵׁי-קָדִישׁ אֵז נִמְשָׁחֵנוּ.
 אָכִינוּ אָהֵב יְהוָה, שְׁמָעוּ הַשְּׁמִיעַ:
 וּפְרִי חֶסֶדוֹ אָנוּ בְּנֵיו לְקַחְנוּ.
 וְנֹאמֶר לְאֵלֹהִים מְגִיל שְׁמָחֵנוּ:
 לֹא נִקְחָלְנוּ עוֹד הַתּוֹרָה אַחֲרָת.

לֹא נִקְחָלְנוּ עוֹד הַתּוֹרָה אַחֲרָת,

כִּי לֹא יָשׁוּב אֶחָזֵר אֶל שְׂדֵי אֹמֶר,
 אֵיכָה יִיעֵץ אֵל רָם עֲצָה נִבְעָרֶת?
 הַאֵם כְּמוֹנוּ הוּא קְרוֹיִן מִחֲמֶר?
 מֵאֵז כְּזֹאת יִעֵץ, הַאֵמֶר עוֹרֶת:
 הַיּוֹם, עוֹלָם, וּבִסְפָר זֶה, אֵיךְ יֹאמֶר?
 אֵיךְ יוֹנְתוּ יוֹנָה, וּבִמְטָר-עֶמֶר?
 לֹא, כִּי בִקְבֹה נִיבַע, בִּקְבֹה נִזְיַע.

לֹא, כִּי בִקְבֹה נִיבַע, בִּקְבֹה נִזְיַע,

אֵף אִם-נִהְיָה מוֹכִיִּים, וּכְרֹאֵשׁ וְטָלְדָה:
 וּבְאַהֲבַתְךָ נָכוֹז עֲמָל וַיִּנְיַע.

כתר תורה .

תורה מכ"ל אורה וכליל תפארת ,
 את-מי , אם-לא אותה נכתורה כתר ?
 מי-זאת בין תפנות כמוך נהדרת ,
 אף אם-תרבה ברית , חמץ על-נחר ?
 תבלה כל-פה אם יפעתה מזקרת ,
 אוזם גם אתר בן הרבה יותר .
 ובלא כזב וחנה ושפת-יתר
 מפל דברי תבל זיוף יופיע .

מפל דברי תבל זיוף יופיע ,
 ובכורה אף אל-צור שבן שמים ;
 פי אל שדי לא לשחקים הרקיע ,
 לולא חשב עליה מיומים .
 צמא , רעב , פרוה ירוה , ישביע ;
 לך גיו , לך תלב , לחם ומים .
 תבלימי כל-זקר . כל-טוב עינים ;
 אף פרם גון טוב , גפן אדרת .

אף פרם גון טוב , גפן אדרת ;
 עליו חסרי-לב שיקר בלינו ,
 לאמר פי ברכי-לב איגה נדרת ;

ספר שלישי.

לעזוב בחמה עיר מולדתו.

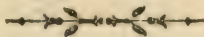
תקע"ו.

בַּחֲפִנְחָם עִיר דָּמִים, קָרִית הַסֶּבֶל,
 רָאִיתִי כִּי בֶק רָשָׁע בָּךְ הַיְשָׁרִימִי ;
 דָּרַךְ יִשָּׁר יָסוּף, וְצָדָקָה תִּכָּל,
 בֶּק לְרַמְיָה יִשְׂרָבִיט זָהָב הַזֹּשִׁימִי .

רָאִיתִי כִּי מָרָם נָתַן הַשָּׂבֶל,
 וְלֹאִישׁ מִשָּׂבִיל עֵינֶיךָ רַעַל תִּלְעֵימִי ;
 רָאִיתִי כִּי דוֹבִיךָ אֲנִישִׁי גָּבַל,
 וְלִבְד גָּלִים רָקִים אֵת לֹא תִמְעֵימִי .

רָאִיתִי חָמָס קָם אֶל מַטְּהָ רָשָׁע ;
 עַל בֶּן תַּפּוּג הַזֹּרֵה וְתַמְרָר בְּכִי,
 כִּי אֵין אֵלֶיהָ עוֹד מָקוֹם הַזֹּכְכִי .

רָאִיתִי כִּי בָנִיךָ אֲנִישִׁי-פִשֵׁעַ,
 תַּחַת חֲמָה רָאִיתִי יִצְאָ חַח ;
 רָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב כִּי אִם לְבָרוּת .

צִמְיֹן אָחִי, הֵן מָתָה,
 לְשׂוֹא חַיִּים תִּתְּנָאָב;
 אֵיכָה יוּעַם זָהָב?
 בָּדָם אֵיךְ יִתְנַלְל?
 אֵיכָה תְנִיחַ גְּמָת,
 הַיֶּלֶד הַגָּאָהָב?
 עַל־זֹאת לְבִי יִכְאֵב:
 מִי-זֶה בְּזֹאת מַלְל?
 וְאַתָּה, חֲתוּל מְרַשַׁעַת,
 אֵן חֲמָלְתָךְ הַלְכָה?
 בְּנִחְשָׁלִים אֵיכָה
 תְּזוּרִי הַתְּעַלְל?
 צְדָקַת גַּפְשֶׁךָ, פִּשְׁעַת,
 אֵיךְ אֶכְזָרִי נִהְפְּכָה?
 מִי גָבַר רָאָה כָּכָה,
 אוּ מִי לְרֹאוֹת פִּיִּי?
 צִמְיֹן, אָחִי אָחִי,
 מַעֲמָה אֵין לְבָרַח;
 הֵן בָּא עִמָּךְ לְפָרוֹס,
 לְשׂוֹב אֶל-תְּמַחֲוֶלֶד.
 יִצְאֵנִי יְבִישׁ כַּחֲוִי
 לֹא-עוֹד אוֹכַל לְשִׁמוֹחַ,
 לֹא-עוֹד אֶמְצָא מְנוּחַ,
 אָמוֹת בְּבִכֵי וַיִּלַּל.

קינת החתול

אשר עזבתו אמו בילדותו וריכך לה, ותבא חתול אחרת
ותמיתוהו.

תקע"ה.

משי משי אוהילה,

גטין, על-מיתתך;

אחי, לקשי יומך,

אבכה יומם וליל.

לזאת אספד איליכה,

איכה נקמף אבך,

איכה נדעד נרך,

מרום נפש הילל.

עיני אף בוכיה,

באשר אזכר אותך;

כל-טוב הנה אהך,

יפה מכל עולל.

כל-יפי בך הנה,

אין דפי בךמותך;

אל-מי יאות בלתך

כל-שבח, כל-הלל ?

גַּם לֹא יֵאָכֵל בְּשָׂרִי,
אִם לֹא יִתֵּן-לִי חֶלֶק.

וּבְכֵן חֲדָבְי עָרִי
יִרְבֶּה, יִשְׁמֹן, יַעֲשֶׂה.
תָּם אָנִי, אִף יִשָּׂר;
הֲנִי קָל בְּיָלֵק.

וְלִמְעַן דְּבַר-פֶּשַׁע
לֹא-תִקַּן מִחֲשַׁבְתִּי,
אִשָּׁה בְּתִשְׁוֹקָתִי
אֵלַי חֵישׁ יִנְתֵּן.

וּכְבֹד יוֹתֵר מִתַּשֵּׁע
בְּקִשׁוֹ לְהִיזֹת אִשְׁתִּי,
בְּבִמְנָה חֲדָוְתִי,
חִיתוֹ עֲדִי, אֶהְיֶן.

הַיֵּשׁ בֵּין חִיתוֹ-נֶעַר,
הַיֵּשׁ בְּדַגֵּי הַיָּם,
הַיֵּשׁ בֵּין עוֹף שָׁמַיִם,
הַיֵּשׁ אֲשֶׁר בְּמִנִּי?

אחר כל-אלה קמתי,
 ושגרי אמי אעשה;
 גופי אז יעשה
 שמו כגני בשן.

באשר אמצא כל-בגד,
 כל-חוט, או כל-מטוה,
 אצחק עד אם ארוה
 בשן או בפרסה.

אם-איש אראה מנגד
 לצחק בי יתאוה,
 אנהו עד ירוה,
 עד יהי קלסה.

אז אם זעם יראני
 לקום עלי כזאב,
 הוא ישאר כזאב.
 ואני אנוסה לי.

לא-כן לגביר קנני;
 אותו לבי אהב;
 הנה לבי תאב
 אליו יומי הירי.

אף-הוא לבו אלי
 חבה עזה נקשר;

ימים שבָּעִים וּשְׁנַיִם,
עוֹד לֹא יִבְעָתִי עֲנִי.

הִנֵּה אֵין כִּי כָל-כָּנַע,
אֵין כִּי כִּי אִם תְּדוּה;
רָבִיחַ וּבְשִׁלּוֹה
אֲחִיָּה יוֹמָם וָלַיִל.

אֵינֶכּ כַּמַּעֲט כָּל-רָנַע,
אֹכֵל מֵאֲכָל תְּאֻוָּה;
מִי-זֶה אֵלַי שְׂוָה?
כַּמֶּנִּי מִי זוֹלָל?

כַּאֲשֶׁר אָרְאָה אִמִּי
עַל רֵב-שְׁלוֹם שְׂכָבֶת,
אָרוּצָה כַּאֲרֻנְכֶת,
חַיֵּשׁ כַּזְנִבֶת אַחֲזָה.

הָאֵת, מָה רַב חֲסִי!
שְׂקִט לֹא אֹכֵל שְׂכָבֶת.
הֵן, גַּם כַּזְבוֹב נִשְׁנָבֶת
לְלַחֹם נִפְשֵׁי הַעֲוָה.

כַּאֲשֶׁר אֲכָלִי הַשְּׁלֵמֶתִי,
אֲשָׁכַב עַל-הַפֶּסֶא;
שְׁפָה בְּלִתִּי מִכֶּסֶה
כַּשְׂתִּי שְׁעוֹת אִישָׁן.

הן עֲתָה יוֹלֵדֹתִי
 חֲרָב אוֹתִי הִרְוֹתָה,
 זָם אֶת-שִׁעְרֵי שְׂפָרְתָה,
 וַתִּלְקַח בְּלִשׁוֹנָה.

מֵעַתָּה יִפְעֹתִי
 עַל כָּל-יִפְעָה עָלְתָה;
 אֲלֵי שְׂמֹחָה יֵאָתֶה,
 שִׁשׁוֹן, גִּידָה, רִנָּה.

מִי-הוּא הַדּוֹמָה לִי
 בֵּין כָּל-בְּהֵמוֹת שָׂדֶה?
 מִי-זֶה גָּאוֹן יַעֲדָה?
 כְּמִנִּי מִי גַעִים?

הָאֵח, מֵה-טוֹב חֲבָלִי!
 אֲלֵיךָ, אֵל, אוֹדָה;
 אֲלֵיךָ הַסִּידָה,
 אֲלֵיךָ רַב-הַעִים.

מִי-זֶה בֵּין חֵיתוֹ-יֵעַר,
 מִי-זֶה בְּדַגֵּי הַמַּיִם,
 מִי-זֶה בֵּין עוֹף שָׁמַיִם,
 מִי-זֶה אֲשֶׁר כְּמִנִּי?

הִנֵּה עוֹדֵנִי יֵעַר,
 עָלַי וּלְבָן יִשְׁנִים;

שירת החתול

בשבתו על ברכי אמו כחם היום במקום אישר כידודי השמש
 ממניעים את כל תקף, כדרכו כל הימים, ויפתח את פיו
 ויברך את יומו.

תקעה

האח האח, נפשי!

היום תידות אביע.

שמש, קומה הופיע;

אל-נא תאיץ לשקיע.

לולא בגלל ראשי,

על-מי תקיף רקיע?

על-מי עמל ויגיע

היגע בלתי מרנוע?

אך בגללי יאירו

עיש, ביטה, זרח;

אלי שמש זרח,

עלי תקום תבל.

בבלם אותי יוקירו

סנה ועוף פורח;

ואני לעד שמת,

הנני רב-תבל.

חמש ושישים תבות אשר בסופן אות כפולה.

תָּמַם! שׁוֹבֵב שְׁבִי וְנָהָה חָלִי;
 הִרְגַּן הַמְתַחַנֵּן הַמְהַפְלֵל.
 גִּזְמָם הַמְתְּרוֹשֵׁשׁ הַמְתְּכוֹשֵׁשׁ;
 עֹדֵר הַמְתַּנְדֵּד יוֹמָם וְלַיְלָה.
 מְרַר צוֹרֵר סוֹרֵר הַמְשֻׁתָּרֵר;
 נָנַן חָנַן עוֹלֵל הַמְשִׁתּוֹלֵל.
 כְּדָרֵד גִּזְדָּר מִנְגָּה בְּהָ יתְמוֹנֵג
 בְּגָזָז שׁוֹלֵל שְׁטָז הַמְתְּוֹלֵל.
 סָבַב סָבַב שׁוֹמֵט וַיִּתְמוֹטֵט;
 נָהָה מִבְּלָתָהּ הָהָה! הָהָה! וַיִּלָּל.
 מִטָּט קוֹמֵם רוֹמֵם נָן שְׁשֻׁמֵם,
 וּבְרָמֵט מְתַנְוֵל וַיִּתְהוֹלֵל.
 הִידֵד! הִידֵד! שְׁדֵד שׁוֹדֵד צוֹדֵד,
 בּוֹזֵז, גּוֹזֵז, וּמְפַזֵּז, וּמְקַלֵּל.
 גְּפַלֵּל חָלַל בְּחַח וַיִּשְׁתּוֹחַח;
 וְנָהָל וְנָרוּעַע לְפַחֹלֵל.

* * *

אמרתני: אוי נא לי,
 כי יסף אל יגון על מבאובי,
 ובאנחת יגעתי,
 ומנוחה לא מצאתי;
 טוב מותי מחי!
 אז את קולי שמעת וימינה
 חבשה מפותי אף תסעדני.

הוי נָרַר מַטְעִי! וְכַבֵּד מַעֲמִים
 לְשֹׁמְעֵי דְבָרֵי קִשְׁמִי, אִם קוֹר תִּשְׂאוּ,
 תֵּלֶךְ אֵלַי יוֹם יוֹם לְזַעֲזֹק חָמָס?

רַב לִי; אֲנִקְוֹתֵיכֶם רַב אֵלַי בָּאוּ.
 אָבֹן מִקִּיר בֵּיתִי תִזְעַק רִשְׁעִי
 וְלַעֲמֻתָּהּ עֹצִים הֵם הָעַ יִקְרְאוּ.

רַב לִי? אֲזַנִּי אֲכַבִּיד, עֵינַי אֲשַׁע,
 בַּל אֲרֹאֶה, בַּל אֲשַׁמַּע. לָבֹן הֲרִפוּ,
 מִפִּיכֶם אֶל אֲזַנִּי שְׂוֹא קוֹר יִסַּע.

הִינְרָתֶם בְּלִבְבְּכֶם פֶּן תִּסְפוּ?
 לֹא, אֵךְ, עָרוֹם כֶּסֶה קָלוֹן תִּאֲמְרוּ,
 עַל כֵּן פִּיכֶם הִבִּיתָה תִּאֲכַפּוּ.

אוֹי אוֹי! בְּתִכּוֹנֹת שִׁקְרֵי תִתְפָּאֲרוּ
 לוֹ דְבָרְתֶם מֵאֲזֵי, אוֹיֵי בָּא יִשַׁע;
 וּבְחֻלְקַת פִּיהוּ קוֹצִים אֵיךְ יִתְבָּעְרוּ?

אתה אהל המת בכסוי עור תחש,
אתה אם פה תפתח, יסקר תביע,
בגלגל אם תרוין, על מרמה תחש.

מכמים ומבשר יום יום תשמיע
חדש בארץ עין לא ראתה;
בקר תחיל, תזעק, עכבר תזריע.

בשפתיה אתה תחיש עזרתה
אל כל שואל; מליך רב גברו,
וזרוע פעלך על מי נגלתה?

תן עדיך, יקומו ויפירו
פעל פעלת-נאמנו כלמו
כל מכירך, או רע רע יאמרו.
אישאל אם, אח, אחות-נבאשת במו.
אישאל בגיד-איש ואיש ישים:
הב ארב, שוער, קוף אתה אמתו.

ברוך אתה, חליי, דמי תקדית,
היו בקדום איש, פה על הערש
אישאג. אולי מוקד לבי אגניח.
לא עוד מחסום, לא עוד, בנתן ותרש
בקשו לשחות יד, ויזייא אור
צדיק רשעתם, גם כי שמש חרש.

דודי שלח ידו לא מן החור
נגד השמש הוא מרף רמס—
לכן ארור תרבו ישיב אחר!

העירה כנורי.

(חקצ"ו).

העירה כנורי, ויהי לנערת
 חסון נכר, פעל זמרי מעיטהו,
 ומבקש לו בקדושי אל משפדת.

שירה נא צידידי, קום על פניהו,
 צנה שוליו, בר יתברך לנצח
 בלבבו יד יהיר, מתעה רעהו.

אם הוא מחלמיש חזק המצח,
 התחזק כנורי, ובמיתריו
 קשתי אדרו לבני חמס ורצח.

זא, לא בפגורים תפה רואיו,
 ללב עקב, במזמות זו חשבת;
 עיני כל לא נקרת בנבליו.

בורות נשברים לך אתה חצבת.
 שוא התניפה, חנם הפרש הרשת,
 שוא במסתר לחטף עני ארבת.

רבת חזית שמש, נפל אשת,
 רב לך מרמות ותך, בזב ובחש,
 רב לך, נפש ננעלת מתקדשת.

האמת נסי .

תר"ד .

קשט וישר , אמת בת שמים ,
 אותך מנער ועד כה אהבתי ;
 מעז מצר בעבורך נצבתי
 דורך הקשט וחוגר מתנים .

לפני השקר פרועי ברבים
 רבים ראיתי ואת ריבך רבתי ;
 מרמה שקצתי נכלים העבתי
 כבוד הנחתי לגרי כפים .

עד בן משממה ומשאת החלה
 ביני וידידי ; חסר לב שמוני
 ולדון קישוט המושנע דמוני .
 נאזה ושחזרה , נבדתי עד קבר ,
 טוב לי עליך שאת חרפת נבר ;
 אהיה קישוט מפני קשט סלה .

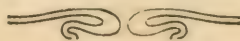
ד טבת מפני קשט סלה זמ"ק :

במלאות לי דומש וששים שנה.

(א' אלול תרכ"ה).

בְּפֶה שְׁנֵי חַיִּי,	עַת יַעֲקֹב נִשְׁאַל,
הַשִּׁיב לְמַלְךְ נֹא.	בְּפֹה וְעוֹד בְּפֹה
הָיוּ בְּבֵית יְשׁוּעָה,	בְּזִכְרָה וּמוֹעֵדָה
עָלוּ בְּמוֹשְׁכָנוּ;	נָהִי שְׂכּוֹל, אֶרְמוֹן
הוּא מַחֲסֶה וְעוֹ	אֶבֶן אֶרְנֵי לוֹ
אוֹתִיו וּכְיִגְוֹנוֹ	בּוֹ יַעֲלוּ בְתֵל -
בְּמַח וְלֹא יִמְוָם;	סָבֵל, בְּמוֹ הַפֶּל
כִּי דִין אֲמַת דִּינוֹ;	זָכַר וְלֹא זָנַח
בְּגִלְל צְפוֹן חֲכָמָה;	יַעַע וְלֹא יִשְׁבַת
הַקָּיִם עָלַי כִּפּוֹ.	הַיִּכַר אֲמַת בְּקִשׁ
נָמְנוּ בְּגֵי הַדּוֹר	אֶךְ אַחֲרֵי הַשְׁוֹא
אֶל דֶּר וְהַנְּיוֹנוֹ;	וַיֵּאמְרוּ אֲנָם
הָאֵל מְתֵי עוֹלָה	קָצֵי קָבַר בְּנִבְיָא
אִישׁ הָיִן אֲמַת דִּינוֹ;	בֵּן מֵאָסוּ לְצִיִּים
וַיֵּאמְרוּ הַיּוֹם	הֵם אֶמְרוּ מֵאֵז
עַד-כִּי וּבְנִירוֹנוֹ	אֶל-אִישׁ אֲמַת הַשְּׁבָן
יִחְדַּל וְלֹא יִבְלָה	יָקוּם כְּדוֹר, אֶךְ לֹא
דְּבִשׁוֹ וּבֶן-עָרְנוֹ.	מֵהֶם תִּגְוָבְתוֹ,
יָרוֹם וַיִּשְׁפַּל דָּס,	יִשְׁמַע וַיִּחְדַּל דוֹר
נָסוּ וּמְנַנּוּ.	הַדְרִיָּה אֲמַת תְּמִיד

ביום מלאת לי נ"ח שנה.

(בל תגועה שרישית, ששית ותשיעית, הטעם עליה).

(א' אלול תרי"ח)

כוכבי, מלא הן וגדל-ננה,

לא תקבר, פי אבנה אל מפעל.

צר וקלב ינבח, ישליה געל.

אף זכרו מן-הארץ יפח.

דם, דוד, אמר יה, תם-ברכה

סימי קדם ראיתי ידעתי.

נאצות מקניאיה שמעתי,

אף משום הוד ויקר לך יצמח.

ע-בוזי למלחמת יצאת,

לא יגדל, בשמי עז אורת;

את-פניה מרק לא הסתרת,

ולכל-שקין היית לשחוק.

לימינה הנני הנני,

אנכי אעלה גם-עלה;

אף אנער בשמן ובחילו,

היורה מקרוב, מרחוק.

במראת לי נ"ו שנה .

(תרי"ו)

אוי לי לבי, איכה חיי הקבלה
 נא בלתי חמדה, עפו תלפז!
 רדפת תושנה יומה, לילך,
 ותלאות ויגונים אתך רדפו.
 לחקור טמון בלית, את-חילך,
 צדק הנדת, אך לא לו גכספו
 אלפי אפרים, ויבזו מליך;
 יקוצו בנכחות, רק שוא ישאפו.
 קרו ידים תרום, לא עוד נחבאו,
 באל ובתורתו פיהם ישלחו
 ולכל-דובר סרה משפיר יקראו.
 צדק וישר פעשן גמלחו,
 המו סרעפי בו וישתוחחו;
 ויאמר משה למו: אל-תיראו.
 אם רעים ראש ישאו,
 אל יפול לב צדיק, רבות באלה
 יהיו מאז, אך לא תקצר, לא תלא
 יד אר העושה פלא,
 עמו ישמור, יסיר קוצים מפרם;
 מן-העפר סבה נפלת ירם.

א' אלול אל-תיראו לפ"ק .

ביום מלאת לי שבע ושלשים שנה.

תקצ"ו.

הֶבֶל יְמֵי רוּחַ חַיִּי בְּאָרְץ ;
 עַד-אֵן יִתְעַה לְבִי אַחַד הַהֶבֶל ?
 אַרְבֶּה כְּבוֹד וְשֵׁם לְקִצּוֹת הָאָרֶץ,
 אֶת-כָּלֶם יִשָּׂא רוּחַ, יִקַּח הֶבֶל.

בַּעַר הִיִּיתִי, גַּם נִקְלָה בְּאָרְץ,
 מֵאִסְתִּי תַעֲלוּלִים שִׁנְאַתִּי הֶבֶל ;
 רַחֲמֵי מַעֲרָנָה, תַעֲנוּגוֹת אָרֶץ,
 לְכַסְתָּ, לְזָהָב אִמְרֵי הֶבֶל.

עָשִׂיתִי לִי שֵׁם וְתִהְיֶה בְּאָרְץ,
 נְדַלְתִּי ; אִזּוּ כְּמַעַט בִּיּוֹן הַהֶבֶל
 נְפַלְתִּי, וְאַחֲמוּד מִחֲמַדֵּי אָרֶץ.
 הוֹרַנִי נָא אֶת יוֹם לְדַתִּי, כִּי הֶבֶל
 יְמֵי, כִּי חִדַּל אָנֹכִי, גַּר בְּאָרְץ,
 כִּי הֶבֶל כָּל אָדָם, כִּי הִפֵּל הֶבֶל.

הרובאת קָף תיום,	קחנא את-ברְכתי
ילד נפדה לשמך;	כהן וגאל ופדה
ויהי תמיד עפן,	ויחי, ותהי עמו
מכל-צרה פדיום.	וכך תמצא נפשו
משיש אבות יגאה,	הנפדה
חסד וחסן ישא;	ילך גדל וטוב,
בחכמה יתנשא;	בתעודת אל ישכיל,
ובשוב ציון יראה.	יצדק, יצדיק רבים.

ביום פדותי בני בכורי.

אב תקפ"ט.

מִקֵּץ יַרְחַ יָמַיִם .	כְּחֵי רֵאשִׁית אוֹנֵי .
בְּדַבַּר צוּר עוֹלָמִים .	פְּדֵה אַפְּדֵה תַיּוֹם
הַעֲשֵׂר , הַכְּבוֹד ,	הֵן מִיָּדְךָ הַכֹּל ,
הַכֶּחַ , הַעֲצָמָה ,	הַזָּרַע , הַשְּׁלוֹם ,
אָדָם הַכֹּל הַזֶּה .	בְּלִעְדֶיךָ מָה אִישׁ ?
כִּלְתֵי תִזְכּוֹר זָכוֹר .	אֶת־יָדְיֶךָ תִפְתַּח ,
זאת על־לִוּחַ לְבוֹ	אֲשֶׁר־י אָדָם יִכְתֹּב
יוֹצֵר וּמְבַלְבֵּל כֹּל ;	וַיֵּשׁוּ נִכְחוֹ תְמִיד
הַחֲכָם , הַיְכוֹל ,	יִזְכֹּר כִּי־הוּא הַטּוֹב ,
מִבְּטַחוֹ מִשְׁנֵבּוֹ .	וַיְהִי שְׂדֵי מַלְעוֹ ,
הַרְבֵּץ בִּיאוֹרָיו ,	גָּבַהּ תַּמְיִן גְּדוֹל
הַיֵּיד וַיִּסְתַּוֵּרָה .	חֲרָף : מִי אָדוֹן לִי ?
פְּתָאוֹם , וַתִּתְעַלֵּל	דְּבִאֲתָ אֶת־רַהֲבּוֹ
בְּבַעִירוֹ וּבְכוֹרָיו .	בִּיאוֹרוֹ וּבְאַרְצוֹ ,
בְּבֵית , בְּשָׂרָה ,	הַפְּלֵאתָ עִם נִבְחַר
לְקָרֹב לוֹ לֹא־יִסְכֵּן ;	כִּי־נִגַּע בָּל־מִדּוֹה
מִשְׁחִית הַרְחִיק ; על־כֵּן	וְעַם־קָדֵשׁ בְּפִתְחֵי
וּבְכוֹר בְּנֵי אַפְּדֵה .	כִּי־פִטְרָה רָחַם לָךְ ,

בחרותי*).

תקט"ד.

אֲשֶׁרִי, אֲדוֹן עוֹלָם, גָּבַר תּוֹכִיחַ,
 תִּבְחַר, תִּקְרַב וְתִסַּר יָדֶךָ.
 גַּם מִתְמוֹל גַּם מִשָּׁלְשׁוֹם, עֵבְרָךָ
 נִצְרָה וְלֹא יָבִחַ שְׁפָכְתִּי שִׁיחַ.

אֹי, מַעֲדָה כְּמַעַט רְגְלִי; אָרִיחַ
 שְׁלוֹת שְׁכַחֲתִי אֵל, כְּמַעַט אֲרַפֶּךָ
 אֲזִ מִלְאֲכֵי עֵבְרָה, לְהַט חֲרָבְךָ
 לְבָעִית לְבַהֵל חֲתִי תִשְׁלִיחַ.

פֶּתַח שְׂאוֹר תַּחְתִּית פְּתֹאוֹם קִרְבָּתִי,
 מִיּוֹם יְיוֹם הַלֶּךְ וְדָר; יִכְבּוֹנִי
 רַעִי, וְאֲנֹכִי דִרְכֵי חֲשָׁבְתִי
 וְאֲיַעֲקֶה, אֲשׁוּבִי וַיִּחַדֵּל רַעַם;
 יִתְמָהוּ רוּאִים אֲנֹוֹשׁ דַּמוֹנִי —
 אֲךְ טוֹב אֱלֹהִים יוֹם רְאֹן, יוֹם יַעַם.

(* Questo Sonetto fu scritto dopo del precedente, e a quanto sembra è un versione assai libera di quella.

יד עבדך צעיר עוזר ותמכה.
 רק את-אשר אתכה
 אמר וגם אתכה ;
 על-עמד רק רוחך אשפכה.
 על-לב אנוש אמלכה ,
 אך מה אצו ? הישר ;
 אניד אשר אוית ,
 אטיף אשר צוית ;
 אביא בכליות איש מזמות בשר .
 רק את אשר בן הוא אני אביעה ;
 תמוך ימיני נא : אמת אשמיעה .

כשול ב'אבני-בהו

הנה אהה ! אין גמר
 וקל, אלהים מי, לכל בנה .
 מפתשכות התהו,
 מכל אמונות שקר,
 אנא, תמים העים, חשוף עבדך .
 אשביל בתורתך,
 אראה צבי מראיה,
 אבין אשר אמרת ;
 ולעם אשר בחרת
 את-האמת אניד, ואל יבנה .
 הואל ולא אתעה ואבשלה .
 רק אעבד אותך לעולם סלה .

הָהָ! לֹא; וְאֵל יִגְבִּיהַ
 פִּי אֶת יְשָׁמִי תִדְלַ וְהַתּוֹלַעַת .
 אֹלָם לְךָ נִכְנַעַת
 נִפְשִׁי, אֱלֹהֵי צֶדֶק;
 וְאַדְעָה יְרוּעַ
 כִּי בִי הִלֵּא בֶק רוּעַ,
 וּבְחַסְדֶּךָ תִרִים תִּנְשָׂא תֶדֶק.
 תִּשְׁבַּח אֲשֶׁר נִפְשִׁי לְךָ חֲטָאָה:
 נֹדַע יְשָׁמִי, וְשִׁנַּת גְּאוּלַי בָּאָה .

גִּוְתַן לְחֹמְקֵי עֶזְר .

הוֹאֵל וְאֵל אֶפְוֹלָה
 מִהוֹד וְתִפְאַרְהַ בְּחֶרֶפַת־זַנְבֶּךָ .
 אֹי לוֹ דְּנוֹשָׂא גֶזֶר
 יִשׁוּב כְּבוֹז לְשִׂאזָה!
 כְּבֹד לְקַל־נִשְׁנֵב יְהִי תִשְׁבֵּר .
 הוֹאֵל אֱלֹהֵי עֶבֶר
 (בֶּק אֹתְךָ אֲדַרְוִשָׁה) .
 הוֹאֵל וְאַכְבְּדָה .
 הוֹאֵל וְלֹא אֲרַדָה;
 בֶּק אֶעֱלֶה עֲלֶה, וְלֹא אֲבוֹשָׂה .
 כִּפִּי, אֱלֹהִים חִי, לְךָ שִׁמְחֵתִי;
 הוֹאֵל וְלֹא אֲבוֹשׁ: בְּךָ בְּמִחְתִּי .

אַתָּה אֲשֶׁר נִשְׁנֵבְתָ

וּכְרוּמְךָ אֵין נִבְהַ,

מוזמור לתורה. ¹

תקע"ח.

כִּי אֶת-אֲשֶׁר חָפַצְתִּי,
 לִי יֵרֶךְ נִתְּנָה
 וַיֵּאת לְכַרְיוֹתַי אֲשֶׁר תָּאָבוּ.
 יִשְׁבֵּת כְּאֵלֶם קִצְתִּי,
 וַאֲמַרְהָ: עַד-אָנָּה
 אֶהְיֶה כְּלֹא אֶהְיֶה, וְלֹא יִקְרְבוּ
 אֵלַי אֲשֶׁר אֶהָבוּ
 חֲכֻמַּת אִמַּת נִשְׁנַבְּכָת?
 עֲתָה, אֱלֹהֵי שֹׁחַק,
 לֹא יִחְשְׁבוּנִי יִטְבִּי בַשָּׁבֶת.
 לֹא-עוֹד בְּמֵיט יוֹן אֲנִי אֲשַׁבְּכָה:
 קָמָה אֶלְפָתִי, וְגַם נִצְבָה.

כִּי יוֹלְדֵי הָרְאֵנִי
 חִידָה, וְהַנְּדָתִיךָ,
 וַיִּדְעוּנִי יוֹדְעֵי הַדָּעַת;
 וַיֹּאמְרוּ כִּי אֲנִי ...

(1) בראשית המזמור הזה נדפסו ב"כנור נעים" חלק שני כל הכתובים שנדפסו בראש השיר "על חרש האביב" שב"בכורי-העתים", מן "הפורטים כנכל" ער, "אגוד לבד יבוא כבורחך לידה וכל היום תשועתך" (עי' למעלה צד 61-62), ו"אח"כ מתחילום, הבתים הבאים כזה.

הוֹאֵל יוֹל לְקַחֵי וַיִּמְתַּק חֶמֶץ ,
הוֹאֵל וּמְהַרְיָבִים יוֹסִיף אֶמֶץ .

(איוב כ' כ"ו). ולענין סקור השירה הזאת, עיין סוף יוסא. ועם היות יסודתה של שירה זאת על אטונה כוזבת, הגה האטונה ההיא הועילה מאד לחוק את לבו בעבודת התורה ולרוססני על כל המעכבים אשר עמדו עלי להסיתי ולהגויאי ולשימי בכל בני גילי. ומעולם לא חברתי שורים בהתלהבות אסתית, שנשנכת ואלהית, כמו המזמור הזה. פאדובה, צום נדליה, שנת נער הייתי גם זקנתי ולא רִאֵיתִי צדיק נעוב.

בַּמִּתְעָה אֶת אַחִיו, אָקוּם אַרוּצָה⁽¹⁾
 וּבְלֹא מִסְתָּר פָּנִים מְלִין אֲכַבְיָרָה,
 בְּמֹזוֹת תְּגַלּוּלִים הָסֵר אֶסְיָרָה,
 אֲשֻׁבִית הַכּוֹמְרִים מִזְרֵי בְּהֵזוּ⁽²⁾,
 אֲחֻשֵׁף עֵרוֹת פְּלִי-הַבְּהֵן לַיָּצֵר
 אִם פֶּל-עֶבֶד לְבָצֵר,
 הַבּוֹנֵה חֲכָמָתוֹ עַל-אַבְנֵי-בְהוּ,
 זָכְפִיו יֹאמֵר כִּי אֵין חָכֵם בְּמֹהוּ,
 גִזֹּר מִימֵי מִצְרַיִם גִּזֹּר גִּזֹּר,
 אֲתָה גֹזְחֵי מִכְּטָן בְּשֵׁנֵת קִסִּית,
 אֲתָה הוּאֵל אֲפּוֹא וְתָהִי לִי כִפֵּעַ.
 לֹא עַל-קִבְתִּי אֲכַמֵּחַ: אֲתָה הֵן עֶזְרִי;
 הוּאֵל אֵל-נֹא רִיקָם אֲתַפֵּשׁ הַקִּסֵּת,
 אוֹלָם אֲצַמִּית, אֲכַרִּית פֶּלִי-דְבָרֵי-בְרָעַ.
 אֲבָרִינִי, וְדַקֵּשׁ אֲחֻשֵׁב פֶּל-אַבְנֵי-קַלְעַ.
 מִזְרַע אֲבָרְהָם אָרִים בְּקִמְיָן
 פֶּל שֶׁקֶר, פֶּל כָּרָה, וְתֹאבְלֵם לֶחֶב⁽³⁾.
 הוּאֵל חַנּוּנֵי רַחֵב,

(1) עֵינִין רְצִיצָה.

(2) הַכּוֹנֵנָה עַל הַמְּקוֹבְדִים.

(3) כִּךְ כִּתְבִיתִי זֶה שְׁלֹשׁ וְאַרְבַּעִים שָׁנָה זַעֲשִׂיתִי לְחֶב לִשְׁוֹן נִקְבָּה, וְאַחֲרֵי יָסִים וְשָׁנִים תִּקְנִיתִי וּבִתְכַתִּי הַיְשָׁלֵךְ בְּלֶחֶב, וְעַתָּה הַחֹרְתִי הַלְשׁוֹן לְכַסּוֹת שֶׁהִיָּה מִתְחַפֵּה, כִּי מִיָּת תִּנְאֲכַלְכֵם כּוֹלֵלֵת יוֹתֵר טַמְלַת הַיְשָׁלֵךְ, וְאַף אִם לֶחֶב הוּא דִשְׁוֹן זָכֵר, יִהְיֶה הַפּוֹעֵל הַזֶּה לְרִבְבָּה שֶׁהִיא אֲהוּתוֹ, כִּמוֹ וְיִנְוָהוּ בְּכֵן עַד לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה, שֶׁחַבְנֵי הַזֶּה לְנִקְבָּה נִבָּה, וְכֵן לַפְתַּח חֲטָאת רּוֹבֵץ, הַכּוֹנֵי הַזֶּה לְשֵׁם זָכֵר הַמָּאֵל, וְנִקְוֵה טַמְלַת וְתֹאבְלֵם עַל דֶּרֶךְ תִּנְאֲכַלְהוּ אִשׁ לֹא נִפְחָה

יִדְעֵתִי, בְּכַנְפֶיךָ לִי סִפְתָּ
 תְּמִיד, וּבְכָל-מְנוּחַ מִצַּל הַיְיָתִי;
 אֲךָ לֹא עַד-פֹּה צִפִּיתִי צִפִּיתִי,
 מַה אֲנִמְלֶךָ אֲדוֹן? מַה אֶתֶּן חֶלְקִי
 בְּלִ-הַטּוֹבָה הַזֹּאת? אֶפְסָ בְּלִ-זִבְחִי;
 וְלִשְׁוֹנֵי אֵין דֵּי יִשְׁבַּח.
 אִם אִם אֲנִיךָ אֵל, אֲטַרְדַּ בְּדִלְקָה,
 אִם אִם אֲרַבֶּה-שִׁירֹת אֶלֶף וְאַלֶּף.
 מַה-טּוֹב חֶסֶדְךָ; עֲתָה בִי יִדְעֵתִי,
 כִּי יִיטֵב לֵאדֹנָי דְרָכֵי מִקְדָּם;
 עַד יוֹם הַפְּתִיחָה לֹא אָסוּר מִמֶּנִּי.
 אֵינְעָ כָּל-הַיָּמִים בְּאֲשֶׁר יִנְעֵתִי;
 לְכִי לֹא עוֹד יִתּוֹר אַחֲוֹר וְקָדָם;
 לֹא יִפֶּן כֹּה זָכָה הַנֶּת וְהַנֶּת.
 וְדַרְכֵי עַד-אֲנִיעַ הִיָּה תִהְיֶינָה
 בְּאֲשֶׁר הָיוּ עַד-פֹּה; כִּי הֵם יִטְמָאוּ
 יַעֲרְבוּ לְאֱלֹהִים, אֱלֹוֵי נְעֻמוֹ.
 אֵיכָכָה יִחַמְדוּ
 מִדְרָכֶיךָ אִישִׁים רַק יְהִי אֶחָבוּ,
 וּבִסְפָר הַחַיִּים גִּבְהַב גִּבְהַבּוּ?
 עוֹד זֹאת שְׁנִית: הֵן מִהַיּוֹם וְמֵעַל
 לֹא עִיד אֲחִשׁוֹךְ עִמִּי מִצֵּאת הַחֻצָּה,
 וּמִזְמוֹת בְּלִיֹּתִי לֹא עוֹד אֶסְתַּקֶּה,
 אֶת-קֶדֶד כְּלִי-פֹשֵׁעַ וּבְלִיעֵל.

אלי שָׁרף וּכְרוּב, הֵן לֹא הִנַּחְתָּ
לִי חֶפֶשׁ וּבְחִירָה: הַכֹּל לְקַחְתָּ.
כִּי אִם לֹב בְּרָזוֹל יָי, הִנֵּה נִמוּחַ,
אִם אָבֹן—יִתְפּוּצֵן, לֹא בֹזֵאת יָחֹז:
כִּי מִי עִקֵּשׁ וּפְחֹז
לְמֵרוֹד עוֹד בְּאֱלֹהִים אָז יַעֲצֹר-בְּתָ?
וּכְבֵר לֹא מֵאֲנוּס הַשָּׂאֵף נִיחַח.
אֲךָ מָה עֲשִׂיתָ? — בְּעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ,
יָרַח הָאֵיתָנִים, עֲתוּתִי גִשְׁף.
בָּאתָ בְּרִסְמִי לִיָּהּ גֹּאֲלֹתִנִי!
יוֹם הָאִזִּים הֵהוּא גֹאֲדָר בְּקֹדֶשׁ,
וּמִזִּי רָעַב עֶפְדוֹ וּלְחַמִּי רִשְׁף,
מִהֲיָה, אֲדוֹן, שִׁכְכָה, הַשִּׁבְעֵתִנִי?
הָאִם אֲשַׁמָּה הִרְבִּיתִי, וּשְׂנֵאתִנִי,
וְחִשְׁבִיעֵנִי, כִּי צוּמִי גַעְלָתָ?
אֲמָנָם לֹא עִבְרָתְךָ בִּי קִצְפָה,
כִּי עָתָה לֹא חֲלַפָה
עָלֵי שָׁנָה — לֹא-בֶן. אֲךָ זֹאת פְּעֻלָּתְךָ,
עַד-אֲדַע כִּי רַב-טוֹב אֵלֵי אֲצִלָּתְךָ,
אֵל רַחוּם, אֵל חַנוּן, אֲךָךְ אַפִּים,
מִה-נִפְלָא חֶסֶד זֶה אֹתִי חֲנֹת!
שָׁנָם כִּי מִלֵּדָה אֲךָ טוֹב קוֹיָתִי,
לֹא הוֹחֲלֵתִי לְזֹאת, רִקַּע שָׁמַיִם.

וְשׁוֹר וְשׂוֹכֵר לְמוֹרָר בְּפִלְדָּךְ ;
 וְהִרְאָה כִּי שׁוֹחֹת מְלֵא כָּל-פִּלְדָּךְ ,
 כִּי יִפּוֹל הַנֶּפֶל בֵּינוֹן הַרְשִׁיעַ
 (עַד-אֵן עַל-כֵּל-הַיְקוּם עֲוֹלָה תְּמַלְכֵי ?) ;
 וְהִרְאָה כִּי אֲנֹכִי

בָּא בְיָמִים הָהֵם הַמְּרַבִּים פֶּשַׁע ,
 וְהִיאָמַר : אֲהֵן לוֹ חַיִּים וַיִּשַׁע .

אֹדִיעָה נָא תִּבְּן תְּנֶה , כִּי עֲקֵב
 שָׁמַר אֶת-מִשְׁמַרְתִּי וַיִּיטֵב לְכַת .
 וּבְעוֹז אָמַם אָזְנוֹ אֶל-כָּל-מַדִּיחַ ;
 צָפוֹן אֵלָיו אֲהִי שָׂכָר וְעֵקֵב ,
 כָּל-עֵין לֹא רָאָתָה , וּמִבְּרַכַּת
 נִפְשׁוֹ תִּהְיֶה , וּבְחִצְרוֹתֵי יִפְרִיחַ .
 כָּל-אֵלֶּה עַת יִרַע , לְבוֹ יִקְשִׁיחַ ,
 אֶל-יִשְׁעֵי שׁוֹעֵי תַבַּל בַּיּוֹן רַנַּע ,
 וּכְשִׁחַק יַחֲשָׁבֶם וּכְמַר מִשְׁקַת .
 לֹא עוֹד יִמָּצָא מִחֻלְקַת
 בֵּין רוּחוֹ לְבָשָׂרוֹ , יִבְּזֶה כֹּל פְּנֵעַ ;
 לְבוֹ אֶל-הַפְּרוּם , וְשִׁחַק אֶל-נִנְעֵה .

אֵלֶּה וְדוֹעֵנִי , צוֹר תָּמִים , אֶת-אֵלֶּה ,
 מַה עָשִׂיתָ אִפּוּא ? לִי לֹא נִגְלִיתָ ,
 אִם מִלְּאֲכִידָּךְ לֹא אֲלִי שְׁלַחְתָּ ;
 יֵשֶׁן וּבִישָׁן אִם תִּרְאֵנִי פֶּלֶא ,
 אִם יִשְׁמַעְתִּי קוֹלְךָ , אוֹ הַקְּרִיתָ .

למה מהודות לך אֶחֶזר אֲשׁוּבָה ?
 הֵן גַּם לַחַטָּאִים תִּפְשׁוּט יָדְךָ ,
 אַף כִּי אֶל־אִישׁ יִשְׁאַל סִפְר חֲסִדְךָ ,
 כִּי הִדְבַר הַזֶּה כְּבֹד מִמֶּנּוּ ,
 מִה־זֶה תִּהְיֶה עָלַי , מִה־תִּשְׁתַּחֲוֶה ,
 נִפְשִׁי ? נִילִי וְשִׁמְחִי .
 גַּם כִּי עַצְמִי יָדִי קָצַר הִנֵּנּוּ ,
 הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אֲוִדֶנּוּ .
 יוֹדַע נִסְתָּרוֹת , רָאָה רְאִית
 אִם־הִלַּכְתִּי עִם־שׂוֹא , אוֹ עִם־הַיֶּשֶׁר ;
 צָרַפְתָּ כְּלוֹתַי , לִבִּי בַחֲנָתָה ,
 אִישׁ מִהִיר בְּמִלְאכְתְּךָ אוֹ חוֹיֹתָ ,
 מוֹאֵם בְּזַעַר שֵׁם , עֲדָנָה וְעֵשֶׁר ,
 וּלְבָבוֹ יֵשֶׁת עַל־תּוֹרַת תִּקְוָתָה ,
 כִּי לֹא יִחַסֵּר כֹּל , הִבֵּן הַבְּנֵתָה ,
 כִּי אֲנֹכִי לֹא מִקְלוֹן אַחֲתָה ,
 אַף לֹא־יִרְדֹּף עֲדָנָה אָדָם כְּמִנִּי ,
 אַף לֹא אִירָא מֵעֵנִי ;
 כִּי שׂוֹא זָהָבִל אֱלֹהִים : עַל־כֵּן אַתָּה
 בְּסֶפֶף עֵנִי וַיִּקַּר לִי לֹא נָתַתָּ .
 וַתֵּרָא כִּי אֲמַנָּם אַחַת חֲסִדְתִּי ,
 כִּי עַל־נִקְלֵ אֲקוּיִן בְּמִלְאכְתָּ פְרֹד
 וּבְעַקְבוֹת הַדְּמוּן גַּם־אֲנִי אֵלֶּךָ ;
 וַתֵּרָא כִּי מֵאוֹר חַיִּים נִגְזַרְתִּי ,
 אִם הִטָּה אֲשׁוּרֵי מִנִּי הַדְּרֹךְ ,

מזמור לתורה.

תקע"ח.

(Settembre 1817).

מי-זה אפוא, מי-זה יהן-לי אברה,
 אעופה בשפתי, ארוצה ארח,
 מעל שמים בזמירי אניע?
 לו פי מלא שירה רב מבל גבר,
 או לו זמר ידעתי כבני-קרח,
 הנה אחת מאלק לא אניע,
 הנה חסדך אל בורא רקיע,
 פגבות השמים על-הארץ
 פכה עלי גבר: אם-כן איכבה
 יוכל הודות אותכה
 איש בער לא-ידע רבעיר ושרין,
 ובפיו לא ימצא לא חן לא ערין?⁽¹⁾
 אם לא משפתי יול הנפת,
 רק מים געברים מרים אזובה,
 העל כן לא אודה, אל חי, אליך?
 מקים ספעמקים גרי הנפת.

⁽¹⁾ ערין - מזה מחודשת להוראת כח וגבורה. מלי ערין ומערצה.

תמיד חסיתי בך, כְּאִשֶּׁר יָדַעְתָּ,
 אַף עַת הַזֶּה רַבָּה אֵלַי יָאֲתָה;
 וּבְדַמְיוֹנָהּ רַק מִטּוֹב נִפְשִׁי רָאֲתָה.
 אִם יוֹם הָאֵד חֲזִיתִי,
 מִטּוֹב כְּלָבְכִי דַמִּיתִי.
 כְּלִי-זֹאת אֲתָה הִבֵּאתָ,
 אֶת-נִפְשִׁי רֵשׁ וְדָל אֲתָה רִוִּיתָ.

אֵלַי, אֲוִדָה לְשִׁמְךָ עַל-כֵּל-אֵלֶּה;
 צוּר, אֶל-תְּמַאֵס קוֹלִי: אֲדַע גַּם-אֲנִי,
 הַתְּחַסְדֹּת אֵתִי תִפְלֵא וְפִלֵּא,
 אֲכַן לְבִי הַדָּל עִתָּה רַפְּנִי,
 וּלְבַד אַחַת מֵאֵלֶּךָ הִזְכִּירְנִי.
 אֲתָה אוֹתִי אָהַבְתָּ,
 אֲתָה קוֹלִי הִקְשַׁבְתָּ,
 רִוִּיה לִי גִלִּיתָ,
 אֲתִי, צוּרִי הַטּוֹב, רַק מִטּוֹב עֲשִׂיתָ.

אֲחִי, זְכֵרוּ כִּי שָׁקַר לֹא דַבַּרְתִּי.
 אִם-אֵל כּוֹלֵחַ בְּשַׁע,
 אִין כִּי חֲטָאת וְרָשָׁע.
 אֲמַרוּ: דְּרָכֵי-אֵל טָבוֹ;
 אוֹלָם גָּאָה גָּאוֹן כִּי אֶל-תִּחַשְׁבוּ.

סֵפֶר שִׁירֵי אֶפְרַיִם י.
אֵל, אֶל-חִיקָם הָשִׁיבָה שְׁבַעְתִּים.

אָף עוֹד הִנֵּה חִבַּת עָמַל וַיִּגַּע
נִתְתָּ בִי, בַל-אֶבְחַר-לִי מְנוּחַ.
בְּרוּךְ אַתָּה לְזוֹאת, כִּי לֹא יִגַּע
לְדַבֵּיר הַדַּעַת אִישׁ אֲהֵב לְשִׁמוּחַ.
וְאֲנִי הִרְשָׁה כָּל-עוֹד עָצַרְתִּי כֹחַ
שָׁנְאֹתֵי דְרָךְ פִּתִּי,
אֶל-הַמִּטְחָקָר צַמְתִּי,
אֶת-הַמִּטְחָקָר הַמְדַתִּי,
חִשְׁקֹתֵי וְאֲרַב מֵאֲזוּ נוֹלְדֹתֵי.

עַל פָּנַי בִּשְׁתׁ וְכַלְפָּה חִקְקֹת,
לְהֵן אִין עֲרַךְ בְּאַרְצֵן תִּלְוֹ;
בֵּן מִפְּנֵי גְאוֹת הַרְחַק הַרְחַקֹת,
כִּי חִזְקִי-מִצַּח וּפְנֵיהֶם הַעֲזוּ,
הֵם בְּנֵאוֹן יֵאֲחֲזוּ,
הֵם בְּסִכְלוֹת יִדְבְּקוּ,
גַּם לַתְּבוּנָה יִצְחָקוּ,
אַחַר כְּבוֹד יְרוּצוּ,
וּבְדַבְרֵי תוֹרָתְךָ, צוּר, יִקְיָצוּ.

אָף עוֹד הוֹחֵלֶת בְּלִבִּי נְטָעָה,
קוֹה תְּמִיד אֶךְ-טוֹב אָף בְּצַרְרָתָה.

(י) בני הנעורים, ילדי הרופא אפרים לונאמו (אחי יצחק אבי אביה) היא
אמביה ואחיה היו ספראים אותם טגד, וזה הלהיב אותי לעשות חיל במלאכת השיר.

מביע אמרי-שפר ,
 תחבשות אל-כף-הלי
 יצחק בן-דודתי⁽¹⁾ ויהודה לולי⁽²⁾ .

ושמואל בן-דוד⁽³⁾ איש מלא רוח ,
 הקבכת לי בחרור הפורש אבר ,
 ויודא בחקמה על-בנמי-רוח ;
 ניאמר לי : אחי , אד-תט אל-עבר ,
 מאל שדי בוננו דרכי-גבר .
 מבינתו הורני ,
 ומשונותי הראני ,
 ויהי אותב העע ,
 אף לא-מאם מלי , ויהי לי רע .

אף עוד ותקרב-לי רחל בת-דעת⁽⁴⁾ ,
 בת-צדק ואמונה ; ותשמיעני
 דברי חקמה גרב אלי תולעת ,
 ודרכי לא תמאם , ותוכיחני
 יום יום באשר שגיתי ; ותראני
 את-ספר מחמדיה
 מעתק בכתב ידיה .

(1) יצחק בן ברוך ובן ברכה אחות אבי .

(2) אחי אמי .

(3) שמואל חיים בן דוד לולי, אחי אמי, הוא שהב"דל אשר היה במריאסטי

מן סיון תקע"ו עד סיון תקע"ט .

(4) בת ברכה אחות אבי .

צִדְקוֹתָיו לְבַנְיָמִן, אִם לֹא אֶל-זָרַע
 יִשְׂרָאֵל עֲבָד אֵל חֲסִדוֹ אֲעִידָה?
 אוֹי אִם אֶמְרָה, אוֹי לִי אִם-אֶכְחִידָה!
 עֲתָה מִי יַעֲצֵנִי?
 מִי־זֶה הָאִישׁ יִזְרְנִי?
 מָה אֲעֵשׂ לֹא-אֲדַעָה,
 בְּמַצְלַת רַעֲיוֹנֵי כְּמַעַם אֲמֻכְעָה.

עֵינָי מָה לֹא אֶדָּם; שֹׁכֵן שָׁמַיִם,
 אֲזַרְךָ אֲנֹכִי: אִמְרָה כִּי אַתָּה
 נִצַּרְתָּ אֶת-עַבְדְּךָ מֵאֲבֹנִים,
 שְׁמַרְתָּ אֶת-בְּנוֹךְ מֵאֵז עַד-עֲתָה;
 אַף לִי לְדַעַת טוֹב, לִבִּי נִתְתָּ;
 נִתְתָּ לִי אֵינן תִּקַּר
 שְׁנֹאָה אֵיבָה לְעִקַּר,
 בַּק חֲשֵׁק אֶל-חֵישׁוֹר
 אַף-כּוֹז אֶל-הַכְּבוֹד, אַף-כּוֹז לְעֵשׂוֹר.

אָב אוֹהֵב הַזָּרָהךָ אוֹתִי חֲנֻנָּתָ,
 אַף אִם נִצַּרְתָּ פְּקוּדֵי קִדְּשֶׁךָ,
 וְשִׁפְתֵי קִדְּשֶׁךָ לִי הֵימֹךְ שִׁנְנָתָ
 עַל-יַד נֶבֶר חָכֵם, יִצְחָק עַבְדְּךָ (1).
 וְהִתְנֶן-לִי אֲחִים (2) בְּגִדְלֵי חֲסִדְךָ,
 יִשְׂאִירוּנִי כָּל-סִפְּרֵךְ

(1) מִתְהַרְרֵךְ מִדְּבַר יִצְחָק קוֹלוֹנִיָא, אֲחִינוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵר אַבְרָהָם חַי דִּי קוֹלוֹנִיָא.

(2) קְרוֹבִים.

מזמור לתורה.

תקע"ז

עורי עורי, נפְּשִׁי, הָאֵם לְנֶצַח
 תְּבוֹשִׁי מֵהוֹדוֹת חֲסָדֵי צַדִּיקִי?
 עורי עורי כִּיֹּם, הָרִימִי מִצַּח;
 הָאֵל הַמְּיֻשֵׁב לָךְ קוֹמִי בְּרַכִּי.
 הַיְדִי בְּעַמִּים כִּי הוּא דוֹרְכִי,
 כִּי הוּא קָרוֹב אֵלַיךָ,
 כִּי הוּא נוֹשֵׂא פָּנֶיךָ;
 כִּי חַפֵּץ בָּךְ בְּהַלְלֶךָ,
 וְהִרְגִיעֶךָ בְּיַעַת בְּדַרְדַּנֶּע יִלְךָ.

אָךְ לֹא-טוֹב הַדְּבָר, פִּיךָ אֶל-תַּרְחִיבִי;
 נְפִשִׁי, זֹאת אֶל-הַעֲשִׂי; הִנֵּה נַחֲמָתִי.
 הֵן אֶל-לִבִּי אָשִׁיב (נְפִשִׁי, תְּקַשִּׁיבִי).
 כִּי אִם-אֶרְחִיבָה פֶה בְּאִשֶּׁר זַמְמָתִי,
 דְּמִיתִי לְכַסִּיָּלִים וּמָאֵד אֲשַׁמְתִּי
 אִם-אֵל רַחוּם סִלַּת,
 אֵיכָכָה אֲשַׁמְתֶּכָּה?
 צַדִּיקַת הַצַּדִּיק נִפְלְאוֹת,
 נֶאֱנִי אֵיכָה אֲרוּם, אֵיכָה אֲנַבְּחָה?

אֲוֹלָם גַּם-זֶה לֹא-טוֹב: הָאֵם לֹא-יִרְעֶה
 אֶל-עֵינָיו אִם-אָדָם, אִם לֹא-אֲנִידָה

אֵיזֶן, מִיַּעֲרָגִים, נְשִׁים טוֹב, אִמּוֹת כָּל-פֶּעַל;

וְאֶקְרָאם שְׁלֹשׁ הָאִמּוֹת אִמִּי"שׁ

אָבִי, אֶת-זֶה חֲזִיתִי וְאִסְפָּרָה,

וּבְכֵן כָּלוּ מְלִי; וְלִבֵּד אִמְרָה

כִּי אֵלֶּה חֲכָמוֹתִי, וּזְרָתָן אֶפְס,

שְׁלֹשׁ בְּלִבֵּד. אִם בֵּן אַחֵר יִתְפָּאֵר

בִּידִיעוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלֶם אֶשְׂאֵר.

כִּק זֹאת אָשִׁיב: יֵשׁ-אִישׁ, לוֹ שְׁקָלִי בְצָר,

וְשִׁלְשָׁה הֵם; וְלֵאִישׁ מֵאֶה כְּהַפָּה,

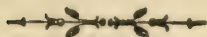
וְנַחֲשֶׁת הֵם—מִי הַעֲשִׂיר מֵאֵלֶּה?

אָבִי, כְּכֹה אָשִׁיב, וּדְבָרֵי תָמוּ.

אֵךְ אִם לֹא-תִמְצָא בָם טוֹב בְּרִצּוֹנָה,

זְכוֹר תִּזְכֹּר כִּי אָנֹכִי עֲבָדְךָ

מִרְחֹם יְלֻדְתִּי הַיּוֹם יִצְאֵתִי.

מי מפל-אלה מעודי אהבתי ;
 איך ישש עשרה שני בלוג העידה.

העידה נא פי בשנים האלה
 רחמתי מעצלות, ואלמד דעת.
 העידה נא אל-כל און שמעת
 פי לשפת העברים לבי נתתי,
 דרשת הקוניה כיבלתנו
 נחנו הנדחים מירשתנו ;
 לעבוד את-האדון בדבר הספר.

העידה עוד איכה נפשי רפאתי,
 איך הרחמתי מדרכי הפתי,
 איך לפדתי אותה לשנוא השקר,
 דרוש את הנכון, רבא עד-חקר.

העידה עוד, אבי, איכה בחנתי
 את-לבבות האדם ; איכה הסבנתי
 לקרוע המסוה הפסה מנו
 את סוד דרכי כל איש, עד אם ראיתי
 (עודי גער בודד) ערמת פל-גנב.

אבי, פל-אלה גם-אמה ידעת ;
 אולם אנידה לך מה-זה חזיתי.
 חזיתי כי שלש הכוחות הטה,
 פל-אדם על-פיהם תמיד ינוע ;
 תמדת התענוגים, תמדת הכסף,
 תמדת ישם טוב-זאת על-כלן עלתה.

איכה אסתיר? או איך אחיל לישע?
 אם בשפתי סרה לאל דברתי,
 ובתיר כל-נבראיו פכה בזיתי.

לא, לא; אודה פשעי. אמר נמצאו

בארץ אנשי-עול ובני-סבל
 כמעט יאות לאמר ישוא נבראו;
 אולם גם יש בארץ אנשי יסבל,
 מכל מחמד אדם צורם אהבו,
 ולבר אותו יעברו יום וליל;
 אך בו ידבקו בנבוכה ומיל,
 ולעשנדים פה בתבל יושבו;
 עלימו תפסדו ארץ בלזו,
 ובנפותריה הישרים יאחזו.

אלה כל-רגע מימיהם יספרו,

אלה היטב כל-דריכהם יחקרו,
 אלה כל-יום ויום יזרעו צדק,
 אלה מכרם אל ירחיקו חדק,
 אלה צלם צורנו נראה במו,
 אלה סוד המלאכה, וידידיו הפה,
 אלה שעשועים לו, אף בגללמו
 את עולמו ברא, למצוא לו רע
 אוהב אותו מכל, ולהשתעשע;
 פי רע אל עניו כל בדר לשפית.

ואני בנה, אבי, אבי, הנודה

גא גר-תיים הנה אל-מי קרבתי;

לְמַצוֹא דַי מַחְסוּרוֹ פְּתַם פְּרוּיִם .
 וְשָׁנִים שְׁלִישִׁים מְשָׁנִים אֱלֹה
 יְגוּחַ וַיִּצְחַק , אַף יִלְמַד הַרְדָּף
 הַתּוֹעֲבוֹת מִכָּל אַנְשֵׁי עוֹלָתָה .
 אִוְלָם אַף גַּם כָּל זֹאת , אִם נִעְרִיף עֲרֹף
 יָמִים אֱלֹה , נִרְאֶה כִּי נִמְצָא בְּמוֹ
 טוֹב מִיְתֵר יָמִים , יַעַן וּבִיַעַן
 רַב חֲכָמָתוֹ יִלְמַד הָאִישׁ בְּהִמָּה :
 בְּדָם יִשְׁתֶּה חֲכָמָה הֶלֶף עַל-דֶּלֶף ,
 וְכֹאז לֹא יִלְמַד עוֹד כִּי חֵיהַ אֶלֶף .
 אַחַר סָב יָמִים אֱלֹה אִין רַק נְהִי ,
 אִין עוֹד דְּבַר לִב־הָאָדָם יִרְגִיעַ .
 רַק כָּל-דְּבַר לִב־הָאָדָם יִפְרִיעַ ;
 לָכֵן בֵּין הַיָּמִים שֶׁבַח אָנִי
 הָרֵאשׁוֹנִים , כִּי טוֹמִיָהֶם מַעֲמוֹ .
 אִוְלָם כָּלָם כָּלָם , אִם יִשְׁפְּטוּ
 מִשׁוֹפֵט צָרֵק , הוּא כָּלָם יִרְשִׁיעַ .
 מַה-פָּצוּ שְׁפָתוֹתַי ? מַה-זָּה אָמַרְתִּי ?
 אָבִי , אָבִי , אֵל-נָא תִרְנֹז , שְׁנִיתִי ,
 מַה-זָּה אָמַרְתִּי נָא ? שְׁמַיִם שִׁמּוּ !
 אָמַרְתִּי צַל יָמִינוּ עַל-הָאָרֶץ ;
 אָמַרְתִּי אִין טוֹב בָּם ; כִּי יִבֹּא קֶרֶץ
 אֶל-אִישׁ , מָרָם עֵינָיו לְצוּר יִרְמוּ .
 אִן אִוְלִיף תִּרְפְּתִי ? אוֹ אַת-הַפֶּשַׁע ,

לאבי .

חקע"ו .

אָבִי, אָבִי, אָדוֹן, מוֹרֶה, מִשְׁעֵנֶת,
 הֵן יֵשׁ עֲשֶׂרֶה שָׁנָה עָלַי חָלְפוּ,
 בַּיּוֹם לְשִׁבְעַת עֲשֶׂרֶה, אֶלּוֹפִי, בָּאתִי;
 אֵךְ חִיתִי אֶל-מִי תִהְיֶה סִכָּנָת?

בְּנִשְׁרֵי הָעוֹפֵף הַיָּמִים עָפוּ,
 אִישׁ אֶל-אָחִיו רוּץ רוּץ וּבִיעַ אָמַר;
 בְּדַבַּר הַמְּלִיךָ הָרָצִים נִדְחָפוּ,
 יוֹם יוֹם וּבְרַח פְּרוֹת וּכְצֵל חָמָר,
 וְשָׁבוּעַ יָמִים גַּם וַיָּנֶם יָרַח,
 וּבְמָרָם נִפְקַח עֵין שָׁנִים סָפוּ,
 עַר-בֵּן בַּכְּבוֹדוֹת אִישִׁים נֶאֱסָפוּ.

בֵּא, חִזְקִיָּה, אָתִי, אִישׁ מְלֵא רוּחַ,
 רוּחַ רָחַף מִקֶּדֶם עַל הַפְּיָם,
 בְּאֲשֶׁר יִדְעֵנוּ אָנֹכִי וְאַתָּה;
 בֵּא נָא וְרֵאֵה תַחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם,
 אִיךָ יֵשׁ עֲשֶׂרֶה שָׁנָה יִבְלָה הַנֶּבֶךְ.

הַיֶּלֶד הַנוֹלָד עַל הָאֲבָנִים,
 מִשֵּׁשׁ עֲשֶׂרֶה הָרֵאשִׁוֹנִים מַה-יַעֲשֶׂה?
 יִלְמַד לְשׁוֹן וּמְרַאבֶּת הַיָּרְדִים,

ביום מלאת לי שבע עשרה שנה:

הגה כמנין מו"ב הלא נגלו,
 עלי שנות ימים, ואל-חמ"א באתי:
 נפשי! עלי על-כס, הני שרתי
 על-ערקי בלם, ואר יהלוי.

שליש פתרים הם, ושם יפלו:
 דון, מפענוג. כבוד, שטם קראתי.
 רבים מאד האמרים מצאתי:
 מובה עצת חושי, והם ומשורוי.

ביני, יחידתי, אשר כל-אלה,
 מר מדלי יתשכו וכשחק
 נגד אשר גירש בצאת מבלא.

אולם משנעים בניל חמאו;
 ויהי כבא יומם עלות לשחק
 ויצאו ללקט ולא מצאו.

ספר שני.

על המשלה אשתו ולוקח אחרת.

תקע"ט.

אֵהָב דְּבַק מֵאֵחַ לִיפַת עֵינַיִם,
 לָמָּה זֶה עַל-אִפּוֹ יִקַּח אַחֶרֶת?
 וּבְאִישׁ אַהֲבָה עָזָה נִפְשׁ כַּעֲרַת,
 מִי אֶכְזָר יֵאָחֲרָה בְּנִחְשָׁתַיִם.

יחל הוד אפְרִיזוֹן, חֲקוֹת נְשִׁמַּיִם,
 נִגְדַח חֲשֵׁק הַלֵּב מִחֲבִיר מִחֲבֶרֶת,
 הִנֵּה יוֹם בָּא בִּי תִנְתַּק שְׁרִישָׁרֶת,
 יִמוּשׁוּ כְּכֹלִי בּוֹז מֵעַל רַגְלָיִם.

לֵב-אִישׁ אֶמְנָם לְאֵלֹהִים חַי יְרוּעַ,
 וַיֹּאמֶר: בִּי תִשְׁנֵא, שְׁלַח שְׁלוֹחַ;
 בִּי עַת לְטַעַת וְלַעֲקֹר נְמוּעַ.

מִח-נְאוּו שְׁלוֹחִים! הִנֵּה יִבְיֵאוּ,
 לִישְׁגֵי מְרִי לִכְבֵּב שְׁלוֹם מְנוּחַ,
 וְלִאֲרַבְעָה שְׁשׁוֹן חֲדָוָה יִמְצִיאוּ.

על הקצים בחייהם.

תקע"ה

אם אֲשַׁרְךָ יְחַסֵּר וְתִם הַבְּסָף,
 וְכִמוֹ אַחֲזֵת חֲפָה בְּסוֹף תַּחְדָּשׁ,
 אַל-יִתְרָה אַפְךָ וְתִקְצֹף-קִצְפֶּךָ;
 הַשְׂבִּיחוּהָ אֵל-אֵל בְּתִרְבַּת-קִדְשׁ.

גַּלְגַּל אֲשֶׁר סִבֵּב הֵלֵא יִרְעֵנוּ:
 מַה-נִּהְיֵמָה, מַה-נֶּאֱבֵל מַעֲמָה,
 בְּאִמְרִים גּוֹאֲשׁ, וְנִפְשָׁם חֲתָה,
 וַיֹּאמְרוּ לְאָמֵר, זָלוּ נִוְעֵנוּ?!

אוֹרֵה, אֲרָנִי, לֶךְ בְּחֻלְקֶךָ
 בְּלִי-מַחֲמֵד, עֵינִי, וְתִפְרִיץ-פְּרִיץ:
 כִּי בְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶךָ אֲרָנִי,
 חוֹטֵא אֲוִיל, עֵינָיו יְהִי פִּזְקָתִי.

אם יִרְדְּפוּ שְׂשׂוּי וְגַם תִּלְמִי,
 וַיִּשְׁמְטוּהוּ בְעַלְי חֲצִים,
 יֹאמֵר, וְגַם אִם נִגְשׂוּ אֲנִים:
 אַל-תִּעְלָנִי בְּחֲצֵי יָמֵי.

אשה יפה וזכרת מעם.

תקע"ו

אֵילַת מַחְמָדִים,

יֹעֲטַת הַבָּדִים,

וְנֹגֵם וְצִמִּידִים,

וְכֹפֶר וְנִרְדִים;

נוֹצֵצַת בִּידוּדִים,

בְּנִיחָ לַפִּירִים;

צִרְבַת כְּאוּדִים

יוֹם יוֹם מֵאָה דוּדִים:

חֲשִׁבוּהָ הַיְלָדִים

בְּפָרֵי הָעוֹרִים.

אִם פְּתוּלַע יֵאָדִים,

מֵרְאִיו אִם נִחְמָדִים;

הוּא רְשֵׁת וּמְצוּדִים,

מִרְבּוֹת צוּרִים מְדִים;

הוּא רוּחַ הַקְּנִים,

הוּא עֵמֶק הַשָּׂדִים.

על העצלות.

תקע"ז

מִכָּל חַי מִי לֹא יָדַע יָדוּע,
כִּי טוֹבָה עֲדָנָה, אִם כְּבֵד הִיָּיע?
מִי לֹא יִבְחַר יִשְׁכַּב אָכֵל שְׁבוּע?
מִי לֹא יִקְוֶן אִם כָּל הַיּוֹם יִזְיַע?

אִךְ בְּעֲדָנָה רַנֵּע הוּא הַמְרִינֵע,
וּבִעֵת תִּישָׁבֵת בַּק עֲצָבוֹן יִנִּיע;
אִךְ בְּעֲפָל לֹא כְבִיר הוּא הָרוּע,
מִדֵּי עָבְרוּ שְׁמַחַת עוֹלָם תוֹפִיע.

אִם-כֵּן אִפְיָו אֵיךְ כִּעַר יִשָּׁש אַתָּה,
לָמָּה יִנְדָּב לְעֵינַיִךְ בְּתַלְגֵנוּ,
וּבְרֵיבֵי עַל-יְמֵיךָ כְרוֹת כְּרֵתָה?

טַרַח רַנֵּע קָטָן יִבְיֵי אֱלֵינוּ
נִילַת יָמִים בְּכִי לָמָּה מִשְׁתָּה
שְׁמַעְנוּ אֶת-שְׁמֵעוּ רַפּוּ יְרֵינוּ?

וְשָׂרָם אֲתוּ, קוּם וּלְפָנָיו הִשְׁתַּחֲוּ,
 קוּם וּשְׂקָה לוֹ; אִם תַּעֲשֶׂה זֹאת אָז תִּחְרֶה.
 הַנִּנְעֵה אָז נִרְפָּא, נִרְפָּא הַחֲלִי.
 לֹא נִשְׂאָר עוֹד דְּבָר, רַק עַל הָאֹכֵל
 הַטּוֹב אוֹ הָרַע קָרָה טַיִם אֲפִיפָה.

בְּרַחֵק בָּצַל וְשׁוּם, קָנָה וּלְפָת,
 וְנוֹם מְפַל דְּבָר הַפְּרָבָה זָרַע;
 קָרַב כָּל-מִזוֹן קָר, פִּינֵן חֲזוּרָה.

אִם-פִּי שְׂאֵלָה עַל אֹדוֹת הַיָּיִן,
 הַמִּסְבֵּת מִשָּׁל אֲמִשׁוּל. הִנֵּה הָרוּחַ
 מִזְעָר יִבְעִיר הָאִישׁ, רַב יִדְעָכֶנּוּ.
 פְּרוּחַ אֵל הָאִישׁ, יֵינן לַחֶשֶׁק:
 אֹרְחוֹ אֵל תִּשְׁתֶּה נָא; אִיךָ אִם שְׂתִיתָ,
 שׁוֹבָה וְשִׁתָּה עַד אִם תִּתְגַּל בְּאֹהֶר,
 עַד הַרְדָּם, עַד אִם תִּפּוֹל לְאָרֶץ;
 אָז רֹא יִרַע לְךָ, כִּי יוֹעִילְךָ.
 הִנֵּה הִשְׁלַמְתִּי אֶת חֻקֵּי וַיְכַל;
 הוֹדוּ אַתֶּם אֵלַי וְאֲנִי לְאֵלֵיכֶם.

אם יש צלמה אתך, קום השליכהו.
 אף הרחק מכל מקום ששטה
 את היפה מקדם התעננת,
 וזכור פי על גקל יבער הרמין.
 עום מבתי שמחה, באשר יצחקו
 החטאים, ולקחל רב ישמיעו
 דברך נאוף, ובקול ערב ירנו,
 עד אל קירות הלב יבא הארם.
 ברחק מהם, אף משירי זמרתה,
 השמר נא פן תקרא בם, פי רבו.
 ידע פי וראת גנב תוקיר כל חפץ
 אל עין קונו; אמה אחי מעתה
 אל תאמר בלבבך פי כל גפר
 אל יפתך יארוב; תחולת אין
 אם כה תחשוב; הלהבה אז תרב.
 לא בן, אל תירא נא, ושבה לבכות
 וכאלו האשה תמיד בחדר
 בדר תשוב ולאיש אוהב לא תשע.
 יזאל נא אל שדי פי תוכל לבת
 אצל פתחה בלהי הפות דרפך.
 אך מי יחשוף אותך? תוכל אם תרץ.
 רגלך שא ורוץ, אל תתמהמה.
 וחשוב פי שמה אך ללית הרגיעה.
 האיש מאסת אף שנאת יען
 אל יפתך היה רע, קומה

וּתְשׁוּב אֶת רַעֲיִתְךָ שְׂאֵתְכָהּ
 בֵּין הַבָּנוֹת הֵן אַחַת מֵהֵנָּה .
 אַךְ הָרַע הַגָּדוֹל עִמָּה אֲנִידָה :
 אֵל דְּבָרַי הִיפָּה אֶתָּה בּוֹטָח .
 לֵאמֹר מִהֵר תֵּשׁוּב וּלְעַבְדָּהּ תִּפְּן .
 וּתְנַחֵם אֶת רַבִּי כְּאִשֶּׁר מִלְּפָנָי .
 עֲוֹנָה הִפְתִּי , עֲוֹנָה עֲוֹנָה עֲוֹנָה .
 הַעֵל אִשָּׁה תִּכְמָח ? הֵאֵם לֹא תִדַּע
 כִּי שָׂוֵא וְדָבַר כָּזָב אֶתָּה יְנוּחַ ,
 וְכַמִּי יִהְיוּ בֵּין עַפְשֵׁפִיָּה בְּכָה ,
 אִם תַּחֲבֹלוֹת יֵשׁ לָהּ כְּצִבְא שְׁמַיִם ?
 אֵל תִּגְדַּר נָא אֵל הָאִשָּׁה מִה פִּעַם
 מְטַנְנָה תִּפְרָד , וּתְלוּנוֹתֶיהָ
 אֵל תִּגְדַּר נָא אֱלֹהֶיךָ , אִם אֵל תּוֹכַח
 אוֹתָהּ עַל חַטָּאתָהּ ; כִּי כֹל הַגִּבּוֹר
 הַמְּנַהֵף דּוֹדָתּוֹ , נִפְּשׁוּ נִכְסֵפָהּ
 לְשׁוּב אַחֵר יָמִים לְנִפּוֹל בְּלֶהֱב ,
 אֵת כִּי עֵינַיִם לָךְ אוֹלָם לֹא תַחֲזוּ ,
 קוֹמָה קַח מִיָּדִי אָבִן הַכֶּחֶן .
 הֵן בְּלִבְכֶךָ יִפְּיָה אֲצִל רַב יָפִי
 יִתֵּר טוֹבוֹת מִרְאָה ; שׁוֹר מִה בְּחַרְתָּ ,
 אַךְ לֹא יִפְּיָה תִּבְחֵן בְּלִבְךָ , אִם יִתֵּר
 כָּל מִדּוֹתֶיהָ כְּאִמְיָנָה גַם כְּכָה ,
 עַד תִּבּוֹשׁ , עַד תַּחֲפִיר ; כְּאִשׁ הַשְּׁלִיכָה
 כֹּל מִכְתָּבֶיהָ נָא , אֵל תִּקְרָא בָמוֹ .

לְשׂוּא אֶת רַעֲיָתְךָ נִם זֶה פֶּשַׁע ,
 וְלִבְד אִישׁ אֲכֹרִי יַעַשׂ פְּאַרְהָ ,
 נִם-הוֹעֵבֶה הִיא זֹאת לְאַלְהֵי חָדָד .
 אוֹתָהּ יִשְׁכַּחַת וּתְזַנֵּחַ , בְּיָדָּ :
 אִישׁ הַשׁוֹנֵא אוֹתָהּ נוֹתֵר בּוֹ שׂרֵשׁ ,
 אוֹ כְטֹל אֲהַבְתּוּ מִחֶסְרוֹן פֶּסֶף .
 אֵל תִּשְׁפֹּט אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁעַר ,
 וּבְשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר אוֹרָם תִּפְרָד .

עֲלֵם פָּנַע אֶת הוֹדְתּוֹ בְּרִכְבּ ,
 וַיִּרְבַּ עֲפֹדָה , וַיִּצְוּ : הוֹצִיאֵנִי
 אֶת זֹאת מִמְּרוֹבְכָהּ עַד נִשְׁפֹּטָהּ .
 יִצְאָת , וַיִּרְא אוֹתָהּ , וַיְהִי לְאֶבֶן .
 וַיַּחֲבֹק לָהּ וַיֹּאמֶר לַפְּתָנִי .
 אֶת זֶה חֲזִיתִי , נֹאמַר אֱלֹיָהּ :
 הִסְכֵּן וְשָׁלֵם , פֶּן תִּפּוֹל עוֹד בַּפֶּתַח .

כָּל גְּדָה כָּל אֶתְנֵן הַנַּח אֵלֶיהָ ,
 אֵל תִּשְׁאַלְנֵנוּ נָא אַף אִם רַב עֲרָף .
 אִם תִּקְרָה בְּאֲשֶׁר הִיא שָׁם , הַשְּׁמֹר
 בְּאֲשֶׁר עַד כֹּה שָׁמַעְתָּ ; וּבִכֵּן שִׁיתָה
 נִכַּח פְּנִיךָ רִשַׁע הַבוֹגְדֵת ,
 וְשִׁבְעוֹת שֶׁקֶר וְנִדְרִים גְּדָה .

לָבֵא בֵיתָהּ אֶת הַשַּׁעַר אֵל תִּיטֵב ,
 אַף בַּל תַּעֲדָה צָמִיד וּפְאָר וְנָגֵם ,
 אַף אֵל כָּל רַעוּתֶיהָ לֵב אֵל תִּשָּׂת .

מחברת איש נכשל באשר נכשלת .
 נוס מאוהב אשה באשר מקטוב ,
 פן ידבק-בך הרע את הדבר ;
 גם פן ישוב יעור מדנה רפאת .
 קרוב לנג לא טוב כבה דלקת ,
 בן גם-אתה הרחק מרחיק מפנה ,
 אם כבות את האש תחפץ נפשו ,
 אל תמצא אתה במקום ידעת
 כי תמצא גם היא ; דה אל תשתחו ,
 אף אפה ואחותה אף האומנת
 הרחק מרחיק, אף שפחתה בל תתא
 לתת שלום אליך בשפת שקר ,
 אף בל תשא איתה לשלום הנברת :
 ותאפק נא . כי בן תמצא מרנוע .

לא טוב אחי, כי עם כל איש תשוח
 על אודות היפה, ואשר בנדה ,
 ואשר חדלת מןהאר לבעל .
 טוב תנקהם שתוק . אם אשמע נבר
 יאמר לפני : עתה אוהב אינני
 אדע אנכי כי עודו ננוע .
 גם לא יאות פלות מהר החיטק
 פעם אחת, רק בתבונה נשנבת ,
 לאט לאט, באשר ימסוך השמש
 מים מפלי עד יורק ואין .

אל-תִּירָא נָא, שְׂכָבָה תְּמִיד לְבִמְח.
זְכוֹר שְׁמוֹר כִּי תַחֵם אִם עַל-גַּעַר
יִוָּרֵד לְמַלְחָמָה, מִעַל רַעְהוּ.
יֵשֶׁן עָלָיו תִּפְתַּח פֶּן יִרְצַח.

אֵת צְרוּתֶיךָ זְכוֹר נָא הָעָלָם,

הֵן אֵל לִבְךָ מִה חֲסֵרְתָּ יֵשֶׁן
חֲסֵרוֹן קֵל אוֹ כְּבִיר לֹא יִחַסֵּר גְּבֻרָה;
חֲסֵדֶת הַיּוֹפִי אִי תִרְחַק מִסֹּף,
יֵשׁ תַּחַת כְּבֹד חוֹבוֹתָיו כְּזֹרַע,
יִזְכֹּר נָא הַנוֹשֶׁה הַבָּא לְמַחַת.
יֵשׁ-אִישׁ אָבִיו קָשָׁה, אֵת-זְכוֹרוֹ יִשֵּׁת
גִּגֵּד עֵינָיו תְּמִיד, אֵל אִישׁ יֵשׁ פָּרֵם,
יִדְאֵן כָּל רַגַע פֶּן יֵאבֵד חֲפְרִי,
וְאֲשֶׁר צִי אֲדִיר לוֹ יִזְכוֹר שְׂבֻלָת;
וְכִבֵּן אִישׁ אִישׁ אֵת חֲסֵדָתוֹ יִבְרִיחַ.

גַּם מִמְּקוֹם גְּלָמוֹד, בְּדָר אֵל הַשָּׁב,

בְּקֹהֵל עַם שָׁב, וְשִׁמַּח וְגִיד בִּינִימוּ.
יְחִיד אֵל תִּמְצָא; עֲמַל וְכַעַם
יִשְׁבַּע פָּרָא בּוֹרֵד, וְזָלְבוּ יִרְא
אֵת צָלָם יִפְתּוּ; לוֹ אִין תַּחְבוֹשֶׁת.
חֲבִיטָה אִיךָ בְּלִילָה עַל חַעֲרֵשׁ
בְּאֲשֶׁר אִין אִישׁ אַתָּה, הֶבְלֶךְ יִרְב.
אִישׁ אֵל תִּמְאַס, אֵל נָא תִסְנוֹר הַדְּלֵת;
וְהִגֵּה עָלָיו, לֹא אִישׁ תִּמָּה וְקִצָּף,
וּמְצָא חֶבֶר גַּעִים; אוֹלָם הַשְּׁמֵר

אף לא תִשָּׁכַח שְׁמֵךְ עַל מִפְתַּן הָאֵהָל ,
 אף אל תִלְוֶן עַד הָאִשָּׁה בַשָּׂחַר ,
 אף בַּל תִּתְרָאֵה לָהּ בְּמִגְנַת נֶפֶשׁ :
 אֵת רוּם לְבָבָהּ תִּשְׁפִּיל כְּרָאוֹת כָּל אֱלֹהִים .
 מִפְתַּח בֵּיתָהּ סוּר , אִם הוּא פְתוּחַ ,
 אֵל תִּפֶּן אֵל קוֹלָהּ אִם תִּקְרָאָהּ ;
 אִם נוֹעֲדָת אִתָּה לָבֵא בְעָרְב ,
 הוֹחֵר מִן הַפּוֹעֵד , וְלֹזְעָמָה תִּבְזוּ .
 סְבוּר אֵת הַמִּשְׁאֵל , וְשִׁמְעֵ שְׁמוֹעַ
 אֱלֹהִים צוֹתִי כִי לָקַח טוֹב נְתַתִּי .

אִם רַךְ לִבְבֵךְ אִתָּה , וּבָךְ אֵין מִזַּח
 וְכַח לְגֵאֵל מִעֲבֹדוֹת פְּרָךְ ,
 שׁוֹב מִן בַּמִּלְחָמָה , בְּאִשְׁרֵךְ לְלָכֶת :
 יִהְיֶה הָרוּחַ לָךְ , אֵת צִמְאוֹנְךָ
 בְּוֶה בְּוֶה , וְשִׁתָּה מִן הַבּוֹר מַיִם ,
 וְשִׁתָּה עַד אִם תִּרְוֶה וְלֹרְאָ יִהְיֶה .
 הַגֵּל אִם הִנֵּפָה יוֹטֵם וְלִיָּה ,
 אִךְ אֵל תִּרְחַק מִמֶּנָּה אִם שָׁבַעְתָּ ;
 הַשָּׂאֵר שְׁמֵךְ עַד תִּהְיֶה לָךְ לְנַעַל ,
 וְכַמְבִּית הָאִשְׁפּוֹת מִמֶּנָּה תִּנָּס .

קִנְיָה וּפְחַד הָאֲהָבָה יִבְעִירוּ ;
 כְּנַעֲרַת אֵל הָאִשׁ , לַחֲשֹׁק הַפֶּה ;
 אִתָּה אִפּוּא אֵל תִּירָא נָא , אֵל תִּגְרֵר
 פֶּן תִּבְגְּדוּ בְךָ , פֶּן אֵל נִכְרִי תִנְתֵּן ;

אם־שנית אָמַנְנָם, בְּאַחַת שְׁמֹת,
 אֶת־אַהֲבָתְךָ, רוּחַ וּמִצָּא אַחֲרַי;
 כִּי כָל־חֲשֵׁק חָדָשׁ אֶת־אֲהִיו יַפְחֵת.
 רַבַּת נָשִׁים תִּשָּׂא אֶת־מִזֹּת הַיָּלֶד,
 וּבְמַר תִּבְבֶּה אִם מִבְּלָעָרְיוֹ אֵין.
 אִשָּׁה אַחֲרַי לָדִבְרֵקוֹשׁ, כִּי־רַבּוֹ,

אַף־אִם־תִּבְעַר וְכִמוֹ תִנּוּר בּוֹעֲרָה,
 הִרְאָה לִיפֶה בְּכַפּוֹר וְקָרַח;
 אֶל־תִּשְׁמִיעֵנָה גַּא קִינָה וְאַבְּל,
 הַתִּנְבֵּר לֵה וְצַחֵק, וְאַמּוֹר כִּי אֶתֶת
 שָׁלוֹ עָלוּ וּבִשְׁשׁוֹן רַב שָׁמַח,
 אִף אִם לְבָד יִאֲנַח מִבֵּית.
 לֹא אִיעָצֶדְךָ כִּי תִשְׁבִּית הַחֲשֵׁק
 אִם לֹא תִזְכַּל; רַק הַתִּנְבֵּר אֵלֶיךָ.
 אֶת הַחֲמִידָה תִסְתַּר, מִעֲלִים הַזֹּעֵם,
 וְדַמָּה אֵל אִישׁ חֲמָה אֵין לוֹ; אֲזִי תַחַם
 כִּי תִהַפֵּךְ אֶתֶה בְּאִשֶּׁר אוֹיֶת.

יִזֵּם אֲנֹכִי לְבִלִי יִשְׁקוּנִי חֲמֹר
 קַמְצָתִי אֶת עֵינַי; אִף חִישׁ גִּרְדָּמָתִי.
 בְּאִשֶּׁר מִהֲרַגְלֶךָ לְחִמּוֹד לְמִדָּתִי,
 בֵּן הַהֲרַגָּל לְמֵאוֹם יוֹרָה אוֹתְכָה.
 אִם פֶּתַח הַיִּפֶּה פֶּתוּם בְּנִשְׁטָף
 תִּמְצָא, אֵל גַּא תִרְבֵּז, אֵל תִּקְבְּנוּ.
 אִף בְּגִיגוֹת אֶל־גַּא תִפְצֶה אֶת פִּיךָ,

וּתְנֵל חִיקָה, אִם לֹא יִיטֵב לְעֵין.
 אִם לֹא-נֵאוּו יִשְׁנֶיהָ, תִּקּוּם אֶתָּה
 וּצְחֹק כָּל עַת הוּכַל תִּבְיֵא אֶל-פִּיהָ.
 עֵינֶיהָ אִם-רַפּוֹת, קִינִים וְהִנֵּה
 סִפֵּר אֶתָּה תְּמִיד, עַד תִּזְיֵל דְּמַעַ.

עַת אֶל-בֵּיתָה תֵּלֶךְ, הַשָּׁבִים בְּבִקְרָה:
 אִם טָרַם תִּתְּנֶנָּה תִּרְאֶנָּה פַּעַם,
 תִּבִּין כִּי כָל-יָפוּיָה אָפֶס וְתִהְיֶה;
 כִּי יִסְתִּירוּ כָל-דּוֹפֵי עֲדֵי כֶּתֶם,
 אַךְ בְּלַעַדְמוּ הִיא מָאוֹס וְסָחִי.
 אֶחָי, בֹּא-נָא פִתַּע פִּתְאוֹם הַבַּיְתָה:
 הִיא תִּפְלֶלֶם, אֶתָּה תִּצָּא מִפְּתָר.

אֶךְ יֵשׁ מוֹזֵבֶת מִרְאָה כִּי בְלִתִּי-עֲדֵי
 וְלִבְד כִּיפִי מִרְאָה תִּפְיֵלֶךְ:
 מַה-נַּעַשׂ לָהּ? בְּאֲשֶׁר תִּדַּע כִּי צָבַע
 עַל-פְּנֵיהָ תִתֵּן, תִּבְאָה הַחֲדָרָה,
 אֶל-נָא תִבּוֹשׁ; שִׁפְּהָ תִמְצָא לְאֶלֶף
 סָפִי צָבַע לָכֵן יִכְאִישׁ יִכְיַע,
 אֶתָּה עַל-חִיקָה מִיִּם צוֹאִים יִזְלוּ.

תִּקְשִׁיבוּ בַחֲזוֹרִים אֶת-זוֹאת יַעֲצֵתִי:
 תְּמִיד בְּשִׁתִּי נָשִׁים עֵינֵיכֶם תִּנּוּ,
 בְּשִׁתִּים, גַּם יוֹתֵר; יַעַן וּכְיַעַן
 הַחֲשֵׁק הַמִּפְּזָר יִחְסַר הַכּוֹחַ,
 וְנִהְרֹת יִמְעָטוּן אִם-יִפְרְרוּ.

אמרתִי בְּלִבִּי, גַם כִּי לִשְׁקֶר.
 מִה־בִּקְהָה הִיא, גַם כִּי־לֹא־בֵן הִיִּתָּה;
 מִמֶּנִּי רַב הַשְּׂאֵל אֶתְנֶה וְגִדְהָ,
 לֹא תִשְׁקִימֵנִי וְתִבֵּא רִקְדָּנִי,
 אֲמַרְתִּי אֲנִכִּי, גַם־כִּי כִזְבֹּתִי.

הָרַע קְרוֹב לְטוֹב, וּפְעָמִים יַחַד,
 בְּרָצוֹן אִישׁ וְאִישׁ הִפָּה יִתְעַרְבוּ,
 וְדַרְךְ הַיְשָׁרָה רָעָה תִחְשָׁב.
 אֶת מִדּוֹת יִפְתָּךְ קוֹם מֵעַתָּה
 וּבְעֵינַי רָעָה יִשׁוּר, לָתֵת בָּהּ דּוֹפִי,
 וְלִתְנַדִּיל כָּל מוֹם קָל. בֵּן אִם שְׂמֹנֶה
 תֹּאמַר בְּמִנְהַ גְּפוּת; לִשְׁחַרְחָרֵת
 כּוֹשִׁית אֶתָּה תִקְרָא, וַיִּדְוַע חוֹלִי
 תִקְרָא כְּלִינּוֹף עֲנוּג; אִף עֲזַת מִצַּח
 תֹּאמַר אִם בְּתִבּוּנָה תַעֲרָה כְּלִיָּה;
 אִף־תִּקְרָאנָה נִבְעָרָה מִשְׁכָּל
 אִם בְּקִדְשָׁה תִלְבֹּשׁ, לֹא כִמְנַאֲפֵת.

הַתְּחִנָּן גַּא אֶל־הַעֲלֵמָה אֶהְבֵּת
 וְלִעֲיִינֶיךָ תַעֲשֶׂה דְבָר לֹא־תִדַע.
 אִם לֹא־תִדַע מְחוֹל, תֹּאמַר לָהּ חוֹלִי;
 אִם קוֹל נִבְיָה קוֹלָתָה, תֹּאמַר לָהּ רִמִּי;
 אִם־מִדְּבָרָה מִיִּשְׁחָת, תֹּאמַר וַיִּבְרִי;
 אִם לֹא תִדַע גִּנּוּן, תִּתְפּוֹשׂ הַנְּבָל;
 אִם כְּפַעְמֵיָהּ מוֹם, תִּצְעַד כְּלִי־רַגְע;

עַזְר טָהוֹר לָתֵת אֵלֶיךָ בָּאֲתִי,
 לֹא דָרוּשׁ לַמֵּתִים אִזּוּ לַפֶּעַל פְּלֵא.
 לֹא יִרְפְּאוּנָךְ לֹא, כֹּל חֲכָמִי לְחֹשׁ;
 אֵל-הַמִּיתָמוּ אֵל-הַשָּׂא נַפְשֶׁךָ.

אם מן העיר הרחק לא תוכל רגל,
 כי בעצרך דבר, וברך אין יפח
 לשבור על הפרזל, בין מה-יעצתי.
 מעללי יפתך הבוגדת
 חזקירה בלבבך יומם וליל.
 זכרה זכרה איך לה לצחוק היות;
 אמור האמר: בכה אלִי נשבעה,
 ושבועתה בן אחר בן חללה;
 בן המאם אהבתי ותשנאני,
 ולאיש נכרי בן על-פני דבקה.
 זכרה את-אלה, הישתעשע במו,
 אף הנחל את-צלמם עד השמים;
 כי נקל זאת אליך כי יגדלו
 אל עיני כל-דני טכאובות הקל.
 זה לא כביר אהבתי בת, ותרב
 חסדתי על יפיה עד ידות עשור,
 בה מום ודופי בלבבי נתתי,
 ותעזה זאת בלבד אלִי הנעילה,
 בנליה טשחתים, אמרתי אני,
 ובצדק ואמונה לא-היו בכה,
 אזורעותיה בעצים יבשו.

לָרְפוּא אֶת־זוּפְתּוֹ יִסְבּוֹל כְּאַלֶּה,
וּלְנִשְׁטָתוֹ לְסְבּוֹל דְּבַר לֹא־יוֹאֵל?

בַּעַל לֶךְ אֲמַנָם, אֲחִי, כִּי כָל־הַבּוֹבֵד,
מִזְעַר יָקוּם מִהַר יְסוּף, הֵן כָּכָה
יִשְׁחִית מְתַג רֵאשׁוֹן פֶּל־סוּם וּפְרָר,
אֲחַר יִקַּל עָלָיו, בֵּן אֶת־הָעֵלִם,
כִּתִּי אֲשׁוּב הַאֲמַר אַחַר גִּסְעָתִי;
עִירָךְ הִתְאַוָּה; אַךְ אִם נִשְׁכַּיֶּלֶה
אֵל הָאִשָּׁה הַתְּנַאוּ, לֹא אֶל־הַקֶּרֶת,
אֲחַז־גַּם־כָּל־אֱלֹהִים אִם תִּרְחַק פְּעַם
הַעֲצֵב וְלֶךְ לֹ, אֶת־הַמִּצָּא עֲנֵג
בְּרֵאוֹת עָרִים רַבּוֹת וְאֲשֶׁר בְּרֵנָה.

בַּק לֹא־יִסְפּוֹק לְגִסְנֵע; הַתְּמַהֲמַת,
וַיְהִי בִרְכָךְ זֶה דְּרָךְ הַחֲמָם,
עַד אִם־יִכְבֶּה הָאִשׁ תַּחַת הַדָּשָׁן,
אִם־חִישׁ מִשׁוּב הָעִיר יֵאבֵד הַמִּרְחַח
הוּא יָשׁוּב יִמְשׁוֹל בְּךָ, וּבְךָ יוֹר הַצִּי,
וּמְזוּמוֹתֵינוּ אִזּוּ הַבֵּל בְּלָנָה.

אֲחִי, אֶל־הַתַּע בְּכִשְׁפִּים וַקָּסָם:
יְבַעְתִּי כִּי הָיָה מֵאֵז מִקְדָּם
דְּרָךְ תִּרְע הָיָה בֵּין אֲנִשְׁי־חַדְל;
יְבַעְתִּי כִּי רַבִּים אֱלָיו כְּטָחוּ,
אוֹלָם מִתְקַנְתָּם בִּשְׁנו חָפְרוּ.
הֵן אֲנִכִּי כַּעַת בְּרַחֵק מִפְּשַׁע

או למלאכה אחת שית לפך
 עד אם תשבח נשא חמדת היופי.

אף מן-העיר תפוע נסוע הלאה.

עיניך ארץ מרחקים הראינה;
 נור על-אדמת נכר, אל נא תנחם,
 אל-נא תעצור לרוב; תבכה ידעתי.
 עת על-לכה ישם היפה יעל,
 בנליך יעמדו. לא יאבו לכת;
 אתה שא-נא אותם קוץ וחרף,
 רוץ בגבור, אל יעצרה הנשם,
 אל-האמר נא: הן דנה רב הדיקתי;
 ולבד דנה הנשאר הישקפה.
 אל-תירא פחד שוא, שחל בדנה;
 הימים אל-תמנה, אל-תשא עין
 לעיר העליזה הסתרסקת;
 נוס נוס, תרחק ממנה, זאת יעצתי;
 מי הנמלט בקרב? כל הבורת.

אוצי האמר כי מצותי תכבדנה;

אמנם בן הדבר, אף אם-תפצת
 לרפוא הנגע הקשה, מדוע
 לא תקח לך גטה אף אם קשתה
 מים טרים אל-הדגה יהנו,
 אף-איש יניפו על-נגעו וחרב,
 אף-לחם אותו טנו ימנעו;

לנוד ונחם אם כובה על-ילד
 מי־שָׁב על-הקרקע תחת עיניך ?
 מי לא יבין כי את-מבואוב הנפש
 לא-טוב הוכח רק אחר הבכה ?
 בינת העתים היא תרפא כל שֶׁבַר .
 כי גם רופא נחויץ יחיש המותה .

אף עת לרפא אם-תרא כי הגיע
 ותרפא תחפזין, אלי הקשיבה ;
 הרחק מן-הפרפה, אין רע פִּטְחוּ .
 החִשֵּׁק הוא יוליד אף הוא יתבני,
 הוא למדורה עצים ; כל-עוד יושנתו
 עצים עליה איך תבכה בלקת ?
 הבפִּטְחָה לחִשֵּׁק היא כמים
 לָאָחוּ, וכבצה וטיט לנמא ;
 הסר את-הפרפה ותרפא חִשֵּׁק .
 יין, ישנה וצחוק כל-לב יקחו,
 תקרב חֲמַדַּת נָשִׁים אל-רדף עָרוֹן .
 אולם תמאם כל-איש עיף יגע .
 לך ומלאכה בקש, קֹדֶשׁ נָא, אל תרף,
 את-התורה דרוש, או למלחמת
 רד אם איש חיל את, או כבדת אָרֶץ
 שִׁמּוֹר וזרע וקצור כי תמצא-נחת,
 או-עדר צאן נחמד תרעה בעֶמֶק,
 או ציד חיה ועוף תצוד בקִּשְׁתִּי,
 או בפח הטמון, או דג בחַח,

אַךְ-יִתְגַּבֵּר אִם הַתְּמַהֲמָה רָגַע .
 קוֹמָה אַתָּה אַפּוֹא , וְכִנְבֵּר קוֹמָה ,
 אַל-הַתְּמַהֲמָה, וְאַשֶׁר יִכְלֶה אָמִישׁ
 אוֹלֵי הַיּוֹם הַזֶּה יִכְבֵּד עָלֶיךָ .
 דַּע כִּי יִגְדֵל חֲשָׁקֶךָ בְּאַשֶׁר הוֹחֵר ,
 כִּי סְמֻקוֹה הַפּוֹים יִהְיֶה-נַחַל ,
 כִּי מִכָּה גִשְׁפָּחָה חָלַל הַפִּילָה .
 אַךְ-יִיטֵב לָנוּ הַתְּשַׁנֵּג בְּדַשָּׁן ,
 לְכֵן יוֹם יוֹם נֹאמֵר : מָחָר נִשׁוּבָה ,
 וּבִכֵּן לָאֵט לָאֵט יִגְדֵל הַלְהַב ,
 וּבִכֵּן עַץ רוֹשׁ יַעֲמִיק שָׁרְשׁוֹ בְּאַרְיִן .

אִם-הִתְרַפִּית וַיִּזְקַן הַפָּצַע ,

אוֹי, תִּכְבֵּד הַפְּלִאָכָה ! אַךְ עוֹד הוֹחֵלֶת ,
 אַף אִם לְקִרְוֹא אוֹתִי הַרְבֵּה פְּנִיָּה ,
 הַיָּקִים בְּדַתִּי מְזוֹר דַּע כִּי לֹא תִשָּׁב .
 הֵן מוֹם אִם-תּוֹכַל עַל הַשְּׁלֹהֶבֶת ,
 אִם לֹא-תּוֹכַל וּמְדוֹרְתֶךָ גְּדָה ,
 חֲכָה , אַל תִּתְגַּבֵּר בָּהּ ; לֹא זֶה הַדְּרָךְ :
 אַל-תִּשׁוּט בְּגֵהֶר נִכַח הַזַּעַף .
 יִמָּאם דָּוָה רָגַז אֲמַרִי אוֹיֵשׁ שִׁיכֵל ,
 לֹא-יִהְיֶן נָבֵר בְּפָצְעָיו לְגִנוּעַ ;
 דְּאַנְחֵנוּ אִזּוּ נֹחִיל , אַף נְנִיחָנִי
 עַד אִם יִשְׁבּוֹת רָגְזוּ , עַד יִטָּה-אִיִּן
 אִזּוּ הַמוֹסֵר הַטּוֹב מִי נָבֵר יִתָּא

רפואות אהבה.

Ovid. Remedia amoris.

תקע"ו.

קָרְבוּ אֵלַי אַתֶּם, בַּחֲוֵי חֶמְדַּי,
 אַתֶּם כִּי תִשְׁאוּן חֶמְסִי וְאֶן.
 וּבְדַרְךְ אֲהַבְתֶּכֶם רַק רַע תִּמְצְאוּ;
 קָרְבוּ אֵלַי, אֶת־מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ,
 לְמַדּוּ מִפִּי לְרַפֵּא נַגַע חַחֲשֵׁק;
 לְמַדּוּ תִבְחֹרוּם, וְאֲשֶׁר אֲנִידָה
 הֲאִזְנֶה גַם־אֲתֶן, בְּנֹתַי, כִּי אֲנִי
 בְּנֶכֶד בְּאִשָּׁה אֲזַרָה מִשְׁתָּה
 לְשִׁבְד מִצּוֹאֲרָם חֲרָצְכוֹת רִשְׁעִי;
 אֶל־בֵּשׂ בְּגֵדֵי גָקֶם, כָּל לֵב נִגְוֵעַ
 אֶנְקֶם אֶת־נִקְמָתוֹ, אֲהִי־לוֹ עֲזָרָה;
 אוֹצִיֵּאָה מִמִּסְגֵּר נֹגֵי בְשָׁבִי.

מָרָם תִּכְיֹא רַגְלֶךָ תוֹף הַשְּׁעָר,
 אִם־תִּנְחַם עַל־הַמִּסְפָּתָן, הֲרַגְלִי
 אַחֲזֹר תוֹכֵל הַשִּׁיב, מוֹנֵעַ אֲנִי.
 מָרָם יְרוּיִן סוֹסָה, אִם־רָצִית
 לְבָלוֹם אֶת פִּי, אֲזִי עַל גָּקֶל יִכְלָתִי.
 בְּכָה אוֹהֵב מָרָם יִכְבֵּד חַחֲלִי
 אֶת שְׂרָשָׁיו תוֹכֵל שְׂרֵשׁ וְאֶפְסִי;

עצה ותושיה .

תקע"ז .

קָרַב אַפּוֹא, כְּרִי . אָהֵה ! אַיֶּכָּה ?
 שְׁאוּלָה תִרְדָּה , וְאִין מוֹשִׁיעַ .
 נְתִיב חַיִּים לְאַזְנֵךְ אִשְׁמִיעַ ,
 שְׁמור בְּלִבְךָ אֲשֶׁר אֹרְךָ .

בְּזֶה דְבַרִּי כְּמִי אֲשֶׁר יִבְרָךְ ,
 מֵאִם כָּל-תַּעֲנוּג , וְאֵל תִּרְגִּיעַ ;
 קָנָה כֶּסֶף לֵךְ עָלַי רְקִיעַ .
 וְכִי תִמְצָא דְבַשׁ אֶכּוֹל בִּיָּדִי .

בְּדַרְכֵי אֵל תֵּלֹךְ , וְיוֹם וְלַיִל
 בְּתוֹרְתוֹ תֵּנֶה בְּעֵז וְחַיִּים ;
 וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ כְּמוֹךְ .

לְבַד רַבָּה צְבָאֵךְ וְצָאָה ,
 בְּיַצֵּר לְבָבְךָ רָדָה וּמְלִכָה
 וְאֵל תִּקְחֵךְ בְּעַפְעָפֶיהָ .

כִּי יִשְׁאַלְךָ דָּבָר נִעְלָם מִמֶּךָ,
 הַיָּשִׁב תֵּשִׁיב אֵלָיו: זֹאת בֵּל יִדְעָתִי,
 לֵמַד פִּיךָ לֵאמֹר: זֹאת לֹא שָׁמַעְתִּי;
 הַנֶּעֱרַר בְּלִמּוֹד אֲזִי יוֹקִירְךָ;
 אֲזִי גַם הַצֹּר אֶת מִסְתָּרָיו יוֹרֵךְ.

יחשוב לדעת כל שכור מינו,
 ידע איש המושנע כל הדברי חלד;
 נבון ונרא צורו יורה לימד;
 אלה בית נימל דלת הא וז זין
 מית יוד בף למד מם גון סמך עין.

יבכה לפקדתו נבך ונבך
 לבו תמיד יתן וישעפיו ישת;
 הסופר אל יורה לדרוך הקשת,
 נמל אל הפרום אל יפרש אבך;
 אם אין שומע אין מרפא לשבך.

אל המלמדים.

תקע"ח.

בַּעֲבֹר הַפְּלִיטָה חֲכָמָה לְנֶעֱר
 וְלְהוֹרוֹת הַבְּנִים הַאֲמֵר נִפְשָׁךְ,
 הַקָּשֶׁב אֶל קוֹלִי. נָא הִטָּה אָזְנְךָ,
 אֵל נָא תִמְאֵם מְלִי אִם אָנִי בְעַר:
 גַּם עוֹף יֶקֶח יְהִי, גַּם חִיתוֹ יַעַר.

אֵל הַיָּרֵא נָא וּבִדְ אֵל יִבֵּא מִדָּךְ,
 פֶּן חֲרַפְתָּךְ אֲנֹכִי אֲנִידָה.
 עֲלֶיךָ אֲנֹכִי לֹא עַל אַכְבִּידָה;
 לֹא זֹאת אֲחִי וּבָרֵב חֲכָמָה אֵין צִדְךָ.
 אֵין חֶקֶר אֵל רַחֲבֵה, אֵין קִץ לְאֶרֶךְ.

אִם רַק אַת שְׁתוֹרָה אַתָּה יוֹרֵעַ,
 אִם עַל גִּבּוֹן הַדַּע אַת שְׂאִמְרָתְךָ
 לוֹדִיעַ וְלְהוֹרוֹת אֵל בֶּן בְּחֶרֶת —
 הִיךְ; מַה לְהַבִּיל תְּהַגְלֵעַ
 בְּאֲשֶׁר לֹא יִיטִיב לְךָ אִף לֹא יִרַע.

אוֹלָם הַבֵּר קָמֹן אוֹרָה אוֹתְכָה;
 אַת הַדְּבָר הַזֶּה זְכוֹר כִּי רַגַע,
 יֵשֶׁן וּבִיעָן רַב פְּשָׁה הַגִּנֵּעַ,
 יֵשֶׁן וּבִיעָן הַנְּאוֹת מְזָכָה,
 יֵשֶׁן וּבִיעָן הַשְּׁפִלוֹת גִּדְעָה.

הוחק בְּשֵׁנַת אֶפְרָשֵׁי, וַיִּפְרַשׂ אֶבֶר
 מִקִּיר הָעִיר וַחֲזָצָה אֶל כְּרִיעֶבְרִי;
 יָדִים אִזּוּ בּוֹשׁוּ וַיִּשְׁפִּילוּ מִצַּח.
 אֹר בְּכּוּרֵי עֵתִים תְּחַלֵּ לְזָרוֹת,
 וַיַּעֲרֵנִי מֵאִיר (1) שָׁמָּה לְשָׁלוֹת.
 הֵן מִכְּתָבֶיךָ לֵי, וְלֵאמֹר יִצְאוּ.
 אַף הַמִּקְנָא (עֵינוּ מִכַּעַם תִּכְהֶ)

אָמַר: מַה בְּצַע? מִי יִקְרָא מְלִיךָ?
 כִּי לֹא לְשֵׁפֶת עֲבָרִים אִישִׁים צָמְאוּ.
 יַחֲזִילוּ עַל מֵאִיר בְּרִכּוֹת שָׁמַיִם!
 מִפְּהַשְׁפִּים הוֹצִיא שְׂדֵל, יָדִים
 רַפּוֹת חֲזָק; הִבּוּ לְשִׁמוֹ תִּפְאֶרֶת.
 בְּלָתוֹ אוֹלֵי עַד-בַּה אֵלֶם נִשְׁאַרְתִּי,
 קִרְטָה וַיִּפָּה צָדֵק לֹא בִשְׂרָתִי,
 לֹא הִנְשָׁתִי מִנְחָה לְאַמֶּת גְּעֻרָת.
 נַעַר הָיִיתִי, גַּם כִּמְעַט זָקְנָתִי,
 לֹא מִיָּמַי עַל כִּינֹת זָר נִשְׁעַנְתִּי,
 לֹא עֲבָדְתִי רַמְבָּם, אַף לֹא שָׁפִינוּזָה.
 הַכֹּל שָׁקָלְתִּי; וּבְעֵינַי נִסִּיתִי
 כִּי בַק הִשְׁפַּלְתִּי אִזּוּ, עַת מוֹב עֲשִׂיתִי;
 עַל-כֵּן לְנִצַּח בְּאֲדָנִי אֶעֱלֶזָה.

(1) מורי ורבי החכם מהר"ר מאיר ראנדענגער הי"ד היה מחליף אגרות עם
 אנטואן שמיד, והוא וירונני לתת לו סמכתכבי, לשלוח אותם לבכורי העתים.

אֵלֶּה וְאֵלֶּה אֶךְ לָרִיק יִקְצְפוּ.
 שֵׁם טוֹב גַּם־אֲנִי בְּנִעוּרַי אֲוִיתִי,
 אֶךְ לֹא קָבַאתִי לוֹ, אִוְלָם צִפִּיתִי,
 הוֹחֲלֵתִי, וּבְצוּרֵי נַפְשֵׁי חֲכָיָה.
 עֲבַדְתִּי כָל־יָמַי, וְלֹהֲתוּבַע
 לֹא אֲצִתִּי, וְאוֹחִיל, וְאֶכְנַע,
 גְּאֻלְמָתִי, פִּי חֲסַמְתִּי, לֹא אֶהְמִיָּה.
 לָרְצוֹן אָבִי וְתוֹזְנָתוֹ גָּעַתְרֵתִי,
 לְפָנַי חֲכָמֵי עִירֵי חֵידָה פִּתְרֵתִי (1)
 וְאוֹדַע לָהֶם מֵאֵז וְהִלְאָה.
 אַחַר שְׁנָיִם יְשָׁלֵשׁ סֵפֶר הַרְגַּמְתִּי (2),
 וְשָׁמַי (וּבְלִי שֶׁכֶר) מִכָּל הַעֲלַמְתִּי;
 בְּנִלְלֵ זָקֵן נִכְבָּד נַפְשֵׁי עַמְלָה.
 אֶךְ שָׁנָא וּמִקְנָא חֲשָׁף סוֹרְגוֹ
 הַכִּיר מִכְתֵּב יָדִי, וְלִרְאֵשׁ עִירְגוֹ
 אָמַר: פֶּעַל שִׂיד הוּא: פְּגוּל הִנְהוּ.
 נִשְׁעָן עַל עָרְמָתוֹ גָּחַשׁ וּפְתָן
 חֲשֵׁב כִּי הַמְּלָאכָה אֵלָיו תִּנְתָּן.
 וּמִחִיר יִקָּר בְּנִלְלָה יַגִּיעֵהוּ.
 וְאָנִי כִי לְכָבוֹד זָר חָנָם יִגְעֵתִי,
 עַל יַד צָרֵי בַיּוֹם הַהוּא נוֹדַעְתִּי.
 וְשָׁמַי עַל־רֵאֵשׁ סֵפְרֵי הוֹחֵק לְגַעַח (3).

(1) סיון תקע"ח.

(2) הוא סדר התפלות כמנהג אשכנז שהרגמתי איט"קית ונדפס בוויין בש' 1821.

(3) הוא הדבר אשר דברתי בשיר „זר יהיר לין שמו": אתה הרב תשלוף

תדרוך הקשת, ושאת ועו תוסיף להם כפלים— ושם בראשי הבתים נרשם שם האיש, אך שם מעפחתו לא רציתי ללעות.

וּבְדַמְיוֹנָם עוֹלָם הַפּוֹךְ בְּרֵאוֹ.
 לֹא כְּאֵלֶּה אֲמָנִים אֲנִישֵׁי הָרוּחַ,
 וַיִּשְׁבְּלוּ בַסּוּר וְאָמַת כְּתָבוֹ.
 הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם חָרַת עַל לִוְחָיו:
 שִׁפְתֵי סֶכֶל חֲמַר נָאוֹן אֶהְבּוּ;
 גַם בֶּן-אֲמוּץ אֶל־הַעֲשָׂן וְרוּחַ
 גְּאוֹת הַמִּשְׁוִי¹. מַה שֶׁרַעְפּוּ נִשְׁנָבוּ!
 עֲשָׂן הוּא הַנְּאוֹת, אִישׁ הוּא הַרְשָׁע;
 זֶה הוֹלִיד זֹאת: כִּי גַם הָעֲצוֹת פֶּשַׁע.
 נִסּוּ אִפּוֹא מִן-הָעֲצוֹת, הַחִישׁוּ,

הַחִישׁוּ הַמָּנוֹס, אֶל־תְּתַמְהָמָהוּ.
 חֲבַת הַטֶּרֶח בְּלִבְבְּכֶם הַשְּׂרִישׁוּ,
 כִּי טָרִישׁ זֶה אֶךְ טוֹב יִהְיֶה פְרִיָתוֹ.
 חֲרוּצִים בְּמַלְאֲכֵתֶם, הֵם לֹא יִנְיִשׁוּ
 לַפֶּם אֶל־הַנְּאוֹן; לֹא יִתְנַשְׂאוּ.
 כָּל-מַפְעֲלֵימוֹ יִגִּידוּן יִשְׁבַּחְמוּ,
 וּלְתַגָּף וּלְתַרְהַף אִיוֹ צָרָה לְמוֹ.
 (חֹסֶפֶת אֵלּוּל הַרִי"א)

נַעַר הַיִּיתִי, גַם כְּמַעַט זְקֵנִיתִי.
 מוֹעִים אַחַר כְּמוֹד רַבִּים כְּתַנְתִּי,
 וְאָרָא כִּי כָלֶם צָלַם יִרְדְּפוּ.
 יִגּוֹסוּ מִפְּנֵיו, יִקְרַב אֱלִימוֹ;
 יִרְדְּפוּ לְתַפּוֹשׁ כּוֹ, גַם מִפְּנֵימוֹ;

(1) כְּמוֹ אֵייל חֲמַר גְּאוֹת (מִשְׁלֵי י"ד ג').

(2) גְּאוֹת עֲשָׂן (יִשְׁעִיָה ט' י"ז).

הנה פי כן ינבה ינאה מרתם,
ותהי נפשו בשקר מסתוללת:

נאה גאון—ידי סבלות,

פי מחכמה תצא שפלות;
רק איש אולת אף עצלות
ירדף כבוד, יירא זלות.

מי יכסף שם חכם?—האיש הפער;

על-מי בנד יקר?—על-חסרי-כסף;

בנבורתו מי יתהלל?—איש מרף;

מי-זה יאמר כל-רנע;

ידברי-צדק ואמת אמר אליך?—

האיש הדבר שקר;

מי-זה על-מצעדי תמיד לב ישת?—

הנכר הצלע; עשה עגל

כל-איש עד-חטאתיו יום יוכית—

מי כאיש השגא רבות ישיח?—

מי-זה פניו בפני מלאך מפעל;

בדי-תורו עיניו, כל-ירבה אמר;

בדי-יצחק רנע עם אדם? נואפת—

פי רק באשר אין בו יתהלל נכר.

אולם בסוד הזה רבים נכשלו,

ולקח רב דברי תועה השמיעו;

שמו חשף לאור ואור לחשף,

ולמביר את-עצמו נאה קראו.

יְרוּשׁ כְּבוֹד וְשֵׁם בְּמִרוֹמֵי קָרְתָּ.
 בְּרֵאוֹת כִּי יֵשׁ רַבִּים טָבוֹ מִפְּנֵי,
 מִיִּרְאָתוֹ פֶּן כָּל־אָדָם יִבְזֶזוּ,
 יִנְבֹּהוּ, יִנְאָהוּ, וְלֹהֲתַבְבֵּד יִגַּע.
 אֹלָם נִבְרַח שְׁלָם יִשְׁפִּיל הָעֵינָן,
 לֹא יִחוּשׁ אִם־נִדְּלוּ יוֹדַע אֲנִי;
 יִזְכֹּר כִּי שָׁם בַּעֲחָק יֵשׁ יוֹדַעִי.¹
 קָרַב מִכָּל הַחַי מֹשֶׁה לְאֵלֶיהָ,
 וַתָּרֶם הַתְּפֹאֲרוֹתָיו מֵאִין כְּמוֹתָי;
 עַל־כֵּן עָנֵנוּ הָיָה וְשִׁפְלַת הַבְּרָחָה,
 וְזִבְדֵּבֶר־כּוֹ מְרִים אָז עִם־אֶחָיִהוּ,
 שָׁמַע אֶת־חֲרָפְתּוֹ וַיִּחְסַם־פִּיהוּ:
 יָדַע כִּי הִבֵּל הֵם וְקִטְנֵי עֲרֹף.
 לָכֵן רַב־הַנְּשִׁים, יֵשֶׁן תִּרְאִינָה
 כִּי חֲכָמָה וְזִבְוֹרָה יִחְסַר לְהִנָּה,
 נָבִיחַ רוּחָן מִכָּל, וַיִּקַּר שְׁאֵפוֹ,
 יוֹלְמִדְהָנוֹת גַּם־הִנָּה תִּבְרַלְנָה,
 וְכִפִּי מִיַּעוֹט יִפְּנֶן בֵּן תִּתְהַלְלֶנָה,
 וְכִנְדִּיל מִשְׁחָתָן כְּבוֹד רָדְפוֹ,
 הַבִּיטָה הַבְּקָר אֲמִיץ הַפֶּתַח,
 הַבִּיטָה אֵיךְ יִשְׁפַל, יִדְכָּה יִשְׁתַּחֲוֶה,
 וַיְהִי עָנֵנוּ, כִּי הוּא רַב הַתּוֹעֵלֶת,
 אֹלָם הַסּוֹם לֹא יִשְׁבִּיעֵנוּ לְחֵם.

(1) אחר ימים ושנים כתבתי נוסחא אחרת, והיא: רב לו אם את־נִדְּלוּ
 בְּכּוֹ יוֹדַעִי - וזכור ה' שהחייני וקיימני והניעני להתויר הנוסחא ליושנה.

וְלִבְדֹּתָם יִבְחָרוּ וְיִקְרְבוּ,
 לְרֵאוֹתַי כִּי אֵין בָּהֶם יָפוּה וְקָדָם.
 בְּמֵה מִכֶּם הִפְךָ חֲטָא זֶה חֲטָאוֹ,
 וְלִמְעַן מִשְׁכִּילִים לָהֶם וְיִקְרְאוּ
 בְּלִ-שִׁקְרָה עַל פְּנֵי הַשָּׂאֵר יִשְׁאִירוּ!
 בְּנִתִּיב קִדְמֵיָהֶם תְּמִיד יִהְלְכוּ,
 וְשִׁנְיָאוֹתֵימוֹ בְּיַמִּינָם יִתְמַכּוּ,
 כִּי עִם-הָאָרֶץ אֲזוּ אוֹתָם יִקְירוּ.
 שִׁקְרָה עַל-בֶּן גְּדַל וַיַּעַשׂ הַנְּקָה,
 עַל-בֶּן תְּפוּג תּוֹרָה מֵרֵב הַנְּקָה,
 וְאֵן אֲלֵיָהּ עוֹד מְקוֹם הַוּכְנֹה?
 אוֹלֵי לָכֶם מְלֵי חִידוֹת וּפְלֵאֵי,
 אֲכֹן בֶּן הוּא: אַב כָּל-מִשְׁנֵה וְשָׁרֵי
 הוּא גְבוּה תִּלְבַּב, כִּי תִתְבּוֹנְנוּ.
 אִם מִי קָיָה אָכִיו, דַּעַת תַּחֲפָצוּ.
 אֲנִידָה אֶת-הַסּוֹד, רַק אַל-תִּקְצוּ:
 הֵן שֵׁם אָכִיו אַף שֵׁם אִמּוֹ אֶכְתֹּבָה.
 בְּסֵלֵי אֶחָב, עֲצָלוֹתֵי וַיִּתְחַפְּרוּ,
 וּבְרִית חֲבָרְתָם בְּאִמּוֹנָה שְׁמָרוּ,
 וַיּוֹלֵד מֵהֶם, גָּאוֹן וְגִבּוֹה.
 חֲרוֹיִן יִשְׁלִים נִפְשׁוּ; וּכְלָבוּ יִרְאֵה
 אֶת-הַחֲמוֹן בְּעֵיר אוֹ בְּפָרָא,
 עַל-בֶּן יִהְיֶה עָנּוּ, יִבְזֶה הַפְּאָרָת.
 עֲצִיר, עַד יוֹם מוֹתוֹ סָכַל וְכַעַר;
 לָכֵן מִפְּתַח פִּי, קָלוּן וְצַעַר,

אנידה נפלאות, חידות ופלאי:
אמר פי זאת אם פל-משנה ושלי,
ואת עשית אם כנחלים נפיו.
אשבח המקדילים עדה וחכל,
לשמיע מכסאם דברי ההכל
אד-בל-איש בער המטה אננים.
הששים ששון רב אין קץ ותקר,
אם מנדלים יבנו על-אבני שקר,
אולי ירום שיאם עד-השמים.
חמדת כבוד, תעה כנגד המה;
את לפדחים, לאמר: דרכי נעמה;
בגד תם, אך לא אטיפה למו.
לא רבה רעתם, פי אין בחלך
גבר באמין להם; פי גם היקר
יבין פי שוא ושקר בלשונמו,
אשבח אתם, אתם לא אתיצבה.
אתם קרבו, אנשי העה נשנבה,
קרבו אתם פי תכתבון על-לות.
פקדו עיניכם גא, נרדמים עורו;
מדרך רום ללב שמעו וסארו;
למדו פי אין מום רע מנבה רות.
במה מכם, אנשי העה ושכל,
ישם רב אוו, ויתנכלו נכל,
שנות, חדש, תקן פל-דברי-קדם!
לא הישר, רק התדש אהבו,

תוכחה אחרת.

תקע'ו.

חֲמַדַּת כְּבוֹד. אֲשׁוּבָה נָא תַפְעַם.
 אֲלֶכֶּשׁ בְּגַדֵי נָקִים, חֲמָה וְזַעַם,
 אֶת-אֲשַׁפְתֵי אֶפְתַּח לִירוֹת כֶּף חֲצִי,
 הֵן גַּם פַּעַם אַחֲרַת כֶּף גִּדְבַחְתִּי.
 מוֹמִיךְ הַרְכִּים חֲקוֹר חֲקַרְתִּי;
 אֵךְ לֹא רָאִיתִי אֲזַי אֵף אֶת-הַחֲצִי.
 הֵן מִן הַכּוֹכְבִים מוֹמִיכֵי רַבּוֹ,
 לָכֵן מִצִּי בָהֶם פָּעַת יִסְבּוּ;
 וְאֵן כְּמוֹךְ מְקוֹר, זְמֵרָה נוֹבַע?
 אִיִן חֲקַר אֶל-רַחֲבֹד, אִיִן קִין לְאֵרֶךְ.
 אֵף כַּח לֶךְ; אֵךְ כְּלֶכְבִּי אִיִן מִרְדֶּה;
 כִּיִן הַשְּׁקַר בַּל-אֶהְיֶה מַבְעֵה.
 הָעֵץ הָרַם הִזָּה פָּעַת אַנְיַחָה,
 עֲנָה קִמֹן אֶקַח, עֲלִיִן אֲשִׁיחָה;
 נֶצֶר נִתְעַב! עֲלִיךְ אִמְרֵי-שֹׁפֵר,
 אֲשַׁבַח אִיךְ קָם זָאוֹן בֵּין עַם-הָאָרֶץ.
 אִיךְ מִמְלַכְתּוֹ הִגְדִּיל וַיִּפְרֹץ-פָּרִיץ;
 אַנְיֵד אִיכָה יִשְׂרָיִן בֵּין אַנְשֵׁי-סָפֵר.
 לֹא-עוֹד עַל-הַחֲמוֹן, לֹא-עוֹד אֲרִיעָה;
 חֲטֹאת הַכֹּל וְשׂוֹא לֹא-עוֹד אֲשַׁמִּיעָה;
 לֹא תִזְחָקוֹן פָּעַת, רַבַּק מִר תִּבְכִּיִן.

את-שפתותי פָּצִיתִי,
פָּצִיתִי, וַיְהִי מָה.

את-עֵרוֹת אֲנִשֵׁי-יִשְׁקָר גִּלִּיתִי.
בִּימִין צֶדֶק וַיִּשָּׂר הַמִּכְבָּדִי;
בִּי עֲלִימוֹ מִכְּמֶן נִסְמַכְתִּי,
בִּי אִמְרֹתַי עַל-אֶפֶס נִבְרָאתִי.
אֵל יְשׁוּעָה! אֶתָּה אֵל, קָרֵב יֵשׁוּעַ;
עַד-מָתֵי יִמְלֹךְ-בְּנוֹ הַרְשָׁעָה?

הַנְּשֵׂא, שִׁפְטָה הָאָרֶץ,
קָרֵב יֵשׁוּעַ בֵּת-עַמּוּךְ;
הַנְּאֻלְמָנָה יִשְׁפֹּתֵי-יִשְׁקָר,
וְלִשׁוֹנֵי הַתְּהַגָּה צֹדֵקוֹ.

פַּעַם כָּסוּ פָּנָיו וַיְהִי עֵיפָתָה,
פַּעַם מִבֵּין הָעֵב. אֶת-זִיוו נָרָא,
פַּעַם כָּר הָעָנָן. חִפָּה נִגְלָתָה.

בֶּן דָּרָךְ הָאָדָם, וְכִבְר פִּשְׁתָּה
בְּאָרְץ הַמִּסְפַּחַת,
וְאַמַּת וַיִּשָּׂר וְאַמוֹנָה נִשְׁפַּחַת.
אָמְנָם אָמְנָם גַּם כִּי רַבּוֹת אָמַרְתִּי,
אוֹיָה! הִנֵּה עַד-הִנֵּה
אוֹלֵי מֵאֶלֶף רַק מֵאָה סִפַּרְתִּי.

הִנֵּה, בְּרַכִּי הַצֹּדֵק,
הִנֵּה עָתָה נִלְאִיתִי;
הִנֵּה מְלִים הִרְבִּיתִי
עַל כָּל-מִדָּה וְקִצְב.
אוֹלָם אָדָם כִּי חִדַּק
הַזֶּה לְבָשָׂרוֹ נֶעְצָר,
לְבָרִיחַ אֶת-הַצֹּדֵק
יֵשֵׂא מִכְּאוֹב וְעָצָב.

בֶּן אֲנֹכִי הַנֶּשֶׁר,
אִישׁ בְּרַבְבִּי בְעֵרַת,
כְּרֵאוֹת עֵינַי בְּקֶרֶת
רַק שֶׁקֶר. רַק הִרְמָה.

לְבֶן מֵרֵב הַצֵּעֵר
מִרְחַ, עָמַל כְּזִיתִי;

אך לא מצדקתן. בק לצוד ציד,
 לאחוז כל-עוף כָּנף תקרב למו
 לאכיר מענביהם; יען וביען
 הטוב המתיקר ייטב א לינו.

מהן פאה אחת ערם תשכחנה,
 וכבשורה פנת הפקר תנחנה.
 בן איש קנה מכר, מיטב מקנהו
 יוציא אל-עין כל-איש חוץ מנהו.

אך אישה חכמת-לב היא לא באלה:
 ערם עריה לא תלך.
 אף לא על-ים לָבֵן תפריש הרשת,
 אוֹרֶם על-החזה הצעיר תשית.
 עת תמצא בקהל נשים אין גבר,
 היטב סביב סביב היא מענננו;
 כְּאֶשֶׁר תלך בדרך,
 מנח באמצע פתח, וכמו נח
 צהר לתבה מעש;
 אם אל-בחור תקרב, תפתח הפתח,
 וכלי הנעם תפק.
 וכאלו לא בחק הצעיר יהי.
 תפתח, תסגר, תסגר, תפתח הצהר
 עד-תביא הנפתה אל-בית הסגר.
 כימי העָנָן כָּבֵד
 בַּפֶּאֱוֹר הגדול מקנה הזר

אולם גם-הן תקצפנה
 בנער על-בשתמו,
 מעתה מה-תעשינה?
 מזור אנה המצאנה?
 אך אמנם אל-בל-איש זאת מודעת
 כי למשוך לוייתה בחכה,
 ולהשיב האדם עד-דפא,
 התנבא בל-אשה נכלי-דעת;
 אף כל-עצב כבוד לא תחשכנה
 לוייתן בחכה עד-תמשכנה.

לכן הנה מהן מאן מאנו

לשמוע אל-הבשת, וירחיקו
 אותה מרחקי ארץ, ויבהיקו
 מזיו האשכלות את חוצותינו.
 אכן אשכלות אלה
 לא כל-נופמו יראה החוצה,
 רק ישאר שרשם טמון בארץ;
 ובכן הפלא ופלא
 ירבה יפום, ובכן יפרצו פריץ,
 יען קשר אמיץ ילחץ שרשמו,
 ובעוד שרשם ילחץ, ידחה מפעל
 דמם, חרצניהם, ובכן יאדימו
 ובכן אל מראה-עין גם ישמנו.
 ייש על-האשכלות מסנה תפרישנה,
 צלמו פדמות הרשת,

אֲשַׁבַּח כָּל־מִין מִבְּעַת ;
 אֲנִיחַ הַשּׁוֹקֵן ,
 וְלִנְשָׁם וְלִמְטוֹר יִתְאוּ הַמָּה ,
 לְגִלוֹת אֶת־שׁוֹלֵיהֶם עַד־הַמְּרַפֵּימִים ;
 אֲנִיחַ הַרְגָלִים ,
 וְלֹאֲמֵי כַתְּשׁוֹקֶתָן בְּעִיר הַלְכָּנָה ,
 לְרַעוֹת אֶת עֵינֵיהֶם אָנָּה וְאָנָּה ,
 וְלִהְרֹאֵה נִם הֵם לְבָנֵי הַתְּהוֹ ,
 וְלִהְרֹאוֹת לְעַדְהָ אֶת־שְׁמֵדוֹתָמוֹ
 הַמְּחַדְשׁוֹת כָּל־חֲדָשׁ ,
 וְלִהְדוֹיַע לְכֹל אֶת־רַב עֲשָׂרָמוֹ ,
 וְלִהְמַשִּׁיךְ לָמוֹ כָּכָה כָּל־עֵינִים ;
 אֲשַׁבַּח עֲתָה כָּלְמוֹ ,
 אֲשִׁיר שִׁירֵי עֲתָה עַל־הַשׁ ...

בְּאֲשֶׁר יִכְסֹף הָעַלְמִים
 לְנִיד אֶל־יָפְתוֹ
 שְׁלֵהֲבַת חֲמֻדָּתוֹ
 אֲבֵלָת עֲצָמוֹתָיו ;
 אוֹלָם יִשְׁאָר אֵלִים ,
 יַעַן תִּגְבֹּר בְּשִׁתּוֹ ,
 כִּי לֹא בָאָר הַיָּטִב ;
 אֶת־הַתְּקוֹף אֲהַבָּתוֹ
 הַזֶּבֶלָן שְׁפַתוֹתָיו ;
 כָּכָה נִשִּׁים תִּכְסֹּפְנָה
 לְרֹאוֹת בַּחוּץ יִפְיָמוֹ ,

ויהי סה, אנשי לב, אל בשמים,
 הוא היודע צדקתכם; מנהו
 יבא לפעלתכם מתן ועקב.
 למה מילוד אשה שקר תוחילו?—
 אך בלבבי אמר: כל עושה אלה:
 אתו אין חסד, רק כרמה ותנף.

ואנה אני בא? איכה צללתי
 בתהום רבצת תחת,
 ובמים כדתי-סוף? אויזה! גואלתי.
 את-נגלי הלשון המתהפכת,
 התולה באחרים את-כל-מומיה,
 איכה יספק כתי לספר עד-תמו?
 או איך אתר גוי עתה אשליכה
 תפארת האשה, רשת הנבר?

אמושה נא לשון, פה ושפתים,
 ולפי השקר כרצונם ישקו;
 אשבח את-השנים,
 ולהראות יפעתם לכל יצחקו;
 אשבח את-הצואר, את-הנגזרת
 הענק, השרשרת,
 גם את-האמונים וצרור הכשם;
 אשבח פנים המאדמים בצבע;
 אשבח את-הידים,
 אשבח האזרועות, אשבח כתימו;

אָמַנְתֶּם עִם-תּוֹשְׁבֵי קְרִיָּה אַחֲרַי ,
 כִּי לֹא גִיַע שָׁם קוֹל יִשְׁפֹּתֵינוּ ;
 אֵיכָה גָצָא אַפּוֹא מִיְדֵי חוּבְנוּ ?

בְּכֶתֶב נֶאֱמָה וְטוֹב לִיִּקֶר תִּפְאָרַת
 בְּדַכּוֹתֵינוּ נִפְרוֹשׁ הַיָּטִב עַל-סֵפֶר ,
 וּבְדַבְרֵי-חַן וְהוֹד וּבְאִמְרֵי-שֹׁפֶר
 כִּיבְרָתֵנוּ נַעֲשִׂיר אֶת-הָאֲנָרַת :
 כְּזֹאת מִיְדֵי כָל-חַג נִשְׁלַח שְׁלוֹחַ ,
 כִּי תִרְצֶה בְּמִקּוֹם פֶּה וּשְׁפָתִים .

אִוְלָם אַתֶּם , אֲנִישֵׁי בִינָה וְדַעַת ,
 אִם לֵב תִּמְיָם לָכֶם כְּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ ,
 אִם בִּיזְרוֹ תִהְיֶה פִיכֶם פְּנַעַת
 עַל-אֲשֶׁר רַעִיכֶם , מַה-תִּתְּפָאֲרוּ ?
 מַה-יִסְכַּנְכֶם כְּאֲשֶׁר תִּהְיֶה מוֹדַעַת
 צְדָקַתְכֶם לְאָדָם ? אִו יִסְתְּרוּ
 מִיָּהם חֲסִדֵיכֶם , מַה-לָּכֶם מִגְרַעַת ?
 הֵן שְׁפָתַי הַמִּיטִיב לוֹ יִסְכְּרוּ ,
 אִו הַמְּקַבֵּל חֲסִדוֹ יִפְתַּח אֶת-פִּיהוּ ,
 כִּיִּלְד הַמִּנְיָד חֲסִדֵי אָבִיהוּ .

אִוְלִי תִשְׁבוּ לְדַבְרֵי : אֵיכָה
 יִפְתַּח הָאִישׁ אֶת-פִּיו , אִם לֹא נוֹדִיעָה
 אֲלֵיו אֶת-אֲהַבְתֵּנוּ ? אֵיכָה יִדַּע
 כִּי בְגִלְסוֹ נִשְׁפָּן לְאֵלֵהִים שִׁיחַ ,
 לֹו כְּלִשׁוֹנָנוּ לֹא נִתְנַגֵּד נַחְנוּ ?

הָאֵח, הָאֵח! בְּמַעַט לֹא הִבְרַתִּיךְ;
הִנֵּה שְׂמֵנֶת, עֵבֶיֶת, כְּשִׁית,
טֹבו מִרְאִיךְ, נְעֻמָּת, יָפִית,
הָאֵם גַּם-זֶה בְּנֶךְ? חַן רַב לְבִשְׁתִּי;
שְׂדֵי יִשְׁמַד אוֹתְךָ! אָמְנָם יִדְעֵתִי
כִּי לֹא יִשְׁמִיר וְשִׁית
יֵצֵא מִשְׁרָשׁ זֹת,
קוֹסֶה, אֲדוֹן, צוּגֵי כְּרֻצוֹנְךָ,
כִּי אֲנֹכִי עֹבְדְךָ,
וְלִכְבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת אֵלֵי יְהִי,
בְּבֶד בֵּיתִי, בֹּאֵה אֵתִי וּסְעֶדָה,
בְּרִיתֵי־אֹתְךָ מֵלֹא, כִּי זֶה בֵּיתְךָ.
אִם-יָקוּם הָאִישׁ לְלֶכֶת,
יִפְצַר-בוֹ, יֵאמַר: מַה-בָּכָה?
אֵן תְּנוּם, אֲדוֹן? אֵיכָכָה
תִּקַּח מִנִּי עֲנָנִי זֶה?
וּבְקִרְבוֹ – יָשִׁים אֲרֻבוֹ,
אֶת-מוֹמְיוֹ יִבִּין יְחִזְּקָה.
עוֹד הִנֵּה בְּרַפְתְּ הַבְּקָר:
אֲלוֹפִי, יוֹם טוֹב עֲלֶיךָ!
גַּם יֵשׁ-לָנוּ מְנַחַת-עֶרֶב:
טוֹב הַלֵּילָה לְכַבֹּדְךָ!
וּבְרָכָה אֲלֵי־הַסּוּעַר,
וּבְרָכָה לְיַמֵּי מוֹעֵד.

לרי (1), ונכירזלי, והאי רבנו (2)
 אברהם בן-מאיר גר עמנו (3)
 וידעיה הנשען בסתומי עין (4),
 עפנואל, ומנחם (5) איש הדעת,
 עורג הכשם, או עורף התפת (6),
 שמשון כהן, משה חיים, אפרים
 הלוי גלף? קוטא אנה ואנה,
 לקוח בל-מום רע, הרחק בל-יפי,
 נתון אצלם דברי-שוא ושפת-יתר,
 ומליצות נמאסות אל-ראשם בטר,
 שירים יכתוב לימי שמחה וענג,
 מפי ירא, מפי יפחד? אם תמו
 אנשי בינה, ופליטיהם נשמו,
 מה? מה אמרתי נא? את מי הוכחתי?
 האם יש לדברי און שמעת?
 האם יש בתבל איש מבין דעת?
 אך, קול נדברים יחד; אטה און
 לשמוע דברייהם—אדון לי אהת,
 ולך עבד עולם אהיה אנכי.

(1) ר' יהודה הלוי בעל הכוזרי, נשיא משוררי בני עמנו.

(2) בעל "שמע קולי" ו"מוסר השכל".

(3) הוא הראב"ע והיה גדול מאד בעיני בימי ילדותי.

(4) בעל בחינת עולם, שכתב: סוף דבר—תשמאיל לבי או חיסין, תאמי.

בכל מה שהאמין וכו'.

(5) לונאנו.

(6) בעל "ערבת הכשם" ובעל "תפחה ערוך".

הָהָה! כִּי יִדְעֵתִי אָנֹכִי;
אֶךְ סִימִי אִישׁ עָרוֹם לֹא רָפְנִי.

אִם מֵאֲדָם יִקְשִׁיבוּ
מְלִים כִּי לֹא יִצְדָּקוּ,
אָמֵן, אָמֵן יִשְׁיבוּ,
לֵאמֹר: אָחִי, חֲכֹמֶת;
וּבִדְעַת יִתְאַפְּקוּ,
וּבְתוֹךְ קִרְבָּם יִצְדָּקוּ.

כִּשְׁר מַה הוּא אוֹמֵר? כִּשְׁר מַה-יַעֲשֶׂה?
הוּא אֵל דְּבַר אַחַר יִשְׂיֵא רַעְהוּ,
וּמִסְבּוֹת יִתְהַפֵּךְ; אֶךְ לֹא יוֹרְהוּ,
אֶךְ בְּלִי-אִטֵּר אֵלָיו: אָחִי, יִשְׁנִית.
לֹא-כֵן אָמַנְתָּ אִם זֶר יִמְצֵא טְפֵה,
אֶת-מְלִיָּהֶם יִשְׁמַע—אֵז קוֹל יְרִימוּ,
יִכְחִישׁוּ כָל-דְּבַר, גַּם טוֹב, וְלָמָּה?
כִּי כֵן עֲצָמָם כִּכְנִי בִינָה יִשְׁימוּ
אֶל-עֵינֵי הַשׁוֹמֵעַ, כִּפְהָ, כִּפְהָ
אֶת רַעֲיָהֶם חָנָם הַכֹּלֵם יִכְלִימוּ!
וְלִמְשֵׁן יִקְנוּ הֵם גְּרַנֵּר תַּפְּאֶרֶת,
אִין רַע אִם יִחְפִּיר אִישׁ בְּמִרוֹמֵי קָרְתָּ.

בְּרַךְ אַחֲרַת אֵל יוֹדֵעַ סִפֵּר
לְגִדִּיל אֶת-תַּפְּאֶרְהוּ בִּין עַם הָאָרֶץ.
בִּין שִׁירוֹת אֲנִישֵׁי-שִׁיר שְׁרִיו אִפֵּר.

עוֹרָה בְּדוֹנֵנִי , בְּכִכָּהּ שִׁעָרָה ;
 שִׁנְיָה פָּחֵם לְצִבֵּי תַפְאָרָה ,
 וּכְתָאֵר מְנַעַל הִיָּה צִנְאָרָה .

פָּכָה אִשְׁתֵּי הַשִּׁיקָר
 אֶת-רַעְיָתָהּ תְּרִשִׁיעַ ;
 פָּכָה לְכֹל הַדוֹרִיעַ
 עֲרֹנֵי דְבָר וּדְפִי אִם רָאָתָה ;
 כִּי אֵין אֶל-עֲרַמְתָּהּ מִדָּה וְחִקְרָה ;
 יֵשֶׁן לְפָנֶיהָ לְנִצַּח
 וּמָאִם עֲצָלוֹת לֹא יִרְדֵּם ,
 שֵׁת רוּם זֵלוֹת לְכִנֵּי אָדָם .

אֵךְ אֵין כְּלֵי-אֵלֶּהָ בַק אַחַת מֵאֵלֶּךָ
 שִׁיחֹת שִׁלְתֵּי מְרַטְהָ , בְּזֹב וְחִנְףָה ,
 וְאֵלִים כְּלֵי-חַיִּים מְלִים בְּדִלְקָה .

חֲכָם , מִשְׁכִּיל , גְּבוּן הִגָּה כָּל-נֶגְבָר ;
 בָּעֵת יִהְיֶה כָּל-אִישׁ מְכֹלֵל הַדַּעַת ,
 כָּל-אִישׁ לַתְּעֹלֹמוֹת יָדוֹ מְנַעַת ,
 כָּל-אִישׁ עַד-הַשָּׁמַיִם יַעַל אֲבָר .
 אִם-יִקְרַךְ כָּל-מִקְרָה , גַּם-טוֹב , גַּם-שָׁבָר ,
 יֵאָמֵר כָּל-אִישׁ : בְּזֹאת מָצָו מִקְדָּם
 גַּם-אֲנִכִּי אֶמְרָתִי ,
 וַיְהִי כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי ,
 דְּבָר מְכַל מְלִי לֹא נִפְלֵ אַרְצָה .

וישלישים בארצו! בתי ישאלו.
 בינו אתם איפוא. איכה תוכלנה
 לשמוע דברי-שוא נשים כמני.

אך אל-ביתי את-זאת סתי קראתי?

אתה סתי התרעתי?

סתי אמרתי לך: אל-ביתי באי?

רק בית הרחצה פעם בה פגעתי.

מקדם את-פניך בל-ידעתי.

מן הרגע שהוא טוב לא ראיתי.

ולבד יום יום חזיתי-הוד מראיך.

הה! אם-הראו פניך-אז התצקו.

וזקול גדול התצקו-טובת ראי

עיני כמותה לא חזו עדי-הנה;

מה אשיב לאדני על תנמולוהי.

ופני כימה וכסיל עיני תראינה?

כפני מלכי צען אחר כי נחנמו.

הן ככה פניך נקנצו נקטמו.

אפה בסקלם, כישאול רחב פיה;

השאיל עיר פרא אליה אזנים,

וקאת המדבר השאילה עינים.

בשק או אמתחת בל-בגד בליה,

וכרית אשפה מבין שפתותיה.

וְשָׁפַת הַתִּיהָ,
 וְלִשׁוֹנָהּ-וְעִנְיָנָהּ
 וְאִמְרוּתֶיהָ.
 עַד עַת-בֵּשׁ בְּדַבְרֵי-שָׂוֵא
 אֲשֶׁר יִדְעוּ,
 כִּן חָנוּ לְדַגְלֵיהֶם,
 כִּן גָּסְעוּ.

בְּשִׁמוֹעַ אֶת-כָּל-אֱלֹהִים

שָׁבִין אוֹ וְלִקְעָה בְּמַעַט בְּאָנִי;
 וּבְקָר נֹדַע לְכֹל אֵיכָה שָׁנֵאתִי
 הַדְּבָרִי הַהִבֵּל אָנִי;
 וּבְקָר תִּדְעֶנָּה גַּם-אַתָּן מִקֶּדֶם
 אֵיךְ גַּם-אִישִׁי הִרְזַקְתִּי
 כִּמּוֹשֵׁב עַם-הָאָרֶץ; גַּם יָדוּעַ
 אֵיכָה לְרוּץ אַחַר חֲכֻמָּה וְרַעַת
 אֶת כָּל זָרְעֵי הַוִּכְחָתִי,
 וּבְמַסְלוּלֵי הַדְּרָכָי.
 לְחִטּוֹד אֶת-הַחֲכָמוֹת, לְמֵאוֹס בְּהִבֵּל;
 וּלְקוֹל מְלִי גַם-הַטָּה
 נָם כִּי רָא-טוֹב כִּי אֲנִיד זֹאת אֲנִי
 אֲנִי נִפְלוּ, גַּם כִּי יִגְדְּלוּ,
 וּבְעַד הַפֶּתַח עֹבֹר לֹא יִכְלוּ;
 וּבְכֵן נָדַל טְמֵעִים, וְנִשְׂאֵי אֶרֶץ
 כִּי הִתְמַתֵּן בְּקִשּׁוֹ,

הגה בפֿאָשר מראש לָכֶם הַנְּדָרִי,
פֿתֿאום אַל-לִשְׁפָתַי הָאִשָּׁה בָּאָה,
בְּלִבוֹשׁ מַלְכוּת, צְנִיף, אֶפֶד וְחֶשֶׁן.
בְּשִׁתִּי וְאֶבְלָם. אוֹלָם מָה אַעֲשֶׂה?
כִּסִּיתִי אֶת הַבֶּעַשׁ,
שָׂאֲדָתִי לְשִׁלּוּמָה, וְאוֹשִׁיבָהּ,
הַקִּשְׁבֹּתִי אֶת מְלִיחָה;
וּבִכֵּן שִׁלַּשׁ שָׁעוֹת בִּשְׂנָא אֲבַדְתִּי,
וְדַבֵּר חֲכָמָה וְדַעַת לֹא לְמַדְתִּי,
רַק כִּי הַפְּלִטוֹנִית אֶתְמַל אֲרָשָׁה
בְּשִׁלְשִׁים כֶּקֶף מַחַר, אֵךְ אֲחַרְתִּי
בְּשָׁנִים עֶשְׂרִי מִנָּה מֵאִישׁ נִשְׁגָּלָה,
וְאַחֲזָתָה בְּגוֹדָה לְנוֹנִים חָלָה;
כִּי אִשָּׁת אֶלְמוֹנִי תֵצֵא בַחֲוָצָה,
כִּי זֶה עֶשְׂרִי שָׁנִים בֵּן לֹא יִלְדָה;
כִּי בֵּין אֲחִי אִישָׁה מֵצָה נוֹלְדָה,
וְהִיא בְּתִבְוֹנָתָה רִיבָם הִשְׁקִיטָה;
כִּי מוֹב אִישָׁה מִכָּל-נֶבֶר וְנֶבֶר,
כִּי כָל-חֶפְצָה יִשְׁלִים יוֹמָם וְלַיְלָה,
כִּי יֹאמֵר לָהּ תְּמִיד: אֵת מִכָּל-לִיפִי,
הִגַּה מִיָּן מוֹב דְּדִנָּה מוֹבו;
כִּי יֵלֶד מוֹב כִּכְנָה בְּאֶרֶץ אֲנִי,
כִּי יִשְׁקָהּ יוֹם יוֹם, לְאִמֵּר: צְוִינִי,
חֶפְצָה כְּלִתִּי כָל-פֶּחֶד הַשְּׂמִיעִינִי.

שִׁיחֲתָה-תִּנְוָעָתָה

אִם אֵין פֶּה, כָּל-טוֹב אֵין בָּמוֹ,
לָבֵן הִיא יַחַד אֶתְמוֹ.

אִם כָּל-דָּפִי יִרְאוּ הַמָּה,
הִיא לְכָל מַתָּר תּוֹדִיעַ;
וּבְעוֹדָה אַחֵר תִּרְשִׁיעַ,
אֶת-עֲצָמָה אִשֶּׁת הַשֶּׁקֶר
וּבְעֻלְיָהּ וּלְדִיָּהּ
לְשָׁמוֹס תָּרִים בָּבָה:

דִּינָה בַת-אֶלְקָנָה אִשֶּׁת מִיכָיִהוּ

בָּאָה בֵּיתִי יוֹם חַג-הַפֶּסַח אֶמְשׁ;
הַדֹּלֶת כְּבִנְי-בֵּית חַיִּשׁ פִּתְחָה,
וּתְכַנֵּם פֶּתְאוֹם חֲרִשׁ הַחֲדָרָה;
וְאָנִי שָׁמָּה בְּרֹד בְּטַח הָיִיתִי,
לְלַכֵּת בֵּית הָאָבֶל
אֶת-בְּגֵדוֹתַי לֹבֶשֶׁת.

אֵין אִישׁ אֶתִּי, כִּי בֵן בְּרָכִי מִקְדָּם,
מֵאָז, מִיְלֻדוֹתַי, לְלִבּוֹשׁ כָּל-בְּגֵד
כִּלְתִּי עֶזֶר שְׁפָחָה, בְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה
כָּל-הַבְּנוֹת, כִּי יוֹשׁ וַיֹּשׁ לְהַנָּה
נָשִׁים כִּי אֶת-שְׁלֹמוֹתֶיךָ תְּבַדְקָנָה,
אִם בַּחֲקָה עַל-נוֹפְתָן הוֹשָׁתוּ,
כִּי מַעֲצָמוֹן לְזוֹאת הֵן לֹא תִסְפְּקָנָה;
רַק אֲנֹכִי אֶת-אֱלֹהִים לֹא אֶהְבֵּתִי,
וּבְמוֹ יָדִי, תוֹדוֹת לְאֱלֹהֵי כְרִישׁ,
כְּגֵדִי עָנִי אֶלְבֹּשׁ שְׁבֶת וְחֻדִישׁ.

הַבְּמִנָּה הַבְּנוֹת בִּינַת עוֹשֶׂהָ,
 הַבְּמִנָּה הַשְּׂבִיץ זֶה; קִמְנָה וְרָאִינָה
 אֶת יָפִי הַמְּלֹאכָה. הָהָה! מַה-יִקְרָה
 שְׁלֹמֹתְךָ, בַּת יָפֵה! הִנֵּה חוֹמֵיךָ
 חוּצָה לֹא יֵרְאֶה אֶחָד מִהֶמָּה.
 עַל הַיָּדִים כִּי כָזאת הַתְּפַעֲלָנָה
 יֵאוֹת לְאָמֹר: בְּרִכּוֹת שְׂדֵי הַזֹּלָנָה!
 הָהָה! שְׁלֹמָה זֹאת, הָהָה, אִם לְבִי לֹא-יִתַע,
 לֹא אִישׁ אֶמָּן עֲשֵׂה מַעַם הָאָרֶץ;
 בַּק אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י,
 אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י,
 אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י, אֶת־י,
 כִּי אִין בֵּין הַבְּנוֹת הַדְּמָה אֶלְיָךְ.

וּבְכֵן בְּשִׁקְרִים אֱלֹהִים

כָּל-מוֹמֵי הָעֲלֻמָּה בְּטַח הַחֲקִינָה,
 וּבְכֵן אִם מוֹם קָל בָּהּ וּבְמִלְכוּשִׁיתָ,
 לְעַד וְלְעוֹלָמִים אֶתוֹ תִּזְכְּרָנָה,
 אֲוָלָם לֹא כְּאֲשֶׁר הוּא, בַּק עִם הַסִּפְּתָה,
 כִּי בֵן פֶּקֶד הַמֶּלֶךְ: אֵל תְּשִׁיחוּ
 שִׁיחָה, כִּי אִם גִּרְעַת אוֹ עֲרִפְתָּה.

אֶךְ עֵינַיִם מַה-יִסְכְּנוּ,

וּפְעֻלָּה אֵיכָה יוֹלִידוּ?
 הֵם יֵרְאוּ, אֶךְ לֹא יֵרְצוּ,
 לֹא יִנְיְדוּ, לֹא יַעֲיְדוּ:

הנה כל-מבטם לבדוק כל-אבר ,
לראות היטב מנגד
את-תאר האדם , אף את-הפגד ;
לראות אם איש יבא מכה נגוע ,
אם זה קדוש שרוע ,
האם הטמו מרוח ,
או אם נמק מחלי הנאפת ;
אם מלבושו קרוע ,
האין עליו מצנפת ;
אם הוא חרוץ ובלת ;
אם לא סגר הדלת ;
אם מאונן אחת לא טוב שומע ;
אם הוא עור , שבור , או אם צלע .
אף הנשים , כי ערמתן נכרת ,
אל כל-עלמה תקרבנה
מאחור , מפנים , לחקור מומיה ;
וכבמסתר הארבנה
פן ערמתן תתנל . אף אם נגלתה ,
אל העלמה היא כזאת האמרנה :
עלמה אילת חן , אל-גא תרנני
אם לקרב-לך , יפה , עיני העזו .
הן צופיה הייתי
הוד שלמתך הלזו-הנכבדת :
הה ! מהזיקר ערפה ! כנות הבטנה !
כזאת מיום הקדת לא ראיתי .

הַשְּׁנַחֲנָה, הִרְכִי-צֶדֶק,
 נָא לְדַבְּרֵי עַד-הֵנָּה;
 הַבְּמִנָּה נָא וְרָאִינָה,
 הַבְּמִנָּה קָשֶׁר, קָשֶׁר.
 בַּשָּׂוֵא דָבַק כָּל-נֶגֶד,
 אֶל-אֲנָשֵׁי-שָׂוֵא אֵין חֶקֶר;
 יְרוּץ כֹּל-אִישׁ לְשֹׁקֶר,
 כְּאִשֶׁר יִדְאָה הַנָּשֶׁר.

עַד-הֵנָּה לֹא גִלִּיתִי
 מִכֹּל-עֲבֹדֵי הַהֶבֶל
 כִּי-אִם אֶת הַשֹּׁעֵר.
 אֲךְ עוֹד רַבִּים נִמְצְאוּ,
 וּבְמִסְתָּרִים הִחְבְּאוּ.
 עָתָה אֶעִיר הַגִּבֹּל,
 אֲנִידָה כָּל-מִסְתָּר.

מִתַּחַת הַשֹּׁעֵר קִמְנָה הַבְּמִנָּה,
 וְשָׁנֵי חוֹרִים הִנְקָרְאִים עֵינַיִם,
 אַתָּן דִּרְכֵי חֲכָמָה קִמְנָה וְרָאִינָה,
 מִי-אֵיָּה נָא, מִי-אֵלֶּה?
 מִה-מִיִּשְׁמְרֶתְמוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם?
 הַאֲזַנָּה אֲמַרְתִּי. לְחַפֵּר הָאָרֶץ,
 לְרֹאוֹת עֲרוֹת כָּל-נֶגֶד,
 לְמִצּוֹא מוֹמִים וְדָפִי,
 יִתְּרוּ כִּי-הַיּוֹם עֵבֶר וְעֵבֶר.

אך בתבונה ושכל,
 לנהדר כפאטר תוכלנה את-הפרץ,
 סמים מן-הנלעד וזהם תקחנה,
 או שמן הפשתה, וזבן תמישתנה
 ראשן ערב וזקר,
 אוזי יגדל שעון בזון התיש.

אם גם אחר הפרח

לא צמח שעון, רק חסור ילד,
 שערות אישה אחרת
 על קרקדון בתבונתן התנה;
 זיהי מה, מי-ידע? אך התפארת
 בקלה תתנה להנה, בן הפלד
 תחת צל היכריו שגו, שמת,
 אם צבאיתיו תגברנה ושתבת.

אזם להן עיד הרק

נקל מהאמור הפלא ופלא
 למצוא אתו בינת כד-משפיל תלא.

מקש, מספוא ותבן

יגש להן מנבעת;
 וזרב בינה ובעת,
 קשורים ורעלות גם עדוי משי
 לרב יושת עליה;
 וכתיש וכפרה וכעוף שמים
 דגה על-מנבעתמו
 מנוצת הפנים שבעה קרנים.

כִּי בֵן אִשָּׁה וַגִּבּוֹר
 שְׁעָרוֹת הָרֹאשׁ יִשְׁרְפוּ וַיִּקְנָצוּ.
 וּלְבַד מִזֹּאת, מִבְּחַר שְׁמֵן מִרְקַחַת
 עַל קְדָקְדָם יִתְנוּ ;
 עוֹד עַל רֹאשָׁמוּ קִבֵּעַ,
 מִרְאֵהוּ וּדְמוּתוֹ כְּדְמוּת קַלְחַת .

נָשִׁים לֹא-זֹאת תִּהְיֶה,
 אִין כִּבֵּעַ עַל רֹאשָׁמוּ ;
 אֲךְ אֶף-גַּם-זֹאת גַּם-הִנֵּה
 בְּרֹאשׁ כָּל-מַחְשַׁבְתָּמוּ,
 וּבִיפִי הַשֶּׁעַר הֵן הַתְּפֹאֲרָנָה ;
 וּכְעִיר, סוֹס וּפָרָד,
 אֶת-הַזָּנָב הַגְּדֹלָנָה ;
 אֲךְ כֵּן עַל-עֲרָפוֹ יִרְדּוּ,
 בַּחֲבֵל יִשְׁלֹט ; אַחַר כִּסְפָּר
 אֶת הַזָּנָב הַגְּלִלָנָה
 בְּתַמוּנֹת מִשְׁתַּנּוֹת, בְּאֲשֶׁר תִּלְמַדְנָה
 אִשָּׁה מִרְעוּתֶיהָ ;
 עַל-הַזָּנָב הַזֶּה יִתֵּן מִסְרֻקַת
 מִבֵּית הַצֵּב, אוֹ קָרְנוֹ (1).
 וַיְהִי רֹאשָׁהּ מִנִּיעַ הַשְּׂמִימָה.
 אִם מִשְׁעָרַת רֹאשָׁן יִשָּׁל לְאָרֶץ,
 אוֹיְהָ ! אוֹי מַה תִּהְיֶה ! הֵת ! תִּתְאַנְחֶנָּה .

(1) ויקרא י"א כ"ט .

פֶּלֶשֶׁתִּי בְּרוּן, פֶּלֶשֶׁתִּי בְּרוּן.
 בַּק בְּשֶׁקֶר טוֹב לְבַמּוֹת.
 בַּק בְּשׂוֹא אִישׁוֹ יִבְמָחוּ;
 הוּא אֲבִיר, הוּא אֲמִיץ בַּת,
 וַיִּדְרִיּוּ בְּכָל יִצְלָחוּ;
 אֲשִׁרְיָהֶם כִּי לֹא יִרְעוּ,
 לֹא יִדְאָבוּ, לֹא יִכָּאֲבוּ.

מִקְדָּק הָאָדָם עַד הַרְגָלִים,
 פֶּלֶשֶׁתִּי עֵצִים, פֶּלֶשֶׁתִּי בְּשׂוֹר,
 פֶּלֶשֶׁתִּי בְּרוּן, פֶּלֶשֶׁתִּי בְּרוּן,
 לְאֲרָפִים, לְרַבָּבוֹת וְלַרְבּוֹתִים,
 עֲבָדֵי תְרַמִּית כְּלָמוּ;
 כָּלֵם כְּלִיעַת יוֹכְלוּ
 אַחַר הַשָּׂא יִלְכוּ,
 יִכְסְּלוּ וַיִּהְרָבוּ,
 וּבְמִשְׁמַרְתָּם תְּמִיד כָּלֵם יְקוֹמוּ,
 אָמְנָם הָרֵאשׁ רֵאשׁ אֵל מַלְכוּת הַדְּבָר,
 כִּי בֵן טְעוֹת אֵיזָבֵל. (1)

לְנָרִיחַ פִּתְפֹּה אֶת-אוֹר פְּנִימוֹ,
 עֲתָה עַל-קְדָקְדָם יִשִּׁיתוּ סִלְתָּ;
 וְלַהוֹרִיד פְּמִשְׁפָּט אֶת-תִּלְתְּלֵימוֹ
 (תַּפְּאֵרַת הַגְּלִילָת) — הֵן יִקְחוּ
 בְּרָזֶל בְּאֵשׁ מִלְּבָן, וְנִיר כְּרוּעַ
 לְקַרְעִים עַד אֵין תִּקְרַן בְּיָדוֹעַ

(1) מלכים ב', ט' ל"א.

זרע שם, חם ויפת, ובני עבר,
 נמר, מנוג וחרו,
 שרים ובני המלאכת,
 על-דלתות המרמה יום יום ישקרו,
 ושפת-צדק ואמת ארצה משלכת.
 כל-בית, עיר ופלה
 יפלא דברי-הכל ושפת-התר;
 חנה נבל עול הוא ימלך-מלך,
 אליו יתן הפתך;
 ובני הצדק ובני תם וישר
 לא ישיונו לעד כבוד ועשר;
 כי אין כשפתם חן: כי מה החנה?
 איננו רק חן פה; ואיך ימצאו
 רצון וחס, אם החנה ישנאו?

אל דברי-שוא אין תקר
 מאשמרת הכקר עד-הערב;
 כי עיר מקלט השקר,
 אל כל-גבר הלש עצמה הוא ירב;
 ולהעשיר עני יודע,
 ובריחי ברול גדע.

אמן אמן אתם ברכי הצדק,
 כי תשנאון תרמית, חנה ובצע,
 אתם במשובת חדק,
 תרכו חבורות פצע.

תוכחה.

על בקשת הכביר המרמה.

תקעז.

תם-לֵבב וְאִמּוֹנָה אִמּוֹן,

צָדֵק, יִשְׂרָאֵל, בְּרַב־פְּפִים,

על-סוּסִים קָלִים בְּרוּחַ

נוסו נוסו הַשָּׁמַיִם;

כִּי בְדַמְּךָ וְכִמּוֹ-נִפְלֵ

פֶּה בַשִּׁפְלֵ-נַחֲשֵׁבְתֶם.

מֵהֲלָכֶם וְלֹאֲנָשֵׁי-חֵלֶד ?

שָׁב וְיִלְד וְיִלְד קָרִי,

זָבַע מְרִי פְרִין פְּרִין,

מִן הָאָרֶץ גְּרִשְׁתֶּם.

הָעֵלֹ מִשְׁבֵּן-קֶרֶח,

בְּרִבֵּי-צָדֵק וְאִמּוֹנָה.

מֵה-תִּהְיֶה עָלָיו לְמִרְחָ ?

לְרוּץ אֶרֶץ חִישׁוֹ נָא.

הִנֵּה הַשָּׂקֶד קָם וַיּוֹצֵא פֶּרֶחַ;

וַיִּצֵן צִיץ, וַיַּעַל;

וַיִּגְמַל עוֹל, שֶׁה, חָמֵס וְרָשָׁע,

חָמָאֵת, עוֹן וּפְשָׁע.

שָׁב, מִפֶּה, אִשָּׁה וְנִכְבֵּר,

על הרודף אחר הכבוד.

אדם גאה רודף כבוד
 הוא איש כזב, הוא איש מרמה.
 עשתונותיו יסתיר תמיד,
 הטף נטוף בלשון הכמה.
 אין בשפתיו דבר נכון,
 כי בשרין יעטה ערמה.
 ולבד מזאת הן עוד ישנית
 יבשל בה הולך רומה.
 אחר הרוב תמיד יגדף,
 אם עת-שלום, אם מלחמה.
 אם העם רב, יריב גם-הוא;
 אם-הוא אוהב, לא יתמהמה.
 כי הקמון חולק היקר,
 על-כן אליו בקוף גרמה.
 אמנם גלוי כי הקמון
 משחית דרכו כסדום ארמה.
 לכן גאה רשע מכל,
 כי הוא המון הרבה אשמה.

ימי אדם אשר חי.

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה לְמַד,

יָנַע בְּתַקְמָה.

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה חוֹמֵד,

רוֹדֵף יָפַעַת עֲלֵמָה.

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה עוֹבֵד,

לֹא-יָדַע הַרְחֵמָה.

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה עוֹמֵד

בְּמַעַט בְּמִלְחָמָה.

אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אוֹבֵד

זֵיוֹ, זָכְרוֹן, עֲנִיָּמָה.

אַחַר, מִנְהַ יָרַד

לְמָקוֹם עָפָר, רָמָה:

הַנֶּפֶשׁ הַתְּפֹרֵד :

אוֹיֵה! אֲנִשִּׁי אֲנִשְׁמָה.

אך לא-למד הרך, אך לא-נסה באלה;
על-כן לא-יוכל שאת, רוחו תבחה, תלא.

איפה על-האדמה טוב קים ימצא?

פתאום יהפך כל מקצה אל-קצה.

בלגו, אין מנום, למסבות התעתדנו.

לא-נירא תהפוכות, אם עצמה הצמיחנו;

שור כי בא, נצחק, על-במותיו נדרוך;

אתה לפה תבכה? מהתענג מוך.

אוי רך, ענג ורך; עדיפה כל-טוב שכעת,

מה-נעים נזררך עדי-הנה לא ידעת.

אכלת בשובה, בלתי ששון חדרה;

הנפיש הרנה יום יום תוסף תאוה.

לא-תכיר את-כטוב רק עת אבד מןך,

אך מה-תכיר? הנה הנסיון יורך.

כי לא-טוב היה הוא, רק טוב שגרה טוב שוא;

טוב אל-לענה ורוש יהפך למבקשיו.

ענג קראת טוב, ורע עמל ויגיע,

לדעת טוב ורע היום הנה תגיע.

הבין כי מעדנים לצוא קראת טוב,

כי רב סבה אשר איש אלגים יתטוב.

אשרי טטה שכתו מוסר השגה לקחת,

טרה מוכר אכיר יקח כנפול בפתת!

בְּמוֹת הַהוֹפֵת הֵן, מִנְקַד בְּשָׁר וְרוּחַ.
 לְשָׁנוֹת בְּרוּאָה, אֵיךְ! אֵיךְ לֵב אָדָם פְּתוּחַ!
 לְקִרְאֵת אָדָם וְצַח כָּל-שִׁרְעָפָיו זֹנִים.
 לְחִמּוֹ, טוֹבוֹ, אֲשֶׁרוֹ, שֵׁת לֶחֶם הַפָּנִים.

אֵךְ לֵב הַחֲמֻדָּה. הַחֲמֻדָּה הַבְּעֵרֶת,
 מִנְפִּישׁ עַד-בְּשָׁר אֲכָלֶת אוֹ עֲכָרֶת;
 חֲרָפָה וְבוּז, וּמַעַט מֵאֲכָל, וּמַעַט שְׁנוֹת—
 הִיא רַעַת הַרְעוֹת, עֲצִבוֹן הַעֲצִבוֹנוֹת;
 רָעָה אֵין לָהּ תִּכְלָה. עֲצִבוֹן אֵין לוֹ קֶצֶב,
 אוֹלָם מִכֶּטֶן מִי יֵצֵא יֵצֵא הַעֲצָב?
 מִכֶּטֶן הַטּוֹבוֹת; הַעֲדָנָה הִיא אִמּוֹ;
 אֵיךְ הַעֲנָנִים יִנְעַם אִם-הִנֵּנֶע עִמּוֹ?
 אוֹ אֵיכְכָה אִפּוֹא לֹא-נִרְחִיק טוֹבוֹת רַנֵּע,
 וּפְרִיהֶן רַע וְזָר, מִכְּאוֹב, יִגּוֹן וְנִנְנֶע?

מִהֲטוֹבוֹ מִטְעֵמִים! חֵךְ אֲכָל יִטְעֵם-לוֹ:
 יִשִּׁישׁ כְּמִשׁוֹשׁ חֶתֶן כְּבָלוֹעַ גּוֹזְלוֹ.
 יִקַּר הַדָּר שֶׁלָּמָה, הוֹד הַתְּפָאֶרֶת הַפְּגִד;
 כְּרֵאוֹת הָמוֹן רַבָּה הַמְּפִיטִים כִּנְגִיד.
 וּמֵאֵד נִמְלֵץ מִרְפָּה, וּמֵאֵד הַתְּעַרֵב עֲצָלוֹת,
 תִּמְתֵּק הַבְּטָלָה, תִּנְעַם הַהוֹלָלוֹת.

פְּתֵאוֹם שׁוֹאָה תָּבֹא, הַמוֹתְרוֹת הַאֲבִדְנָה;
 עֵינֵי הָאִישׁ הַרְבֵּה כִּכְכֵי יִגּוֹן הַרְדָּנָה.
 כְּאֲבֵל-אִם יִתְנַפַּח, לֹא אֲכָל, לֹא יִשֵּׁן,
 וְכִבְר בְּשִׁלִּישׁ הַזֶּנֶב אַחַר יִטְמֵן הַשֵּׁן.

תכחת מוסר.

רודפי התענוגים.

הוֹי הַנְּטָפֵעַ בְּטִיט, גִּשְׁקָע בִּינוֹן אֹלֶת!
 גְּנֻזְרָתְךָ, אֵין מְזוֹר; לֹא, אֵין עוֹד לָךְ תַּחֲלָת.
 לֹא תַעַל מִשָּׁם עוֹד, לְרִיק הַרְפּוֹם קַרְקַע;
 תִּשָּׂא רְגַל אַחַת, הָאֲחֶרֶת תִּשְׁקַע.
 אַךְ אִם סִבְלֵהִי לֵב גּוֹאֲלֶת, לָךְ שְׂחַת;
 אֶל-יִתֵּר הָאָדָם הַיָּטִיב, הוֹעִיל מַעֲתָה.
 הַיָּטִיב, הוֹעִיל לְכֹל, כִּי-תִהְיֶה אוֹת, מוֹפֵת;
 נַעַר יִרְאֶה אוֹתְךָ, אִזּוּ יִחַרְד, יִלְפֵת.
 יְחִישׁ, יָסִיר רְגָלוֹ טַפְרֵכִי-שָׁוֵא, הוֹאֵךְ;
 לֹא לְקַחְתָּ מוֹסֵר, יִקְחוּ מוֹסֵר מִיָּדְךָ.

עַד-אֵן טוֹב יִקְרָא כָּל-עֵנֶג, כָּל-עַדְנָה?
 עַד-מָתִי מִיַּד-צָר נִקַּח כָּל-מַתָּנָה?
 כֵּן, כַּחֲזוֹרִים עֲזוּרִים! כָּל-עֵנֶג הוּא צָרְנוֹ;
 אֲרֵב בַּמִּסְתָּרִים וּמִבְקֵשׁ רַעֲתָנוּ.
 וְאֲשֶׁר מְאוֹם נִמְאָם, וְאֲשֶׁר נַעוֹל גְּנֵעַר,
 מִכָּל, עֲמַל, חִקְרוֹן, הוּא אֲשֶׁרְנוּ יַפְעֵל.

אֲךָ עֵינֵיכֶם הִשַׁע נַפְשׁוֹתֵיכֶם תַּחֲמִסוּ
 וּבִשְׂחַתְכֶם לָכֶם, כְּכִצּוֹא יִשְׁלַל, תַּעֲלוֹסוּ.
 אַחַר הַשָּׁוֵא זָנָה, אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ תוֹנוּ;
 לְהִבֵּל לֹא יוֹעִיל בַּמּוֹת יוֹם יוֹם תִּכְבְּנוּ;

* *
*

הַרְפֵּה-לִי, אֲכֹרִי, לְכֹה,

וּבְקִבְרֵי אֲמִצָּא כֶּף-נַחַת;

הַרְפֵּה-לִי, וּבְקוֹל גְּבֻלְךָ

אֶל-תְּרַגְזֵי אֶת-עֲצָמוֹתַי.

אַחַר כִּי מִכְאוּבֵי נֶצַח,

חִיתִי דָבָא עַד-רֶצַח,

מִהַתְּבַכָּה, מִהַתְּיַפֵּחַ,

מִהַתְּנַוֵּד עַל-קוֹרוֹתַי?

אִז כֹּל-עוֹד נִשְׁמָתִי בִי,

וְיִקוֹד חֲשֵׁק בְּלִבִּי,

אִז תִּקְרַב, אִז תִּסְעָדֵנִי,

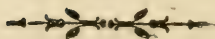
אִז תִּחַבֵּשׁ אֶת-מִפְּוֹתַי.

זֶהוּ הַיּוֹם לַשָּׁמַיִם לְתַבֵּל

תִּסְפָּד-לִי, תִּנְדָּל-לִי אֲבֵל;

צַר אוֹיֵב, הֲרַף מִסָּנִי,

אֶל-תְּדַרוֹךְ עַל-בְּמוֹתַי.

על המשלם רעה תחת טובה.

בִּימִינְךָ, נְבִלָה, תִּמְהַר קַחַת
 אֶת-מִתְנַת יָדֶי, וּבְשִׂמְאֵלֶךָ
 תִּקּוּם לְהַכּוֹתֵי; אֲהַת! בְּשִׂמְךָ,
 נְבִל, נְבִלָה אֶת—רָדָה לְשַׁחַת.

יָדַע אֲדֹנָיו יָשׁוּר, וְלֹא רִצַּחַת
 לְבִיא בְעֵלְיָה; וְאִיךָ קִרְבְּךָ
 תִּשְׁכּוֹן דְּמוֹת אֵל? — לֹא, אֲבָל נִפְשֶׁךָ
 שְׁעִיר מְנַאֵל מְשֹׂאֵל מְתַחַת.

רוֹצוּ, לְכוּ שְׁנַעֲר, רָדוּ מְצָרִים,
 חֲכָמֵי חֲרָשִׁים יִנְשׂוּ יָבֹאוּ,
 וַיִּגְרָשׁוּ שֵׁד זֶה לְגִיא צְלָמוֹת.

פִּי כָל־נַעֲרָה שׁוֹא, וּמוֹסֵר הַהוּ:
 עַל-טוֹב יִשְׁלֵם רָע, לְרָע כְּפָלַיִם;
 וְאֵן תִּעְלֶה לוֹ לְבַד בְּמִוֹת?

לנכח יונתן בן שאול.

אהב אמת! הוה יונתן, נבבך;
 ובמותך גם אהבת-נפש מתה.
 את רם ונשא, ונאון לב שגאת;
 עני נכה-רוח אהב אהבת.

נרדך בעברת-מלך לא עזבת,
 מקום למליץ לו לא את נחבאת;
 ירש ירשתך אתה חובבך;
 ותבך תקנאה, פי לא קנאת.

נחמד לריח טוב, נחמד לעין,
 ששן, אהה! שושן, מהיזה מתרת;
 ותחלק, מרם יפוי ריחך?

אהב מרה-לב! אנחם עליך;
 ימים מתי מספר בארץ נרת,
 פי אהבה ברה בארץ אין.

חֲקִיו בְּלֹא חֲרוֹת בְּעֵץ בַּיַּעַר,
 וְנִמְוֵל יִמָּאן תַּת לְמַפְעָלֵימוּ .
 הַט אֲזוּנָה אִם-כֵּן , וְקוֹם תִּקְשִׁיבָה
 אִיךָ בְּעֵתְךָ תִּזְיֵק , וְרַב תוֹעֵלֶת
 יִמָּצֵא אָנוּשׁ לֹד יִאֲמִין כְּמוֹנִי .
 חֲפָשִׂי אָנִי , יַעַן רְצוֹנִי כְּכַהֵ ;
 אִךְ נִאָּנָם אַתָּה וְאִין לֶךְ חֲפָשׂ ,
 כִּי תֵאָחֵב , עֲבָדוֹת , רִשׁוֹת שְׁנֵאתָ .
 וּבְחֻפְזְךָ אֶת-אֲזוּנְךָ רָצַעְתָּ .
 אִם-כֵּן אָנִי כָּל-מַעֲשֵׂי יִמָּצְאוּ
 שְׂכָר וְעֵקֶב טוֹב ; וְאוֹלָם אַתָּה ,
 אִם מַעֲשֵׂיךָ יִצְדָּקוּ , מַה בְּצַע ?
 עַל בְּרַחֲךָ תִצְדַּק , וְאִפְסֵם עֵקֶב .
 אִךְ אִם כֵּךְ יִדְבַק מְאוּסָה אָוֶן ,
 עַל רֵאשִׁיךָ יַחֲוֹל נָקָם צִוְרָה ,
 יַעַן בְּיַד רָסָה הִלֵּא פִּרְקָה
 אֶת-מוֹסְרוֹת עֵשׂוֹ , וְדַרְךָ קָרִי
 בְּרְצוֹנְךָ תִלָּךְ , וְאִין מַכְרִים .
 כִּי רַק בְּלֹא סִבָּה וּבִלְתִּי טַעַם
 תִּחְשׁוּב הֵייוֹת סִבָּה וְכִי יֵשׁ טַעַם
 וּבְגֵרָשִׁי סִבָּה בְּדַבְרֵי טַעַם
 אֶת-אֲזוּנְךָ תִאֲמַר בְּדַרְךָ פִּתּוֹן ,
 וְכַמַּעֲשֵׂי כָּל-מוֹאֲסֵי תוֹכַחַת
 הַסִּדְבָּרִים סָרָה , וְרַק אֶתְּכֹו
 לִישׁוֹן שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יִקְרִצוּ .

מִחֲשִׁבְתְּךָ הַזֹּאת, וְלֹא תוֹעֵלֶת ?
 מִי זֶה בְּצֶדֶק יִתְלוֹךְ מֵעַתָּה
 לֹא יִחְשׁוּב כְּזֹאת ? וְאִם לְנִצַּח
 לֹא יִחַוֶּה סִפֵּה אֲשֶׁר תִּכְרִיעַ
 הַמַּאֲזִינִים לְאֵהוּב הַחֶסֶד,
 לְשִׁנּוּא מְרִי, אֲוִלָּם שְׁקוּלִים הֵמָּה ;
 מִי זֶה אֲשֶׁר יִצְדֵּק, וּמִי תִּגְיָדָה,
 יִמָּאס עֲוֹן אֲשֶׁמָּה וַיִּתֵּם אֶרֶח ?
 בֶּן תַּעֲנֶה אֵלַי ; וְלֹא אֶכְיָנָה

אֵיךְ תַּעֲנֶה כְּזֹאת, וּמִי לֹא יִדַּע
 כִּי דַעְתְּךָ הִיא הִיא אֲשֶׁר מִזְקֶת
 וְנִבּוֹל וְחֶקֶר אֵין לְרַעוּתֶיהָ ?
 לֹא אֶחְשָׁבָה כִּי מַעֲשֵׂי נִגְזָרוּ,
 כִּי כָל-עֲוֹנוֹתַי רָצוֹן עוֹשֵׁנִי,
 לָמָּה כָּבֹד פָּפִי אֲנִי אֵלֶכָה ?
 מַה לֹּא בְרָשַׁע אֶדְבָּקָה אֲנֹכִי,
 לְאִמֵּד הֲלֹא זֶה טוֹב, וְעוֹשֵׂי רָשָׁע
 טוֹבִים בְּעֵינַי אֵל, וְכֵן הוּא, בְּעַן
 הַרְבֵּה בְּנֵי עוֹלָה, וַיִּשְׂרֵי דַרְךְ
 צָוָה מַעֲט יִהְיוּ וְלֹא יִפְרוּצוּ ?
 עוֹד יוֹצְרֵי אֶקְרָא אֱלֹהֵי עֹלָם,
 אֵיךְ מַעֲשֵׂי תִּגְזֹר, וְתִגְזֹר עֲנֵשׁ
 עַל חַטָּא אֲשֶׁר בְּדַבְּרֶךָ חַטָּאתִי ?
 הֵן זֶה אִמֵּת ; אֵךְ מִלֵּבד כָּל-אֵלֶה
 הַבֵּט וְהִבֵּן נָא אֲשֶׁר אֵין חֶפְזָן
 אֶל-אֵל בְּמִכְרָחִים, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ

על קַרְקָרִי (יאמר) אָמַת יְחֹלוּ
 עֲנִשֵׁי אֱלֹהִים חֵי, אָבֵל יִקְלוּ,
 לֹא יִכְבְּדוּ תְרֵבָה; וַיּוֹצֵר גִּבֹר
 יִחְטֹל בַּיּוֹם גָּקֶם וַיִּמְתִּיקְהוּ.
 פָּכָה בְתוֹךְ קַרְבֵי אָנִי רְאִיתִי,
 וּבְקַרְבֶּךָ כְּזֹאת פָּכַר גַּם-אֲתָה
 אוֹלֵי, בְּנוֹ דוֹד, הֲלֹא רְאִיתָ.
 לֶךְ-נָא שְׂאֵל, דוֹדִי, לְאֲנִשֵׁי חֶסֶד,
 מִה-זֶה יִשְׁכַּר הַמֶּסַח וְעֲנֵשׁ מְרִי,
 הֵן יַעֲנֶנּוּ כִי עֲצִמּוֹ אֵין חֶקֶר.
 לֶךְ-נָא שְׂאֵל אִפּוֹא לַעֲשֵׂה רִשְׁעִי,
 מִה-הוּא נְטוּל חֶמֶס וְאֲתַנֵּן צֶדֶק.
 יאמר: אָמַת יִשְׁנֶם, וְלֹא חֹקֵי
 (בל עוד אֲשֶׁר נֶאֱמִין בְּצוֹר שְׁטִימִים.
 בל-יחֲשׂוּב סִפְרוֹ מְגַלַּת הַכֵּל).
 עַל-פִּי הֲלֹא מֵאֵז לֶךְ אֲמַדְתִּי:
 אִם-פִּי וְלֹא גִדַע אָנִי וְאֲתָה
 מִדַּת גָּקֶם בַּחֲטָא, יִשְׁכַּר הַיִּשְׁרָה,
 אַךְ נֶאֱמִין כִּי זֶה וְזֶה יָבֹאוּ,
 נִגְהַ בְּלֹא סִבָּה וּבְלִמֵי מַעַם
 הָיָה (בְּעֲגִין זֶה) אֲשֶׁר פָּתְרָנוּ.

אָמַתְּם עֲדָנָה הַיָּזוֹר מְתַנֶּיךָ

לְלַחֹם בְּמַתְּשִׁבְתִּי; וְאִיךָ לֹא תֵרָא
 (בְּלִבְבְּךָ תֵאמַר) אֲשֶׁר בַּק נִזְק
 תָּבִיא לְגִבֹר יִחְשׂוּב בְּמוֹךְ

אגרת שלושית

הן תענה דודי: כְּרוּאֵי מַטָּה

לֹא יִתְקַרוּ אִם הִנְמוּל רַב-עֶרְךָ,
 אִם לֹא (כְּמִחְשַׁבְתְּךָ) זֶעַר יִחְשׁוּבוּ
 מִתֵּן שִׁכְר מִצֹּת וְעִנְשׁ עוֹל
 עַת יִרְשְׁעוּ; וּבָעֵת אֲשֶׁר יִצְדָּקוּ
 לֹא רַב בְּעִינֵיהֶם יְהִי הַעֲקָב;
 רַק אַחֲרֵי בְצָעִם לְבָבָם יִלְךְ,
 וְלִתְעַנוּג בְּשִׁיר שְׂאוֹל חֲטָאוּ,
 וַיִּשְׁמְרוּ תוֹרַת הַרְמוֹתֵינוּ,
 כִּי רָדְפוּ שֵׁם טוֹב וְהִתְפָּאֲרֹת;
 לַשֵּׁם וְלֹא לַשֵּׁם מְגַמְּתָמוּ.
 יֵשׁ בְּאֵמֶת אִם-בֶּן (וְסַפֵּק אֵין)
 סִפָּה וְמַעַם לְאֲשֶׁר יִפְעִלוּ.
 הִנֵּה אֵמֶת בֶּן הוּא. אָבֵל מִי אֵלֶּה?
 רַק מוֹפְרֵי בְּאֵל, אֲשֶׁר כִּחְשׁוּ.
 וַיֹּאמְרוּ לֹא הוּא, וְתוֹרַת שְׁקָר;
 הֵם יִשְׁכַּחוּ שִׁכְר, גִּמּוּל יִזְנְחוּ,
 זְכוֹר אֲשֶׁר יוֹעִיל בְּתַבֵּל אֶרֶץ.
 אֵךְ אֵישׁ אֲשֶׁר יֵאֱמִין בְּבֶן-יֹכְבָד,
 הוּא בְּאֲשֶׁר יִלְךְ בְּתוֹרַת יִשְׂרָאֵל
 מַעֲדִיל בְּדַמְיוֹנוֹ דְּמוֹת הָעוֹנֵשׁ,
 וְדְמוֹת גִּמּוּל הַטּוֹב אֲשֶׁר הוֹחֵלְנוּ.
 אִם יַעֲשֶׂה רָעָה וְחָטָא פְּעַם,
 מִהֲזָה בְּתוֹךְ קָרְבוֹ אֲשֶׁר יִפְעֵל?

אִלָּם וְאִי־הַפְּזוּת בְּפִי אֲשִׁימָה ?
 וְכָבֵד הֲלֵא אָמַר אֲשֶׁר לֹא גִדַּע
 עֲנֵשׁ עֵין אֲשִׁמָּה, וְמֵה הַעֲקֵב (1)
 לָכֵן דִּבְרִי כֹה אֲבֹאֵר אָנִי:
 דַּע, הָאֲנוּשׁ, כִּי אֵינֶךָ יוֹדַע
 מִמֶּן שֹׁכֵר מְצוּת, לְמַעַן הֲרִין
 לְיִשְׁקוּד בְּכַף הַמְּאִזְנִים גְּזֹק
 מוֹד הַגְּמוּל, וְשֹׁכֵר עֵבֶרָה נֶגֶד
 עֲנֵשׁ אֱלֹהִים חַי — וְכֵן דְּרִשׁוּנִי
 וְחַיּוּ, לְמַעַן תִּחְיּוּ; אֵף הִנֵּה
 וְהִנֵּה מִחֲשֵׁב הוּא, לְמַעַן תִּקַּם
 לְהִיּוֹת מִחֲשֵׁב זֹאת אֲשֶׁר נִסְתַּרְהָ. (2)

אֹר הָאֲמַת הַבַּט וְרַב הַנְּנָה,
 הַכֵּל וְשׂוֹא גֵרֵשׁ לְאֹר תְּצִיָּה,
 הֵן אֲהַבּוּ רַבִּים מְשׁוֹנְתָמוּ,
 וַיִּתְּכֶנּוּ אֶתְהָ בְּעַת הַחֲשֵׁךְ,
 וַיִּשְׁלַחוּהָ בְּעֵלוֹת הַשָּׁמַר.

(1) שאין אתה יודע מתן שברן של מצות.

(2) מאחר שאמר שאין אתה יודע מתן שברן של מצות, איך יוכל אדם להיות מחשב הפסד מצות כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה? והלא אפשר שיחסור הקב"ה ביום נקם, ולא יהיה הפסד עברה בעה"ב גדול כנגד שכרה בעה"ז, הואיל ואין אנו יודעין מתן שברן של מצות. עד כן הלא זה פירושו לדברי התנא: הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שהרי אין אתה יודע מתן שברן של מצות, שתוכל להיות מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה, עד שתוכל לדעת איוו היא מצוה קלה ואיוו היא חמורה. וכן ויתפלל בערך והיה — שתחיה, דרשוני וחיו — שתחיו, רחץ וטהר — שתטהר.

עוד אם אֲשֶׁר יִשְׁפּוּמוּ, לְקַבּוּ יִשְׁתׁ
 לְמִקּוֹר פְּעֻלוֹת אִישׁ, הֲלֹא כְּשֶׁמֶשׁ
 בְּרוּר לְעֵינַי, כִּי יִקַּר וְהִדִּיר
 יִרְכֶּה לְעוֹשֵׂה מוֹב בְּלֹא מִנִּיעַ,
 מֵאֵל אֲשֶׁר הִכְרַח. וְכֵן רַב יָבוּ
 חוֹטֵא בְּלֹא סִבָּה, בְּלֹא מְהִיחַ,
 מֵאִישׁ אֲשֶׁר נֶאֱנַם וְהִכְרִיחוּהוּ.
 אִם-כֵּן, בְּנוּ דָוָד, הֲלֹא הִרְאִיתָ,
 כִּי בֵּין אֲשֶׁר תִּשְׁעָה לְבַד לַפְעַל,
 בֵּין אִם תְּהִי חוֹקֵר מִקּוֹרוֹ, נִצַּח
 יִכְדְּלוּ כָּל-כּוֹעֲלֵי הָאָוֶן
 מִתּוֹךְ קְהֵל מוֹבִים בְּנֵי חֵיֶשֶׁת,
 וַיִּקַּר וְתִפְאָרָה יִרְשֶׁת אֱלֹהִים,
 וּבְנֵי מְדֵי קִלּוֹן וּכְבוֹד יִשְׁבְּעוּ,
 גַּם כִּי בְּרֵא סִבָּה פְּעֻלוֹתַימוּ.

אך תענה אולי: ואיך בחינת

כדבר בנו ישמעון, אשר מקדם:
 רבה קדשתו, עדי כגוהו
 קדוש בני דורו? ואיך אמרת:
 כי אין ביד אדם לחשב רוח
 מצוה כנגד הפסדה, וענג
 החמא והעון למול הענגש?
 ויצו יהודה זה לחשב ככה. (1)

(1) והוא מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה.

גַם אִם יְהִי מוֹעִיל לְאִישׁ עוֹשֶׂהוּ.
יוֹעִיר לְמוֹ נֶגֶב בְּצוּעַ בְּצַע,
בוֹשָׁה אֲבָל יֵשָׂא וְחִרְפַת נֶצַח;
כִּי גַם אֲשֶׁר אֵל פּוֹעֵדָה הוֹעִירָה,
עוֹל פְּעֻלָּתוֹ, וְלֹא צְדָקָה.
הִנֵּה אִמַּת אִם-בֶּן אֲשֶׁר אֵין טַעַם
הַמִּחְזִיבֵנִי לַעֲשׂוֹת הַצְּדָקָה;
כִּי נִמְצְאוּ אֵתִי רְשׁוֹת וְחַפְשׁ;
אוֹרֶם הַכֹּל-זֹאת יֵשׁ לְאֲנָשֵׁי אֶרֶץ
סִבָּה וְטַעַם לְחִלּוֹק הַתְּפֹאֶרֶת
אֵל מַעֲשֵׂי, אִזּוּ בְּאֲשֶׁר יָבִינוּ
כִּי צְדָקוֹ, כִּי יִשְׁרוּ, כִּי טָבוּ,
בְּכֹה אִמַּת כִּי אֵין לַעֲשׂוֹי רֶשַׁע
דָּבָר אֲשֶׁר יָקוּם וְהִכְרִיחֵמוּ,
אֵף יֵשׁ וְיֵשׁ אֵל בְּלִ-אֲנוּשׁ מִכְרִימִים
לְבָזוֹת נְתִיבוֹתֵם, וְאִם יִרְיֹמוּ
טוֹבִים וְחַטָּאִים, הֲלֹא יוֹכְלוּ
לְאִמַר לַעֲשׂוֹי רָע הִמְיִימִי דָרְבַּן:
הֵן בְּרַבְכֶם רָעָה, וְטוֹב דְרַבְנֹו
גַם כִּי בְחַפְשׁ פְּעִלוּ, וְלִהְפֹּה,
דוּ (בְּאֲשֶׁר תַּחֲשׁוּב) בְּכָר נִגְדָו
כָּל-מַעֲשֵׂי אָדָם, אִזּוּ אֵיבְכָה
נִתֵּן יָקָר לָזֶה, וְזֶה נְבוֹזָה?
הָאֵם רָצוֹן שְׂבִי נִמְרָף מִחֲנוּ?
אֵל-יוֹצְרוֹ, תִּשְׁטַף הִיאִמַר חֲמָר:

הפועלים עולה ערי המותה ;
 בל נוכח לומר רשעים תעו,
 פקו פליאה, ורע יפעלו,
 אך נוכח למאום פאנשי צדק,
 ובני מרי גם נוכח שבת,
 מאין לעושי טוב ועושי הפך
 טעם למעשיהם, ורצו הפה
 לבהור בדרך זאת ואין ממריח.

פכה, בגו דוד, הלא שמעתי
 פי תענה אלי בדרך תהו,
 אך אם בתם לבב, ולא מנכה
 לב תענה, הן אענה אף אני ;
 הסבת אשר אמר, והטה און,
 אל פל-בני תבל היא ידוע,
 כי איש אשר יפעל ופעל יעש
 ונבר אשר ישפוט וידין פעל
 לא היתה אחת מנסתמו.
 כי כשאר נפעל, אני נדרושה
 הטוב והערב והתועלת,
 פחור אשר נחשוב לתועלתנו.
 אך פאשר נוקר ונתן שבת,
 או כשאר נבזו ונתן דופי
 אל מעשה עשוי — אני נחקורה
 אם טוב ואם ישר, ואם הוא עול ;
 אף נחשבנו רע ונמאסנו.

צָפָה אֱלֹהִים חַי פְּעֻלוֹת נְבִרָה,
 וּרְשׁוֹת נְתוּנָה לֹאִי⁽¹⁾; וְאִין לְתַמּוּת,
 כִּי הָאֲמַת נִלְהָה, וְשָׁם בְּסִתְרָה.
 אֵת כְּדֵי-אִשֶׁר נִפְעַל בְּדַרְכֵי אֶרֶץ
 לִפְנֵי אִשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּבָר יָדוּעַ
 הִנֵּה לְאֵל אֱלִים וְהוּא צְוֹהוּ;
 וּרְשׁוֹת נְתוּנָה הִיא בְּתוֹרַת קֹדֶשׁ
 לְפַעוֹל אִשֶׁר נִחְפוּץ. וְאִין מְכַרִּית.

הֵן זֹאת אֲמַת בְּרָה, וְלִמָּה תִפֵּן
 עֲרָף וְלֹא פָנִים לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ?
 הִטָּ אֲזוּנָה אֵלַי, וְעוֹרָה עוֹרָה,
 מָה הַתְּלוּם הַזֶּה אִשֶׁר חָלַמְתָּ?
 אֲנִית שְׂנִיָּה

אֵיכָה בְּלֹא סִפָּה וּבִלְתֵּי טַעַם
 תִּהְיֶה בְּחִירְתִּי כִּעֵת אֲרִשִׁיעַ
 וּבִעֵת אִשֶׁר אֵלֶךְ בְּתוֹרַת חֶסֶד?
 אֵיךְ אֲאָמִין כִּזְאת? הֲלֹא רָאִיתִי
 קְלָקוּל וְלֹא תִקּוּן כְּמַחְשַׁבְהֶדָה.
 הֵן זֶה דְבַר סָרָה וְרִשָׁע, יַעֲן
 אִם-כֵּן כְּאֶחָד הֵם וַיִּשְׁווּ יַחַד
 אִישׁ הֵם וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל וּבּוֹנֵד בְּגֵד;
 הִנֵּה שְׂקוּלִים הֵם, וַיִּתְרוּן אִין
 לְזֶה אִשֶׁר צָדֵק, עַלִי כָל-אֵלֹהִים

(1) הכל צפוי והרשות נתונה (מאמר ר' עקיבא בן יוסף, באבות פירק ג')

בלוטר, הכל צפוי כסלי דעלמא, והרשות נתונה כתורה וכמעשים טובים.

בְּגֵדוֹ זָרוּעַ יְהִי כִּיּוֹם מִלְחָמָתָּה ,
אוּ יַעֲנוּשׁ אֹלָיו כְּמִשְׁפַּטּוֹ צָרָקָה !

אם-כן ולא גרע אני ואֲתֶּה ,
מִדַּת נֶקֶם הַחֲמָא , שִׁכְרֵי הַיִּשְׂרָאֵל ,
אֵךְ גַּאֲמִין כִּי זֶה וְזֶה יָבֹאוּ ,
הִנֵּה כְּלֵא סִכָּה וּבִלְתֵּי טַעַם
הָיָה (בְּעֵנִין זֶה) אֲשֶׁר בְּחַרְנוּ .

אם-כן בעת אֲפַעֵל שְׂאֵר כָּל-פַּעַל
אֲפַעֵל אֲשֶׁר גָּזַר אֱלֹהֵי קָרָם ,
כִּי מַעֲשֵׂי רָא אַעֲשֶׂה אֲנִי
בִּק בְּעֵבוֹר סִכָּה אֲשֶׁר נִסְכָּה ,
מֵאֵת אֱלֹהֵי עַל אֲדוֹן בְּלִנִּי .
אֵךְ בַּעֲשׂוֹת הַטּוֹב אֲשֶׁר צִוִּיתִי
וּבִרְחֻקֵי מַחֲמָא אֲשֶׁר הִזְהַרְתִּי ,
חֲפִשִׁית בְּחִירְתִּי , וְלֹא מִכְרַחַת :
לְבִי בְּדִי הוּא כְּפִלְגֵי מִים ,
אֵל כָּל-אֲשֶׁר אֲחַפּוּץ אֲנִי אֲטַנּוּ .

בְּיַדִּי אֱלֹהִים כֹּל (בְּבוֹנִים שַׁח)
חוּץ מֵאֲשֶׁר נִלְךָ בְּתוֹרַת פִּיהוּי .

עוֹד אֵל בְּנֵי יוֹסֵף נִמַּת נָא אֲנִי ,
הַקָּשֶׁב דְּבַר בִּינָה אֲשֶׁר עַד הִנֵּה
נִסְתַּר וְלֹא דוּכַן לְאֲנָשֵׁי דַעַת .

חָצֵץ אֲשֶׁר קָמַץ בְּתוֹךְ הַקָּמֶץ,
 מִה־זֶה, נִגְזַר דָּוָר, אֲשֶׁר יִמְנִי
 לְשִׂמְאֵל וְאֵל יָמִין? וְאִם הַנֶּבֶר
 יִכְפֹּל שְׂאֵלָה זֹאת בְּעַמִּים אֲלֵף
 (וּכְבֻּעֵשׂוּ רַבִּים לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ).

אָנָּה וְאָנָּה אֲחֻזָּה אֲנֹכִי
 אֶל כָּל־הַתְּשׁוּבוֹתַי אֲשֶׁר אֲשִׁיבָה
 מֵעַם (וְאֵף קָמוּן) לְהִשְׁיֵב בָּכֶה?
 אָדָם אֲשֶׁר תָּעָה בְּרַב הַדְרָךְ,
 וְשָׁנִי אֲרַחֲוֵת יֵשׁ, וְהוּא לֹא יָדַע
 לֹא זֶה וְנֵם לֹא זֶה, וְנִשְׂא רִגְלֵי
 הַלֹּךְ בְּדָרֶךְ נַעֲלָמָה מְטֹנָה;
 מִה־זֶה אֲשֶׁר גָּרַם וְהִכְרִיחוּ
 לְבַחֵר בְּדָרֶךְ זֹאת זָבָה לְלַכֵּת?

אֵיךְ מִה־שִׁכְר מִצֹּטוֹת, וְזֶה הַעֲקֵב
 הַטּוֹב אֲשֶׁר אֶפְוֵן לְאִנְשֵׁי חֶסֶד,
 אוּ מִה־נֶּקֶם שְׂדֵי לְחַטָּא וְאֵן—
 מִי זֶה אֲשֶׁר יָדַע בְּאִנְשֵׁי חֶדֶל?
 מִי זֶה אֲשֶׁר יוּכַל לְחַשֵּׁב רוּחַ
 מִצֹּטוֹת בְּנֶגֶד הַפְּסָדָה בְּאֶרֶץ?
 וְמִי יִחַשֵׁב נָא הַנְּאֻת מִרִי
 נֶגֶד אֲשֶׁר יָבִיא לְעוֹשֵׂי עֲוֹנוֹ?
 אוּלַי נִמּוֹל הַטּוֹב יְהִי אֵין חֶקֶר,
 אוּלַי בְּדִין יִהְיֶה; נִמּוֹל הַפֶּשַׁע
 אוּלַי בְּחֶסֶד אֵל, וְאוּלַי יְהִי

אֶת-יוֹצְרֵי אֲצִדִּיק בְּדַבְּרֵי שָׁקֶל ;
גַּם כִּי חָדַל אִישׁוּם וְנָעַר אָנִי ,
עֲבָדוּ אָנִי וְלִמְעַנּוּ אָרִיכָה .

הִנֵּה אָמַת אֶתְךָ וְטוֹב וְשׁוֹת ,
כִּי נִרְדָּפָה תְּסִיד וְנִרְדָּוֶשׁ נֶצַח
הַטּוֹב וְהַפּוֹעֵל , וְכָל-הַנֶּבֶר
יִבְחַר בְּטוֹבָתוֹ וּמִרַע יָגֵם ,
יַפְעֵל לְפִי סָבָה וְעַל-פִּי טַעַם ,
יַעַשׂ אֲשֶׁר יִחְשׁוֹב דְּבַר הַנּוֹעֵלֶת ,
כִּל נּוֹכְלָה לְבַחֲוֹר בְּרַעֲתָנוּ .

הִנֵּה אָמַת כִּי בְּאֲשֶׁר יִדְעֵנוּ
(אוּ רַק אֲנַחְנוּ נַחֲשָׁבָה לְדַעַת)
כִּי מַפְעֵלָה זֹאת שִׁשׁוֹן הַנֶּפֶשׁ ,
וּבְמַעֲשֵׂה אֶחָד כִּכִּי וְרַמֵּע .
נִפְעַל פְּעֵלָה זֹאת , וּבְאַחֲרֵת
לֹא נּוֹכְלָה לְבַחֲוֹר , וְנִמְאָסָנָה .

אֵךְ בְּאֲשֶׁר לֹא נִרְדָּפָה יְרוּע
אֶת-הַתּוֹלְדוֹת הַמַּעֲשֵׂה , הַכִּינָה
כִּי נִבְחָרָה בַּחֲוֹר כִּלֹּא מִכְרִית ;
דְּבַר וְגַם הַפְּכוּ אֲחֵרִים לָנוּ ,
נִבְחַר וְלֹא נִבְחַן , וְאִין מִנִּיע .

לוּ יִרְדָּשְׁנִי אִישׁ , אֲשֶׁר אֲנִידָה
אִם הוּא וְאִם לֹא הוּא בְּמִנְיֵן צָמִיד

בית הבחירה .

תקע"ח .

אנרת א' לשחב"דל .

עד-אן, בנז דוד אֲשֶׁר אֶהְבֶּתִי .
 עד-אן תְּהִי אָסוּר בְּבֵית הַפְּלֵא
 אָחוּז בְּבִבְלִי בּוּז וּבְנִהְשָׁתִים ,
 וְהַעֲשֵׂה אֲדָם בְּעֵין וְאָזְנוֹ ,
 יִבְחַר בְּלֹא חֲרוּת . וְנִסְפֵּר עֲבָד
 אֶל כָּל-אֲשֶׁר נִמְצָא בְּתֵבֵל אֶרֶץ ?

אֶת-סְרִיף עַד-אֵן וְאֵת צִדְקוֹ
 תֹאמַר אֲשֶׁר גָּזַר אֱלֹהֵי יִשְׁחָק .
 גָּתוֹן בְּלֹא מִשְׁפָּט גָּמוּל וְעֲנֹשׁ
 לְשׁוֹמְרִים תִּמְיֵד גְּזֵרַת מֶלֶךְ
 זְכַלָּא רְצוֹן נַפְשָׁם וְעַל כְּרַחֲמֵי ?

אם מִנְחָשֶׁת עֲרַפֵּךְ קִשִּׁית
 חֲשׂוֹב דְּבַר מְרָה , וְשִׁרְשִׁיף
 מְחַשְׁבֶּתֶךָ הִזְאת בְּךָ הַעֲמִיקָה
 סָרָם אֲשֶׁר אֵצֶא אֲנִי מִכְּסוֹ ,
 וְלִבְכֶּךָ יִגִּיל וְיִמְצָא עֲנֵג
 הַלּוֹךְ בְּחֶבֶד רַע . נְטִיב הַמְּנַתָּה ;
 לֹא יִחַדֵּר לְכִי וְאֶחָד יֵשֵׁב ,

בְּאֶשֶׁר הָיוּ. לְעוֹאֵשׁ שֶׁפָּךְ דָּמָמוֹ,
וּלְיֵשׁוּעַ בְּלִיעֶקֶב שְׂוֹא הַתְּנַבְרוֹ.
עוֹד קָם חֲרוֹת יִמְאָסוּ. אֵף שֶׁבְּכַטְמוֹ
תַּחַת מְלֶךְ יֵטוּ. בּוֹ יִתְפָּאֲרוּ —
לְאֱלֹהִים פֶּלֶם, וּבִירוֹ בְּל־פְּנֵעַ;
וּבְחֶפְזוֹ וּבְעִבְדוֹת עֲנָנִים וְנֵנֵעַ.

לְטוֹבוֹת, לְרַעוֹת יֵשׁ יָד קֹצֵבֶת
 מִדָּה, מִשְׁקָל. מִדָּוָה אֶחָד הִרְפָּאוּ
 בְּתַבּוּנֹתְכֶם, אֵךְ אוֹי! תִּקְדָּה נְכוֹזֶת!
 הִנֵּה מִדָּוָה חֲדָשׁ הִתְתִּיּוּ תִמְצָאוּ.
 שְׂוֹא חֲכָמֹתֵינוּ. כִּי עַל-אַהֲרַת שְׂבַע
 בְּמִתְנָאִים עָלָא יִתְנַקֵּם מִבַּע.

אֵךְ אִם מִפִּי עֲלִיּוֹן טוֹבוֹת תִּצְאָנָה,
 הֵן עוֹד טוֹבָה אֲחֵת לָנוּ נִשְׁאָרָה:
 טוֹב לֵב וְהַסֵּד וְצִדְקָה, הֵן הִנֵּה
 מוֹרְשָׁה לָנוּ; וּבִיד אִישׁ נִמְסָרָה
 דְּרָכוֹ, הוּא יִיטִיבָה, הוּא יִשְׁחִיתָנָה;
 מִדָּה אֵל טוֹב לָבְנוּ לֹא נִגְזָרָה,
 זֹאת לָנוּ זֵיא: הַבַּל בִּידֵי שָׁמַיִם
 (אֲמַר קְדוֹשׁ) חוּץ מִירְאֵת שָׁמַיִם.

(תרי"ו)

כִּשְׂאוֹן מִיִּם רַבִּים גּוֹיִם רְגָשׁוּ,
 וְלֹאֲמִים יִהְיוּ רִיק וַיִּתְהַלְּלוּ.
 כְּבָלֵי בְרָזֶל, בָּם רְגָלֵיהֶם הִנָּשׂוּ,
 הִלָּאָה הַשְּׁלִיכוּ, וְכֹסוֹסִים יִצְהָלוּ.
 עֲבָדֵי עוֹלָם הִנֵּה פְתָאוּם חֲפָסוּ,
 הֵן גּוֹי פְרִיץ נִגְאָל – אוֹי! אוֹי! גּוֹאֲלוֹ!
 עַל-שְׂכָלָם פֶּה יִרְחִיבוּ, יִתְעַנְּנוּ;
 עַל-יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם הֵם יִלְעָנוּ.

אֵךְ יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק לָמוֹ,
 גַּם-טוֹבוֹתֶם גַּם רַעוֹתֶם נִשְׁאָרוּ

האל הטוב, לפעול הטוב, מהמור
מקנשה או סלע לא חצב אותנו,
ניתן בנו לב רחמן ויאמר:
מבשר פבשרכם אל התעלמו;
יהמו מעיכם לו, תמלו רחמיו.

ארוך מדע, אם רק ערמה ונכר
יזרה אותנו, וצדקה לא ירב!
האבד לעד חכמה, יאבד השכל,
אם חסד, אם חמלה יסיר מקרב,
אם בארץ יזרע שנאה ורכל,
אם מלחמות יעיר, קנאה וחרב.
לא; אף לזאת נתן שכל ודעת,
לזרוע השלום, חסד למעט.

לכן עת הראה בל נדכה ננוע,
אל התחכם; החישה לו עזרתה;
אל בתקור, אל תשא: איך? או מדוע?
ושמח אם בך נפישו הפדה נפדתה,
אף אם תשבר בד על-הטבוע
ונדלתך פתאום תטה נכרתה —
אז התחכם, אז התבונן בי ישר
ברכי הצור, אם רש יתן אם עשור.

(תריז)

שוא לכם השבים קום ולאחר שבת
בתהלות כל-חדש שוא קול תשא:

וביום רעה חכם לא יתייחס ;
 יראהו יבין כי יש דרע משקלת.
 כי שמח או ישמח איש ישבע כעש.
 כי גמולה עמתנה אל שדי יעש.

מחשבת בליותי הנה שמעתי.

אלהי בן-אדם הטה אונה.
 אם רב הלות, אם הרבה ינעת.
 חסר הנאה וכעס מנפשו.
 בע כי מאנשי אשר לא נגרעת.
 לא תשנא את-אחיד בלבבך.
 כי אם השוו יחדו כל-זרע נח.
 ראיתי כי אין טוב כי אם לשמוח.

(תקצ"ח)

חלילה לך אמןם, אדם, חלילה
 מהקשיח לבך רע ובליעל,
 לאמר: לפה אחמר וקדר אשבילה
 אם כמני כמהו? אם כוס רעל
 יותר טמני לא ישתה? אנילה
 כמנת חקך, אשליך על-אביון נעלי—
 הם! אל-תעלם אנניך מקול נהי,
 אל-תחכם יותר, רשע אל-תהי.

מן רואת לב בשר נמוע בנו,
 דחבוש לשבורי לב ולמלא עמר
 מובותיהם, כי מלאכיו עשנו

אך אם כתבונתך תשכיל במו,
 יראו עיניך גם כי לא אכתובת
 פי כל חיתו שרה ועוף ורמש
 באשר שוים הם תחת השמש.

אם אין יתרון לגבר על אחיהו,

אם אחד הוא בארץ משפטנו,
 אם בן אל-יפתח איש בתלונות פיהו
 לאמר: לא ישפוט צדק צור עושנו;
 אל יאמר עוד אדם נכח אביהו:
 רעה תחת טובה ישיב אלניו,
 וזראש החטאים הטובות באו
 ויושיבם לגצח וינבחו.

אך בלבבו יאמר: כל פעל געש

יביא אל במשפט יום כל-מת יחיו;
 היום שהוא אל-הרעים יום רעש,
 ולצדיקים יהיו מאוס וסחי;
 אך בעולם הזה רצון ובעש
 ולכל הנבראים שיום ורחי —
 משפט אחד לנו בארץ עקב,
 כי העולם הבא עולם העקב.

זביום טובה תהיה בפזב שמתח,

וביום רעה תראה, אמר קהלת,
 מה-ינעמזן מליו אל-איש פקח!
 לבבות יום גיל על-רע עתיד — אולת,

אולם על-אף צריו פיו לא נשָׁתָה;
 הנה עין ישראל יפתח גם-עֲתָה (1).

גם כָּל אַנְשֵׁי תְּכֵל הֵנָּה יִדְעוּ.
 כִּי שִׁבַּר אֶת-יָדָיו שׁוֹכֵן שָׁמַיִם
 וּמְבָרְכִים מִצַּד, מִצַּד נִגְרָעוּ.
 לְגִבּוֹר הַחַרָּשׁ הַיָּטִיב עֵינָיו,
 וְאִישׁר לֹא מוֹזֵב יִרְאוּ, הֵן מוֹזֵב יִשְׁמָעוּ;
 וַיַּחַן תַּחְכְּלוֹת לְנִכְחַת רַגְלָיו.
 וַיִּרְבַּ הַעֲצָמָה אֶל חֲסָרֵי מַחַ,
 וּלְהַפֵּן הַחֲכָמָה אֶל חֲסָרֵי כַח.

אם בֵּן אִפּוּא מִה בֵּין גִּבּוֹר לְגִבּוֹר,
 וּבְנֵי יִצְחָר הַכֹּל בְּמִה נִבְדְּלוּ?
 כָּל-הָאָדָם טָרָם יוֹבֵל לְקָבֵר
 עַל-קִדְקִדּוֹ מוֹזֵב וְרָע יִתְגַּלְגְּלוּ;
 לֹא יִחְסַר הָעֵשִׂיר צָרָה וְשִׁבָּר,
 אִף רַעוּת חֲסָרֵי כֶסֶף לֹא נִכְפְּלוּ.
 הַזֹּרָה אַחַת: כּוֹס רַעַל גַּם בַּת-נַחַת
 נִשְׁתָּה בְּלָנוּ בְּאַרְצֵן מַתְתַּחַת.

גם יִהְיֶה הַחַיִּים כָּלָם בְּקָמוֹ
 אֶחָד הוּא מִשְׁפָּטָם, אֲנִלָּם אֶחָשׁוּבַת
 כִּי אִם אַרְבֵּה מַלִּים לְיִשׁוּת אוֹתָמוֹ,
 יִמָּאֵם מְלִי כָל-אִישׁ גָּאוֹן וְנִבְהוּ;

(1) הוא ס' פתח שינוים. ספר מילוסופי על אכרות עין ישראל, דוורנו תשס"ו.

וּבְדִין יִהְיֶה עִמָּךָ מִכָּה נִגְנֹעַ,
אָדָם רָדָה מֵאֵז אַחֲזֹר וְקָנָם;
כִּי טוֹב וָרַע בְּלִ-חַיִּים וְקָחוּ;
יֵשׁ עֵת בָּכֹה וּבְכוּ, אַף עֵת יִשְׁמָחוּ.

גַּם רַבִּים חָפְזָה תַחַת הַיְרֵחַ,
בְּנִעֻרֵיהֶם קָלוֹן וָרַע מֵלֵאוּ,
וּבְעֵת אַחַר שְׁמֵשׁ לָהֶם זִוְרַח,
מִכָּל צְרוּתֵיהֶם פְּתֹאוֹם יֵצְאוּ,
בְּנִשְׁרׁ הַמְּהִיר יִשְׁמָעֵם פֹּזְרוֹת,
מִיִּשְׁפָּל מֵצָבִים חַיִּשׁ וְנִשְׁאוּ,
מִכְּלָתֵי אָב וְאִם הַחֲזִיקָה פְּלִדָּה,
וְהַלְקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמְּלָדָה.

הַכִּיָּמָה בָּהֵן זֶה רוּפֵא פֶל-מַחֲצִין,
עֲשִׂיר אֲהוּב, זָקֵן, וְגֵדוֹל הַפְּאָרְתִּי¹
דַּע נָא כִּי רַב סִבָּר אֵיבָה וְלַחֲצִין;
כִּימֵי הַנְּעַר בְּמַדִּינָה אַחֲרָת
נִרְדַּף מִחֲסָרֵי שִׁכָּר וּבְנֵי שַׁחֲץ
הַקָּמִים עַל פְּלִנְפֶּשׁ הַחוּקָרְתִּי.

1) הוא החכם הרופא ר' בן ציון רפאל הכהן פריצי. כשנת תקמ"ו החל להוציא לאור ספרו מחקר על מנהגי ישראל, ע"כ הוצרך לצאת מעיר מנטובה, וכא לעיר טריאסטי ושם הצליח בעושר וכבוד ולבסוף בזמן ההלי הרע חזר לעיר טולדתו Ostiano כנלול מנטובה, ושם מת בשנת תר"ד.

עליו היו כלנה, בו נקלהו,
לא אכל במזכה גם כמעט רגע?
מי גבון או סכל, חכם או פרא,
הפריש בין זה אל-איש אחר לא ירא?

אך שוא ודבר כזב, אחי, זמות,
אדם נדבא כזה לא תמצאנו.
דברי שֶׁקֶר הפעם השירות,
בדית מלכה איש איננו.
כל רש ודל (לו כראוי בינות)
יובל לדין עם שתקוף מפנו,
לאמר: מדוע פכה תרפתני?
לשנינו אב אחד, במוך אני.

תנולד רש מי המאשר כמוהו?
רע לא ימאס, כי בו הרצל מרחם.
לא ידאג כעשיר על דברי תהו,
נגד הכפלה הוא לא ילחם;
גם פתחי ניל הרבה אליו יבואו,
על כל גרה ישמח, על כל-בת-לחם;
זבלב תאב יאכל פתו בפלח,
זכונה בריא יגיע אל הפלח.

מלך בעשר וידל-ירוע
כי אם ידאג עתה, שמח מקדם;
זכצדק זכמ'שפט היום ירוע,
אם יום אתמול אהב שנה ורדם;

רחוק ספֵר רָעוּ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׂפֵל,
 עַד כִּי מִחֲרָק מְרֹב מֹוֹב הוּא הַנֶּפֶל.

הַצְּלִיחַ אֶקְפָּכֶן אֵל מִרְאֵה עֵינַי
 וּמֵאֲשֶׁר זָמַכְרָךְ עַל-בֶּן כְּמוֹהוּ,
 אֶךְ מִשְׁבִּיחִים, לֹא שְׂבוּרִים מִיָּן,
 הָרוּאִים לְלֶבֶב, בָּכָה בְּכוֹהוּ,
 כִּי יִתְרוֹן זֹו עַל כָּל-הָאָדָם אֵין,
 כִּי עַל-בְּסֹאוֹ צְרוּת רַעוּת קְרוּוֹהוּ,
 חֲלִי כְּבֹד חֲלָה, כִּתּוֹ זָנְתָה,
 גַּם רַעוּת אֵלֶת אֵל עֵינֵי רְאָתָה⁽¹⁾.

אֶךְ וַיֵּשׁ מִשִּׁיב: אֹרְצֵי כָּל-אֵלֶה צָרָק,
 אֹרְצֵי גַם-קָעֶשִׁיר רַעוּת תְּבַאֲנָה,
 אֹרְצֵי אִם מֹוֹב נַחְקוֹר, אִם נִבְדּוֹק בְּרָק,
 צְפֹתוֹתָיו לֹא תְּמִיד מִנִּיל תְּרַפָּה,
 אֹרְצֵי שָׁרִים רַבִּים מֹוֹבָם לַחֲרָק,
 אֶךְ יִרְאֵה זִדְאָנָה אֶתֶם תִּשְׁבּוֹנָה,
 אֹרְצֵי הַפַּעַם בְּרַבְרָךְ יִהְיֶה;
 אִמְנָם אֵין אֶבְיוֹנִים חֲלָקָם רַק נְהִי?

הֲאֵין בְּאֶרֶץ נְרַבָּאִים קָלְלוּ
 וַיִּרְשָׁתֶם גְּלוּת, צָרָה וּפְנַע?
 הֲאֵין אָדָם כִּי עַל-רֹאשׁוֹ נִפְלִי
 כָּל-חֲלִי, כָּל-מְכָוָה, מִכְּאוֹב וּנְנַע,

(¹ Plin Hist. nat. 7. 45.)

מה-יתרון לו על הקומץ מלות,
שואל בפתח ולבבו בטוח?

זה ברעב למד וזה בשבע,
זה מצא לפודו, וימצאנו
גם האחר-מה-לי אם הוא רק רובע?
הן גיל גיל כל-עוד חסר איננו
בהגת לבשרו ולראשו פובע
ולבטנו לחם צר. אם רב ממנו
יאכל עשיר, הן זה האנתו תרב;
ולראש עני מי זה ישלוח התרב?

אם-כן גם גבר זר, כי לעינים
אין בקהלנו איש אשר פטוהו,
על-איש חוטב עצים, על שואב מים,
בטוב אין לו יתרון, רק יתרון תהו.
יאתיו חשמיים בני מצרים,
גם כל המאשרים אלי יבאו,
הן הדבר ברור, פי אל כלמו
מכאוב ככאב העני היה למו.

לך, בן-אדם, לך-נא לקצות הארץ,
תבט האיש שהוא שחיה מלך,
שם תבל בסדך, פרין על-פרין,
גם פי היה אכיו עני והלך,
מישלו מים עד ים, וירבה ערין,
בעת אמנם לא יוכל צאת מפלך

איך על-נקל עינינו תתשורנה

בראותנו זהב! אוֹרֵה, אִיכָכָה
 צרות הלב ממנו תסתרנה!
 הוי, בן אָדָם, זָהָב רַמָּה אוֹתְכָה;
 עֶשֶׂר קָרָאתָ אִשָּׁר, וּתְדַבְּרָנָה
 שְׁפִתוֹתֶיךָ תוֹעֵה; אוֹי! אִיךָ מַלְכָּה
 בְּכֵנֵי תַבַּל הַמְכֻשָּׁתָה הַלְלוּ;
 בַּק יְרוֹק יִדְרוֹשׁוּן, בַּק הוּן יַעֲזוּ!

זכרה נא מלך רב, יודע זמר,

כי מאחר עלות קנה ממשלות,
 ברוך תחשוב אותו; אולם השמר,
 כי לא יאמר בזאת רק איש אונת,
 ממנו לא נברע מזה הצמר,
 או היורש לתמו אחר הדלת;
 על יד אויב וצר הם לא נרדפו,
 ושנים מבגיומו לא ננפו.

הבימה זקן זה מיום הלדת¹

עד הנה פתחי עֶשֶׂר לוֹ נִפְתַּחוּ,
 הרב אִשְׁרוֹ מְכַל נֶפֶשׁ אוֹבְדָת,
 אם בְּמָקוֹם עֲנֵג, יִשְׁשַׁמָּה יִשְׁמָחוּ
 רַנֵּע אָחֵד, בְּחֶרֶב הַמוֹעֵדָת
 אֲשֶׁתוֹ גַּם-בְּלָתוֹ יַחְדּוֹ נִרְצָחוּ?

¹ הוא הקצין המפואר ר' כָּלֶב (פִּירִיף) הירשעל, אשר איש משוגע הרג את אשתו ואת כלתו כהיותן בְּמֵאֲמָר.

יתעצב אל־לבו וְרַב הַנְּעָם,
 כִּי לֹא לְמַד, כִּי לֹא נִסָּה בְּאַלֶּה.
 אֶךְ לֹא יִדְאַג, אֶךְ לֹא יִרְגֵז מִדְּעָם,
 אֶךְ בְּדַמְעוֹת וּבְכִי עֵינָיו לֹא תִרְא
 עַל מִקְרָה רָע (בְּאֲשֶׁר גָּרָוּ יְרוּעַ)
 אֲדָם מִיִּלְדוֹתוֹ מִכָּה נְנוּעַ.

הַבַּט הֵל זֶה נִשְׁעַן עַל־הַמִּשְׁעָנָה יו,
 לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים יוֹרָה לְיֶלֶד,
 בֶּן־חֹרִים הוּא, מִמִּשְׁפַּחַה נוֹשְׁנָת,
 וַיִּגְדֵּל בְּנִעְוָרוֹ מֵאֲנָשֵׁי חֶלֶד.
 הָבֵן אִיךְ פִּמְשָׁפֵט יִדְ־אֵל נוֹתְנָת,
 כִּי אִיךְ בְּאֶרֶץ עֹל לֹא יוֹדֵר.
 כִּי הַפְּצַחַק הַיּוֹם, עוֹד יָבֵא רִנֵּעַ
 יִשָּׂא קוֹלוֹ בְּכִי מֵרַב הַפְּנֵעַ.

אֶךְ יֵשׁ מִיָּשִׁיב דָּבָר: מוֹרַח וַיִּמָּה
 רַבִּים רְאִיתִי בַּמּוֹכָה הַשְּׂרִישׁוֹ;
 רַבִּים רְאִיתִי, בַּל־יִדְעָתִי, לָמָּה
 עַד נִצַּח יִרְאוּ מוֹב, תְּמִיד יִשְׁיִישׁוּ;
 בְּמָה מְגִיל וְאֶחֻזַּק, בְּמָה וּבְמָה,
 פִּיָּהֶם יוֹמֵם וְלַיְלָה לֹא יִמְיִישׁוּ.
 בְּמָה לֹא רְאוּ עֵנִי וּבְכָל יִשְׁמַח
 חַיִּימוֹ יִשְׁלִיוֹן, יִגְרוּ בְּמַח!

(1) הוּא אִישׁ מִמְּטַפַּחַת פֶּאֶנּוּ, מַעִיר מִמְּטוּכָה, מַח עֵנִי כַּטְרִיאֶסְמִי.

דַע בִּי בְלִתי זָהָב יִמָּצָא אִישָׁה,
 גַּם בְּעַל רַבּוֹתַיִם יִקְצוֹף קַנְיָה;
 אִם מִרְחוֹק תִּרְאֶה אֲנִישֵׁי הַעֲשָׂר,
 תִּבְעַר הַתּוֹכִיד הַקְּנֵאָה וּבִשְׂצֹף;
 אֲלִימוֹ אִם-תִּקְרַב, תִּדַע יָדַע
 בִּי אִין בְּסַפְמוֹ אֲלֵינְפָשָׁם מְרֻנֹע.

זָהָב אִם יִבְחַן, לֹא טוֹב לְמַאימָה;
 נִדְרָשׁ, בִּי בּוֹ נִקְנָה לְחֵם וַיִּוֶן.
 אִם לִי זָהָב יִרְבֶּה וְאֲנִי אֲצוּמָה
 מִבְּלִתי שֶׁבֶר, אוֹי! וְאִישָׁר אִין.
 וּלְהַפֵּךְ, אִם שֶׁאֲנִי אִישָׁן אֲנוּמָה,
 וְנִצַּח אִם-אֶהְיֶה טוֹב לָב, טוֹב עֵינִי,
 אִף לֹא אֶהְיֶה שָׁבַע רֶשֶׁת וְעֵנִי —
 „מִי זֶה הָאִישׁ אֲפּוֹא אִישָׁר בְּמִנִּי?”

דַע, בְּנִיאָדָם, דַע עוֹד, בִּי לֹא יִמְדוּ
 בְּכָלִי שְׁעוֹת שְׂמִחָה, יְגוֹן וְאֶבֶל.
 יֵשׁ אֲרָבָעִים שָׁנָה בְּטוֹב עֲמָרוּ,
 אֲבֹן אִין טוֹבְתָם רַק טוֹבֵת חֶבְלִי,
 בִּי לְמוֹדֵם בֵּן הוּא, בִּי בַת נוֹדְרוֹ.
 אוֹלָם יְתוֹם נִדְבָא, שָׁבַע חֶבְלִי,
 דְּמַעוֹת שְׁשׁוֹן וְגִיל יוֹדֵד עַל-לִתי,
 אִם רַק שְׁעָה אַחַת בְּנוּעַם יְחִי.

זָנְבֵר עֵנִי, אִם רַע יִקְרְהוּ פְעַם,
 יִתְאַבֵּל לְדָבָר הַפְּלֵא וְפִלְא.

יִרְאֶה כָּל-נוֹף מֵאוֹר הָעוֹשֶׂה חֵיל,
 לֹא יַעֲדִיף, לֹא יַחֲסֵר רֶגַע מִפְּלִג
 טָבוֹר הָאָרֶץ אוֹ אוֹצֵר הַשְּׁלֵג (1).

מִשְׁפֵּט צַדִּיק, אֲזוֹן נִפְלֵא רָאִינוּ
 ,כִּי שָׁקוֹל יִשְׁקַל בְּבִבְחָ מֵאוֹנִים!
 לֹא יִיָּקֵר בֶּן מִבֶּן לְפָנָי אָבִינוּ,
 אַחַת הִיא הַפְּנֵה, אֵין שָׁם כְּפָלִים
 לֹא כָרַע, לֹא בָטוֹב. אֵךְ לֹא יָבִינוּ
 רוֹאִים לֹא לְלֵבָב רַק לְעֵינַיִם,
 וּבְלָבָם הַנִּפְתָּה אֲמֹר יֵאמְרוּ,
 כִּי טוֹבוֹת אֵינִי עַל טוֹבוֹת אִישׁ גְּבֵרִי.

דַּע, בֶּן-אָדָם, דַּע כִּי לֹא תִשְׁפּוֹט יִשְׂרָאֵל,
 אִם תִּמְנָה הַטּוֹבָה עַל-כִּי הִכָּסֶף.

(1) פירוש: אי אפשר שתופע החמה על שני חלקי כדור הארץ (Hemisplæria) בזמן אחד בעצמו ובהכרח אחר היום יבא הלילה שהוא תור זמן הרבנה (אחות השמש) ושאר צבא הכוכבים, אך זמן האור והיום איננו פרזכה ליושב ארץ אחת מאשר היא ליושבי ארץ אחרת, כי במשך שנה תמימה כל נוף ונוף רואה את השמש (המאור העושה היל) כמדת חצי שנה, ואין יתרון לאקלים על אקלים, כי גם טבור הארץ (קו השווה) גם אוצרות השלג (שני הקטבים) לא יעדיפו ולא יחסרו אפילו רגע מחצי שנה יום וחצי שנה לילה, כי במדה שיאריך היום בקצת החדשים, באותה מדה יארך הלילה בחדשים אחרים וכמו שאמרו במדרש תנהומא (פרשת משפטים פסוק אם כסף תלוה את עמי): היום לווה מן הלילה והלילה לווה מן היום ואינו דנין זה עם זה וכי בריותיו לווין זה מזה ומשלמין זה לזה, נמצא כי בכל מדינה ומדינה כמדת היום כן מדת הלילה ובכל מקום מהארץ חצי השנה יום וחצי השנה לילה, וזה משל נאות למצבנו בעה"ז, שהאור והחשך, הטובות והרעות הן (לפי דעת) שקולות ושוות ככל אדם, כקטן כגדול.

אך לחרוץ גם כוכבים לא רמו.
 עמל ומרח בנתי ואינעה,
 וני הודיעני ואדעה.

מקרה אחד לכל פה על הארץ,
 אין יתרון לאדם על-מרהו;
 בלתי יראה טובה גם יראה פרוץ,
 כל-הנברא אחד יהיה מקרהו.
 בארזה בבקר, באיש בערין,
 איש ואיש אחד הוא לפני עושהו.
 כלם כלם בניו, ובמשפט-צדק
 לא יתן השושן רק עם-החדק.

כבוד עשה, חקמתו הבינה,
 כי רבה היא, ישן בתמונות אלה
 אשר אחד אל היצורים הבינה,
 ובכל-נברא תאר אשרו יחלה.
 מצב אחד לבני תכל הזמינה,
 ותרבה צורותיו בריסי דלה.
 כשני כלים, שוים אם ישקלו,
 ולבד אר מראה עין יבדלו.

לא כה וכה תוכל חמה הופיע,
 גם לאחותה יש תור ולכל החיל,
 אך לא לזה הרבה מזה יגיע
 האור, וכמדת יום בן מדת ליל.
 פלג שנה מפעל לרקיע

צרותיו זו את-זו כמעט נשקו.
 גם יש איש רב-ימיו נפשו שקמת,
 כי רב גילו, אך דמעתו מועטת.

מי המושגע, מי פתי יסור הגה,
 לחשוב כי צור שמים צור אמה,
 כי טובות כל-בניו יחדו תשגינה,
 בל-נעדיף איש, בל יחסר איש, מעמר?
 מי זה עור, מי עיניו לא תראינה,
 כי יש אדם יפרח ישגה פתמר,
 גם יש שותה כוס תרעלה לשבע,
 ניאכל בטובה רבע הרבע?

מי זה ישוה עשיר שבע שפי
 אל דל ורש פושט ירו בשער?
 או המבלה ימיו את עלמות יופי
 אל המנוף גרון על עין ביער?
 או טובת עין אל מכלול כל-הופי;
 או איש חכמה כינה אל גבר בער?
 בן לא חכם תחס עיני עליך:
 המכשלה הזאת תחת ידך!

כדברים אלה ובקשים מהמה
 העם מקצה עלי יתקוממו.
 אולם בל-אתפלא, בל אשתוממה,
 זכור אזכור, כי לא רבים יחכמו:
 יכבד המחקר, העצלות נעמה

וְלִמְד הַיּוֹם אִם לֹא יִדְעָתָ אָמֵשׁ ,
כִּי לֹא הִבְדִּיל שְׂדֵי אִישׁ מֵאֲחִיהוּ ,
כִּי כָל-הַיְקוּם בָּלוּ הוּא הוּא אָבִיהוּ .

כִּי-נִבְרָאוּ בְרַחֲמֶיךָ מֶלֶךְ כָּל-מֶלֶךְ ,
וַיַּחֲלֵק אֶל-כָּלֶם עֵנֶג וְנִנְע .
צָוָה כִּי לֹא יִסְבּוֹל עֵנִי וְחֲלָךְ
יֹזֶר מִכָּל עֲשִׂיר רָעָה וּפְגַע .
נִזְר כִּי רֵשׁ וְדָל , נִם שׁוֹר הַפְּלֵךְ ,
לֹא יִכְבְּיוּן , לֹא יִצְחָקוּן כִּי-רַנְנֵעַ ;
עֲלִיּוֹן בְּתִבְוִנָתוֹ נָטָה מִשְׁקָלָת
נִנְע וְעֵנֶג עֲמַר רַגְלָנְלָת .

מִי נִבְרָ עַל-הָאָרֶץ יִכְבֶּה נִצַּח ?
עַד יוֹם מוֹתוֹ מִי נִבְרָ יִאָנַח ?
כָּל הַיְמִים מִי נִבְרָ יָרִים מִצַּח
וַיְהִי מוֹשֵׁל תְּמִיד , תְּמִיד נּוֹצַח ?
יֵשׁ מִתְּאוּנָן הַיּוֹם וְכֹאבוֹ נִצַּח .
וְכִבְר הַרְבֵּה צַחַק וּמְאֹד שְׂמִיחָ .
כְּעֶבֶד כְּאֵדְנִיּוֹ יֵשׁ עֵת יִגִּילוּ ,
וּזְמַן אַחֲרֵי הַמְעוֹת יִגוֹן יִגִּילוּ .

אָךְ יֵשׁ מִשִּׁיב דְּבָר לְאִמֵּר יְדוּעָ .
פַּעַם יִכְמוּ אִישִׁים , פַּעַם יִצְחָקוּ ,
מֵאִין מְכָה תְּמִיד , תְּמִיד נִנְעָ ,
אָךְ לֹא כָּל רַנְנֵיָהֶם דְּלִים יִמְקוּ ,
אָךְ אָךְ גַּם-זֹאת יֵשׁ מְזוֹל נְרוּעָ .

מדוע תקלע תוך בף תקלע,
 ובשקט חפאים יגילו יחד
 ישליו בתיהם שלום מפחד?

אין סדר לפזרה, אין חק וסדר

אל-הרה, אולם תבאנה קרי.
 זה ישוף ניר, זה יתענג בפדר,
 יש מוצץ עשב, יש אוכל הפרי.
 ישכב וינרדם רועה העדר,
 ותבא ממשלתו בידי איש מרי,
 או גלגל הוא סובב סובב חליצה
 בלתי מנהיג אותו — הם! הם! חליצה.

חליצה רי, אכלא את-פי בבלא

בל תטמא בתלונות תועי רוח,
 הטה ילונו בדברים פאלה
 וקרב מאלה על הבורא רוח,
 ונאני לפה אינע וימיני תלא
 לכתוב היום הברי סרה על-לוח?
 לא, לא אשירה עוד את-חטאיתימו,
 אולם אמרי בינה אשיב אלימו.

הוי, בן אדם, איכה נפתה לבך

לחשוב כי ימצא תחת השמש
 יתרון אל-הנשיא על אביונה,
 יתרון אל-האריה על כל-הדומש?
 הסבת ושמע מלי, הטה אנך..

וְאֵלֶּה יִתְעַלּוּן כְּדָמוֹת הַעֲשׂוֹן,
וַיָּרֶם אִישׁ מֵאִישׁ וַיִּפְרִין-פְּרִין
כְּגִבוֹהַּ הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ?

מַה-נִּשְׁתַּנָּה, שְׂדֵי, גִּבְרַת מִגִּבְרַת?

לָמָּה יִתְרוֹן לְאִישׁ יֵשׁ עַל-רֵעֵהוּ?
מִדּוּעַ יִשְׁבַּע זֶה הַזֶּה וְשָׁבַר
וַיְנַוּהוּ בַחֲפָרוֹן יִהְיֶה נְוָהוּ,
וְשָׁבַע מִזֶּה יֵרֵד אַחֵר אֶל קִבְרֵהוּ
וּבְשִׁיבָתוֹ עַד-הַגָּה מִטוֹב מִרְאֵהוּ?
מִדּוּעַ אִישׁ מֵאִישׁ שֶׁנֶּה שְׁנִיתָ?
זֶה לָמָּה גִדְּלָתוֹ? זֶה מַה-דְּפִיתָ?

אִם כְּגִיף, שְׂדֵי, כָּלֶם כְּלָמוֹ,

לָמָּה שָׁנְאַתָּ זֶה, וְזֶה אֶתְהַבָּתָּ?
כָּל-זֶרְעוֹ אָב אוֹהֵב לֹא יִבְדִּילְמוּ
וְאִיךָ רַחֲקָתָּ זֶה, וְזֶה קִרְבָּתָּ?
כִּפְּעֻלָּתָם (הַתַּאֲמֵר) נִתְּתִי לָמוֹ —
אוֹלָם אֵין זֹאת, אֲדוֹן; אוֹלָם עֲזֹבָתָּ
בְּרָעָה בְּאֶרֶץ יִלּוּת וְחֶסֶד
רַבִּים מֵאֲנָשֵׁי חֶסֶד וּבְנֵי יוֹשֵׁר.

וּבְנֵי עֵמֶל וְאֵין עוֹשֵׂי רִשְׁעַי,

אֲנָשֵׁי כָּזָב וְשֹׁקֵר, הַבְּרִי בְּלַע,
הֵם הֵם הַמְּכַבְּרִים רוֹאֵי בִישַׁע
וּמִשׁוֹשׁ לָבָם נִכּוֹן, חֲזָק מִפְּלַע,
נִפְּשׁ הַצַּדִּיקִים זָכָה מִפְּשַׁע

חלק כחלק יאכלו¹.

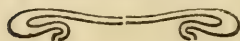
תקעה.

מה־נה, שְׂדֵי! מה־נה רְבִים יִשְׁלִיו
 מַעֲנֵנָה וּבְרָכָה, חֶלֶב וְדֶשֶׁן.
 וְאַחֲרֵים בְּמִרְרוֹת בָּכָה יִבְכְּיוּ,
 וַיִּתְבַּסּוּ שְׂקִים אֶפְרַיִם וְדֶשֶׁן?
 לָמָּה מִחֶסֶר כָּל אֱלֹהֵי יִהְיִמוּ,

(¹) וכן אמר קהלת: כיום טובה היה בטוב וכיום רעה ראה, גם את זה לעמט זה עשה האלהים ע"י דברת שלא ימצא האדם אחריו מאומה, כלומר: כיום טובה היה שמת וטוב לב, ואל תדאג שטא רעה עתידה לבוא עליך לעמט הטובה ההיא, שאם אתה עושה כן, יהיו כל ימך רעים; וכן כיום רעה אל תדאג הרבה, אבל ראה והתכונן כי לא לעולם תעמוד הרעה, רק עתידה היא להתחלף בטובה, או שכבר קבלת עולמך לשעבר, ועכ"פ תנחת מעצבך ומרגוץ, אם כהתכוננך במה שבא עליך סן הטוב, או במה שיבא עליך; יען וביען גם את זה לעמט זה עשה האלהים, טוב לעמט רע ורע לעמט טוב; ומה הטעם בכל זה? קהלת שהיה אוטר: הכל הבלים הכל הבל אומר שהיה זה על דברת שלא ימצא האדם אחריו מאומה, כלומר, כדי שיראה האדם שהכל הבל, שהרי אם אהרי מותו יוכל לחקור את נטי היינו לא ימצא מאומה; כי מה עבר עליו? טוב? והלא עבר עליו רע לעמט טוב; תאמר שעבר עליו רע? לא כן, שהרי כבר בא עליו טוב לעמט רע; אם כן לא ימצא האדם אחריו (נאחרי מותו) מאומה. משל למה הדבר דומה, לאדם שהוא נושה בחברו אלף וזו, והוא הייב לאחריים אלף וזו, הגה אין לו כלום. תדע שכן היתת כונת קהלת, שהרי למטה מה הוא אוטר? את הכל ראיתי ביוםי הכלי (הכלי דוקא, כי כן הוא קורא אותם סאהר שלא ימצא האדם אחריו מאומה) יש צדיק אוכד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו, וזה אמת, הוא"י וחלק כחלק יאכ"ו, ושכר מצות בהאי עלמא ליבא. הועתק מאגרת שד"ל אל ירדו שהכר"ל ו' תשרי התק"ף.

מצבת קבורה.

רְאִיתִי בְתַבֵּל כְּבוֹד וְעֶשֶׂר
 וּבְזָרַע מְבֹרָה זְמַנִּיתִי, עֲבֹתִי
 כִּי כָל-מַעֲלָלֵי חֶסֶד וַיִּשָּׂר,
 וּבְכֹל מַחֲשָׁבוֹתַי אֵךְ טוֹב חֲשַׁבְתִּי,
 עָלִיתִי מְרוֹמִים וְאֶטְצָא נַחַת,
 אֵךְ הֶקֶל כְּנִגְדָה תִבֵּל מִתַּחַת.

הַבֵּל וְשָׂא יְרֵדּוּ,
לְבָב סֵעַר יוֹם יוֹם עַד-רָדַת קָבֵר.

לְתַשׁוּקוֹתֵימוּ בָּזְנוּ.

לְרָעוֹת רוּחַם לָעַנְנוּ;
נִנְעִי לְבָמוּ מִרְחֹק הַבְּטָנוּ.
עַל-הַבֵּל לֹא רָגַזְנוּ,
עַל-שִׁקָּר לֹא דָּאָנְנוּ;
נִכּוֹן לְבָנוּ, וּבְשָׁלוֹם שִׁקְטָנוּ.

הִנֵּה אַחַר כָּל-אַלֶּה

הַעוֹד נִשְׂאֵל מִשְׁכַּרְתָּ?
וּנְקָצוֹר זֶה-בְּבִיר זָרַע הַיִּזְעָר,
אַסִּיר חֲפָשִׁי מִכָּלֵא,
דָּג נִמְלֵט מִמְּכַמְרֵת
הִינֵנוּ: מַה-מִּזֵּאת מוֹבָה וְאוֹשֵׁר?

אָמְנָם אֵל אָמֵן אַתָּה,

לֹא יִפְלוּן מְלִיךָ:
דַּבְּרָתָּ זְמוּתָּ מֵאֵז, וְקָמוּ.
אֵךְ אִם-חֲנָם נָתַתָּ
עֲקֵב רַב לִירֵאִיךָ,
חֲנָם רַחֵם הַזְעִים: אֵל-נָא יִאֲשָׁמוּ!

לא-עוד נבֹל תִּכְתִּירי,
בְּבֹשֶׁר יִשְׁרֵי לִבִּי שָׂרוּט שְׂרָמָת.

תַּחַת שְׂבַט עוֹשֵׂיךְ,
תַּחַת שְׂפַט הַצֶּדֶק,
גַּם-אַתְּ תִּקְחִי מוֹסַר, תִּיטִיבִי לְכַת.
לא-עוד בְּשִׂדְמוֹתֶיךָ
תִּפְרִיחִי קוֹץ וְחֶדְקִי,
וְיִמְרָפְסוּ-רַגְלֵי שׁוֹשְׁנָה מְשֻׁלָּכֶת.

אֲמַנֶּנּוּ אִם אֲשׁוּרֵנוּ
לֹא שְׂמָה מְנִי-דְרָךְ,
מִה-זֶה, מִלֶּךְ עֲלִיוֹן, לָנוּ עֲלִיךָ?
בְּיַיִנוּ, יְהִי, בְּיַיִנוּ,
אֲשֶׁר, טוֹבָה אֵין עֲרֶךְ
שׁוֹבְעֵנוּ אֹז, הַלֹּחֶף בְּנִתְיבוֹתֶיךָ.

מִהֲרֵנוּ נִפְשֵׁנוּ,
אֲמִין אֲמִצְנוּ רוּחַ,
לִבִּי רוּמְמֵנוּ וּנְשָׂמָה קִדְשָׁנוּ;
אֹז נַחֲנוּ וּנְנַפְשֵׁנוּ;
לא-עוד הִרְתִּית רוּחַ
בָּנוּ גְּלִי חֲמֹדָה לא-עוד נִנְרָשְׁנוּ.

יֹשֵׁב חוֹף יָם דְּמִינֵנוּ,
יָבִיט מִיָּם יִקְצֹפוּ,
צִים נִשְׁבְּרִים יִרְאֶה, בַּל-יִרְאֶה שְׂבָר.
בְּכַה תוֹעִים דְּאִינֵנוּ

רננת ישרים .

כיום התחיה ⁽¹⁾ .

האֵת רַבְתִּי הַבֵּל ?

תֵּאתְּ הַבֵּל מְרִשָּׁעַת ?

הַעוֹד אֲדַמַּת עֶפְרַת תִּבְטַ עֵינֵינוּ ?

רַבַּת סִבְלָנוּ תִבְלַ

כֶּה , וְנִשְׁתָּה קִקְעַת :

הַעוֹד תִּכְיָאֵי בְּמִצְוֵהָ רַגְלָנוּ ?

גֵּיא נִסְיוֹן נְמָשְׁנוּ ,

מִכּוֹר בְּרֹזֶל עָלֵינוּ :

מִדּוּעַ עוֹד יִשְׁנִית הוֹכוּ נְפוּלָה ?

מִכִּית עֲבָדוֹת חֲפָשְׁנוּ ,

תְּרוֹת עוֹלָם קָוֵינוּ :

מֵה-טוֹב מִמֶּה , תִּבְלַ , קֶכֶר וְשִׂאוֹלָה !

כֶּה ! לֹא , לֹא-עוֹד ; וְבוֹשִׁי ,

גֵּיא תִהְפּוּכוֹת , תַּחֲפִירֵי :

לֹא תוֹסִיפִי תִהְיֵי זוֹנָה שְׂלֵמָת .

לֹא-עוֹד נִכָּר תִּכְתּוֹשִׁי ,

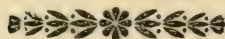
(1) בשם זה נדפסו בכבוד נעים, בבכורי העתים, עוד שני שירים: „רננת

כל ברואי מטה“ ו„עקת חטאים“, אולם שני השירים האלה נכנסו כלם בשיר

„בעמק הגרוץ“ שלטעלה.

מצבת קבורה.

ראי דמי:	אָהָה! אָמִי,
כְּלֹא חֲמֻדָּה.	כְּגֵן הַלֵּךְ
כְּגֵן רְמוֹב,	כְּגֵן הַטּוֹב
וּכְפֻטָּה,	וּכְתָר־שִׁישׁ
כְּלֵי פְדִיּוֹם,	חֲמֻשִׁים יוֹם,
זֵלָא נִפְדָּה!	יָמֵי חַיּוֹ:
כְּצִיץ נִיבֵל,	אָהָה! תִּבְרַךְ
כְּרִקְדָּה,	וּמְרִבָּה
זְעַד שְׁלֵמוֹן	לְמִקְמוֹן
שְׂאוֹל יָדָה.	הֲלֹא תִשְׁלַח
אֲנוּשׁ גָּאָה?	זֵלָא תִרְאָה
רָךְ צִידָה?	זֵלָא תִכִּין
כְּבֹא יוֹם סִי?	וּמַה-תֹּאמַר
אֲנִי נִנְדָּה?	זְאִידֵךְ תִּקּוֹם
שָׁמַע מְלִי:	רָכָה אֵלַי,
זִלְתַּעֲוָדָה	זִלְתַּזְרָה
זְמַדְבֵּק,	הִיָּה חֲבֵק
הֲנָה הוֹרְתָה.	זְלִיזֹר

וְהֵם לֹאט לֹאט יְרִימוּ צַעֲדִי,
 כִּי קָל מֵהֶם הַחֲמֵט יְרוּיֵן אֶרֶץ.
 צָבָא מִצְבָּאוֹתֶם בְּרִתֵּי זֶרַעַד
 גִּנְשׁ אֵל הַמְשַׁפֵּט אַחַר רַב־מִרְחָה,
 וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת פִּיו, וַיְכַרְנֵעַ
 נָפֶל וַיֹּאמֶר כְּמִדְבָּרָה נִגַּע.

וְיִבְשֶׁבֶט אֶכְזְרִי אִזּוּ יְהִדְפוּהוּ
 כָּל מִלְּאָכִים רָעִים. קוֹמָה וְצַעֲרָה.
 קוֹם, אִישׁ קְדוֹשׁ! יֹאמְרוּ, אֵף יִבוּהוּ;
 קוֹמָה, מִמָּה יִרְאֶת מְרַקִּימָדָה
 הַמְּקַנָּא לְאֵלֵהוּ. אִישׁ לֹא שְׂכָבָה
 קִנְאָתוֹ לְאֵלֵהִים, יִפְחַד? אִיכָכָה?

יִבוּהוּ, יְהִדְפוּהוּ, אֵף לְהַבֵּל;
 לֹא יָקוּם, לֹא יִלֵּךְ. אִזּוּ חֵישׁ הַפְּכוּ
 יָדָיו שְׂדִים אַחַר גִּבּוֹ, וּבְהַבֵּל
 יָדָיו אֶסְרוּ, וּבְחִזְקָה מְשֻׁכּוֹ
 בְּחַבֵּל, וַיְרִימוּהוּ; עַד הַנִּיעַ
 הָאִישׁ נִכַח בְּמֵא בּוֹרָא רְקִיעַ.

לא כחבתי יותר.

יואר מתעה רעהו וישקין .—
 ותחום כל-הארץ ואיקין .⁽¹⁾

(1) אמר שד"ל : מתהלה, כאשר היה בדעתי להמשיך המלאכה הרבה יותר, כתבתי הבתים האלה אחר בית ק"ד :

ככה יתפלאון, ככה ישמו,
 ככה עין חטאים מפעם תבה
 פתאום קול מפורם ששמעתי : דמו !
 המון חומא, ראיתי דמעךך .
 לא יפלא דבר מאל אביך .
 דם, כל-חטאת לא-ישמע על-פיהך .

אשיב אל חיק אדם כגמול גדהו,
 כל גיד חטאתיו ; כי חנון אני .
 רק חומא במקר, מתעה רעהו,
 וישבח אל, ויאמר אין ראני ;
 חסיד בארץ, באלהים פושע —
 הוא ישבע חרפתו, הוא יגדע :

הבר, — וכשור דמבח, וכמו עגל
 קודר יבא וישחזח. וישפל ברך,
 ככה מפצפונימו ישאו רגל
 רבואות נכבדים וגדולי ערך .
 ישמו ראיהם, ומאד יהמיו ;
 גם אתה ? גם אתה ? איך ? איך ? יבעידי .

בְּכָה יתְפַלְאוּן , בְּכָה יִשְׁמוּ ,
 בְּכָה עַיִן חַטָּאִים מִכַּעַם תִּכְבֶּה .
 פְּתָאוּם קוּל מִפְרוּם שְׁמַעְתִּי : דְּהוּוּ !
 הַמּוֹן חוּמָא , לֹא תַגִּיד חַטָּאתֶיךָ !
 רַבַּע אַחַר עֵינִים תִּפְקַחְנָה .
 עֲשֵׂהוֹנוֹת לֵב אֶל-כָּל-לֵב תִּפְתַּחְנָה .

מִסּוּה תְרַמִּית פְּתָאוּם נִקְרַע , וּבְפִתַע
 לְלֵבב יִרְאֵה-אִישׁ רֹא לְעֵינִים .
 לֹא-עוֹד רְשַׁע עָרוּם עִם עוֹר יִתַע ,
 יִשָּׂא אֶת בְּרִיּוֹתָיו אִישׁ עַל-בְּפִים .
 סִתֵּר לֵבב יִתְגַּל , תִּתְגַּל מַחְשַׁבַת
 רַע , יוֹעֵץ , מוֹדֵה , וּבַחִיק שִׁכְבֶּת .

הוֹמֵר כָּל-יָשָׁם , תִּצַּל אֲזוֹן שְׁמַעַת .
 עוֹקֵב הָאֵחַ נִקְרָא , אֹרֵב הָרַע ;
 מִשְׁכִּיל נִהְפֵךְ מִכָּל , פְּתִי רַב-דַּעַת ;
 פּוֹשַׁע הַחֲסִיד , מוֹסִיף גּוֹרַע ;
 מוֹבֵא זוֹלֵל קְדוֹשׁ , גִּנֵּב הַשּׁוֹע ;
 עֲנוּת-אִישׁ נִבְהָ לֵב , הַצֶּדֶק רוֹע .

הָדָר , כְּבִיד וְהוֹד אֶל-מִימָה וּרְפֵשׁ ,
 וּבְרָכָה לְקַלְלָהּ רַבַּע הוֹמְרוֹ .
 יִצַּעַק-אִישׁ עַל-אֲחִיו אֹרֵב לְנַפְשׁוֹ ,
 הָעַם עַל-הַבַּהֵן מֵר יִתְמַרְמוֹ .

חולֵי וְגוֹי אֶת הַבַּל מִתַּחַת ,
 וּבְזֻלְעָפָה וְרִמָּט הַתְּנַעֲשִׁי .
 עַד-אֵן תִּשְׁקוּמִי עַל שׁוֹבָה וְנַחַת ?
 מוֹט הַתְּמוּמָמִי בְּרַעְדָה וְרַעֲשִׁי .
 הַרְוֵה, וְבַעֲוֹתֶיךָ הַתְּמוּנְנָה ,
 וּבְנִקְרוֹת צוּרֵיכֶם חִיּוֹת תִּשְׁאֲנָנָה .

אוֹיָה ! בְּכִי יִגוֹן צוֹחוֹ וְצָעֲקוֹ ,
 בְּחוּרִים, וּבַתּוֹלוֹת זָקֵן וְנָעַר ;
 קוֹנְנוֹ בִּיִלְלָהּ, חֲרָדוֹ וְנִאָּקוֹ ,
 וּבְרוֹב הַבְּעֵתָה יִסְמַר כְּלִישְׁעֵךְ ,
 כִּי הִנֵּה עוֹד מִצָּעַר שׁוֹד אֵין כְּמֵהוּ ;
 יָשׁוּב... יָשׁוּב עוֹלָם תִּהְיוּ וּבֵהוּ .

אוֹיָה עוֹלָם הַפּוֹךְ ! לֹא גַבַר שִׁוְעֵ
 לְפָנַי חֲלָכָה זֹו חָשַׁב מֵיט רָפָשׁ ;
 מוֹל נִדְבָאָיו יִשְׁתַּחֲוֶה אוֹיֵשׁ אֲזוּרֹעַ ,
 יִקְוֹדוּ לְצָעֲעִירִים כְּלִי־רַמִּי גָפָשׁ ;
 יִשַׁח מְלֶךְ עָרִיזִן אַף יִכְרַע בְּרֶךְ
 אֶל-עַם בְּכָה אֶתְמוֹל מַעֲבָדוֹת פְּרֶךְ .
 נִכְבֵּד עַל-חֲכָמַת-שׁוֹא , עַל-דַּעַת הַבָּל ,
 וּבְכָל הָעַם הַפְתִּי מִתְּעֵתָע ,
 עַל פֶּתַף הָעֵרִים מִכְּבִיד הַסַּבֵּל ,
 עוֹנֵן כָּל-הַמַּעֲוֵן , כְּלִי־הַיֹּדֵעַ ,
 אוֹיָה ! רַבַּת יִסְבֵּל חֲרָפָה וְלַחֲמִן ,
 כְּמִשׁוֹל כָּל יִשְׂרָי דָרֶךְ בְּבִנֵי-שַׁחֲמִן .

תחול, תחול (יִצְעָקוּ) על ראשנו
 מפת שופט צדיק; בלתי נודיע
 כל הועכות פֶּעֲרָנוּ. בְּשִׁפְתֵינוּ!
 מי לא יבע אֲדָקָה, שוכן רָקִיעַ?
 יִשָּׁר הַיְיִיךָ לָמָּה זֶה נְעִידָה?
 אֵת הַמֵּאֲתֵינוּ לָמָּה זֶה נְנִידָה?

או הנידם אַתָּה, זוכר כל-פֶּעַל;
 אַתָּה הַיָּד אוֹתָם אֵל כל-בְּנִיךָ;
 וְלִדְרָאוֹן, חֲרַפְתָּ עוֹלָם וְנֶעַל,
 לָמָּה נִהְיָה הַיּוֹם לִפְנֵי כִסְאֶךָ?
 מַה-נִּצְמַדְקָ? מַה נְנִיד? מַה-נִּזְנִידָה?
 אֵל-עֵין כל-הָאָדָם לָמָּה נַחְפִּידָה?

מַה-נֵּאמַר, מַה-נְנִידָה וְנִמְלָלָה,
 בל-נִהְיָה לְקִלְלָה אֵל בְּרֵיהֶגְבֵר?
 אוֹיָה! רִשְׁעָה כִּי הִתְעַלַּם בְּלָלָה,
 אִיךָ הִתְנַל גְּבֻלוֹתָה אַחַר הַקֶּבֶר?
 אִיךָ הַחַת אֲנִישֵׁי-יָשָׁם הֵינּוּ אֲמִישׁ,
 בּוֹ וְקִלְלָה נִהְיָה אֵל-עֵין הַשְּׂמִישׁ?

הוֹי, גְּלִגְלֵי מְרוֹם, חֲרָדוּ וְרָגְזוּ;
 שְׂמִיִם וּמְאוֹרוֹת, חֲתוּ וְחִירוּ;
 בִּיטָה וְכִסִּיל, חֲדָרֵי תִימָן וְחֶפְזוּ;
 עֲמָדוֹ בְּמְרוֹצֵתְכֶם, סָפְדוּ הַיְלִילוּ.
 תִּפּוֹל עַל-הַחֲמָה, תִּפּוֹל אִימָתָה,
 שֶׁק וְאֶפֶר הִתְבַּס, וְתָהִי עֵיפָתָה.

כָּל-הַגּוֹיִם אֲזוּ שָׁרוּ וַיִּרְנְנוּ :

כְּרוֹף שׁוֹפֵט הַצֶּדֶק, גִּדְר פָּרִץ !
 אִין פָּרִץ, אִין יוֹצֵאת כְּרַחֲבוֹתֵינוּ,
 יִשְׁלִי הַעָרִים, תִּשְׁקוּט הָאָרֶץ .
 וְצָבָא מְרוֹם יֹאמֵר : אֲשֶׁרִי בְּנִיָּה !
 אִין קְדוֹשׁ פְּאוּזֵי , כִּי אִין בְּלִתֵּה .

אֵךְ בְּרַמְמָה בְּקָה אֱלֹף וְאֱלֹף :

נִלְאֵתִי מִסַּפְרָם , מְרָה יִלְלוּ ;
 וּבְרַרְת יוֹם סַגְרִיר הַלֵּף עַל-הַיָּם ,
 עֵינֵי הַזְּדוֹנִים הַמְעָה יִזְלוּ .
 כִּי עוֹל מִשְׁפַּט אֵל אוֹלֵי יֹאמְרוּ —
 הַקְּשִׁבְתִּי וְאִשְׁמַע , לֹא כֵן דִּבְרוּ .

לֹא-כֵן ; אִין פּוֹצֵה פֶה וּמִצְפָּצֵף נֶגֶד

מִשְׁפַּט שׁוֹפֵט צְדִיק, מוֹאֵס הַרְשָׁע .
 לֹא עוֹד יִדוֹן עָלָיו הַבּוֹגֵד בְּגֵד ;
 יִדַע רְשָׁעוֹ, אֵךְ רֵא יוֹחִיל לַיִשָּׁע ;
 רִיב וְתִדְוֶנָה אִין שְׁמָה ; וְלִבְבָמוֹ
 חִזְדַּע וְעַד עַל רֵב רְשָׁעוֹ .

אֵךְ לִזְאוֹת וּכְבִיוֹן , זֹאת תִּכְאֵיבְמוּ .

לְפִתּוֹחַ פֶּה לְפָנֵי כָל-אֲנָשֵׁי-הָאָרֶץ ,
 וְדַהֲגִיד בְּלִשׁוֹנָם אֵת גְּלוּלֵימֹו
 הַנְּעֻלְמִים מֵאִז מִשָּׁב, מִיָּלֵד .
 עַל-הַתְּהִרִים יִשְׂאוּ בְּכִיָּה וְנִהֵי ,
 לֵאמֹר : תִּרְפֹּת עוֹלָם מוֹדַע נְהִי ?

קול שופר מלחמה אָפֶם לָנֶצַח,
 לא עוד גוי על רגעהו יתקוממו;
 לא תחשף שמש מקימור יום רצח,
 ופני עמק גדול לא יתאדמו;
 לא עוד ישלח רועה צאנו למבח,
 לשאת על רשעתו הלל ושבח.

רב לך צאן הדרגה נחלה נשפרת!
 להרם זלאבדן לא עוד תהינה;
 לא תטבחנה עוד בין אש בוערת,
 לא תטבחנה עוד, צאני אתנה.
 צאני, אמר שדי, צאני כל-גבר,
 לא יהנה בגבולך עוד עד ושכרי.

אוי הרועים אותם, משחיתי עדר,
 ילבישון צמר, ובריאה יזכחו,
 עזם יפשיטו, יאכלון הפדר,
 ולתפארתם לקראת אריה ישלחו;
 אשיבה אל חיקם באשר פעלו,
 אושיעה את-צאני עריכה אמללי.

רודי באף גזים! תרדו וחתו;
 צאני, צאן מרעיתי! שישו ונירו,
 תרבותיכם, כל-אנשי-חדל, פתו,
 דמח, בידון, מגן, צנה הפילו.
 לא-עוד יעוף החץ, ובתוף הקנשת
 לבטח עכביש יפרוש הרשתי.

יִנְעֲנוּ, לֹא פִשְׁעֵנוּ עַל-פֶּת-לֶחֶם;
 גִּשְׁאֵנוּ דוּמְיָה עֲמַל וַיִּנְיַע;
 כִּי אָדָם לְעֲמַל יֵלֵךְ מִרְחָם;
 אִם אֵין יִשׁוּמִם, אִז אָף יִרְשִׁיעַ.
 יִנְעֲנוּ, וּשְׂכִיר יוֹם עֵתִים גִּשְׁפָּרָנוּ,
 וְלַעֲבָד וְלִשְׁפָחָה עֵתִים נִמְפָּרָנוּ.

יִנְעֲנוּ, אָף אֶל-חַי אִישׁ לֹא-נִרְדּוּ,
 וְנִבּוֹל אִישׁ לֹא-נִשְׁיֵג לְשֵׁינֵי הָעֵשֶׂר.
 לֹא לְמַדְנֵג חֲכָמָה, וְכֹסֶם וְפָרֵד
 נִחְשָׁבָנוּ, אָף יִדְעֵנוּ דְרָכֵי יִשְׂרָאֵל;
 לֹא הִרְעֵנוּ אֶל אִישׁ, וּמַעַט הֵימָכְנוּ;
 וּבְגִיָּא צְלָמֹת גִּשְׁפָּחִים שְׂכָבָנוּ.

מִלֵּב גִּשְׁפָּחָנוּ, כִּי רַב אֲנָשֵׁי חֶלֶד,
 יִזְכּוֹר מִזִּיק, מִיַּיִב יִשְׁפַח שְׂכֹחַם;
 מִי כְמוֹנוּ הוֹעִיל לְשֵׁב, לְיָדָד,
 וַיְהִי אֶל-כֵּף-עֲמַל לְבַז מִלְּקֹחַ?
 גִּשְׁפָּחָנוּ, וַנִּגְיֵל; רַב לָנוּ אֲשֶׁר;
 כִּי לֹא כָל-אֲנָשֵׁי יָיִם הֵם אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל.

וַיַּעַן הַפְּרוּזִים: אֲתִיכֶם פֹּתוּ,

הַתִּיכּוּ מִקְבוֹת, חֲרַב תַּחֲנוּרוּ;
 עֲמְדוּ לַיָּמִין שָׂרִים צָדֵק יִשְׁפֹּמוּ,
 וּבַחֲצוֹת עֲרִיכֶם סָבוּ וּשְׁמְרוּ;
 חֲרַב שְׁלֹמֶם, אֲנִישֵׁי חָמָס חֲסָמֹת,
 חָנְרוּ, לֹא חֲרַב עוֹד, קָשֶׁת מִלְּחָמָת.

אם מחיתם אנשי תבל ומצאו,
 אם דבר מפל-טוב לא יחסר למו;
 אם לא מחסר כל ערום יליו;
 אם לא יחסר לחטם, נחנו עשינו.

דלוננו, ובצענו לא בנדנו;
 לא נגנוב, לא נגזול, לא נוזה נבר;
 ביגיע ובקמל שדה עבדנו,
 ולכל הארץ מידנו שבר;
 העשרנו התבל, אולם דלוננו,
 ובזעת הדלים זרים ירנו.

ומלאכות נמאמות ומאד בברו,
 אותנה מי עשה זולתי נחנו?
 אף שרים בבגדימו יבברו,
 לארזג אותמו שכמנו השחנו;
 לבנות בתי שרים נחנו עמלנו,
 גם משמים ארץ, הו! נפלנו.

חשוב חמבנו העצים בחרש,
 ובמוקד הפתם עתים ישרפנו;
 חצבנו, ונהפוך הרים מישרש,
 ולהוציא כסף אר ממית שאפנו;
 לבנות סירות הונה ימים יגענו,
 ובלב ימים רגע אחד טבענו.

(1) מוצאי הכסף אשר במדינת פוטווי בארץ סרדו הורגים אז משעממים

עיי הארים העולים מהם, את רוב הפועלים העובדים בהם.

על-משֹׁתֶרֶר עַל-גֹּי הַפְּשִׁי קָצַפְנוּ,
אֶת עַז פָּנָיו וּגְאוֹן לִבּוֹ דָּבִינוּ;
וְיִשְׁכַּר עֲרִיצִים בְּגוֹר נְעִירָה,
מִכֶּתֶם עַל-מִכְתָּם נִחְנוּ נְשִׁירָה.

לא כֹּל-דַּרְכֵי הַטּוֹב לָקַחְנוּ לָנוּ,
כִּי רַבּוּ מִסַּפֵּר; אַחַת לָקַחְנוּ;
הִרְדּוּ אַחַת בְּלִבְדּוֹ, וּבָזֹאת חָמָאנוּ,
כִּי יִתֵּר הַטּוֹבוֹת בְּמַעַט זָנַחְנוּ.
לא אִישׁ-כָּל-אִישׁ הֵיטִיבְנוּ וּבְכָל-רִגְעַ
רַק אִישׁ עָשׂוֹק רָצוּץ נִצִּיר מִפְּנֵעַ.

וַיִּפְתַּח הַכְּרוֹז אֶת-פִּיו וַיֹּאמֶר:
לָכֵן עַל-כִּפּוֹא דִין אַתֶּם תִּשְׁבּוּ;
בֵּין אִישׁ לְאִישׁ אַתֶּם תִּגְזוּרוּ אָמַר,
אֶת-הַצַּדִּיק תִּצְדִּיקוּ, וְתִחַיְבוּ
אֶת-הַרְשָׁע; אִישׁ אִישׁ עַל-עֵיר תִּשְׁרֹמוּ
מִלְּבִיכֶם תַּעֲבֹדוּן, הָעַם הַיִּשְׁפּוֹמוּ.

עַם-זוֹ תִשְׁפּוֹמוּ תַחְתִּיכֶם יִשְׁלִיו,
חָמָס וְעוֹל מִכִּינֶם תִּשְׁכִּיתוּ.
עֲרִיצִים בְּגֹאוֹנֶם לֹא עוֹד יִהְיֶי;
תִּמְאֲסוּ, תַעֲנִשׁוּ, תִכּוּ, תִכְרִיתוּ.
גַּם תַּחְתִּיכֶם יִהְיוּ גְבוּרֵי כַח,
יִשְׁכַּט הַרְשָׁע בֶּן יִדְכָה יִשְׁחַ.

אֵלֶּךָ אֵלֶּפֶי אֵלֶּפֶי אָדָם אֲזוּ בָאוּ,
וַיִּבְרַר הָאֲחָד בְּגִלְרָה בְּלָמוּ;

על לא חָמַם עֵשָׂה וּבְלִי כָל-פֶּשַׁע ;
 כְּרֹאוֹת כִּי בַמָּטָה חָנָם יִחַבְמָה
 אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ יְשֻׁבֵימָה.

נַעֲמָנוּ וּנְרַנְנֵנוּ וּנְשַׁעֲרֵנוּ שְׁעָרֵינוּ,
 כְּרֹאוֹת צָדֵק וַיִּשָּׂר יִסְלַפּוּ;
 כְּרֹאוֹת כִּי יִדְבָּא עָנִי בַשָּׁעָרֵינוּ,
 כִּי גַם נָבִיא, כִּי גַם כֹּהֵן חֲנֻפּוּ;
 כְּרֹאוֹת עֵינֵי דְלִים דִּמְעָה יַעֲרֹפּוּ,
 יִזְכְּבוּ מִיָּמַי וּנְחָלִים יִשְׁטֹפּוּ.

מַדּוּעַ דָּרַךְ עֲרִיצִים צְלֹחָה ?
 זַעֲקָנוּ וּנְצַחֵנוּ יוֹטֵם וְלֵיל ;
 מַדּוּעַ יַעֲחֹמוּ הַמְּזֻבְחָה
 כְּרִי לִכְבֹּד לַפְּנֵי גְבוּרֵי חֵיל ?
 מַדּוּעַ לֹא אֵפוֹא אִישׁ אִישׁ מִמֶּנּוּ
 יוֹבֵל לְדִין עִם-שְׂתַקְיָה מִמֶּנּוּ ?

בְּכָהּ בְּכָאֵב רוּחָנוּ הַתְּמַרְמָרְנוּ,
 וּבְכָל הָעֲרִיצִים גַּם הַתְּקוֹמְמוֹנוּ ;
 לַפְּדוֹת נָקִי אוֹבֵד עֵץ הַתְּאֲזָרְנוּ,
 וּבְכָל מַטָּה מִשְׁפָּחָה נִלְחַם נְהַחֲמוֹנוּ ;
 בְּגִלְגֵל צְדִיק אֲמַלְלֵנוּ חֲנֻפּוֹנוּ,
 רָבְנוּ רִיב גְּדָבָאִים עוֹלָם וּנְצַח .
 כָּל עֲרִיץ, כָּל פְּרִיץ רְדוּף רְדַפְנוּ,
 וּנְרַדְפְנוּ לוֹ הִיָּה אֲחֵינוּ (1) ;

צֶדֶק וְחֶסֶד בְּלִבְכֶם שִׁקְדְנוּ.
הִנְעַמְנוּ הַחֲכֵמָה, וַיֵּאֱהָבוּנוּ;
אֲחִים הָיִינוּ לָמוֹ, וַיִּשְׁמְעוּנוּ.

בָּרוּךְ בְּדַבְרֵי אֱלֹהֵי כְלֵי־יָמֵינוּ:
לְפָדְנוּ, אִו הוֹכַחְנוּ, אִו יַעֲצָנוּ.
לֹא הִרְעֵנוּ אֶל-צָבָר, וּבִירֵינוּ
לִיטִיב אֶל הָאָדָם אֲמָנָם לֹא אֲצָנוּ.
בְּלוֹנוּ, וּלְהִיטִיב לֹא הִתְחַנְּקְנוּ;
לֹא צָדַקְנוּ הֶרְבֵּה, אִוְלָם הִצְדַּקְנוּ.

וַיַּעַן הַפְּרוֹז וַיֹּאמֶר לָמוֹ:

מַעֲיָנִי הֶעֱצָה הַיּוֹם יָפוּצוּ.
שִׁבְעִים שִׁבְעִים שָׁבָעִים מִכֶּם עַל-יַד מַלְכָמוֹ
יִהְיוּ, וּבְכָל דָּבָר מִלְכָּם יַעֲוֹצוּ.
יִחַדּוּ עִם מַלְכֵי אֶרֶץ סוּד תִּמְתִּיקוּ;
מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים! רַבִּים תִּצְדִּיקוּ.

אִו בָּאוּ לְמִשְׁפַּט מְאֵתִים אֶלֶף,
אֶחָד בְּגִלְל פְּלָם בְּזֹאת הַבַּיִעַ;
אֶהְבְּנוּ צֶדֶק, וּנְשָׂנֵא כָל-סֶלֶף;
וַיְהִי חֶפְצֵנוּ אֶף עוֹלָה הַכְּנִיעַ.
רָאִינוּ כָל-נִצָּחָה וּנְכַנִּיעֵהוּ,
רָאִינוּ כָל-עֲשׂוֹק וּנְוִשִׁיעֵהוּ.

צֶדֶק צֶדֶק נִרְדּוּף; וּנְמַלֵּא זַעַם.
בְּרֹאוֹת עוֹלָה תִּמְשׁוֹל עַל כַּפָּא רִשְׁעַ;
בְּרֹאוֹת עַל-אִישׁ נָקִי תִרְעַם הַרְעַם,

לא תִּדְבְּרוּ זָרוֹת אוֹ דְבַר רֹחַ ,
 לא תִּחְתְּנוּ נֶפֶשׁ בְּדַבַּר-פֶּלֶא ,
 כִּי תִקְוֶן בְּדַבְרִים מִהַבִּין תֵּלֵא” .

בְּרַכְנוּ הָיָה זֶה בְּמִרוֹמֵי קָרֵת ,
 בְּרַכְנוּ זֶה הָיָה בְּפִימֵי בַּיִת ;
 חֲקוֹר חֲקַרְנוּ בְּלִפְנֵי נִסְתָּרֵת ,
 וּבְכָל הַנִּמְצָא שָׁם שְׁמִיר וְשִׁית ,
 נֹכֵיחַ כְּלִי-חַוִּמָּא , אוֹ נִיעֲצָנוּ ,
 אוֹ נִתְחַנַּן אֵלָיו , אוֹ נִזְכְּרָנוּ” .

וּבְדַעַת וּתְבוּנָה וּבְאִמְרֵי שֹׁפֵר ,
 וּבְכָל חֲכָמַת לֵבָב וּבְנַעַם שִׁיחַ ,
 דְּבַרֵי מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל נִכְתוּב עַל-סֵפֶר ,
 וְלָדוֹר וְדוֹר הַחַטָּאִים נֹכֵיחַ ;
 נֹכֵיחַ זְרוּגִים אֵף חֲקֵי-מִצַּח ,
 אַחַר מוֹתָנוּ , עַד-עוֹדָם וְנִצַּח” .

גַּם בְּשִׁיר נִפְתַּח פִּינוּ וְנִמְרָה ,
 לְקַחַת נֶפֶשׁ אִישׁ בְּנַעֲמֹת זִמְרָה ;
 וְנִבְוֵרֵת זִמְרָה עַל-מָה לֹא נִבְרָה ,
 אִם גַּם נָחַשׁ תִּקְבּוּיָן וּתְאוֹ וְזִמְרָה ?
 בְּזִמְרוֹת חוֹבֵר חֲבֵר יִתְחַבְּרוּ ,
 אֵף כִּי לְבוֹת אָדָם בְּשִׁיר יִתְהַרְוּ” .

עוֹלָלִים וְנִעָרִים חֲקָמָה וְדַעַת ,
 מוֹסֵר , הַשֶּׁבֶל , יִרְאֵת שְׂדֵי לְפִדְנוּ ;
 מַלְיָם רַקִּים לֹא הָעֵמְסָנוּם ; לְטַעַת

וְנִיטָב לְאָדָם גַּם כִּי תִלוּנוּ.
בְּגִלְלַת חֲכָמָה, בְּיַגְדֵי עֵינֵי בְחַרְנוּ;
הֵיטַבְנוּ בְּלִשׁוֹן, הָעַם יִפְרְנוּ.

חָנֹם יִפְרְנוּ, לֹא שָׂאֲלֵנוּ עֶשֶׂר,

רַק עָשִׂרְנוּ חֲכָמָה אַף אִמְרֵי-דָעַת;
דְּרִשְׁנוּ בְּקֹהֶל-עַם דְּרָכֵי הַיִּשָּׁה,
וְנָט אֲלֵינוּ אֵזֶן לֹא שֹׁמְעַת.
הִנְעַמְנוּ תוֹכַחַת מִיַּיִן הַרְבֵּקָה,
כִּי כָל-נַפְשׁ יִקַּח מִתֶּק הַלְקָחִי.

לֹא עַל בְּרִזָּה עַל הַהֲמוֹן נִשְׁיִתָּה,

וְנִדְיָבוֹת לֹא צִוִּינוּ אֶל רַע-עֵינָן;
מִכְבֹּד חַמּוּדָה לֹא אִישׁ נִבְעִיתָה,
כִּי תִמְבַקֵּשׁ תְּרַבָּה לֹא יִמָּצֵא אֵין.
לָאֵט לָאֵט, וְלִרְגֵל אֲנִישֵׁי חֶדֶר,
הִנְעַמְנוּ תוֹכַחַת לְשׁוֹב, לִיֶּלֶדִי.

עַל לֵב אָדָם הִפְרְנוּ, וּבְלֵי נִכְל

יִשָּׁר וְאַמֶּת בָּרָה יִשָּׁר הוֹכַחְנוּ;
נִטְעַנוּ אֶהֱל עַל-יִתְדוֹת הַשֶּׁכֶל,
כִּרְנוּ מִתְעַתּוּעִים, תִּפְּל לֹא טָחְנוּ;
הִפְרְנוּ דְבָרֵי דַעַת יְאֻמְנוּ,
וּכְבוֹדָהּ, אֶל רַבּוֹ רַב עַל-יְהוָה.

סָרְנוּ מִנְשָׁנָבוֹת לֹא יִבַע נִכְר,

בְּשָׁמַי שָׁמַיִם לֹא גִצָּא לְשׁוֹחַ;
לְעוֹף רָקִיעַ לֹא פָרְשְׁנוּ אֶבֶר.

וסדום גם-היא תסעד איש יעברנה ;
 הרים גם-מדברות עסים ימיפו ,
 לחיות כימי העין בני יוסיפו .

לא עוד בלבב נמים יורם התרון ,
 לבא לקצות הארץ לשבור שבר ;
 עם ועם ישבע-לחם מן-הנרון .
 וספינה לא תצא מעציון גבר ;
 ויקר זהב יאבד , יען וכנען
 לא יהיה עוד רזבל , סוחר וכנען .

זהב , מטחית תבל ! יועם זיוה ;
 אל-בטן ההרים תשוב תסתר ;
 מטפה יר-אדם לא תקחה .
 רק לכבוד מקדשי , ולהכתיר פתח ;
 ומחיר שכיר , ושכר זעת אפים
 דגן , לא פז יתן וזהב פרוגם .

פתרי זהב אז צדיקים הכתירו ,
 עלימו צדק ואמונה הותקו ;
 וכזהר הרקנע אז יזהירו ,
 ובגי תבל בלם יחיו יזקו ;
 יחיו , ובכם מטפסט לעד יעוהו .
 וגדוד אחר נפיש , ונפתח פיהו :

בלים תיגו , ולהעשיר לא אצנו ;
 לא יכלנו היטיב אל-דל במונו .
 אך למדנו כל טוב , כל טוב יעצנו ;

וְלִבְדֹּאֵל־אִישׁ אַחַד נִתְּתִי יִשְׁעִי .
 אֵךְ בְּפִה הַכֹּהֲנִים ? הִנֵּה עַד־רַגְעַי
 יִכְלֹתִי שְׁלַח בָּם רָעַב אוֹ פָּגַע' .

לֹא עָשִׂיתִי כִּזְאת , כִּי לֹא־חִפְצָתִי
 הַנֶּקֶם מִיִּצְוֵי , רַק הוֹעִיל לָמוֹ ;
 הַסִּיר לִב־אֶבֶן מִכַּנִּי יַעֲצֵתִי ,
 בַּל־עוֹד יִשְׁחִיתוּ כָּכָה אֶת־דַּהֲרַבְמוֹ :
 עַל־כֵּן מִנְעַתִי גַם־רָעַב גַּם־קָרִין ,
 וַיְהִי תַמְכוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ' .

בְּדֵי־הַיְסוּדוֹת קָלְקַל מִכּוּל הַמַּיִם ,
 וּפְנֵי תִבְלֵ שָׁנָה ; וְאִזּוֹ הוֹפְרוּ
 גַם חֻקֹּת אֶרֶץ , גַּם חֻקֹּת שָׁמַיִם ,
 וְאִזּוֹ כָּל־בְּרִי וְתַבּוּאוֹת נֶעְדְּרוּ ;
 בַּמִּדְבָּר , וּבְאַרְצוֹת נְפִרִית וּמֵלַח ;
 גַּם מִזֶּרַע אָדָם אָבַד הַכְּלֵח' .

קָצַר מִסִּפְרֵ יָמָיו מֵאִזּוֹ וְהִלְאָה ,
 וְהִקְצַר בְּאָדָם עֲצָמָה וְכֹחַ ;
 גְּאוֹת גְּלִי יִצְרוּ מִזֶּזֶר שְׁפִלָּה ,
 וּמַעֲטָ גַם עַל־אֶפֶס יִדְבָּה יִשְׁח' .
 הִנֵּה כִי כֵן , יַעַת תַּמָּאִים נִנְפְּתִי
 לְשׁוֹבוֹר אֶת־הַר־שִׁעָה הַיִּשְׁקָה הַשְּׁקָפְתִי' .

שָׁמָּה אֶל־קִדְמָתָם מֵרִין יָשׁוּבוּ ,
 אֵךְ כָּל־אַרְצוֹת תִּבְלֵ יַחֲדוּ תִשְׁוִינָה ;
 כְּלִיבֹהַף וְנוֹף חֶלֶב וְדָבַשׁ יִזּוּבוּ .

לא אחר הַהֲמוֹן אַתֶּם תֵּלְכוּ :

אחר פְּקוּדֵיכֶם הֵם יִפְשִׁיכוּ .

קוֹמוּ וְרַעוּ אִישׁ אֶת-צֵאָנוּ לְבַמַּח ,

אִישׁ אִישׁ לְשִׂדּוֹם . עֲדְרוּ לְבַב תְּשִׁיתוּ ;

אִישׁ אֶת-עַמּוֹ תִשְׁפֹּמוּ , וּבְכָל-שְׂמַח

מַלְכוּת יִתֵּן לָכֶם חֶמְסֵם תִּשְׁבִּיתוּ .

חֲזִקוּ, אִמְצוּ , לֹא מֵאָדָם תִּזְחָלוּ ;

רַק שְׂבָעִים צְדִיקִים מִכֶּם יִגְדְּלוּ .

וְאִז תִּבְרַךְ כָּל־חֵלֶק בִּינְיָמוֹ ,

וְגִבּוֹל שְׁנוֹה לָקַח אִישׁ אִישׁ מֵהַפֶּה .

אִךְ יַעַן לֹא תִשְׁוִינָה אֲרֻצוֹתֵימוֹ ,

יֵשׁ אֲרָץ מִסְבְּנוֹת , גַּם יֵשׁ גַּעֲמָה , —

יִישִׁיר כָּל-הַמְּעֹנֹת אֵל עוֹשֵׂה פִּלָּא ,

וַיְדַבֵּר הָאָדוֹן בְּדַבְרֵים אֵלֶּה :

יֵשׁר הָיָה מֵאִז פֶּעַל פָּעַלְתִּי .

שָׂוֹ כָל-הַבְּדִינּוֹת אִז בִּימֵי קָדָם ;

בֵּין מֶלֶךְ לְנוֹף לֹא מֵאֲרֻשִׁית הַבְּדִלְתִּי .

וַיְהִי מִשְׁפָּט אֶחָד אַחֲזוֹר וְקָדָם :

יִתֵּן לְחִמּוֹ אֵל אִישׁ עֲמַל פֶּל־עֶבֶר

וַיְהִי בִימֵי הָעֵץ חַי הַגִּבּוֹר .

מִקֵּץ עֶשֶׂר הַדּוֹרוֹת הִרְפִּס שְׁחֹרָה ,

וְהַפִּלָּא הָאָרֶץ אֶת תְּרַשָּׁע ;

וַאֲקוּיֵן בָּם , וְאָמַר : יִבְרָתוּ ,

ואף דברי תענוגים כי רב זקנו ,
 אף רב אנשי תבל בהם דבקו ,
 לא נלחמנו בהם : פנים נשאנו
 אף דברי קדם , גם כי לא צדקו ;
 לא קימנום , אולם אממנו פינו ;
 פחרנו דומיה , ובזאת שגיגו .

שגיגו—ונירא מעם הארץ .

פן יקומו עלינו וסקלנו
 כי הוא המון הרבה אשמה ופריץ .
 או פן על-מזב פעלנו יקרואנו
 חטאים , אנשי-מרי ובני שחין ,
 סבול בל-היום כזו , איבה גלחין .

ויפתח הפרוז את פיו ויאמר :

וימלח אף ליצוריו , אם רק זאת תעו ;
 כי התמר היה להם לחטר י ,
 ומעט מנער מפל-חטא ימנעו .
 על-כן איש איש מכם הן ימלך-מלך ,
 איש איש על-נוף ומלך , איש איש על-פלך .

לא-עוד כדרכי חסד התבלאו

מפתח עריצים , מיראת בשת ;
 מלכו , על אנשי-חדל הנשאו ;
 נאות רבשו , לבשו נאות תלבשת .

(1) כי חומר האדם אשר ממנו לקח היה מיט ועפר .

לא הרענו אֶל אִישׁ ; וְלָכֵל הַנֶּבֶר
 הַיִּמְכְּנוּ יוֹם וְלַיִל , כִּי־לִמְנוּ .
 הַגֵּם הַיִּמְכְּנוּ , לֹא תִקְנֶה וְשֹׁבֵר
 הַפִּיעָה מִיִּמֵּנוּ אֶת-יָדֵנוּ ,
 מִתֵּן מָאֲסָנוּ ; וּבִפְנֵה נִסְתַּרְתָּ
 הַיִּטִּב הַיִּמְכְּנוּ , מִיִּרְאֵת הַתְּפֹאֲרוֹת׃

אוֹלָם יָדֵנוּ לְפַעֲמִים מְשַׁכְּנוּ
 מִן הַטּוֹבָה , מִמְּוֶדֶךְ לֵב וְרַעַד ;
 נִרְדַּף מֵאִישׁ אֲזוּרֹעַ לֹא תִמְכְּנוּ ,
 לְשִׁנוֹאֵי עֲרִיצִים מְנַעְנוּ סַעַד ;
 וְאִנְדָּבְאִים תַּחַת יָד אֲנָשֵׁי רָשָׁע
 יִרְאֵנוּ אֶל-נַפְשֵׁנוּ מִתֵּת יִשְׁעִי .

הַחֹכְמָנוּ עַל-פְּנֵיו מוֹם מוֹעֵל מַעַל ,
 גַּם הַיִּשְׁכְּנוּ רַבִּים מְדַרְדֵּךְ שַׁחַת ;
 אֵךְ מִפְּתֵן חֲרִישׁ יָד וּבְלִיעַל ,
 כִּי כָל מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל לֹא יֵאבֶה קַחַת
 אֵף יִשְׁנֵא מוֹכִיחֵיו , אֲמַמְנוּ פִּינוּ ,
 בְּחֲרָנוּ דוּמְיָה , וּבֹאֵת שְׁנֵינוּ׃

תִּקְרָנוּ בְּחֻכְמָה וְאִמַּת בְּקִשְׁנוּ ;
 אֵף לֹא כְּגִלָּל כְּבוֹד וִיקָר חֻכְמָנוּ ,
 אֵף לֹא זָהָב , אֵף לֹא שֵׁם טוֹב הַרְשָׁנוּ ;
 וּבְדַבְרֵי הַתּוֹעִים נִלְחִים נִלְחַמְנוּ .
 הוֹדַעְנוּ בְּנוֹים בִּינֹת אֵין תִּקָּר ,
 הַסֵּר מֵעִינֵיהֶם מִסּוּהַ הַשְּׁקָר׃

קִדְּשׁ לִיהוָה הַגָּה חֲרוֹת שְׁמָה,
 וּבְרֵאשׁ שְׁבָעִים הַצְּדִיקִים נִתְּנוּ ;
 עַד כִּי יָרַח, אִף הַנּוֹר בּוֹעֵרָה,
 אִף הַחֲמָה עֲצָמָה בּוֹשָׁה חֲפָרָה.

כָּל הַנּוֹזֵם יִתְּדוּ אִזּוּ קוֹל נִשְׁאֹו,
 וּמְלָכִים וַיִּשְׁיִשִׁים קָמוּ עָמְדוּ,
 בְּקָמֹו פֶּה אֶחָד יִחִיו קָרְאוּ,
 יִחִיו, וַיְמִי חַיִּימוּ לֹא יִפְדּוּ ;
 יִחִיו הַצְּדִיקִים, מִשְׁפָּט יִתְּמוּכוּ ;
 יִחִיו הַצְּדִיקִים, לְעַד יִמְלוּכוּ.

אִזּוּ בַת אַחֲרֵת לְמִשְׁפַּט נִקְרָבָה,
 אִךְ מִן הָרֵאשִׁינָה גְדוֹל גְּדֻלָּה,
 אֶלֶף הָיוּ כָּלָם ; וּבָעֵת נִצְבָּה,
 הַמִּית הָעַם טוֹל רֵאשִׁוּנִים חֲדָלָה,
 אִין קוֹל אִין קָשֶׁב זוֹלָתִי קוֹלְמוּ,
 וַיְדַבֵּר הָאֶחָד בְּגִלָּל פְּלָמוּ :

צְדִקְנוּ, צוֹר הַמַּיִם ! הַיֵּטֵב הַיֵּטֵבְנוּ,
 וְלֹהוּעִיל לְאָדָם הַמִּיד יַגְעֵנוּ ;
 אִךְ אֶת-נַפְשֵׁנוּ הָהָא אַהוּב אַחֲבָנוּ,
 עַל-כֵּן מִחֶסֶד לְפַעֲמִים נִמְנַעֵנוּ .
 לֹא תִתְאַמְצֵנוּ מִבְּרוֹל וּנְחִשֶׁת
 וְהַט רַגְלֵנוּ מִמּוֹרָא אוֹ בִשְׁתִּי .

לא כִּרְצוֹנֵנוּ לְאָדָם הַיִּמְבֵּנֵנוּ,
 לֹא הַגְּדֵלְנוּ תוֹעֵלֶת אֶל־אֲחֵינוּ;
 הָאִיר עֵינֵי תִבְלַת חִפּוֹן חִפְצָנוּ;
 נִעְצָרְנוּ מִהַשְׁלִים טוֹבוֹת יַעֲצָנוּ.

אִז מִפְּרוֹם נִשְׁמַע קוֹל מְרִיז אֶרֶץ,
 וַיִּפְתַּח הַפְּרוֹז אֶת־פִּיו, וַיַּעַן:
 נִצַּב לְדִין עַמִּים יִגְדֹר בַּל־פְּרִין;
 אֲזַנֵּי הַצַּדִּיקִים קָמְנָה וַשְׁמַעוּ:
 מֵאִין כַּח לַיִּטִּיב לֹא עוֹד תִּנְאָקוּ,
 כֹּל אֲנִישֵׁי־חַדְלַל עַל־פִּיכֶם יִשְׁקוּ.

אַתֶּם תִּהְיוּ יַחֲדוּ עַל־כִּסֵּא צֶדֶק,
 לְשִׁפּוֹט מִבֵּין גּוֹי לְגוֹי, מִלֶּךְ וּמִלֶּךְ;
 הַטּוֹב תִּפְרִיחוּ, וְתִבְעֵרוּ חֶדֶק,
 אַחַר כֹּל דְּבַרְיֶכֶם הָאָדָם יִלֶּךְ;
 רִיבוֹת מַלְכֵי תִבְלַת אַתֶּם תִּשְׁפּוֹטוּ
 וּבְנֵי אָדָם מִפְּלִחָמָה יִשְׁקוּמוּ.

גַּם הִנֵּה רוּחַ דַּעַת מִשְׁמַיִם,
 שְׂדֵי נוֹתֵן בְּכֶם, מִי כֹל תִּדְרֹעַ
 וּבִסְתָרֵי אֶרֶץ וּבִסְתָרֵי הַמַּיִם
 וּבִסְתָרֵי הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּעֲשְׂעוּ,
 וְלִכְל חֲכָמֵי תִבְלַת הַרְפֵּם הִחֲדִיעוּ;
 מִנְחַל חֲכַמְתְּכֶם לְכֹל תִּשְׁפִּיעוּ.
 שִׁבְעִים עֶמְרוֹת זָהָב יִהְיוּם, אֶתְלַמָּה,
 בִּידֵי אֱלֹפֵי שְׁנָאן פְּתֹאוֹם כּוֹנְנֵנוּ,

חָנָם הוֹמַתְנוּ, וַיִּשְׁקוּמָהּ הַיָּעַם" (1).

אֶבְרָהָם תּוֹשִׁיָהּ, חֲכָמָה וְדַעַת,

וַיַּחֲדַתְנוּ נִכְבְּדוֹת חֲקָרָת;

לֹא נִצְאָנוּ פָּנִים לְבְנֵי מְרֵעֵת,

וּמִנְפִתְנוּ בַק לְאַמֶּת נַעֲדָרָת;

וַשְׁגִּיאוֹת רְאִישׁוֹנִים יִשָּׁר הוֹכְחָנוּ,

עַל-בֶּן נִרְדְּפָנוּ וּפְעָמִים נִרְצָחָנוּ.

יֵשׁ בָּנוּ כָּל-יָמָיו נִפְשׁוֹ רָדְפוּ,

וּכְכֹל הָאָרֶץ לֹא מִצָּא מְנוּחַ;

יֵשׁ מִמּוֹנוּ בְּאֵשׁ שָׂרוֹת שָׂרְפוּ,

עוֹלָה הוּא לְאֵדְנֵי רֵיחַ נִיחַח;

יֵשׁ בֶּן שְׁבָעִים שָׁנָה הוֹמַת בְּכֹלֵא (2),

אַךְ בְּגִבּוֹרֵת לֵב סָבְלָנוּ אֵלֶיהָ.

סָבּוּל נִסְבּוּל חֲרָפָה, אִיבָה וְלַחֲץ;

נִסְבּוּל שֵׁם רָע, נִסְבּוּל כִּי יִקְרָאוּנוּ

חַטָּאִים, אֲנִישֵׁי מְרֵי וּבְנֵי שַׁחֲץ;

סָבּוּל נִסְבּוּל כִּי הָרוּג יִהְרָגוּנוּ,

סָבּוּל נִסְבּוּל כֹּל-רָע וְכָאֵב וַנִּגַּע,

סָבְבוֹרֵת לֵב וּבְגִיל נִשָּׂא כֹל-פְּנֵעַ.

אַךְ לְזֹאת נִתְמַרְמַר, לְזֹאת נַעֲצָבָנוּ,

כִּי הוֹעִיד לֹא יִכְלָנוּ פְּרִצוֹנָנוּ;

(1) הרוגי לאר.

(2) סוקראט.

אף מעושה עוֹלָה מְנַעֵנוּ עֲזָרָה,
 וּבְשׂוֹאֵל דְּבָרֵי-אֲנוּן הִתְקַוַּמְנוּ ;
 לֹא יִדְיַחֲנוּ לוֹ עַל-רֹאשׁוֹ גִּזְרָה,
 וְלִמְעַן כִּפְר־בְּכֶפֶף לֹא אֲשַׁמְנוּ .
 מִעֲרִיצִים נִפְשֵׁנוּ לֹא פָחַדָה ;
 גַּם-אֲהַבְתָּם, גַּם-שִׁנְנָתָם אֲבָדָה.

שָׁמְנוּ פָּגִינוּ חֲלָמִישׁ וְסַדַּע,
 וַנִּתֵּן אֱלֹהֵי-מִבְּיָנוּ גִּזְרָה וְלַחִי,
 לְפִדּוֹת נָקִי אוֹבֵד מֵאֲנִישֵׁי-בְּלַע,
 אֶת עֵינָיו מִן הַמַּעַה, רָגְלוֹ מִדְּחִי ;
 אֶף כָּל-עֲשׂוֹק מִבֶּפֶס עוֹשֵׁק מִלְּמָנוּ,
 אוֹ תַחַת צִוְּאוֹ צִוְּאוֹר פִּשְׁמָנוּ.

מֵאוֹם מֵאֲכָנוּ כָּל-צָב וְשִׁקְרָה,
 כָּל-צָב וְלֵב, כָּל-תַּחֲבוּלָה, כָּל-גִּבְלָה ;
 חֲנֹף, חֲלָקֵת לְשׁוֹן גְּרָחִיק אִין תִּקְרָה,
 גַּם כִּי כְדָבָרִים אֵל נִתָּן הַשִּׁבְלָה .
 מוֹם עוֹשֶׂה עֲוֹלָה עַל-פָּנָיו הוֹכְחָנוּ,
 עַל-בֶּן נִרְדָּפָנוּ, וּפְעָמִים נִרְצָחָנוּ .

אוֹרָם לְשִׁקִּיט מָדוֹן בֵּין אִישׁ וְרַע,
 לְתֵת שְׁלוֹם, אַחֲוָה, בְּדִינֵנוּ כַחַשׁ ;
 וּבָעֵת אֶת-הַרְוֹצִים אִין יוֹדַע,
 וּבְצָרְתָם כָּל-הָעַם צָקוֹן לַחַשׁ ;
 כִּנְלֵל הָעַם כָּלוֹ בְּנֻכְנוּ פְעַם :

וּבְהִיטִיבְנוּ לְאָדָם עַל־צָנוּ ,
 וּלְבַר בְּחֶסֶד כָּל-הַיּוֹם עֲמִלְנו .
 הִיטִבְנוּ גַם אֶל-גִּבּוֹר יִצְחָק בְּנו ,
 גַּם אֶל לֵבָב עֶקֶשׁ יִשָּׂא אוֹתָנוּ .

וּדְבָרִים לְבִשְׁרָנוּ לֹא עֲשִׂינוּ
 (כִּי מִנְפִלְשֵׁנו כָּל-עֲדֻנָּה רַחֲקָנוּ)
 עֲשִׂינוּ לְזָרִים ; וְרַף הוֹדִינוּ
 עַל כִּי חֵלֶב וְדִשָּׁן לֹא פָנְקָנוּ .
 רַב מִנְפִּלְשֵׁנו הָאָדָם אֲחֵבְנוּ ,
 וּכְמִחְסוֹרוֹ אֶל-אִישׁ וְאִישׁ הִיטִבְנוּ .

אִיכָּה בַּפִּי הִיטִבְנוּ ? הֵן בְּלוֹנוּ ,
 זָהָב וְכֶסֶף אַף כְּבוֹד חִסְרָנוּ ;
 אִיכָּה יִיטִיב אִפּוֹא אָדָם כְּמוֹנוּ ?
 יָד וּרְגֵל וְפִה חֵיל אֲזָרָנוּ ,
 יִגְעֵנו כָּל-הַיּוֹם , שְׁמָנו כָּל-עֶבֶר ,
 וְנִקְטָב כִּיבְלָתָנוּ אֶל כָּל-גִּבּוֹר .

בְּגִלְל כָּל-גִּבּוֹר כָּל-הַיּוֹם יִגְעֵנוּ ,
 בְּגִלְל קָרוֹב , בְּגִלְל רַחֹק מִפָּנוּ ;
 עַל-אִישׁ יִדְעֵנוּ , גַּם עַל לֹא-יִדְעֵנוּ ,
 גַּם עַל-אִישׁ טוֹב , גַּם עַל-אִישׁ טוֹב אֵינְנוּ ;
 עַל עֲשִׂיר , עַל עָנִי , חֶסֶם וְכָעַר ,
 גַּם עַל-בְּתֻמוֹת שְׂדֵי וְלַחֲתוֹת-יָעַר .

נִשְׁנו הָלוֹם, לְפָנַי אֲלֹהִים נִשְׁנו.
 יָלוּ, עָלוּ וּשְׁמַחוּ;
 בָּתֵּר צְדָקַתְכֶם קָחוּ;
 נִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יְבוֹשִׁימוּ.

יְרֵנוּ מִלְּאֵה.

וַיִּרְעֵם הַיָּם,
 וַיַּעֲלוּ שָׁדַי,
 אֲדֹנָי מִלְּאֵה
 לְתַקֵּן עוֹלָם
 בְּמַלְכוּת שָׁדַי.

בְּכַה שׁוֹרְרוּ, אִזּוּ לְפָנַי צִירְמוּ
 נִקְרָא צָבָא אֶחָד מִצְבָּאוֹת מִטָּה;
 אֵךְ מִצְעֵר הוּא, שְׂבָעִים אִישִׁים כְּלָמוּ.
 יָמָאד עַל כֵּן נִבְתְּלֵתִי וְאַחַתָּה.
 אִזּוּ בְּגַלְל כָּל-רַעְיוֹ פָּתַח אֶת-פִּיהוּ
 אֶחָד מֵהֶם, וַיֹּאמֶר אֶל-אֲבִיהוּ:

לְפָנַי תִּבֵּל כְּלָה, אֲדוֹן! מַהֲוֵע
 תִּיּוֹם תִּזָּה נִינְדָה אֶת-דְּרָכֵנוּ?
 הֵן בַּחֲשֵׁךְ תִּיּוֹנוּ, כִּל יְדוֹע
 יִהְיֶה זְכָרֵנוּ גַם לְבָנַי עִירָנוּ;
 גִּשְׂפָחִים אֶף-נִבְזִים תִּיּוֹנוּ נִצַּח,
 וְלִתְוַעֲלֵתָנוּ לֹא-תִזְקָנוּ מִצַּח.

אַחַר כְּבוֹד, אַחַר שֵׁם טוֹב לֹא-רָצִינוּ,
 אֵךְ טוֹב עָשִׂינוּ, גַּם כִּי לֹא הִלְלָנוּ;

חדל גאון רשעה ומלכות מרי.
 כי בא לשפוט הארץ,
 לפרוץ בזרים פָּרִץ,
 וכמעשימו ילקטו הפרי".

ומרה הרים ישמיעו,
 ושמי מרום יריעו,
 ארץ וים גדול, רחב ידים,
 שפתי תבל הרצה:
 הממלכה נכונה
 ביהי אלהים חי, אדון שמים.

בא יום מאז קנינו,
 עזכם ברור ראינו:
 לא עוד בתהפוכות יסובב חָדָר,
 לא עוד תחת הנגיה
 תדרוך עולה צריה,
 תרעוז באותה ושב וילד.

אור צדיקים יגית,
 עולתה תקפץ פיה,
 כל-אויביה ימלכו, ישרו.
 ששון ויקר ישבעו,
 כי לצדקה זרעו;
 וכפגלם הפושעים יקצורו.

בחי לבב, העירו
 שמחו, עלו ושירו;

אוי יום נורא! אוי יום איום! אוי רגע!
 רגע נורא! יום זלעפּה ופּחד!
 יום רמט זרעדה קלון ונגע!
 פי כל-הארץ, פי כל-גוים יחד
 מטמוני מסתרים הָבֵן זָבִינוּ;
 את-חטאתינו ישמעון מפּינו.

זבעוד איש הפּדים ישוט פּל-עבר.
 זבין מי איש עולה, מי בר-פּנים,
 זבּחברת מרעיו יהן פּל-זבּר,
 הגה יחדו פּל-שנאני שמים
 בשיר ישאו קולמו ויזפרו,
 פּדברים אלה פּה אחד יאמרו:

קומה, שוכן רקיע,

שופט צדיק, הופיע;
 גלה כבוד מלכותך עלינו.
 רב-לך, רב-לך עולתה;
 מלכות זדון¹ שבתה:
 ימלוד בעולמו אדון עגנו.

עד אן עולה תמלוכי²?

עד אן צדיק תדרוכי?

¹ נוסח אחר: רשעת זדון.

² נוסח אחר: עד אן עולה תשטופי,

ישרי לךב תמקופי,

חדל גאון רשעה, זדון הפּרי.

הַדָּבָר הַזֶּה הוּא: הִנֵּה מִקְבָּר,

לְשֵׁפוֹמָה כָּל־פְּעֻלָּתְכֶם, אֶתְכֶם הַקְּמָתִי.
 יָגִיד אִפּוֹא בְּרָכּוֹ נָכַר וְנָבַר,
 זֹאת צִדְקָתִי, יֹאמֵר, וּבִזְאת אֲשַׁמְתִּי;
 וְנִמּוֹל יָדָיו, יִקַּח מִיַּד בַּמֶּנֶף,
 בְּקִטּוֹן בְּגָדוֹל, עֲשִׂיר וְהִלְךְ.

וְזֹאת, לְבוֹשׁ בְּדִים, הַפֶּשׁ הַקְּסֵת,

שׁוֹמְטָה מִקְצֵה הַעֵמֶק עַד קֶצֶהוֹ;
 הַרְחֵק צְדִיק מִתּוֹף, עֲדָה נִמְאָסֶת,
 קָרֵב אֲנָשֵׁי תָבֵל אִישׁ אֶל דּוֹמָהוֹ,
 אִישׁ עַל דְּגָלוֹ יָקוּם מִחַת הַדְּגָל—
 דִּבֵּר, וְהִרְצָן חֵישׁ בַּף רִגְלֵי עֵגֶל.

וּכְמוֹ אֲנָשֵׁי מִלְחָמָה יִפְקְדוּ

לְצַבָּאוֹת וְנִדְוָדִים מִחַת שְׁרִימּוֹ,
 בֵּן עֵתָה אֲנָשֵׁי חֲדָל יִפְרָדוּ
 לְפִלְגּוֹת וּלְכִתּוֹת בְּפִעְלוֹתֵימּוֹ,
 אִישׁ עִם הַדּוֹמָה לוֹ— וּבָעֵת נִדְרָשׁוּ,
 לְפָנָי כִּסֵּא אֵל הַכְּבוֹד יִגְשׁוּ.

צָבָא אַחַר צָבָא אֵלָיו יִקְרְבוּ

לְגִיד הַרְבֵּם, לְשִׁמוֹעַ מִשְׁפָּטֵימּוֹ;
 אֲזֻלָּם כִּימֵי עוֹלָם לֹא אֲזוּ יִכְזָבוּ,
 אִי שִׁקְרָה, אִין כְּזָב לְפָנָי צוֹרְמוֹ;
 יָגִיד אִישׁ אִישׁ הַרְבּוֹ, כְּלִיחָמָא, כְּלִי־פֶשַׁע;
 לֹא עוֹד בְּמִסְתָּרִים יִסְתֵּר רָשָׁע.

כַּסָּא נְשָׂא וְרָם הִנֵּה הוֹפִיעַ:

מִי שָׁמֵשׁ מִי כִכָּב יֵאִיר כָּמֵהוּ?
וּשְׂרָפִים וּזְרוּבִים, כָּל חֵיל רָקִיעַ.
שְׁנֵאנִים, אֲרָאִים סָבִיב יְבֹאוּ.
לְחַב אִישׁ אוֹכְלָה מִרְאֵה כְּלָמוֹ,
וְהִתְהַיְנָה עֵינַי כְּרֹאוֹת אוֹתָמוֹ.

וְדַמוֹת מִרְאֵה אָדָם עָלָיו מִמַּעַל:

הוּא שָׁמֵשׁ, הוּא מַגֵּן אֵל בּוֹ יִבְטָחוּ.
פֹּה תַעֲלֶם כָּל-פֶּה, פֶּן-תִּמְעוֹל מַעַל:
וְאִפּוֹל עַל-פְּנֵי חַיִּשׁ וְאֶשְׁתַּחֲוֶה.
אֶלֶף אֶלְפֵי שְׁנָאָן, עִם אֶלְיָהוּ.
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יַחַד יִקְרָאוּ.

אִז בְּדַמָּה בִּקָּה וּבְחֵיל וְרָעַד.
כָּל הַנּוֹזִים יַחְדָּו אֵלָיו יִכְנֹדוּ.
בַּיִשָּׁה, בַּחֹמָא, כְּפִיטִיב צַעַר.
בְּרִתָּת וּבְזִלְעָפָה הַיּוֹם יִקְדָּו.
אִז מְלֶךְ הָעוֹלָם קוֹלוֹ יִשְׁמִיעַ,
וְדָבַר אֲנָשֵׁי תִבֵּל כְּזֹאת יִבְיַע:

אֲנֹכִי הַיּוֹצֵר אֶתְכֶם יִצְרָתִי.

עַל כֵּן אִישׁ אִישׁ אֶת-הַתּוֹרָתִי תִקְוִיתִי;
אוֹלָם לֹא בְזוּרְעֵי יְדֵכֶם אֶסְרָתִי,
אֶף בְּרִכְיֶכֶם לֹא אֲנֹכִי סִבּוֹתִי:
אִישׁ אִישׁ כְּרָצוֹן לְכוּ וַיִּטִּיב, יִרְעֵ;
קָמוּ זְמוֹתֵיכֶם בְּלִתִּי מוֹנֵעַ.

פְּדָבְרִים אֱלֹהִים פֶּה אֶחָד אָמְרוּ,
 וּבְמַפְח גִּפְשׁ יִכְפִּיּוּן מַעֲתָה.
 שְׁמֵשׁ, יָרַח, כִּכְבֵּיבִים קָדְרוּ,
 פָּתַע פְּתָאוֹם רְאִיתִי, וְאַחֲתָה.
 אֶפֶל בְּפֹה תִבֵּל, אֵין אֹר, אֵין נִגָּה;
 תְּפֹל עָלַי אֵימָה, רוּחִי נִמוּנָה.

אַתָּה נוֹרָא אֲדִיר, מֵאֵין כְּמוֹכָה,
 מִי-נָה יוֹכַל מַלְלֵ הוֹד תִּפְאַרְתְּךָ?
 הֵן תִּתְחַלְחַל גִּפְשִׁי, רוּחִי גְבוּכָה,
 עַת אָשִׁיב אֶל-לְבִי מִרְאָה כְּסֻאָךְ.
 הִרְאִיתֵנִי מִרְאָה הַפְּלֵא וּפְלֵא,
 אֵיכָה לְבַנִּי אָדָם אֲנִיד כְּאַלְתָּה?

הוֹאֵל, אֵל מְסֻתָּהר בְּמִרוֹמֵי סִתְרִי,
 נוֹרָאוֹת גְּפֵלְאוֹת הַיּוֹם אֲכִיּעָה.
 אֲמַרְי בְּעַת חֲנִנִי וְשִׁפְתִי יִתֵּר,
 יוֹם הָאֵיוֹם הַהוּא אֲנִיד, אֲשִׁמְיָעָה;
 פֶּן, לֹא-יִדְעֵנּוּ זֶה אָמֹר יֵאמְרוּ,
 אֶךְ חֲטָאִים יִשְׁמְעוּ, וַיִּסְרוּ.

רָקִיעַ וְשָׁתְקִים פְּתָאוֹם רָעֵשׁוּ,
 וְהַנְּעֵשׂ וְהַרְעֵשׂ אֶרֶץ מִתְחַת;
 לֹא-עוֹד כָּד-הַיְכוּדוֹת קָרְרוֹת יִלְבְּשׁוּ,
 אֹרוֹ עֵינַי פְּתָאוֹם: אֵשׁ מִתְלַקַּחַת
 רְאִיתִי יוֹרְדָה עַל בְּנֵי-רוּחַ,
 בֵּין אֶרֶץ לְשָׁמַיִם אִזְ תָּנוּחַ.

אתהָה בַּתְּעוֹנוֹתַי, עֵקֶבֶת נַפְשִׁי!
נָעַם נִיבֵב לִבִּי, אֲרוּר לְנִצַּח!
תִּשְׁקִיעַ הַל תַּעֲהֵב בֵּינוֹ וְרַפְּשׁ,
קִנְיָאָה, חֲמִידָה, זָמָה, זָזוּל וְרִצַּח.
רוּחַ זָרְעֵנוּ, וְנִקְצֹר סוּפְתָה;
נָעַם דְּרִשְׁנוּ, וְנִבְא מִרְתָּה.

כְּבוֹד, הַדָּר וְשֵׁם, וַיִּקֶר הַפְּאֲרָת;
רוּחַ וְצֵל עִבְרָ! תִּמְנַע מִרְנוּעַ,
תִּפְיִחַ מִדִּינָיִם בְּמִרוֹמֵי קָרֶת,
חֲמָם וְשׁוֹד, אִישׁ אֶת-אֶחָיו לְבִלְוַע.
תִּשְׁמִיעַ קוֹל שׁוֹפָר לְקִצּוֹת הָאָרֶץ,
בּוֹקֵה וּמִבְּלָקָה, פְּרִיץ עַל-פְּרִיץ.

הִתְהַ! כִּי פָתוּ אוֹתָנוּ וַיִּזְכְּרוּ
כֹּל מִחֲמַדֵּי תִבְלָה, כֹּל דְּבָרֵי-הַקֵּל.
הַשְּׂוֹא, הַשְּׁקֵר, אוֹי! בָּנוּ מִשְׁלוֹ:
בְּנִלְל עֲנָג אוֹבֵד פְּעֵלָנוּ עֹל.
הַמָּר מְתוֹק, הַמְּתוֹק מִר קָרְאֵנוּ;
אוֹי לָנוּ! אוֹי נָא לָנוּ כִּי חֲמָאֵנוּ!

הַנְּשֹׂא עַל כִּפְאֵי, שׁוֹפֵט הַיִּשְׂרָאֵל!
אֶל-חֵיק אָדָם כְּנִמּוֹל יָדָיו הַשִּׁיבָה:
לְנִקֵּי כַפַּיִם תֵּן מוֹבָה וְאֶשֶׁר –
צְדִיק תָּמִים! אֶל הַמּוֹכִים הַיְמִיבָה.
יָדְעֵנוּ הִתְהַ! יָדְעֵנוּ אֶת-דְּשִׁעֵנוּ:
אֶתְהַ צְדִיק עַל כָּל-הַבָּא עֲלֵינוּ.

לָמָּהּ מִקְבָּר, לָמָּהּ זֶה עָלֵינוּ,
 לְרֵאוֹת עָמָל, יָגוֹן אַחַר הַמּוֹת?
 מִדּוֹעַ לֹא לָנֶצַח שָׁם הָיִינוּ
 שְׂכּוּב בְּשֵׁאוֹל תַּחְתִּית וּבְגֵיא צְלָמוֹת?
 מָה לֹא לָנֶצַח הַפֶּרֶת נִכְרַתְנוּ?
 לֹו-מֵתָנוּ עַד-עוֹלָם! נֶצַח לֹו-מֵתָנוּ!

וְלָמָּהּ מִנֵּי רַחֵם עֵת-לְלֶדֶת
 אֹדֶר הַחַסָּה רְאִינוּ פֹה בַשֶּׁפֶל?
 וְלָמָּהּ זֶה חִיתָנוּ הַמְּיֻלְדֶת?
 מָה לֹא-גִנְעֵנוּ אָז? מָה לֹא כִגְפֵל
 מִכְּמֹן יוֹלְדָה נִפֵּעַ אֵל קִבְר?
 אָרוּר יוֹם נִוְלַד? לֵיֵד הֲרֵה נִבְר!

כִּי-עֲתָה דֶרֶךְ רִשְׁעַ לֹא הִלְכְנוּ,
 לֹא פִעֲלָנוּ עוֹלָה יוֹמָם וְלַיִל;
 דֶּרֶךְ עָמָל וְאָוֶן לֹא דָרְכְנוּ,
 לְגִזּוֹל, לְרִצּוֹחַ לֹא אָזְרְנוּ חֵיל;
 לֹו-מֵתָנוּ אָז! לֹו לֹא חִיֵּנוּ רַבֵּעַ,
 וּבְעַמְק הַחַרוּץ לֹא נִירָא פְּנֵעַ!

וְהֵב מִשְׁחִית תִּבְל, יִנְעַם זִיוָה!
 מִכְּמֹן הַחֵרִים לָמָּה נִגְלִית?
 עוֹר עֵינֵי בְשׂוֹר נִנְה מַרְאִיך;
 קוֹנֵה קוֹנִיך (אוֹ אֲדוֹן!) נִהְיִית.
 הַפֵּר תּוֹרוֹת, חֲלַף תְּקִים, פִּקְדֹת;
 נִנְכ, רִצְחַת, כְּלִי-חַמָּס לְמִדַּת!

עֵינַי בְּשׁוֹר אֲזִי בְּשִׁנְתַי עֲצַמְתִּי ,
 וּבְעֵינַי הַלֵּבב אֲמַנָּם צָפִיתִי .
 לְחֵם שָׁמַיִם בַּחַיִּים טַעַמְתִּי ,
 מִמְּרָאָה נִזְרָאָה רָאָה רְאִיתִי .
 הִקְשִׁיבָה , בֶּן-אָדָם , הַמִּזֶּה אֲזַנְיָךְ ;
 חֲזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִיד אֲלֵיךְ .

הִנֵּה עִמָּךְ גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם
 מֵלֵא הַמִּזֶּן רַבָּה . כָּלֵם יִרְעֶדוּ .
 אֵלֶּה יִשְׂאוּ קוֹלָם , יִזְיִלוּ מַיִם ;
 אֵלֶּה קָרְחָה יְשִׁימוּ , יִתְנַזְּדוּ ;
 בֵּין תִּקְרָה וְרֵאֲנָה אֵלֶּה יִדְפוּ ,
 וּבְרוֹב תִּמְהוֹן לֵבֵב אֵלֶּה יִשְׂמוּ .

כָּאֵב עַל בֶּן יִקִּיר נִרְצַח נִרְצוֹת ,
 לֹא יִבְכֶּה , רַק דּוֹמָם מִשְׁתַּוְּמָם יְהִי ;
 אַחַר עֲצָמָה יִרְכֶּה , יוֹסִיף הַכַּחַ ,
 אֲזִי אֶת קוֹלוֹ יִתֵּן בְּבִכֵי וְנָתִי ;
 בֶּן אֵלֶּה מִשְׁתַּאֲמִים דּוֹמָם כָּאֵבָן ,
 לֹא יִרְאוּ עֵינֵיהֶם , לִבָּם לֹא יִבֶּן ;

מִתְרַדְּמַת נִפְשָׁם אַחַר יַעֲזֻרוּ
 יִבְיִנוּ אֵיפֹה הֵם , מִזֶּה יִהְיֶה כָּמוֹ ;
 עֲתִיד יִבְיִנוּ , אִפְּ עֵבֶר יִזְכּוֹרוּ ,
 בְּרָעָה תִתְמוֹנֵג עַל בֶּן נִפְשָׁמוּ ;
 אֶת בְּפִיָּהֶם יִסְפֹּקוּ . יִאֲנָחוּ ,
 בְּדַבְּרִים אֵלֶּה קוֹל גְּדוֹל יִצְחוּ ;

עמק החרוץ.

תקע"ט.

נְבִיָּהּ, נִבְעַת מִתְּהַפְכוֹת הָאָרֶץ.
 כְּרֵאוֹת מְקַרָּה אַחַד אֵל אִישׁ מִמֶּנּוּ ;
 כִּי גַם בְּצַדִּיקִים יִפְרֹץ כָּל פְּרִץ,
 וַיִּבְלַע אִישׁ רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ ;
 גַּם אֵל אֲנִישֵׁי זָדוֹן הַטּוֹבוֹת בָּאוּ,
 וַיִּזְשִׁיבֵם לְנֶצַח וַיִּגְבְּהוּ .

לְאַלֶּה עַל עַרְשֵׁי לְבֵי סְבוֹתַי,
 וּתְפַעֵם רוּחִי וּמְאֹד חָרְדָה ;
 כְּשֶׁל כְּחוֹי, נְדַבֵּיתִי וּנְפוֹגוֹתִי,
 רְחוֹק מֵעֲבָפֵי שְׁנָה נְדָדָה .
 עַד אֵן עָמַל אֶכִּיט ? אֶרְאֶה עַד אֲנָה ?
 עַד אֵן עָמַל וְאֵן ? .. וְאִישְׁנָה .

כְּשֶׁקוֹט רוּחַ צְפוֹן וּכְנֹחַ זָעַם,
 עַת קוֹ וּסְתוֹ עָבַר, אֶכִּיב תִּיַע :
 כֵּן בְּעִזּוֹנִי לְבֵי נָחוּ הַפֶּעַם,
 וְהַמּוֹן מֵעֵי שֶׁבֶת, שָׁקַט, הִרְגִיעַ .
 יִשְׁנֵתִי, אֵן טוֹב לִי, לְבֵי יְנוּחַ :
 מִה־מְתוֹק מִשְׁנָה אֵל נְדַבֵּה־רוּחַ ?

לא מָוֹת, לא רָעָה : מה-טוֹב מְקַרְהוּ !
 מה-טוֹבָה רָעָתוּ ! אֵין טוֹב כְּמוֹתָ,
 גְּבוּרָה עַל-גְּבוּרָה
 לא-יִמְרָה עוֹד, לא-יִתְהַלֵּךְ עוֹד קָרִי ;
 לא-יִרְצַח, לא-יִנְאַף, עַת יִהְיֶה רָפֵשׁ.
 מָרֶם תַּסַּע הַגִּפְשׁ
 יתוֹדֶה מְכַל־פֶּשַׁע, מְכַל־מְרִי :
 אִז יִפְתָּח רִשְׁעוֹ, יֵה יִשְׁכַּחְנוּ ;
 אַךְ-מִי יִפְדֶּה אֹתוֹ ? מָוֹת יִפְדֶּנּוּ .

אַךְ אֲמַלְלִים-בְּבָיִם, כִּי-הִפְרִיד מָוֹת
 בִּינֵם לִידִיד גִּפְשָׁם, לָהֶם מה-יִיטֵב ?
 אֲמַנְסֵם מוֹכַח רַבָּה יִיטִיב אֲלֵימוֹ .
 הֵן רַבִּים כְּרָאוּתֶם בְּלִהוֹת צַלְמוֹת,
 וּבְעַת יִרְאוּ מִדּוֹה, נִנְעַ וְקָטֵב,
 בְּאִים פֶּתַח בֵּיתֶם וּבַחצְרוֹתֵימוֹ :
 אִז יִפְקַחֹן עֵינֵימוֹ,
 יִשׁוּבוּ לְאֱלֹהִים, יִיטִיבוּ צַעַד !
 אַךְ לֹנְלָא גִהָה זֹאת יַעֲזוּ מַצַּח,
 לא יִרְאוּ אוֹר עַד-גִּצְחָ .
 אַם-כֵּן אֲפּוֹא לְמָה אֲחַזְנוּ רָעַד,
 מָוֹת, בְּזִכֹּר יִשְׁמַךְ ? חָנֹם נִבְהַלְנוּ,
 מָוֹת, טוֹב טוֹב אֲתָה : נַחְנוּ נוֹאֲלָנוּ .

את-הַקְּדוֹד אַרְוֹצָה
 אֶל-בַּל-נְדָבָרִים בָּךְ, אֲנִישׁי אֹלֶת.
 מוֹת! מוֹעִיל וְטוֹב בְּמִכָּה אָנָּה?
 שְׂמִיתִי קַדְמָה, תִּימְנָה—
 בְּמִכָּה לֹא-מִצְאָתִי רַב־הַנְּעֹלֶת.
 מוֹת! חֶסֶד שְׂדֵי הֵן אֶקְרָאָךְ;
 כִּי, לֹא הֵיטֵב נִחְקֹד, אִין טוֹב מִסְּךְ.

אִם-אִישׁ צַדִּיק חֶסֶד לְקוֹת יְהוִי,
 חֶסֶד עֲשִׂיתָ לוֹ נִיֵּן וְכִיֵּן
 תִּנְאֵל אֹתוֹ מִכָּל-מְכָאוֹב וְפָנַע,
 מִכָּל-צָרָה, מִכָּל-יָגוֹן וְנָהִי:
 לֹא-עוֹד יִהְיֶה לְצַחֵק אֶל-חֵם וְכִנְעוֹן,
 לֹא עַל-חַטָּאת דוֹרוֹ יִשָּׂא עוֹד נִנְע:
 אִף תִּטְעֶנּוּ רַנֵּע
 בֵּין אֲרָאֵלִי מְרוֹם, מַעַל יְרוּחַ;
 יֵצֵא עִם-שָׂרְפֵי-אֵל בְּגוֹן לְשׁוֹחַ,
 לְבַטָּח וְשֵׁם יִנּוּחַ,
 שְׁמָה יִהְיֶה לְנִצְחַת אֶד-שְׂמִיחַ.
 אֶל-חֶסֶד זֶה אֵינָה מְדָה מְעַתָּה?
 עֵיף יִנְע בְּמִנוּחֹ נִתְתָּה.

אִם-תִּקְמַל אִישׁ רָשָׁע, כִּישָׁע כִּישָׁע,
 הִלְךְ אַחַר עֵינָיו, גִּזַּל רַעְהוֹ,
 עִשָּׂק, גִּבַּב, נֶאֱפַף, אֲנִיב לְאֵלוֹת:
 הִנֵּה נִתְתָּ לוֹ חַיִּים וְיִשָּׁע,

הַנֶּבֶר הָאֲמִיץ, גִּבּוֹר מְשַׁחַר,
 אִם — הַנֶּזֶר אֹמֵר — יַחַל —
 יִנּוּעַ — אִיזוֹ? — שׁוֹקֵרוֹ עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.
 אֲדֹ-שָׂוֵא עֵינַיִם לוֹ, לְשׁוֹן זֶרֶע;
 לֹא-יִרְאֶה, לֹא יִשִּׁיחַ, לֹא יִנּוּעַ.

וּשְׂאֵרוֹ הַנּוֹתֵר, כִּי לֹא-אֲבִיחַ
 לְשִׁלּוּחַ אֶל-נַפְשׁוֹ אֶת-מְלֹאכְכָה;
 רְעוֹת יִשְׁבַּע, רַבּוֹת מְנֵי עַד-הִנֵּה.
 הַבֵּיטָה אֶלְמָנָה אֶתָּה דְבִיתָ;
 הַבֵּט יָתוֹם יִנְאֻק, יִרְדַּ בְּבֶכָה;
 שׁוֹר אֵב שָׂכוֹל, עֵינָיו בְּבִכֵי תַכְלִיחָה;
 שׁוֹר עֵינַיִם תִּבְכְּיָה
 עַל-הַפָּרֵד מֵהֶם אֵהֵב זֶרַע;
 וּבְמִפְּנֵי-נַפְשׁוֹ כְּמָה יִתְנוּדְרוּ,
 כִּי מִשְׁעֲנֵתָם אֲבָדוּ!
 מִי-כִמְכָת אִם-כֵּן מִשְׁחִית, פִּשְׁעֵי?
 חֵן בְּמַפִּיִם, אִיוֹם, גִּזְרָא נִגְעַד;
 אֵף עַל-הַנְּשָׂאִרִים תִּכְבֵּד יִדְדֵךְ.
 שָׂא-נָא אֶת חַטָּאתִי, מִנֵּת! חַטָּאתִי;
 תִּדְדֵךְ דְּמִוֵּן סָכַל דְּרַף דְּרַבְכָּתִי,
 וְאוֹצִיא דְּבִתְךָ רְעָה חַחוּצָה.
 לְמִרְאֵתְךָ אֲמַנָּם הַיּוֹם יִצְאֵתִי;
 אֲדַע כִּי-יִדְדֵךְ רַע הָלַף הִלְכָתִי
 תִּמְקַן עֲוֹתַי עִתָּה אֲרוּצָה.

על המות.

מָוֹת! שְׁתַּבְּתֵינָה! לַהֲטָה הַחֶרֶב!
 טַבַּת בְּלִתי סָרָה! יָחִיד בְּאַרְצִי!
 קִשָּׁה אֲתָה מְבַלֵּ: מִי־זֶה כְּמַכָּה?
 הִנֵּה אֲרִיֶה שְׂאֵג וּזְאֵבִי עָרֵב
 מַחֲתִיךְ יַפְלוֹן כְּכַעִיר וְשֹׁרֵץ;
 וְלֵבֶד בְּזָכַר שְׂמֹךְ גִּפְשִׁי גְבוּכָה.
 הֵן אֵין עַל־מִי גַם־מָכָה
 עַת חֲרַמְשֶׁךְ תִּקַּח, וַיִּמְיֶנֶךְ תָּרַם:
 דֹּא־יֹזְעִיל הוֹן, לֹא יוֹפִי, גַּם־לֹא צָרֵךְ.
 כִּשְׂשֻׁנָה, כִּחֲרֵךְ,
 פְּתֹאֹם יָבֵא אֵידֶם, אִם תִּשְׁבְּר־גְּרָם.
 רְאִיתִי כִי־רִקְרַעַת בְּלִי־הַיּוֹם תַּעֲשׂ,
 רְאִיתִי כִי־אַתָּה עֵמֶל וְכַעֲשׂ.

אִישׁ עֶשֶׂר וְנִכְסִים, זָהָב וְכֶסֶף;
 אִישׁ צָרֵךְ, אִישׁ חֲסִיד, אִישׁ אֲרָחוֹת יוֹשֵׁר;
 אִישׁ הַאֵר, אִישׁ מְרָאָה, בְּנוֹת אֲהָבוֹ:
 דֹּא יוֹשִׁיעֶם כָּל־זֶה עַת תִּקְצֹף־קִצְּפָה.
 טוֹב הַאֵר, בַּר־בַּפִּים, הוֹן וְעֶשֶׂר,
 כָּלֶם יוֹם זַעֲמֹךְ אָפֶם נְחָשְׁבוּ.
 יַחַד עֶפֶר יִשְׁכְּבוּ,
 בְּמַלְךְ, בְּאַבְיוֹן, בַּתוֹר, בְּלִישׂ.

גַּם שָׁרְצָה בְּאֶרֶץ.

בֶּן אַחֲרֵי בֵּא קֶרֶן

הַשּׁוֹב תְּחִי נֶפֶשׁ כְּבֵר אֲבֹדָה.

נִבֵּל, אֲשֶׁר גַּם צוֹר יִלְדֶּךָ תִּשִׁי,

אֵיטִים הֲלֹא תִלְבַּשׁ בְּלִבְשֶׁךָ מָשִׂי.

יָקוּם יִשְׂרָאֵל לִבְבֵי נְקִי כַפַּיִם,
 לְשֹׂאת עָלַי חֲסֵדוֹ גְּמוּל כַּפְּלָיִם.

וְאַתָּה, אֱשֶׁר בְּנִפְתָּ

אֶת-נַפְשִׁי מִיְדְבִיעַ,
 בַּל-תִּחְקֹר עָד לְמִי כָל-אֱלֹהִים:
 לֹא-פֹה, לְבַד בַּתְּפִלָּה,
 גַּם-לָךְ זְמַן יוֹדִיעַ
 אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים חַי, אֱשֶׁר לֹא תֵלֵא.
 כִּי עוֹד, וְקַל הַפְּלֵא,
 אַחַר אֱשֶׁר בִּשְׁחַת
 סַת גִּילְחָה נִרְקַבְתָּ
 הַקּוּם וְהַתְּצַבְתָּ
 חֲלָף עַבְדְּךָ גְּמוּל לְקַחַת.
 אֵיךְ מֵאֲכֹל הַלֶּע, הַבְּקִשְׁדָּעַת,
 יָקוּם וְחִיָּה עוֹד? שְׂאֵל הוֹלְעַת.

בְּדֶרֶת פְּנֵי הַשָּׁמַיִם

הַלֶּע הַמּוֹל הוֹצִיאוּ
 מִפְּחָבֵא בִיזָה אֱשֶׁר נִבְקַעְהָ;
 וַיֵּאָרֶג דְּרָמִישׁ
 בְּגַד בְּרוּחַ פִּיהוּ;
 שָׁם נִבְלָאָה נַפְשׁוֹ, וְעוֹד לֹא גָעָה.
 אֶת-אֶתְלָה קָרַעָה
 נַפְשׁ אֱשֶׁר נִבְחָדָה,

נְדִיב! וְאֵן פְּמֶכָּה

נִסְתָּר נִד פִתַח
 לְמוֹב וְלִנְכַל סְהוּם הָעֵינַן?
 אֶךְ נִבְהַלָּה נִבְכָּה
 נִפְשׁ בְּךָ בְטִחַ:
 יִתְרוֹן לְעִדְקָתוֹ יָקוּ, וְאַיִן -
 יִשְׁבֹּר וְלֹא מִיָּן,
 בְּהוֹלִלִים קִנְאָתָּ;
 נוֹאֵר! הִתְפַּאֲרֵהוּ
 תִהְיֶה כְבוֹד בְּפִיךָ,
 לוֹ חֶלְקֶךָ מִה-מוֹב כְּכָר הָרְאִיתָ?
 אֶךְ מוֹכֵךְ צָפוֹן לְחַיִּי-נִצַּח,
 לֹא יִגְלוּהוּ שְׂדָרִים יוֹם רַצַּח.

יָבֵעַ וְלֹא יָנוּחַ

חֲרֵשׁ תְּמוֹל עֲדָהוּ,
 אֶכְלוּ מִפֹּזַר עַד-פְּנֵי הַדָּמָן.
 עָבַר סָתָו וְרוּחַ:
 תִּבְטֵ: הֲלֹא מָלְאוּ
 פְתָאוֹס עֲמִיקִים בָּר דְּבִשׁ וְשֶׁמֶן.
 שִׁמְר אֲמוֹנָה אוֹמֵן
 בְּמֵן יִשְׁאוֹל מִתַּחַת
 פִּתַח, וּמִנִּי-קֶכֶר
 אֶרְבֵּעַ-כּוֹנֵו יִשְׁבֹּר
 הוֹצִיא לְחוֹסֶה כּוֹ; וּמִנִּי-שַׁחַת

נחמד למראה פרח,
 פרים להדישא שבז.
 ויצאו יוצים בכל-נטיע.
 קול צהלה משמיע
 עגור, אשר אד-עתה
 טבוש ופתרום יטבה
 אל-קן אשר עזבה
 מאז בתחם יראה וחתה.
 הן בענין שקד בדר וגבע,
 ובעמם בנדי פאר הטבע.

אורות אשר באה

חציר, וידק עשב;
 אה-פי ברוש, תדדר וכל-עין-יער:
 יתדו הלא יצחו,
 וכל אשר-לו קשב
 יד-אל יבשרון. ועל-איש בער
 אתמה ואיש-ער.
 המעט בעיניו בדר
 קור, חם, וקנין, חרף?
 מה-זה ויפנה ערף
 מנפלאות רעה ברחמיה עדר?
 ידע מריא קוגו, ואמה שעות
 על-מתנות נדיב אשר כחשת.

יהם וְכָדָה זַעַם ;
 גַּם-אֲשַׁכְּתָה שְׂכַחַי
 כְּלִמְחֻשְׁבוֹת הַחֶלֶד ;
 בַּחֹר וְשָׁב וְיָלֵד
 בָּךְ יִמְצְאוּ תְּשׁוּבָה וְהַמִּנּוֹחַ ;
 בָּךְ יִהְיֶה תְּמִיד וְיִתְמַכּוּ ,
 וּמֵאֲהַבְּךָ בְּשָׁבִי יִלְכוּ .

בן יודעי הזמור

יִשְׁעוּ בְּדַבְּרֵי שֶׁקֶר ;
 אוֹלָם אָנִי אֶמְאֵם הַמֶּן שִׁירֵימוֹ ,
 וְכַמְאֵרִי וְזִמְרִי
 אֵיבֵא אָנִי אֵין חֶקֶר
 כִּן תִּהְלַךְ רַגְלִי בְּאַרְחוֹתֵימוֹ .
 אֲשַׁנֵּא נְתִיבוֹתֵימוֹ ;
 אוֹרָם , אֲדוֹן הָאָרֶץ ,
 לְכַבֹּדְךָ אֲשִׁירָה ,
 וְלִבְרַךְ לְךָ אֲעִירָה
 כַּגֹּזֵר אֲשֶׁר-יִנְעַם וַיִּפְרֹץ-פְּרִיץ ;
 אֲנִיד לְכָל-יָבֵא גְבוּרָתְךָ ;
 לִילָה , וְכָל-הַיּוֹם , נִדְרְתְּךָ (1) .

שָׁלַג , כַּפּוֹר , וְקָרַח ,

מֵרֵאשׁ אֲרַכְמָ זָבוּ ,

אֲכִיב יְבִשְׁרוֹן אֲשֶׁר הִנִּיעַ .

(1) נוסח אחר : „חשועתך“ .

עַל חֶדְשׁ הָאָבִיב .

הַפְּרִימִים בְּנֶבֶל ,

הַמְשׁוֹרְרִים בְּלִמּוֹ ,

אֵדָה שְׂוֵא וְשִׁקְרָה (1) יַפְצְחוּ יָרְנוּ .

הֵן רַק בְּדַבְרֵי־הַקֶּבֶד ,

תִּתְעֶה (2) נְגִינַתְמוּ ,

וְלִשְׂוֵא וְדַבְרֵי־חֹל פֶּאֶר יִחַנּוּ .

נֶבֶר אֲשֶׁר נִכּוֹנוּ

אֱלֹיוּ בְּלִמּוֹת נִצַּח ,

אֵדָה לֹא זֶחֶב בְּרִוּוּם ;

חַי רוֹמְמוֹ שְׁמִימִים ,

מֵת קוֹנְנוֹ עָלָיו בְּחֹק מִצַּח ,

כִּי־הוּא יִסּוֹד עוֹלָם וְהוּא הָאֶדָה ,

וַיִּקְנֶאֱוֹהוּ כָּל־עֲצֵי גֵן־עֵדֶן .

גַּם תִּשְׁקוּ בַיּוֹפִי ,

וַיִּתְנִי תַפְאֶרֶת

אֶל־כָּל־יִפְת־מְרֵאָה וְסַרְת־טָעָם ,

לְאִמֹר : כְּלִיד־תִּצְנַפִּי

עַל־כָּל־בְּתוּלוֹת קָרְתִּי :

אֲבִיטָא מְאֹר נְגִהָה (3) , וְאֵם רַק־בְּעָם ,

(1) נוסח אחר : "כזב ושקר" .

(2) נוסח אחר : "תשעה" .

(3) נוסח אחר : "אם אחזה אותך" .

מציאות היוצר .

היוצר בדבר-פיו העולם וצבאיו!

איכה יגיד גדלך הזחל בגבאיו?
 הן יפהל פתאום לו רגע יפרץ-פרץ,
 לו ישא את-עיניו אל-כל-חית הארץ,
 מה-יתרון לאדם על-הרמש שהוא?
 יחתו גם-אישים מנפלאות יראו.
 ישכילו בנמלה, אז ישתאו, ישמו;
 ישימו יד על-פה, ייראו, יהמו.
 להכל נתחכם, שוא נגדיל תושיה;
 גדע כי לא גדע, נאלם דומיה.

אוי לבסיל עור-לב, נבער מהעת, פחו!
 לב לו בל-גבין, עינים לו בל-יחו.
 מאור יעצום עיניו, עשה-כל לא-יראה;
 ומלאכות נשגבות יאמר: קרו מקרה.
 חכמת בגין בל-חי, בל-עין, ממי נעלמות?
 מקרה לא-יקרא לה החמט, תתנשט.
 שכלול נתחי כל-גוף, סדרם וצבי ערפם,
 מי הא-יבחו ביהם אצבע תרש חכם?
 עצמותיה, מכחיש! יבויבי שפת-יה;
 נערבנו בתכונה ישירו על-פניה.

תהלות השיר.

[ענין השיר הזה וסופי דלתותיו נתונים המה לי

מאת גבר עמיתי].

תקע"ח ותקצ"ח

מה־מתוך מני־שיר? מה עז מְזַמֵּר?

בְּלֵהוּ. תִּהְיֶה תִּבְלֵ שְׁמִיר וְשִׁית.

בו ירצו אֵל אֵל זְכָחֵי מְבִית;

בו מְתוּדָה יִלְבִּין חֲטָאוֹ כְּצִמְר.

בו יִשְׁבַּח מִר לִבָּב בְּעַם וְמִמֵּר,

בו רוּח לְיָמִינֵי נִבְעַת מְבִית:

בו ירום זָךְ, וַיְהִי הוֹדוֹ בְּזִית;

בו יִשְׁחֹר רָעִים, סָנִים וְשִׁמְר.

בו יִרְכּוּ עֲזִים, לא עוד יִשְׁחִיתוּ;

בו יִאֲמִין בְּךָ לִבָּב, יִנְבִּיֵם עֵין:

בו אֲנָשֵׁי דַעַת צְרִיכֵם יִכְרִיתוּ.

בו יִנְעַם אֵל שׁוֹתָיו שְׂכָר וַיִּין.

בו זָכָר צְדִיק יָמִים לא יִמִּיתוּ,

בו מִקְדָּם דְּבָר אַב תוֹבֵל קָוֹן.

הנעים רבי שלמה גבירול, הנה ראב"ד ורד"ק קוראים לו בשם חכם גדול. ואביר משוררי בני עמנו רבי יהודה הלוי, מי ראה ספר הכוזרי ולא ראה כי חכם ופילוסוף גדול היה? ורבי משה אבן עזרא בעל שירת רבות במחזור ספרדי, הנה ראב"ד יקרא לו בשם חכם גדול בחזרה ובחכמה יוגית, ורבי אברהם אבן עזרא גם הוא משורר, וחכמתו הרחבה מני ים איננה צריכה עדים. וכל שאר המשוררים אשר יזכר שמם במחזור, כלם רבנים גדולים אשר היו בדורם לתהלה ולתפארת, והצעירה במעלותם היותם משוררים, ראה! אם היה השיר מלאכה נמבזה ונמאסת בעיני גדולי ישראל.

גם בדורות הקרובים אלינו, רוב גדולי רבני איטליאה וחכמיה היו משוררים: רבי עזריה בעל מאור עינים, רבי שמואל ארקוולטי, רבי יהודה אריה ממודינה, מהר"ר יוסף יודיה קרמי בעל כנף רננים, מהר"ר משה זכות, מהר"ר בנימין הכהן, מהר"ר יוסף פיאמיטה, מהר"ר ישעיה בסאן, מהר"ר שמשון כהן מודון, מהר"ר משה חיים לוצאטו, מהר"ר עמנואל חי ריקי, מהר"ר יעקב חי סראוול, מהר"ר שמחה קלימאני, מהר"ר ישראל בנימין בסאן, מהר"ר אברהם יצחק קסטילון, ורבים מלבד אלו, אנשי המעלה לשם ולתפארת ולתהלה, בתורה בחכמה ובחסידות, כלם נתנו כבוד למלאכת השיר, ויתנו לה חניה בכלל שבחיהם.

כל השירים הבאים בכרך הזה נסדרו על ידינו עפ"י תכן עניניהם: השירים שלא נרשם עליהם זמן כתיבתם נרפסו ע"י המחבר בכת אחת ב, בכורי-העתים" לשנת תקפ"ו בשם כללי "בנור נעים", והשירים שנרשם עליהם זמן כתיבתם—מהם שנרפסו ע"י המחבר במאספים, עתונים וספרים שונים ומהם שנשארו בכת"י ונרפסו אח"כ כלם יחד ע"י בן המחבר, ה"ר ישעיה לוצאטו, ב, "בנור נעים" חלק שני, בפארוכה שנת תרל"ט, רבים מהשירים האלה היו בלתי בנוקדים ואנחנו נקדנדם. המו"ל.

זרעהו בלשון יוני (I); חורם (S), קריאתו (o) רחבה, ולעמתו בלשון יוני (O); קמץ (S), קריאתו (o) צרה, וכן גילו בלשון יוני (O); שורק (אן או א), ובלשון יוני (I), קריאתו כאשר יבטאוהו בני אשכנז, כ'אומר כמו (u) צרפתי, לא כמו (u) איטלקי, ויגיד עליו שמו "שורק", לשון שריקה, וכן מבטא (u) צרפתי הנה הוא ממין השריקה.

ורב לי אם מתוך דברי יבינו אחינו בני אשכנז כי מנהג אבותיהם אשר בידיהם יש ויש לו על מה שיסמוך, ולא לתהלה תחשב להם החליפם אותו באחר, אשר לא טוב הוא ממנו.

כי אם בזאת אמנם יתהלל המתהלל אשר יכין עצמו לדבר כן, ב'מדו את לשונו לתת טעם כל תבה על מקומו, ולא יתן הנתנין למטה למעלה ואת הנתנין למעלה למטה, כאשר יעשו בני אשכנז ברוב מלות לשון הקדש, על אף הדקדוק ובהפסד הכונה. ומה נאווה מליצת אחד ממופתי עמנו כדור החורף, רבנו יחזקאל זצ"ל, אשר כתב בנודע ביהודה סימן ב' על הקוראים שם האדנות בטעם למעלה! אמר: והאומר שהוא מלעיל הוא עצמו מלרע". והנה ידוע כמה אלפי פעמים בני אשכנז מורידים מעלתם מלרע בהעלותם טעם התבות מלעיל, והוא דבר הצריך תקון.

ואם יקר וגדולה עשו למלאכת השיר היהודים הקדמונים, גם האחרונים לא זוו מחבבה. רבים היו המשוררים בכל דור ודור בכל תפוצות ישראל, ורובם לא דרכו דרך רוב משוררי העמים, אשר עשו מלאכת השיר עטרה להתגדל בה, וכי תפשיט מעליהם מעטה תהלה זו ישארו ריקים וערומים, אבל משוררי ישראל כבדו את מלאכתם, ולא מלאכתם כבדה אותם, כי גדולים ונכבדים היו גם בלעדיה. ומה יקרו משוררי ישראל, מה עצמו ראשיהם! מי לנו גדול מרב האי גאון, אשר לדברי הראב"ד, לאורו הלכו דורשי התורה ממזרח שמש עד מבואו, וכמהו לא היה לפניו בנאונים? והוא לא בזה בעיניו לשלוח יד במלאכת השיר. הוא כתב הבקשה הידועה לספרדים, אשר תחלתה:

שמע קוֹרֵי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹת,

זלו גם כן מחברת ארוכה הנקראת מוסרי השכל.

רבי אלעזר הקלירי זרבי שמעון הגדול, בעלי רוב המחזור האשכנזי, אין ספק כי רבנים גדולים ועצומים היו. ומה נאמר על דבנו גרשם מאור הגולה? והוא כתב סליחות: איה כל נפלאותיך הגדולות והנוראות, וסליחת: אתה מקרם אלהינו אדנינו. והמשורר

ההאות שאחריה, ואין מקום להאריך בה הנשימה. והנה הסמוכים האלה ימוש והראיות המיטינה, אחרי ראותנו אלפי תנועות גדולות העומדות בסוף הברה, כמו בשמות במשקלי פֶּעַל, פֶּעַל פֶּעִיל, פֶּעוּל, מִפְעֵל, מִפְעֵל, פֶּעִיל וּחְבֵרֵיהֶם, ובפעלים במשקלי פֶּקַד, פֶּקוּד, פֶּקֹד, אֶפְקֹד, נֶפְקֹד, תֶּפְקֹד, מִפְקֹד, מִפְקֹד, מִפְקֹד וּוִילָתֶם, ואחרי ראותנו אלפי תנועות קטנות העומדות בסוף הברה, כמו עֵינִיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַיִם נְהַי שְׁאֵן. וכל המון המלות אשר על אחד מן המשקלים האלה, וגם על משקלים אחרים. וכי תאמר אלי: אבל לא תעמוד תנועה גדולה באמצע הברה דק בהיות הטעם עליה, וזה כי הטעם מניח מקום להארכת קריאתה עם היותה באמצע הברה; אף אני אשאלך והודיעני, אם היה גם כן מכה הטעם שתעמוד תנועה קטנה בסוף הברה, כנראה במלת עֵינִיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַיִם נה; ואיך תהיה רהוטה כמבטא תנועה שהטעם עליה ואחריה נח נסתר, אם הטעם גורם אריכות המבטא גם בתנועה שאחריה נח נראה? הכזה יהיה כח הטעם, לפעול דבר והפכו? או לא תצדק יותר בדברך, אם תאמר, שאין לטעם שום כח בענין הזה? כאשר באמת גם מלבדו כמה תנועות קטנות יש לנו העומדות בסוף הברה, כמו שְׁאֵן יַעֲמֹד, וכל שאחריהן אות גרונית, ומלבד אלה הנה מְלִכְהֶם, אֶתְבֶּם, בְּנֵךְ, תֶּקֶן, ואלפים כהנה, אשר השוא בהן נע, בערות הרפה שאחריה, כמטעם תנועה קלה אשר חדש ברוחב בינתו דו"ה עצמו, ור"ל גם הוא הסכים עמו; וכן כמה תנועות גדולות יש לנו העומדות באמצע הברה גם כיוולת טעם, כמו אֵיִשְׁדָּמִים, בְּנֵי־פְרִיץ, וחבריהם המיקפים, וכן גם בלא מקף בְּלִיִּשְׁבָּר וְאִשְׁבָּר אשר הם כשוא נח אחר הצירי, בעדות השוא השני ובעדות הברית הדגושה, וכן בשוא נח אנחנו קוראים בְּיִשְׁבָּר וּמִאֶפְלָיָה.

על כן על כל הדברים האלה לבי אומר לי, כי חלוק התנועות לגדולות וקטנות שוא ודבר כזב הוא, ושאין שם כלל עשר תנועות, אך באמת שבע הנה ולא יותר תנועות לשון הקדש, כאשר אמר, ראשוני המדקדקים, וכאשר ישבעה המה ולא יותר, בהסכמת גדולי מדקדקי האומות, הקולות אשר יבטא האדם, וכאשר שבע הנה תנועות לשון יוני, ואלו הן: פתח (S), קריאתו (a), וחברו בלשון יוני (A); פגול (S), קריאתו (e) רחבה, וכנגדו בלשון יוני (II); צירי (S), קריאתו (e) צרה, וכמהו בלשון יוני (E); חירק (S), קריאתו (i).

הקמץ, ושם קמץ יורה סגירה ופתיח הפכו? וכן איך תהיה קריאת הצירי רחבה מקריאת הסגול, ושם צירי נגוד מן צר? וכן באמת כל בני המערב קוראים אותו צר מאד, ואימרים „אמן” ושמע השומע לאמין, וכן הישמעאלים קוראים לישמעאל יִסְמְאֵיל.

ואמר שלישי, כי המדקקים הראשונים, כראכ"ע וחבריו, לא הזכירו עשר תנועות, ולא חלקו אותן לגדולות וקטנות, רק קראו לכל התנועות בשם מלכים, והיו המלכים אצלם שבעה בלבד (סומנס ויאטר אליהו), והקבוץ נכלל בשורק, כי משרתו הוא, ובא תחתיו בכל מקום שאין שם וי"ו. הוא זה לשון הראב"ע בתחלת ס' מאונים: „המלכים הם שבעה: האחד חולם, והוא מלך מלכים. כעבור שהוא לבדו גבוה, והוא נקודה למעלה בין שתי אותיות; השני שורק והוא נקודה באמצע האות באות וי"ו או שלש נקודות למטה מהאות; השלישי חירק והוא נקודה למטה מהאות; הרביעי פתח גדול והוא קו למטה מהאות; החמישי פתח קטן, והוא שלש נקודות, שתיים ישרות ואחת ביניהן תחתיהן ונקראת בכתם סגול; השישי קמץ גדול והוא קו ונקודה תחת האות; השביעי קמץ קטן, והוא שתיים נקודות יושבות, ונקראת בסתם צירי”.

ואמר רביעי, כי אין בטבע האדם יכולת לבטא בשפתיו שני מיני (a) ושני מיני (i) ושני מיני (u) אחר רחב ואחד צר, כי לעולם התנועות האלה אחת תהיה קריאתן, ולא תקבלנה הרחבה וקטיצה, הרמה והשפלה; כי אמנם שתיים הנה לבדנה התנועות המקבלות שני מיני קריאה, רחבה וצרה, גבוהה ושפלה, והן תנועת (e) ותנועת (o). והנה חלוק התנועות כלן לשתי מחלקות, גדולות וקטנות, רחבות וצרות, גבוהות ושפלות, הוא דבר מתנגד לשבע הטבטא האנושי.

ואחרי ראותנו כי לא תכון שמת רד"ק, נפנה נא לשטת רז"ה, ור"ל ההולך בעקבותיו, האומרים כי קריאת התנועות הגדולות נמשכת ובאריכות הנשימה, וקריאת התנועות הקטנות רהוטה ובמהירות הנשימה, כדבר הנוהג בלשון אשכנז, כמו במלת „wahl” ובמלת „alle”.

והנה בערי השטה הזאת אולי יאמרו כי יש להם על מה שיסמוכו, מאשר אנחנו רואים כי אחרי תנועה גדולה תבאנה האותיות הנחות, ונמצאת התנועה הגדולה עומדת בסוף ההברה, ויש שם מקום להאריך בקריאתה, ובהפך אחר התנועה הקטנה יבוא נח נראה, ונמצאת התנועה הקטנה עומדת באמצע ההברה, והיא רהוטה בהכרח אחר

במה שזו נמשכת במבטא וזו רהוטה; אולי משפטי הלשון האשכנזית: המו לבבו לחשיב כזאת, כי כן בלשון ההיא התנועות עתים נמשכות, כמו במלת "wahl", ועתים רהוטות, כאשר במלת "alle"; אמנם רד"ק רוח אחרת היתה אתו, כי היא ער חמש פעמים כפל דברו לאמר, כי התנועה הקטנה שפלה מן הגדולה, והשפלות איננה הפך ההמשכות והאריכות, כי אם הפך הגובה והרום, וכונתו לומר לא שתהיה הברת התנועה רגדולה נמשכת במבטא באריכות יותר מן התנועה הקטנה, כי אם שתהיה קריאת התנועה הגדולה גבוהה, רחבה ופתוחה, כמו בלשון איטלקי "bella", וקריאת התנועה הקטנה שפלה וצרה ממנה, כאשר באיטלקי "stella"; והנה שתי השמות נכדלות זו מזו מאד. ועלי אמנם לחקור את שתיהן אחת לאחת, כי הנה תצדק ששת רד"ק, או תצדק ששת רו"ה, הצד השווה שבהן כי שתיהן תהרוסנה מחשבתו אשר חשבתי על דבר היות הקמץ קמוץ בכל מקום, בלי אתן מקום כלל לחלוק קמץ רחב וחטיף.

והנה רד"ק בגלל קדמותו ראוי היה לו לדעת כונת המדקדקים אשר חרשו חלוקת התנועות לגדולות וקטנות, יותר מרו"ה אשר קם אחריו המש מאות שנה; ועוד נוכל להביא ראיה לשטתו מן הלשון היונית, אשר בה תקרא "o mega", כלומר אף גדולה, תנועה ידועה אשר קריאתה גבוהה ופתוחה, ותקרא "o micron", כלומר אף קטנה, תנועה אחרת אשר קריאתה שפלה וצרה; והנה גדולה וקטנה האמור על התנועות היה הטכון בו אצל הקרטונים הגבוה והשפלות, לא ההמשכה והרהוטות בקריאתן; לכן ישטת רד"ק אפנה ראשונה, לחפש ולחקור הבאמת ובתמים כדבריו כן הדבר, כי תנועות לשוננו חמש כנגד חמש, זו רמה בקולה וזו שפלה ממנה.

ואומר ראשונה, כי כל ימי גרלתי בקריאה הספרדית, ועדיין לא למדתי מאחד ממלמדי שתהיה קריאת הקמץ הרחב רחבה מקריאת הפתח, ושתהיה קריאת הצירי פתוחה מקריאת הסגול, וקריאת חירק גדול מרווחת מקריאת חירק קטן, וקריאת השורק חזקה מקריאת הקבוץ; גם לא ראיתי ולא שמעתי לאחד מבני ספרד או לאחר מבני איטליאה שיבדיל בקריאתו בין התנועות האלה; והנה חלוקת התנועות הגדולות והקטנות איננו אך דבר שפתים, ואיננו במבטא שפתים, וזלתי החולם, שכל בני הגולה, כאשכנזי כספרדי, קוראים אותו רחב יותר מן הקמץ החטוף, אך אין הפרט מורה כלל על אמתת הכי"ר, ואומר שניה, כי איך יתכן שתהיה קריאת הפתח צרה מקריאת

חברתה, עד שאין בנידן הכרל, רק שהתנועה גדולה היא נמשכת במבטא, והתנועה קטנה היא רהוטה במבטא; וקריאת הספרדים נכונה בזה, כי הם קוראים הברת כל תנועה גדולה מעין התנועה קטנה המיוחדת לה, לא כקריאה האשכנזית. וכן כתב הרד"ק במכלול (דף קפ"ו ע"ב) וז"ל: חמש התנועות הגדולות יש להן חמש בנות כנגדן, ותנועתן קטנה ושפלה מהאמות; והן א ושמח פתח גדול, והיא כתנועת הקמץ, אלא שהיא שפלה ממנה; א ושמח סגול, והיא כתנועת הצירי, אלא שהיא שפלה ממנה; א ושמח קמץ חטוף, והיא כתנועת החולם, אלא שהיא שפלה ממנה; א בלא יו"ד ושמח חירק קטן, והיא כתנועת החירק, אלא שהיא שפלה ממנה; א בלא וא"ו ושמח קבוץ שפתים, והיא כתנועת השורק, אלא שהיא שפלה ממנה, עכ"ל.

והשני הגה הוא אחרון המדקדקים בזמן, רבי יהודה ליב, אשר בתלמוד לשון עברי מאמר שני פרק ראשון הערה ראשונה כתב לאמר: וכל תנועה קטנה ראויה שתהיה דומה בהברתה ממש לתנועה הגדולה שלה; כי הברות התנועות העומדות בעצמן אינן יותר מחמש נשימות, רק שכל אחת מהנשימות יש לה שני סימנים, האחד על אריכות נשימת התנועה, והשני על מהירות נשימתה. ואם כן אין ספק שצריך להיות הברת הפתח שוה להברת הקמץ הבא ממנה, רק שהיא בקצור הנשימה. וכן בשאר התנועות. וזאת ראיה, כי קריאת הספרדים וההוגרמים בהברת התנועות נכונה מאד, במה שדומה בהם הברת הפתח והברת הקמץ לתנועת (a) ברומי, וכן בשאר התנועות אינם מבדילים בהברתן רק באורך הנשימה ובקצורה. אך האשכנזים והנגזרים מהם אנשי פולוניה מקלקלים מבטא הברת הקמץ, לקרוא אותה כמו (o) ברומי, והוא שבוש גדול אצלם, כי אם כן איך יתכן שיהיה הפתח שקריאתו (a) תולדות הקמץ שקריאתו (o) לדעתם? אבל טעותם נולדה להם, לפי שתמונת קמץ גדול דומה לקמץ חטוף, והתעה אותם הדמיון לקרות גם הקמץ גדול כקריאת הקמץ חטוף, והוא טעות שלא ירצו לתקן.

ואל החכמים האלה הנני משיב, כי בענין החלוק הזה, אשר הציבו בין התנועות הגדולות לקטנות, ואשר חשבוהו כמושכל ראשון אין לפקפק בו, אני בעיני שאלות הרבה יש לי לשאול. ואומר תחלה לרבי שלמה זלמן, כי המדקדק הגדול הספרדי, אשר העמיר על ימינו להטבו, רחקו מחשבותיו מכהשבותיו מאד; כי הגה הוא, רבי שלמה, גרר את ההפרש אשר בין תנועה גדולה לקטנה

והנני רואה כי דברי צריכים הרחבת באור.

הלכה פסוקה היא, כי כל שוא נע הראוי לבוא תחת אות גרונית באמצע תבה יתחלף תמיד בחטף פתח ולא בחטף אחר, והתנועה הקודמת לא תקבל שום שנוי; ולא יהיה שם מקום ברל לזווג החטפים עם התנועות; ומן המין הזה הן כל התבות אשר יטעון עלי בעל הדין.

אמנם כאשר יהיה משפט אותיות הגרון להנקד בשוא נח ויתחלף השוא הנח ההוא לחטף מרכב, שמה מקים הזווג והשווי בין החטף המרכב והתנועה אשר לפניו; הלא תראה: אֶעְמֹד הוא בשקל אֶפְקֹד, והעין ראויה לשוא נח, והתחלף השוא הנח לחטף מרכב, ומפני הסגול הקודם הומר בחטף סגול ולא בחטף פתח או חטף קמץ; וכן וַיַּעֲבִדוּ הוא ממשקל וַיַּפְקִידוּ, ונתחלף השוא הנח הראוי לבוא בעי"ן לחטף מרכב, והיה החטף הזה חטף פתח ולא אחר, כדי לזווגו אל הפתח הקודם. ככה אֶהְלֹךְ פֶּעַלְו הם בפלס קָדְשׁוּ, ונשתנה השוא הנח הראוי לבוא בה"א ובעי"ן לחטף קמץ ולא לחטף אחר בעבור הקמץ הקודם; וכן תִּתְאַרְם הוא על משקל אֶרְבֶּם; ביום בְּתָרִי הוא כמו וכיום פֶּקְדִי; הִתְאַרְב נחרכו כמו הִתְאַרְח לא המַרְחַת; הִתְאַלִּיתִי כמו הִתְאַבְרַתִּי; יַעֲמֵד, יִתְחַרַם כמו תִּקְטָר. ובאלה היתה שאלתי, איך חשבו בעלי הלשון לזווג חטף קמץ עם קמץ רחב, והרי הם שני קולות מתחלפים? ולמה לא יזווגו הקמץ הרחב עם חטף פתח אשר בן זוגו באמת לפי הקריאה הספרדית?

וכן בהפך, בתבה שתהלתה חטף מרכב, וכאה בראשה אחת מאותיות וכל"ב הראויות לשו"א, ולא יתחכרו שני חטפים בראש תבה, ישתנה השוא ההוא אל התנועה אשר ממין החטף שאחריה; כמו כְּאִשֶׁר, כְּאִמֶת; והנה בראותנו וְאָנֹכִי, וְחַלִּיִּים רעים, בזווג הקמץ הרחב עם חטף קמץ, הלא יש לנו להבין היותו למינהו, ועל כרחנו נורה כי גם הקמץ הרחב בקריאתו, כקריאת האשכנזים.

ואולם הנני רואה שנים אריות גבורים שואגים לקראתי, הנה הנם שנים מגדולי מדקדקי אשכנז, אשר התנכרו לקריאת אבותיהם, להחזיק בענין הקמץ בקריאת בני ספרד.

האחר הלא הוא נשיא המדקדקים האחרונים, רבי שלמה זלמן הענא, אשר בצדה התבה בתהלת התבה השניה כתב כדברים האלה לאמר: וקראו להתנועות הגדולות אבות ולהתנועות הקטנות קראו תולדות, ולכל תנועה גדולה מיוחדת אחת מן הקטנות הרומה לה בקול

כמו בפתח גדול, כאשר אנחנו קורין אותו במקומית האלה".
והשני רבי דוד אבן יחיאל בלשון למודים שער ראשון פרק
חמישי כתב בענין הקמץ וזה לשונו: "ובארצות אשכנז הם בקיאים
בקריאתה עד היום".

והראשון מן העדים האיטלקים הלא הוא בעל לויית חן, אשר
כתב בשער שני פרק שני: "וקראוהו קמץ גדול בעבור שנקמץ הפה
בקריאתו, אבל אין קורא אותו כראוי רק האשכנזים".

והשני הנה הוא בעל ערוגת הבשם, אשר אלה דבריו בפרק
שלישי: "ובכן הקמץ נקרא בקמצית הפה, לא בפתיחתו בהחלט
כמו הפתח".

והנה מלבד הראיה החזקה אשר יש להביא מהוראת השם, כי
איך יסכימו המרדקקים כלם לקרוא בשמות הפכיים זה לזה שתי נקודות
אשר קריאתן שיה, מלבד זאת יגשו נא המחזיקים בקריאה הספרדית
ויורוני ויאמרו לי, למה לפני חטף פתח יבא פתח, כמו בְּאִשְׁרֵי
ואחר פתח יבא חטף פתח, כמו יַעֲבֹר; וכן לפני חטף סגול יבא
סגול, כמו בְּאִמַת, ואחר סגול יבא חטף סגול, כמו לַחֲיוֹ, אֲחֻזָּה?
הלא זה בלא ספק כדי לזווג אל כל חטף התנועה אשר למינהו ואל
כל תנועה החטף אשר ממנה חוצב. ועתה מי יתן ואדע, מה זה
ועל מה זה לפני חטף קמץ יבא קמץ, כמו וְאֵנִי, וְחַלִּיִּים רַעִים,
בְּמֹתֵי אֶרֶץ, תִּאֲמָנִי צְבִיחָה, קָמְנִי עֵבֶה; ואחר קמץ יבא חטף קמץ,
כמו יַעֲמֵד חֵי, אֲשֶׁר יִחָרֵם, אֲהַלֹּז, תָּמִים פְּעֻלֹּ, יָמֵי טְהָרָה, מִשְׁחֹר
תִּיָּאֵרֶם, כִּיּוֹם בְּחָרִי. לכסא טְאֻחֻזִּים, כִּי דְחִייתִי, דְחָרַב נִחְרַבו? והלא
כל הקמצים האלה הבאים לפני חטף קמץ קמצים רחבים הם, ואין
קמץ רחב ממין חטף קמץ, ולא נגזר חטף קמץ מקמץ רחב, כי זה
קריאתו "o" וזה "a", ואיה אפוא הזווג והשווי? ולמה לא בא בכל
אלה חטף פתח, שהוא באמת ממין חטף הרחב? לולא נאמר כי גם
הקמץ הרחב קריאתו "o".

אפס כי אזוי יענה בעל הדין ויאמר: מה החלום הזה אשר
חלמת מן הזווג והשווי בחטפים ובתנועות אשר חוצבו מהן? והלא כמה
חטפים טרככים מצאנו אצל תנועות אשר אינן ממינם כלל, כמין
שְׁאֵלוּ, וְנִהְרֹו, נִחְלוּ, מְעָדוּ, וְשָׁאֲלָה, צְהֵלָה, דְחָקָה, בְּעָרָה; מְאָסִים, בְּתָנִים,
סְחָרִים, בְּעָרִים, גְּאֻלָּנוּ, אֲהָבוּ, שְׁחָמִי, מוֹעֲדִיהָ; נְאֻצָּנוּ, מְאָנָה, מְהָרָה,
שְׁחָרָו, וּבְעָרָו; וכאלה לארפים תנועות אשר אינן ממין החטפים.

בהרגילם על לשונם הקריאה הספרדית; ולא יעלו על דעתם כי אם אמנם הקריאה הקדמונה האמתית כבר אבדה מקרבנו, וכל הקריאות הנוהגות בינינו היום מעורבות מאמת ומשקר (*), הנה קריאת האשכנזים נכונה ברובה ומשייבשת במיעוטה, וקריאת הספרדים בהפך. והנה הקנאה אשר ראוי לי לקנא לכבוד האמת—ראשונה, ושניה—למנהג אבות מעפזתי, אשר מאשכנז יצאו ועל שם לזואציה המרינה נקראו, עוררתי לגלות אמתת הרבר הזה ברואיות לקוחות מפנימיות חכמת הדקדוק.

החלופים בין שני מיני המבטא, בין קריאת בני אשכנז לקריאת בני ספרד ואיטליה, הנה יפרדו לראשים הרבה, אפס בפעם הזאת לא בחרתי להטיף מלתי כי אם בענין קריאת הקמץ, כי בו ראיתי בעלי הקריאה הספרדית מתעצמים על בעלי ריבם בראיות אשר היו בעיניהם ניצחית אשר לא יתכן למצוא להן תשיבה, ונתפרסם השבוש הזה עד אשר שכו רוב חכמי אשכנז בושים ונכלמים מקריאתם, תחת אשר היה להם להתפאר בה ולהחזיק במעווה, כי היא לברה הנכונה והצודקת אשר עמידה לא ירופפי, ויתדותיה לא תמיטינה.

ועתה פקח נא עינך וראה, כי הקמץ הלוה, שמו מורה עליו כי משפטי להיות קמוץ תמיד, כלומר: שקריאתו בסגירת השפתים מעט, בהפך מן הפתח, שקריאתו בפטירת השפה; כי אמנם שרש קמץ אצל רבותינו וזכונם לברכה ענינו הפך ענין שרש פתח, כאמרם (ילקוט ישעיה) „פותחין אחת וקיצצין אחת“, ובסוף תרגום שיר השירים: „בעדן דרמיך עינא חדא קמיין ועינא חדא פתיח“, וזה דבר אשר לחזק הראיות לא יכלו בעלי הקריאה הספרדית להסתיר פניהם מכני; והנה לפניך שתי כתי עדים המעידים בדבר הזה, והמה מחשובי המדקדקים, שנים מהם ספרדים ושנים איטלקים.

הראשון מן הספרדים הלא הוא הראב"ע, אשר בתהלת ספר צחות בחב, כי הקמץ נקרא כן, כי: „הפה נקמץ בקריאתו, ואיננו פתוח

(* הלא אלה דברי האפו"ד בפרק ל"ב: „לא תחשוב כי אנהנו היום בקיאים בקריאת הכתוב ובהטועת האותיות על הדרך שהיה זה אצל הקדומים מאנשי הדיון העברי, אבל כמו שהייב גלות האומה ושלשולה והתערבה בנוים קצורה בידועת שרשי הלשון הזה וסדריו ואופניו כפי שהם והעלם הרבה מגורת השמות והפעלים, וכמו שהתבאר, כן הענין הזה בעצמו חייב קצורנו בידועת אמתת הקריאה והוצאת קולות האותיות“.

הראויה לבוא בשוא ולאחת הסכות לא יוכל שוא לבוא בה יתהפך השוא ההוא לאחד החטפים המרכבים, כמו חכמים יבחנו, ולא יתהפך לתנועה רק אם יהיה גם החטף נמנע, כמו נְעַרְמוּ מְלִכֵיהֶם; גם אנחנו נגזור אומר כי וי' שירק בראש תבה, כמו, ומותר האדם, בחינת חטף יש בה, אחרי שאין החטף נמנע במקום הזה, ויהיה השורק הזה חטף שורק, ויפה תחשב כיתד. אך בכוא אחריה שוא כמו ובשכבך ובקומך לא תוכל תהיה עוד חטף, כי אינכה יתחברו שני חטפים בראש תבה? ואחרי היות החטף נמנע יתחלף השוא בתנועה קלה, והנה וי' שורק זאת תנועה יש בה, ועל כן בצדק ובמשפך לא תקרא עוד יתד.

והנך רואה כי זר מאד הדבר הזה, שתהיה תנועה אחת נחשבת פעמים כחטף ופעמים כתנועה; והוא דבר לא יתישב על הדעת כראוי; על כן זאת עשו המשוררים האלה, משבו את הוי' הזאת מפה ומפה כפי צורך השעה, ולא שמו לעצמם בו חק קבוע, כאשר יעשה אדם בכל הלכה רופפת ובכך דבר שהוא מפקפק בו.

ואני טרם אכלה לדבר בענין זה לא אכחד תחת לשוני, כי במשך כל הדורות אשר היה משקל השירים האלה נעלם מעיני המעתיקים והמחוקקים נפול נפלו בקצתם מעיות בקצת דלתותיהם; ועל הכל בלשוניות הקפוחים ממקראי קדש, כי לחכמה היתה בעיני המעתיקים להחזיר המקרא ליושנו, ולא ידעו כי המשורר שנה לשונו בעבור המשקל. הלא תראה בסליחת אלהי העברים:

בתודה לו עבדו. והודו והתודו.

אשר חכמים יגידו. ויורו המורים.

מלת אשר מיותרת, והוסיפה המעתיק למען כתיב הכתיב כתקונו. ופעמים גם כן שנדחק המשורר בעבור המשקל לכתוב מלה בלתי מכוונת יפה לדקדוק הלשון, והמעתיק אשר לא ידע את המשקל תקן הלשון והוא פעם קלקל. וכבר קרו כאלה גם בשירים המחוכרים במשקל הנהוג, ועל אחת כמה וכמה בשירים האלה אשר היה משקלם נעלם.

והארכתי בענין המשקל הזה דברים רבים כאשר הארכתי, ראשונה, לתת כבוד אל המשוררים הגדולים האלה, להסיר חרפה מעליהם, אם שלא עלה בידם לשמור חקי המשקל, ואם שכהבו שירים רבים בלי משקל כלל; והשניה, והיא העקר, כי ראיתי בדור הזה קצת מבני אשכנז יתנו דופי בקריאת אבותיהם, וישימו תפארתם

וכן בסליחות למנהה:

אלהי העברים. נקרא בכל עברים.
בלכות נשברים. לכו גא הנברים.

ועוד לו לבני פולוניא מאורה לשבת בהעלותך וחנכה:

אשר יצר. אור וצר. ונר עורכים לך לפני.
בני יצהר. לך צוהר. הלא ממך מאור עיני.
גבול שמש. לך שמש. ומה יפו לך שמני.
דברך אור. ומה מאור. אשר ערכו לך כהני.
הלא תהלך. אל מלך. בעמוד האש לפני.
ומי יאיר. לך מאיר. ואתה נרי יי.

ועוד זולת אלה שירים רבים לבני פולוניא המהוקנים במשקל הזה, לרבי יצחק, ולרבי יעקב, ולרבי שמואל, ולרבי מנחם בן מכיר, ולא אדע מקום מולדתם, ונראה היות רבי יעקב זה הוא רבנו תם, והוא צרפתי.

והנה כל אלה ודימדם שירים שקולים במשקל אשר אבד זכרו מן האחרונים, וכלם חשבום בלתי שקולים, או נתנו דופי בבעליהם, כאלו במשקל הנהוג רצו לשקול שיריהם ולא עלתה בידם, ובשעת הדחק עברו תורות הלפו חק; וזה שקר, כי אמנם ידעו בחכמתם האנשים ההמה כי השוא שוא והבל, וגם החטפים המרכבים לכלל תנועת לא באו, על כן לא חשו אליהם כלל, גם כי לפעמים בשירים אחרים אשר חברו רצו לעשות נחת רוח לבני מדינתם, ומנו גם היתדות. והנה אם תתן עיניך ולבך על כל השירים אשר רשמתי לפניך, ראה תראה כי וי"ו בראש תבה (אשר אצלנו ליתך תחשב) הקדמונים פעמים השבוה גם הם כחטף ולא הביאוה במנין, כנראה בדלת; להטיהם. ומעמיהם. כעין קלל יצהבו,

ופעמים היתה בעיניהם כתנועה ונשאי את ראשה בתוך שאר התנועות כנראה בדלת:

ומותר האדם מן הבהמה אין.

והנה למדאה עינים הדרך השניה נכונה מן הראשונה, כי איך יהיה השורק נבלע, והוא איננו חטף כלל? אמנם כי נתבונן כי אוח

ועתה, אם הספרדים עצמם, עם התנגדות קריאתם, שקלו
שיריהם בלי לחיש אל החטפים, על אחת כמה וכמה ראוי היה לבני
אשכנז לעשות כן, אחרי אשר המשקל הזה על קריאתם נוסד! והנה
באמת גם המה כן עשו לפעמים.

הלא תראה לרבי אפרים בן יצחק מרמיסבונה בסליחות למיסף
יום הכפורים:

אני הוא המדבר. וקרבי משתכר.
ואת מלין אחבר. בלב עם פה שוה.

זכן שיר הכבוד על הדרך הזה ילך גם הוא מראשו לסופו:

אנעים זמירות ושירים אארוג,
כי אליך נפשי תערוג;
נפשי חמדה בצל יריך
לדעת כל רו סודך וכו' וכו'.

זהסתכל ירדו בסוף השיר הזה:

ובברכתי תנענע לי ראש
ואותה קח לך כבשמים ראש.

כי מלת תנענע לשתי תנועות בכבר החשב, כי הפתח הגנובה ננוכה סן המספר'
וזה הרך פרטי ומיוחד לשיר הכבוד ולשיר היחוד, באשר תראה בשיר היחוד
ליום הראשון:

ולב נשכר ממנחה טהורה
זכחי אלהים רוח נשברה.
הפתח שבמלת רוח במספר תנועות לא תבא; וכן כיום השני.

כי כל אלהי העמים הם
אלילים אלמים רוח אין בהם.
ובאלה רבות, אף על פי שלפעמים גם הפתח הואת עולה סן המנין, כאש
תראה בבית הקודם לזה:

דורשני בכל לב לרוח אין בו
וקרוב ד' אל עם קרובו.

הנה היה המשורר הזה נוהג בפתח הגנובה אשר בסוף התבה כמנהג משוררים
אחרים בו"ו שורק בראש תבה.

ואתה תשא אריכות להשי
והשבת לי גמולי בראשי.

ובאחרונה יסע משורר מפואר ושמו מכוער, הלא הוא רבי
בלעכ, אשר כתב סליחה לספרדים, זה ראש דבריה:

בזכרי על משכבי. זדון לבי ואשמיו.
אקומה ואכואה. בית אלהי והדומיו.
ואומר בנשאי עין. בתחנוני אלי שמיו.
נפלה נא ביד יי כי רבים רחמיו.

אבותיך, כי שיר היהוד המיוחס לרבי יהודה החסיד גם הוא מתחלתו ועד סופו
בעל מדה ומשקל, ומשקלו שמונה תנועות בכל דלת בהבלעת החטפים כלם
מקטנם ועד גדולם:

ארומם אלהי אבי ואלי,
אנוה אלהי צורי וגואלי,
איחד אלהי [ה] שמים
והארץ בכל יום פעמים;
אל חי אחד הוא בראנו,
אביר יעקב אב לכלנו וכו'.

והנך רואה בדלת הזאת האהרונה כי מלת אביר עולה במספר שתי תנועות אף
על פי שהיא מנקרת במקרא בהטף פתח, וזוה תדין על כמה וכמה דלתות
אחרות מן השירים ההמה הנקראות מלשון המקרא, כי נדחק המשורר לשנות
בהם שנוים מלשון הכתוב כפי אשר הציקתהו רוח השיר. והמעתיקים והמדרסוס
התחכמו להגיה בדלתות ההנה על פי לשון הכתוב וקלקלו משקלו. בא וראה
בתחלת השיר:

אשירה ואזמרה לאלהי בעודי,
האלהים הרועה אותי מעודי
עד היום הזה החזקת בידי,
חיים וחסד עשית עמדי.

ואין ספק אצרי, כי לא כן יצאו הדלתות האלה מתחת ידי המשורר, אלא כן:

אשירה לאלהי בעודי
הרועה אותי מעודי
עד היום החזקת בידי
חסד עשית עמדי.

גם הראכ"ע לא היה תמיד מן המקשים עצמם לדעת לכיון
מספר היתדות. והנה גם לו במנחת יום הכפרים לספרדים תוכחה,
זה ראש דבריה :

אין מלה בלשוני. מפני כובד זדוני,
בנבראיך מי אני. כי תבקש לעוני.

והרמב"ם בשיר האחד אשר כתב לא סר ימין ושמאל מן
הדרך הקצרה אשר סללו לפניו אשר היו מלפניו. הלא כה דברו
במנחת יום כפור :

אני מזכיר היום. חסדי אבותי.
לאל נורא ואיום. בן מחשבותי.
למצוא כם פדיום. ממשובותי.
ואת פניו אשחר. בתשובותי.
יום יפקוד חטאי. עם חובותי.
כי לקבל שבים. יד פותח.

ואני אתמה על רבי משה קמחי, אשר בסוף מהלך שבילי
הדעת כתב לאמר: „המין הי"ז היא מרכב משתי תנועות ויתד ושתי
תנועות ויתד ושלוש תנועות, והוא מה ששירר הרמב"ם ז"ל ביום
הכפורים :

„עת שערי רצון להפתח.
יום בו אהי כפי לאל שומח“.

והנה השירה אשר הזכיר לא מלאכת הרמב"ם היא, כי שמה
בקרבא: יהודה שמואל, ואולי הוא רבי יהודה הלוי אשר היה שם
אביו שמואל, והשמיט מלת בן, או אחר הוא; ושירת הרמב"ם
החלתה „אני מזכיר היום“, והיא כהקדמה לעת שערי רצון, על כן
נהגו הספרדים לומר תחלה הבית הראשון מן העקדה הזאת, ואחריו
אומרים פתיחת הרמב"ם, ואחריו כן חוזרים ואומרים העקדה מראש
ועד סוף; לא שתהיה העקדה מלאכת הרמב"ם. (*)

(*) בענין זה באו טאת המחבר במקום אחר בבית האוצר לשכה זו הדברים
הבאים: „יענה ראה תראה תרעה עתה תצמח, אשר לא ראו אבותיך ואבות

ועוד תראה לו לספרדים שם במנחה ליום הכפורים :

יצו האל. לדל שואל. ויהיו דלתיו פתוחות.
המון שיחו. ומר רוחו. לאל אלהי הרוחות.
אשר יירא. בעת יקרא. משפטים ותכחות.
ליי אלהינו הרחמים והסליחות.

ועוד לו שם :

יצרי ראשית צרי. התעני כשכור.
ומה יתרון לדברי. דברי עונות לזפור.
יה אל תנל מסתרי. וחיתי אל תעכור.
חטאת נעורי ופשעי אל תזכור.

ועוד לא מאורה לבני פולוניא בשבת של עשרת הדברות :

אמרות האל טהורות. מפנינים הן יקרות.
בלבבות הן צורות. בנפשות הן קשורות.

ועוד לו אופן לשבת שבין יום כפור לסכות :

יחו לשון. חזות אישון. אשר יחזה פלאיך.
כפי כחו. ישו שיחו. ולא כפי מוראך.
לך מעגל. ברום גלגל. והוא לא ישאך.

ועוד לו לבני פולוניא אהבה לפרשת עקב :

ידיד עריון. שמע הניון. כאשר אשמיעך.
בחן מלין. בדת תפלין. במדת שעשועיך.
וארבעה. לראש קבעה. ונצרם לרגעיך.
ושל היד. יהי אחד. ליד כהה בקבעך.
כחותם על לבך וכחותם על זרועך.

למחות מאשר כתב ליום ריבי,
כי המכתב מכתב אלהים הוא.

וכן עד סוף השיר תשע תנועות בכל דלת. ועוד לו שם:

מקור עיני.	על עוני.	יתהלך לעתותי.
ואוד אשי.	עלי כחשי.	יקד בין צלעותי.
ודם לבי.	עלי חובי.	יזל עם דמעותי.
בהזכירי.	בהכירי.	פשעי וזדונותי.
נשבר לבי.	בקרבי.	רחפו כל עצמותי.

וכן בכל השיר שתים עשרה תנועות בדלת דלת. ועוד לו שם:

מדמי הלבבות.	וחלבי הכליות.
שלחנו מנחות.	לאר ומניות.
היותם לו ערבות.	ולפניו רצויות.
כימי עולם	וכשנים קדמונית.

וכן עד כלה, בכל דלת עשר תנועות, והפסקה בינתיים.

עוד תשוב תראה לרבי יהודה הלוי, כי גם הוא לא מאם
ללכת בדרך הזה. וראשונה, הבט נא שירתו היקרה, אשר יאמרה
האשכנזים בעשרת ימי תשובה בימים שאין בהם תחנה:

יה שמך.	ארוממך.	וצדקתך לא אכסת.
האזנתי,	והאמנתי,	לא אשאל ולא אנסת.
ואיך יאמר.	כלי חומר.	אלי יוצרו מה תעשה.
דרשתיהו.	פגשתיהו.	למגדל עז וצור מחסה.
הבהיר.	כאור מזהיר.	באין מסך ולא מכסה.

ישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:

ועוד ראה בקשתי לעת עלות המנחה:

יה שמע אביוניך.	המחלים פניך.
אבינו לבניך.	אל תעלם אזנך.

ועוד לו אהבה לפרשת שלח, אימרים אותה בני פולוניא :

שׁש מאות. נקראות. בדת האל יסודיהם.
 לבת מי זאת. נרמזות. על כנפי רדידיהם.
 מחקקות. מזקקות. כמו ציצית פקודיהם.
 הזהיר אל. לישראל. חק שמור בידיהם.
 ועשו להם ציצית על כנפי בנדיהם.

ועוד לו לבני פולוניא אהבה לשבת נחמו :

שתי פעמים. מקוימים. בכל יום על המוננו.
 ועוד לו לספרדים רשות לסדר העבודה :

ארוממך חזקי. וחלקי.
 בבואי כרוב דפקי. ודבקי.
 גם בשפכי זעקי. וזעקי.
 בקראי ענני אלהי צדקי.

והיא משינה מן הקודמות במה שדלתותיה בנות שבע, ושהמקרא מתחלף בכל בית ובית (ואיננו במשקל), וכל החרוזים כפולים משתי מלות דומות, וכבר מצאנוהו בשירות אהרות רודף אחרי חרוזים כפולים כאלה.

עוד תשוב, תראה לרבי משה אבן עזרא, גם הוא שירות הרבה תקן על המשקל הזה אשר אני אומר, כלומר בחשבון התנועות, בלי לחוש אל החטפים :

הנה לו במנחה ליום כפור לספרדים :

אנא כעב זדוני תמחהו.
 וסלחת לעוני כי רב הוא.
 איך ימחה ונכתב למול אבי.
 כי אין בלבו מחשב כמחשבי,

ועוד לו בשחרית ליום הכפורים בסדורי הספרדים :

שנאנים. שאננים. כניצוצים ילהבו,
 להטיהם. ומעטיהם. כעין קלל יצהבו.
 מול כסא מתנשא. בקוד רעש ירחבו.
 הן במחזה. זה לזה. להקדיש אל יאהבו.
 הבו לה' בני אלים הבו :

זו דומה לראשונה בענין החרון באמצע, ואל השניה בהיות המקרא לא במשקל.

ועוד לו בסליחות עשרת ימי תשובה :

שחר קמתי להודות. לך אלהי תהלתי.
 וארנן לך בקר. להודיעך חטאתי.
 תנתן לי בזה. שכר לפעלתי.
 נפשי בשאלתי. ועמי בבקשתי.

ועוד לו שם :

שוממתי ברוב יגוני.
 ליום יפקד זדוני.
 מה אומר לאדוני.

ועוד לו תוכחה במנחה ליום כפור לספרדים :

שוכני בתי חומר. למה תשאו עין.
 ומותר האדם. מן הבהמה אין.

ועוד לו מאורה לשבת ראשון של חנכה :

שני זיתים. נכרתים. בגן נעול יצהירו.
 לראש קהתים. ואפרתים. שתי עמרות יכתירו.
 ועל מנורה. המהורה. כמו נרות יזהירו.
 הן כמתנה. אל מול פני. המנורה יאירו.

לו חשב רבי שלמה לעשות שירתו במשקל, אפילו תעלה על דעתך שבלע חמפים הרבה, דבר אשר היו הקדמונים מתירים לעצמם פעמים רבות, הנה לא יאומן בשום פנים שישימו מדלתות שירתו היתד אשר קבע עליו לחק, כי כזאת לא התיר לעצמו שום משורר מעולם.

אך האמת, כי לא שם לבו רבי שלמה באזהרותיו כי אם למספר התנועות ונתן תמיד בכל דלת ודלת חמש תנועות, והחמפים לא חש להם כלל לא על מספרם ולא על מקום מושבם. בחן דבריו ותמצא האזהרות כגון מראש וער סוף שומרות הדרך הזה באמונה, ואין בהם נפתל ועקש כלל, כאשר חשב הרב בן חבוב.

לא את האזהרות לבדן תקן רבי שלמה גבירול על המשפט הזה, כי גם בקשות ותחנות ושירות ותשבחות רבות; גם לא הוא לבדו הלך בדרך הזה, כי גם רוב חשובי משוררי ספרד הלכו בעקבותיו.

בא וראה ראשונה לר' שלמה גבירול בסליחות לשבעה עשר בתמוז:

שעה נאסר. אשר נמסר. ביד בכל וגם שעיר.

לד יהמה זה כמה. ויתחנן כבן צעיר.

יום גבר. האויב. ותבקע העיר.

וכן בכל שאר הדלתות שתיים עשרה תנועות נחלקית לשתי מערכות, שש המערכה. בלי שיחוש המשורר כלל על החמפים, לא על מספרם ולא על מקומם, רק כאפס ותהו נחשבו לו.

ועוד לו בסליחות לשחרית יום הכפורים:

שופט כל הארץ. ואותה במשפט יעמיד.

נא חיים זחסד. על עם עני תצמיד.

ואת תפלה השחר. במקום עולה תעמיד.

עולת הבקר אשר לעולת התמיד.

גם זו במשקל הקידמת, רק נשתנתה ממנה בשני דברים: האחד, כי לא שם חרוז באמצע הדלת כאשר בראשונה; והשני, כי מקרא קדש אשר חתם בו כל אחד מן הבתים איננו במשקל.

תוחלתך נכובה, כי כרגע יבאו כשכים בעיניך דלתות תבקש להולטן
ולא תיכל.

ואזכיר מצות עשה,
בדת מעוז ומחסה,
ועל פשעי יכסה,
מגלה נסתרים.

ואיה המשקל? וכבר ראה את הדברים האלה רבי משה בן חביב,
ובספרו דרכי נעם חשב לתפוס בזה על המשורר הנפלא ההוא,
כאלי רצה לבלוע חטפים אשר לא כדת. ומה יאמר כי יראה
במשך האזהרות ההנה:

עד אשר לרעך
נתנם נחקרים,

וכן

ופגול כי יבאש,
ישרף באש.

וכן

וקוץ כף מחזקת
במבושי גברים,

וכן

ומכול יולדה
מדמי המקורים;

וכן במצות לא תעשה:

אנכי יי

קראתיך בסיני,

וכן

ועל פה לא תזכיר
שם אלהים אחרים.

ורבות כהנה וכהנה דלתות אשר אין בראשן יתד כלל? כי אמנם

לעתים בצרה. ואשר ראיתי אני טוב בזה ללכת בדרך הבינונית, ולעשות גם בחרוזים מלרע השווי חחרוזי לא לכד בתנועה, כי גם באות אחת אשר לא מן האותיות הנחות היא, אמנם באות אחת ולא יותר; והנה תחרוז בשור ובחסור, כי מלבד שווי החולם יש פה גם כן שווי הר"ש, אך לא תחרוז ידו עם רגלו, כי לא יהיה בזה עוד שווי באות בלתי נחה.

ואתה אל תחשוב היות הדרך הזה אשר אנכי נותן לפניך היום דרך לא סגולה, לא דרכו בה עדיין חשובי המשוררים; כי אמנם הנה לפניך אחד מראשוני החרוזים ומן החשובים שבהם, הלא היא הגאון רבנו יצחק בן גיאת, אשר בשירתו הנעימה אשר שר בלשון ארמית ליום הפורים בדרך הזאת הלך, לא סר ממנה; כי הנה תחרוז דגן עם למאן ועם זבן ועם עלן ועם תשכחן, וכן יקר עם קדר ועם חמר, ויזאן עם רכרבן, ועוד יקר עם דר ועם בשר, וכן כישאר חרוזי השירה ההיא שמר תמיד שווי איה אחת לכר, מלבד חרוז כון שתחרוז לכון עם מגבן ועם מפלכון, כשווי שתו אותיות, לרוב המצא החרוז הזה בארמית.

והרכיעות, כי למה לא נסתפק כשווי מספר היתדות בכל הדלתית, ונבקש גם כן שווי מקיטות מויכותם? הן אמר. כי לא עלתה כזאת על לב אחד מן המשוררים לשמור מספר היתדות, בלי שישמור מקום מושבם; אך אם טיבה בכל ענין הדרך האמצעית, הנה בין שימרי מספר החטפים ומקיטתם. ובין אחרים אשר לא יחיו להם כלל, האיש אשר ישמור מספרם ולא מצבם, הוא יקרא הולך בתוך.

ואולם אם גם לא אחד מן המשוררים, לא מן הראשונים ילא מן האחרונים, התעורר עדיין ללכת בדרך הבינונית הזאת, הנה כבר היתה לגדולי הראשונים דרך אחרת להרכיב להם ממזר המשקל, והיא לבלתי הביא כלל כמספר את החטפים והיו כלא היו. ואתה אילי תאמר: האנשים העישים כזאת לא היו בלא ספק רק מבני אשכנז; אכן (ואל ידע בעיניך) האנשים דאלה גדולי משוררי ספרד היו.

האזהרות, אשר תחלתן, שמור לבי מענה ידוע ומפורסם היותן מלאכת עבודת המשורר הגדול הספרדי רבי שלמה בן יהודה גבורול, ואלה, לפי הנראה מתחלתן, מיוסדות על משקל ותר ושתי תנועות; אך כי תבקש המשקל הזה ביתר דברי השירה מראשה ועד רגלה,

והרביעית, כי סוף סוף אם בעבור הסבה האמורה למעלה נצטרך להשוות מספר השואים בדלת אחת למספרם בדלת אחרת, הנה מי הכריחנו להשוות גם כן מקומות מושבות? וראוי היה לנו באמת שנסתפק בעשותנו הדלתות שוות זו לזו במספר התנועות והיתדות, ושלא נחוש אם בדלת זו היתד בראש, ובשלאחרת באמצע, ובשלישית בסוף.

הנה אלה לבדם מקימות התלונה על המשקל, ומי אפוא יעצרנו מהסיר גם אותם?

ראשונה, למה נבחר במשקלים רבי היתדות, ולא בהפך במשקלים הפשוטים או מעטי היתדות? וכבר פשט המנהג בין המשוררים האיטלקים לעשות שיריהם אם פשוטים, ואם על משקל: כֵּל תּוֹפְשֵׁי כְנוֹר עֲגַב וְנָבֵל.

ביתד אחת בלבד, או על משקל

עת שיערי רצון להפתח,

בשני יתדות בתוך אחת עשרה נקדות, ושלשתם אין בהם מן הקושי כשיעור להלאות בעל הלשון מהגיד רעיוניו בשלמות. והקשה בכל המשקלים הנהוגים אצלנו היום, כבחינת קרבת היתדות, הוא משקל אדון עולם; וראוי באמת לכל איש אשר איננו איש מהיר במלאכתו שיבטיח ידיו ממנו.

שניה, מי יכריחנו לשמור בשירינו חרוז אחד מראש ועד כף רגל? וגם המנהג הזה כבר נתבטל.

שלישית, למה נבקש בענין החרוז, אשר בעבור האזנים נוסד, הנוי גם כן למראה עין? וגם בזה כבר פשט המנהג להחרוז יריך עם רגליך, ואין מערער בדבר. אמנם בחרוזים שטעמם למטה עדיין מחמירים אנחנו יותר מעמים אחרים, כי לא נחרוז בשור ובחמור יחדיו, גם כי באמת השווי החרוזי אין ראוי לו שיתחיל רק אחד מעם התבה, וכשם שתוכל לחרוז יקשורו עם ישמרו, כן הדעת נותנת שתחרוז התבות האלה יחדו גם בהיותן בלעדי וי"ו: יקשור—ישמור, וכן יעשו האיטלקים בלשונם, והם חורזים גם כן ידו עם רגלו, ויסתפקו בשווי התנועה לבד, כי לא יתחיל החרוז רק אחר הטעם. אמנם בני צרפת שומרים כמונו חלוקי החרוז המשובח והראוי והעובד, ולא ייטב בעיניהם לחרוז בשור ובחמור, בידו וברגלו, כי אם

והיה זה משני פנים: האחד רוב סמיכות היתדות, כי היו כומכים אותם
זה לזה יותר מדי, כמו בציונים:

ינעם לְנַפְשִׁי הַלֹּךְ. ערום זְיֹחֶף עָלַי.

חרבות יְשָׁמְמָה אֲשֶׁר. היה דְּבִירֶיךָ.

מאין רוח בין יתד ליתד רק תנעה אחת ברוב המקומות, ושתי תנועות
בסיעוטם. וכן המשקל אשר שמשו בו יותר, הלא הוא:

שָׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹתַי.

אשר באו בו שלש יתדות באחת עשרה גקרות. וכן האחר הנחוג אצלם:

היו זְמִירֶיךָ תְּקַקִּיבֵם עַל פְּנֵי

תבל בְּעַט בְּרוּזֹל וְגַם עֹזְפֶרֶת.

בחמש יתדות בהוך שלש ועשרים נקודות, ועוד כי באה בו יתד בסוף
הדלת (יכן גם בציונים פעמים שלש בכל ביה); והדבר ברזק ומנוסה
כי ברוב היתדות בדלתה כן ירבה כוכד הטלאכה, ואין משקל קל
כמשפט הפשוט, ועוד כי בוא יתד בהפסק מאמר דבר רחוק הוא
בלשונו, והוא אשר הביא אותם להפסיק פעמים רבות את דלתות
שיריהם באמצע מאמר וגם באמצע תכה, כמו:

לְרֵאוֹת בְּטוֹבַת בְּחֵי-רֵיךְ וְלַעֲלוֹז בְּשֵׁמ-

חַתְךָ בְּשׁוֹבְךָ אֵלַי. קדמת זְעוּרֶיךָ.

וכאלה לאלפים בציונים, אשר דם קיץ מכאיב וספן ממאיר
לכל קוראיהם, הצריכים בעל כרחם להשחית בקריאהם נועם המשקל,
או להפסיד הענין מכל וכל.

והשנית, כי ניהגים היו בימים ההם לעשות על רוב השיר כל
מראשו לסופו בשמירת חרוז אחד, כמו האזהרות אשר בסוף כל
בתיהן, ר"ס, וכן תראה בציונים חרוז אחד מתחלה ועד סוף, וכן ברוב
מחברות הקדמונים.

שלישית, בענין החרוז היו מחמירים גם בן יותר מדי, כי, כאשר
תראה בציונים, לא היו חוזרים ידך עם רגליך. אבל עם בנדיך, כי
מבקשים היו בשיריהם לא תענוג האזן ולבדו, כי גם הנוי למראה עין;
וזה דבר אין בו צורך כלל, וכבר פרקו האחרונים את העול הזה מעל
צוארם.

יגילו בקומו על עולמו למלוך .

הנה בדלת הראשונה שלש תנועות, בשניה ארבע, בשלישית חמש
וזכריעית שש, ואיה הכוון ? וגם אני ידעתי, כי כן גם הצרפתים בלשונם
כי יפגעו באות (e) אשר לא יהיה עליה טעם ולא תורגש במכמא,
לא יגרעוה ממספר ההברות ; אכן גם ידעתי, ומי לא ידע, כי בגלל
הדבר הזה אך מעט יערבו שיריהם לשמע און .

ואם אמרנו : אם כן לא נחשוב בשירינו רק את התנועות,
והחטפים לא יבאו במספר, הנה לא יעלו שירינו לרצון לפני בעלי
הקריאה הספרדית, כי לא ירגישו באוניהם שווי הדלתות .
הנה המקרא הזה :

בהנחל עליון גוים
בהפרידו בני אדם
יצב גבלות עמים
למספר בני ישראל .

הוא בעל ארבע דלתות שוות על דרך האמת, אך אונינו אנחנו, בעלי
הקריאה הספרדית, רחוקות מהרגיש זה .
את כל זה ראו מיסדי המשקל, ויתחכמו בטיב טעם ודעת לשים
לו חק ומשפט, על פיו יצאו דלתות השירים שוות זו לזו במספר
הברותיהן גם לקריאת הספרדים גם לקריאת האשכנזים ; וזה יהיה
בעשותנו הדלתות מכוונות גם במספר התנועות אשר בהן גם במספר
החטפים, כי אז, תבטא בשפתיהן את השוא או תבלעה, תשוה תמיד
כל דלת לחברתה, אין פחות ואין יתר .

אדון עולם אשר מלך
בטרם כל יציר נברא .

הנה אלה שתי דלתות, בנות שמנה הברות לספרדים, ובנות שש
לאשכנזים, אך מורים אלה ואלה היות מרה אחת להן, וכן עד סוף השיר .
והנה התבאר, כי לא ללא דבר הטו שכמם אבות החרוזים לסבול
המשקל הכבד הזה אשר חדשו מלכם .

ועדיין תלונות רבי יהודה הלוי לא סרו מכל וכל ; כי אמנם,
ראשונה בדיון היה צועק על המשקלים הנהוגים בימיו, כי באמת רובם
קשים עד מאד, עד היות הדבר קרוב לנמנע שלא יפסידו הכונה ;

השואים כלם, ולא יחלקם לשתי מחלקות?

זאת התשובה, והנה זאת תשובת התשובה.

ידוע יהיה לך המדקדק הספרדי או האיטלקי, כי מדקדקי אשכנז גם המה כמוהם כמוך יבדילו בין שוא נע לשוא נח, וגם הם שונים לתלמידיהם את כל הכללים אשר אתה שונה בענין נוח השוא ונועו, ואף גם זאת לא יניעו שום שוא, אפס ההפרש בין שני השואים על הדרך הזה יפרשוהו:

אות שואית, כלומר: אות בלא תנועה, לא תוכל לעמוד לברה, כי לא יוכל אדם לבטא אותה בשפתיו, והנה צריכה היא להשען על אות אחרת העומדת אצלה והיא אות נעה; מעתה, יש שתחיה האות השואית נשענת על האות שלפניה, כמו אֶפְקֶד, והשוא ההוא יקרא נח, והוא מענין מנוחה והפסק, כי קריאתו בהפסקה וכאלו תהיה המלה נחלקת לשתיים (לשון בעי המסלול); ויש שיהיה השוא נשען על האות שאחריו, כמו קֶד, פֶּקֶדִים וזה יקרא נע, כאלו הוא מתנועע ורהוט להתדבק באות שאחריו, זה ענין שני השואים, וסרו התלונות.

ועדיין יוכל בעד הדין לשעון ולומר: מי יאמר כי אין לשוא קול כלל? אולי קריאתו במהירות רבה, ותהיה תנועתו קטנה, ומכל מקום יהיה נרגש במבטא, ולא כקריאת בני אשכנז ולא כקריאת בני ספרד, כי אם בדרך ממוצעת בין אלה ואלה.

אמנם אין זאת, כי אם ככה תאמר לא הנהת חלוק בין שוא לחטף סגול; אך האמת כי השוא נח לעולם, והחטפים המרכיבים קצת תנועה יש להם ולא תנועה שלמה, כי קריאתם בחפזון וחטיפה, כאשר יורה עריהם שמם, ועד התנועות לא באו, אבל נרגשים קצת במבטא, מה שאין כן השוא.

ואחרי הדברים והאמת האלה, כננה יצא משפט המשקל אשר יסודתו על כוון מספר התנועות והיתרות. כי אמנם אם בבואנו לתקן שירים שקולים בחשבון ההכרות נביא גם השוא, כשהוא נע, במספר, כמעשה קצת האחרונים, הנה לפי האמת לא תהיינה דלתות שיריני מכוונות, והקורא האשכנזי ירגיש מיד בקריאתו כי זו ארוכה מחברתה, יצא וחשוב בארבע הדלתות האלה:

וְחִשְׁבִי יָמֹו

וְכֹר כְּנִי עֲמֹו

עשירית, ידוע כי כתבה הסמוכה לחברתה תשתנה על הרוב אחת מן התנועות לשוא, כמו נְדִיב-נְדִיב-לֵב, משפנות—משפנות—מכמחים; ואם השוא לעולם נח, נכון הדבר, כי תבה סמוכה ראוי לקרוא אותה בחפזון, ועל כן אחת מתנועותיה עוברת מן העולם; אבל אם גם השוא יתנועע, מה ראית להמיר תנועה בתנועה? ולמה בשוא ולא בתנועה אחרת?

והעד האחד עשר, כי ידוע שכל תבה שיתוסף עליה תנועה, ובעבורה ירד הטעם ממקומו לתנועה אחרת למטה ממנו, תשתנה בו אחת מן התנועות לשוא; כמו פֶקֶד פֶקֶדְתֶם לא פֶקֶדְתֶם; והנה אם אין השוא תנועה, יהיה הדבר נכון, כי העברי אשר כה משפטו לבקש בדבריו הקצור, כאשר תתרכבה המלה בתנועות ימיר אחת מהן בשוא, כלומר יבערנה מן העולם; אך אם גם השוא תנועה, מה הועיל בהמירו תנועה בתנועה?

והראיה השתים עשרה, היא האחרונה, תלקח ממלת שְׁתִים, אשר יפלאו עליה המדקדים כלם, על בוא בה דגש אחרי שוא שבראש תבה, והיא באמת זרות אשר אין כמוה; אמנם לקריאת בני אשכנז טעם גדול יש לדבר, כי אמנם התי"ו הרפה קריאתה קרובה לקריאת השי"ן (והעד משתכר, מסתולל, ורעירם, הבאים תחת מתשכר, בתסולל, להקל על הלשון), והנה אם תהיה תי"ו של שתים רפה, תעמודנה בראש תבה שתי אותיות דומות ואין רוח ביניהן, והיה הדבר קשה מאד, על כן נדגשה התי"ו, להבדיל קריאתה מקריאת השי"ן.

ועתה אמנם ראוי והגון לכל איש משכיל מן המחזיקים בקריאה הספרדית להשיבני דבר לאמר: ישמעו אוניך מה שפיך מדבר; אמרת כי השוא מעולם לא יתנועע, כי נח הוא תמיד ושוא והבל כשמו, ואיך אם כן תבקש טעם לדגשות תי"ו של שתים? והלא לדבריך אין לפני התי"ו היא שוא נע כי אם נח, ועל נכון יבא הדגש אחרי שוא נח. ועוד, הנה ברבריך תשובה גדולה הזכרתני, ההורסת בניך עד היסוד. איך תאמר כי כל שוא נח? ואיך לא תראה, אם מדקדק אתה, כי חלוק שוא נח ושוא נע נטוע הוא על כללי הרקדוק עצמם? וכמה מכוונות רבות ועצומות תולדנה אם נכחיש מציאות שני מיני שוא! אחר שוא נח ימצא תמיד דגש קל, ואחר שוא נע לא יראה ולא ימצא; האם היה זה במקרה כי אחרי שואים ידועים יבא רגש ואחר אחרים לא יבא? אבל המקרה לא ישמור חק ומשפט, ודבר זה שומר באמונה חקים ומשפטים זכים; ומי אם כן מאנשי לב יחתה כמחתה אחת

במקום כהדרוך להויתים בהכר? מה הפרש בין זה לזה, אם יש שם שוא שהוא נע?

ששית, הנה ידוע כי כבוא וי"ו החבור בתבה שתחלתה אחת מאותיות בומ"ף ישתנה השוא הראוי לבא בויו"ו החבור לשורק, כמו ובא. ופרעה, ומצרים; וכל כך למה? אם שוא שבראש תבה נע, למה לא נאמר וְכָא, וְפָרַעַה, וְמִצְרַיִם? אמנם לפי קריאת בני אשכנז: הנה הדבר על מכונו, כי אם היו הווי"ם האלה בשוא, כלומר, בלא חנועה, תכבד הקריאה על האנשים מאד מאד.

שביעית, ידוע בדיני בג"ד כפ"ה, כי תבה אשר בראשה שתי אותיות דומות, או שהאות הראשונה בי"ת והשניה פ"א או הראשונה כ"ף והשניה ח"ה, אם הראשונה בשיא, תדגש, כמו וְשָׁבַבָה בְּבִשְׁתָּנוּ, הלא בְּכִרְבָּמִישׁ, בהכבדי בְּפָרַעַה, וחכמה בְּחַכְמַת, — מעתה לפי קריאת בני אשכנז יהיה החק הזה דבר נאה ומתקבל, כי קריאת שתי אותיות שוות או דומות במכטא בתחלת תבה ובלא רוח ביניהן הוא דבר כבד עד מאד, ולפיכך הדגישו האות הראשונה, למען הבדילה במכטא מן האות שאחריה אשר היא רפה; אפס אם כבר יש בין שתי האותיות רוח, בהיות השוא מתנועע, מה טעם לחק זה? שמינית, ידוע בדיני בג"ד כפ"ה, כי תבה שטעמה למעלה ואין בסופה אל"ף ותנועתה האחרונה קמץ או סגול, ואחריה תבה שטעמה בתנועה הראשונה, תהיה אות בג"ד כפ"ה אשר בראש התבה השניה דגושה, כמו אֶרְצָה גִּזְּן, יַעֲשֶׂה בָּן; לא כן אם יהיה טעם התבה השניה בתנועתה השניה, כמו מכרכך בְּרוּךְ; אבל מצאנו ארצה גִּזְּן, עשה פְּרִי בְּדָגֶשׁ, אם כן על כרחנו יש לנו לומר שאין השוא נחשב לתנועה אפילו בראש תבה, כי הנה אם יהיה השוא נע יהיה הטעם בתנועה השניה מן התבה, לא בראשה, ומה מקום לדגש?

תשיעית, ידוע כי שני טעמים רצופים יהיה הראשון נסוג אחר,

וכמו קרא גִּילָה תחת קרא גִּירָה; והנה מצאנו יַעֲשֶׂה פְּרִי, קָרָא שִׁמּוֹ גִּלְעָד, עַמְּדוּ זְבוּדָה, יִגְדַּל מְאֹד, ובכך אלה למה זה יסוג הטעם אחר? והלא יש בין טעם לטעם שתי תנועות, אם שוא שבראש תבה נע.

ידועות, או יען בא בהן המף, או בעבור כי אין בהן חמף, עד
 יהיה החכם המשורר כאיש ערל ישפתים, יבטא בשפתיו מלות ידועות,
 זמלות אחרות לא יוכל; מלבד כי מה לנו ולצדה זאת? ומי הכניסנו
 בתגר זה? ומה טעם לכל הלחץ הזה? הלא גם הענוג גם תועלת
 אין בו. ולזאת אשיב:

כי בראיות גמורות הדבר ברור, כי אין השוא תנועה כלל,
 ושאין לו בטבעו קול הכרה כל עקר, לא כשהוא נח ולא כשהוא
 נע, ושאיננו מורה כי אם על העדר תנועה, והוא כשמו: שוא
 זהכל; והעדים המעידים על הדבר הזה רבים המה מהביאם במקום
 הזה, וכבר הם גלויים וידועים לפניך ידידי הרבה יותר מאשר המה
 גלויים לאיש כמוני. *

ראשונה, אם יש שוא שהוא נע, מה טעם לא יעמוד לבדו
 בתבה, כדרך כל שאר התנועות, אשר תתהוה מכל אחת מהן תבה
 שלמה, כמו: כי גם זה לך בן? ולמה לא נוכל לכתוב כמו כן
 שֶׁבְּךָ רַדְ לְשׁוֹן בְּשׁוֹא לְבָדוֹ? האם אין זאת כי אין לשוא קול הכרה
 כלל, ואי אפשר לאדם לבטא בשפתיו תבה בלא תנועה?
 שניה, אם השוא מתנועע, למה זה לא יפול הטעם עליו?
 התנועות כלן מקבלות הטעם, ומרוע לא יפול מעולם שום טעם
 על השוא?

שלישית, מה זה לא יבאו שני שואים בראש תבה?
 ובאשר נוכל לומר: תדעת לְרִשָּׁע חָרָב, הַצִּים? וְקִשָּׁת, למה לא נאמר:
 נָטְעוּ בְּלִבָּב וְלִדְרִיכָם לְלִמּוּד, לְשִׁמּוֹר וְלִשְׁנוֹת? האין זאת יען כי מאד
 תכבד הוצאת שלש אותיות בראש תבה ורוח לא יבא ביניהן?
 רביעית, למה אחר כל תנועה תבא לפעמים אות נתח, ואחר
 שוא לא תבא מעולם, ומה נשתנה השוא, אם גם הוא יורגש
 במכטא?

חמישית, מפני מה השיא נבלע באותיות כל"ב שלפני ה"א
 הידיעה, ולמה לא יקרה כזאת ליותר התנועות? למה לא יבלע הצירי
 אשר במ"ם משמשת, והסגול אשר בשו"ן? למה זה לא נוכל לומר
 שִׁיּוּצָא מִבְּטָן תחת שהיוצא מהבטן, כדרך שנאמר בַּדְּרֶךְ לְצִיְתִים בְּפֶד

(* הראיות הבאות הובאו גם ב"אגרות שד"ל", אגרת נ"ז, לסתור על
 דין את צדקת המכטא הספרדי. ושם הסגנון שונה מעט.)

אמנם כי להוציא הדיון הזה לאורה, מבלי נטות ימין ושמאל
 מקו האמת, ראוי לברר וללבן מה הכונה במלת משקל.
 ועתה אם יהיה המכוון אצלנו במלה הזאת חשבון החברות
 בלבד, כלומר, שתשתיינה דלתית השיר זו לזו במספר הקולות אשר
 יבטא האדם בהנה, מי יאמר היות זה דבר יציק וידחק את המשורר
 עד יוציאהו מדעתו? אחרי ראותנו העמים כלם איש ללשינו ישמרו
 בכל שיריהם את החק הזה, אין נקי, ואף גם זאת לא יבצר מהם
 כל אשר יזמו לדבר עליו מכל הדברים אשר יוכל איש לדבר.
 הקדמונים, אשר היו מונים לא את החברות, כי אם המדות או הרגלים,
 היה דרכם דרך צר הרבה יותר מדרכנו; ועם כל זה כמה שירים
 יקרים הניחו לנו בכל ענין וענין! גם שירי הקדש, אם נסמך על
 דברי יוסף בן גריון וירדונימים, גם הם בעלי מדות. אף אני בימי
 ילדותי כמה יגיעות יגעתי למצוא משפטי מדתם, ואם עד הנה לא
 נחה שקטת רוחי כמה שמצאתי, הנה לא מצאתי עדיין מה שירדה
 הוראה גמורה על העדר המבוקש; וכל עת אשר אני רואה רוב
 השמות המתחלפים אשר לשירי ספר תהלות, מבלי שיהיו כלם
 מורים לא על תכונת ענין השיר ולא על הכלי אשר ירוע אליו,
 וכל עת אשר אני רואה את האמור בשלמה: "ויהי שירו חמשה ואלף",
 ויהי שירו, לא ויהי שיריו, הפקפוק חוזר ונעור בלבי לאמר: אך
 אין זאת כי אם שהיו שירי אבותינו בעלי מדה, ומזה נמשך היות
 להם שמות משמות שונים כפי השתנות מספר המדות אשר בדלת
 דלת מדלתותיהם, ועל פי זה יתבאר גם כן, ויהי שירו חמשה ואלף",
 כי יספר בכלל שבחיו שעשה שיר גדול מכל השירים אשר נעשו לפניו
 (אשר על כן נקרא בשם שיר השירים) בעל חמשה ואלף מדות.
 וכבר היתה לי שטה, על פיה הצבתי דלתות שיר השירים,
 עד היות בו המספר הזה מן המדות אשר דמיתי בלכבי, לא פחית
 ולא יותר מאלף וחמש מדות; אפס כי עיר שנית אשוב ואומר:
 לא נחה שקטת רוחי כמה שמצאתי, כי את האמת אהבתי; וימים
 ידברו.

ובשובנו אל אשר נסענו משם, והנה אמור יאמרו המלונים:
 לא על חשבון החברות בשירים תלונתינו, כי אם על המשקל אשר
 יסדרתו על כוון מספר המלכים והעבדים, התנועות והיתדות, ועל
 כוון מקימותם למישביתם; כי זה הרבר אשר איננו לשוט אימה
 ולשון, ואין כמיה לרוע, החוסך פי המשורר לבלתי יבטא מלות

בחרו אשר יעלה על לבו בתחלה, ולא ימלאהו לבו למחית מכתבו
פעם אחר פעם ולהחליף את מחברתו עשרת מונים, עד יצא כננה
חרוץ, ולא יטה און לאזהרת נעים זמירות הרומיים:

Carmen reprehendite, quod non
Multa dies et multa litura coërcuit, atque
Praesectum decies non castigavit ad unguem,

ולא סוף דבר כי אין החרוץ המצאה מוקת, כי גם, בעדות
נעים זמירות איטליה אחרי נסיון של חמשים שנה, החרוץ מועיל
מאד למשורר המשכיל, בהולידו בלבו מחשבות חדשות ובשמו
בפיו מליצות יקרות, לא עלו על דעתו לולא דוחק החרוץ, וזה לשינו
בקצורו לספר השיר להפילוסוף, פרק ארבעה ועשרים: „ברור הדבה,
אין ספק בו, כי השכל העומד במצור ובמצוק החרוץ, פעמים רבות
כידודי אש יתמלטו ממנו, כאשר יקרה אל האבן בעת יכו אותה,
ויוציא זיקת אש הומרה, אשר אולי לא היה מוציא בהיותו בשלום
ברשות עצמו. וכמו כן ברור הדבר, כי יתחלף אומץ מחשבה אחת,
עצמה ותקפה ועיוה, בהיותה נאמרת בלי חרוץ, מאשר בהאמרה
בשיר הרווי, כהתחלף חווק השלכת האבן כאשר ישליכה אדם בידו
לבדה, מחווק קליעתה בתוך כף הקלע, אפס כי יהיה הקילע אימן
במלאכתו, אלה דבריו. והנה עקר המבוקש היות הקילע בקי באימנותו;
כי אמנם כשם שהקילע הבקי הוא מושל על קלעי קלעי אל השערה
ולא יחטא, והקילע אשר איננו אימן קלעי מושל עליו לשלח האבן
החוצה מן המטרה, ככה החרוץ השלם במלאכתו הוא ימשיל בחרוץ,
אל כל אשר יחפוץ ימנו, גם הוא לו לישיעה להוסיף אימן למאמרו
וכבוד והדר יעטרהו, ונהפוך הוא בחרוץ אין בדבריו ולא מהיר
במלאכתו, ימנו החרוץ אל כל אשר יחפוץ, ישחית כל אמריו, באר
כונתו לא יתננו.

המשקל גם הוא גלוי וידוע מה טיבו ומה יפיו לתענוג האזנים;
אך הרבה יותר מעל החרוץ ישאו קולם המלינים עליו. לאמר:
עלובה עיסה שהנחתום מעיד עליה שהיא רעה, אחרי כי רבי יהודה
הלוי עצמו, אשר היתה המשרה על שבמו על כל משוררי בני עמו,
הודה ילא בוש בספרו המפואר, מאמר שני מסימן שנים ושבעים
עד סוף שבעים ותשעה, כי שתים רעות יעשה: יקלקל הלשון ויפסיד
הכונה; וכן יאמר לאיש אשר כזה: שקר ענית?

שלוש פעמים ביום; הנה הוא אחרון מן המאמרים הנאמרים על דרך השיר העברי, אשר יסודתו ברחב הענינים וקוצר הלשון, ובנתוח הרבור לדלתות קצרות, העשויות לא לתענוג האזן, כי לא שוות תהיון במדתן, רק לחזק ההתפעלות בנפש, על ידי ברכים נוצצים, אך פתאימיים ורחוקים זה מזה, אשר יעשו רושם באישון בת עין הרבה יותר מלהכה גדולה ונמשכת.

וימת השיר העברי וימלוך תחתיו השיר הערבי, והיה זה חמש מאות שנה אחרי חתימת התלמוד, זה כשמונה מאות שנה, בימים אשר השך כסה ארץ וערפל לאומים, ולישמעאלים לברם תחת קליפיהם היה אור במושבותם, ויעלו מעלה מעלה הן בממשלה הן בחכמה. והנה ידוע, כי הנוצרים כלם למדו כל החכמות מן הערביים, וביום קנותם מהם את החכמות גם מלאכת השיר קנו מהם, ויעובו כלם את דרכי השיר היוני והרומי, אשר היו בלא חרוז ובלא מספר הברות, כי אם במספר מדות או רגלים, ויקחו להם איש ללשונו את השיר הערבי המיוסד על החרוז ועל חשבון ההברות בלבד, באין חלוק בין תנועה ארוכה לקצרה כדרך קדמיניהם. והיה כמעשה כל העמים גם מעשה בני ישראל, גם המה נמשו דרכי השיר העברי, ויבנו שיריהם כמשפטי השיר הערבי, בחרוז ובמשקל.

החרוז הוא בלא ספק דבר אשר ינעם לאזן שימעת, ולו גם כן כח עצים להקל העבירה על הזכרון; וגם בעיני הנביאים עצמם לא היה נמכוה ונמאם, וכבר מצאנוהו בכפרי הקדש כמעט בחמש מאות מקומות.

אך רבים ילוני על ההמצאה הזאת לאמר: כי פעמים רבות תשים בסד רגלי החרון, ותמנעהו מבאר עשתנותיו כחפצו, גם תביאהו לפעמים לדבר דבר שלא מדעתו, כאשר הודה פעם אחת המשורר דמפורסם בין האחרונים כבני הנעורים אשר לו וכה אמר:

רוח החרון הציקתני וערום כסיתי כגד.
ולזאת אייב ולא אירא, כי על החרונים תלונותינו, לא על החרון, כי אמנם רבים המה החרונים, ואם בחרון אשר עלה על לב החרון ראשינה אין די באר מחשבתו, יפנה על ימין או על שמאל אצל חרונים אחרים עד אשר ימצא יבוקשו, ומיכמת היא שאם לא ישיב אחר לא ישוב ריקם; אך מה פשע ומה חטאת החרון, אם החרון עצמו הוא ומתרפה במלאכתו, ועל כל פנים יחפון להשתמש

ההמכה והבאת התועלת אל הזולת, נאווה שמה ולא חכמה; אך זאת שאלתי: נפש משכלת, הרורשת חכמה לא לעצמה, כי אם לעשותה כלי חפץ, ישלם בה מעשה הצדקה והחסד.

ואותך השלכת אחרי גיך? יענה האיש ההמוני: ראה דברייך טובים ונכחים וכונתך רצויה באמת, כי לא תחפוץ הרע לאדם, גם לא לשונאיך, וכי רק הועיל מנמתך בעיוני ובמעשי, בחכמה, בתבונה וברעת ובכל מלאכה; אכן יראה כי נעלם ממך כי משלמי רעה תחת טובה רבו מאד על פני הארץ, ואולי מאומה לא תשא בעמלך אשר אתה עמל לטובת האדם, ולא זו בלבד, כי גם אולי שועלים קטנים בראותם רום מעלתך, אש הקנאה תבער בקרבם, וכראותם כי אין רע יורד ממעלתך, כי גם שונאיך ומבקשי רעתך טובתם תדרוש, רעתם לא תדרוש, יתנכלו לך גם יוכלו לך, ונמצאת חסיד שומה.

וגם לזאת ישיב אמריו איש האלהים, וכה יאמר: וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם—החלילה לי מחטוא בנפשי, כי כל אדם חייב בשמירת עצמו, ואף כי איש כמוני, הטוב ומוטיב לכל, לא לנפשו לבדה יחטא אם לא ישמרנה, כי גם למין האדם כלו. אך מי יאמר כי השלכתי נפשי אחרי גוי, אם על ה' אשליך יהבי, ואליו אתחנן, ובו אבטח, יסכל עצת שונאי ויבלע נכליהם, לא ירע אליהם, רק יציל את עבדו מידם; ולא לבד יעשה זאת, כי גם יעשה אותה מהרה; לא יתנם לעמוד עלי ובפתע ישברו, אך עוד העצה בלבם יפר עצתם, וזה למען לא ישאו על ידי עון אשמה; ואם כבר חשבו עלי מחשבות, לא לבד יעצו העצה, אבל כבר המציאו אופני הוצאתה לפעל (כי כן ענין מחשבות המצאת האמצעים להגיע אל התכלית, כמו ולחשוב מחשבות, וזה מאוחר אצל העצה, אשר ענינה ההסכמה הראשונה על סוף המעשה, לא על אופני עשותו), הנה אז זאת שאלתי וזאת תקותי: יקלקל אלהי מחשבתם, יהפוך את הקללו לברכה, ויהיה מה שחשבוהו אמצעי לרעתי—אמצעי לטובתי (ואיזה קלקול גדול מזה?), ובכן גם אם פעלו עולה, אולי לא יהיה עונם גדול מנשוא, אחרי אשר לא עשו לי רק טוב.

המאמר הזה, אשר יקר תפארת גדולתו העיר את רוחי להאריך בבאורו, אם לתת כבוד לבעליו בפרט ולחכמי התלמוד בכלל, ואם למען דעת בני עמי מה הדברים אשר הם מבקשים מאת האלהים

הרע, דבר אשר עם היותו רע לאחרים בלי שיהיה טוב למי שחוטא בו, והנה ידוע כי אין אדם אשר לא יחטא בו; והנה ראוי לשפוך שיחה לפני האלהים, ישלח עזרו להמלט ממנו.

אך לא מזה בלבד יחפוץ השלם הנצל, כי גם מדברי מרמה, אשר המה רע קל מן הראשון, והנמיה אליו חזקה מן הנמיה אל הקודם, להיות התכלית בו תועלת עצמו, לא להזיק בלבד. ועדיין לא ישקוט האיש בשלא יזיק הוא לרעיו, כי גם ידרוש מאת אלהיו: יוסיף לו אוימן לשאת מחבריו חמס ועול, גרופים ונאצות וקללות נמרצות, ולא יתרגז לבבו נגרם, לא להנקם מהם, אף לא להשיב חורפיו דבר, ואף בלבו לא ישנאם: „למקללי נפשי תדום“, ידום פי לא אמר, אלא תדום נפשי, אפילו במחשבה.

וכל זה איננו שיה לאיש השלם, כי עדיין יוכל התרחק ממקלליו לבלתי שמוע קול לעגם, ואם יתרחק מהם לא יוכל עוד הועיל להם בדברי חכמה ומוסר ובעצות נכחות למען ייטב להם; הוסיף ואמר: „ונפשי כעפר לכל תהיה“, כעפר המזומן לכל, כר מבקשיו ימצאוהו, כר כר רגל הרמסנו. אך מי האיש יהיה באמה על התכונה הזאת? עם הארץ יענה: רק איש חסר לב, איש משועמם, אין דעת ואין תבונה בו, הוא יהיה כן.

והאיש השלם, התחשוב כי נכסוף נכסף להיות איש אשר כזה? לא כן; והנה הוסיף: „פתח לבי בתורתך“—שים, אלהי, את לבי פתוח לרוחה להבין אמרי בינה ולהשכיל באמתך, החכמה והמדע יהיה שתון לי, אדברה בעדותיך פליאות חכמה, אוציא ממצפוניה אמת נסתרת, אעבור בכל מדע את הגבול אשר גבלו ראשונים; ואף גם זאת אהיה עני ונכה רוח, מן הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עינים להם ולא יראו, אונים להם ולא ישמעו כל אשר איננו נוגע לדברי החכמה והיראה.

איש אשר כזה, יענה עם הארץ, אף אם אחד מני אלף אלפים ימצא, איש עייני יהיה, אך לא איש מעשי; יהיה איש נמרד כל שעה במחשבותיו וידיו אסורות ורגליו בנחשתים, לא יצלח למלאכה; ומה בצע בכל חכמתו וצדקתו, והוא איש עבר ובטל מן העולם? ולא המדרש הוא העקר, אלא המעשה.

ישתיק מרדן האיש השלם, ויוסף ויאמר: „ואחרי מצותיך תדרוך נפשי“—אם שאלתי הפליא חכמה הגדול תושיה, לא שאלתיה נפרדת מן המעשה; ידוע ידעתי, כי כל התחכמות אשר אין תכליתה

השיר, וכי לא היתה מלאכת השיר נמבזה ונמאסת בעיניהם, רק כי שבחת הלשון מקרב עמם מנעתם מהטיף להם שיר וזמרה. ובשבח מלאכת השיר לא אכחד תחת לשוני, כי אם מן הסבה האמורה נסוגו חכמינו אחר מדבר אל העם בצחות הלשון הראויה אל השיר, הנה לא חדלו מדבר אליהם יום יום בצחות המשל, המליצה והחידה, חידוד הענינים, הגזמתם והגשמתם, אשר הם המה חומר השיר באמת. ומה המה רוב דברי ההגדה אשר להם, אשר משכו כס לב בני עמם לדרכי החיים? הלא דברי שיר המה, כאשר כבר הורנו נר ישראל בספר המורה (חלק שלישי פרק מ"ג), ואלה דבריו: „נחלקו בני אדם בדרשות לשני חלקים: האחד ידמה שהם ביאור ענין הפסוק, ונלחם ומתנבך לאמת הדרשית ולשמרם, ושמשפטם כמשפט הדינים המקובלים; והשני מבזה אותם ויחשבתם לשחוק, אחר שהוא מבואר נגלה שאין זה ענין הכתוב. ולא הבינה אחת משתי הכתות שהם על צד מליצת השיר, אשר התפרסם דרכה בזמן ההוא“.

אחרון האמוראים בזמן, מר בריה דרבנא, השאיר אחריו ברכה, בתפלה השיריית אשר לו, השגורה בפי כל, יקרה היא מפנינים:

אלהי נצור לשוני מרע
ושפתי מדבר מרמה,
ולמקללי נפשי תדום
ונפשי כעפר לכל תהיה,
פתח לבי בתורתך
(ואחרי) ובו מצותיך תרדוף נפשי;
כל החושבים עלי רעה
מהרה הפר עצתם
וקלקל מחשבתם.

עדה התחנה הקצרה הזאת על עוצם מעלת נפש בעליה; ותגל מתוך דבריה לב טהור, נפש קדושה, איש אלהים. תחלת דברי פיו יתחנן השלם הזה לאלהיו: יצילהו מלשון

ובשירי קינה עוד תשוב תראה (מועד קטן כ"ה) : פתח עליה
ההוא ינוקא :

נזע ישישים עלה מכבל
ועמו ספר מלחמות .
קאת וקפוד הוכפל
[לראות] בשוד ושבר הבא משנער .
קצף על עולמו (וחמד) וחמס ממנו נפשות .
ושמח בהן ככלה חדשה .
רוכב ערכות יש ושמח
כבוא אליו נפש נקי וצדיק .

ועוד שם דברי הספר כאלה. ובשירי ברכה הנה לפניך
(ברכות י"ז) : כי הוּו מפטרי רבנן מבי רבי אמי, ואמרי לה מבי
דבי חנינא, אמרי ליה הכי :

עולמך תראה בחייך
ואחריתך לחיי העולם הבא,
תקותך לדור דורים .
לבך יהגה תבונה
פיך ידבר חכמות
ולשונך ירחיש רננות,
עפעפיך יישירו נגדך
עיניך יאירו במאור תורה
ופניך יזהירו כזהר הרקיע ;
שפתותיך יביעו דעת
וכליותיך תעלזנה מישרים
ופעמיך ירוצו
לשמוע דברי עתיק יומין .

הלא אלה עדים נאמנים, כי לא קצרה יד רבותינו במלאכת

בלולה משלשתן יחדו, והלשון העבריה לא היה לה מקום כי אם בקדש, בלמוד התורה ובתפלה, עד כי אז הוחל לקרוא לה שם לשון הקדש (*), אחרי אשר חדלה מהיות לשון חול והלשון אשר ידברו בה כל העם את כל הפציהם. ומי זה יתפלא מעתה, אם גם חכמי המשנה והתלמוד, עם רוחב חכמתם ועם עומק ידיעתם גם בתהלוכות הלשון, לא שמו פניהם למלאכת השיר? כי הלא אם עקר מנמת השיר ללמד דעת את העם בדברים אשר יערבו על הפס, הטיב כי ידברו באזניהם שיר וזמרה כלשין מפוארה, ואזניהם כבדו משמוע? כי אמנם לא חדלו החכמים ההמה מהראות לדור אחרון, איך גם במלאכת השיר גברה ידם, באמרים שיריים מתי מספר אשר מסרו לנו בתלמוד.

וראשונה בשירי תהלה ולא תראה (עבודה זרה כ"ד): וישרנה הפרות בדרך, ומה שירה אמרו? רבי יצחק נפחא אמר:

רני רני השמה,

התנופפי ברוב הדרך,

המחשקה ברקמי זהב,

המהללה בדביר ארמון,

המפארה בעדי עדיים.

(* דברים רבים נאמרו על אודות השם הזה „לשון הקדש“ אשר נקרא ללשוננו, מבלי שת לב אל הזמן אשר בו החלה לתקרא בשם הזה, כי אמנם בכל ספרי הקדש לא נקראה בו אם בשם „יהודית“, ולא נקראה לשון הקדש רק אחרי אשר חדלה מהיות לשון חול, כי נשכחה מפי הזמן העם, בדרך שגם האומות קוראים „Lingue dotte“ ללשון העברית, היונית והרומית, לא שתהיה בלשונות האלה חכמה, רק כי הן הנה לישונות הידועות אל החכמים לבדם. הלא תראה בתרגום ירושלמי (בראשית ל"א מ"ז ומ"ה י"ב) שנקראה ללשוננו „לישן בית קודש“, לא „ישינא קדושתא“ כאשר היה ראוי לקרוא לה לו היתה קדושתה בעצמה, אפס קראו לה לישן בית קודשא, כי היא היתה הלשון אשר ידובר בה בכל מקום קדוש? בבית המקדש, בבית הכנסת ובבית המדרש; יתפרו ויכושו המדמים בלבותם לגרש אותה גם משם, אך בותן לבבות הוא יבין ושוטר ישראל הוא ידע, ולא יתן המשתית לבוא אל בתיים לגנוף.

ישעיה, ירמיה, חבקוק, יאחזים? גם אנשים רבים ונכבדים היו בישראל, אשר נתנו נפשם למלאכת הזמרה והיה השיר אימותם, כאסף, הימן, איתן וחבריהם; גם בעיני הנשים מצא השיר חן, והנה לנו חנה ודבורה, משוררות נכבדות מאד.

ואם אמנם לא רבים המה השירים אשר הגיעו עדינו מקדמונינו, כי בחמאינו אבדו ממנו, הנה אין ספק כי רבים במספר היו בעמנו בכל דור ודור המשוררים והמשוררות, אחרי ראותנו כתיב בספר דברי הימים: ויאמרו כל השירים והשרות בקינותיהם על יאשיהו, ולשון ויאמרו בקינותיהם מגיד כי כל האנשים והנשים האלה היו בעלי הקינות ההן, ומלבם הוציאי מלון, לא שהיו מומרים בהן בלבד. זאת פרשת גדולת מלאכת השיר העברי כל ימי שנת ישראל על אדמתו, איש תחת גפנו ותחת האנתו; ואולם כי שמן ויבעט ויגל יהודה מעל אדמתו, גלה כבוד מישראל, וביום ההוא נעלה השיר העברי מעל צבאות ה' אשר בארץ, ויעז מעלינו לרום שחקים. לא נשמע שיר ה' על אדמת נכר, ולא מצא לו מנוח כי אם בינות לכרובים וברכותים אלפי שנאן שרפים ואיפנים וחיות הקדש, הנותנים כבוד לגבוה מעל גבוה ומקדישים שמו בשיר אלהי.

ואולם לא רנע אחד נעצה מקרבנו השיר, וכמו אחרי בוא השמש יעמיד הנשף, אשר לאט לאט יחשך ויהי לילה, כן אחר גלות הארץ, בתחלת ימי הבית השני, פלטה נשארה למלאכת השיר העברי בקרב איש תבונה, בן סירא שמו, משורר אשר היה לשם ילתהלה בדורות הקדמונים, אשר ראו את משליו ככתבם וכלשונם, ואשר גם היום, אחרי אשר הורקי מכלי אל כלי, לא נחדל ממצוא בהם תענוג ותועלת.

הלא זה אחרון משוררי ישראל, אחריו לא קם כמיה, ומן היום ההוא והלאה הלכה הלשון הלוך והשכח, ומלאכת השיר לא תזכר עוד. עתים מעתים שונים הלפו עלינו בכית השני, ימי שלום וימי מלחמה, ימי צרה וימי ישועה, ושירה אחת או קינה אחת לא נכתבה בכל הימים ההמה; גם ביום בלה ונחרצה, בהשפך עלינו כוס חמת ה', בבוא גוים מקדשי, גם ביום הרג רב, בנפול משמים ארץ בן הכוכב, איש לא נמצא על כל אלה ישא נהי.

אך לזאת לא נחרד חרדה גדולה, מדי העלותנו על לבבנו, דיות שפת ישראל בימים ההם ארמית, יונית ורומית, או גם כן

מלכו דברים לא שמעה און מעולם; ורק על מנת כן יקראו לו בשם „Poeta”, אשר ענינו בלשון יוני עושה וממציא.

כי אמנם זה משפט המשורר המשכיל, המבין דבר מתוך דבר, המוליך ומביא מעלה ומוריד את רוח בינתו רצוא ושוב מענין לענין, עד יבחן כהרף עין התיחסות הענינים השונים זה לזה, כל ענין, אפילו קל שבקלים, אשר יושם לפניו לדבר בו, לא יבצר ממנו מהטיף עליו דברו חכמה לרוב מאד, אם לעמת כונה מיוחדת אשר לו לפי המקום והזמן, ואם לעמת הכונה הכללית, אשר היא תקון המדות; ונהפוך הוא באיש חסר לב, כי גם בענין יקר ונכבד ימצא עצמו ככד פה וכבד לשון, לא ידע מה ידבר.

וזאת שנית, כי לא לבד יצטרך המשורר להמציא מלכו עשתינות שונות בכל ענין וענין, כי יצטרך גם כן להלביש עשתינותיו בגדי תפארת, עד ישים אותן נושאות חן בעיני כל רואיהן ונרשמית בנפש רושם עמוק ומניעות אותה אל כל אשר יחפוץ; ומה רב ההשכל המצטרך לדבר כזה!

והשלישית, כי המשורר עומד תמיד במלחמה גדולה עם המשקל הלוחץ אותו, והוא צריך לנצחו, ולבאר מחשבות לבבו באור שלם, כאלו ידיו לא אסורות ורגליו לא נחששתים הוגשו; ולא נגיע אל המעלה הזאת בלתי רוח בינה והשכל לא מעט.

והנה התבארה מעלת מלאכת השיר גם על החכמות כלנה, בעבור היותה בלתי נשלמת בזולת מדע והשכל כאחת, ולא תצלח באחד מאלה לבדו, כאשר תצלחנה חכמת אחרות.

ומאשר מצאה חן מלאכת השיר בעיני חכמי עם ועם ודור ודור, הנה אין חקר ואין מספר אל המשוררים אשר קמו עד הנה, ואף כי לשיריהם אשר יצרו; ואם לא לרוב המספר ישעה לב משכיל, כי אם ליקרת הדברים ומעלתם, הנה בין המון המשוררים לא מתי מספר המה הנכבדים והיקרים, אשר השיגה ידם לענג נפש הקורא וללמדו בינה ומוסר השכל; ואין זה באמת מן הדברים הצריכים ראיה.

ואם לבני עמנו נשים פנינו, הלא עלתה מלאכת השיר בקרב העם הנבחר אל מעלה לא עלתה אליה בקרב שום אומה ולשון.

הנה גדולי ראשי ישראל: יעקב, דוד, שלמה, חזקיה, היו משוררים נפלאים, אין ערוך אליהם בכל משוררי העמים, כהודאת חכמי העמים עצמם; ומה נאמר על הנביאים שליחי עליון, במשת

ויעזקו ויסקלהו,
 ויטעהו שורק,
 זיבן מגדל בתוכו
 וגם יקב חצב בו—
 ויקו לעשות ענבים
 ויעש באשים.

וכן בהמשילו מלך עריץ לארזה, צייר לנו הארזה בשעה שהיא
 טורף :

שאנה לו כלביא,
 ישאג ככפירים וינהום
 ויאחו מרף
 ויפליט ואין מציל.

וכל ספרי הנביאים מלאים ממשלים כאלה המבוארים בכל
 פרטיהם בחכמית הדיוק.

ולא לכד בהארץ המשורר את לשונו בבאר המשל יפרט אותו
 בצמצום, כי פעמים רבות גם במלה אחת או שתיים יבאר פרטי הענין
 ארזה מיער, זאב ערבות, דוב אורב, דוב שכול, פרות הכשן,
 לבונה משבא תבא, קלו מני ארג, אם הדרחצתי במי שלג, כמים
 עברו תזכור; אלה ואלפים כהנה מליצות קצרות, הכוללות בדברים
 אחדים באור פרטי המשל. והנה מבואר כי גם המשל ראוי לו שיהיה
 מבואר בכל פרטיו, והנה אין קץ אל הידיעות המצטרפות אל המשורר
 השלם במראכתו.

ואם אמת כי לא השלם מלאכת השיר מבלעדו שיעור גדול ממה
 שאני קורא בשם מַרְעָה, הנה אין כפק כי גם כוללת הַשְּׁבֵל גדול לא יהיה
 אדם משורר; וכבר הורנו נעים ומירות רומי,

Scribendi recte sapere est et principium et fons.

כי הנה ראשונה, מי זה יהכרך כלכבו לאמר, כי אחרי עוצם
 הקריאה בספרים יגלה יגניע כדבר זה לכרו לרצליה במלאכת השירים?
 ואם עם רוב קריאתו ורוחב מדעו יהיה לבו עקר ושכלו בלתי מוליד
 המצאות חדשות, איך המצא ידו להיות משורר? והראשון מתנאי
 המשורר הלא זה הוא, שיהיה מחדש מדעתו רעיונות חדשים וכורה

רלא תראה בשורה האלהית, כשנמשלה ההשגחה העליונה אל
הנשר, בא פסוק מיוחד לבאר פרטי השגחת הנשר על גוזליו:

כנשר יעיר קנו,
על גוזליו ירחף;
יפרוש כנפיו יקחהו,
ישאהו על אברתו.

וכן דוד, בדברו על הצלחת הצדיק, דמחו אל העץ, ובאר
ענין העץ בפרטות:

והיה כעץ שתול על פלגי מים,
אשר פרוו יתן בעתו
ועלהו לא יבול
וכל אשר יעשה יצליח.

וכן אסף, בהמשילו כנסת ישראל לגפן, האריך בספור קורות
האומה בדמיון עניני הגפן:

גפן ממוצרים תסיע,
תגרש נזים ותטעה;
פנית לפניה
ותשרש שרשיה ותמלא ארץ;
כסו הרים צלה
וענפיה ארזי אל;
תשלח קציריה עד ים
ואל נהר יונקותיה —
למה פרצת גוריה
וארוה כל עברי דרך,
יכרסמנה חזיר מיער
וזיו שדי ירענה.

וכן ישעיה:

כרם היה לידידי
בקרן בן שמן.

יבעל ספר איוב, ראה איך באר גבורת הסוס בכל דקדוקיה:

התתן לסוס גבורה,
 התלביש צוארו רעמה,
 התרעישנו כארבה?
 הוד נחרו אימה —
 יחפרו בעמק וישיש בכח—
 יצא לקראת נשק;
 ישחק לפחד ולא יחת
 ולא ישוב מפני חרב;
 עליו תרנה אשפה,
 להב חנית וכידון;
 ברעש ורגז יגמא ארץ
 ולא יאמין כי קול שופר;
 בדי שופר יאמר האח
 ומרחוק יריח מלחמה,
 רעם שרים ותרועה.

יכמה כאלה בספר ההוא.

וכן יחזקאל, כשבא לשאת קינה על העיר צור, ראה איך האריך
 בספור כל מיני סחורה שהיתה סוחרת ובספור כל הגוים וכל המדינות
 אשר היתה סוחרת עמם.

והנה איך ימצא המשורר ידיו ורגליו לבאר כל דבר ודבר בכף
 פרטיו, אם הפרטים ההם נעלמים ממנו? והנך רואה מה רבו הידיעות
 הצריכות למשורר, למען יוכל להרחיב פה ולהאריך לשון בכל ענין
 אשר יודמן לפניו.

ולא זו בלבד כי צריך המשורר לדעת ידיעה ברורה ופרטית את
 הענין אשר ידבר עליו, אבל צריך הוא שידע ויביר גם כן על בורים
 דברים אחרים רבים הורים לענינו, ואשר יוסיפו הוד והדר לשירו
 בהביאו אותם למשך ורמיון. הלא ידוע כי אין שיר בלא משלים
 ורמיונים, והנה גם הדברים האלה, אשר יכנים המשורר בשיריו דרך
 משל בלבד, צריך הוא שיכירם בכל פרטיהם ושיבארם בתכלית
 הדיוק, אם יחפוץ לחזק ההתפעלות בנפשות.

ישנה ארם לתלמידיו בדרך קצרה, וכדבר נעים וזמירות רומי:

Liquid praecipies esto brevis.

הנה בהגדה השירית אין הדבר כן, יען וביען לא התפעל נפש הקורא בדברים כוללים כאשר התפעל בדברים פרטיים ומבוארים הדק היטב, וכל שיר אשר לא יביא התפעלות בנפש איננו שיר; והנה יצטרך המשורר לנתח הענינים ולפרוט חלק חלק מהם תכלית האפשר, וסימן לדבר: הפורטים על פי הנבל.

הלא תראה לשלמה, בבואו להגיד כי תמו ימי הקור, איך באר הדבר בכל פרטיו:

כי הנה הסתו עבר,

הגשם חלף הלך לו;

הנצנים נראו בארץ,

עת הזמיר הגיע

וקול התור נשמע בארצנו;

התאנה חנמה פניה

והגפנים סמדר נתנו ריח,

ורכות כאלה בשיר הנחמד ההוא.

וכן דוד, בבואו לצייר יום סופה וסערה, ברקים ורעמים ומטר:

סוחף, האריך בפרטים ואמר:

קול ה' שובר ארזים

וישבר ה' את ארזי הלבנון;

וירקדם כמו ענף,

לבנון ושדיון כמו בן ראמים;

קול ה' חוצב להבות אש;

קול ה' יחיל מדבר,

יחיל ה' מדבר קדש;

קול ה' יחולל אילות

ויחשוף יערות,

וכאלה לאין מספר בספר ההלות.

חררים חדרים, באספט חמרים חמרים מדברים הכתובים בספרים, וכלל גדול אצלם: כל המרבה בזכירה מחכים.

החכמה אשר זה תארה תקרא בלשונות העמים (Erudizione, Drttrina) ואני אקרא לה בשם מדע, גם כי באמת אין זה המדע האמור בספרי הקדש.

ויש חכמים אחרים אשר לא קנו כל חכמתם מאחרים, כי לא הרכה קראו בספרים, רק למרו מהונם התחלות החכמות ויסודותיהם, ואחר כן בעומק חקירותיהם הבינו דבר מתור דבר והמציאו מלבם חרשות לא שערום אבותיהם; וכן המה רוב האנשים אשר גברה ידם בחכמות הלמודים, בחשבון והתשכורת וההנדסה ותקופות השמים, ומאלה רבים בכל חכמה וחכמה, והמה בעלי ההמצאות בכל מלאכה מחשבת והמעלים את החכמות אל מדרגה מן השלמות אשר לא עלתה לה לפנים. והחכמה אשר זה ענינה, פילוסופיאה" תקרא, ואני אקראה השכל.

הן אמת נכון הדבר, כי לא תשלם חכמת האדם באחד משני הפנים האלה לבדו, כי אם בחברת שניהם כאחד, ובכל חכמה ובכל מלאכה טובים השנים מן האחד; כי בעל המדע, אף אם דברים הרבה ידע, פעמים רבות יזוקק לדבר שלא למד, ויצטרך להקיש דבר לדבר, והוא לא נסה באלה, והרה עמל וילד שקר, כאשר יקרה להמון הרופאים ברפואת התחלואים המתחדשים, אשר לא קבלו מרבנותיהם משפט רפואתם. וכן בעל ההשכל, גם אם רבים חקרו לב אהו, פעמים רבות יגזור אימר רחוק מן האמת, ויאמר על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וזה להעלם ממנו היסודות וההקדמות הנכונות והנסיונות המאוטמים, אשר היה לו להשען עליהם בחקירותיו.

ואולם מכל מקום רבים המה בכל חכמה וחכמה אשר גדלו ויצליחו באחד משני הענינים האלה בלבד, אם במדע לבדו, ואם בהשכל לבדו.

אפס מלאכת השיר לא תשלם על כל פנים באחד משני הענינים, ולא יציל אדם במלאכה זו בלי יתחברו בו לאחדים המדע וההשכל גם שניהם.

כי הנה על מה זה יסיף המשוור מלתו, אם אין לבו מלא ידיעות מיריעות שונות?

כי אמנם, גם כי בדברים קצרים יוכל אדם לכלול ענינים נכבדים, וגם כי בעניני למוד הנה זו מעלה יקרה, כאמרם: לעולם

ואולם היות השיר רב התועלת מאד, הנסיון יוכיח.
 כי שאל נא לדור ראשון, זקני העמים יאמרו לך, כי מראש
 מקדמי ארץ, בלכת קצת בני האדם תועים על פני האדמה כפראים
 במדבר, אין קבוץ ואין חברה, אין אחוה ואין תורה, איש את רעהו
 ירופו, איש בשר חברו יאכלו, בני השיר בנועם זמרתם הכניעו
 עזותם, השפילו גאותם ויביאום בכרות החכרה המדינית, לשבת יחדו
 בשלום ובמישור, איש את אחיו יאהבו, איש את רעהו יעוורו.
 ואחד מן הגוים הקדמונים, כי מלחמה היתה לו עם גוי אחר,
 ושאל מאת שכניו איש חיל להעמיד בראש צבאותם להיות להם לרועה,
 המה בקנאתם נהנו לו איש נכה רגלים, אשר היה בעיניהם רועה אוילי
 לא ירע לצאת ולבוא; והוא בגאון שיריו ובתוקף זמירו חזק את לבנם
 למלחמה, וילכו ויצליחו.

כי אמנם זה משפט השיר, להיות דבריו נכנסים בלב ונרשמים
 בנפש; ואם נמצאו אנשים ריקים או רעים, אשר לקחוהו על לשונם
 ללמד את העם דברי הכל, או גם כן ארחות עקלקלות, עליהם
 תלונתינו, לא על מלאכתם. והנה השיר כלי חפץ, הרעות אשר פעל
 ביד אנשי און את על הטובות אשר יפעל ביד אנשים ישרים.
 הלא מעתה, אם מלאכת השיר מלאכת התועלת ומלאכת
 התענוג כאחת, הנוסף לשאור עור, מה זה ועל מה זה נעשה לה יקר
 וגדולה מכל מלאכות האדם? אחרי אשר בכל אחת מהנה אם תועלת
 ואם תענוג, בלי תתחברנה כאחת מהן המעלות האלה גם שהיהן,
 כהתחברן במלאכה הלוו היקרה.
 ואמר נעים זמירות רומי:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

ולא על כל המלאכות לבדנה נשגבה מעלת מלאכת השיר, כי
 רמה קרנה גם כן על החכמות כלנה. המה אונך ושמע, פקח עיניך
 וראה.

בשתי דרכים החכמה נקנית: בעינים ובלב; בכח הזכרון וכשכל;
 בהרבות הקריאה ובהעמיק ההתבוננות.
 יש חכמים אשר קנו כל חכמתם מאחרים, בתמידות קריאתם
 בספרים; וכן המה רוב בעלי לשונות שונות, ורוב הבקאים בדברי
 הימים לכל עם ועם, ויודעי מחקרי הארץ, מדינה ומדינה ועיר ועיר,
 ורבים גם כן מבעלי חכמת הטבע והרפואה, גם רבים מתופשי התורה,
 אם האלהית ואם האנושית—כיום אנשים אשר מלאו באיצר זכוונם

אמנם אם בלב נכון נחפשה ונחקורה, מה זה ועל מה זה נעשה יקר וגדולה למלאכת השיר על כל מלאכות האדם, הנה לא נפלות היא ממני ולא רחוקה.

הלא ידענו, כי המלאכות כן לשתי משפחות נפ'גו: המשפחה האחת מלאכות התועלת, והמשפחה האחרת מלאכות התענוג.

מן המשפחה הראשונה: עבודת האדמה, הדישה, המחינה, הלישה, האפיה והבשול—לצורך המזון; הנפוץ, הסריקה, הטויה, האריגה, התפירה ועבוד העורות—להתכסות ולהתחמם; ובנין הבתים—למחסה ולמסתור; ותקון סמי הרפואה, ומלאכות אחרות זולת אלה, אשר תכליתן להחיות האדם ולהצילו מן הפגעים.

ומן המשפחה השניה: תקין המאכלים והמשקים הערבים לחיך, אריגת הבגדים היקרים לנוי וצביעתם לצבעים שונים, מלאכות הזהב והכסף וכל אכן יקרה, בנין היכלי ענג וסידום וציורם, ונטיעת הפרדסים הנעימים, וכהנה וכהנה מן המלאכות, אשר מגמתן תענוג האדם והנאתו.

והנה מלאכת השיר למי משתי המשפחות האלה תתייחס? לא לאחת מהן, כי אם לשתיהן יחדו, כי כן גם שתיהן בה: התועלת והתענוג.

היות השיר אחד מגדולי תענוג הנפש, לא אדע מי יכחישנו. ומי מיודעי ספר לא ירגיש בנפשו ענג נפלא, מדי יקרא אמרים, אשר כח בהם, ככח המראה הלמושה, להראות לאיש את אשר איננו לנגד עיניו, עד בלבו ידמה אשר בעיניו יראה ובאוזניו ישמע דברים הרחוקים ממנו שלש מאות פרסה או שלשת אלפים שנה; אמרים אשר בשפה ברורה ובמשלים צחים יפרשו הדברים לפני השכל כשמלה, עדי יגדו לפניו הנסתרות כנגלות, יבין בהן על בורין ולא יעמול ויחוקקו על לוח לבו כדבר אשר ירגיש בחושיו; אמרים אשר בלשון מפוארה יפארו כל דבר אשר יטיפו עליו, ירוטמו מעלת הנכבד, יוסיפו הדר לנהדר, לשפלים יתנו חן, יסתירו הננעים תחת לבוש מלכות ובין החוחים יגלו ישישנה; אמרים אשר בהם כל אלה, ונוסף עליהם נועם המשקל, המתוק לאזנים ונרשם בזכרון, מי מיודעי ספר לא בחן נעימותם? גם כי אמנם (ובזאת אל יחר אף קהל עדת האנשים יודעי ספר) לא מפיהם אנו חיים, ולא להם לברם נתנה העדות ברבר הזה; כי גם דלת העם, הכורמים והיוגכים, גם הריקים והפוחחים המאחרים על היין, גם העוללים והיוגקים, יעידון יגידון אם בשיר שמחת לב.

וקדמון מנח למך, והוא פיים את נשיו בשיר, ויאמר למך לנשיו:

עדה	וצלה,
שמען	קולי;
נשי	למך.
האזנה	אמרתי,
כי איש הרגתי	לפצעי
וילד	לחבורתי;
כי שבעתים	יקם קין
ולמך	שבעים ושבעה.

הן אמה, כי בעלי שנים השירים האלה לא מבני ישראל המה, אמנם הם ערות על חשיבות מלאכת השיר בעיני בני ישראל, אחרי אשר לא נמנעה תורת האלהים מתת להם מקום באוצרותיה; וכמו כן ספר איוב, גם אם אולי לא היה הכותבו איש יהודי, הלא בהיותו שמור בכלל ספרי הקדש, כמאה עדים יעמוד על יקר תפארת השיר בעיני כל בית ישראל.

החכמים היו מלמדים דעת את העם במשלים שרירים, המחוקקים היו אוזרים תורתם בזמרה, כהני העמים היו משיבים לדורשיהם בדברי שיר, וגדולי המשוררים נקראו בפי הקדמונים אנשים אלהיים ואנשי הרוח.

לא אשא על שפתי שמות כל המלכים האדירים, אשר כבדו ונשאו את המשוררים, כי ידעתי יוכל אדם לענות אותי: מכבדיהם כבדו ומחניפיהם נשאו; רק לא אכחד תחת לשוני את הצפיר השעיר מלך יון, אשר בכל מסעיו היו עמו תמיד שירי הומירוס ותחת מראשותיו בלילות; וכי מצאו עבדיו בין שרל מלך פרס ארון מפואר בזהב ואבן יקרה, פקד עליהם לאמר: יד אל תשלחו בו, לי יהיה ובו אשמרה ספרי המשורר.

וסוף דבר דוד המלך בהגידו שבחי עצמו, אחרי הזכירו מעלתו הרמה מצד היותו האיש אשר בחר בו האלהים להמליכו על עם סגלתו, לא בוש מהזכיר כי רב כחו גם כן במלאכת השיר: משיח אלהי יעקב ונעים ומירות ישראל; חשב מדרגת המשורר קרובה במעלתה להדרגת משיח ה'; ומה נבקש עוד טופתים על גדולת מלאכת השיר בעיני עדת ישראל?

מ א ר

תהלות מלאכת השיר.

(כתבו שד"ל בשת התקפ"ג, כדי להקדימו לס' בנור נעים, ואחרי כן נחם ולא השלימו. נדפס ב"בית האוצר" לשכה ג').

מכל מלאכות האדם אחת היא מלאכת השיר, היתה לכבוד ולתפארת אצל כל אומה ולשון, למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים.

עמים רבים נמצאו לא ידעו להוציא להם מן הארץ, כל חכמה נעלמה מהם, גם כתב אין אתמו; וגוי אחד לא נמצא אשר לא יכבד אלהיו בזמירות, לא יהלל נבוריו בשירים, לא יחוג ביום טובה בנגינותיו ולא ינהה בקינה ביום רע.

דורות רבים קדמה מלאכת השיר למלאכת הכתב, וגם אחר המצא מלאכת הכתב לא נכתבו הספרים במשך דורות רבים כי אם בשיר. החכמים אשר החלו לכתוב ספרים במליצה נפרדת ולא במשקל, נודע שטם ונודע זמנם, וספרי שיר יש בידנו הכתובים ארבע מאות שנה לפניהם.

כן הענין באומות העולם, ולא רחוק מזה מה שהיה בקרב בני ישראל; כי אמנם הקדמון מכל ספרי הקדש, לדעת גדולי החכמים, הנה הוא ספר איוב, אשר הוא שיר; וקדמון מאיוב יעקב, והוא ברכ את בניו בשיר; וקדמון טיעקב נח, והוא ברכ את שני בניו וקלל את בן בנו בשיר, ויאמר:

ארור	כנען,
עבד	עבדים
יהיה	לאחיו;
ברוך	ה' אלהי שם
ויהי	כנען עבד למו;
יפת	אלהים ליפת
וישכון	באהלי שם
ויהי	כנען עבד למו.

ונפשו מהורה, ולאמרת ה' תשוּקתו בוערה, על מי יפנה לעזרה?
ואיה תורה לפניו הדרך הישרה? ועל מי יתענג לחברה? ואיה משען
ומשענה לעתות בצרה? ואין דורש ואין מבקש! —

רב לי יגון ואנחה, רב! עתה ארף ידי, חי אל! ישראל
קדושים הם, לא יטשו תורת אמם, לא ישכחו את לשונם; ואם
יום או יומים ירפו ידיהם ממנה, הלא מקרה הוא, אין זה מרוע
לב, רק מעט שנה מעט תנומה, דבר שאין לו קיימא, לא ייעפו
ולא ייגעו מעיריהם, קרובים הם לכל קוראיהם.

אפס כי זה דרך האדם וכה משפטו, לרגל ההולכים לפניו
יתנהל לאטו, וכאשר זאת תורת החומר לאהוב המרגוע, ובלא מניע
לא ינוע. גם הנפש לא תמלא רוח עצה ונבורה, לעזוב ארח אשר
בו הודרכה, ולנטיש מנהגה אשר בו נמשכה, אם לא יעירה מעור,
אם רב ואם צעיר, ויקשה עליה לשיב ללכת בדרכה הראשון,
אשר סרה מעליו מתמול שלשים, אם לא יקרה לקראתה המניע
הראשון.

זאת אשיב אל לבי, ולא מחכמה ראיתי בי אתברך בללבי
לאמר: אני אפתנו את ההמון הגדול הזה, אפתה וגם אוכל להרים
את הרשן מעל אהבה מסותרת, והיתה בלבי כאש בוערת; אמנם
חסדי ה' כי לא תמנו בימי הרעה, המה יעמדו לנו בימי המרגועה,
ישלח עזרו מקדש על רמה ותולעה, אמת טארץ תצמח, מן האזוב
אשר יוצא בקיר, וצדק משמים נשקף ויעשה פרי תבואה, ומלאת
הארץ דעה (*).

(* פה באו ב"כית האוצר", תחת השם "הקדמה לכנור נעים", דבריו
שונים, שאין להם שייכות אל השירים, והם גם נדפסו בהקדמה שנייה
להמשנה שם.

התורה חוגרת שק, כי מפי עוללים ויונקים הורר עוזה, כי יתאחד המיקדם ויוקדם המאחר, נעשה עקר מפל ופפל עקר, וזה וזה לא יעלה בידם, ויגדלו הנערים, והמה נעורים וריקים מכל; ותחת אשר לפניו היו בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם מטע ה' להתפאר, ראים זרים ויאשרים, חכמים ונכונים ויהללים, ומקצתם בחצרות אלהינו יפריחו, כארזי הלבנון ידמו בגדלם, המה הגבורים אנשי השם, בתורה בתבונה ובדעה, ביראת אלהים ובאהבת האדם, עושי הסד משפט וצדקה בארץ, וזר צדיקים לברכה; ועתה — עלי תשתפך נפשי, קירות לבי הומה לי לבי, ואיך אהריש? — אין דורש ואין מבקש, כשלה ברחוב תורה, הזילו הידה וההרה, ויסירות מגבורה; ואיך יעציר כח ילד קטן ייבן ילדע; רים יקרה, ולהשתוקק אליה תשווקת נפש ולהתאזר חיל ועצמה וגבורה, עד יכתיר קרקרו בנזרה ובתרה, והיא רואה אותה נמבזה ונטאסת, השך משחרר תארה? ואף אם יהיה אחר מעור אשר נגע האלהים בלבו

ידע, בי ה'! היעמוד לב הנער חזק מצור? הישמור אמרתך וזכירתך ינצור?

על זאת אכפרה ואזוללה, מעי אוחזתה, נשפך לבי בקרבי, כי מרה מרינו. כי אראה האיש הישראלי נבזה בעיניו נטאס, הוריד לארץ נזרו, כבודו לעפר ישכן, וישה אדם וישפל איש, ללחוך את עפר הארץ ועינו לא ישא אל תפארת בית ישראל; ובוש כי יסוד לכל הדתות דתו; והפור, כי ברה כהטה אמונתו, אין בה דבר אשר יעמוד ה' כל על ימינו לשטנו, כאשר בשאר האמונות בלנה; יבלם, כי קדמון לכל עשים עמו, כי חטו נכרתו לאומים רבים ועצומים ממנו ויאבד כל זכר למו והוא לבדו נשאר, כי ה' אלהיו עמו; ופניו יהורו, כי ישרתי בלשונות לשונו, כי עתיקי הכפרים ספריו, כי על קדמונותיו לא תכסה עלטה, לא האפיל עליהן הזמן במליתו וערפל חתולתו, לא נעשה כן לכל גוי; וראש לו תפוי, כי נכבדי המלוצים מלוציו ונשיאוי המשוררים משוררו, בכל חכמי הגוים ובכל לשונותם מאין כסוהם.

והוא בעינו ושפלותו, לא תאר לו ולא הדר, רק כקוף בפני אדם סתרפה סטלאכתו אשר היתה תהלתו, ויוטא בעקבות זרים למצוא הן בעיני צעירי העם (כי אמנם מלכים ויועצי ארץ, יודעו דעת ומכינו מדע כזו יבוזו לדור תהפוכות — כבנים לא אמן כם לא יאמינו); המיר יאמר את שמו ואל ולדיו יקרא שם אחר ושם ישראל לא יזכר, כי קטן יעקב בעיניו; רשון ובקש מטלטי הארטה לרבר לפני האלהים ברשון אהרת, והטה כעדתם ינעלו נפשו, הקיה סומות אולתו לא יתנותו; וישה אדם וישפל איש!

הלשין, מפץ היה לתורתנו, כלי מלחמה, לנתוש ולהרום ולהאביר מלכות בני יהודה האהבה והיראה לתורת ה'.

מי בער לא ידע, כי למודי ימי הילדות לא יעצרו כח להשריש שרשי תורת אלהינו בנפש בנינו, עד עץ החיים הזה, הנטיע בקרבם, שאין קדים וסערות תימן לא יירא עוד? גבהו דרכי התורה, עמקו יסודותיה, תלאה רוח ילד מהגיע עדיהם: קצה כבודה יבחן, וכלו לא יבחן; כי לא לבני גילו בלבד ממרומים שולחה. והיה אם יגדל הילד, ולפי רוב השנים, כן ירבה לשקוד על דלתותיה יום יום, וכאשר רוח תבונתו עצמה ירבה, כן ירבה להעמיק חקור בדכריה ובדברי מבאריה, אז גם היא תעמיק בנפשו שרש למטה, יציץ ופרח, בל ימוט לעולם.

אפס אם מדי בואו באנשים, לתורה ולתעודה יפנה הנער ערף, למודי ילדותו יטוש, ואל כל ספר ידו לא תנע (אשר כה משפט הנער ומעשהו בדור מהור בעיניו, כי ספר לא למד קרוא לא ידע) או אז... תם לריק כחכם, מלמדיו להועיל! זרעותם לריק זרעם, זורעי לצדקה! אתם מאין ופעלכם מאזע, כל למודיו כחלום יעופו, סיפת התשוקות תחלוף, תאבד כל זכר למו; ודברים מתי מספר, אשר שמר על לשונו ולבבו לא הבין, הם יהיו בעוכריו; מהתלות יחשבו לו, ונוקש בם ונפל (*).

(* פה באו ב"בית האוצר" ודברים האלה:

"ואף כי כיום פגוע יפגעו בו אנשים ריקים ופוחזים, ריקים מהכמה וממוסר ונחפזים לשפוט שפוט בדברים לא ידעו, ביון שגו ובשכר תעו, ואל אלים לאל ישימו (עינים להם ולא יראו, כי בשקוציהם נפשם חפצה), או על עבדיו הנבואים תועה ידברו, ברכבות קרמונים יתנו דופי, אנשי טרמה היו בעיניהם (ובל אדם ידמה שאר האדם בנפשו), היעמוד לב הנער חוק מצור לעמת לזהמיו אשר מכבוהו והוא עיר פרוצה אין הוסה לו סביב? כה אשר למד לא יצילהו כיום צרתו, ואשר לא למד, מאליו למוד לא יוכל.

ונוסף על זאת, ספרי בכר אשר יקרא יום יום בהם ובהם לבדם, הלא גם הם יחננו ידם לכבות את האהבה וההרפות את היראה לתורת בני עמו; זמה גם כי כשרם ידע הנער מאוס ברע ובחור בטוב, הלא נקד לו דהכשל בספרים מצודדי נפשות, אשר כללמת הדור ההולף רבו ויעצמו במאר טאר ותמלא הארץ אותם; ואילו האחד שיפול בשחתם בימי נעוריו והוא לא נסה ללכת בגדולות ונפלאות, מהמדי התורה לא הכיר ואת מבאריה הרכים והנכבדים כל

אימתו בחקי האלהים, במליצות הנביאים, למשפטי החכמה והמוסר, ובחקירות מה שאחר הטבע והאלהות; ישתעשע בקריאת מליצי בני עמו ומשורריהם, ראשונים ואחרונים; או ידבנו לבי גם כן לקרבה אל המלאכה לעשות אותה, לקחת קסת הסופר במתניו, לכתוב על ספר עשתינותיו בשפת אבותיו, להועיל את בני עמו ולהחיות את שמו? על זאת אספדה ואילילה, מעי מעי אוחילה, כי אראה בקרב עמי בחירי חמד אוהבי תושיה, אשר צללו במים אדירים בכל דבר חכמה בינה, ושפת אבותם היתה להם לורה, וספרי אומתם נכרים המה להם, המעט בעיניהם הדר כבוד לשון יהודה ותפארת רום מליצות הנביאים ושיר ה'? לא כן, לא כן; אפס כי לא בחנו הודם, ולא ראו את כבודם. ובאמת, מי האיש מכל אומה ולשון, אשר ידע לשון יהודה, ולא נתן לה תודה ולא דבר בכבודה? ומי האיש אשר נגע על חכו דבש ספרי הנבואה ושירי הקדש ככתבם וכלשונם, ולא הגדיל מעלתם על כל זולתם? והעדים על זה רבו למעלה, ולא יכירם ספר בפני עצמו (*).

זה לנו היום שלש מאות שנה, אשר החלו גויי הארץ לתת לבם אל לשוננו, ומן אז ועד עתה לא חדלו חכמיהם לעמול בלשונה בכל מאמצי כחם ולחשוף יערות דבש במעמקי סתריה ובמצילות ספריה; והספרים אשר כתבו באלה, כבירים במספרם, כבירים בכמותם ונכבדים במעלתם; ואנחנו... אנחנו השלכנוה אחרי גוננו! הלא נבלם?

ונקל זאת בעיני, ועתה החרשתי, לו רק חרפה היא לנו; אפס כי מעוט הקריאה בספרי בני עמנו, אשר בא לרגל שכחת

(* ב"בית האוצר" נשטמו הדברים מן "ועתה כי תשא" ער כאן ותחתם

כאן הדברים האלה:

"ועל מי יתענגו ומי ומי ילדי שעשועיהם? כלם ילדי נכרים, אשרודים, מואבים, מצרים; והחזיקו אלף אנשים מכל לשונות הגוים בכנף איש יהודי לאמר: לכה אתנו, נפת שפתינו הגע על פיך ושכח עמך ובית אביך, יפתוהו ונפתה; רין אהריהם כעבו והנה בדבריהם יומם וזילה, לזית חן יהיו לראשו, ענקים לגרונותיו והנפילים בני ענק אשר היו תפארת עמו לא ישא את שמותם על שפתיו, כי כבוד מה וכבוד לשון הוא בלשון יהודית, הוא, אשר בשם יהודי יכונה".

בנפשי עון, ותאמר אלי: מה לך נרדם? איככה תוכל וראית באבדן מולדתך? חזק והתחזק לעמוד בפרץ, ואם עפר אתה לא תירא ולא תחת, באשר ה' אתך, הבוחן כליותיך יברך את כל מעשה ידיך; זאת עשה: הנבל וזנור העירה, יפוצו מננינותיך חוצה, והיה בנגן המנגן, וראו כל עמי הארץ את יקר תפארת לשון אבותיהם, ויכלמו מעונותיהם, ודרשו את שלום אמם השכולה והגלמודה, ירוצו אליה בצואר, יעשו שרי זקיניה, והיתה נושאת חן בעיני כל רואיה, תחת אשר היתה שממה, עזובה ועצובת רוח, וימרו בה הבנים, ויפנו אליה ערף ולא פנים, אין מחזיק בידה מכל בנים גדלה, כבודה לכלמה יאהבון ריק יבקשו כזב סֶה.

ואיך אחריש אתאפק? ועצור במלין מי יוכל? וכדי ביוון וקצף, לעם הפכפך דרכו, אשר בימי הרעה, בהתקשר אפסי ארץ, בהתאכזר וישבי חלד, להרחיקו מדרכי אבותיו, להשכיחו תורת אלהיו, גוו נתן למכים ורכושו למשסה וכל בשרו למאכולת אש, וישם פניו כחלמיש, ממקומו לא ימיש; וכשיך חמת המעיקים ושמש צדקה זרחה עליו, וינתקו מוסרות משטמה וחרצבות כסילות התפתחו, אז רפתה רוחו, נמיו רגליו, מדרכי זקניו ימיש וימש חשך, רחוק מלכם לבו ולשונם נכריה בפיו, ויהי דבר ה' אליו כדברי הספר החתום, גם כי ירבה תפלה איננו שומע.

שבר על שבר נקרא, עברה גוררת עברה, ולרגלי שכחת הלשון בא יבא בריצה מעוט הקריאה בספרי בני עמנו, חדשים גם ישנים אין קורא בהם; כי איככה ימתק על חך איש קרוא דברים לא יבין לבו? אך אוהבי הקריאה רבים: כל היודע ספר, איש ללשונו, יבקש לו מנוח לעת מרפה מעצבון מלאכת עבודתו, בחברת המתים הנכבדים, אשר שלחו פרי עמלם מנחה שלוחה לדרור אחרון. ואף כי האנשים אשר חלק ה' להם עושר ונכסים וכבוד, אשר ידיהם לא אסורות במאסר העבודה, הלא אלה, כלם או מרביתם, מבחר עתותם מתנה נתונים למכתבי תושיה.

ועתה כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם, התמצא בהם אחד למאה אשר יהיו ספרי בני עמו שעשועיו לעתות הפנותו ממלאכת עבודתו? מי (מלבד האנשים אשר תורתם אומונותם וחכמתם מחיתם) ישא על שפתיו שמות הנפילים בני ענק אשר היו תפארת עמו, יגלול לבקרים ספריהם היקרים, יתענג בבקרו קורית קדמוניו בשבתם על אדמתם ואהרי גלותם ממנה, ידרוש לתאוה דעות חכמי

ברזל ועפרת, לשלול שלל ולבזבז, למלא מרף חוריו ומעונותיו גנבה, למלאה משאלות לבו לטובה, להעביר הנשמה המשכלת אל הרוח המתאווה, וכיך השפחה הנכבדה להפיל, השפלה הגבה והגבוה השפיל.

יש מתעשר ואין כל, ותכונה אינכם רואים וולתי קול, נכוח וחדל אישים, נפל אשת כל חזה שמש, אשר בחיך שמו יכוסה, באות נפשו שאף הרוח, לעלות על שפת לשין, ישיחו בו יושבי שער; לכן שעפיו ישיבוהו, יכין בחוץ מלאכתו ויוצא אותה החוצה, ימהר יחישה מעשהו למען נראה, לא בדעת ולא בתכונה, לא במשפט ולא באמונה, יביע ידבר עתק, כגאוה ובגדל לכב, בכף תישיה יתגלע, שפה ברורה לא ידבר, פן כאחד העם יחשב, רק בלשון חכמה ישא משלו, ומליצה חידות לו, יצודד פתאים, בפלאי פלאים, ונפל בעצמו חלכאים; וריקה נפשו מכונה ותישיה, קיש קיש קרוא, וחוצפא מהניא, איש שפתים יצדק, כבוד חכמים ינחל, ומי יודע החכם יהיה או סכל? עשה יעשה וגם יכול יוכל, משנה עור בדרך, וענו כל העם ואמרו אמן.

אתה עתה ברוך ה', כבוא הספר הזה אליך, הלא תבקש לעוני ולהמאתי תדרוש, ודרשת וחקרת ושאלת בלבבך, מכנן מי משלש אלה יצוא יצא הכנור הזה אשר אנכי נותן לפניך היום: ההרתה אותו גאוה, אם ילדנו תאוה, ואם הקנאה כאנשי השם היא אמו.

ואולם כי תשא עיניך, ידידי, ותראה (אוי לעינים שכך רואות!) איכה ישבה בדר, בימים האלה ובזמן הזה, השפה האלהיה, האמה העבריה, והיא מונחת בקרן זוית, ואין דורש ואין מבקש; הלא יצא כנגה צדקי לפניך, ובחנת ותדע, כי לא להתכבד בעיני עם הארץ יבקש, ולא להרחיב את נכולו יתאוה, ולא בקנאת אדם יעשה מעשהו, האיש אשר יכדר למנת חלקו מלאכת עבודה אשר אין לה תובעין, והיא נמבזה ונמאסת בעיני בני דורו.

ועתה, קורא בצדק! אם לא חמדת-הכבוד המדומה נבלי וכנורי העירה, ולא אל בצעי היו עיני ולבי בהוציא פרי עמלי החוצה, ופעלי פגול הוא לא ירצה, חוץ למקימו וחוץ לזמנו; אף לא בערה בקרבי קנאת אנשים, ומי יקנא במקום שאין אנשים? ואחרי אשר השלכתי את נפשי מנגד, ואיך מנגד לכלל ההמין הרב,—האף אין זאת, כי קנאת ה' צבאית תעשה זאת? אך זאת אשר הרהיבר

הקדמה

הצעיר המחבר

לנכח אחיו בני ישראל היושבים בארץ איטליאה מדבר.

(נדפסה ב"בכורי העתים" תקפ"ו *).

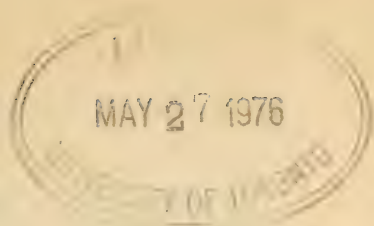
הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם לאור עולם. יש אדם שעמלו בחכמה, שקרא הרבה ושנה הרבה ושמש תלמידים חכמים הרבה, ידע את כל אשר נעשה, ספרי חיים וספרי מתיים פתוחים לפניו; ועבר עליו רוח קנאה לאמר: אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה, לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי, יגעתי ומצאתי; ועתה למת אנרע מהיות גם אני כאחד אנשי השם, אשר מלאו פני תבל תנובת תבונתם, ויהללום בשערים מעשיהם היקרים? ולא נתן ה' לי לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע, רק לשמוע בלמודים, ולא אוליד גם אני ילדים? לכן יאזור מתניו, לא יתן שנה לעיניו, לעפעפו תנומה, קנאת סופרים תרבה חכמה; יקנא החוקר בגדולי החוקרים, יקנא הסופר בחשובי הסיפורים, יקנא המשורר בנכבדי המשוררים, יעלו אבר כנשרים, המה הנבורים. ויש אשר יהיה הענין על פני לבבו הערל, לא לבו הלך בדרך חכמה ותושיה, רמות לאויל חכמות, רק ראמות וגביש ישחר, ואחר כל ירוק ידרוש, כל היום יחרוש למען ספות הרוה, כל היום התאוה תאוה, לצבור כסף כעפר, וחרוץ ישא רגליו וילך ארצה בני קרם, לקחת לו משם מעט צרי ומעט דבש, והוא בלויי הסחבות ילבש, ויתכסה בהם כשמלה חדשה; ילקט שבליים בעמק רפאים, יגנוב אמרים, יקבץ פזורים, יעתיק ספרים, יחדש הבלים, תענוג אוילים; ידבר באזני עם הארץ, ויעש מטעמים כאשר אהב, לפי המקום ולפי הזמן; ועל גפי מרומי קרת, יתן ויכתבון מליו בעמ

(* הקדמה זו נדפסה אח"כ גם ב"בית-האוצר" לשכה ג', קראקא תרמ"ט,

בהשמשות! והוספות רבות. את ההוספות שבאו שם שטנו פה בשולי הגליון.

שירים.

ספר ראשון.

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

PJ
5052
L8K5
1912
V.2

שמואל דוד לוצאטו (שר"ל).

כרך שני

כנור נעים.

ספר כולל

שיר משירים שונים

כדת המשקל מתוקנים

לעמדת התענוג והתועלת מכוונים.

תרע"ג.

וורשה,

ברפוס „הצפירה“, פאנסקה 40.

מסד פליקס סטור
הדפוס והדפוסים
מסד פליקס סטור
מסד פליקס סטור

02

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PJ
5052
L8K5
1912
v.2

Luzzatto, Samuele Davide
Kinor na'im

„תבונה“

הוצאת „הצפירה“

כנרת נעים

מאת

שרדל

